



This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

ANDOVER-HARVARD LIBRARY



AH 5HX2 +

Harvard Depository
Brittle Book

501

1885

יהוה

INSTITVTO THEOLOGICA
ANDOVER FUNDATA MDCCCXVII

AKPOLONE

Ps. CXIX.
169.
בְּדָבֵר
חַדְגִּים

JOH. XIII.
17.
ο λόγος
ο στο
αληθία

ΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ



~~tu~~
1.25

THE NEW TESTAMENT
IN THE ORIGINAL GREEK

Cambridge
PRINTED BY C. J. CLAY M.A. & SON
AT THE UNIVERSITY PRESS

Title. N. V. Gr.

THE NEW TESTAMENT
IN THE ORIGINAL GREEK

THE TEXT REVISED BY

BROOKE FOSS WESTCOTT D.D.

AND

FENTON JOHN ANTHONY HORT D.D.

Cambridge and London
MACMILLAN AND CO

1885

All rights reserved

Digitized by Google

KATA ΜΑΘΘΑΙΟΝ

KATA ΜΑΡΚΟΝ

KATA ΛΟΥΚΑΝ

KATA ΙΩΑΝΗΝ

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ

1 ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ νίον Δαυεὶδ νίον Ἀβραὰμ.

- 2 Ἀβραὰμ ἐγένητεν τὸν Ἰσαάκ,
‘Ισαάκ δὲ ἐγένητεν τὸν Ἰακώβ,
‘Ιακώβ δὲ ἐγένητεν τὸν Ἰουδαν καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
- 3 ‘Ιουδας δὲ ἐγένητεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ,
Φαρὲς δὲ ἐγένητεν τὸν Ἐσρῶμ,
‘Ἐσρὼμ δὲ ἐγένητεν τὸν Ἀράμ,
4 ‘Ἀράμ δὲ ἐγένητεν τὸν Ἀμιναδάβ,
‘Ἀμιναδάβ δὲ ἐγένητεν τὸν Νααστῶν,
Νααστῶν δὲ ἐγένητεν τὸν Σαλμῶν,
- 5 Σαλμῶν δὲ ἐγένητεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ,
Βοὲς δὲ ἐγένητεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ,
‘Ιωβὴδ δὲ ἐγένητεν τὸν Ἰεσσαῖ,
6 ‘Ιεσσαῖ δὲ ἐγένητεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα.

- Δαυεὶδ δὲ ἐγένητεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου,
- 7 Σολομῶν δὲ ἐγένητεν τὸν Ῥοβοάμ,
‘Ῥοβοάμ δὲ ἐγένητεν τὸν Ἀβιά,
‘Ἀβιά δὲ ἐγένητεν τὸν Ἀσάφ,
- 8 ‘Ἀσάφ δὲ ἐγένητεν τὸν Ἰωσαφάτ,
‘Ιωσαφάτ δὲ ἐγένητεν τὸν Ἰωρόμ.
‘Ιωρόμ δὲ ἐγένητεν τὸν Ὁζείαν.

Ὁζείας δὲ ἐγένησεν τὸν Ἰωαθάμ,
 Ἰωαθάμ δὲ ἐγένησεν τὸν Ἀχας,
 Ἀχας δὲ ἐγένησεν τὸν Ἐζεκίαν,
 Ἐζεκίας δὲ ἐγένησεν τὸν Μανασσῆ,
 Μανασσῆς δὲ ἐγένησεν τὸν Ἀμώς,
 Ἀμώς δὲ ἐγένησεν τὸν Ἰωσείαν,
 Ἰωσείας δὲ ἐγένησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
 αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγένησεν
 τὸν Σαλαθὶήλ,
 Σαλαθὶήλ δὲ ἐγένησεν τὸν Ζοροβάθελ,
 Ζοροβάθελ δὲ ἐγένησεν τὸν Ἀβιούδ,
 Ἀβιούδ δὲ ἐγένησεν τὸν Ἐλιακείμ,
 Ἐλιακείμ δὲ ἐγένησεν τὸν Ἀζώρ,
 Ἀζώρ δὲ ἐγένησεν τὸν Σαδώκ,
 Σαδώκ δὲ ἐγένησεν τὸν Ἀχείμ,
 Ἀχείμ δὲ ἐγένησεν τὸν Ἐλιούδ,
 Ἐλιούδ δὲ ἐγένησεν τὸν Ἐλεάζαρ,
 Ἐλεάζαρ δὲ ἐγένησεν τὸν Μαθθάν,
 Μαθθάν δὲ ἐγένησεν τὸν Ἰακώβ,
 Ἰακώβ δὲ ἐγένησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ
 ἣς ἐγενήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ
 δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυ-
 λῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βα-
 βυλῶνος ἕως τοῦ χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

- 18 ΤΟΥ ΔΕ [ΙΗΣΟΥ] ΧΡΙΣΤΟΥ¹ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. Μνη-
στευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἡ
συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος
19 ἀγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὡν καὶ μὴ θέ-
λων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν.
20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἴδον ἄγγελος Κυρίου κατ' ὅναρ
ἔφανη αὐτῷ λέγων Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυείδ, μὴ φοβηθῆς παρα-
λαβεῖν [Μαρίαν] τὴν γυναικά σου, τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννη-
21 θὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἀγίου· τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέ-
σεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν
22 αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ δλον γέγο-
νεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ρῆθεν ὑπὸ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου
λέγοντος
- 23 Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔζει καὶ τέξεται γίόν,
καὶ καλέσογει τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανογήλ·
- 24 ὁ ἐστιν μεθερμηνεύμενον Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. Ἐγερθεὶς
δὲ [ό] Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὑπιου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ
ὁ ἄγγελος Κυρίου καὶ παρέλαβεν τὴν γυναικα αὐτοῦ.
25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως [οὐ] ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐκάλεσεν
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
1. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας
ἐν ἡμέραις Ἡρόδου τοῦ βασιλέως, ἴδον μάγοι ἀπὸ ἀνα-
τολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες Ποῦ ἐστὶν
ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν
ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἥλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.
3 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρόδης ἐταράχθη καὶ πᾶσα
4 Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχι-
ερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπικράνετο παρ' αὐτῶν

ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὗτος γάρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου

Καὶ σύ, Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα,

οὗτος ἐλαχίστη εἰ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα·
ἐκ σοῦ γάρ ἔζελεγέται ἥγούμενος,

ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μογ τὸν Ἰσραὴλ.

Τότε Ἡρώδης λάθρᾳ καλέσας τὸν μάγον τὸν ἡκρίβωσεν πατέρα αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτὸν εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν Πορευθέντες ἔξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπάνω δὲ εὑρητε ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κάγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν, καὶ ἴδον ὃ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προήγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὐδὲν τὸ παιδίον. Ιδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεταγέννησαν σφόδρα. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τὸν θησαυρὸν αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. καὶ χρηματισθέντες κατ’ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην δι’ ἀλληλης ὃδον ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

Ἄνατα

χωρησάντων δὲ αὐτῶν ἴδον ἄγγελος Κυρίου Γαίνεται κατ’ ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἵσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι μέλλει γάρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ὃ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου ἵνα πληρωθῇ τὸ ρήθεν ὑπὸ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος

Ἐξ Αἴγυπτογ ἐκάλεσα τὸν γίόν μογ. Τότε Ἡρώδης ἴδων ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὅρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἡκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. Τότε

13 κατ’ ὄναρ ἐφάνη

ἐπληρώθη τὸ ρῆθεν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος

¹⁸ Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἡκούσθι,

κλαγθμός καὶ ὀδυρμός πολύς·

‘Ραχὴλ κλαίογca τὰ τέκνα αγτῆς,

καὶ οὐκ ἥθελεν παρακληθῆναι ὅτι οὐκ εἰcίν.

¹⁹ Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρόδου ίδον ἄγγελος Κυρίου φαί-
ω νεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσῆφ ἐν Αἰγύπτῳ λέγων Ἐγερθεὶς
παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύ-
σον εἰς γῆν Ἰσραὴλ, τεθικασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν

²¹ ψυχὴν τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον
²² καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. ἀκού-
σας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ιουδαίας ἀντὶ τοῦ

πατρὸς αὐτοῦ Ἡρόδου ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν χρηματι-
σθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας,

²³ καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, διότι
πληρωθῆ τὸ ρῆθεν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κλη-
θήσεται.

¹ ΕΝ ΔΕ ΤΑΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάνης

² ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἔρήμῳ τῆς Ιουδαίας λέγων

³ Μετανοεῖτε, ἥγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Οὗτος
γάρ ἐστιν ὁ ρῆθεὶς διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῷ ἔρήμῳ

Ἐτοιμάσατε τὴν ὄδον Κυρίογ,

εὔθειάς ποιεῖτε τὰς τρίβογς αγτοῦ.

⁴ Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάνης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν
καμήλου καὶ ξώνην δερματίνην περὶ τὴν ὁσφὺν αὐτοῦ,

⁵ ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ διηγματική ἄγρια. Τότε

ἔξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπὸ αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων, καὶ Σαδδουκαίων ἔρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἰπεν αὐτοῖς Γεννήματα ἔχοδην, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὁργῆς; ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς 8 μετανοίας· καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν, τὸν Ἀβραάμ, λέγω γὰρ ὑμίν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ηδη δὲ ἡ ἀξίνη τοῦ πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίστω μου ἔρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἔστιν, οὐδὲν οὐκ εἰμὶ ἴκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρὶ· οὐ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, 12 καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἀλώνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σίτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην^τ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς 13 Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάνην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ’ αὐτοῦ. ὁ δὲ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων Ἐγώ 14 χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχη πρός με; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν [αὐτῷ] Ἀφες ἄρτι, οὗτοι 15 γὰρ πρέπον ἔστιν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίστω αὐτόν. βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη 16 ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἴδου ἡνεψήθησαν^τ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον· ὧσεὶ περιστερὰν ἔρχομενον ἐπ’ αὐτόν· καὶ ἴδον ὅφων ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγοντα 17 Οὗτός ἔστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν^τ φωνῇ εὑδόκησα.

Τότε [ό] Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου· καὶ ηστεύσας ημέρας τεσσεράκοντα καὶ νύκτας τεσσεράκοντα ὑστερον ἐπείνασεν. Καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ Εἰ 3

12 αὐτοῦ

15 πρὸς αὐτόν

16 αὐτῷ

17 μου, ὁ ἀγαπητός ἐν

νιὸς εἰ τοῦ θεοῦ, εἰπὸν ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.
 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Γέγραπται Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ
 5 ζήσεται ὁ ἀνθρωπός, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ρύματι ἐκπο-
 6 ρεγομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. Τότε παραλαμβάνει
 7 αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν
 8 ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ λέγει αὐτῷ Εἰ νιὸς εἰ
 9 τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γάρ ὅτι

Τοῖς ἀγγέλοις αὕτοι ἐντελεῖται περὶ σοῦ
 καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀρογίσιν σε,

μή ποτε προσκύψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σογ.
 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πάλιν γέγραπται Οὐκ ἐκπειράσεις
 8 Κύριον τὸν θεόν σογ. Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ
 9 διάβολος εἰς ὅρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσις
 10 τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ
 11 εἶπεν αὐτῷ Ταῦτα σοι πάντα δώσω ἐὰν πεσὼν προσκυ-
 12 νήσῃς μοι. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς "Υπαγε, Σατανᾶ·
 13 γέγραπται γάρ Κύριον τὸν θεόν σογ πρόσκυνήσεις
 14 καὶ αὕτῳ μόνῳ λατρεύσεις. Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ
 15 διάβολος, καὶ ἴδον ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν
 αὐτῷ.

16 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάνης παρεδόθη ἀνέχώρησεν εἰς τὴν
 17 Γαλιλαίαν, καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲ ἐλθὼν κατώκησεν
 18 εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὅρίοις Ζαβούλων
 19 καὶ Νεφθαλείμ· ἵνα πληρωθῇ τὸ ρῆθεν διὰ Ἡσαίου τοῦ
 20 προφήτου λέγοντος

21 Γά Ζαβογλῶν καὶ Γά Νεφθαλείμ,
 22 ὅδον θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου,
 23 Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,
 24 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκοτίᾳ
 25 φῶς εἶδεν μέγα,
 26 καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου
 27 φῶς ἀνέτειλεν αὕτοῖς.

ΑΠΟ ΤΟΤΕ ἥρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν ¹⁷
「Μετανοεῖτε, ἡγγικεν γάρ」 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν ¹⁸
δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀυδρέαν
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θά-
λασσαν, ἦσαν γάρ ἀλεεῖς καὶ λέγει αὐτοῖς Δεῦτε ὅπίσω ¹⁹
μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλεεῖς ἀνθρώπων. οἱ δὲ εὐθέως ²⁰
ἀφέντες τὰ δίκτυα ἡκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ²¹
εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου
καὶ Ἰωάνην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβε-
δαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν,
καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ ²²
τὸν πατέρα αὐτῶν ἡκολούθησαν αὐτῷ. ²³ Καὶ περιῆγεν ἐν δλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συνα-
γωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασι-
λείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν
ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν ²⁴
Συρίαν καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας
ποικίλας νόσοις καὶ βασάνοις συνιεχομένους, δαιμονιζό-
μένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθερά-
πευσεν αὐτούς. καὶ ἡκολούθησαν αὐτῷ ὅχλοι πολλοὶ ἀπὸ ²⁵
τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰου-
δαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. ²⁶ Ἰδὼν δὲ τοὺς ²⁷
ὅχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὅρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσ-
ῆλθαν [αὐτῷ] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἀνοιξας τὸ στόμα ²⁸
αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων

¹⁷ Ἡγγικεν

- 3 ΜΑΚΑΡΙΟΙ οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
- 4 μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.
- 5 μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσογται τὴν Γῆν.
- 6 μακάριοι οἱ πειώντες καὶ διψώντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
- 7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
- 8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν δύνανται.
- 9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι [αὐτοὶ] υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.
- 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἔνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
- 11 μακάριοί ἔστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἔνεκεν
- 12 ἐμοῦ· χαίρετε καὶ ἀγαλλιάσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὗτος γάρ ἐδίωξεν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.
- 13 'Υμεῖς ἔστε τὸ ἀλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἀλας μωρανθῆ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἴσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω
- 14 καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ὑμεῖς ἔστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κει-
- 15 μένη· οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ
- 16 οἰκίᾳ. οὗτος λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἰδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
- 17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἥλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς
- 18 προφήτας· οὐκ ἥλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρώσαι· ἀμὴν γάρ λέγω ὑμῖν, ἔως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἵωτα ἐν ἡ μία κερέα οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἔως [ἄν]
- 19 πάντα γένηται. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὗτος τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὅς δ' ἀν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βα-

σιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. λέγω γάρ οὐμῶν ὅτι ἔὰν μὴ περιστο-
σεύσῃ οὐμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ
Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐ-
ρανῶν.

Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις Οὐ φονεύγεις· ὃς δὲ ἀν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.
Ἐγὼ δὲ λέγω οὐμῶν ὅτι πᾶς ὁ ὄργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ
ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δὲ ἀν εἴπη τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ
Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δὲ ἀν εἴπη Μωρέ,
ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ἔὰν οὖν προσ-
φέρης τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάκει μητσθῆς
ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἀφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου
σου ἐμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπαγε πρώτον διαλ-
λάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ
δῶρόν σου. Ἰσθι εὔνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου
εἰ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ, μὴ ποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος
τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βλη-
θήσῃ· ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν
ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη Οὐ μοιχεύγεις. Ἐγὼ δὲ λέγω οὐμῶν ὅτι πᾶς ὁ βλέ-
πων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι [αὐτὴν] ηδη ἐμοίχευσεν
αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ ὁ ὄφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ, συμφέρει
γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ δλον τὸ
σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν· καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χειρ
σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ, συμ-
φέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ δλον
τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ.

Ἐρρέθη δέ 31
“Ος δὲ ἀπολύτη τὴν γυναῖκα ἀγύτοῦ, δότω αγύτῃ ἀπο-
στάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω οὐμῶν ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτὴν μοι-
χευθῆναι, καὶ ὃς ἔὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχα-
ται].

Πάλιν ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις Οὐκέτιοις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κγρίῳ τοὺς ὅρ-

34 ΚΟΥΣ ΣΟΥ. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὅμοσαι ὅλως· μήτε ἐν
35 τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἔστιν τοῦ θεοῦ· μήτε ἐν τῇ

Γῇ, ὅτι γύποπόδιόν ἔστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς
36 Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἔστιν τοῦ μεγάλου Βασιλέως·

37 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὅμοσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν
τρίχα λευκήν ποιῆσαι ἡ μέλαιναν. ἔστω¹ δὲ ὁ λόγος

38 ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ σοῦ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ
39 ἔστιν.

² Ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθη Ὁφθαλμὸν ἀντὶ

40 ὄφθαλμοῦ καὶ ὄδόντα ἀντὶ ὄδόντος. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ ἀλλ’ δοτις σε ῥαπίζει εἰς τὴν

41 δεξιὰν σιαγόνα [σου], στρέψου αὐτῷ καὶ τὴν ἀλλην· καὶ τῷ
θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἃφεις αὐτῷ

42 καὶ τὸ ἴμάτιον· καὶ δοτις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἵνα, ὑπαγε
43 μετ’ αὐτοῦ δύο. τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ

44 σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

³ Ἡκούσατε

45 ὅτι ἐρρέθη Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σογ καὶ μισήσεις τὸν
ἔχθρον σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἔχθρους·

46 ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως
γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν

47 ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηρὸς καὶ ἀγαθοῦς καὶ
βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσῃτε τοὺς

48 ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι
49 τὸ αὐτὸν ποιοῦσι; καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς
ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἔθνικοι τὸ

50 αὐτὸν ποιοῦσι; Ἐσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἔστιν.

¹ Προσέχετε [δέ] τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μή-
γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς
2 οὐρανοῖς.

² Οταν οὖν ποιῆσε ἐλεημοσύνην, μὴ
σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσι ἐν
ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ
τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμέν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν

αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γυνώτω ἡ ἀρι- 3
στερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, ὅπως ἦ σου ἡ ἐλεημοσύνη 4
ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀπο-
δώσει σοι.

Καὶ ὅταν προσεύχῃσθε, οὐκ ἔσεσθε 5
ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν
ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἔστωτες προσεύχεσθαι, ὅπως
φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν
μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἰσελθε εἰς τὸ 6
ταμεῖόν σογ καὶ κλείσας τὴν θύραν σογ πρόσεγζαι
τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ
βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. Προσευχόμενοι δὲ 7
μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἑθνικοί, δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν
τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται· μὴ οὖν ὄμοιωθῆτε 8
αὐτοῖς, οἵδεν γὰρ [ὁ θεὸς] ὁ πατήρ ὑμῶν ὃν χρείαν ἔχετε
πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Οὗτως οὖν προσεύχεσθε 9
ὑμεῖς

Πάτερ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·

Ἄγιασθήτω τὸ ὄνομά σου,

Ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου,

γενηθήτω τὸ θελημά σου·

ώς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς·

Τὸν ἄρτον ὑμῶν τὸν ἐπιωύσιον

δὸς ὑμῖν σήμερον·

καὶ ἄφεις ὑμῖν τὰ ὀφειλήματα ὑμῶν,

ώς καὶ ὑμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ὑμῶν·

καὶ μὴ εἰσενέγκης ὑμᾶς εἰς πειρασμόν,

ἀλλὰ ῥῦσαι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, 14
ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ 15
ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις [τὰ παραπτώματα αὐτῶν], οὐδὲ ὁ πα-
τὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. "Οταν 16
δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί,
ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς

ἀνθρώποις ηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
17 μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ ηστεύων ἀλείψαι σου τὴν κεφαλὴν
18 καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῆταις τοῖς ἀνθρώ-
ποις ηστεύων¹ ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ· καὶ
ὅ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σής
καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ
20 κλέπτουσιν θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ,
ὅπου οῦτε σής οῦτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ
21 διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν ὅπου γάρ ἔστιν ὁ θη-
22 σαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται [καὶ] ἡ καρδία σου. Ὁ λύχνος
τοῦ σώματός ἔστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ἢ ὁ ὀφθαλμός
23 σου ἀπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ
ὀφθαλμός σου πονηρὸς ἢ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτινὸν
ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἔστιν, τὸ σκότος
24 πόσον. Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἡ γὰρ
τὸν ἔνα μισήσει καὶ τὸν ἔτερον ἀγαπήσει, ἡ ἐνὸς ἀνθέξεται
καὶ τοῦ ἔτερου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν
25 καὶ μαμωνᾶ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνάτε τῇ
ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε [ἢ τί πίητε], μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν
τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείον ἔστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ
26 σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
νοῦ ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν
εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά·
27 οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἔξι ὑμῶν μερι-
μῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἥλικιαν αὐτοῦ πῆχυν
28 ἔνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνάτε; καταμάθετε τὰ
κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ τήθου-
29 σιν· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ
30 αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ
ἀγροῦ σήμερον δῆτα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον
ὅ θεὸς οὗτος ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλι-
31 γόπιστοι; μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες Τί φάγωμεν;

ἢ Τί πίωμεν; ἢ Τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ τὰ τὰ ³²
ἔθνη ἐπιζητοῦσιν οἰδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ σὺράνιος ὅτι
χρῆστε τούτων ἀπάντων. ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασι- ³³
λείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ τὰ πάντα προσ-
τεθήσεται ὑμᾶν. μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον, ἡ ³⁴
γὰρ αὔριον μεριμνήσει αὐτῆς ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία
αὐτῆς.

Μὴ κρίνετε, ὥνα μὴ κριθῆτε· ἐν φῷ γὰρ κρίματι κρίνετε ¹
κριθήσεοθε, καὶ ἐν φῷ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν.
τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ ³
σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν σὺ κατανοεῖς; ἡ πᾶς ⁴
ἔρεις τῷ ἀδελφῷ σου "Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ
ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἴδους ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;
ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν,⁵
καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δώτε τὸ ἄγιον τοῖς κυστίν, μηδὲ ⁶
βάλλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μή
ποτε καταπατήσουσα αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ
στραφέντες ρήξωσιν ὑμᾶς. Λίτειτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν ⁷
ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς ⁸
γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει καὶ τῷ
κρούοντι ἀνοιγήσεται". ἡ τίς ἐξ ὑμῶν ἀνθρώπος, ⁹
αἰτήσει ὁ νιὸς αὐτοῦ ἄρτον—μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἡ οὖν ¹⁰
καὶ ἰχθὺν αἰτήσει—μὴ ὄφια ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς ¹¹
ποιηροὶ ὅντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις
ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. Πάντα οὖν ὅσα ἔὰν ¹²
θέλητε ὥνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἀνθρώποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς
ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἔστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

Εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ¹³ καὶ ¹⁴
εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπολειαν, καὶ
πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· ὅτι στενὴ ἡ πύλη ¹⁵
καὶ τεθλιψμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ

15 ὄλιγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.
 ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν
 16 ἐνδύμασι προβάτων ἔσθιον δέ εἰσιν λύκοι ἄρπαγες. ἀπὸ
 τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν
 17 ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; οὕτω πᾶν
 δένδρον ἀγαθὸν καρπὸνς [καλοὺς ποιεῖ], τὸ δὲ σαπρὸν δέν-
 18 δρον καρπὸνς πονηρὸνς ποιεῖ· οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν
 καρπὸνς πονηρὸνς ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρπὸνς
 19 καλοὺς ποιεῖν. πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν
 20 ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται ἄρσεν ἀπὸ τῶν καρπῶν
 21 αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε
 κύριε εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ
 ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
 22 πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ Κύριε κύριε, οὐ
 τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφῆτε γάλακτον, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι
 δαιμόνια ἔξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς
 23 ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι Οὐδέποτε
 24 ἔγνων ὑμᾶς ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν
 ἀνομίαν.
 25 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους [τούτους] καὶ
 ποιεῖ αὐτούς, ὅμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις φόκοδό-
 26 μησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ κατέβη ἡ
 βροχὴ καὶ ἥλθαν οἱ ποταμοὶ καὶ ἐπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ
 προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἐπεσεν, τεθμελίωτο
 27 γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους
 τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὅμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ,
 28 ὅστις φόκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. καὶ
 κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἥλθαν οἱ ποταμοὶ καὶ ἐπνευσαν οἱ
 ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐπεσεν, καὶ ἦν
 ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.

29 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τού-
 τους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν
 γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἔξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ

γραμματεῖς αὐτῶν.

Καταβάντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὅρους ἡκολούθησαν αὐτῷ 1
ὄχλοι πολλοί. Καὶ ῥέον λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει 2
αὐτῷ λέγων Κύριε, ἐὰν θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι. καὶ 3
ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ λέγων Θέλω, καθαρίσθητι·
καὶ εὐθέως ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ 4
Ἰησοῦς "Ορα μηδὲν εἶπης, ἀλλὰ ὑπαγε σεαυτὸν ΔΕῖΣΟΝ
Τῷ Ιερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωυσῆς
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς 5

Καφαρναοῦμ προσῆλθεν αὐτῷ ἐκατόνταρχος παρακαλῶν
αὐτὸν καὶ λέγων Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ 6
παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. λέγει αὐτῷ Ἐγώ ἐλ- 7
θὼν θεραπεύσω αὐτόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἐκατόνταρχος ἔφη 8
Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἴκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς·
ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἴαθήσεται ὁ παῖς μου· καὶ 9
γάρ ἐγώ ἀνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἔξουσίαν [τασσόμενος], ἔχων
ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ Πορεύθητι, καὶ
πορεύεται, καὶ ἀλλῷ "Ἐρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ
μου Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς 10
ἔθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
παρ' οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ εὑρον. λέγω 11
δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσι
καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ
ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκ- 12
βληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 13
τῷ ἐκατοντάρχῃ "Ὕπαγε, ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι· καὶ
ἴαθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ ἐλθὼν ὁ 14
Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εὗδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ
βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν· καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐ- 15
τῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ ἡγέρθη, καὶ διηκόνει
αὐτῷ.

Οψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ 16

δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἔξεβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ,
 17 καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως πληρωθῆ
 τὸ ρῆθεν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος Αὕτος τὰς
 ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσογες ἐβάστασεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὁχλὸν περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν
 19 εἰς τὸ πέραν. Καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς
 20 εἶπεν αὐτῷ Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἔνα ἀπέρχῃ.
 21 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν
 22 καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ οὐδὲ τοῦ
 23 ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνη. Ἐτερος δὲ
 24 τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον
 25 ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει
 26 αὐτῷ Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς
 27 ἑαυτῶν νεκρούς.

Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς πλοῖον
 28 ἡκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἵδον σεισμὸς
 29 μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτε-
 30 σθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν. καὶ προσ-
 31 ελθόντες ἡγειραν αὐτὸν λέγοντες Κύριε, σῶσον, ἀπολλύ-
 32 μεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς Τί δειλοί ἐστε, δλιγόπιστοι; τότε
 33 ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ
 34 ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν
 35 λέγοντες Ποταπός ἐστιν οὗτος ὅτι καὶ οἱ ἀνέμοι καὶ η θά-
 36 λασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;

Καὶ ἐλθόντος αὐ-
 37 τοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ὑπῆντησαν
 38 αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χα-
 39 λεποὶ λίαν φόβε μὴ ἴσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ
 40 ἐκείνης. καὶ ἵδον ἔκραξαν λέγοντες Τί ἡμῖν καὶ σοὶ, οὐδὲ
 41 τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὡδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; Ἡν
 42 δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.
 43 οἱ δὲ δαιμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἐκβάλλεις
 44 ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.
 45 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθαν εἰς
 46 τοὺς χοίρους· καὶ ἵδον ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ

κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν.
Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ³³
ἀπήγγειλαν πάστα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. καὶ ἴδον ³⁴
πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τῷ ^{τῷ} Ἰησοῦν, καὶ ἴδον-
τες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὄριων αὐ-
τῶν.

Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἥλι-
θεν εἰς τὴν ἴδιαν πόλιν. Καὶ ἴδον προσέφερον αὐτῷ παραλυ-
τικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἴδων ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν
αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ Θάρσει, τέκνον ἀφίενταί
σου αἱ ἀμαρτίαι. Καὶ ἴδον τινες τῶν γραμματέων εἶπαν ³
ἐν ἑαυτοῖς Οὗτος βλασφημεῖ. καὶ Γείδως ⁴ ὁ Ἰησοῦς τὰς ⁴
ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν Ἰνα τί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν; τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἶπεν ⁵ Ἀφίεν-
ταὶ σου αἱ ἀμαρτίαι, η εἶπεν ⁶ Ἔγειρε καὶ περιπάτει; Ἰνα ⁶
δὲ εἰδῆτε ὅτι ἔξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς
γῆς ἀφίεναι ἀμαρτίας— τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ ⁷ Ἔγει-
ρε ἄρού σου τὴν κλίνην καὶ ὑπαγε εἰς τὸν οἴκον σου.
καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἴκον αὐτοῦ. ⁸ Ἰδόντες δὲ οἱ ⁸
δῆλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἔξου-
σίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἰδεν ἄνθρωπον καθήμενον, ⁹
ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ ¹⁰ Ἄκο-
λούθει μοι· καὶ ἀναστὰς ἤκολούθησεν αὐτῷ.

Καὶ οὐ-
έγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἴδον πολλοὶ¹¹
τελῶναι καὶ ἀμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκευτο τῷ ¹² Ἰησοῦ
καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἴδοντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον ¹²
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρ-
τωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ὁ δὲ ἀκούσας εἶπεν ¹³
Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἱατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχον-
τες. πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν ¹⁴ Ἔλεος θέλω καὶ οὐ ¹⁵
θγείαν· οὐ γάρ ἥλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἀμαρτω-
λούς. ¹⁵ Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰω-
άνου λέγοντες Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ηστεύομεν,¹⁶

25 οἱ δὲ μαθηταὶ σοῦ οὐ μηστεύουσιν; καὶ εἰπεν αὐτοῖς
ὅ Ἰησοῦς Μὴ δύνανται οἱ νιὸι τοῦ νυμφῶν πεν-
θεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἔστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ
ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε ηγ-
16 στεύσουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνά-
φου ἐπὶ ἴματιφ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ
17 τοῦ ἴματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. οὐδὲ βάλλουσιν
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ
ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχείται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται·
ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφό-
τεροι συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς ἵδον ἄρχων [εἰς] προσελ-
θών προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτε-
λεύτησεν· ἀλλὰ ἄλθων ἐπίθεις τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ
19 ζήσεται. καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἡκολούθει^τ αὐτῷ καὶ οἱ
20 μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἵδον γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη
προσελθοῦσα ὅπισθεν ἦψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἴματίου
21 αὐτοῦ· ἐλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἴμα-
22 τίου αὐτοῦ σωθήσομαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἵδων
αὐτὴν εἰπεν Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέν
23 σε. καὶ ἐσώθῃ ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ ἄλθων ὁ
'Ιησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἵδων τοὺς αὐλητὰς
24 καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον ἐλεγεν Ἀναχωρεῖτε, οὐ γὰρ
ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει· καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.
25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς
26 αὐτῆς, καὶ ἤγέρθη τὸ κοράσιον. Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη Γα-
27 τῇ εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. Καὶ παράγοντι

ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ ἡκολούθησαν^τ δύο τυφλοὶ κράζοντες
28 καὶ λέγοντες Ἐλέησον ἡμᾶς, γυί^τ Δαυείδ. ἐλθόντι δὲ εἰς
τὴν οἰκίαν προσῆλθαν αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς
ὅ Ἰησοῦς Πιστεύετε ὅτι γδύναμαι τοῦτο^τ ποιῆσαι; λέγουσιν
29 αὐτῷ Ναί, κύριε. τότε ἦψατο τῶν ὄφθαλμῶν αὐτῶν λέγων
30 Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. καὶ ἡγεφχθησαν

αὐτῶν οἱ ὄφθαλμοί. Καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Ὅρατε μηδεὶς γυνασκέτω· οἱ δὲ ἔξελθόντες διεφῆμοι σαν αὐτὸν ἐν δῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. Αὐτῶν δὲ ἐξερ-
χομένων ἵδου προσῆγεκαν αὐτῷ κωφὸν δαιμονιζόμενον· καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύ-
μασαν οἱ ὅχλοι λέγοντες Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ
Ἰσραὴλ. [οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον Ἐν τῷ ἀρχοντι τῷ δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.]

Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγ-
γέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Ιδὼν δὲ τοὺς ὅχλους ἐσπλαγ-
χνίσθη περὶ αὐτῶν ὅτι ἡσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐριμένοι
ώσει πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλί-
γοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργά-
τας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς
δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἔξουσίαν πνευμάτων
ἀκαθάρτων ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νό-
σον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα ἀπό-
στόλων τὰ ὀνόματά ἔστιν ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος
Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ Ἰάκωβος ὁ
τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάνης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Φιλίππος
καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθᾶς ὁ τελώνης, Ἰάκω-
βος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖος, Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ
Ιούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτούν. Τού-
τους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγεῖλας αὐτοῖς
λέγων

Εἰς ὕδον ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν
μὴ εἰσέλθητε· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα ταῖς
ἀπολωλόγα οἴκους Ἰσραὴλ. πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέ-
γοντες ὅτι Ἡγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ἀσθενοῦντας

θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λειπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια
 9 ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. Μὴ κτήσησθε
 χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν,
 10 μὴ πήραν εἰς ὄδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα
 11 μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. εἰς
 12 ἦν δὲ ἀν πόλιν ἡ κώμην εἰσέλθητε, ἔξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ
 13 ἄξιος ἐστιν· κάκει μείνατε ἕως ἀν ἐξέλθητε. εἰσερχόμενοι
 14 δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν· καὶ ἐὰν μὲν γὰρ ἡ οἰκία
 ἄξια, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ γὰρ ἄξια, ἡ
 15 εἰρήνη ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. καὶ ὃς ἀν μὴ
 δέξῃται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἔξερχόμενοι
 16 ἔξω τῆς οἰκίας ἡ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κον-
 17 ορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον
 18 ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἡ τῆς
 19 πόλεως ἐκείνη. 'Ιδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς

πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς Γοὶ δψεις·
 20 καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀν-
 θρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς
 21 συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας
 22 δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἐνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐ-
 τοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ὅταν δὲ παραδώσιν ὑμᾶς, μὴ μερι-
 23 μησήσῃτε πῶς ἡ τί λαλήσῃτε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ
 24 τῇ ὥρᾳ τί λαλήσῃτε· οὐ γὰρ ὑμεῖς ἔστε οἱ λαλοῦντες
 ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
 25 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέ-
 κνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώ-
 26 σουσιν αὐτούς. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ
 27 ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.
 28 ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν
 29 ἔτεραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις
 30 [τοῦ] Ἰσραὴλ ἕως ἐλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστιν
 31 μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον
 32 αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος

αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεεζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς²⁵ αὐτοῦ. μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἔστιν κεκαθυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί·²⁷ καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. καὶ²⁸ μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεένῃ. οὐχὶ²⁹ δύο στρουθία ἀσταρίου πωλεῖται; καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ὑμῶν δὲ καὶ³⁰ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημέναι εἰσίν. μὴ οὖν³¹ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. Πᾶς οὖν³² ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ὅστις ὁ δέ³³ ἀρνήστηται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Μὴ νομίσητε διτὶ ἥλθον³⁴ βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἥλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. ἥλθον γὰρ διχάσαι ἀνθρωπον κατὰ τοῦ³⁵ πατρὸς αἵτοι καὶ θυγατέρα κατὰ τὰς μητρός αἵτης καὶ Νύμφην κατὰ τὰς πενθερὰς αἵτης, καὶ ἔχθροὶ τοῦ³⁶ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αἵτοι. 'Ο φιλῶν πατέρα ή μη³⁷ τέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ή³⁸ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὅπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. ὁ εὑρῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν,³⁹ καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν.

'Ο δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ⁴⁰ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστειλαντά με. ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ⁴¹ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται. καὶ ὃς ἢν ποτίσῃ ἔνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον⁴²

ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

ι Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάνης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ χριστοῦ πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἰ ὁ ἔρχομενος ἡ ἔτερον προσδοκῶμεν; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάνει ὃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· τυφλοὶ γναθλέπογεις καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούσουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακριός ἐστιν ὃς ἀν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ πορευομένων ἥρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάνου Τί ἔξηλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; καὶ λαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἔξηλθατε ἰδεῖν; ἀνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἡμφιεσμένον; ἵδον οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων. ἀλλὰ τί ἔξηλθατε; προφήτην ἴδεῖν; ναὶ, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. οὗτός ἐστιν περὶ οὐ γέγραπται

‘Ιδού ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἀγγελόν μογ πρὸ προσώπου σογ,

ὅς κατασκεγάσει τὴν ὁδόν σογ ἔμπροσθέν σογ.

τι ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ὄντων ἐστίν. ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ ἔως ἦρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν. πάντες γάρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἔως Ἰωάνου ἐπροφήτευσαν· καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλείας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. ‘Οι ἔχων ὥτα ἀκούετω. Τίνι δὲ ὄμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην;

δόμοία ἔστιν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἢ προσφευ-
νοῦντα τοῖς ἑτέροις λέγουσιν

17

Ἡλήσαμεν ύμῖν καὶ οὐκ ὡρχήσασθε·

ἔθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκόψασθε·

ἢλθεν γὰρ Ἰωάνης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν 18
Δαιμόνιον ἔχει. ἢλθεν δὲ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ 19
πίνων, καὶ λέγουσιν Ἰδού ἀνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης,
τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαώθη ἡ σοφία ἀπὸ
τῶν ἔργων αὐτῆς.

Τότε ἥρξατο ὄνειδίζειν τὰς 20
πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῦσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ
μετενόησαν. Οὐαί σοι, Χοραζείν οὐαί σοι, Βηθσαδάν· 21
ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδώνῃ ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμε-
ναι ἐν ύμῖν, πᾶλαι ἀν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.
πλὴν λέγω ύμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδώνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἐν 22
ἡμέρᾳ κρίσεως ἡ ύμῖν. Καὶ σύ, Καφαρναούμ, μὴ ἔως οὗ- 23
ρανοῦ γέψωθήσῃ; ἔως ἀδογ καταβήσῃ. ὅτι εἰ ἐν Σο-
δόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν
ἀν μέχρι τῆς σήμερον. πλὴν λέγω ύμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων 24
ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἡ σοί.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐξομο- 25
λογοῦμαί σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι
ἐκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκαλύψας
αὐτὰ τηπτίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὐτως εὐδοκία ἐγένετο ἐμ- 26
προσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, 27
καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν νιὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν
πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ νιὸς καὶ φῶς ἐάν βούληται ὁ
νιὸς ἀποκαλύψαι. Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιώντες καὶ 28
πεφορτισμένοι, κάγὼ ἀναπαύσω ύμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγόν μου 29
ἐφ' ύμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶς εἴμι καὶ ταπεινὸς
τῇ καρδίᾳ, καὶ εὔρήσετε ἀνάπταγσιν τὰῖς ψγχαῖς γόμων· ὁ 30
γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἔστιν.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν·
διὰ τῶν σποριμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ

2 ἦρξατο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ Φαρισαῖοι λ-
3 δόντες εἶπαν αὐτῷ ὸντοῦ οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξε-
4 στιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἀνέγνω-
5 τε τί ἐποίησεν Δανεὶδ ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ' αὐτῷ;
6 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς δρτοὺς τῆς
7 προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἔξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς
8 μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν
9 τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάβ-
10 βατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοι εἰσιν; λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι
11 τοῦ ἱεροῦ μεῖζον ἐστιν ὥδε. εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν Ἐλεος
12 θέλω καὶ οὐ θγίσαν, οὐκ ἀν κατεδικάσατε τοὺς ἀναι-
13 τίους. κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ νὺὸς τοῦ ἀν-
14 θρώπου.

Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἤλθεν εἰς τὴν
15 συναγωγὴν αὐτῶν· καὶ ἵδον ἄνθρωπος χείρα ἔχων ἤξράν. καὶ
16 ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασιν θερα-
17 πεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Τίς
[ἔσται] ἔξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔξει πρόβατον ἔν, καὶ ἔὰν ἐμ-
18 πέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ-
19 καὶ ἐγερεῖ; πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου. ὅστε
20 ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. Τότε λέγει τῷ ἀν-
θρώπῳ Ἐκτεινόν σου τὴν χεῖρα· καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκα-
21 τεστάθη ὑγῆς ὡς ή ἄλλη. Ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρι-
22 σαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσω-
23 σιν.

Ο δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν.
· Καὶ ἡκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς
24 πάντας, καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν
25 ποιήσωσιν ἵνα πληρωθῇ τὸ ρῆθεν διὰ Ἡσαίου τοῦ προ-
φήτου λέγοντος

26 Ἰδοὺ ὁ παῖς μογ ὃν ἡρέτικα,
27 ὁ ἀγαπητός μογ ὃν εγδόκησεν ἡ ψυχή μογ-
28 θίσω τὸ πνεῦμά μογ ἐπ' αὔτόν,
29 καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαργελεῖ.
Οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει,

ΟΥΔÈ ΔΚΟΥΓΕΙ ΤΙC ÈN ΤAÎC ΠLATEÍAIC THN PHWNHN
AÝTOY.

κάλαμον σύντετριμμένον ού κατεάζει
καὶ λίνον τύφόμενον ού σβέσει,

ἔωc δn ἐκβάλη εἰc nīkos thn krīcīn.
καὶ tō ònómati aýtoy éthnh èlptioýcīn.

Τότε ¹ προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζόμενον τυφλὸν καὶ ²²
κωφόν², καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν
καὶ βλέπειν. Καὶ ἔξισταυτο πάντες οἱ ὅχλοι καὶ ἐλεγον ²³
Μήτι οὗτος ἐστιν ὁ νίδος Δανείδ; οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκού-²⁴
σαντες εἶπον Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ
Βεεζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Εἶδὼς δὲ τὰς ἐνθυ-²⁵
μῆσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα
καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἡ οἰκία μερισθεῖσα
καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται, καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ²⁶
ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ
βασιλεία αὐτοῦ; καὶ εἰ ἐγώ ἐν Βεεζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ ²⁷
δαιμόνια, οἱ νιὸι ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τούτο
αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγώ ²⁸
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἅρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ. ἡ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ²⁹
ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀπάσαται, ἐὰν μὴ πρώτον δήσῃ
τὸν ισχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. ὁ μὴ ³⁰
ῶν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ
σκορπίζει. Διὰ τούτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἀμαρτία καὶ βλα-³¹
σφημία ἀφεθήσεται ¹ τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος
βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ ³²
τοῦ νιὸυ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δὲ ἀν εἴπῃ
κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἀγίου, ὅντις ἀφεθήσεται² αὐτῷ οὕτε
ἐν τούτῳ τῷ αἰώνι οὕτε ἐν τῷ μελλούτι. ^{*H 33}

ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἡ
ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν·
ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. γεννήματα ἔχι-³⁴

22 προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός

δυῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ
 35 περιστεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. ὁ ἀγαθὸς
 ἀνθρωπὸς ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ^τ ἀγαθά, καὶ
 ὁ πονηρὸς ἀνθρωπὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλ-
 36 λει πονηρά. Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ρήμα ἀργὸν ὁ λαλή-
 σουσιν οἱ ἀνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν
 37 ἡμέρᾳ κρίσεως· ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιοθήσῃ, καὶ ἐκ
 τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ
 Φαρισαίων λέγοντες Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖων
 39 ἴδειν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοι-
 χαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ
 40 μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. ὥσπερ γὰρ ἡνὶ Ἰω-
 νᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κότογς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς
 41 γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. ἄνδρες Νιενεῦεται ἀγα-
 στήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατα-
 κρινούσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ
 42 ἴδον πλείον Ἰωνᾶ ὥδε. βασιλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν
 τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν·
 43 ὅτι ἥλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σο-
 λομῶνος, καὶ ἴδον πλείον Σολομῶνος ὥδε.

"Οταν
 δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἔξελθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρ-
 χεται δι' ἀνίδρων τόπων ζητούν ἀνάπτασιν, καὶ οὐχ εὐρί-
 44 σκει. τότε λέγει Εἰς τὸν οἰκόν μου ἐπιστρέψθω δθεν
 ἔξηλθον" καὶ ἔλθον εὐρίσκει σχολάζοντα [καὶ] σεσπαρωμένον
 45 καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἐ-
 αυτοῦ ἑπτὰ ἔτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελ-
 θόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
 ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ
 ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 "Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἴδον ἡ μήτηρ καὶ
 οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ιστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆ-

Digitized by Google

σαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ Τίς 48
ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; καὶ ἔκτείνας τὴν χείρα [ἀντοῦ] ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτὸν 49
τοῦ εἶπεν Ἰδού ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου·
ὅστις γὰρ ἀν ποιήσῃ τὸ θελήμα τοῦ πατρός μου τοῦ 50
ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ
ἐστίν.

Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς τῆς οἰκίας τοῦ ἀπάρτητο παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὅχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὅχλος ἐπὶ τὸν αἰγαλὸν ἰστήκει. καὶ ἐλάλησεν 3 αὐτοῖς πολλά ἐν παραβολαῖς λέγων Ἰδού ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἀ μὲν ἐπεσεν παρὰ 4 τὴν ὁδόν, καὶ ἐλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά. ἀλλα 5 δὲ ἐπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς, ηλίου δὲ 6 ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. ἀλλα δὲ ἐπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ 7 ἄκανθαι καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. ἀλλα δὲ ἐπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν 8 τὴν καλὴν καὶ ἐδίδουν καρπόν, ὃ μὲν ἑκατὸν ὃ δὲ ἑξήκοντα ὃ δὲ τριάκοντα. Ὁ ἔχων ὥτα ἀκούετω. Καὶ 9 προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τὸ διάλεκτον τοῦ ὑμῶν δέδοται ταῦτα μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες 13 οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούονται οὐδὲ συνίουσιν· καὶ ἀναπληροῦνται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαίου ἡ λέγουσα 14

Ἄκοντες καὶ οὐ μὴ συνῆτε,

καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

47 εἶπεν δέ τις αὐτῷ Ἰδού ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστιν· καστιν ἥπτουσά σου λαλῆσαι.

1 ἐκ

15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
 καὶ τοῖς ὥστιν Βαρέως ἠκούσαν,
 καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάλλυγσαν.
 μή ποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς
 καὶ τοῖς ὥστιν ἀκούσωσιν
 καὶ τῇ καρδίᾳ συνώσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν,
 καὶ λασομαὶ αὐτούς.

16 ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὄτα
 17 [ὑμῶν] ὅτι ἀκούουσιν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προ-
 φῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ιδεῖν ἢ βλέπετε καὶ οὐκ εἶδαν,
 18 καὶ ἀκούσαι ἢ ἀκούετε καὶ οὐκ ἠκούσατε. Ὅμεις
 οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος. Παντὸς
 ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχε-
 ται ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ
 τοῦ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὄδον σπαρεῖς. ὁ δὲ ἐπὶ τῷ
 πετρώδῃ σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς
 21 μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτὸν οὐκ ἔχει δὲ φίξαν ἐν ἑαυτῷ
 ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γειομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ
 22 διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας
 σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ ἡ μέριμνα
 τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον,
 23 καὶ ἀκαρπός γίνεται. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρεῖς,
 οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιεῖς, ὃς δὴ καρπο-
 φορεῖ καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατὸν ὁ δὲ ἑξήκοντα ὁ δὲ τριακοντα.

24 Ἀλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὡμοιώ-
 θη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρ-
 25 μα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους
 ἤλθεν αὐτοῦ ὁ ἔχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον
 τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ
 27 καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. προσελ-
 θόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ Κύριε,
 οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἐσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν
 28 ἔχει ζιζάνια; ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς Ἐχθρὸς ἀνθρωπος τοῦτο

ἐποίησεν. οἱ δὲ αὐτῷ λέγουσιν Θελεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; ὁ δὲ φησιν Οὐ, μή ποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσῃτε ἀμα αὐτοῖς τὸν σῖτον ἀφετε 29 συναυξάνεσθαι ἀμφότερα Γέως²⁹ τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἔρω τοῖς θερισταῖς Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ [εἰς] δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον Γεννάγετε³⁰ εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

"Αλ- 31

λην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἀνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων 32 τῶν σπερμάτων, ὃταν δὲ αὐξηθῇ μείζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αγύτοῦ.

"Αλ- 33

λην παραβολὴν [ἔλαλησεν αὐτοῖς]. Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἔως οὐν ἐξυμάθῃ δλον.

Ταῦτα 34

πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὅχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς· ὅπως πληρωθῇ τὸ 35 ρῆθὲν διὰ τὸν προφήτου λέγοντος

'ΑΝΟΙΖΩ ἐΝ ΠΑΡΑΒΟΛΑΙΣ Τὸ ΣΤÓΜΑ ΜΟΥ,
ἘΡΕΥΖΟΜΑΙ ΚΕΚΡΥΜΜÉΝΑ ἀΠὸ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ.

Τότε ἀφεις τοὺς ὅχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ 36 προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Διασάφησον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. ὁ δὲ ἀπο- 37 κριθεὶς εἶπεν 'Ο σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν 38 σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ νιοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ νιοὶ τοῦ πονηροῦ, ὁ δὲ ἔχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά 39 ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι εἰσιν. ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ 40 ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἀποστελεῖ ὁ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγ- 41 γέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ

30 ἀχρι τ. μέχρι | συναγάγετε

35 Ἡσαίου

πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν,
42 καὶ βαλοῦσιν αὐτὸν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται
43 ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων.¹ Τότε οἱ δίκαιοι
έκλαμψογειν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς
44 αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὥτα ἀκούετω.

¹Ομοία ἔστιν

ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ
ἀγρῷ, ὃν εὐρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ² ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν
45 ἐκεῖνον.

Πάλιν ὁμοία ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν
46 οὐρανῶν τὸ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· εὐρὼν δὲ
ἔνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα
47 εἶχεν καὶ ἤγόρασεν αὐτόν.

Πάλιν ὁμοία ἔστιν

ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασ-
48 σαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ· ἦν δὲ ἐπληρώθη
ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλε-
49 ἔν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. οὕτως
ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἔξελεύσονται οἱ ἄγγε-
λοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων
50 καὶ βαλοῦσιν αὐτὸν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται
51 ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων.

Συν-
52 ἡκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ Ναί. ὁ δὲ ^{τί}επεν^{τί}
αὐτοῖς Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητεύεις τῇ βασι-
λείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἔστιν ἄνθρωπῳ οἰκοδεσπότῃ ὃστις
ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο δὲ ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς
54 ταῦτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ
ἐδίδασκεν αὐτὸν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσ-
σεσθαι αὐτὸν καὶ λέγειν Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ
55 αἱ δυνάμεις; οὐχ οὗτος ἔστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκω-
56 βος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; καὶ αἱ ἀδελφαὶ
αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα
57 πάντα; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ^{τί}επεν^{τί}

Digitized by Google

αὐτοῖς Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ ^τ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις 58 πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἡκουσεν Ἡρόδης ὁ τετραάρχης ² τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ Οὐτός ἔστιν ² Ἰωάνης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τούτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἡρόδης κρατήσας τὸν Ἰωάνην ἔδησεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡροδιάδα τὴν γυναῖκα Φελίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάνης αὐτῷ Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχει αὐτήν ⁴ καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, διτι ὡς προ- 5 φήτην αὐτὸν εἶχον. γενεσίοις δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρώδου ⁶ ὥρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡροδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρόδῃ, διθεν μετὰ ὄρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ ⁷ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσῃται. ἡ δὲ προβιβασθείσα υπὸ τῆς ⁸ μητρὸς αὐτῆς Δός μοι, φησίν, ὥδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν ⁹ Ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ ¹⁰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἁκέλευσεν δοθῆναι, καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάνην ἐν τῇ φυλακῇ· καὶ ¹⁰ ἦνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, ¹¹ καὶ ἦνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ ¹² ταὶ αὐτοῦ ἤραν τὸ πτώμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦν.

Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ¹³ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἴδιαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἡκολούθησαν αὐτῷ ¹⁴ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. Καὶ ἔξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγ- ¹⁴ χνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. ¹⁵ Οὐφίας δὲ γενομένης προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες ¹⁵ "Ἐρημός ἔστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ¹⁶ ἡδη παρῆλθεν ἀπό- λυσον" τοὺς ὄχλους, ὡντας ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγο- ράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ¹⁶ Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

57 ίδιᾳ 13 πεζῷ 15 παρῆλθεν ἡδη ἀπόλυσον οὐν 19 ἁκέλευσεν τοὺς...

17 οἱ δὲ λέγοντις αὐτῷ Οὐκ ἔχομεν ὅδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους
 18 καὶ δύο ἵχθυας. ὁ δὲ εἶπεν Φέρετέ μοι ὅδε αὐτούς.
 19 καὶ ἀκελεύσας τοὺς ὅχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου,
 λαβὼν¹ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἵχθυας, ἀναβλέψας
 εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθη-
 τοῖς τοὺς ἄρτους οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὅχλοις. καὶ ἔφαγον
 πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν, καὶ ἤραν τὸ περιστεῦον τῶν
 21 κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες
 ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχιλιοὶ χωρὶς γυναικῶν καὶ παι-
 22 δίων.

Καὶ [εὐθέως] ἡνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμ-
 βῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως
 23 οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὅχλους. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὅχλους
 ἀνέβη εἰς τὸ ὅρος κατ' ἴδιαν προσεύξασθαι. ὄψιας δὲ γενο-
 24 μένης μόνος ἦν ἐκεῖ. Τὸ δὲ πλοῖον ἦδη ὅστις πολλοὺς
 ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχεν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων,
 25 ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτη δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς
 26 ἥλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ
 μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα
 ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι Φάντασμά ἔστι, καὶ ἀπὸ τοῦ
 27 φόβου ἔκραξαν. εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν [ὁ Ἰησοῦς] αὐτοῖς λέγων
 28 Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος
 εἶπεν αὐτῷ Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρὸς σὲ
 29 ἐπὶ τὰ ὕδατα· ὃ δὲ εἶπεν Ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ
 πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα² καὶ ἥλθεν³ πρὸς
 30 τὸν Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἐφοβήθη, καὶ ἀρξά-
 μενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων Κύριε, σῶσόν με.
 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ
 32 καὶ λέγει αὐτῷ Ὁλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; καὶ ἀνα-
 33 βάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. οἱ δὲ
 ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες Ἀληθῶς θεοῦ
 34 νῖος εἰ. Καὶ διαπεράσαντες ἥλθαν ἐπὶ τὴν γῆν
 35 εἰς Γεννησαρέτ. καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου
 ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς δῆμην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ

...χόρτου καὶ λαβὼν 22 τὸ 24 μέσον τῆς θαλάσσης ἦν 29 ἐλθεῖν

προσήγεγκαν αὐτῷ πάστας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ παρε- 36
κάλουν [αὐτὸν] ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἴμα-
τίου αὐτοῦ· καὶ δοῖς ἥψαντο διεσθίσσαν.

Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρι- 1
σαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες Διὰ τί οἱ μαθῆται σου πα- 2
ραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ
νίπτονται τὰς χεῖρας ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὁ δὲ ἀποκρι- 3
θεὶς εἶπεν αὐτοῖς Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν
τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; ὁ γὰρ θεὸς εἶπεν 4
Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ Ὁ κακολογῶν
πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελεγάπτας· ὑμεῖς δὲ λέγετε 5
“Ος ἀν εἴπη τῷ πατρὶ ἡ τῇ μητρὶ Δώρον δὲ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ
ἀφεληθῆς, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἡκυρώ- 6
σατε τὸν Ἀριστονέα τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. ὑπο- 7
κριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων

‘Ο λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ,

8

ἡ δὲ καρδία αὕτων πόρρω ἀπέχει ἀπ’ ἐμοῦ.
μάτην δὲ σέβονταί με,

9

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ἘΝΤΆΛΜΑΤΑ ΔΝΘΡΩΠΩΝ.

Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν δχλον εἶπεν αὐτοῖς Ἀκούετε καὶ το-
συνίετε· οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο
κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Τότε προσελθόντες οἱ μα- 12

θηταὶ λέγοντες αὐτῷ Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες
τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Πᾶσα 13
φυτεία ἡν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐρανος ἐκρι-
ζωθήσεται. ἀφετε αὐτούς· τυφλοί εἰσιν ὀδηγοί· τυφλὸς 14
δὲ τυφλὸν ἐὼν ὀδηγῆ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦν-
ται.

‘Αποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Φρά- 15
σον ἡμῖν τὴν παραβολήν. ὁ δὲ εἶπεν Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς 16
ἀσύνετοί ἔστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς 17
τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλ-
λεται; τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρ- 18

6 νόμον

14 ὀδηγοί εἰσιν τυφλοί [τυφλῶν]

22 ἔκραξεν | νιδ

29 διας ἔξερχεται, κάκεῖνα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον. ἐκ γὰρ τῆς
καρδίας ἔξερχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι,
20 πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. ταῦτα
ἔστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον, τὸ δὲ ἀνίπτος χερσὸν
φαγεῖν οὐ κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἔξελθὼν ἔκειθεν ὁ Ἰησοῦς ἀπεχώρησεν εἰς τὰ μέρη
22 Τύρου καὶ Σιδώνος. Καὶ ἵδον γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν
ὅριων ἔκεινων ἔξελθοῦσα ἑκραζεν¹ λέγουσα 'Ἐλέησόν με,
κύρie 'νιὸς² Δαυείδ· ή θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.
23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγουν. καὶ προσελθόντες οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ ἡρέτουν αὐτὸν λέγοντες 'Ἀπόλυτον αὐτήν, ὅτι
24 κράζει δικισθεν³ ημέν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀκεστά-
λην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου 'Ισραὴλ.
25 ή δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα Κύριε, βοήθει μοι.
26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον
27 τῶν τέκινων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ή δὲ εἶπεν Ναὶ,
κύριε, καὶ [γὰρ] τὰ κυνάρια ἔσθιει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν
28 πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. τότε
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ ⁴Ω γύναι, μεγάλη σου ή
πίστις· γενηθήτω σοι ως θέλεις. καὶ λάθη ή θυγάτηρ
αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὕρας ἔκείνης.

29 Καὶ μεταβὰς ἔκειθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασ-
30 σαν τῆς Γαλλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ δρός ἐκάβητο ἔκει. καὶ
προσῆλθον αὐτῷ δχλοὶ πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν ἔχωλούς,
κυλλούς, τυφλούς, κωφούς,⁵ καὶ ἔτερους πολλούς, καὶ
31 ἔριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν
αὐτούς· ὥστε ⁶τὸν δχλον⁷ θαυμάσαι βλέποντας κωφούς
λαλοῦντας⁸ καὶ χωλούς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέ-
32 ποντας· καὶ ἐδόξασαν⁹ τὸν θεὸν 'Ισραὴλ. 'Ο
δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν
Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν δχλον, ὅτι [ῆδη] ημέρας τρεῖς
προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσαν· καὶ ἀπο-
λῦσαι αὐτοὺς ηήστεις οὐ θέλω, μή ποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῷ

30 †...† 31 τοὺς δχλοὺς | ἀκούοντας | κυλλοὺς ὑγαῖς | ὁδόξασον

όδῳ. καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί Πόθεν ἡμῖν ἐν ἑρημίᾳ 33
ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὅχλον τοσοῦτον; καὶ λέγει 34
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπαν Ἐπτά,
καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. καὶ παραγγελας τῷ ὅχλῳ ἀναπεσεῖν 35
ἐπὶ τὴν γῆν ἔλαβεν τοὺς ἐπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ 36
εὐχαριστήσας ἐκλασεν καὶ ἐδίδουν τοῖς μαθηταῖς οἱ δὲ μα-
θηταὶ τοῖς ὅχλοις. καὶ ἔφαγον πάτερες καὶ ἔχορτάσθησαν, 37
καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἐπτὰ σφυρίδας
πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἤσαν ^τ τετρακισχλιοι ἄνδρες χω- 38
ρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὅχλους 39
ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἥλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγαδάν.

Καὶ προσελθόντες [οἱ] Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πει-
ράζοντες ἑπτηράτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπι-
δεῖξαι αὐτοῖς. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς [Οψίας γενο-
μένης λέγετε Εὐδία, πυρράζει γάρ ὁ οὐρανός· καὶ πρώι 3
Σήμερον χειμών, πυρράζει γάρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ
μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γωνάσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ
σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε.] Γενεὰ ποιηρὰ καὶ μοι-
χαλίς σημείου ἐπιζητεῖ, καὶ σημείου οὐ δοθήσεται αὐτῇ
εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆ-
θεν.

Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν 5
ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς 6
Οράτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ
Σαδδουκαίων. οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ⁷
Ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τί διαλο- 8
γίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε;
οὕπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν 9.
πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίγους ἐλάβετε; οὐδὲ τοὺς ιο
ἐπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σφυρίδας ἐλά-
βετε; πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἴπον ύμῖν; προσ- 11
έχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.
τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἴπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης [τῶν 12
ἄρτων] ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδ-

38 ὡς | παιδίων καὶ γυναικῶν

ι ἑπτηράτων

5 λαβεῖν ἄρτους

δονκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρίας τῆς Φιλίππου ηράτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων Τίνα λέγουσαν οἱ
 14 ἀνθρώποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; οἱ δὲ εἶπαν Οἱ μὲν
 15 Ἰωάννη τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλείαν, ἔτεροι δὲ Ἱερεῖς
 16 μίαν ἡ ἓνα τῶν προφητῶν. λέγει αὐτοῖς Ὑμεῖς δὲ τίνα με
 17 λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν Σὺ εἶ ὁ
 18 χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
 19 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ
 καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν [τοῖς]
 20 οὐρανοῖς· κἀγώ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ
 21 ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι
 22 ἃδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς· δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς
 23 βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὁ ἐν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς
 24 ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὁ ἐν λύσῃς ἐπὶ τῆς
 25 γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Τότε ἐπετίμησεν τοῖς
 μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἔστιν ὁ χριστός.

21 ΑΠΟ ΤΟΤΕ ἥρξατο Ἰησοῦς Χριστὸς δεικνύειν τοῖς
 22 μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ
 23 πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ
 24 γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆ-
 25 ναι. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἥρξατο ἐπιτι-
 μᾶν αὐτῷ λέγων· Ἰλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι
 26 τοῦτο. ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ Ὅπαγε ὀπίσω μου,
 27 Σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ
 28 αὖτε τὰ τῶν ἀνθρώπων. Τότε [ό] Ἰησοῦς
 29 εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν,
 30 ἀπαρνησάσθω ἐαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ
 31 ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
 32 σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δὲ ἀν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν
 33 αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφεληθήσεται

ἀνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον δλον κερδήσῃ τὴν δὲ ψυχὴν
αὐτοῦ ζημιώθῃ; ή τί δώσει ἀνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς
ψυχῆς αὐτοῦ; μέλλει γάρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι 27
ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτῷ, καὶ
τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὗτοῦ. ἀμήν 28
λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες τῶν ὧδε ἐστάτων οἵτινες οὐ μὴ
γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἔρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἐξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὅρος ὑψηλὸν κατ' ἴδιαν, καὶ μετεμόρφωθη ἐμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἵματα αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς, καὶ ἴδον ὅφθη αὐτοῖς Μωυσῆς καὶ Ἡλείας συνλαλοῦντες 3 μετ' αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ 4 Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωυσεῖ μίαν καὶ Ἡλείᾳ μίαν. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἴδον νεφέλη φωτινὴ ἐπεσκίασεν 5 αὐτούς, καὶ ἴδον φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν φ῝ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἐπεσαν ἐπὶ πρόσωπον 6 αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς 7 καὶ ἀψάμενος αὐτῶν εἶπεν· Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς ὄφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ .μὴ 8 ἀντὸν¹ Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαῖνοντων αὐτῶν ἐκ τοῦ 9, ὅρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· Μηδενὶ εἴπητε τὸ δράμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· Τί οὖν οἱ το γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ 11 ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἡλείας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλείας ἡδη ἥλθεν, καὶ οὐκ ἐπέ- 12 γνωσαν αὐτὸν ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἡθελησαν· οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. τότε 13

¹ τὸν 4 σκηνὰς τρεῖς 8 τὸν 9 ἀναστῆ 15 πάσχει 17 [τότε] ἀποκριθεῖς

συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ εἴπεν
αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν αὐτῷ ἀνθρώ-
15 πος γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν
νιόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς [ἔχει], πολλάκις γὰρ
16 πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ καὶ προσ-
ήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν
17 αὐτὸν θεραπεύσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὡ
γενεὰ ἀπιστος καὶ διεστραμμένη, ἵνα πότε μεθ' ὑμῶν
ἔσομαι; ἵνα πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὥδε.
18 καὶ ἐπειμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔξηλθεν ἀπ' αὐτοῦ
τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας
19 ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ
κατ' ἴδιαν εἶπαν Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἡδυνήθημεν ἐκβαλεῖν
20 αὐτό; ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Διὰ τὴν ὀλευοπιστίαν ὑμῶν·
ἀμήν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σπά-
πεως, ἐρείτε τῷ ὅρει τούτῳ Μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μετα-
βήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

21 Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἴπεν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς Μέλλει ὁ νὺστος τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς
22 χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ [ἔγερθήσεται]. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

23 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοῦμ προσῆλθον οἱ τὰ
δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν Ὁ διδάσκαλος
25 ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; λέγει Ναί, καὶ ἐλθόντα
εἰς τὴν οἰκίαν προέθατεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων Τί σοι
δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων²⁴ λαμβά-
νουσιν τέλη ἢ κῆματα; ἀπὸ τῶν οὐών αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν
26 ἀλλοτρίων; εἰπόντος δέ Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἐφη αὐτῷ ὁ
27 Ἰησοῦς Ἀραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ οὐίοι ἡνα δὲ μὴ ἀκα-
δαλίσωμεν²⁸ αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκι-
στρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν δρον, καὶ θνοίξεις

23 ἀκαπτήσεται

25 εἰσελθόντα | τίνως

27 σκανδαλίσωμεν

τὸ στόμα αὐτοῦ εύρήσεις στατῆρα· ἐκείνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες Τίς ἄρα μείζων ἔστιν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; καὶ προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε 3 ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπεινώσει ἕαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός 4 ἔστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃς ἐώς 5 δέξηται ἐν παιδίον τοιούτῳ ἐπὶ τῷ ὄντοτι μου, ἐμὲ δέχεται· ὃς δὲ ἀν σκανδαλίσῃ ἔνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν 6 πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὄνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων ἀνάγκη γάρ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ 8 ἡ χείρ σου ἡ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἔστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἡ χωλόν, ἡ δύο χείρας ἡ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ εἰ ὁ δογματικός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἔστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἡ δύο ἀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

Ὀράτε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων, λέγω γάρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπονται τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται τινὶ 12 ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανητῇ ἐν ἔξι αὐτῶν, οὐχὶ ἀφήσει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ δρη καὶ πορευθεῖς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν 13 λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἡ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. οὕτως οὐκ ἔστιν 14 θελῆμα ἐμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα

15 ἀπόληται ἐν τῶν μικρῶν τούτων.
 ἀμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὑπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ¹
 σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν
 ἂδελφόν σου· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε γετὰ σοῦ ἔτι
 ἕνα ἡ δύο², ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριών.
 17 σταθῆ πᾶν ρῆμα· ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκ-
 κλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι
 18 ὥσπερ ὁ ἔθυκός καὶ ὁ τελώνης.

’Αμήν λέγω
 ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν
 οὐρανῷ καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα
 19 ἐν οὐρανῷ. Πάλιν [ἀμήν] λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμ-
 φωνήσωσιν ἔξι ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος
 οὐν ἐὰν αἰτήσωται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς
 20 μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὐν γάρ εἰσιν δύο ἡ τρεῖς συνηγγέ-
 νοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεὶ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν [αὐτῷ] Κύριε, ποσάκις
 ἀμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἔως ἐ-
 22 πτάκις; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Οὐ λέγω σοι ἔως ἐπτάκις ἀλλὰ
 23 ἔως ἑβδομηκοντάκις ἐπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία
 τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ ὃς ηθέλησεν συνάραι λό-
 24 γον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναί-
 ρει προσήχθη εἰς αὐτῷ ὁ φειλέτης μυρίων ταλάντων.
 25 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδούναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος
 πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα ἔχει,
 26 καὶ ἀποδοθῆναι πεσὼν οὐν ὁ δούλος προσεκύνει αὐτῷ
 λέγων Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι.
 27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου [ἐκείνου] ἀπέλυσεν
 28 αὐτόν, καὶ τὸ δάνιον ἀφῆκεν αὐτῷ. ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος
 29 ἔκεινος εὗρεν ἔνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς ὥφειλεν αὐτῷ
 ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἐπινγεν λέγων Ἀπό-
 δος εἴ τι ὁ φειλέτης πεσὼν οὖν ὁ σύνδούλος αὐτοῦ παρεκά-
 λει αὐτὸν λέγων Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω
 30 σοι. ὁ δὲ οὐκ ἦθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς

16 ἔτι ἔνα ἡ δύο μετὰ σοῦ

φυλακήν ἔως ἀποδῷ τὸ ὄφειλόμενον. Ἰδόντες δὲ οἱ σύν-³¹
δουλοὶ αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφάδρα, καὶ ἐλ-³²
θόντες διεσάφησαν τῷ κύρῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα.
τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύρος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ ³³
Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὄφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι,
ὅπει παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύν-³⁴
δουλόν σου, ως κάγκω σὲ ἥλεησα; καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύρος ³⁵
αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἔως [οὗ] ἀποδῷ
πᾶν τὸ ὄφειλόμενον. Οὕτως καὶ ὁ πατέρ μου ὁ οὐράνιος ³⁶
ποιήσει ὑμῖν ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ
τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὸν λόγον τού-¹
τους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια
τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἤκολούθησαν αὐτῷ ²
ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

Καὶ προσῆλθαν αὐτῷ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ ³
λέγοντες Εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ
πᾶσαν αἰτίαν; ὃ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ⁴
ὁ κτίσας ἀπὸ ἀρχῆς ἅρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ⁵
καὶ εἶπεν Ἐνεκα τούτου καταλείψει ἀνθρωπός τὸν ⁶
πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ ⁷
αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν ἀνθρω-⁸
πος μὴ χωριζέτω. λέγουσιν αὐτῷ Τί οὖν Μωυσῆς ἐνετείλα-⁹
το δοῦναι ΒΙΒΛΙΟΝ ἀποστασίογ καὶ ἀπολῦσαι ¹⁰; λέγει ¹¹
αὐτοῖς ὅτι Μωυσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέ-¹²
τρεψεν ὑμῖν ἀπολύσαι τὰς γυναικας ὑμῶν, ἀπὸ ἀρχῆς δὲ οὐ ¹³
γέγονεν οὕτως. Ἀλέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἀν ἀπολύσῃ τὴν γυ-¹⁴
ναίκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἀλλην μοιχάται.¹⁵ ¹⁶
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί Εἰ οὕτως ἔστιν ἡ αἰτία τοῦ ἀν-¹⁷

7 αὐτήν 9 λέγω δὲ ὑμῖν, θε ἀν ἀπολύσῃ τὴν γυναικα αὐτοῦ παρεκτὸς
λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτήν μοιχευθῆναι, καὶ ὃ ἀπολελυμένην γαμήσας
μοιχάται. 14 αὐτοῖς 17 τῆρησον 18 Ποίας; φησίν. | εἶπεν

τι θρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμήσαι. ὁ δὲ εἰ-
πεν αὐτοῖς Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον, ἀλλ' οἱς δέδοται.
τι εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς
διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χω-
ρείτω.

τι3 Τότε προσηρέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας
ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξῃται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν
τι4 αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν ^τ "Ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ
κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με, τῶν γὰρ τοιούτων ἔστιν
τι5 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς
ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

τι6 Καὶ ἴδον εἰς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν Διδάσκαλε, τί
τι7 ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ
τι8 Τί με ἐρωτᾶς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἰς ἔστιν ὁ ἀγαθός εἰ δὲ
τι9 θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τίτρει τὰς ἐντολάς. Λέγει
τι10 αὐτῷ Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη^τ Τό Οὐ φονεύσεις, Οὐ
τι11 μοιχεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐ ψεγδομαρτυρήσεις, Τίμα
τι12 τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ Ἀγαπήσεις τὸν
τι13 πλησίον σογ ώς σεαγτόν. λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος
τι14 Ταῦτα πάντα ἔφυλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; ἔφη^τ αὐτῷ ὁ Ἰη-
τι15 σοῦς Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπαγε πωλησόν σου τὰ ὑπάρ-
χοντα καὶ δὸς [τοῖς] πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς,
τι16 καὶ δεύρο ἀκολουθεῖ μοι. ἀκούστας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν
λόγον [τοῦτον] ἀπῆλθεν λυπούμενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα
τι17 πολλά. Οὐ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
τι18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς
τι19 τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὔκοπώ-
τερόν ἔστιν κάμηλον διὰ τρήματος ράφιδος εἰσελθεῖν ἢ
τι20 πλούσιον^τ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ἀκούσαντες δὲ
οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες Τίς ἄρα δύ-
τι21 καται σωθῆναι; ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Παρὰ

τι22 Πάντα ταῦτα τι23 λέγει τι24 ὑμῖν ὅτι | τρυπήματος | διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσελθεῖν

ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυ-
νατά. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ ²⁷
‘Ιδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἡκολουθήσαμέν σοι· τί
ἄρα ἔσται ἡμῖν; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἐμὴν λέγω ²⁸
ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ,
ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ,
καθήσεσθε καὶ ὑμεῖς ²⁹ ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς
δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν ὅικας ²⁹
ἡ ἀδελφὸς ἡ ἀδελφὰς ἡ πατέρα ἡ μητέρα ἡ τέκνα ἡ
ἀγροὺς ἐνεκεν τοῦ ἐμοῦ ὄνόματος, πολλαπλασίονα λήμ-
ψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται ³⁰
πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρώτοι Ὁμοία γάρ ἐστιν ¹
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ ὅστις
ἔξηλθεν ἀμα πρωὶ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα
αὐτοῦ· συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δημαρίου ²
τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
καὶ ἔξελθων περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ³
ἀγορᾷ ἀργούς· καὶ ἐκείνοις εἶπεν ‘Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς ⁴
τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ ἐών ἦ δίκαιον δώσω ὑμῖν· οἱ δὲ ⁵
ἀπῆλθον. πάλιν [δὲ] ἔξελθων περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν
ἐποίησεν ώσπατώς. περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἔξελθων εὐρεν ⁶
ἄλλους ἐστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς Τί ὅδε ἐστήκατε ὅλην
τὴν ἡμέραν ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ “Οτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμι- ⁷
σθώσατο· λέγει αὐτοῖς ‘Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπε-
λῶνα ὄψιας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος ⁸.
τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος ⁹
τὸν μισθὸν ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώ-
των. ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἑνδεκάτην ὥραν ἐλαβον ἀνὰ ¹⁰
δημάριον. καὶ ἐλθόντες οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλεῖον λήμ-
ψονται· καὶ ἐλαβον [τὸ] ἀνὰ δημάριον καὶ αὐτοί. λαβόν ¹¹
τες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου λέγοντες Οὗτοι ¹²
οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἵσους ἀντοὺς ἡμῖν”
ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν

28 αὐτοὶ

29 ἀδελφὸς ἡ...ἀγροὺς ἡ οἰκίας

8 αὐτοῖς

12 ἡμῖν αὐτοὺς

13 καύσωνα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν· Ἐταῖρε, σὺκ ἀ-
14 δικῷ σε· οὐχὶ δημαρίου συνεφώνησάς μοι; ἀρού τὸ σὸν
καὶ ὑπαγε· θέλω γένετο τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί·
15 οὐκ ἔξεστίν μοι ὁ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ή ὁ ὁφθαλ-
16 μός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; Οὗτος ἔσον-
ται οἱ ἐσχάτοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἐσχάτοι.

17 Γέλλων δὲ ἀναβαίνειν Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλα-
βεν τοὺς δώδεκα [μαθητὰς] κατ' ἴδιαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν
18 αὐτοῖς Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ νιὸς τοῦ
ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦ-
19 σιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν [θανάτῳ], καὶ παραδώσουσιν
αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγώσαι καὶ
σταυρώσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ γέγερθήσεται·

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν νιῶν Ζεβεδαίου μετὰ
τῶν νιῶν αὐτῆς προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι γάπα αὐτοῦ.
21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Τί θελεις; Λέγει αὐτῷ· Εἰπὲ ἵνα
καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο νιοί μου εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ
22 εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ
ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ Δυνάμεθα.
23 λέγει αὐτοῖς Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι
ἐκ δεξιῶν μου γαῖαν ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν τὸ δοῦναι,
24 ἀλλ' οἰς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ ἀκού-
25 σαντες οἱ δέκα ἡγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ δὲ
Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρ-
χοντες τῶν ἔθνων κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι
26 κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχὶ οὗτος ἔστιν ἐν ὑμῖν ἀλλ' ὁς
ἀν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι ἔσται ὑμῶν διάκονος,
27 καὶ ὁς ἀν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἰναι πρῶτος ἔσται ὑμῶν δοῦλος·
28 ὥσπερ ὁ οὐλὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἥλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ
διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

13 εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν 14 [ἐγὼ] 17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς 19 ἀναστήσεται
20 παρ' 21 ἡ δὲ εἶπεν 23 ἡ | τοῦτο 26 μέγας ἐν ὑμῖν 27 εἰναι ὑμῶν

Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱερειχὸν ἡκολούθησεν 29
αὐτῷ ὅχλος πολὺς. καὶ ἵδον δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ 30
τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες 31
Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, *「νιὸς」* Δανείδ. ὃ δὲ ὅχλος ἐπετί- 32
μησεν αὐτοῖς ἵνα σωπῆστωσιν οἱ μεῖζον ἔκραξαν λέ-
γοντες Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, *「νιὸς」* Δανείδ. καὶ στὰς 33
[δ] Ἰησοῦς ἐφώητησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν Τί θέλετε ποιήσω
ὑμῖν; λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἵνα ἀνοιγώσιν οἱ ὄφθαλμοὶ 34
ἡμῶν. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὄμμάτων
αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀμέβλεψαν καὶ ἡκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἥλθον εἰς Βηθ- 2
φαγὴν εἰς τὸ Ὁρος τῶν Ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν 3
δύο μαθητὰς λέγων αὐτοῖς Πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν 4
κατέναυτι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εὐρήσετε ὅνον δεδεμένην καὶ 5
πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες *「ἀγάγετε」* μοι. καὶ ἐάν τις 6
ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· 7
εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. Τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πλη- 8
ρωθῇ τὸ ρῆθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος

Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών

5

**Ίδογ̄ ὁ βασιλεὺς σογ̄ ἔρχεταί σοι
πράγ̄ς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὅνον
καὶ ἐπὶ πῶλον γίδον γόποζγρίογ̄.**

Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς συνέ- 6
ταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ 7
ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐ- 8
τῶν. ὃ δὲ πλεῖστος ὅχλος ἐστρωσαν ἐαυτῶν τὰ ἱμάτια 9
ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἐκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ
ἐστρώνυνον ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ ὅχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν,
καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραξον λέγοντες

‘ΩΣΑΝΝÀ τῷ νιῷ Δανείδ.

Ἐγλογμένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κύριογ̄.

‘ΩΣΑΝΝÀ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ 10

πολις λέγουσα Τίς ἔστιν οὗτος; οἱ δὲ ὅχλοι ἐλεγον Οὗτός
ἔστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ Ἱερόν, καὶ ἐξέβαλεν
πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ Ἱερῷ καὶ
τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς κα-
13 θέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, καὶ λέγει αὐτοῖς
Γέγραπται Ὁ οἶκός μογ οἶκος προσεγχᾶς κληθήσε-
14 ται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπιλαίον λῃστῶν. Καὶ προσ-
ῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ Ἱερῷ, καὶ ἐθερά-
15 πευσεν αὐτούς. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
τὰ θαυμάσια ἡ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας
ἐν τῷ Ἱερῷ καὶ λέγοντας Ωσαννὰ τῷ οὐρανῷ Δανείδ
16 ἥγανάκτησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἀκούεις τί οὗτοι λέγου-
σω; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Ναὶ· οὐδέποτε διέγνωτε
ὅτι Ἐκ στόματος οἵτινων καὶ θηλαζόντων κατηρ-
17 τίσω αἶνον; Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν
ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὔλισθη ἐκεῖ.

18 Πρώτη δὲ ἑπαναγαγών εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν, καὶ
19 ίδων συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ
οὐδὲν εὑρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ
Οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἴῶνα· καὶ
20 ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. καὶ ίδόντες οἱ μαθηταὶ
ἔθαύμασαν λέγοντες Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;
21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἄμην λέγω ὑμῖν,
ἔλα ἔχητε πίστων καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς
συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ τῷ δρει τούτῳ εἶπητε Ἀρθητι
22 καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· καὶ πάντα
ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμ-
ψεσθε.

23 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ Ἱερὸν προσῆλθαν αὐτῷ διδά-
σκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες
Ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν

έξουσίαν ταύτην; ἀποκριθεὶς [δὲ] ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς 24
 Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγου ἔνα, ὃν ἐὰν εἴπῃς μοι
 κἀγὼ ὑμῶν ἔρω ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· τὸ βάπτι- 25
 σμα τὸ Ἰωάνου πόθεν ἔνι; ἐξ οὐρανοῦ ἡ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ
 δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες .Ἐὰν εἰπωμεν Ἐξ
 οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
 ἐὰν δὲ εἰπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν δχλον, καὶ
 πάντες γὰρ ως προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάνην καὶ ἀπο- 27
 κριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἰπαν Οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ
 αὐτός Οὐδὲ ἔγω λέγω ὑμῶν ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἀνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο¹. προσελ- 28
 θὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν Τέκνου, ὑπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν
 τῷ ἀμπελῶνι². ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἐγώ, κύριε· καὶ 29
 οὐκ ἀπῆλθεν. προσελθὼν δὲ τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὥσπερ τῷ
 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐ θέλω· ὕστερον μεταμεληθεὶς ἀπῆλ-
 θεν. τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; 30
 λέγουσιν Ὁ ὕστερος.³ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν
 βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ἦλθεν γὰρ Ἰωάνης πρὸς ὑμᾶς ἐν δὲ 32
 δῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι
 καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ὤδόντες οὐδὲ μετε-
 μελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεύσαι αὐτῷ. ⁴ Αλ- 33
 λην παραβολὴν ἀκούσατε. ⁵ Αὐθρωπος ἦν οἰκοδεσπό-
 της δστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ φραγμὸν αὐτῷ
 περιέθικεν καὶ ὥργζεν ἐν αὐτῷ λινὸν καὶ ωκο-
 δόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπε-
 δήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέ- 34
 στειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς
 καρποὺς αὐτοῦ. καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ 35
 ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβό-
 λησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν 36
 πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὥσπερ τοὺς δούλους πλείονας τῶν 37
 στειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν νιὸν αὐτοῦ λέγων ⁶ Ἐντραπήσονται

25 παρ⁷

28 δύο τέκνα | καὶ | ἀμπελῶνί μου 31 †...†

38 τὸν νῦν μου. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν νῦν εἶπον ἐν
 ἑαυτοῖς Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν
 39 αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ· καὶ λαβάντες
 40 αὐτὸν ἔξεβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν
 οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς
 41 ἐκείνοις; λέγουσιν αὐτῷ Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς,
 καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἔκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες
 ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.
 42 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γρα-
 φαῖς

Αἴθον δὲν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες
 οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν Γωνίας.

παρὰ Κύριογ ἐγένετο αὕτη,

καὶ ἔστιν θαγμαστὴ ἐν ὄφθαλμοῖς ἡμῶν;

43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία
 τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

44 [Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τούτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν
 45 δὲ ἀν πέσῃ λικμήσει αὐτόν.] [Καὶ ἀκούσαντες]

οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνω-
 46 σαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆ-
 σαι ἐφοβήθησαν τοὺς δύχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν
 1 εἶχον.

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν

2 παραβολαῖς αὐτοῖς λέγων· Θμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
 νῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, δότις ἐποίησεν γάμους τῷ νήφῳ
 3 αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς

4 κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἥθελον ἐλθεῖν. πάλιν
 ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· Εἴπατε τοῖς κεκλη-
 μένοις· Ἰδού τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου

καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς
 5 τοὺς γάμους. οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν

6 ἴδιον ἄγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ¹²
 κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὑθρισαν καὶ ἀπέκτειναν.

7 ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα

αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῷ
ἐνέπρησεν. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ Ὁ μὲν γάμος 8
ἔτοιμός ἔστι, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἡσαν ἄξιοι πορεύεσθε, 9
οὐν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὑρήτε
καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. καὶ ἔξελθόντες οἱ δοῦλοι ιο
ἐκείνοις εἰς τὰς ὁδὸς συνήγαγον πάντας οὓς εὗρον, ποιη-
ρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων.
εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ιι
ἐκεὶ ἀνθρώπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου· καὶ λέγει ιι.
αὐτῷ Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὥδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου;
ὁ δὲ ἐφίμωθη. τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις Δῆ- ιι
σαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ
σκότος τὸ ἔξωτερον· ἐκεὶ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυ-
γμὸς τῶν ὁδόντων. πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ιιι
ἐκλεκτοί.

Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβουλιον ἔλαβον ιιι
ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀποστέλλουσιν αἱ
αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῷ μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν λέγοντας
Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθῆς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν
ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ
βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων εἰπὼν οὖν ἡμῖν τί σοι ιιι
δοκεῖ· ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ή οὔ; γνοὺς δὲ ιιι
ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν Τί με πειράζετε,
ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆνσου. οἱ ιιι
δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. καὶ λέγει αὐτοῖς ^τ Τίνος ιιι
ἡ εἰκὼν αὐτῇ καὶ ἡ ἐπιγραφή; λέγοντας Καίσαρος. τότε ιιι
λέγει αὐτοῖς Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ
τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἀκούσαντες ἔθαύμασαν, καὶ ἀφέντες ιιι
αὐτὸν ἀπῆλθαν.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, λέ- ιι
γοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγον- ιι
τες Διδάσκαλε, Μωυσῆς εἶπεν Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ
ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν

γυναῖκα ἀγτοῦ καὶ ἀναστάσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ
 25 αγτοῦ. ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἐπτὰ ἀδελφοῖς· καὶ ὁ πρώτος
 γῆμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν
 26 γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ. αὐτοῦ· ὅμοίως καὶ ὁ δεύτερος
 27 καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἐπτά· ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν
 28 ἡ γυνή. ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἐπτὰ ἔσται γυ-
 29 νή; πάντες γάρ ἔσχον αὐτήν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
 εἶπεν αὐτοῖς Πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν
 30 δύναμιν τοῦ θεοῦ· ἐν γάρ τῇ ἀναστάσει οὗτε γαμούσι
 οὗτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσὶν
 31 περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ὅρ-
 32 θεν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος ἘΓώ εἰμι ὁ θεός
 'ΑΒραὰλ καὶ ὁ θεός Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεός Ἰακὼβ;
 33 οὐκ ἔστι [ὅ] θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. Καὶ ἀκούσαντες
 οἱ ὅχλοι ἔξεπλήγσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδ-
 35 δουκαῖους συνήθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἐπηρώτησεν εἰς
 36 ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτὸν Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ
 37 μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ ἈΓΑΠΗΣΕΙΣ Κύριον
 τὸν θεόν σογ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ σογ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
 38 ψυχῇ σογ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σογ· αὕτη ἔστιν ἡ
 39 μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. δευτέρα γόμοία γαύτῃ^{τη} ἈΓΑ-
 40 ΠΗΣΕΙΣ τὸν πλησίον σογ ὡς σεαγτόν. ἐν ταύταις ταῖς
 δυσὶν ἐντολαῖς διος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆ-
 41 ται. Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν
 42 αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγων Τί οὐδὲν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ;
 43 τίνος οὐλός ἔστιν; λέγουσιν αὐτῷ Τοῦ Δαυεὶδ. λέγει αὐτοῖς
 Πῶς οὖν Δαυεὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ γαύτὸν κύριον^{τη} λέγων

44 Εἶπεν Κύριος τῷ κυρίῳ μογ Κάθογ ἐκ δεξιῶν μογ
 ἔως δὲ θω τοὺς ἔχθρούς σογ γύποκάτω τῶν ποδῶν
 σογ;

45 εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς οὐλός αὐτοῦ ἔστιν;
 46 καὶ οὐδεὶς ἔδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγουν, οὐδὲ ἐτόλ-

μησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτήσαι αὐτὸν οὐκέτι.

Τότε [ό] Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς δχλοις καὶ τοῖς μαθῆταις αὐτοῦ λέγων· Ἐπὶ τῆς Μωυσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. πάστα οὖν δέσπα ἐὰν εἴπεις σὺν ὑμῖν ποάσπατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε, λέγουσις γάρ καὶ οὐ ποιοῦσι. δεσμεύουσι δὲ 4 φορτία βαρέα ταῦτα καὶ ἐπιτιθέασι ἐπὶ τοὺς ὄμοις τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ δελουσι κινησαι αὐτά πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεατήρας 5 τοῖς ἀνθρώποις πλατύνουσι γάρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα, φιλοῦσι δὲ τὴν πρωτοκλισίαν 6 ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγογαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς σφυραῖς καὶ καλεῖσθαι 7 ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· Ραββεῖ. ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε 8 Ραββεῖ, εἰς γάρ ἔστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἔστε· καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ 9 τῆς γῆς, εἰς γάρ ἔστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐρανος μηδὲ το 10 κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἔστιν εἰς ὁ χριστός· ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. 11 Οστις δὲ 12 ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ δοτις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ 14 Φαρισαῖοι ὑποκρηταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γάρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν, 15 γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκρηταί, ὅτι περιτύγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ἔηραν ποιῆσαι ἓνα προστήλυτον, καὶ ὅταν γένηται ποιεῖτε αὐτὸν νίὸν γεένης διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅδηγοι τυφλοὶ οἱ λέγοντες· 16 Οσ αὖ ὁμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἔστιν, ὃς δὲ ἀν ὁμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ ὀδφελεῖ· μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γάρ μείζων ἔστιν, ὃς 17 χρυσὸς ἡ ὁ ναὸς ὁ ἀγιάσας τὸν χρυσόν; καί· Οσ αὖ 18 ὁμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἔστιν, ὃς δὲ ἀν ὁμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ ὀδφελεῖ· 19 τυφλοί, τί γάρ μείζον,

4 καὶ δυσβάστακτα

19 μωροὶ καὶ

20 τὸ δῶρον ἡ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγάξον τὸ δῶρον; ὁ οὖν
 ὄμόσσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὅμνει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι
 21 τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· καὶ ὁ ὄμόσσας ἐν τῷ ναῷ ὅμνει ἐν αὐ-
 22 τῷ καὶ ἐν τῷ ^{κατοικοῦντι} αὐτόν· καὶ ὁ ὄμόσσας ἐν τῷ
 οὐρανῷ ὅμνει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ
 23 ἐπάνω σύντοι. Οὐαὶ ύμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑπο-
 κριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ
 κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ ιδίου, τὴν κρίσιν
 καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα δὲ ἔχει ποιῆσαι κάκεῖνα
 24 μὴ ἀφεῖναι. ὁδηγοὶ τυφλοί, διυλίζοντες· τὸν κώνιωπα τὴν
 25 δὲ κάμηλον καταπίνοντες. Οὐαὶ ύμῖν, γραμματεῖς καὶ
 Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτη-
 ρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσι ἐξ ἀρπαγῆς
 26 καὶ ἀκρασίας. Φαρισαῖοι τυφλέ, καθάρισον πρώτον τὸ
 ἔντος τοῦ ποτηρίου [καὶ τῆς παροψίδος], ὥστα γένηται καὶ
 27 τὸ ἔκτὸς αὐτοῦ καθαρόν. Οὐαὶ ύμῖν, γραμματεῖς καὶ
 Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ^{παροροιάζετε} τάφοις κεκοιναμέ-
 νοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὠραῖοι ἔσωθεν δὲ γέ-
 28 μουσικοὶ ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας· οὕτως καὶ
 ύμεις ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν
 29 δὲ ἔστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Οὐαὶ ύμῖν,
 γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς
 τάφους τῶν προφήτων καὶ κοσμεῖτε τὰ μητρεῖα τῶν
 30 δικαίων, καὶ λέγετε Εἴ ήμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέ-
 ρων ἡμῶν, οὐκ ἀν ήμεθα αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἷματι τῶν
 31 προφήτων· ὅστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἔστε τῶν
 32 φονευσάτων τοὺς προφήτας· καὶ ύμεις ^{πληρώσατε} τὸ
 33 μέτρον τῶν πατέρων ύμων. ὅφεις γενητήματα ἔχιδνῶν,
 34 πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεένης; διὰ τοῦτο ^{Ίδον}
 ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ύμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ
 γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ
 ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συνταγγαῖς ύμῶν καὶ
 35 διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ύμᾶς πᾶν

·αῖμα δίκαιον ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος
 "Ἄβελ τοῦ δικαίου ἔως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου νιὸν Βαρα-
 χίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστη-
 ρίου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ηὗει ταῦτα πάντα" ἐπὶ τὴν γενὲαν 36
 ταύτην. ³⁷ Ἱερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ, η ἀποκτεί- 37
 νουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμέ-
 νους πρὸς αὐτὴν, — ποσάκις ἡθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ
 τέκνα σου, ὃν τρόπον ὅρνις ἐπισυνάγει τὰ ουσσία [αὐτῆς]
 ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἡθελήσατε; οἶδον ἀφίεται γάρ τοι 38
 οἶκος γάρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτε 39
 ἔως ἂν εἴπητε

ΕΓΛΟΓΗΜΕΝΟΣ ο ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Καὶ ἔξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ τοις προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ· ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὡδεὶ λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Ὁρους τῶν Ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' Ιδίαν λέγοντες Εἰπὸν τίς πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰώνος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ· πολλοὶ γάρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί σους λέγοντες Ἐγώ εἰμι ὁ χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὅρατε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γάρ γενέσθαι, ἀλλ' οὕπω ἔστιν τὸ τέλος. ἐγερθήσεται γάρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ ταῖς Βασιλείαι ἐπὶ Βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους· πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὡδίνων. τότε παρα-⁸ δώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἔθνων διὰ τὸ ὄνομά μουν. καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους τοις παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους· καὶ πολλοὶ ψευ-

12 δοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλωπήσουσι τολλούς· καὶ
 διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν
 13 πολλῶν. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται, καὶ
 14 κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν δῃ
 τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε
 15 ἥξει τὸ τέλος. Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ ΒΔΕΛΥΓΜΑ ΤΗΣ
 ἘΡΗΜΩΣΕΩΣ τὸ ρῆθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἐστὸς
 16 ἐν τόπῳ ἀγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ
 17 Ἰουδαϊᾳ φευγέτωσαν ^{τοὺς} τὰ δρη, ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ
 18 καταβάτω ἀραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ
 19 μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἀραι τὸ ιμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ
 ταῖς ἐν γαστρὶ ἔχουσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις
 20 ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ὥντα μὴ γένηται ἡ φυγὴ
 21 ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτῳ. ἔσται γὰρ τότε θλίψις
 22 μεγάλη οὕτως οὐ γέρονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ
 23 Νῦν οὐδὲ οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολοθώθησαν αἱ
 24 ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἀν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς
 25 ἐκλεκτοὺς κολοθώθησονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. Τότε ἐάν
 τις ὑμῖν εἴπῃ Ἰδοὺ ὅδε ὁ χριστός ἦν Ὁδε, μὴ πιστεύσῃτε·
 26 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται, καὶ
 27 δῶσογενεῖα μεγάλα καὶ τέρατα ὥστε ^{τοῦ} πλανᾶσθαι·
 28 εἰ δυνατὸν καὶ τοὺς ἐκλεκτούς· ἵδον προείρηκα ὑμῖν.
 29 ἐάν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔστιν, μὴ ἐξ-
 30 ἐλθῃτε· Ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσῃτε· ὥσπερ
 γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως
 31 δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ οὐρανοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
 32 ὅπου ἐάν ἦν τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.
 33 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ Ἡλιος
 34 σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος
 35 αὔγτης, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ,
 36 καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλεγθήσονται. καὶ
 τότε φάνησται τὸ σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν
 οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φύλαὶ τῆς Γῆς

καὶ σφισται τὸν γίλον τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δωμάτων καὶ δόξης πολλῆς· καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἄγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλ-³²
πιγγος^τ μετάλλης, καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἀκρων οὐρανῶν ἔως [τῶν] ἀκρων αὔγτων.

³³ Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς

μάθετε τὴν παραβολήν ὅταν ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἄγγελος τὸ θέρος· οὗτος καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι ἄγγελος ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ³⁴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἔως [τοῦ] πάντα ταῦτα γένηται. ὁ ³⁵ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας ³⁶ οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ νίστος, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος. ὥσπερ γὰρ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, ³⁷ οὗτοι ἔσται οἱ παρουσία τοῦ νιοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ως γὰρ ³⁸ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις [ἐκείναις] ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες, δχρι ἡς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ σὺν ἔγκωσιν ³⁹ ἔως ἡλιθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἤρεν ἄπαντας, οὗτοι ἔσται οἱ παρουσία τοῦ νιοῦ τοῦ ἀνθρώπου. τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ⁴⁰ άγρῳ, εἰς παραλαμβάνεται καὶ εἴς ἀφίεται· δύο ἀλήθουσαι ⁴¹ ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. γρη-⁴² γορεῖτε οὖν, ὅτι σὺν οἴδατε ποιὸν ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκουδεσπότης ⁴³ ποιά φυλακὴ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἀν καὶ οὐκ ἀν εἴασεν διωρυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς ⁴⁴ γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι οὐ οὐδεῖτε ὕρα ὁ νίστος τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Τίς ἀρα ἔστιν ὁ πιστὸς δοῦλος· καὶ φρόνμος ὃν ⁴⁵ κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δούλου αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ⁴⁶ ὃν ἔλθων ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὗτος ποιοῦντα· ἀμὴν ⁴⁷ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστή-

48 σει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ γάρος δοῦλος ἑκένος ἐν τῇ
 49 καρδίᾳ αὐτοῦ Χρονίζει μου ὁ κύριος, καὶ ἀρξηται τύπτει
 τοὺς συνδουλούς αὐτοῦ, ἐσθίη δὲ καὶ πίηται μετὰ τῶν με-
 50 θυάτων, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἑκένου ἐν ἡμέρᾳ ἦν οὐ
 51 προσδοκᾷ καὶ ἐν ὦρᾳ ἦν οὐ γινώσκει, καὶ δεχοτομήσει αὐτὸν
 καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἔκει ἔσται
 1 ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὄδόντων.

Τότε
 ὅμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις,
 αἵρινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν ἔγχλθον εἰς ὑπά-
 2 τησιν τοῦ νυμφίου. πέπτε δὲ ἐξ αὐτῶν ἡσαν μωραὶ καὶ
 3 πέντε φρόνιμοι· αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας
 4 [αὐτῶν] οὐκ ἐλαβοῦσαι μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι
 ἐλαβοῦσαι ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων
 5 ἑαυτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι
 6 καὶ ἐκάθευδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· Ἰδοὺ ὁ
 7 νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησαν. τότε ἤγέρθησαν πᾶσαι
 αἱ παρθένοι ἑκέναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν.
 8 αἱ δὲ μωραὶ τὰς φρονίμοις εἶπαν Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἔλαιου
 9 ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. ἀπεκρίθησαν δὲ
 αἱ φρόνιμοι λέγουσαι Μήποτε Γού μὴ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ
 10 ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγορά-
 11 σατε ἑαυτᾶς. ἀπέρχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ
 12 νυμφίος, καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους,
 13 καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ
 14 παρθένοι λέγουσαι Κύριε κόριε, ἀνοιξο τὴμίν· ὁ δὲ ἀποκρι-
 15 θεὶς εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἴδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε οὖν,
 16 ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν.

“Ωσπερ
 γὰρ ἀνθρώπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς Ιδίους δούλους καὶ
 17 παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ φ μὲν ἔδωκεν
 πέντε τάλαντα φ δὲ δύο φ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν Ιδίαν
 18 δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε
 τάλαντα λαβὼν ἡργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα
 πέντε· ὠσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο· ὁ δὲ τὸ

Ἐν λαβών ἀπελθὼν ὕρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἄργυριον
τοῦ κυρίου αὐτοῦ. μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἐρχεται ὁ κύριος ¹⁹
τῶν δούλων ἑκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. καὶ ²⁰
προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήγεγκεν ἀλλα
πέντε τάλαντα λέγων Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέ-
δωκας· ἵδε ἀλλα πέντε τάλαντα ἔκερδησα ἔφη αὐτῷ ὁ ²¹
κύριος αὐτοῦ Εὗ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ δὲ λίγα ἡς
πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἶσελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν ²²
Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἵδε ἀλλα δύο τάλαντα
ἔκερδησα. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὗ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ ²³
πιστέ, ἐπὶ δὲ λίγα ²⁴ ἡς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
εἶσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ²⁵
ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἴληφὼς εἶπεν Κύριε, ἔγνων σε ὅτι
σκληρὸς εἰ ἀνθρώπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνά-
γων ὅθεν σὺ διεσκόρπισας· καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα ²⁶
τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἵδε ἔχεις τὸ σόν. ἀποκριθεὶς ²⁷
δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκυηρέ,
ζῆδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ
διεσκόρπισα; ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἄργυριά μου τοῖς ²⁸
τραπεζείταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἔκομισάμην ἀν τὸ ἐμὸν σὸν
τόκῳ. ἀρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ²⁹
ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα· τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται ³⁰
καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος καὶ ὁ ἔχει ἀρθή-
σεται ἀπ' αὐτοῦ. καὶ τὸν ἀχρείον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ ³¹
σκότος τὸ ἔξωτερον· ἑκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὁδόντων.

"Οταν δὲ ἐλθῃ ὁ νὺὸς τοῦ ἀνθρώ- ³²
που ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἀγγελοι μετ' αὐτοῦ,
τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καὶ συναχθήσονται ³³
ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς
ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν ³⁴
αὐτοῦ τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. τότε ἐρεῖ ὁ βα-

σιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βα-
 35 σιλεύαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἐπείναστα γὰρ καὶ ἐδώκατε
 μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἥμην καὶ
 36 συνηγάγετε με, γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα καὶ
 ἐπεσκέψασθε με, ἐν φυλακῇ ἥμην καὶ ἦλθατε πρός με.
 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες Κύριε, πότε
 σε εἴδαμεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἡ διψῶντα καὶ ἐποτί-
 38 σαμεν; πότε δέ σε εἴδαμεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἡ
 39 γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα
 40 ἡ ἐν φυλακῇ καὶ ἦλθομεν πρός σε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βα-
 σιλεὺς ἔρει αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε
 ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιή-
 41 σατε. τότε ἔρει καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ
 κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ
 42 διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐπείναστα γὰρ καὶ
 οὐκ ἐδώκατε μοι φαγεῖν, [καὶ] ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ
 43 με, ξένος ἥμην καὶ οὐ συνηγάγετε με, γυμνὸς καὶ οὐ περι-
 εβάλετέ με, ἀσθενής καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθε
 44 με. τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες Κύριε, πότε
 σε εἴδομεν πεινῶντα ἡ διψῶντα ἡ ξένον ἡ γυμνὸν ἡ ἀσθενῆ
 45 ἡ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; τότε ἀποκριθήσεται
 αὐτοῖς λέγων Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε
 46 ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. καὶ ἀπε-
 λεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς
 ζωὴν αἰώνιον.

1 ΚΑΙ ΕΓΕΝΕΤΟ ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς
 2 λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Οἴδατε ὅτι
 3 μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρά-
 που παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. Τότε συνή-

χθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν
αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καιάφα, καὶ συνεβού-
λεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσι καὶ ἀποκτεί-
νωσιν· ἐλεγον δὲ Μή ἐν τῇ ἑορτῇ, ὅτα μὴ θόρυβος γένηται
ταῦτα ἐν τῷ λαῷ.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Δίμωνος τοῦ
λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον τοῦ
μύρου βαρυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
ἀνακειμένου. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἡγανάκτησαν λέγοντες Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; ἁδύματο γάρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ
λοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. γροὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Τί
κόπους παρέχετε τῇ γυναικὶ; ἔργον γάρ καλὸν ἡργά-
στατο εἰς ἐμέ· πάντοτε γάρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεβρέαν τῶν,
ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε· βαλεῖν σα γάρ αὐτῇ τὸ μύρον τοῦτο
ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίη-
σεν. ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτους ἔὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο
ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὐτῇ
εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς εἶπεν Τί θέλετε μοι δοῦναι κάγκελον ὑμῶν παραδώσω
αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ὀργύρια. καὶ ἦ-
πτὸ τότε ἐξῆτε εὐκαρπίαν ὥστα αὐτὸν παραδῷ.

Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ
Ἰησοῦ λέγοντες Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ
πάσχα; ὁ δὲ εἶπεν· Υπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα
καὶ εἴπατε αὐτῷ· Ὁ διδάσκαλος λέγει· Ὁ καιρός μου
ἔγγυς ἐστιν· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν
μου. καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς, καὶ ἤτοι μασαν τὸ πάσχα.

Οψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα [μαθητῶν]. καὶ
ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν Ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἔξι ὑμῶν
παραδώσει με. καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν
αὐτῷ εἰς ἔκαστος Μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς

εἶπεν Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ
 24 οὐτός με παραδώσει· ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει
 καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐναὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἔκειναι
 δι' οὐ ὁ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν δὲ αὐτῷ εἰ
 25 οὐκ ἔγενηθη ὁ ἀνθρώπος ἔκεινος. ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωάννης ὁ
 παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπεν Μήτι ἄγω εἴμι, ῥαβδοῖς; λέγει
 26 αὐτῷ Σὺ εἶπας.

Ἐσθιώντων δὲ αὐτῶν λαβὼν

ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δοὺς τοῖς
 μαθηταῖς εἶπεν Λάβετε φάγετε, τοῦτο ἐστιν τὸ σῶμά
 27 μου. καὶ λαβὼν ποτήριον [καὶ] εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐ-
 28 τοῖς λέγων Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάτετε, τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ
 αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἔκχυννόμενον
 29 εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν· λέγω δὲ ύμιν, οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ
 τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἔκει-
 ητος ὅταν αὐτὸν πίνω μεθ' ύμῶν καὶ οὐν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
 30 πατρός μου.

Καὶ ὑμήσαντες ἔξηλθον εἰς τὸ

31 Ὁρος τῶν Ἐλαιῶν. Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
 Πάντες ύμεις σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύ-
 τῃ, γέγραπται γάρ Πατάζω τὸν ποιμένα, καὶ ΔΙΑΣΚΟΡ-
 32 ΠΙΣΘΗΝΟΝΤΑΙ τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης· μετὰ δὲ τὸ
 33 ἐγερθηταὶ με προάξω ύμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ἀποκριθεὶς
 δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν
 34 σοὶ, ἄγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὸς ἀλέκτορα φωνῆ-
 35 σαι τρὶς ἀκαρνήσῃ με. λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος Καὶ δέη
 με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀστριψόμαν. δμοίσις
 καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν.

36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον
 Γεθσημανεῖ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς Καθίσατε αὐτοῦ ἕως
 37 [οὗ] ἀπελθὼν ἔκει προσεύξωμαι καὶ παραλαβὼν τὸν
 Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβδαίου ἥρξατο λυπεῖσθαι καὶ
 38 ἀδημονεῖν. τότε λέγει αὐτοῖς Περίλγητος ἐστὶν ἡ ψυχὴ
 μού ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.

καὶ Ἀποελθών³⁹ μικρὸν ἔπειτα ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ³⁹
 προσευχόμενος καὶ λέγων Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν,
 παρελθάτω ἀπὸ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ
 θέλω ἀλλ’ ὡς σύ. καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ τῷ
 εὐρίσκει αὐτοὺς· καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ Οὗτοις
 οὐκ ἴσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ’ ἐμοῦ; γρηγορεῖτε ⁴¹
 καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν
 πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ σάρξ ἀσθενής. πάλιν ἐκ δευτέρου ⁴²
 ἀπελθὼν προστύξατο [λέγων] Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται
 τοῦτο παρελθεῖν ἐάν μὴ αὐτὸ πίστι, γενηθήτω τὸ θέλημά
 σου. καὶ ἐλθὼν πάλιν εὑρεν αὐτοὺς καθεύδοντας, ήσαν ⁴³
 γάρ αὐτῶν οἱ ὄφθαλμοὶ βεβαρημένοι. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς ⁴⁴
 πάλιν ἀπελθὼν προστύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν λόγον
 Ἅπειπων πάλιν. τότε⁴⁵ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει ⁴⁵
 αὐτοῖς Καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἴδον τὴν ἥγιον
 καὶ ὡραίαν οὐδὲν τοῦτον ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας
 ἀμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε ἄγωμεν⁴⁶ ἴδον τὴν ἥγιον τὸν παραδί- ⁴⁶
 δούς με.

Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἴδον τὸν Ιούδαν ⁴⁷
 εἰς τὸν δώδεκα ἥλθεν καὶ μετ’ αὐτοῦ ὅχλος πολὺς μετὰ
 μαχαιρῶν καὶ ἔνδιων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων
 τοῦ λαοῦ. ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον ⁴⁸
 λέγων Ὅτι ἀν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν.
 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦν εἶπεν Χαῖρε, ῥαββεί· ⁴⁹
 καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἐταῖρε, ⁵⁰
 ἐφ’ ὃ πάρει. τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ
 τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. καὶ ἴδον εἰς τῶν μετὰ ⁵¹
 Ἰησοῦν ἑκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ
 καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ
 ωτίον. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀπόστρεψον τὴν ⁵²
 μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, πάντες γάρ οἱ λαβόντες
 μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται· η δοκεῖς δτι οὐ δύναμαι ⁵³
 παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι
 πλείω δώδεκα λεγιώνας ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ ⁵⁴

39 προσελθὼν

44 εἰπών. πάλιν τότε

45 γάρ

55 γραφαὶ δτι σύτως δεῖ γενέσθαι; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν
οἱ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἔξηλθατε μετὰ
μαχαιρῶν καὶ ἔνδλων συλλαβεῖν με; καθ' ημέραν ἐν τῷ
56 Ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. Τοῦτο
δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν.
Τότε οἱ μαθηταὶ τὸν γένεταις αὐτὸν ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπῆγαν πρὸς Καιά-
φαν τὸν ἀρχιερέα, ὃπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
58 συνήχθησαν. ὁ δὲ Πέτρος ἡκολούθει αὐτῷ [ἀπὸ] μακρόθεν
ἔως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἦσαν ἐκάθητο
59 μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ
συνέδριον ὅλον ἔζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ
60 ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν, καὶ οὐχ εὑρὼν πολλῶν προσελ-
θόντων ψευδομαρτυρών. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο
61 οἱ εἶπαν Οὗτος ἔφη Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ
62 καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιε-
ρεὺς εἶπεν αὐτῷ Οὐδὲν ἀποκρίνη; τί οὐτοὶ σου καταμαρ-
63 τυροῦσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν
αὐτῷ Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν
64 εἴπης εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ νίστος τοῦ θεοῦ. λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς Σὺ γένεταις πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὅψεσθε
τὸν γίλον τοῦ ἀνθρώπου καθόμενον ἐκ δεξιῶν
τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν οὐρανῶν
65 τοῦ οὐρανοῦ. τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρηξεν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ λέγων Ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρ-
66 τύρων; ἵδε νῦν ἡκούσατε τὴν βλασφημίαν· τί ὑμῖν δοκεῖ;
67 οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν Ἐνοχός θανάτου ἐστίν. Τότε
ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν,
68 οἱ δὲ ἐράπισαν λέγοντες Προφήτευσον ἡμῖν, χριστέ, τίς
69 ἐστιν ὁ παίσας σε;

‘Ο δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω
ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα
τοῦ Καὶ σὺ ἡσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου· ὁ δὲ ἡρυήσατο
τι ἐμπροσθεν πάντων λέγων Οὐκ οἶδα τί λέγεις. ἐξελθόντι

56 αὐτοῦ

64 εἶπας;

δὲ εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἀλλή καὶ λέγει τοῖς ἑκεῖ Οὐτος ἡν̄ μετὰ Ἰησοῦν τοῦ Ναζωραίου· καὶ πάλιν ἡριή-⁷²
σατο μετὰ ὄρκου ὅτι Οὐκ οἴδα τὸν ἄνθρωπον· μετὰ μι-⁷³
κρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἰπον τῷ Πέτρῳ Ἀλη-
θῶς καὶ σὺ ἔξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν
σε ποιεῖ· τότε ἥρξατο καταθεματίζειν καὶ ὁμούειν ὅτι ⁷⁴
Οὐκ οἴδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθὺς ἀλέκτωρ ἐφώνησεν·
καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ρήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι ⁷⁵
Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με, καὶ ἔξελθὼν
ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

Πρωίας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ¹
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ
ῶστε θαυματῶσαι αὐτόν· καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ ²
παρέδωκαν Πειλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. ³ Τότε ἴδων ³
Ἰούδας ὁ Γαραδοῦς⁴ αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη μεταμελθεῖς
ἐστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ πρε-
σβυτέροις λέγων "Ημαρτον παραδοὺς αἷμα 'δίκαιον'. οἱ ⁴
δὲ εἶπαν Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ δψη. καὶ ρίψας τὰ ἀργύρια ⁵
εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπῆγξατο. Οἱ ⁶
δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν Οὐκ ἔξεστιν
βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν·
συμβούλιον δὲ λαβόντες ἡγόρασαν ἔξ αὐτῶν τὸν Ἀγρὸν, ⁷
τοῦ Κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ⁸
ἔκεινος Ἀγρὸς Αἵματος ἔως τῆς σήμερον. Τότε ἐπλη-⁹
ρώθη τὸ ρήθεν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος
Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ
τετιμημένου ὃν ἐτίμισαντο ἀπὸ γίῶν Ἰσραήλ, καὶ ¹⁰
Γέδωκαν¹¹ αὕτα εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθά
συνέταξέν μοι Κύριος. ¹² Ο δὲ Ἰησοὺς ἐστάθη ¹¹
ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν
λέγων Σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ¹³ ὁ δὲ Ἰησοὺς
ἔφη Σὺ λέγεις.¹⁴ καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ ¹²
τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. ¹⁵ Τότε ¹³

3 παραδιδοὺς | ἀθῶν 10 ἔδωκα 11 αὐτῷ | λέγεις;

*

λέγει αὐτῷ ὁ Πειλάτος Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρ-
 14 τυροῦσιν; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ρῆμα, ὅστε
 15 θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει
 16 ὁ ἡγεμὼν ἀπολύνειν ἓν τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἥθελον. εἶχον
 17 δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Βαραββᾶν. συνη-
 γμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πειλάτος Τίνα θέλετε
 18 ἀπολύσω ύμῖν, [τὸν] Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον
 19 Χριστόν; οἵδει γὰρ δτι διὰ φθόνου παρέδωκαν αὐτόν.
 20 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς
 αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ
 21 ἔκεινφ, πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὅναρ δι' αὐτόν.
 22 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους
 23 ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.
 24 Αποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς Τίνα θέλετε ἀπὸ
 τῶν δύο ἀπολύσω ύμῖν; οἱ δὲ εἶπαν Τὸν Βαραββᾶν.
 25 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλάτος Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγό-
 26 μενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες Σταυρωθήτω. ὁ δὲ ἔφη
 27 Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες
 28 Σταυρωθήτω. Ιδὼν δὲ ὁ Πειλάτος δτι οὐδὲν ὀφελεῖ ἀλλὰ
 μᾶλλον θόρυβος γίνεται λαβῶν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας
 29 Γκατέναντι¹ τοῦ ὄχλου λέγων Ἀθῷός είμι ἀπὸ τοῦ αἵμα-
 τος² τούτου· ύμεις δψευσθε. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς
 εἶπεν Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.
 30 Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φρα-
 γελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

31 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν
 32 Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν
 33 σπείραν. καὶ Γκατέναντες¹ αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέ-
 34 θηκαν αὐτῷ, καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν
 35 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ
 36 γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπακαν αὐτῷ λέγον-
 37 τες Χαῖρε, Γβασιλεῦ² τῶν Ιουδαίων, καὶ ἐμπτύσαντες εἰς
 38 αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν

24 ἀτέναντι | τοῦ δικαίου

28 ἐνδύσαντες

29 ὁ βασιλεὺς

αὐτοῦ. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν ³¹
χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγα-
γον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρόσται.

³² Ἐξερχόμενοι δὲ ³²
εὑρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον ὄνοματι Σίμωνα· τοῦτον ἤγγά-
ρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐλθόντες ³³ εἰς τόπον ³³
λεγόμενον Γολγοθά, δὲ ἐστιν Κρανίου Τόπος λεγόμενος,
ἔδωκαν αὐτῷ πτιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμημένον· καὶ ³⁴
γευσάμενος οὐκ ἡθέλησεν πιεῖν. σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν ³⁵
διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ 'Βάλλοντες' κλήρον,
καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω ³⁶
³⁷ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἵτιαν αὐτοῦ γεγραμμένην ΟΥΤΟΣ
ΕΣΤΙΝ ΙΗΣΟΥΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ ³⁸
εἰς ἐξ εὐωνύμων. Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν ³⁹
αὐτὸν ΚΙΝΟΓΝΤΕΣ τὰς κεφαλὰς ἀγύτων καὶ λέγοντες 'Ο ⁴⁰
καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σώσον
σεαυτόν· εἰ νὺν 'εὶ τοῦ θεού', καταβῆθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.
ὅμοίως [καὶ] οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων ⁴¹
καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον "Ἄλλους ἔσωσεν, έαυτὸν οὐ δύνα-⁴²
ται σώσαι· βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ
τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτόν. πέποιθεν ἐπὶ ⁴³
τὸν θεόν", ῥγάσθω νῦν εἰ θέλει αγύτον· εἴπεν γὰρ ὅτι
Θεοῦ εἰμὶ νίος. τὸ δὲ αὐτὸν καὶ οἱ λησταὶ οἱ σύνσταυρω-⁴⁴
θέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

⁴⁵ Ἀπὸ δὲ ⁴⁵
ἔκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἦως ὥρας
ἐνάτης. περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ ⁴⁶
μεγάλῃ λέγων 'Ἐλωι ἐλωι λεμὰ σαβαχθανεί;
τοῦτ' ἐστιν Θεέ μογ θεέ μογ, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες;
τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι ⁴⁷
'Ηλείαν φωνεῖ οὐτος. καὶ εὐθέως δραμὼν εἰς ἐξ αὐτῶν καὶ ⁴⁸
λαβὼν σπόργυν πλήσας τε δόξογς καὶ περιθεὶς καλάμῳ
ἐπότιζεν αὐτόν. οἱ δὲ λοιποὶ 'εἰπαν' "Αφες ἴδωμεν εἰ ⁴⁹
ἐρχεται 'Ηλείας σώσων αὐτόν. ⁵⁰ Ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην

35 βαλόντες

40 θεοῦ εἰ

43 τῷ θεῷ

49 ἔλεγον

ζηνζεν αὐτοῦ τὴν πλευράν, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα.]
50 οὐ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα.
51 Καὶ ἴδου τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη [ἀπ'] ἀνωθεν

52 ἔως κάτω εἰς δύο, καὶ η γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν,
53 τὰ μυημένα ἀνεφέρθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν
54 μυημένων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἀγίαν
55 πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. 'Ο δὲ ἑκατόνταρχος
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν
56 τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες 'Αληθῶς
57 θεοῦ υἱὸς' ήν οὗτος. Ἡσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ
μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἤκολουθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ
58 τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ήν 'Μαρία' η
59 Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία η τοῦ Ιακώβου καὶ 'Ιωσήφ' μήτηρ
καὶ η μήτηρ τῶν υἱών Ζεβεδαίου.

60 'Οψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ
Αριμαθαίας, τούνομα 'Ιωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη' τῷ
61 Ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ γῆτοσατο τὸ σῶμα
62 τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πειλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι, καὶ
λαβὼν τὸ σῶμα ὁ 'Ιωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸν [ἐν] σινδόνι
63 καθαρῷ, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μυημένῳ δὲ ἐλα-
τόμητσεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίστας λίθον μέγαν τῇ
64 θύρᾳ τοῦ μυημένου ἀπῆλθεν. Ἡν δὲ ἐκεῖ Μαριάμ η
65 Μαγδαληνὴ καὶ η ἄλλη Μαρία καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ
τάφου.

Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν
66 παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
πρὸς Πειλάτον λέγοντες Κύριε, ἐμνήσθημεν διτι ἐκείνος
67 ὁ πλάνος εἴπεν ἔτι ζῶν Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.
68 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἔως τῆς τρίτης
ἡμέρας, μή ποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ τοῦ κλέψωσιν αὐτὸν
καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ Ὁγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται
69 η ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. ἐφη τοῖς
70 Πειλάτος "Ἐχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς

71 υἱὸς θεοῦ 72 Μαριάμ | 'Ιωσῆ 73 ἐμαθητεύσετε 74 αὐτοῦ 75 δὲ

οἶδατε. οἱ δὲ πορευθέντες ἡσφαλίσαντο τὸν τάφον σφρα-⁶⁶
γίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

‘Οψὲ δὲ σαββάτῳ, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ¹
ῆλθεν Ἡ Μαρία² ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρήσαι
τὸν τάφον. καὶ ᾧδον σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ ²
Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν
λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ³
ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. ἀπὸ δὲ τοῦ ⁴
φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς
νεκροί· ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἰπεν ταῖς γυναιξὶν Μὴ ⁵
φοβεῖσθε ὑμεῖς, οἴδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον
ζητεῖτε· οὐκ ἔστιν ὅδε, ἡγέρθη γὰρ καθὼς εἰπεν· δεῦτε ⁶
ἴθετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο· καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε ⁷,
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι Ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ
ἴδον προάγεις ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε·
ἴδον Ἡ εἰπον⁸ ὑμῖν. καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημέον ⁹
μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ᾧδον Ἰησοῦς ὑπῆντησεν αὐταῖς λέγων ¹⁰,
Χαίρετε· αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας
καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ, τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ ¹¹
φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ὥa ἀπέλ-
θωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κάκει με ὄψονται. ¹² Πο-
ρευομένων δὲ αὐτῶν ᾧδον τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς
τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἀπαντα τὰ γενό-
μενα· καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιον ¹³
τε λαβόντες ἀργύρια ἴκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις λέγον- ¹⁴
τες Εἴπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες
ἐκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ¹⁵
‘ἐπι’ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους
ποιήσομεν. οἱ δὲ λαβόντες ¹⁶ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδι- ¹⁷
δάχθησαν. Καὶ ¹⁸διεφημίσθη¹⁹ ὁ λόγος οὗτος παρὰ Τουδαιοῖς
μέχρι τῆς σήμερον [ἡμέρας]. ²⁰ Οἱ δὲ ἔνδεκα ²¹
μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ δρός οὐ

¹ Μαριὰμ⁷ τ...τ¹⁴ ὑπὸ¹⁵ τὰ | ἐφημίσθη

17 ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύ-
18 νησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλά-
λησεν αὐτοῖς λέγων Ἐδόθη μοι πᾶσα ἔχουσία ἐν αὐ-
19 ρανῷ καὶ ἐπὶ [τῆς] γῆς πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε
πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες¹⁹ αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πα-
τοῦ τρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος, διδάσκοντες
αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἴδον ἐγὼ
μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ
αιώνος.

19 βαπτίζοντες

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ¹.

Καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαίᾳ τῷ προφήτῃ
‘Ιδοὺ ἀποστέλλω τὸν δῆμό μοι πρὸ προσώπου
σογ,²

ὅς κατασκεγάσει τὴν ὁδόν σογ.

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῷ ἑρμῷ
‘Ετοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίογ,³
εὔθειας ποιεῖτε τὰς τρίβογς αὕτοφ,
ἐγένετο Ἰωάνης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἑρμῷ κηρύσσων βά-
πτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν. καὶ ἔξεπορεύ-
ετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαϊα χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυ-
μεῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ’ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ
ποταμῷ ἔξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ δε
Ἰωάνης ἐνδεδυμένος τρίχας καμῆλου καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν δοσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.
καὶ ἐκήρυσσεν λέγων “Ἐρχεται ὁ ἵσχυρότερος μου ὅπισω,
[μου], οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἴμαντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ· ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὑδατι, αὐτὸς δὲ
βαπτίσει ὑμᾶς πνεύματι ἅγιῳ.

“ΚΑΙ ΕΓΕΝΕΤΟ” ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἥλθεν,⁹
‘Ιησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς

τὸν θεοῦ νίον

οὐτοῦ Ἐγένετο

Digitized by Google

ιο τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάνου. καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ
ὑδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς
11 περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν· καὶ φωνὴ [ἐγένετο] ἐκ
τῶν οὐρανῶν Σὺ εἶ ὁ νιός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὑδό-
12 κῆσα.

Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει

13 εἰς τὴν ἔρημον. καὶ ἦν ἐν τῇ ἔρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέ-
ρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρί-
ων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάνην ἦλθεν ὁ
Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον
15 τοῦ θεοῦ [καὶ λέγων] δτι Πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ
ἡγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετανοεῖτε καὶ πιστεύ-
16 ετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Καὶ παράγων παρὰ

τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀν-
δρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θα-
17 λάσσῃ, ἥσαν γὰρ ἀλλεεῖς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
Δεῦτε ὅπισθ μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλλεεῖς
18 ἀνθρώπων. καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἤκολούθησαν
19 αὐτῷ. Καὶ προβὰς ὅλιγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβε-
δαίου καὶ Ἰωάνην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ
20 πλοιῷ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα, καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς.
καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαίον ἐν τῷ πλοιῷ
μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὅπισθ αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ. Καὶ εὐθὺς τοῖς
22 σάββασιν Ἄιστελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν· καὶ
ἔξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ἦν γὰρ διδάσκων
23 αὐτοὺς ὡς ἔξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. καὶ
εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἀνθρωπος ἐν πνεύματι
24 ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν λέγων Τί ἡμῖν καὶ σοι, Ἰησοῦ
Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Ὅιδα σε τίς εἶ, ὁ ἀγιος
25 τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς [λέγων] Φιμώ-
26 θ θητί καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα
τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.

καὶ ἐθαμβήθησαν ἄκαντες, ὥστε συνζῆτεῖν Γαύτοὺς²⁷ λέγον· τας Τί ἔστιν τοῦτο; διδαχὴ καὶ νῆ²⁸ καὶ ἔξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. Καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας. Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς Γέξελθόντες ἦλθαν²⁹ εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάνου. ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός· καὶ ἀ- φῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. ³⁰ Ο-

ψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυσεν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐθερά- πευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαι- μόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἥφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἥδεισαν αὐτὸν [Χριστὸν εἶναι]. ³¹ Καὶ πρωὶ ἔνιυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν [καὶ ἀπῆλθεν] εἰς ἕρη- μον τόπον κάκει προσηγένετο. καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων ³² καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ εὑρούς αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ ³³ ὅτι Πάντες ζητοῦσίν σε, καὶ λέγει αὐτοῖς "Ἄγωμεν ³⁴ ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἔχομένας κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἔκει κηρύξω, εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς ³⁵ συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτὸν ⁴⁰ [καὶ γονυπετῶν] λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐδν θέλης δύνασαι με καθαρίσαι. καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ⁴¹ αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει αὐτῷ Θέλω, καθαρίσθητι· καὶ ⁴² εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθερίσθη. καὶ ⁴³ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ λέγει ⁴⁴ αὐτῷ Ὁρα μηδενὶ μηδὲν εἴπης, ἀλλὰ ὑπαγε σεαυτὸν δεῖζον τῷ Ιερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἢ προσέταξεν Μωυσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐξῆλθὼν ⁴⁵

27 πρὸς ἑαντοὺς

29 ἐξελθών ἦλθεν.

45 εἰς πόλιν φανερώς

ἥρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι Γ' φανερῶς εἰς πᾶλιν⁷ εἰσελθεῖν, ἀλλὰ ζέω ἐπ' ἐρήμοις τόποις [ἥν]: καὶ ἥρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

1 Καὶ εἰσελθὼν πᾶλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν ἡκού-
2 σθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν· καὶ συνήχθησαν πολλοὶ ὥστε
3 μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς
4 τὸν λόγον. καὶ ἥρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν
5 αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων, καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι
6 αὐτῷ διὰ τὸν ὅχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ
7 ἔξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς
8 κατέκειτο. καὶ ἴδων ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ
9 παραλυτικῷ Τέκνου, ἀφίενταί σου αἱ ἀμαρτίαι. ἦσαν δέ
τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν
10 ταῖς καρδίαις αὐτῶν Γ' οὗτος οὕτω λαλεῖ; βλασφημεῖ.
11 τίς δύναται ἀφίεναι ἀμαρτίας εἰ μὴ εἰς ὁ θεός; καὶ εὐθὺς
12 ἐπεγνούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι [οὔτως] διαλογί-
ζονται ἐν ἑαυτοῖς λέγει [αὐτοῖς] Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν
13 ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παρα-
λυτικῷ Ἀφίενταί σου αἱ ἀμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἐγείρου
14 [καὶ] ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε
15 ὅτι ἔξουσίαν ἔχει ὁ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου Γ' ἀφίεναι ἀμαρτίας
ἐπὶ τῆς γῆς⁸— λέγει τῷ παραλυτικῷ. Σοὶ λέγω, ἔγειρε
ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ
ἡγέρθη καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἔξηλθεν ἔμπροσθεν
πάντων, ὥστε ἔξιστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν
[λέγοντας] ὅτι Οὔτως οὐδέποτε εἴδαμεν.

16 Καὶ ἔξηλθεν πᾶλιν παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ πᾶς
17 ὁ ὅχλος ἥρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ
παράγων εἶδεν Δευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ
τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς
18 ἡκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ γίνεται κατακείσθαι
αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἀμαρτω-

8 εἰς οἶκόν ἔστων

7 Ὁτι

10 ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἀμαρτίας.

λοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
ἥσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἡκολούθουν αὐτῷ. καὶ οἱ γραμμα-¹⁶
τεῖς τῶν Φαρισαίων ἰδόντες ὅτι ἐσθίει μετὰ τῶν ἀμαρ-
τωλῶν καὶ τελωνῶν ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ "Οτι
μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίει¹⁷"; καὶ ἀκούσας¹⁷
ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς [ὅτι] Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἵσχυ-
οντες ἴατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες¹⁸ οὐκ ἥλθον καλέσαι
δικαίους ἀλλὰ ἀμαρτωλούς.

Καὶ ἥσαν οἱ μα-¹⁸

θῆται Ἰωάνου καὶ οἱ Φαρισαῖοι ηστεύοντες. καὶ ἔρχονται
καὶ λέγοντις αὐτῷ Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάνου καὶ οἱ μα-
θηταὶ τῶν Φαρισαίων ηστεύουσι, οἱ δὲ σοὶ [μαθηταὶ] οὐ
ηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύνανται¹⁹
οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν φῷ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν
ηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν
οὐ δύνανται ηστεύειν ἐλεύσονται δὲ ἡμέραν ὅταν ἀπαρθῇ²⁰
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε ηστεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ. οὐδὲντος ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ²¹
ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ
τὸ καιρὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χείρον σχίσμα γίνεται. καὶ²²
οὐδὲντος βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή,
ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ
οἱ ἀσκοί. [ἄλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καίνούς.]

Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν ἡ διαπορεύε-²³
σθαι¹ διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἥρξαντο
Ἵδον ποιεῖν² τίλλοντες τοὺς στάχυας. καὶ οἱ Φαρισαῖοι²⁴
ἔλεγον αὐτῷ "Ιδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξε-
στιν; καὶ λέγει αὐτοῖς Οὐδέποτε ἀνέγυνωτε τί ἐποίησεν²⁵
Δανείδ ὅτε χρείαν ἔσχειν καὶ ἐπείναστεν αὐτὸς καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ; [πῶς] εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ²⁶
ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς δρτοὺς τῆς προθέσεως
ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἵερεῖς, καὶ
ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὐσιών; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Τὸ²⁷
σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος

τὸν καὶ πάντες²⁸ παραπορεύεσθαι | ὁδοποιεῖν²⁹ 5 χεῖρα 6 ἐποίησαν

28 διὰ τὸ σάββατον· ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
· καὶ τοῦ σαββάτου.

Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς

συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἔξηραμμένην ἔχων τὴν
χεῖρα· καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει
· 3 αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ· καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ
· 4 τῷ τὴν χεῖρα ἔχοντι ἔηρά "Εγειρε εἰς τὸ μέσον· καὶ
λέγει αὐτοῖς "Ἐξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ή
κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ή ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων.
· 5 καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ
τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ "Εκτε-
νον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἔξετεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ
· 6 χεὶρ αὐτοῦ. Καὶ ἔξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν
· 'Ηρωδιανῶν συμβουλιον ἑδίδουν· κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν
ἀπολέσωσιν.

· 7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν
πρὸς τὴν Θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας

· 8 ἤκολούθησεν, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας· καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων
καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ

Τύρον καὶ τοῦ Σιδώνα,¹ πλῆθος πολύ, ἀκούοντες ὅσα ποιεῖ²

· 9 ἦλθαν πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα
πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἵνα μὴ θλί-

· 10 βωσιν αὐτόν· πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν
· 11 αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἀψωνται ὅσοι εἰχον μάστιγας· καὶ τὰ
πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον

· 12 αὐτῷ καὶ ἔκραζον ἓλεγοντα· ὅτι Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
· 13 καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσω-

· 14 σιν. Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκα-
λεῖται οὖς ἡθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν· καὶ

· 15 ἐποίησεν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, ἵνα ὥστι
· 16 μετ' αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν καὶ ἔχειν
· 17 ἔβουστιαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· καὶ ἐποίησεν τοὺς δε-

· 18 δεκα (καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι) Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον
τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννη τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου·

· 19 καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἤκολούθησεν, 8 Σιδώνα,— | ἐποίει 21 λέγοντες

(καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὅνομα¹ Βοανηργές, ὃ ἐστιν Υἱὸς
Βροντῆς), καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαίον²⁸
καὶ Μαθθαίον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου
καὶ Θαδδαίον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον καὶ Ἰούδαν Ἰσκα-²⁹
ριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

Καὶ ἔρχεται εἰς οἴκουν καὶ συνέρχεται πᾶλιν [ό] ὄχλος, οὐ
ῶστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν. καὶ ἀκού-³⁰
σαντες οἱ παρ'³¹ αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατήσαι αὐτόν, ἔλεγον γὰρ
ὅτι ἔξεστη. καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων κατα-³²
βάντες ἔλεγον ὅτι Βεεζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι
τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. καὶ προσκαλεσάμενος³³
αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς Πῶς δύναται Σατανᾶς
Σατανᾶν ἐκβάλλειν; καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ,²⁴
οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη· καὶ ἐὰν οἰκία²⁵
ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία ἐκείνη στῆναι·²⁶
καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ ἐμερίσθη, οὐ δύ-²⁷
ναται στῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς²⁸
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρ-²⁹
πάσαι ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. Ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα³⁰
ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, τὰ ἀμαρτήματα καὶ
αἱ βλασφημίαι δσα ἐὰν βλασφημήσωσιν ὃς δὲ ἀν βλα-³¹
σφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, οὐκ ἔχει ἀφεσιν εἰς τὸν
αἰώνα, ἀλλὰ ἔνοχός ἐστιν αἰώνιον ἀμαρτήματος. ὅτι³²
ἔλεγον Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. Καὶ ἔρχονται³³
ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ ἔξω στήκοντες
ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. καὶ ἐκάθητο³⁴
περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἰδού η μήτηρ σου
καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. καὶ ἀποκριθεὶς³⁵
αὐτοῖς λέγει Τίς ἐστιν η μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί; καὶ³⁶
περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέ-³⁷
γει Ἰδε η μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ὃς τὸν ποι-³⁸
ησῃ τὸ θέλημα¹ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή

17 ὄνδρα

35 γὰρ | τὰ θελήματα

καὶ μῆτηρ ἐστίν.

Καὶ πάλιν ἥρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὅχλος πλεῖστος, ὡστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῷ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὅχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἤσαν. καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῷ 3 διδαχῇ αὐτοῦ Ἀκούετε. ἵδου ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεέ-
4 ραι, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὁ μὲν ἐπεσεν παρὰ τὴν
5 ὄδόν, καὶ ἥλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. καὶ ἄλλο
6 ἐπεσεν ἐπὶ τὸ πετρώδεις [καὶ] ὃπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν,
7 καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· καὶ ὅτε
8 ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος Γέκανματίσθῃ⁷ καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν
9 τῆς γῆς ἐξηράνθη. καὶ ἄλλο ἐπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ
10 ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαὶ καὶ συνέπιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν
11 οὐκ ἔδωκεν. καὶ ἄλλα ἐπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ
12 ἐδίδουν καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενα, καὶ ἔφερεν
13 τοῖς τριάκοντα καὶ Γένι ἐξήκοντα καὶ ἐν' ἑκατόν. Καὶ ἔλε-
14 ιο γεν⁸ Ος ἔχει ὥτα ἀκούειν ἀκούετω. Καὶ ὅτε
15 ἐγένετο κατὰ μόνας, ἡρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς
16 δώδεκα τὰς παραβολάς. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Υμῖν τὸ
17 μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ
18 τοῖς Γέξω⁹ ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται, ἵνα

ΒΛΕΠΟΝΤΕΣ Βλέπωσι καὶ μὴ ἴδωσιν,

καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι καὶ μὴ συνίωσιν,

μή ποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ ἀγύτοις.

καὶ λέγει αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην,
καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; Ο σπείρων τὸν
λόγον σπείρει. οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὄδον ὃπου

σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν εὐθὺς ἕρχεται ὁ

Σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον εἰς αὐτούς.

καὶ οὗτοί εἰσιν ὄμοιώς οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι,

οἱ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβά-

νη κουσιν αὐτόν, καὶ οὐκ ἔχουσιν ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ

6 ἐκανματίσθησαν

8 εἰς...εἰς ν. ἢν...ἢν

11 ἐξεθεν

πρόσταυροι είσιν, είτα γενομένης θλίψεως ἡ διωγμὸν διὰ τὸ λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. καὶ ἀλλοὶ εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοὶ εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες, καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συντηγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἀκαρπος γίνεται. καὶ ἔκεινοὶ εἰσιν οἱ οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται καὶ καρποφοροῦσιν ὅν τριάκοντα καὶ [ἐν] ἔξήκοντα καὶ [ἐν] ἑκατόν.

Καὶ ἔλεγεν

αὐτοῖς ὅτι Μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην, οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; οὐ γὰρ ἔστιν κρυπτὸν ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ, οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. Εἴ τις ἔχει ὥτα

ἀκούειν ἀκούετω.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς · Βλέπετε

τί ἀκούετε. ἐν φ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Καὶ

ἔλεγεν Οὕτως ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὡς ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται τοῦκτα καὶ ήμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. αὐτομάτῃ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρώτον χόρτον, εἶτεν στάχυν, εἶτεν ἀπλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυῖ ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

Καὶ

ἔλεγεν Πῶς ὄμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῆ θῶμεν; ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὃν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς—καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν ἀγύτογ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

Καὶ τοιαύταις παρα-

βολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἡδύναστο ἀκούειν χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν

εο ἐν...[ἐν]...[ἐν]

ει MSS ὑπὸ

ει γὰρ ἔστιν τι

ει τ...†

δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυνεν πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἑκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁψίας γενομένης

36 Διελθωμεν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμ-

βάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἀλλα πλοῖα ἦν

37 μετ' αὐτοῦ. καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ

κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἡδη γεμίζεσθαι τὸ

38 πλοῖον. καὶ αὐτὸς ἦν ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον

καθεύδων· καὶ ἐγέιρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διδά-

39 σκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; καὶ διεγερθεὶς ἐπε-

τίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ Σιώπα, πεφίμωσο.

40 καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. καὶ

41 εἶπεν αὐτοῖς Τί δειλοὶ ἔστε; οὕτω ἔχετε πίστιν; καὶ ἐφο-

βήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους Τίς

ἄρα οὗτος ἔστιν ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θαλασσα ὑπακούει

1 αὐτῷ;

Καὶ ἡλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης

2 εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν. καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ

τοῦ πλοίου [εὐθὺς] ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μυημείων

3 ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν

ἐν τοῖς μυῆμασιν, καὶ οὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο

4 αὐτὸν δῆσαι διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσεσι

δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς

5 πέδας συντετρίψθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι· καὶ

διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μυῆμασιν καὶ ἐν τοῖς

6 ὅρεσιν ἦν κράξων καὶ κατακόπτων ἕαυτὸν λίθοις. καὶ ἰδὼν

τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρούθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτόν,

7 καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ λέγει Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ οὐκεὶ

τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὄρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανί-

8 σης. ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ "Ἐξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον

9 ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἐπηρώτα αὐτόν Τί ὄνομά σοι; καὶ

10 λέγει αὐτῷ Λεγιών ὄνομά Γμοῖ, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν· καὶ

παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ὥνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς

11 χώρας. Ἡν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὅρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη

12 βοσκομένη· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες Πέμψου

9 μοί ἔστιν.

ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτὸὺς εἰσέλθωμεν. καὶ ἐπέ- 13
τρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἔξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ
κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν
τῇ θαλάσσῃ. Καὶ οἱ βόσκοντες αὐτὸὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγ- 14
γειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἄγρους· καὶ ἦλθον ἴδειν
τί ἔστιν τὸ γεγονός. καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ 15
θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἴματισμένον καὶ
σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχήκότα τὸν λεγιώνα, καὶ ἐφοβήθησαν.
καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονι- 16
ζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν 17
αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. Καὶ ἐμβαίνοντος 18
αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα
μετ' αὐτοῦ ἦ. καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ 19
Ὑπαγε εἰς τὸν οἰκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον
αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριος σοι πεποίηκεν καὶ ἤλεησέν σε. καὶ 20
ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίη-
σεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς 21
τὸ πέραν συνήχθη ὅχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν
θάλασσαν. Καὶ ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι 22
Ἰάειρος, καὶ ἴδων αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ 23
παρακαλεῖ αὐτὸν πολλὰ λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου
ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς τὰς χεῖρας αὐτῇ ἵνα σωθῇ
καὶ ζήσῃ. καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἤκολούθει αὐτῷ 24
ὅχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. καὶ γυνὴ οὖσα ἐν 25
ρύσει αἴματος δώδεκα ἔτη καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν 26
ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἀντῆς πάντα καὶ μηδὲν
ώφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, ἀκού- 27
σασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὅχλῳ ὅπισθεν
ἥψατο τοῦ ἴματίου αὐτοῦ· ἔλεγεν γὰρ ὅτι Ἐὰν ἀφωμαὶ 28
καὶ τῶν ἴματίων αὐτοῦ σωθήσομαι. καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη 29
ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἤσται

23 παρεκάλει

30 ἀπὸ τῆς μάστιγος. καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγυνός ἐν ἑαυτῷ
 τὴν ἔξ αὐτοῦ δύναμιν ἔξελθοῦσαν ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ δχλῳ
 31 ἔλεγεν Τίς μου ἥψατο τῶν ἴματίων; καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ Βλέπεις τὸν δχλον συνθλίβοντά σε, καὶ
 32 λέγεις Τίς μου ἥψατο; καὶ περιεβλέπετο ἵδειν τὴν τοῦτο
 33 ποιήσασαν. ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδὺν
 ὁ γέγονεν αὐτῇ, ἥλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν
 34 αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Θυγάτηρ, ἡ
 πίστις σου σέσωκέν σε· ὑπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἵσθι ὑγιὴς
 35 ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. Ἐτί αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται
 ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι Ἡ θυγάτηρ σου
 36 ἀπέθανεν· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; ὁ δὲ Ἰησοῦς
 παρακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώ-
 37 γῳ Μή φοβοῦ, μόνον πίστευε. καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα
 μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον
 38 καὶ Ἰωάνην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. καὶ ἔρχονται εἰς τὸν
 οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίον-
 39 τας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς
 Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ
 40 καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάν-
 τας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα
 καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον.
 41 καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ Ταλειθά
 κούμ, δ ἐστιν μεθερμηνεύομενον Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω,
 42 ἔγειρε. καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν
 γὰρ ἐτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ.
 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ
 εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ,
 2 καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ γενομένου
 σαββάτου ἥρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ
 ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες Πόθεν τούτῳ ταῦτα,
 καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ, καὶ αἱ δυνάμεις τοιαῦται·

διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι; οὐχ οὖτός ἐστιν ὁ τέκτων, 3
ὁ νιὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ
Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὡς
πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. καὶ ἔλεγεν 4
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Οὐκ ἐστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν
τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ
οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν 5
δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθερά-
πευσεν· καὶ ἕθαύμασεν⁶ διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. Καὶ προσ- 7
καλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἥρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο
δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἔχουσιαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρ-
των, καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὅδὸν εἰς 8
μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην
χαλκόν, ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσα- 9
σθαι¹ δύο χιτῶνας. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὅπου ἐὰν εἰσέλ-
θῃτε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἔξελθητε ἐκεῖθεν. καὶ ὃς 10
ἄν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευό-
μενοι ἐκεῖθεν ἔκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν
ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ ἔξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα 12
μετανοῶσιν, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἔξεβαλλον, καὶ ἥλειφον 13
ἔλαιφ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευνον.

Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο 14
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον² ὅτι Ἰωάνης ὁ βαπτίζων ἐγή-
γερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν
αὐτῷ· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλείας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον¹⁵
ὅτι προφήτης ὡς εἰς τῶν προφητῶν ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρό-¹⁶
δης ἔλεγεν “Ον ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάνην, οὗτος ἦγέρθη.
Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωά-¹⁷
νην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυ-
ναικα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.
ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάνης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι Οὐκ ἔξεστίν σοι¹⁸
ἔχειν τὴν γυναικα τοῦ ἀδελφοῦ σου. ἡ δὲ Ἡρῳδιὰς ἐνεῖχεν¹⁹

αο αὐτῷ καὶ ἥθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἡδύνατο· ὁ γὰρ Ἡρόδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἄγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ 21 ἡπόρει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν. Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου ὅτε Ἡρόδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις 22 τῆς Γαλιλαίας, καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἡρόδιαδος, καὶ ὄρχησαμένης, ἤρεσεν τῷ Ἡρόδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ Αἴτησόν 23 με ὃ ἔαν θέλῃς, καὶ δώσω σοι· καὶ ὥμοσεν αὐτῇ· Ὅτι¹ ἔαν με² αἴτησῃς δώσω σοι ἔως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. 24 καὶ ἔξελθούσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς Τί αἴτησωμαι; ἡ δὲ 25 εἶπεν Τὴν κεφαλὴν Ἰωάνου τοῦ βαπτίζοντος, καὶ εἰσελθούσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα γρήσατο λέγουσα Θέλω ἵνα ἔξαυτῆς δῆς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ· καὶ περίλυπτος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τὸν ὄρκον καὶ τὸν ἀνακειμένονος οὐκ ἡθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν· καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ 26 ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 27 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἤραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὃσα ἐποίησαν καὶ ὃσα ἐδίδαξαν. 31 καὶ λέγει αὐτοῖς Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἴδιαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἥσαν γὰρ οἱ ἔρχόμενοι 32 καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. καὶ 33 ἀπῆλθον ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἴδιαν. καὶ εἶδαν αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἔγνωσαν πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον

23 ὅτι¹Ο | ἔαν

33 ἐπέγνωσαν

αὐτούς. Καὶ ἔξελθών εἶδεν πολὺν δχλον, καὶ ἐσπλαγ- 34
 χνισθη ἐπ' αὐτοὺς ὅτι ἡσαν ως πρόβατα μὴ ἔχοντα ποι-
 μένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ ἥδη 35
 ὕρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἥδη 36
 πολλή ἀπόλυτον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ 37
 ἄγρους, καὶ κώμας ἀγοράσσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. ὁ δὲ 38
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν, καὶ
 λέγουσιν αὐτῷ Ἀπελθόντες ἀγοράσθωμεν δημαρίων δια-
 κοσίων ἄρτους καὶ δώσομεν αὐτοῖς φαγεῖν; ὁ δὲ λέγει 39
 αὐτοῖς Πόσους ἔχετε ἄρτους; ὑπάγετε ἴδετε, καὶ γρόν-
 τες λέγουσιν Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς 40
 ἀνακλιθῆναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ
 χόρτῳ. καὶ ἀνέπεσαν πρασιὰν πρασιὰν κατὰ ἑκατὸν καὶ 41
 κατὰ πεντήκοντα. καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ 42
 τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν
 καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
 ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν
 πᾶσιν. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν· καὶ ἦραν 43
 κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα καὶ ἀπὸ τῶν
 ἰχθύων. καὶ ἡσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχί- 44
 λιοι ἄνδρεις. Καὶ εὐθὺς ἡνάγκασεν τοὺς μα- 45
 θητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ
 πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἔως αὐτὸς ἀπολύει τὸν δχλον. καὶ 46
 ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ δρός προσεύξα-
 σθαι, καὶ ὄψιας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς 47
 θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἴδων αὐτοὺς 48
 βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναυτίος
 αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς
 αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἥθελεν παρελ-
 θεῖν αὐτούς. οἱ δὲ ἴδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περι- 49
 πατοῦντα ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν καὶ ἀνέκραξαν, πάν- 50
 τες γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν

μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ
 51 φοβεῖσθε. καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ
 52 ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. καὶ λίαν ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, οὐ γὰρ
 συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ' ἡν αὐτῶν ἡ καρδία πεπω-
 53 ρωμένη. Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἥλθον
 54 εἰς Γεννησαρὲτ καὶ προσωριμίσθησαν. καὶ ἐξελθόντων
 55 αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγυνόντες αὐτὸν περιέδραμον
 δῆλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις
 56 τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ἡκουον ὅτι ἔστιν, καὶ
 ὅπου ἀν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἡ εἰς πόλεις ἡ εἰς ἀγροὺς
 ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκά-
 λουν αὐτὸν ἵνα καν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἴματίου αὐτοῦ
 ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἀν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

1 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν
 2 γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἰδόντες τινὰς
 3 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνί-
 4 πτοις, ἐσθίουσιν τοὺς ἄρτους. — οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάν-
 τες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐ-
 5 σθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,
 6 καὶ ἀπ' ἀγορᾶς ἐὰν μὴ γραντίσωνται¹ οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ
 7 ἄλλα πολλά ἔστιν ἀ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς
 8 ποτηρίων καὶ ἔστων καὶ χαλκίων. — καὶ ἐπερωτῶσιν
 αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς Διὰ τί οὐ περιπα-
 9 τοῦσιν οἱ μαθηταὶ σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυ-
 τέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; ὁ δὲ
 εἶπεν αὐτοῖς Καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαίας περὶ ὑμῶν
 τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται ὅτι

‘Οὗτος ὁ λαὸς² τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ,

ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω διπέχει ἀπ' ἐμοῦ·

7 Μάτην δὲ σέβονταί με,

διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων·

8 ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν
 9 τῶν ἀνθρώπων. καὶ ἐλεγεν αὐτοῖς Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν

4 βαπτίσωνται

6 ‘Ο-λαὸς οὐτος

έντολήν τοῦ θεοῦ, ὡς τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε·
 Μωυσῆς γὰρ εἶπεν Τίμα τὸν πατέρα σογ καὶ τὴν οὐ
 μητέρα σογ, καὶ Ὁ κακολογῶν πατέρα οὐ μητέρα
 θανάτῳ τελεγτάτῳ· ὑμεῖς δὲ λέγετε Ἐάν εἴπῃ ἄνθρω-
 πος τῷ πατρὶ ἡ τῇ μητρὶ Κορβάν, δέ ἐστιν Δῶρον, οὐ ἔαν
 ἔξ ἐμοῦ ὥφεληθῆς, οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ
 πατρὶ ἡ τῇ μητρὶ, ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παρα-
 δόσει ὑμῶν γέ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ
 ποιεῖτε. Καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὅχλον ἔλεγεν
 αὐτοῖς Ἀκούσατε μου πάντες καὶ σύνετε. οὐδὲν ἐστιν
 ἔξωθεν τοῦ ἄνθρωπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν οὐ δύναται
 κοινωσαι αὐτόν ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἄνθρωπου ἐκπορευόμενά
 ἐστιν τὰ κοινωνὰ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς
 οἶκον ἀπὸ τοῦ ὅχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
 τὴν παραβολὴν, καὶ λέγει αὐτοῖς Οὗτος καὶ ὑμεῖς ἀσύ-
 νετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε δτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς
 τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινωσαι, δτι οὐκ εἰσπο-
 ρεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ
 εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται; — καθαρίζων πάντα τὰ
 βρώματα. ἔλεγεν δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ ἄνθρωπου ἐκπορευό-
 μενον ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς
 καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύ-
 ονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονη-
 ρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία,
 ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν
 ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου [καὶ
 Σιδῶνος]. Καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα θελεν γρῦναι,
 καὶ οὐκ ἡδυνασθη λαθεῖν ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ
 αὐτοῦ, ἡς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον,
 ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἡ δὲ γυνὴ
 ἦν Ἑλληνίς, *Συροφοινίκισσα*²⁶ τῷ γένει· καὶ ἡρώτα αὐτὸν
 ὡς τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. καὶ
 εἰς

Ἐλεγεν αὐτῇ Ἀφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα, οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς 28 κυναρίοις βαλεῖν. ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ Ναὶ, κύριε, καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσα 29 ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων, καὶ εἶπεν αὐτῇ Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὑπαγε, ἔξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρὸς σου τὸ 30 δαιμόνιον, καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἴκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἔξε- 31 ληλυθός.

Καὶ πάλιν ἔξελθὼν ἐκ τῶν ὄρίων

Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας 32 ἀνὰ μέσον τῶν ὄρίων Δεκαπόλεως. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κω- φὸν καὶ μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐ- 33 τῷ τὴν χείρα, καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ δχλου κα- τ' ἴδιαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ώτα αὐτοῦ καὶ 34 πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐ- ρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ Ἐφφαθά, ὁ ἐστιν Δια- 35 νοίχθητι· καὶ ἡνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ 36 δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὁρθῶς· καὶ διε- στέλλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· δσον δὲ αὐτοῖς διε- 37 στέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυξσον. καὶ ὑπερπειστώς ἔξεπλήσσοντο λέγοντες Καλῶς πάντα πε- ποίηκεν, τὸν δὲ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λα- λεῖν.

Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ δχλου δντος καὶ μὴ ἔχοντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθη- 2 τὰς λέγει αὐτοῖς Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν δχλον δτι ἥδη 3 ἡμέραι τρεῖς¹ προσμένουσίν μοι² καὶ οὐκ ἔχουσιν τί 3 φάγωσιν· καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς τῆστεις εἰς οἴκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ τινες αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν 4 εἰσίν. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ δτι Πό- θεν τούτους δυνήσεται τις ὁδε χορτάσαι ἄρτῳ ἐπ' ἐρημίας; 5 καὶ ἡρώτα αὐτούς Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν 6 Ἐπτά· καὶ παραγγέλλει τῷ δχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς·

καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν καὶ παρέθη καν τῷ ὄχλῳ. καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας ἡ αὐτὰ ἐπεν ταῦτα παρατιθέναι. καὶ ἔφαγον καὶ ἔχορτά σθησαν, καὶ ἦραν περισσέματα κλασμάτων ἑπτὰ σφυρίδας. ἥσαν δὲ ὡς τετρακισχιλίους καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. 9 Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς ^τ εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ το ἥλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, 11 ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. καὶ ἀναστενάξας τῷ πινεύματι αὐτοῦ λέγει 12 Τί ἡ γενεὰ αὐτῇ ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω^τ, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. καὶ ἀφείς αὐτοὺς πά- 13 λια ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

Καὶ ἐπε- 14

λάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἔνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων 15 Ὁράτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. καὶ διελογίζοντο πρὸς ἄλληλους ὅτι τὸ ἄρτους οὐκ ἔχουσιν. καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὕπω μοιεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς ἔχον- 18 τες οὐκύ Βλέπετε καὶ ὡτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μημονεύετε ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς 19 πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἦρατε; λέγουσιν αὐτῷ Δώδεκα. ὅτε^τ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς 20 τετρακισχιλίους, πόσων σφυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἦρατε; καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἐπτά καὶ ἐλεγεν αὐτοῖς 21 Οὕπω συνίετε;

Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ 22 τυφλὸν καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. καὶ 23 ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήμεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὅμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα Γαύτόν Εἴ τι βλέπεις;^τ καὶ ἀναβλέ- 24

ψας ἐλεγεν Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ὡς δένδρα ὄρῳ
 25 περιπατοῦντας. εἴτα πάλιν ἔθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς
 ὁφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν, καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέ-
 26 βλεπεν τηλαυγῶς ἀπανταὶ καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς
 οἴκον αὐτοῦ λέγων Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς
 κώμας Καισαρίας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα
 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς Τίνα με λέγουσιν οἱ
 28 ἀνθρώποι εἶναι; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην
 τὸν βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἰς τῶν
 29 προφητῶν, καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς Ὑμεῖς δὲ τίνα με
 λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ
 30 χριστός, καὶ ἐπειμησεν αὐτοῖς ὥνα μηδενὶ λέγωσι περὶ
 31 αὐτοῦ. Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ
 τὸν οὐίον τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμα-
 σθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν
 γραμματέων καὶ ἀποκταυθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνα-
 32 στῆναι· καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβό-
 33 μενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ὁ δὲ
 ἐπιστραφεὶς καὶ ἴδων τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπειμησεν
 Πέτρῳ καὶ λέγει Ὑπαγε ὅπίσω μου, Σατανᾶ, ὅτι οὐ φρο-
 34 νεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ

προσκαλεσάμενος τὸν δχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
 εἶπεν αὐτοῖς Εἴ τις θέλει ὅπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνη-
 σάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολου-
 35 θείτω μοι ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν σῶσαι
 ἀπολέσει αὐτήν ὃς δὲ ἀν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐνεκεν
 36 [ἔμοι καὶ] τοῦ εὐαγγελίου σώσει αὐτήν. Λ τί γὰρ ὡφελεῖ
 ἀνθρωπον κερδῆσαι τὸν κόσμον δλον καὶ ζημιωθῆναι
 37 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; τί γὰρ δοὶ ἀνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς
 38 ψυχῆς αὐτοῦ; ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἔμοὺς
 λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ
 ὁ οὐίος τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἐλθῃ ἐν

τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἄγιων. καὶ ἐλεγεν αὐτοῖς Ὅμην λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες ὁδεις τῶν ἑστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἔως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθοῦντα ἐν δυνάμει.

Καὶ μετὰ ἡμέρας ἔξι παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὅρος ὑψηλὸν κατ' ἴδιαν μόνους. καὶ μετεμορφώθη ἐμπροσθεν αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στιλβούτα λευκὰ λίαν οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ δύναται οὕτως λευκᾶν. καὶ ὥφθη αὐτοῖς Ἡλείας σὺν Μωυσεῖ, καὶ ἡσαν συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ Ῥαββεί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὁδεῖς εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωυσεῖ μίαν καὶ Ἡλείᾳ μίαν. οὐ γάρ ἦδει τί ἀποκριθῆ, ἔκφοβοι γάρ ἐγένοντο. καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ. καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον γινεθῆ ἐντὸν εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον¹. Καὶ καταβανόντων αὐτῶν ἐκ² τοῦ ὄρους διεστελλατο³, αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἀεὶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς Ὁ Ἡλείας μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκατιστάνει πάντα, καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθη καὶ ἐξουδενηθῇ; ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλείας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἥθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἰδαν ὅχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας πρὸς αὐτούς. καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὅχλος ἴδοντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἡσπάζοντο αὐτόν. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς Τί συνζητεῖτε πρὸς αὐτούς; καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἰς ἐκ τοῦ

δχλου Διδάσκαλε, ἥνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ, ἔχοντα
 18 πνεῦμα ἀλαλογ· καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήστει αὐτόν,
 καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὄδόντας καὶ ἔηραίνεται· καὶ εἶπα
 τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸν ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει Ὡ γενεὰ ἀπιστος, ἣν
 πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἣν πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε
 20 αὐτὸν πρὸς με. καὶ ἥνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν
 αὐτὸν τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν
 21 ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίστη ἀφρίζων. καὶ ἐπηρώτησεν τὸν
 πατέρα αὐτοῦ Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν
 22 αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν Ἐκ παιδιόθεν· καὶ πολλάκις καὶ εἰς
 23 πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν.
 ἀλλ’ εἴ τι δύνη, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ’ ἡμᾶς.
 24 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Γένη· Εἰ δύνη, πάντα δυνατὰ τῷ
 25 πιστεύοντι. εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν
 Πιστεύω. βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
 26 ὅτι ἐπισυντρέχει δχλος ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκα-
 θάρτῳ λέγων αὐτῷ Τὸ ἀλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ
 ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς
 27 αὐτόν. καὶ κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας ἔξῆλθεν· καὶ
 28 ἐγένετο ὥσει νεκρὸς ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέ-
 θανεν. ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν
 29 αὐτόν, καὶ ἀνέστη. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς οἴκους οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ κατ’ ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν "Οτι ἡμεῖς
 30 οὐκ ἡδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο
 τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἔξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.
 31 Κάκεῖθεν ἔξελθόντες ἐπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας,
 32 καὶ οὐκ ἥθελεν ἵνα τις γνοῖ· ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθη-
 τὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν [αὐτοῖς] ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 που παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσι
 αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.
 33 οἱ δὲ ἥγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβούντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
 Καὶ ἥλθον εἰς Καφαρναούμ. Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμε-

νος ἐπηρώτα αὐτούς Τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; οἱ δὲ 34
 ἐσιώπων, πρὸς ἄλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς
 μείζων. καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει 35
 αὐτοῖς Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι ἔσται πάντων ἔσχατος
 καὶ πάντων διάκονος. καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸν ἐν 36
 μέσῳ αὐτῶν καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸν εἶπεν αὐτοῖς Ὡς 37
 ἀν [τὸν] τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
 ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ
 τὸν ἀποστείλαντά με. *Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰωάνης 38
 Διδάσκαλε, εἴθαμέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα
 δαμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἡκολούθει ἡμῖν.
 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Μὴ κωλύετε αὐτόν, οὐδεὶς γὰρ ἔστιν ὃς 39
 ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ
 κακολογῆσαι με· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν 40
 ἔστιν. Ὡς γὰρ ἀν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριων ὕδατος ἐν ὀνό- 41
 ματι ὅτι Χριστοῦ ἔστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ
 τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἔνα τῶν μικρῶν 42
 τούτων τῶν πιστευόντων, καλόν ἔστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ
 περίκειται μύλος δύνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
 βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν ἔσκανδαλίσῃ¹ σε η 43
 χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν ἔστιν σε κυλλὸν εἰσελ-
 θεῖν εἰς τὴν ζωὴν ἡ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν
 γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἀσβεστον. καὶ ἐὰν ὁ πούς σου 45
 σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἔστιν σε εἰσελθεῖν
 εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἡ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς
 τὴν γέενναν. καὶ ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, 47
 ἐκβαλε αὐτόν· καλόν σέ ἔστιν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς
 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἡ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι
 εἰς² γέενναν, ὅπου ὁ σκώληξ αγύτων οὐ τελεγτῷ καὶ 48
 τὸ πῦρ οὐ σβέννυται· πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται. 49
 Καλὸν τὸ ἄλας· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἀναλον γένηται, ἐν τίνι 50
 αὐτὸν ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἄλα, καὶ εἰρηνεύετε ἐν
 ἄλλήλοις.

43 σκανδαλίσῃ

Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ δρια τῆς Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὅχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ [προσελθόντες Φαρισαῖοι] ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολύσαι, πειράζοντες αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωυσῆς; οἱ δὲ εἶπαν Ἐπέτρεψεν Μωυσῆς ΒΙΒΛΙΟΝ ἀποστασίογ γράψαι καὶ 5 ἀπολῦσαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πρὸς τὴν σκληρὸκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταῦτην ἀπὸ δὲ 7 ἀρχῆς κτίσεως δρcess καὶ θᾶλγ ἐποίησεν [ἀγτούγ]. ἘΝΕΚΕΝ ΤΟΥΤΟΥ ΚΑΤΑΛΕΙΨΕΙ ΔΝΘΡΩΠΟΣ Τὸν πατέρα αγτού 8 Καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 9 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ· δούν ὁ θεὸς συνέζευξεν ἀνθρώπος μὴ χωριζέτω. Καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων αὐτόν, καὶ λέγει αὐτοῖς Ὅσα ἀν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ 12 ἀλλην μοιχάται ἐπ' αὐτήν, καὶ ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἀλλον μοιχάται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα αὐτὸν ἄψηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ἴδων δὲ ὁ Ἰησοῦς ἡγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἀφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γάρ τοιούτων ἔστιν ἡ 15 βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἀν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμῶν εἰς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί 18 ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδὲις ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ θεός. 19 τὰς ἐντολὰς οἶδας Μὴ φονεύςῃς, Μὴ μοιχεύςῃς, Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, Μὴ ἀποστερήσῃς, 20 Τίμα τὸν πατέρα σογ καὶ τὴν μητέρα. ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ

Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.
 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἡγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν 21
 αὐτῷ Ἐν σε ὑστερεῖ ὑπαγε ὅσα ἔχεις πωλησον καὶ δὸς [τοῖς] πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο
 ἀκολούθει μοι ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν 22
 λυπούμενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Καὶ 23
 περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
 Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασι-
 λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμ- 24
 βοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλι
 ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν
 εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· εὐκοπώτερόν ἐστιν 25
 κάμηλον διὰ τρυμαλίας¹ ράφιδος διελθεῖν ἢ πλού-
 σιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. οἱ δὲ 26
 περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς αὐτόν Καὶ τίς
 δύναται σωθῆναι; ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει 27
 Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ, πάντα γὰρ
 δύναται παρὰ [τῷ] θεῷ. "Ηρξατο λέγειν ὁ 28
 Πέτρος αὐτῷ Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἡκολου-
 θήκαμέν σοι. ἔφη ὁ Ἰησοῦς Ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς 29
 ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ
 πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἄγρους ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ [ἔνεκεν] τοῦ
 εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα τοῦ ἐν τῷ 30
 καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ
 Γμητέρας¹ καὶ τέκνα καὶ ἄγρους μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ
 αἰώνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. πολλοὶ δὲ ἔσονται 31
 πρῶτοι ἔσχατοι καὶ [οἱ] ἔσχατοι πρῶτοι.

²⁵ Ἡσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ 32
 ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ
 ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς
 δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μελλούτα αὐτῷ συμβαίνειν

25 τῆς τρυμαλιᾶς τῆς

30 μητέρα

36 θέλετέ με

33 ὅτι Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτῷ ἔμπτυσιν καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάνης οἱ [δύο] υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες αὐτῷ Διδάσκαλε, θέλομεν 36 ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσωμεν σε ποιήσῃς ἡμῖν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς 37 Τί ὁ θέλετε ποιήσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Δὸς ἡμῖν ἵνα εἰς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἔξ δριστερῶν καθίσωμεν ἐν 38 τῇ δόξῃ σου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἔγὼ πίνω, ἢ τὸ 39 βάπτισμα ὃ ἔγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Τὸ ποτήριον ὃ ἔγὼ πίνω πίεσθε καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἔγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἔξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἵς ήτοί μασταὶ. 41 καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἥρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάνου. καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως δέ ἔστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἀνθέλη μέγας γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 44 καὶ ὃς ἀνθέλη ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· καὶ γάρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἥλθεν διακονηθῆναι· ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερειχῶ. Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱερειχῶ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ δχλου Ἰκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος τυφλὸς προσαίτης ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηγός

έστιν⁷ ἥρξατο κράζειν καὶ λέγειν Κιέ Δαυείδ Ἰησοῦ, ἐλέη-
σόν με. καὶ ἐπείμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ 48
πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν Κιέ Δαυείδ, ἐλέησόν με. καὶ 49
στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Φωνήσατε αὐτὸν. καὶ φωνοῦσι, τὸν
τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ Θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε. ὁ δὲ 50
ἀποβαλὼν τὸ ἴματιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἥλθεν πρὸς
τὸν Ἰησοῦν. καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τί 51
σοι θέλεις ποιῆσαι; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ Ραββού-
νεί, ἵνα ἀναβλέψῃ. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ὅπαγε, 52
ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ
ήκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα Γείς Βηθφαγὴ¹
καὶ² Βηθανίαν πρὸς τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαῶν, ἀποστέλλει
δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε εἰς 2
τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι
εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς οὗπω
ἀνθρώπων ἐκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. καὶ ἐάν 3
τις ὑμῖν εἴπῃ Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε Ὁ κύριος αὐτοῦ
χρείαν ἔχει· καὶ εὐθὺς Γαύτὸν ἀποστέλλει πάλιν³ ὁδέ.
καὶ ἀπῆλθον καὶ εὑρούν πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἔξω 4
ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτὸν. καὶ τινες τῶν ἐκεῖ 5
ἔστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;
οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν 6
αὐτούς. καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ 7
ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἴματα⁴ Γαύτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐ-
τόν. καὶ πολλοὶ τὰ ἴματα αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν 8
ὅδον, ἀλλοὶ δὲ στιβάδας κόψαντες ἐκ τῶν ἄγρων. καὶ οἱ 9
προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον

‘ΩΣΑΝΝΑ·

ΕΓΛΟΓΗΜÉΝΟC ὁ ἐρχόμENOC ἐN ὀNOMATI KyríOY.

Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν τοῦ
Δαυείδ.

‘ΩΣΑΝΝΑ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

1 καὶ εἰς | τὸ

3 ἀποστέλλει πάλιν αὐτὸν

7 ἐκατῶν

ii Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ Ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα ὅψε ἥδη οὖσης τῆς ὕρας ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν διδέκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐγέλθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας
13 ἐπεινασεν. καὶ ἴδων συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα
ἥλθεν εἰ ἄρα τι σύρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν
οὐδὲν εὑρεν εἰ μὴ φύλλα, ὃ γάρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων.
14 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ Μηκέτι εἰς τὸν αἰώνα ἐκ
σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοις· καὶ ἥκουσον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ Ἱερὸν ἥρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλούντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ Ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς
16 κατέστρεψεν καὶ οὐκ ἥφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦνας διὰ
17 τοῦ Ἱεροῦ, καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἐλεγεν ^τ Οὐ γέγραπται ὅτι
‘Ο οἶκός μογ οἶκος προσεγχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς
ἔθνεσιν; ύμεις δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν.
18 καὶ ἥκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν
πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβούντο γάρ αὐτόν, πᾶς γάρ ὁ
19 ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ ὅταν ὥψε
20 ἐγένετο, ἐξεπορεύοντο ἔξω τῆς πόλεως. Καὶ

παραπορεύομενοι πρωὶ εἴδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ
21 ῥίζῶν. καὶ ἀναμησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ ‘Ραββεί,
22 ἵδε ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
23 Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς “Ἐχετε πίστιν θεοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι ὁς ἀν εἴπῃ τῷ ὅρει τούτῳ “Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς
τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀλλὰ
24 πιστεύῃ ὅτι δὲ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ. διὰ τοῦτο λέγω
ὑμῖν, πάντα δοσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε
25 ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῶν. καὶ ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἰ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῶν τὰ παραστάματα
ὑμῶν.

ii δψίας ἥδη οὖσης [τῆς ὕρας]

17 αὐτοῖς

19 ἐξεπορεύετο

Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἐν τῷ ²⁷ ἵερῳ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ Ἐλεγον ²⁸ αὐτῷ Ὁν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ή τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἔξουσίαν ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῆς; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν ²⁹ αὐτοῖς Ὁπερωτήσω ὑμᾶς ἵνα λόγουν, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἔρω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· τὸ βάπτισμα ³⁰ τὸ Ἰωάνου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ή ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες Ὁταν εἴπω- ³¹ μεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἔρει Διὰ τί [οὖν] οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἀλλὰ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων; — ἐφοβούντο τὸν ³² ὄχλον, ἀπαντεῖς γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάνην ὅντως ὅτι προφήτης ἦν. καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν Οὐκ οἴ- ³³ δαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Καὶ ἤρξατο ¹ αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν Ὁμπελῶνα ἄνθρωπος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθικεν φραγμὸν καὶ ὡργίζειν γύπολήνιον καὶ ωκοδόμησεν πύργον, καὶ ἔξεδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. καὶ ἀπέστειλεν πρὸς ² τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ὃν παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἄμπελῶνος· καὶ λα- ³ βόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. καὶ πάλιν ⁴ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κάκεῖνον ἐκεφαλίωσαν καὶ ἥτιμασαν. καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κάκεῖνον ⁵ ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες οὖς δὲ ἀποκτέννυντες. ἔτι ἓνα εἶχεν, υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν ⁶ αὐτὸν ἕσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι Ὁντραπήσονται τὸν υἱόν μου. ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν ⁷ ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἐσται η̄ κληρονομία. καὶ λαβόντες ⁸ ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἐξω τοῦ ἄμπελῶνος. τί ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἄμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπο- ⁹ λέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν ἄμπελῶνα ἄλλοις.

το Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγυωτε

Λίθον δὲ ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν Γωνίας·

τι παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,

καὶ ἔστιν θαγμαστὴ ἐν δοφθαλμοῖς ἡμῶν;

τι Καὶ ἔξήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὅχλον,
ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ
ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.

τι Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων

τι καὶ τῶν Ἡρῳδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. καὶ
ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθῆς
εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσ-
ωπον ἀνθρώπων, ἀλλ’ ἐπ’ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ
διδάσκεις· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἡ οὖν; δῶμεν
τις ἡ μὴ δῶμεν; ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐ-
τοῖς Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δημάριον ἵνα ἴδω. οἱ
τι ἥνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνος ἡ εἰκὼν αὐτῇ καὶ ἡ
τι ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Καίσαρος. ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν Τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ
τῷ θεῷ. καὶ ἔξεθαύμαζον ἐπ’ αὐτῷ.

τι Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέ-
γουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες

τι Διδάσκαλε, Μωυσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν ΤΙΝΟΣ ἀδελ-
φὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῆ-
τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὕτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ
τι ἐζαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὕτοῦ. ἐπτὰ ἀδελφοὶ
τισαν· καὶ ὁ πρώτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων
τι οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα· καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ
ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα, καὶ ὁ τρίτος ὠσαύτως·
τι καὶ οἱ ἐπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα· ἔσχατον πάντων καὶ
τι ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν ἔσται
τι γυνή; οἱ γὰρ ἐπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. ἔφη αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς

μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀνα-²⁵
στῶσι, οὗτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς
「ἄγγελοι」 ἐν τοῖς οὐρανοῖς· περὶ δὲ τῶν νεκρῶν ὅτι εἰ-
σέγειρονται οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωυσέως ἐπὶ τοῦ
βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων Ἐγὼ ὁ θεός
Ἀβραὰμ καὶ θεός Ἰσαὰκ καὶ θεός Ἰακώβ; οὐκ ἔ-²⁷
στιν. ²⁷ θεός νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων πολὺ πλανᾶσθε.

Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων ἀκούσας αὐτῶν ²⁸
συνξήτουντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη μύτοις, ἐπηρώτη-
σεν αὐτὸν Ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; ἀπεκρίθη ²⁹
ὅ Ἰησοῦς ὅτι Πρώτη ἐστὶν Ἀκογε, Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ
θεός ἡμῶν κύριος ³⁰ εἰς ἑστίν, καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν
θεόν σογ ἐξ ὅλης ³¹ καρδίας σογ καὶ ἐξ ὅλης
τῆς ψυχῆς σογ καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σογ καὶ
ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σογ. δευτέρᾳ αὐτῇ Ἀγαπήσεις ³²
τὸν πλησίον σογ ὡς σεαγτόν. μείζων τούτων ἀλλη
ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. ³³ «Εἶπεν» αὐτῷ ὁ γραμματεὺς Καλῶς,
διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἰς ἑστίν καὶ οὐκ ἑστίν
ἀλλος πλὴν αὐτοῦ· καὶ τὸ δραπάνη αὐτὸν ἐξ ὅλης ³⁴
καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ἰσχύος καὶ τὸ δραπάνη τὸν πλησίον ὡς ἐαγτόν περισ-
στέρον ἔστιν πάντων τῶν ὄλοκαγτωμάτων καὶ θυσιῶν.
καὶ ὁ Ἰησοῦς ἴδων αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη εἶπεν ³⁵
αὐτῷ Οὐ μακρὰν [εἴ] ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Καὶ
οὐδὲτις οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. ³⁶ Καὶ
ἀποκρίθεις ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἵερῷ Πῶς
λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς Δαυεὶδ ἔστιν;
αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἀγίῳ

Εἶπεν Κύριος τῷ κυρίῳ μογ «Κάθογ» ἐκ δεξιῶν μογ
ἔως ἀν θῷ τοὺς ἔχθρούς σογ γόποκάτω τῶν ποδῶν
σογ.
αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἔστιν υἱός; ³⁷
Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἥκουεν αὐτοῦ ἥδεως. Καὶ ἐν τῇ ³⁸
οἱ ἄγγελοι οἱ ²⁷ ὁ ²⁹ ἡμῶν, Κύριος ³⁰ τῆς ³² Καὶ εἶπεν ³³ τῆς

διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολάῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς
 39 ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρω-
 40 τοκλισίας ἐν τοῖς Γείπνοις, οἱ κατέσθοντες τὰς οἰκίας
 τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· ὅντοι
 41 λήμψονται περισσότερον κρίμα.

Καὶ καθί-

σας ἕτεροι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεάρει πῶς ὁ δχλος
 βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι
 42 ἔβαλλον πολλά· καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν
 43 λεπτὰ δύο, ὃ ἐστιν κοδράντης. καὶ προσκαλεσάμενος
 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς Ἐμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ
 χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν τῶν βαλλόν-
 44 των εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύ-
 οντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς
 πάντα δύο εἶχεν ἔβαλεν, δλον τὸν βίον αὐτῆς.

1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ
 εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Διδάσκαλε, ὃδε ποταποὶ λίθοι
 2 καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί, καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Βλέ-
 πεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ ὥδε
 3 λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. Καὶ καθημένου
 αὐτοῦ εἰς τὸ Ὁρος τῶν Ἐλαιῶν κατέέναυτι τοῦ ἱεροῦ
 ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἴδιαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωά-
 4 νης καὶ Ἀνδρέας Εἰπὼν ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί
 5 τὸ σημεῖον ὃταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα. ὃ δὲ
 Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς
 6 πλανήσῃ· πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέ-
 7 γοντες ὅτι Ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσι. ὅταν δὲ
 8 ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε.
 9 δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὕπω τὸ τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ
 ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται
 σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοὶ· ἀρχὴ ὡδίνων ταῦτα.
 10 Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια
 καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἥγεμόνων καὶ βα-

σιλέων σταθήσεσθε ἔνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
 καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέ-¹⁰
 λιον. καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς παραδίδοντες, μὴ προ-¹¹
 μεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ’ ὁ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ
 τῇ ὥρᾳ τοῦτο λαλεῖτε, οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ
 τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον. καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς ¹²
 θάνατον καὶ πατήρ τέκνου, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα
 ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσονται αὐτούς· καὶ ἐσεσθε μισού-¹³
 μενοις ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
 τέλος οὗτος σωθήσεται. "Οταν δὲ ἴδητε τὸ ΒΔΕΛΥΓΜΑ ¹⁴
 ΤΗΣ ἘΡΗΜΩΣΕΩΣ ἐστηκότα ὃπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων
 νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαϊᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὅρη,
 ὁ ^τ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθάτω τι ¹⁵
 ἀραι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰς τὸν ἄγρὸν μὴ ἐπιστρε-¹⁶
 ψάτω εἰς τὰ ὄπίσω ἀραι τὸ ἴματιον αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ¹⁷
 ἐν γαστρὶ ἔχονταις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς
 ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος ¹⁸
 ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις οἴλα οὐ γέρονεν ¹⁹
 τοιαύτη ἀπ’ ἀρχῆς κτίσεως ἦν ἔκτισεν ὁ θεὸς ἔως τοῦ
 ΝΥΝ καὶ οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν Κύριος ²⁰
 τὰς ἡμέρας, οὐκ ἀν ἐσώθη πᾶσα σάρξ. ἀλλὰ διὰ τοὺς
 ἐκλεκτοὺς οὓς ἔξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. Καὶ ²¹
 τότε ἐάν τις ὑμῖν εἶπῃ "Ιδε ὁδε ὁ χριστός" "Ιδε ἐκεῖ,
 μὴ πιστεύετε· ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψεγ-²²
 δοπροφήται καὶ δώσογειν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς
 τὸ ἀποπλανᾶν εἰ δυνατὸν τοὺς ἐκλεκτούς· ὑμεῖς δὲ ²³ βλέ-
 πετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα. 'Αλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ²⁴
 ἡμέραις μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται,
 καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὔγτας, καὶ οἱ ²⁵
 ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ
 δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. καὶ ²⁶
 τότε ὄψονται τὸν γίὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν
 οὐρανῷ μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης· καὶ τότε ²⁷

ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυνάζει τοὺς ἐκλεκτοὺς
[αὐτοῦ] ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἀκρού γῆς ἔως
28 ἀκρού οὔρανοῦ.

Ἄπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε

τὴν παραβολήν· ὅταν ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἀπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύη τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος 29 ἔστιν οὗτος καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώ-
30 σκετε ὅτι ἐγγύς ἔστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὐ ταῦτα πάντα
31 γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι
32 μου οὐ^τ παρελεύσονται. Περὶ δὲ τῆς ημέρας ἐκείνης ἡ
τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ ^Γοὶ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ
33 νιός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. Βλέπετε ἀγρυπνεῖτε, οὐκ οἴδατε γὰρ
34 πότε ὁ καιρός [ἔστιν]. ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἔξουσίαν,
ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ^{ἵνα}
35 γρηγορῆ. γρηγορεῖτε οὖν, οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος
τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἡ ὄψὲ ἡ μεσονύκτιον ἡ ἀλεκτορο-
36 φωνίας ἡ πρωί, μὴ ἐλθὼν ἐξέφνης εὑρη ὑμᾶς καθεύδοντας.
37 ὃ δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

HN ΔΕ ΤΟ ΠΑΣΧΑ καὶ τὰ ἄξυμα μετὰ δύο ημέρας.

Καὶ ἔζητον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν
2 δολῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν, ἔλεγον γάρ Μὴ ἐν τῇ
ἐσρτῇ, μὴ ποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὅντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ
λεπροῦ κατακειμένου αὐτοῦ ἥλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβα-
στρον μύρου νάρδου πιστικῆς ^Γπολυτελοῦς¹ συντρίψασα τὴν
4 ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. ἥσαν δὲ
τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς Εἰς τί ἡ ἀπώλεια
5 αὗτη τοῦ μύρου γέγονεν; ἥδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον
πραθῆναι ἐπάνω ^Γδηναρίων τριακοσίων² καὶ δοθῆναι τοῖς

πτωχοῖς· καὶ ἐνεθριμώντο αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 6
 "Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον
 ἡργάσατο ἐν ἑμοί· πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε,
 μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοῖς [πάντοτε] εὐ-
 ποῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε· ὁ ἔσχεν ἐποίησεν, προ- 8
 θλαβεν μυρίσαι τὸ σῶμά μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ἀμὴν 9
 δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἔσθιεν κηρυχθῆ τὸ εὐαγγελιον εἰς δόνον
 τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν αὐτῇ λαληθήσεται εἰς μνημό-
 συνον αὐτῆς. Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ ὁ εἰς τῶν το-
 δώδεκα ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ
 αὐτοῖς. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἔχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ 11
 ἀργύριον δοῦναι. καὶ ἔζητει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.

Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀξύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, 12
 λέγοντοι αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες
 ἔτοιμάσωμεν ἵνα φάγης τὸ πάσχα; καὶ ἀποστέλλει δύο 13
 τῶν μαθητῶν αὐτὸν καὶ λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε εἰς τὴν
 πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος
 βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, καὶ ὅπου ἔσθιεν εἰσέλθη 14
 εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει Ποῦ
 ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν
 μου φάγω; καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμέ- 15
 νον ἔτοιμον· καὶ ἐκεῖ ἔτοιμάσατε ἡμῖν. καὶ ἔζηλθον οἱ 16
 μαθηταὶ καὶ ἥλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν
 αὐτοῖς, καὶ ἤτοιμασαν τὸ πάσχα. Καὶ ὄψι- 17

as γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. καὶ ἀνακειμέ- 18
 νων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν ὅτι εἰς ἔξι ὑμῶν παραδώσει με Ὅ ἐσθίων μετ' ἐ-
 μοῦ. ἥρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς κατὰ 19
 εἰς Μήτι ἐγώ; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Εἰς τῶν δώδεκα, ὁ 20
 ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ [ἐν] τρύβλιον· ὅτι ὁ 21
 μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ²²
 αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὐδὲ ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀν-

22 θρωπος ἐκεῖνος.

23 ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν
24 Λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. καὶ λαβὼν ποτή-
ριν εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ
25 πάντες. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτό ἐστιν τὸ ὅλον μου
26 τὰς διαθήκης τὸ ἐκχυτόμενον ὑπὲρ πολλῶν ἀμήν
27 λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς
28 ἀμπελού ἔως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸν πίνων
29 ἂν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
30 Καὶ ὑμήσαντες
31 ἐξῆλθον εἰς τὸ "Ορος τῶν Ἐλαιῶν.

32 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεοτε, ὅτι γέγρα-
ππαι Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορ-
33 πισθίσσονται· ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναι με προάξω ὑμᾶς
34 εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ Εἰ καὶ πάν-
35 τες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. καὶ λέγει αὐτῷ
36 ὁ Ἰησοῦς Ἀμήν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτη τῇ νυκτὶ
37 πρὶν ἡ διს ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. ὁ δὲ
38 ἐκπεισσώς ἐλάλει Ἐάν δέη με συναποθανεῖν σοι, οὐ
39 μὴ σε ἀπαρνήσομαι. ὠσάντως [δέ] καὶ πάντες ἐλεγον.

40 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὐ τὸ ὄνομα Γεθσημανεῖ, καὶ
41 λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Καθίσατε ὥde ἔως προσεύξω-
42 μαι, καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ
43 τὸν Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἡρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδη-
44 μοκεῖν, καὶ λέγει αὐτοῖς Περίλγυπός ἐСΤΙΝ ή ψυχή μογ
45 ἔως θανάτου· μείνατε ὥde καὶ γρηγορεῖτε. καὶ τὸ προελθόν
46 μικρὸν ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν
47 ἐστιν παρελθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, καὶ ἐλεγεν Ἀββά δ
48 πατέρ, πάντα δυνατά σου παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο
49 ἀπ' ἔμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγώ θελω ἀλλὰ τί σύ. καὶ ἔρχεται
50 καὶ εὑρίσκεις αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ
51 δίμων, καθεύδεις; οὐκ ἰσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;
52 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἐλθητε εἰς πειρασμόν
53 τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. καὶ πάλιν

ἀπελθὼν προσηγένετο [τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών]. καὶ πάλιν 40 ἐλθὼν εὑρεν αὐτοὺς καθεύδοντας, ἵσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ἥδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς 41 Καθεύδετε [τὸ] λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἥθεν ἡ ὥρα, ἵδον παραδίδοται ὁ νὺὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἵδον ὁ παραδιδούς 42 με ἥγγικεν.

Καὶ εὐθὺς ἦτι αὐτοῦ λαλοῦντος 43 παραγίνεται [ό] Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα καὶ μετ' αὐτοῦ ὅχλος μετὰ μαχαιρῶν καὶ ἔνδιων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. δεδώκει δὲ ὁ 44 παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων Ὁν ἀν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς. καὶ 45 ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει ·Ραββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκρά- 46 τησαν αὐτόν. εἰς δέ [τις] τῶν παρεστηκότων σπασάμενος 47 τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 48 αὐτοῖς ·Ως ἐπὶ λγστὴν ἐξῆλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ἔνδιων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέραν ἡμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ Ἱερῷ 49 διδάσκων καὶ οὐκ Γέκρατήσατε· με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες. Καὶ 50 νεανίσκος τις συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σιδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν, ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν 52 σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.

Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ 53 συνέρχονται πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἤκολού- 54 θησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ δλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν 55 κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατώσαι αὐτόν, καὶ οὐχ ηὗρισκον· πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, 56

57 καὶ ἵσται αἱ μαρτύριαι οὐκ ἡσαν. καὶ τινες ἀναστάντες
 58 ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες ὅτι Ἡμεῖς ἡκούσα-
 μεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον
 τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίη-
 59 τὸν οἰκοδομήσω· καὶ οὐδὲ οὕτως ἵση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.
 60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν
 λέγων Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυ-
 61 ροῦσιν; ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν
 ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ χριστὸς
 62 ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐγώ εἰμι, καὶ
 δψειςθε τὸν γίδην τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον
 τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν οὐφελῶν τοῦ
 63 οὐρανοῦ. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ
 64 λέγει Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἡκούσατε τῆς
 βλασφημίας; τί υἱὸν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν
 65 αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου. Καὶ ἥρξαντό τινες ἐμπτύειν
 αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν
 αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ Προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται
 66 ῥάπισμασιν αὐτὸν ἔλαβον. Καὶ ὅντος τοῦ
 Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ
 67 ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέ-
 φασα αὐτῷ λέγει. Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἥσθα τοῦ
 68 Ἰησοῦ· ὁ δὲ ἡρυγήσατο λέγων Οὔτε οἴδα οὔτε ἐπίσταμαι
 69 σὺ τί λέγεις, καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον. καὶ ἡ
 παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἥρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παρε-
 70 στῶσιν ὅτι Οὗτος ἔξι αὐτῶν ἐστίν. ὁ δὲ πάλιν ἡρνεῖτο,
 καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ
 71 ὅτι Ἀληθῶς ἔξι αὐτῶν εἰ·, καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἰ· ὁ δὲ ἥρξατο
 ἀναθεματίζειν καὶ ὄμυνας ὅτι Οὐκ οἴδα τὸν ἄνθρωπον
 72 τοῦτον ὃν λέγετε. καὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνη-
 σεν· καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα δὶς φωνῆσαι τρίς με ἀπα-
 μῆσῃ, καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

Καὶ εὐθὺς πρωὶ συμβούλιον ἑποήσαντες¹ οἱ ἀρχιερεῖς· μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὅλου τὸ συκέδριον δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγεγκαν· καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλάτος Σὺ εἶ ὃ² βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει Σὺ λέγεις.³ καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά· ὁ δὲ⁴ Πειλάτος πάλι ἐπηρώτα αὐτὸν [λέγων] Οὐκ ἀποκρίνῃς οὐδέν; Ἰδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι⁵ οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλάτον. Κατὰ δὲ⁶ ἕορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἔνα δέσμιον ὃν παρηγοῦντο. ἦν δὲ⁷ ὁ λεγόμενος Βαραβᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος οἵτινες ἐν τῷ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. καὶ ἀναβὰς⁸ ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. ὁ δὲ⁹ Πειλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνου¹⁰ παραδεδώκεισαν αὐτὸν [οἱ ἀρχιερεῖς]. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς¹¹ ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραβᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ὁ δὲ Πειλάτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς¹² Τί οὖν ποιήσω [ὅν] λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; οἱ δὲ¹³ πάλιν ἔκραξαν Σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πειλάτος ἔλεγεν¹⁴ αὐτοῖς Τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν Σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πειλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ¹⁵ ἵκανὸν ποιῆσαι ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραβᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς,¹⁶ ὃ ἐστι πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπείραν,¹⁷ καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ¹⁸ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον· καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι¹⁹ αὐτὸν Χαῖρε, βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ²⁰ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυνον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. καὶ ὅτε ἐνέπαψαν αὐτῷ, ἐξέδυ-²¹ σαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἴμάτια αὐτοῦ.²²

Καὶ ἔξαγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν

¹ ἐτομάσαντες

² λέγεις;

21 αὐτόν· καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρη-
καῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἄγρου, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ
22 Ρούφου, ἵνα ἅρη τὸν σταυρὸν αὐτοῦ· καὶ φέρουσιν αὐτὸν
ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὃ ἐστιν ἡ μεθερμηνεύμενος Κρα-
23 νίου Τόπος· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον, ὃς δὲ
24 οὐκ ἔλαβεν· καὶ σταυροῦσιν αὐτὸν καὶ διαμερίζονται τὰ
25 ἴματια αὐτοῦ· Βάλλοντες κλήρον ἐπ' αὐτῷ τίς τι
26 ἄρρη· ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν· καὶ ἦν
ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἵτιας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη Ο ΒΑΣΙ-
27 ΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ. Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν
δύο ληστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.
29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν ΚΙΝΟΓΝΤΕΣ
τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες Οὐά ὁ καταλύων τὸν
30 ναὸν καὶ οἰκοδομῶν [ἐν] τρισὶν ἡμέραις, σῶσον σεαυτὸν
31 καταβάς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ· ὅμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἐλεγον
32 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· ὁ χριστὸς
ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα
ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν· καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν
33 αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

Καὶ γενομένης ὥρας
34 ἐκτῆς σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἔως ὥρας ἐνάτης.
καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόήσεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ
Ἐλωί ἐλωί λαμὰ σαβαχθανεί; ὃ ἐστιν μεθερμη-
νεύμενον Ὁ θεός μογ [ό θεός μογ], εἰς τί ἐγκατέ-
35 λιπτές με; καὶ τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἐλε-
36 γον Ἰδε Ἡλείαν φωνεῖ· δραμῶν δέ τις γεμίσας σπόγγον
ὅζογς περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων Ἀφετε
37 ίδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλείας καθελεῖν αὐτόν· ὁ δὲ Ἰησοῦς
38 ἀφεὶς φωνῇ μεγάλῃ ἐξέπνευσεν. Καὶ τὸ καταπέτασμα
39 τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ' ἄνωθεν ἔως κάτω· Ἰδών δὲ
ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὗτως
ἐξέπνευσεν εἶπεν Ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὗτος θεός
40 ἦν· Ἡσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν

αῖς καὶ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, αἱ ὅτε ἦν ἐν τῇ 42 Γαλιλαίᾳ ἡκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβάσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἥδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ ἐστιν 42 προσάρβιστον, ἐλθὼν Ἰωσῆφ[†] ἀπὸ Ἀριμαθαίας εὐσχήμων 43 βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλάτον καὶ ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πειλάτος ἔθαύμασεν εἰ 44 ἥδη τέθυηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ「ἥδη ἀπέθανεν」 καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεν- 45 τυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα τῷ Ἰωσῆφ. καὶ ἀγορά- 46 σας σινδόνα καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ ἔθη- κεν αὐτὸν ἐν μυῆματι ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. «Η δὲ Μαρία 47 ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτος ἔθεώρουν ποῦ τέθειται.

Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου [ἥ] Μαρία ἡ Μαγδα- 2 ληνὴ καὶ Μαρία ἡ [τοῦ] Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἡγόρασαν ἀρώ- ματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. καὶ λίαν πρωὶ [τῇ] 2 μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον Γάνατειλαντος² τοῦ ἡλίου. καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν 3 τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; καὶ ἀναβλέψασαι 4 θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος, ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. καὶ 「εἰσελθοῦσαι」 εἰς τὸ μνημεῖον εἴδον νεανίσκουν καθή- 5 μενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἔξεθαμβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐταῖς Μή ἔκθαμβείσθε· 6 Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἡγέρθη, οὐκ ἔστιν ὡδε· ἵδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν· ἀλλὰ, 7 ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι Προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. καὶ ἔξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 8 εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπαν, ἔφοβοῦντο γάρ· * * * * *

9 ΓΑναστὰς δὲ πρωὶ πρώτη σαββάτου ἐφάνη πρῶτον
 Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, παρ' ἣς ἐκβεβλήκει ἐπτὰ δαιμόνια.
 10 ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπῆγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις
 11 πενθοῦσι καὶ κλαίουσιν· κάκενοι ἀκούσαντες δὲ ζῆ καὶ
 12 ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἡπίστησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἔξ
 αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἐτέρᾳ μορφῇ πορευομέ-
 13 νοις εἰς ἄγρον· κάκενοι ἀπελθόντες ἀπῆγγειλαν τοῖς
 14 λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. "Υστερον [δὲ] ἀνακει-
 μένοις αὐτοῖς τοῖς ἔνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν
 ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν δὲ τοῖς θεασαμένοις
 15 αὐτὸν ἐγγερμένον [ἐκ νεκρῶν] οὐκ ἐπίστευσαν. καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἀπαντα κηρύξατε τὸ
 16 εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίστῃ. ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς
 17 σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. σημεῖα δὲ
 τοῖς πιστεύσασιν ὅπερι οὐδὲν ταῦτα", ἐν τῷ ὀνόματι μου
 18 δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσας λαλήσουσιν[†], [καὶ ἐν ταῖς
 χερσὶν] ὅφεις ἀροῦσιν καν θανάτιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ
 αὐτοὺς βλάψῃ, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ
 19 καλῶς ἔξουσιν. "Ο μὲν οὖν κύριος [Ιησοῦς] μετὰ τὸ
 λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκά-
 20 θισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκή-
 ρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον
 βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.[†]]

ΑΛΛΩΣ

[[Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον
 συντόμως ἐξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰη-
 σοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἀχρὶ δύσεως ἐξαπέστειλεν δι' αὐ-
 τῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰώνιου σωτηρίας.]]

17 ταῦτα παρακολουθήσει | καιναῖς

20 Ἀμήν.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

ΕΠΕΙΔΗΠΕΡ ΠΟΛΛΟΙ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι·
διήγησυν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων,
καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπὸ ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται
ταὶ γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξε κάμοὶ παρηκολουθηκότει·
ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε,
ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

ΕΓΕΝΕΤΟ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως τῆς 5
'Ιουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά,
καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρὼν, καὶ τὸ δινομα
αὐτῆς Ἐλεισάβετ. ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ δι
θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν
τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνουν, καθότι τ
ῆν [ἡ] Ἐλεισάβετ στείρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. Ἔγένετο δὲ ἐν 8
τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ
ἔναντι τοῦ θεοῦ κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατίας ἔλαχε τοῦ θυ- 9
μιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, καὶ πᾶν τὸ ιο
πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυ-
μιάματος· ὥφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου ἐστὼς ἐκ δεξιῶν τι
τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. καὶ ἐταράχθη Ζαχα- 12
ρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς 13

αὐτὸν ὁ ἄγγελος Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη
 ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλεισάφετ γενήσει υἱόν
 14 σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην καὶ ἔσται χαρά
 σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χα-
 15 ρήσονται· ἔσται γάρ μέγας ἐνώπιον Ἐκρίου, καὶ οἶνον
 καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἀγίου πλησθήσεται
 16 ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
 17 ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν· καὶ αὐτὸς ἀποει-
 στατις ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλεία,
 ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν
 φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι Κύριῳ λαὸν κατεσκευασμένον.
 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον Κατὰ τί γινώσκομαι
 τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προβεβη-
 19 κυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς, καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος
 εἶπεν αὐτῷ Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον
 τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελί-
 20 σασθαί σοι ταῦτα· καὶ ἴδού ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος
 λαλῆσαι ἄχρι ἡς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπί-
 στευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν
 21 καιρὸν αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν,
 22 καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτὸν. ἐξελθὼν
 δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτα-
 σίαν ἔωρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς,
 23 καὶ διέμενεν κωφός. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ
 ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐ-
 24 τοῦ.

Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν
 Ἐλεισάφετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας
 25 πέντε, λέγουσα ὅτι Οὗτως μοι πεποίηκεν Ἐκριός ἐν ἡμέ-
 ραις αἱς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.
 26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ
 ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἢ ὄνομα Ναζαρὲτ
 27 πρὸς παρθένον ἐμυηστευμένην ἀνδρὶ φῷ ὄνομα Ἰωσὴφ ἐξ
 28 οἴκου Δαυείδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. καὶ

εἰσελθών πρὸς αὐτὴν εἶπεν Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σου. ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη καὶ διελογίζετο 29 ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς σύντος. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος 30 αὐτῇ Μή φοβοῦ, Μαριάμ, εὑρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ· καὶ ἴδου συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ νιόν, καὶ καλέσεις 31 τὸ δόνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας καὶ νιὸς 32 Ὅψιστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ θεὸς τὸν Θρόνον Δαγεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ Βασιλεύσει ἐπὶ τὸν 33 οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον Πῶς 34 ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 35 ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ Πνεῦμα ἄγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις Ὅψιστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον δικιον κληθήσεται, νιὸς θεοῦ· καὶ ἴδου Ἐλεισάβετ 36 ἡ συγγενής σου καὶ αὐτὴ συκειληφεν οὐὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μήν ἔκτος ἔστιν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· ὅτι 37 οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. εἶπεν δὲ 38 Μαριάμ Ἰδού ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτο μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

Ἄνα-

στᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρωρην μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, καὶ εἰσῆλθεν 40 εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἤσπάσατο τὴν Ἐλεισάβετ. καὶ ἐγένετο, ὡς ἦκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ 41 Ἐλεισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἀγίου ἡ Ἐλεισάβετ, καὶ ἀνεφώνησεν 42 κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν 43 μοι τοῦτο ὡς ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ; ἴδου γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ 44 ὡτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείω- 45 σις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου. Καὶ εἶπεν 46 Μαριάμ

Μεγαλύνει ἡ ψυχή μογ τὸν κύριον,

47 καὶ ἡγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μογ·

48 ὅτε ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ,

ἴδον γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαῖ.

49 ὅτε ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός,

καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ,

50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεάς

τοῖς φοβογμένοις αὐτόν.

51 Ἐποίησεν κράτος ἐν Βραχίονι αὐτοῦ,

ΔΙΕΣΚΟΡΠΙΣΕΝ ὑπερφάνογς διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν

52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούγς,

53 πεινῶντας ἐνέπλιξεν ἀγαθῶν καὶ πλογτοῦντας

ἐξαπέστειλεν κενούγς.

54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ,

ΜΝΗΣΘΗΝΑΙ ἐλέογς,

55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,

τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰώνα.

56 Ἐμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέ-

στρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ ἐλεισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκέν αὐτῆν,

58 καὶ ἐγένησεν υἱόν. καὶ ἤκουσαν οἱ περίουκοι καὶ οἱ συγ-

γενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐ-

59 τῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ

ծύδῳ ἥλθαν περιτεμένη τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸν ἐπὶ

60 τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. καὶ ἀποκριθείσα

ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάνης.

61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι Οὐδεὶς ἔστιν ἐκ τῆς συγγε-

62 νείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. ἐνέπενον δὲ τῷ

63 πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἀν θέλοις καλεῖσθαι αὐτό. καὶ αἰτή-

σας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων Ἰωάνης ἔστιν διομα αὐτοῦ.

64 καὶ ἐθαύμασαν πάντες. ἀνεῳχθῇ δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα-

χρῆμα καὶ ἡ γλώσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν.
Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐ-
τούς, καὶ ἐν δῃ τῇ ὁρᾳ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα
τὰ ρήματα ταῦτα, καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται;
καὶ γὰρ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ
Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἀγίου καὶ
ἐπροφήτευσεν λέγων

Εύλογητὸς Κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ,
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὕτοῦ,
καὶ Ἡγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν
ἐν οἴκῳ Δαγεὶδ παιδὸς αὐτοῦ,
καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰώνος προ- το
φητῶν αὐτοῦ,
σωτηρίαν ἐξ ἔχθρων ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τι
τῶν μισούντων ἡμᾶς,
ποιῆσαι ἑλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν
καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὕτοῦ,
ὅρκον δὲ ὅμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν,
τοῦ δοῦναι ἡμῖν ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἔχθρων ρύσθεντας 73
λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὅσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ 74
ἐνώπιον αὐτοῦ ἐπάσαις ταῖς ἡμέραις⁷⁵ ἡμῶν.
Καὶ σὺ δέ, παιδίον, προφήτης Ὑψίστου κληθήσῃ,
προπορεύσῃ γὰρ ἐνώπιον Κυρίου ἐτοιμάσαι ὄδοὺς
αὕτοῦ,
τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ
ἐν ἀφέσει ἀμαρτιῶν αὐτῶν,
διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν,
ἐν οἷς ἐπισκέψεται ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους,
ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, 79
τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὄδὸν εἰρήνης.

75 πάσας τὰς ημέρας

80 Τὸ δὲ παιδίον ηὗξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν
ἐν ταῖς ἑρήμοις ἡσά σημέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν
Ἰσραὴλ.

- 1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἑκείναις ἐξῆλθεν δόγμα
παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰ-
2 κουμένην· (αὗτη ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος
3 τῆς Συρίας Γυρηνίου¹) καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογρά-
4 φεσθαι, ἔκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ
5 Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρὲτ εἰς τὴν
6 Ιουδαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἡτις καλεῖται Βηθλέέμ, διὰ τὸ
7 εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυεὶδ, ἀπογράψασθαι
8 σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμήστευμένῃ αὐτῷ, οὕσῃ ἐνκύῳ. Ἐγένε-
το δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεὶ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τε-
9 κείνου αὐτήν, καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ
10 ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διό-
11 τι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Καὶ
12 ποιμένες ἤσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγρανλοῦντες καὶ φυ-
13 λάσσοντες φύλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.
14 καὶ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα Κυρίου
15 περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν· καὶ
εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος Μὴ φοβεῖσθε, ἵδού γὰρ εὐαγγε-
16 λίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην ἡτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι
17 ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ ὃς ἔστιν χριστὸς κύριος ἐν
18 πόλει Δαυεὶδ· καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὑρήσετε βρέφος
19 ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ, καὶ ἐξέφυης ἐγέ-
20 νετο σὺν τῷ ἄγγελῷ πλῆθος στρατιᾶς Γούρανίου² αἰνούντων
τὸν θεὸν καὶ λεγόντων
- 21 Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀν-
θρώποις ἐύδοκίας³.
- 22 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγ-
γελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους Διέλθωμεν

δὴ ἔως Βηθλεὲμ καὶ ὸδωμεν τὸ ρῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. καὶ ἥλθαν σπεύσατες καὶ ἀνεῦραν ¹⁶ τὴν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσῆφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ρήματος τοῦ ¹⁷ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες ¹⁸ οἱ ἀκούσατες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς, ή δὲ Ἡ Μαρία πάντα συνετήρει τὰ ¹⁹ ρήματα ταῦτα συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ ²⁰ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσω oīs ἥκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῶν αὐτὸν, καὶ ἐκλήθη τὸ διονυμα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ ²² αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωυσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ ²³ Κυρίου διι. Πᾶν ἄρcesen διανοῖγον μάτραν ἄγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρη- ²⁴ μένον ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου, σεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νοσογόγες περιστερῶν.

Καὶ ἴδον ἄνθρωπος ἦν ²⁵ ἐν Ἱερουσαλήμ φί διονυμα Συμεὼν, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἄγιον ἐπ' αὐτὸν· καὶ ἦν αὐτῷ ²⁶ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἄγιον μὴ ἴδειν θάνατον πρὸν [ἢ] ἀν Ἰδη τὸν χριστὸν Κυρίου. καὶ ἥλθεν ἐν ²⁷ τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγγεῶ τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰδισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸν εἰς τὰς ²⁸ ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν
Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ρῆμά σου ἐν εἰρήνῃ.

29

19 Μαριὰμ

30 ὅτι εἶδον οἱ ὄφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σογ

31 ὁ ἥγοιμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,

32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνων

καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰερουσαλήμ.

33 καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς

34 λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν

καὶ εἶπεν πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἰδού ὃντος

κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰερουσαλήμ

35 καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον, καὶ σοῦ ἡ αὐτῆς τὴν ψυχὴν

διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἀν ἀποκαλυφθώσιν ἐκ πολλῶν

36 καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ ἦν Ἀντα προφῆ-

τις, θυγάτηρ Φανουῆλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, (αὗτη προβεβηκύνα

ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἕτη ἑπτὰ ἀπὸ

37 τῆς παρθενίας αὐτῆς, καὶ αὐτὴ χήρα ἔως ἑτῶν ὄγδοηκοντα

τεσσάρων,) ἡ οὐκ ἀφίστατο τοῦ λεοντοῦ νηστείας καὶ δεῖ-

38 σεσιν λατρεύοντα πάντα καὶ ἡμέραν. καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ

ἐπιστᾶσα ἀνθωμαλογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ

πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἰερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου,

ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέτ.

40 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον

σοφίᾳ, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἰερουσα-

42 λήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἑτῶν δώδεκα,

43 ἀναβαυνόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς καὶ τελειω-

σάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν

Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς

44 αὐτοῦ. νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἥλθον

ἡμέρας ὅδον καὶ ἀνεξήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῦσιν καὶ

45 τοῖς γνωστοῖς, καὶ μὴ εὑρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλήμ

46 ἀναζητοῦντες αὐτόν. καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὐρον

αὐτὸν ἐν τῷ Ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ

47 ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· ἐξίσταντο δὲ

πάντες οι ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἔξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν 48 πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ Τέκνου, τί ἐποίησας ἡμῖν οὖτως; ἵδον ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ ὁδυνώμενοι ζητοῦμέν σε. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἥδετε 49 ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναι με; καὶ αὐτὸλ οὐ 50 συνῆκαν τὸ ρῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ρήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν τῇ σοφίᾳ 52 καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

ΕΝ ΕΤΕΙ δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου καὶ Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πειλάτου τῆς Ιουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβειληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἀννα καὶ Καιάφα, ἐγένετο ρῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάνη τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ 3 ἦλθεν εἰς πᾶσαν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν, ὡς γέγραπται ἐν 4 βίβλῳ λόγων Ἡσαίου τοῦ προφήτου

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ
 Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κύριο,
 εὔθειας ποιεῖτε τὰς τρίβογς αὕτοῦ.
 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται 5
 καὶ πᾶν ὄρος καὶ βογνὸς ταπεινωθήσεται,
 καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὔθειας
 καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὄδογς λείας.
 καὶ ὅψεται πᾶσα σάρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. 6

7 Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὅχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ Γεννήματα ἔχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ
 8 τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν ἁρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ, λέγω γὰρ ὑμῖν δτὶ δύναται ὁ θεὸς
 9 ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἥδη δὲ καὶ
 10 η ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν [καλὸν] ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ
 11 θάλλεται. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὅχλοι λέγοντες Τί οὖν ποιήσωμεν; ἀποκριθεὶς δὲ ἐλεγεν αὐτοῖς Ὁ ἔχων
 12 δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα
 13 ὁμοίως ποιείτω. ἥλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ
 14 εἴπαν πρὸς αὐτὸν Διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν
 15 πρὸς αὐτούς Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν
 16 πράσσετε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες Τί ποιήσωμεν καὶ ήμεῖς; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μηδένα διασείσητε μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε
 17 τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογίζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
 18 περὶ τοῦ Ἰωάνου, μὴ ποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάνης Ἐγὼ μὲν ὑδατι βαπτίζω
 19 ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἴσχυρότερός μου, οὗ οὐκ είμι ἵκανος λῦσαι τὸν ἴματα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί· οὐ τὸ πτύον ἐν τῇ
 20 χειρὶ αὐτοῦ διακαθâραι τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατα-
 21 καύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἔτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· ὁ δὲ Ἡρφόδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρφδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὡν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρφόδης, προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν Ἰωάνην ἐν φυλακῇ.
 22 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἄπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰη-

8 ἀξίους καρποὺς

σοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεφχθῆναι τὸν οὐρανὸν καὶ καταβῆναι τὸ πικέῦμα τὰ ἄγιον σωματικόν εἶδει ὡς ²² περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἔξ οὐρανοῦ γενέσθαι Σὺ εἰ ὁ νιός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα. ²³ Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὥσει ἐτῶν τριάκοντα, ὧν νιός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ

- τοῦ Ἡλεί
- ²⁴ τοῦ Ματθάτ
- τοῦ Λευεί
- τοῦ Μελχεί
- τοῦ Ἰανναί
- τοῦ Ἰωσήφ
- ²⁵ τοῦ Ματταθίου
- τοῦ Ἀμώς
- τοῦ Ναούμ
- τοῦ Ἐσλεί
- τοῦ Ναγγαί
- ²⁶ τοῦ Μαάθ
- τοῦ Ματταθίου
- τοῦ Σεμεείν
- τοῦ Ἰωσήχ
- τοῦ Ἰωδά
- ²⁷ τοῦ Ἰωανάν
- τοῦ Ῥησά
- τοῦ Ζοροβάθβελ
- τοῦ Σαλαθῆλ
- τοῦ Νηρεί
- ²⁸ τοῦ Μελχεί
- τοῦ Ἀδδεί
- τοῦ Κωσάμ
- τοῦ Ἐλμαδάμ
- τοῦ Ἡρ
- ²⁹ τοῦ Ἰησοῦν

- τοῦ Ἐλιέζερ
- τοῦ Ἰωρείμ
- τοῦ Μαθθάτ
- τοῦ Λευεί
- ³⁰ τοῦ Συμεών
- τοῦ Ἰούδα
- τοῦ Ἰωσήφ
- τοῦ Ἰωνάμ
- τοῦ Ἐλιακείμ
- ³¹ τοῦ Μελεά
- τοῦ Μεννά
- τοῦ Ματταθά
- τοῦ Ναθάμ
- τοῦ Δαυείδ
- ³² τοῦ Ἰεσσαί
- τοῦ Ἰωβῆλ
- τοῦ Βοός
- τοῦ Σαλά
- τοῦ Ναασσών
- ³³ τοῦ Ἀδμείν
- ταῦ Ἀρνεί
- τοῦ Ἐσρών
- τοῦ Φαρές
- τοῦ Ἰούδα
- ³⁴ τοῦ Ἰακώβ
- τοῦ Ἰσαάκ
- τοῦ Ἀβραάμ

33 Ἀδάμ

τοῦ Θαρά	τοῦ Λάμεχ
τοῦ Ναχώρ	37 τοῦ Μαθουσαλά
35 τοῦ Σερούχ	τοῦ Ἐνώχ
τοῦ Ῥαγαύ	τοῦ Ἰάρετ
τοῦ Φάλεκ	τοῦ Μαλελεήλ
τοῦ Ἐβέρ	τοῦ Καινάμ
τοῦ Σαλά	38 τοῦ Ἐυώς
36 τοῦ Καινάμ	τοῦ Σήθ
τοῦ Ἀρφαξάδ	τοῦ Ἀδάμ
τοῦ Σήμ	τοῦ θεοῦ.
τοῦ Νώε	

1 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἑρήμῳ
 2 ἡμέρας τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου.
 Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συν-
 3 τελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διά-
 βολος Εἰ νίδις εἴ τοῦ θεοῦ, εἶπε τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα
 4 γένηται ἄρτος. καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Γέ-
 γραπταὶ ὅτι Οὐκ ἔπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἀνθρω-
 5 πος. Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς
 6 βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου· καὶ εἶπεν
 αὐτῷ ὁ διάβολος Σοὶ δώσω τὴν ἔξουσίαν ταύτην ἀπασαν
 καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ φῶν θέλω
 7 δίδωμι αὐτήν· σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ,
 8 ἔσται σον πᾶσα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ
 Γέγραπται Κύριον τὸν θεόν σογ προσκυνήσεις
 9 καὶ ἀγέτῳ μόνῳ λατρεύσεις. Ἡγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς
 Ἱερουσαλήμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τῷ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ
 εἶπεν [αὐτῷ] Εἰ νίδις εἴ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν
 10 κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγέλοις ἀγτοῦ ἐντε-
 11 λεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφγλάζαι σε, καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ Χειρῶν
 ἀρογκίν σε μή ποτε προσκύψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα
 12 σογ. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Εἴρηται

8 αὐτῷ εἶπεν [ὁ] Ἰησοῦς

Ογκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν θεόν σογ. Καὶ συντε- 13
λέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ
ἄχρι καρού.

Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος 14
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ φήμι ἔξηλθεν καθ' ὅλης τῆς περι-
χώρου περὶ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγω- 15
γαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὐ δὲ Γεθραμμένος, καὶ εἰσῆλ- 16
θεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων
εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγριῶναι. καὶ ἐπεδόθη 17
αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαίου, καὶ ἀνοίξας τὸ βι-
βλίον εὗρεν [τὸν] τόπον οὐ δὲ γεγραμμένον

ΠΝΕΥΜΑ ΚΥΡΙΟΥ ἐπ' ἐμέ,

18

οὐ εἶνεκεν ἔχρισέν με εὔαγγελίσασθαι πτωχοῖς,
ἀπέσταλκέν με κηρύζαι αἷχμαλώτοις ἀφεσίν καὶ
τύφλοῖς ἀνάβλεψιν,

ἈΠΟСΤΕΙΛΑΙ ΤΕΘΡΑΓCMÉNOYC ἐΝ ἀΦÉCEI,

ΚΗΡÝΖAI ἘΝΙΑΓΤΩΝ ΚΥΡΙΟΥ ΔΕΚΤÓN.

19

καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν· καὶ 20
πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἥσαν ἀτενίζοντες
αὐτῷ. ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Σήμερον πε- 21
πλήρωται ἡ γραφὴ αὐτῆς ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. καὶ πάντες 22
ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἔθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χά-
ριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ
ἔλεγον Οὐχὶ νίος ἔστιν Ἰωσὴφ οὗτος; καὶ εἰπεν πρὸς 23
αὐτούς Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην Ἱα-
τρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἡκούσαμεν γενόμενα εἰς
τὴν Καφαρναοὺμ ποίησον καὶ ὅδε ἐν τῇ πατρίδι σου.
εἰπεν δέ 'Αμήν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός 24
ἔστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, 25
πολλαὶ χῆραι ἥσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλείου ἐν τῷ Ἰσραὴλ;
ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ^τ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἔξι, ὡς ἐγένετο
λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν 26

ἐπέμφθη Ἡλείας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς
 27 ΓΥΝΑΪΚΑ χήραν. καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ
 ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη,
 28 εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ
 29 ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, καὶ ἀναστάντες ἔξεβαλον
 αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὁφρύος τοῦ
 30 δρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις φροδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρη-
 ρυῖσαι αὐτόν· αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπο-
 ρεύετο.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας.
 32 Καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· καὶ ἐξεπλήσ-
 σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἔξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος
 33 αὐτοῦ. καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα
 34 δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ "Εα, τί
 ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ηλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς;
 35 οἰδά σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς λέγων Φυμάθητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ
 36 ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ
 μηδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας,
 καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Τίς ὁ λόγος οὐ-
 37 τος ὅτι ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις
 πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ
 38 αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

Ανα-
 στὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμω-
 νος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ με-
 39 γάλφ, καὶ ἡρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω
 αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παρα-
 40 χρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. Δύνον-
 τος δὲ τοῦ ἡλίου ἡ παντελής ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις
 ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἑκάστῳ
 41 αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἡθεράπευεν αὐτούς. Ἡ ἐξήρχε-
 το δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι
 Σὺ εἶ ὁ νιὸς τοῦ θεοῦ· καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λα-

λεῖν, ὅτι ἥδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.
 νομένης δὲ ἡμέρας ἔξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπουν
 καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ
 κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ 43
 εἶπεν πρὸς αὐτὸὺς ὅτι Καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν ἐναγ-
 γελίσασθαι με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο
 ἀπεστάλην. Καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς 44
 Ἰουδαίας.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικείσθαι αὐτῷ καὶ 1
 ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ αὐτὸς ἦν ἐστὼς παρὰ τὴν
 λίμνην Γεννησαρέτ, καὶ εἶδεν Ἀπόλια δύο ἐστῶτα παρὰ 2
 τὴν λίμνην, οἱ δὲ ἀλλεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάτες ἐπλυνοῦν
 τὰ δίκτυα ἐμβὰς δὲ εἰς ἐν τῶν πλοίων, ὁ δὲ Σίμωνος, 3
 ἥρωτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον, καθίσας
 δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους. ὡς δὲ ἐπαύσατο 4
 λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος
 καὶ χαλάσσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. καὶ ἀποκριθεὶς 5
 Σίμων εἶπεν Ἐπιστάτα, δι' ὃλης νυκτὸς κοπιάσαντες
 οὐδὲν ἐλάβομεν, ἐπὶ δὲ τῷ ὥρματί σου χαλάσσω τὰ δίκτυα.
 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ, 6
 διερήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. καὶ κατένευσαν τοῖς 7
 μετόχοις ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι
 αὐτοῖς· καὶ ἦλθαν, καὶ ἐπλησσαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα
 ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἴδων δὲ Σίμων Πέτρος προστέ- 8
 πεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων Ἐξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι
 ἀνὴρ ἀμαρτωλός εἰμι, κύριε. θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν, 9
 καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ὅν
 συνέλαβον, ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς 10
 Ζεβεδαίου, οἱ ἡσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς
 τὸν Σίμωνα Ἰησοῦς Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους
 ἔσῃ ἡωρᾶν. καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν 11
 ἀφέντες πάντα ἡκολούθησαν αὐτῷ.

43 εὐαγγελίσασθαι δεῖ με

2 δύο πλοιάρια

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων καὶ
13 ἵδον ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἴδων δὲ τὸν Ἰησοῦν πεσὼν ἐπὶ¹
πρόσωπον ἐθείηθη αὐτοῦ λέγων Κύριε, ἐὰν θελῃς δύνασαι
14 με καθαρίσας· καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἡψάτο αὐτοῦ λέ-
γων Θελώ, καθαρίσθητι· καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν
15 ἀπ' αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν,
ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ιερεῖ· καὶ προσένευκε
περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν Μωυσῆς εἰς
16 μαρτύριον αὐτοῖς. διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ²
αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὅχλοις πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύε-
17 σθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν
ταῖς ἔρήμοις καὶ προσευχόμενος.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων,
καὶ ἤσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι οἱ Ἠσαΐ
19 ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας
καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ λαόθαναι
20 αὐτὸν· καὶ ἴδον ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἀνθρωπον ὃς
ἦν παραλελυμένος· καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν· καὶ
21 θεῖναι [αὐτὸν] ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ μὴ εὑρόντες ποίας
εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα
διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ
22 μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἴδων τὴν πίστιν αὐτῶν
23 εἴπειν "Ανθρώπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου· καὶ
ἡρξαστο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
λέγοντες Τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύ-
24 ναται ἀμαρτίας ἀφεῖναι εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; ἐπιγνοὺς δὲ
ὅ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἴπειν πρὸς
25 αὐτούς Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν
εὐκοπώτερον, εἴπειν "Αφέωνται σοι αἱ ἀμαρτίαι σου, ή
εἴπειν "Εγειρε καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἔξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἀμαρ-
τίας— εἴπειν τῷ "παραλελυμένῳ" Σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ
26 ἄρας τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἰκόν σου. καὶ

παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἅρας ἐφ' ὁ κατέκειτο,
ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. Καὶ ἔκ-
στασις ἐλαφεν ἀγαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλή-
σθησαν φόβου λέγουτες ὅτι Εἴδαμεν παράδοξα σήμερον.

Καὶ μετὰ τῶντα ἐξῆλθεν καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὃν-
ματι Λευείν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ
Ἀκολούθει μοι. καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἤκο-
λούθει αὐτῷ. Καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Δευεὶς αὐτῷ ²⁹
ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ καὶ ἦν ὅχλος πολὺς τελωνῶν καὶ
ἄλλων οἱ ἄσται μετ' ἀυτῶν κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον ³⁰
οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ λέγοντες Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτω-
λῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; καὶ ἀποκριθεὶς [ό] Ἰησοῦς εἶπεν ³¹
πρὸς αὐτούς Οὐ χρείαν ἔχουσι οἱ ὑγιαίνοντες ιατροῦ
ἄλλα οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἐλήλυθα καλέσας δικαίους ³²
ἄλλα ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐ-
τόν· Οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου ηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις
παιοῦνται, ὅμοιοις καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίου-
σιν καὶ πίνουσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς Μὴ ³⁴
δύνασθε τοὺς ψίλους τοῦ νυμφῶνος ἐν φύσιν νυμφίος μετ' αὐ-
τῶν ἐστὶν παιῆσαι ηστεύσατο; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ³⁵
ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος τότε ηστεύσασιν ἐν
ἔκείναις ταῖς ἡμέραις. Ἐλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς ³⁶
αὐτούς ὅτι Οὐδεὶς ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας
ἐπιφάνεις ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν
σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ
ἀπὸ τοῦ καινοῦ. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἰνον νέον εἰς ἀσκοὺς ³⁷
παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ρίξει ὁ οἰνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς,
καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἱ-³⁸
νον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέαν. [Οὐδεὶς πιὰν ³⁹
παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ ·Ο παλαιὸς χρηστός ἐστιν.]

Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τοῦ
σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἡσθιον τοὺς

29 αὐτοῦ

39 Καὶ οὐδεὶς

2 στάχυας ψώχοντες ταῖς χερσίν. τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων
 3 εἶπαν Τί ποιεῖτε ὁ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασι; καὶ
 4 ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν [ό] Ἰησοῦς Οὐδὲ τοῦτο
 5 ἀμέγυωτε ὁ ἐποίησεν Δαινεῖδ ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ
 6 μετ' αὐτοῦ; [ώς] εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ
 7 τοὺς δρτοὺς τῆς προθέσεως λαβὼν ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν
 8 τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς
 9 Ἱερεῖς; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Κύριός ἐστιν τοῦ σαββάστου
 10 ὁ νῦν τοῦ ἀνθρώπου!'.
 11 'Εγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάστῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν
 12 καὶ ἦν ἀνθρώπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν Ἐπρά-
 13 παρεπηροῦντο δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ
 14 ἐν τῷ σαββάστῳ ὁ θεραπεύει, ὥστα εὑρώσειν κατηγορεῖν αὐτοῦ.
 15 αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ
 16 τῷ ἔχοντι τὴν χεῖρα "Ἐγειρε καὶ στῆθι εἰς τὸ
 17 μέσον καὶ ἀναστὰς ἔστη. εἶπεν δὲ [ό] Ἰησοῦς πρὸς
 18 αὐτούς Ἐπερωτῶ ὑμᾶς, εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάστῳ ὄγαθο-
 19 ποιῆσαι ἡ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἡ ἀπολέσσαι; καὶ
 20 περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ "Ἐκτείνου τὴν
 21 χεῖρά σου· ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐ-
 22 τοῦ. Αὐτὸι δὲ ἐπλύσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς
 23 ἄλληλους τί ἦν ποιήσαντες τῷ Ἰησοῦ.

24 'Εγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἔξελθεῖν αὐτὸν εἰς
 25 τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διαγυκτερεύων ἐν τῇ προσ-
 26 ευχῇ τοῦ θεοῦ. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφάνησεν
 27 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα,
 28 οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν
 29 Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ Ἰάκωβον καὶ
 30 Ἰωάννην καὶ Φιλίππον καὶ Βερθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον
 31 καὶ Θεοφάνην [καὶ] Ἰάκωβον Ἀλφαίον καὶ Σίμωνα τὸν καλού-
 32 μενον Σηλωτὴν καὶ Ἰούδαν Ἰακώβουν καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ
 33 ὃς ἐγένετο προδότης, καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ

5 ὁ νῦν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάστου

γ θεραπεύσει

K 2
Digitized by Google

τόπου πεδινοῦ, καὶ ὅχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ· καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἱ δὲ θεῖαι ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν· καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· καὶ πᾶς ὁ ὅδος ἐξήτουν ἀπετεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ λάτο πάντας. Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὄφθαλ-²⁸
μοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν
Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

μακάριοι οἱ πεισθέντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.²⁹

μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.

μακάριοι ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ διομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἔνεκα τοῦ νιοῦ τοῦ ἀνθρώπου· χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε, ἵδον γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλη-²⁴
σιν ὑμῶν.

οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάστε.²⁵

οὐαὶ, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πεινθήσετε καὶ κλαύσετε.

οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι, κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Ἄλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούοντιν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἔχθροὺς²⁷ ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, εὐλογεῖτε τοὺς²⁸ καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν²⁹ ἅλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. παντὶ αὐτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ³⁰ τοῦ αἵροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. καὶ καθὼς θέλετε ὥνα³¹ ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, τὸ ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. καὶ³²

ζι καὶ ὑμεῖς

εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἔστιν;
 καὶ γὰρ οἱ ἀμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν.
 33 καὶ [γὰρ] ἐὰν ἀγαθοποιήτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς,
 ποία ὑμῖν χάρις ἔστιν; καὶ οἱ ἀμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν.
 34 καὶ ἐὰν δανίσητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις
 [ἔστιν]; καὶ ἀμαρτωλοὶ ἀμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολά-
 35 βωσιν τὰ Ἰσα. πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἔχθροὺς ὑμῶν καὶ
 ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε ἡμδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται
 ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔστεσθε υἱοὶ Ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς
 36 χρηστός ἔστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. Γίνε-
 σθε οἰκτίρμονες καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἔστιν.
 37 καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάσετε,
 καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε·
 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον
 σεσαλευμένον ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλ-
 πον ὑμῶν· φὶ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἡγιεινήσεται·
 39 ὑμῖν.

Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς Μήτι
 δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὀδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βό-
 40 θυνον ἐμπεσοῦνται; οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκα-
 λον, κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.
 41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελ-
 φοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατα-
 42 νοεῖς; πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου Ἀδελφέ, ἄφες
 ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν
 ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἐκβαλε
 πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέ-
 ψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκ-
 43 βαλεῖν. Οὐ γὰρ ἔστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν
 σαπρόν, οὐδὲ πᾶλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν,
 44 ἔκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ
 γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυ-
 45 λὴν τρυγῶσιν. ὁ ἀγαθὸς ἀνθρώπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυ-
 ροῦ τῆς καρδίας προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ

πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. Τί δὲ με καλεῖτε Κύριον κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ὅτι λέγω; πᾶς ὁ ἔρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν ὃς ἔσκαψεν καὶ ἔβαθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἔκεινη, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμέλιου, γάρ προσέρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἔγένετο τὸ ρῆγμα τῆς οἰκίας ἔκεινης μέγα.

“Ἐπειδὴ” ἐπλήρωσεν πάστα τὸ βήματα τοῦ ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.

Ἐκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἥμελλεν τελευτὴν, δε τὴν αὐτῷ ἔντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅποις ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως λέγοντες ὅτι ἀξιός ἐστιν φίλος παρέξῃ τοῦτο, ἀγαπᾶς γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς φύκοδόμησεν ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἥδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας ἔπειμι φίλους ὁ ἐκατοντάρχης λέγων αὐτῷ Κύριε, μὴ σκύλλου, σύ γὰρ ίκανός είμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ τὸ ἐμαυτὸν ἡξιώσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγω, καὶ Ιαθήτω ὁ παῖς μου· καὶ γὰρ ἐγὼ ἀνθρωπός είμι ὑπὸ ἔξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπὸ ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ Πορεύθητε, καὶ πορεύεται, καὶ ἀλλῷ Ἐρχοντι, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἔθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὅχλῳ ἐκτενεῖς Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑρον. καὶ ὑποστρέψαν-

τες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὑρού τὸν δοῦλον ὑγιαί-
νη νοῦτα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔξηστη ἀπορεύθη εἰς
πόλιν καλουμένην Νάιν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθη-
ταὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ δῆλος πολύς. ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς
πόλεως, καὶ ἴδον ἐξεκομίζετο τεθυηκῶς μονογενὴς νίδος τῇ
μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ ἦν χήρα, καὶ δῆλος τῆς πόλεως
ἴκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. καὶ ἴδων αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγ-
χίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ ἐπένει αὐτῇ Μή κλαῖε, καὶ προσελ-
θὼν ἤψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ
εἶπεν Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. καὶ ἀνεκάθισεν
ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλέν, καὶ ἐδικεν αὐτὸν τῇ μητρὶ¹⁶ αὐτοῦ. "Ελαβεν δὲ φόβος ἀπάρτας", καὶ ἐδόξαζον τὸν
θεὸν λέγοντες διτὶ Επροφήτης μέγας ἤγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ
διτὶ Ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ
λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαϊᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ
περιχώρῳ.

Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάνει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων
τούτων, καὶ προσκάλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ ὁ Ἰωάνης ἐπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων Σὺ εἶ ὁ
τοῦ ἀρχόμενος ἢ ἔτερον προσδοκῶμεν; παραγενόμενοι δὲ πρὸς
αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν Ἰωάνης δὲ βαπτιστὴς ἀπέστειλεν
ἡμᾶς πρὸς σὲ λέγων Σὺ εἶ ὁ ἀρχόμενος ἢ ἀλλον προσδο-
κῶμεν; ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ
νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πόνηρῶν, καὶ τυφλοὺς
πολλοὺς ἐχαρίσατο βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς
Πόρευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάνει ἃ εἴδετε καὶ ἡκούσατε·
τυφλοὶ ἀναβλέπογιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθα-
ρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ
εὐγαγγελίζονται· καὶ μακάριος ἔστιν δε ἐὰν μὴ σκανδα-
λισθῇ ἐν ἐμοί.

Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων
Ἰωάνου ἤρξατο λέγειν πρὸς τὸν δῆλον περὶ Ἰωάνου Τί
ἐξῆλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; καλαμον ὑπὸ ἀνέμου
σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξῆλθατε ἵδειν; ἀνθρωπον ἐν μαλα-

κοῖς ἴματίοις ἡμφιεσμένον; Ἰδοὺ οἱ ἐν ἴματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ἀλλὰ τί ^{αὐτὸν} ἔξηλθατε ἱδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται

27

Ίδογ̄ ἀποστέλλω τὸν ἀγγελόν μογ̄ πρὸ προσώπου
σογ̄,

ὅς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σογ̄ ἔμπροσθέν σογ̄.
λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν Ἰωάνου οὐδεὶς ²⁸
ἐστιν ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων
αὐτοῦ ἐστίν. — Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ²⁹
ἔδικαιώσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάνου·
οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἡθέ-³⁰
τησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. — Τίνι οὖν ³¹
δόμοιώσω τὸν ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν
δόμοι; δόμοι εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ ³²
προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, ἢ λέγει

Ηὔλησαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε.

ἔθρημήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

ἔληλυθεν γὰρ Ἰωάνης ὁ βαπτιστὴς μὴ ἔσθων ἄρτον μήτε ³³
πίνων οἶνον, καὶ λέγετε Δαιμόνιον ἔχει· ἔληλυθεν ὁ οὐρανὸς ³⁴
τοῦ ἀνθρώπου ἔσθων καὶ πίνων, καὶ λέγετε Ἰδοὺ ἀνθρώ-
πος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν.
καὶ ἔδικαιωθῇ ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων τῶν τέκνων αὐτῆς!

35

Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐ-³⁶
τοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλί-
θη. Καὶ Ἰδοὺ γυνὴ ἡτοις ἦν ἐν τῇ πόλει ἀμαρτωλός, καὶ ³⁷
ἔπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομί-
σασα ἀλάβαστρον μύρου καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τὸν ³⁸
πόδας αὐτοῦ κλαίουσα, τοῖς δάκρυσιν ἥρξατο βρέχειν τὸν
πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἔξέμασ-
σεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἥλειφεν τῷ
μύρῳ. Ἰδών δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἴπεν ἐν ³⁹
ἑαυτῷ λέγων Οὗτος εἰ ἦν [ὁ] προφήτης, ἐγίνωσκεν ἀν-

τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἡτίς ἀπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἀμαρτωλός
 40 ἐστιν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτὸν Σί-
 μων, ἔχω σοὶ τι εἰπεῖν. ὁ δέ Διδάσκαλε, εἰπέ, φησίν.
 41 δύο χρεοφιλέται ἡσαν δαινοτῆ τινί· ὁ εἰς ὕφειλεν δηνάρια
 42 πεντακόσια, ὁ δὲ ἔτερος πεντήκοντα. μὴ ἔχόντων αὐτῶν
 ἀποδούναι ἀμφοτέροις ἔχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν πλειον
 43 ἀγαπήσει αὐτόν; ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν Ὑπολαμ-
 βάνω ὅτι φ τὸ πλεῖον ἔχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ὁρ-
 44 θώς ἔκρινας. καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι
 ἔφη Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν
 οἰκίαν, ὑδωρ Γμοι ἐπὶ πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς
 45 δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ τὰς θριξὶν αὐτῆς
 46 φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἡς εἰσῆλ-
 θον οὐδὲ διέλιπεν καταφιλούσα μου τοὺς πόδας. ἐλαύφ τὴν
 47 κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψεν τοὺς
 πόδας μου. οὐδὲ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἀμαρτίαι αὐ-
 τῆς αἱ πολλαί, διτὶ ἥγαπτησεν πολύ· φ δὲ ὄλιγον ἀφίεται,
 48 ὄλιγον ἀγαπᾷ. εἶπεν δὲ αὐτῇ Ἀφέωνται σου αἱ ἀμαρτίαι.
 49 καὶ ἥρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Τίς
 50 οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἀμαρτίας ἀφίσιν; εἶπεν δὲ πρὸς τὴν
 γυναῖκα Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ
 πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασι-
 λείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές των
 αἱ ἡσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ
 ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἡς δαι-
 μόνια ἐπτὰ ἔξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου
 Ἡρόδου καὶ Σουσάννα καὶ ἔτεραι πολλαί, αἵτινες διηκό-
 4 νουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

Συνε-
 ὄντος δὲ δχλον πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομέ-
 5 νων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
 τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν
 ὁ μὲν ἐπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη καὶ τὰ πε-

τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. καὶ ἔτερον κατέπεσεν 6
ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἴκμάδα.
καὶ ἔτερον ἐπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνψυεῖσαι 7
αἱ ἄκανθαι ἀπέπτυξαν αὐτό. καὶ ἔτερον ἐπεσεν εἰς τὴν 8
γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατοντακλα-
σίονα. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· 'Ο ἔχων ὅτα ἀκού-
έτω.

'Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
τίς αὕτη εἴη ἡ παραβολὴ. ὁ δὲ εἶπεν· 'Υμὲν δέδοται 9
γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοι-
ποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ
ἀκούσοντες μὴ γνῶσιν. ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολὴ. 'Ο 11
σπόρος δεστὸν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οἱ δὲ παρὰ τὴν ὄδόν 12
εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν
λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶ-
σιν. οἱ δὲ ἐπὶ [τῆς πέτρας]¹ οἱ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς 13
δέχονται τὸν λόγον, καὶ [οὐτοὶ]² ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς
καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.
τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοι εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, 14
καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ηδονῶν τοῦ βίου πορευό-
μενοι συντινίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. τὸ δὲ ἐν τῇ 15
καλῇ γῇ, οὗτοι εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ
ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν
ὑπομονῇ.

Οὐδεὶς δὲ λέχων ἀφας καλύπτει 16
αὐτὸν οὐκέτει ἡ ὑποκάρτων κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας
τίθησεν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. οὐ γάρ 17
ἔστιν κρυκτὸν ὃ σό φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ
οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰς φανερὸν ἐλθῃ. Βλέπετε οὖν πῶς 18
ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ,
καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθῆσεται ἀπ'³ αὐτοῦ.

Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ 19
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἡδύναντο συντοχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν δχλον.
ἀπηργγέλη δὲ αὐτῷ· 'Η μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου 20
ἐστήκασιν ἔξω ἰδεῖν θελούστες σε. ὁ δὲ ἀποκρίθεις εἶπεν 21

¹³ τὴν πέτραν | αὐτοὶ

¹⁴ εἰς τὴν λίμνην ἀνέμου

Digitized by Google

πρὸς αὐτούς Μήτηρ μου καὶ ἀδελφὸι μου οὗτοι εἰσῶ οἱ
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.

22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς
πλοῖον καὶ οἱ μαθῆται αὐτὸν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Διελ-
23 θωμεῖς εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης, καὶ ἀνήχθησαν. πλεόν-
των δὲ αὐτῶν διφύπνωσεν. καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς
24 τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἔκαστον. προσελ-
θόντες δὲ διηγειραν αὐτὸν λέγοντες Ἐπιστάτα ἐπιστάτα,
ἀπολλύμεθα· ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ
καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος, καὶ ἐπαύσαντο, καὶ διέγενετο
25 γαλήνη. εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ποῦ η πίστις ὑμῶν· φοβη-
θέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἄλληλους Τίς ἄρα
οὗτος ἔστιν διὶ καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατi,
26 καὶ ὑπακούονται αὐτῷ; . . . Καὶ κατέπλευσαν εἰς

τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν, ἦτις ἔστιν ἀντίπερα τῆς Γαλε-
27 λαίας. ἔξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνήρ
τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια· καὶ χρόνῳ ἵκανῳ οὐκ ἐν-
δύσατο ἴματιον, καὶ ἐν οἰκλῃ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μη-
28 μασιν. Ιδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀνακράγας προσέπεσεν αὐτῷ
καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, Ἰησοῦν νιὲ [τοῦ
29 θεοῦ] τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς· πα-
ρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἔξελθεῖν ἀπὸ
τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν,
καὶ ἔδεσμεντο ἀλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ
διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἥλαινερο [ἀπὸ] τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς
30 ἔρημους. ἐπηράφτησεν δὲ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς Τί σοι ὄνομά
ἔστιν; ὁ δὲ εἶπεν Λεγιών, διὶ εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ
31 εἰς αὐτόν. καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς
32 εἰς τὴν ἀβύσσον ἀπελθεῖν. Ἐν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων
ἵκανῳ [τοῦ] ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν
33 ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς τοὺς εἰσελθεῖν καὶ ἐπέτρεψεν
αὐτοῖς. ἔξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου
εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὅρμησεν η ἀγέλη κατὰ τοῦ

κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες δὲ οἱ 34
βόσκοντες τὸ γεγονός ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν
πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἄγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός 35
καὶ ἦλθαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὑραν καθήμενον τὸν ἄν-
θρωπον ἀφ' οὐ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν ἴματισμένον καὶ σω-
φρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας [τοῦ]. Ἰησοῦν, καὶ ἐφοβήθησαν.
ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ 36
ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονι-
σθείς. καὶ ἤρωτησεν αὐτὸν· ἀπαν τὸ πλῆθος τῆς περι-
χώρου τῶν Γερασηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φάθι
μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέ-
στρεψεν. ἐδεῖτο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὐ 37
τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων
Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν 38
ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα
ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

Ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο 40
αὐτὸν ὁ ὄχλος, ἥσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.
Καὶ ἴδον ἦλθεν ἀνὴρ φῶνομα Ἰάειρος, καὶ Γούντος 41
ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς
πόδας Ἰησοῦν παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ. ὅτι θυγάτηρ μοιογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν 42
δώδεκα καὶ αὐτὴ ἀπέθυσκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν
αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπιγον αὐτόν. καὶ γυνὴ οὐσα 43
ἐν ρύσει αἴματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἤτις οὐκ ἵσχυσεν
ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα ὅπισθεν ἥψατο 44
τοῦ κραυπέδου τοῦ ἴματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα
ἔστη ἡ ρύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 45
Τίς ὁ ἄψαμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ
Πέτρος Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλί-
βουσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἡψατό μού τις, ἐγὼ 46
γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξεληλυθύναν ἀπ' ἐμοῦ. ἴδούσα δὲ ἡ 47
γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπε-
σούσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώ-

48 πιον παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ ὡς ἱάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ
 εἶπεν αὐτῇ Θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε πορεύου
 49 εἰς εἰρήνην. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ τοῦ
 ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι Τέθυνκεν ἡ θυγάτηρ σου,
 50 μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας
 ἀπεκρίθη αὐτῷ Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευσον, καὶ σωθή-
 51 σι σταυ. ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ
 -σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν
 52 πατέρα τῆς πατὸς καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ
 ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν Μὴ κλαίετε, οὐ γάρ ἀπέ-
 53 θανεν ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἴδότες ὅτι
 54 ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν
 55 λέγων Ἡ παῖς, ἔγειρε. καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐ-
 τῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι
 δο φαγεῖν. καὶ ἔξεστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν
 αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

1 Συνκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν Γαύτοῖς δύ-
 ναμιν¹ καὶ ἔξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαμόνια καὶ νόσους
 2 θεραπεύειν, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασι-
 3 λείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἱσθαι, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς
 Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδὸν, μήτε ῥάβδον μήτε πήρα
 μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε δύο χιτῶνας ἔχειν.
 4 καὶ εἰς ἣν ἀν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεὶ μένετε καὶ ἐκεῖθεν
 5 ἔξερχεσθε. καὶ ὅσοι ἀν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἔξερχόμενοι
 ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν κοινορότον ἀπὸ τῶν ποδῶν
 6 ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. Ἐξερχό-
 7 μενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θε-
 γαστρεύοντες πανταχοῦ. ^{“Ηκουσεν δὲ Ἡρόδης}

ὅ τετραάρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέ-
 8 γεσθαι ὑπὸ τινῶν ὅτι Ἰωάννης ἤγερθη ἐκ νεκρῶν, ὑπὸ
 τινῶν δὲ ὅτι Ἡλείας ἐφάνη, ἀλλων δὲ ὅτι προφήτης τις
 9 τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπεν δὲ [ό] Ἡρόδης Ἰωάννην ἔγω

¹ δύναμιν αὐτοῖς

ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὐ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἔζήτει ἵδειν αὐτὸν. Καὶ ὑποστρέψαν¹⁰ τες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχθρῆσεν κατ'¹¹ Ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά· οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἡκολούθησαν αὐτῷ.¹² καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἤτο. Ἡ δὲ¹³ ἡμέρα ἥρξατο κλίνειν προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶται¹⁴ αὐτῷ· Ἀπόλυτον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κάμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὑρώσιν ἐπιστημόν, ὅτι ὅδε ἐν ἑρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. εἴπει δὲ πρὸς¹⁵ αὐτοὺς Δότε αὐτοῖς Γαγεῖν ὑμεῖς! οἱ δὲ εἶται Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ Γάρτοι πάντε¹⁶ καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτε πορευθέντες ἡμεῖς ἀγαράσσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. ήσαν γὰρ ὧσεὶ ἄνδρες πεντακισχιλιοί. εἴπει¹⁷ δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Κατακλίνετε αὐτοὺς κλιτίας¹⁸ ὧσεὶ ἀνὰ πεντήκοντα, καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν¹⁹ Γάπαντας. λαβὼν δὲ τοὺς πάντες ἄρτους καὶ τοὺς δύο²⁰ ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν καὶ ἐδίδον τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ, καὶ ἔφαγον καὶ ἔχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἥρθη τὸ περιστ²¹ σεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφιοι δώδεκα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ²² μόνας Γυνῆσαν²³ αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων Τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; οἱ δὲ ἀποκρι²⁴ θέντες εἶται Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἴπει²⁵ δὲ αὐτοῖς Υμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ ὁ δὲ ἐπιτιμή²⁶ σας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο, εἴπὼν ὅτι²⁷ Δεῖ τὸν νιὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ Γέγερ-

13 ὑμεῖς φαγεῖν | πάντες ἄρτοι 15 πάντας 18 συνήντησαν

23 θῆναι'. "Ελεγεν δὲ πρὸς πάντας Εἴ τις θέλει ὀπίσω
μον ἔρχεσθαι, ἁρπησάσθω" ἐαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν
24 αὐτὸν καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι ὃς γὰρ ἀν
θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀκολέσει αὐτήν· ὅς δὲ ἀν
ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.
25 τί γὰρ ὁφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον
26 ἐαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἡ ζημιωθείσ; ὃς γὰρ ἀν ἐπαισχυνθῇ
με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τούτου ὁ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ
27 πατρὸς καὶ τῷ μάγιων ἀγγέλων. Δέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς,
εἰσὶν τινες τῶν αὐτοῦ ἀστηκότων οἱ οὐ μὴ γενέσθωται θανά-
του ἔως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὥστε ἡμέραι
όκτὼ^τ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέ-
29 βη εἰς τὸ ὅρος προσεύξασθαι καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσ-
εύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἔτερον καὶ
30 ὁ ἰματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἔξαστράπτων. καὶ ἵδον ἄν-
δρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωυσῆς καὶ
31 Ἡλείας, οἱ ὄφελέντες ἐν δόξῃ θεογονοῦ τὴν ξέδοναν αὐτοῦ ἦν
32 ἡμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ
σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπερφερεῖσθαι τοῖς διαγρηγορήσαστες δὲ
εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνε-
33 στῶτας αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς
ἀπ' αὐτοῦ εἰπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν Ἐπιστάτα,
καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὥδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς,
μίαν τοῦ καὶ μίαν Μωυσεῖ καὶ μίαν Ἡλείᾳ, μὴ εἰδὼς δὲ
34 λέγει ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπε-
σκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς
35 εἰς τὴν νεφέλην. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέ-
γουσα Οὐτός ἐστιν ὁ νιὸς μον ὁ ἐκλελεγμένος, αὐτοῦ
36 ἀκούετε. καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη Ἰησοῦς
μάνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκεί-
ναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὡν ἐώρακαν.

Ἐγένετο δὲ τῇ ἔξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ 37
τοῦ ὅρους συνήμησεν αὐτῷ ὁ χλος πολύς. καὶ ἴδον ἀνὴρ 38
ἀπὸ τοῦ ὁχλου ἐβόησεν λέγων Διδάσκαλε, δέομαί σου
ἐπιβλέψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής μοί ἐστιν,
καὶ ἴδον πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἔξεφνης κράζει, 39
καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ καὶ μόλις ἀποχωρεῖ
ἀπ' αὐτοῦ συντρίβον αὐτόν· καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν 40
σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν. ἀπο- 41
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διε-
στραμμένη, ἔως πότε ἕστομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι
ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. ἦτι δὲ προσερχο- 42
μένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαμόνιον καὶ συνεσπάρα-
ξεν· ἐπειμῆσεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ,
καὶ ἵαστο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ
αὐτοῦ. ἔξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ 43
θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει εἶπεν
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὡτα ὑμῶν 44
τοὺς λόγους τούτους, ὅ γάρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει
παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἡγυόσουν τὸ 45
ῥῆμα τούτο, καὶ ἡν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ὥνα μὴ
αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ
ῥήματος τούτου.

Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν 46
αὐτοῖς, τὸ τίς ἀν εἴη μείζων αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐιδὼς 47
τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν ἐπιλαβόμενος παι-
δίον ἔστησεν αὐτὸν παρ' ἑαυτῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὅσ οὐν 48
δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὄνόματί μου ἐμὲ δέχε-
ται, καὶ ὃς ἀν ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστειλαντά με·
ὅ γάρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὐτός ἐστιν
μέγας.

Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωάννης εἶπεν Ἐπι- 49
στάτα, εἰδαμέν τινα ἐν τῷ ὄνόματί σου ἐκβάλλοντα δαι-
μόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.

50 εἴπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς Μή κωλύετε, δις γάρ οὐκ ἔ-
στιν καθ' ὑμῶν ὑπὲρ ὑμῶν ἀστίν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀνα-
λήμφεως αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον ἀστήρισεν τοῦ
52 πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέστειλεν ἄγγελούς πρὸ⁵³
προσώπου αὐτοῦ. Καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην
Σαμαρειτῶν, ὃς ἐτοιμάσαι αὐτῷ· καὶ οὐκ ἐδέξατο αὐτόν,
54 διτὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ
55 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν Κύριε,
θέλεις εἶπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
56 ἀναλῶσαι αὐτούς; στραφεὶς δὲ ἐπειμησεν αὐτοῖς. καὶ
ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν τις πρὸς
58 αὐτόν τοις Ἀκολουθήσω σοι ὅπου δὰν ἀπέρχῃ. καὶ εἶπεν
αὐτῷ [ό] Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ
πτερινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὃ δὲ νίδος τοῦ ἀνθρώ-
59 που οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίση. Εἶπεν δὲ πρὸς
ἔτερον Ἀκολούθει μοι ὃ δὲ εἶπεν Ἐπίτρεψόν μοι πρῶ-
60 τον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. εἶπεν δὲ αὐτῷ
“Αφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἀσυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελ-
ει θῶν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. εἶπεν δὲ καὶ ἔτε-
ρος Ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψό μοι ἀπο-
61 τάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἰκόν μου. εἶπεν δὲ [πρὸς αὐτὸν]
ό Ἰησοῦς Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα ἐπ' ἀριστρον καὶ
βλέπων εἰς τὰ δόπιστα εὐθεός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέδειξεν ὁ κύριος ἔτέρους ἐβδομήκοντα
[δύο] καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο [δύο] πρὸ προσώπου
αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὐ κημελλεν αὐτὸς ἔρχε-
σθαι. ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐτούς ‘Ο μὲν θερευμὸς πολύς, οἱ
δὲ ἐργάτας διάγος· δοθῆτε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερευμοῦ

δπως ἔργάτας ἐκβάλῃ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. ὑπάγετε· 3
ἴδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. μὴ βα- 4
στάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδήματα, καὶ μηδέ-
να· κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. εἰς ἦν δὲ ἀν εἰσελθῆτε 5
οἰκίαν πρώτον λέγετε Εἰρήνη τῷ οἶκῳ τούτῳ. καὶ ἐὰν 6
Γέκει γένιος νίδος εἰρήνης, ἐπαναπάγεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρή-
νη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. ἐν αὐτῇ δὲ 7
τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν,
ἄξιος γάρ ὁ ἔργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ 8
οἰκίας εἰς οἰκίαν. καὶ εἰς ἦν ἀν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ 9
δέχωνται ὑμᾶς, ἔσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, καὶ θερα-
πεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς "Ηγγικεν
ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ." εἰς ἦν δὲ ἀν πόλιν εἰσελ- 10
θητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἔξελθόντες εἰς τὰς πλατείας
αὐτῆς εἴπατε· Καὶ τὸν κοινωρτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν 11
ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσόμεθα ὑμῖν.
πλὴν τούτῳ γινώσκετε ὅτι Ἡγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον 12
ἔσται ἡ τῇ πόλει ἐκείνη. Οὐαὶ σοι, Χοραζείν· οὐαὶ σοι, 13
Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ
δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἀν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι 14
ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἡ ὑμῖν. Καὶ σύ, Καφαρ- 15
ναούμ, μὴ ἔως οὔρανοῦ ὑψωθήσῃς; ἔως τοῦ ἄδογ
"ΚΑΤΑΒΗΣΗ". Ό ακούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθε- 16
τῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀπο-
στειλαντά με.

"Υπέστρεψαν δὲ οἱ ἔβδομήκοντ- 17
τα [δύνο] μετὰ χαρᾶς λέγοντες Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια
ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὄνόματί σου. εἶπεν δὲ αὐ- 18
τοῖς 'Εθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὃς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ⁷ πεσόντα. ίδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἔξουσίαν τοῦ 19
ΠΑΤΕΙΝ ἐπάνω δικαιώνων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν
δύναμιν τοῦ ἔχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ 'Ἄδικησει'.

20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὄνόματα ὑμῶν ἐνγέγραπται ἐν 21 τοῖς οὐρανοῖς.

‘Ἐν αὐτῇ τῇ ὅρᾳ ἡγαλλιάσατο τῷ πνεύματι τῷ ἀγίῳ καὶ εἶπεν Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ ἡπίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὗτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν 22 σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ οὐλός εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς 23 ἐστιν ὁ πατήρ εἰ μὴ ὁ οὐλός καὶ φῶν βούληται ὁ οὐλός ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατέβη 24 Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἢ βλέπετε. λέγω γάρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἥθελησαν ἰδεῖν ἢ ὑμεῖς βλέπετε καὶ οὐκ εἴδαν, καὶ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 Καὶ ἴδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν λέγων Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὃ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἐν· τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς 27 ἀναγινώσκεις; ὃ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν θεόν σογ̄ ἐξ ὅλης τοῦ καρδίας σογ̄ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σογ̄ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἴсχυί σογ̄ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ δια- 28 νοίᾳ σογ̄, καὶ τὸν πλησίον σογ̄ ὡς σεαγτόν. εἶπεν δὲ 29 αὐτῷ Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ. Ὁ δὲ θελῶν δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν Καὶ τίς 30 ἐστίν μου πλησίον; ὑπολαβὼν δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἀνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Ἱερειχὸν καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς 31 ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ήμεθανῆ. κατὰ συγκυρίαν δὲ 32 Ἱερεύς τις κατέβαινεν [ἐν] τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἴδων αὐτὸν 33 ἀντιπαρῆλθεν ὁμοίως δὲ καὶ Λευείτης κατὰ τὸν τόπον 34 ἐλθὼν καὶ ἴδων ἀντιπαρῆλθεν. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων 35 ἦλθεν κατ’ αὐτὸν καὶ ἴδων ἐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ γραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον,

ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἥγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκ- 35 βαλὼν Γδύσι δηνάρια ἔδωκεν³⁵ τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν Ἐπι- μελήθητε αὐτοῦ, καὶ διὰ μὲν προσδαπανήσυς ἔχω ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαι με ἀποδώσω σοι. τίς τούτων τῶν τριῶν 36 πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λη- στάς; ὁ δὲ εἶπεν Ὁ ποτέ σας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν 37 δὲ αὐτῷ [ό] Ἰησοῦς Πορεύου καὶ σὺ ποιεῖ ὄμοιός.

Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην 38 τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν³⁸ Γείτονα τὴν οἰκίαν³⁹. καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, [ἥ] καὶ 39 παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λό- γον αὐτοῦ. ἡ δὲ Μάρθα περιεσπάτο περὶ πολλὴν διακονί- 40 αν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν Κύριε, οὐ μέλει σοι διὰ τὴν ἀδελφήν μου μόνην με κατέλειπεν διακονεῖν; εἶπὸν οὖν αὐτῇ ὡν μοι συναυτιλάβηται. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος 41 Μάρθα Μάρθα, Γμεριμνᾶς καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, ὀλι- γων δέ ἔστιν χρεία ἡ ἐνός· Μαριάμ γάρ⁴² τὴν ἀγαθὴν 42 μερίδα ἔξελέξατο ἡτοι σούκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἴναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχό- 1 μενον, ὡς ἐπάυσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτοῖς² Ὁταν προσεύχησθε, λέγετε Πάτερ, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἀλλάτω ἡ βασιλεία σου· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιού- 3 σιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν καὶ ἀφες ἡμῖν τὰς ἀμαρ- 4 τίας ἡμῶν, καὶ γάρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὄφειλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσερέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. Καὶ 5 εἶπεν πρὸς αὐτούς Τίς ἔξι ὑμῶν ἔξει φίλοις καὶ πορεύε- ται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίουν καὶ εἶπη αὐτῷ Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἔξι ὅδοις 6 πρός με καὶ σούκ ἔχω ὁ παραθήσω αὐτῷ· κάκεῖνος ἔσωθεν γ 35 ἔδωκεν δύο δηνάρια 38 [εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς] 41 θορυβάζῃ· Μαριάμ

ἀποκρίθεις εἶπη Μή μοι κόπους πάρεχε· ηδη δὲ θύρα
κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην
8 εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναι σοι λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ
οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διά γε
τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἔγερθεὶς δώσει αὐτῷ δόσων χρῆ-
9 ἔτει. Καὶ γὰρ ὑμῶν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ διδοῦστε ὑμῖν· ζητεῖ-
το τε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ
δὲ αὐτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι
11 ἀνοιγήσεται¹¹. τίνα δὲ ἔξι ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει¹² ὁ
12 νιὸς ἡ Ιχθύς, μὴ ἀπὸ τοῦ Ιχθύος δόψιν αὐτῷ ἐπιδώσει; ή καὶ
13 αἰτήσει φόνον, ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; εἰ δὲ ὑμεῖς πονη-
ροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις
ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατήρ [ό] ἔξι οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα
ἀγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον καφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ
δαιμονίου ἔξελθόντος ἐλαλησεν ὁ καφός. Καὶ ἐθαύμασαν
15 οἱ ὄχλοι· τινὲς δὲ ἔξι αὐτῶν εἶπαν Ἐν Βεεζεβοὺλ τῷ
16 ἀρχοντὶ τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· ἕτεροι δὲ
17 πειράζοντες σημεῖον ἔξι οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. αὐ-
τὸς δὲ εἶδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς Πᾶσα
βασιλείᾳ ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα¹³ ἐρημοῦνται, καὶ οἶκος
18 ἐπὶ οἴκου πίστει. εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερί-
σθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν
19 Βεεζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεεζε-
βοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ νιὸι ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλ-
20 λουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ¹⁴ ζούνται. εἰ δὲ ἐν
δακτύλῳ θεοῦ [ἐγὼ]¹⁵ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἀρα ἔφθασεν
21 ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ὅταν ὁ ἵσχυρὸς καθωπλι-
σμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ
22 ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ἐπάν τοι δὲ ἵσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν
νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ἥ ἐπεποίθει,
23 καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαιδίδωσιν. ὁ μὴ ὧν μετ' ἐμοῦ

10 ἀνοίγεται 11 αἰτήσει τὸν πατέρα | δρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ή [καὶ]
17 διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν 19 κριταὶ ὑμῶν

κατ' ἔμου ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἔμου σκορπί-
ζει. "Οταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀν- 24
θρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν Γάνάπανσιν,
καὶ μὴ εὐρίσκον [τότε]¹ λέγει "Υποστρέψθω εἰς τὸν οἰκόν
μου ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει [σχολάζοντα,] σεσα- 25
ρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμ- 26
βάνει ἔτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἐπτά, καὶ εἰσελ-
θόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ²
λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωτὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου
εἶπεν αὐτῷ Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ
μαστοῖ οὓς ἐθήλασας· αὐτὸς δὲ εἶπεν Μένοῦν μακάριος 28
οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.

Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἥρξατο λέγειν 'Η 29
γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστι· σημείον ζητεῖ, καὶ σημεῖ-
ον οὐδοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καθὼς γὰρ 30
ἐγένετο [ό] Ἰωνᾶς τοῖς Νινευείταις σημεῖον, οὗτος ἐσται
καὶ ὁ νίος τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. βασιλισσα 31
γύνου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς
γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἥλθεν ἐκ τῶν
περάτων τῆς γῆς ἀκούσας τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἴδον
πλείου Σολομῶνος ὥδε. ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται 32
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτήν· ὅτι μετενόσαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἴδον
πλείου Ἰωνᾶ ὥδε. Οὐδεὶς λύχνον ἄφασ εἰς κρύπτην τίθη- 33
σιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ
εἰσπορευόμενοι τὸ φῶς βλέπωσιν. 'Ο λύχνος τοῦ σώμα- 34
τός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου. ὅταν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς
ἡ, καὶ δλον τὸ σώμα σου φωτινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς
ἡ, καὶ τὸ σώμα σου σκοτινόν. 'Γκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ 35
ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σώμα σου δλον φωτινόν, 36
μὴ ἔχον 'μέρος τῇ σκοτινόν, ἐσται φωτινὸν δλον ὡς ὅταν
ὁ λύχνος ^τ τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.'

24 ἀνάπανσιν καὶ μὴ εὐρίσκον. τότε

35,36 †...†

36 [τι] μέρος | ἐν

37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀρι-
 38 στήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ὁ δὲ Φαρισαῖος
 ἴδων ἔθαμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαστίσθη πρὸ τοῦ ἀρι-
 39 στου. εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρι-
 σαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε,
 40 τὸ δὲ ἕστωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πουηρίας. ἀφρονες,
 41 οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἕστωθεν ἐποίησεν; πλὴν
 τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἵδον πάντα καθαρὰ ὑμῖν
 42 ἔστιν. ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε
 τὸ ἥδυοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρ-
 χεσθε τὴν κρίσιν· καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα δὲ ἔδει
 43 ποιῆσαι κάκεῖνα μὴ παρεῖναι. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις,
 ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
 44 τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἔστε ὡς
 τὰ μημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἀνθρώποι οἱ περιπατοῦντες
 45 ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει
 46 αὐτῷ Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. ὁ δὲ
 εἶπεν Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς
 ἀνθρώπους φορτία δυσβάστατα, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ δακτύ-
 47 λων ὑμῶν οὐ προσψήσαντε τοῖς φορτίοις. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι
 οἰκοδομεῖτε τὰ μημεῖα τῶν προφητῶν οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν
 48 ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μάρτυρές ἔστε καὶ συνευδοκεῖτε
 τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν
 49 αὐτοὺς ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ
 θεοῦ εἴπεν Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστό-
 50 λους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ διώξουσιν, ἵνα ἐκζη-
 τηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ Γέκκεχυμένον ἀπὸ
 51 καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ἀπὸ αἵματος
 "Ἄβελ ἦν αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ
 θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται
 52 ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι
 ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθατε
 53 καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. Κάκεῖθεν

έξελθόντος αὐτοῦ ἥρξαστο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες αὐτὸν θηρεύσατε τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

54

Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἥρξαστο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρώτον Προσέχετε ἐστοῦς ἀπὸ τῆς ζύμης, ἣτις ἐστὶν ὑπόκρισις, τῶν Φαρισαίων. Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ' ἀναστάσης ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ αρπάσεται τὸ σὺν ἀλελήσατε ἐν τοῖς ταμείοις κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. Δέγω δὲ ὅμινον τοῖς φίλοις μον, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἔχοντων περισσότεράν τι πουλήσαι. ὑποδείξω δὲ ὅμινον τίνα φοβηθῆτε· φοβηθῆτε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἔξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γένενταν· ναί, λέγω ὅμινον, τοῦτον φοβήθητε. οὐχὶ πέντε διαστροφίας πελοῦνται ἀσταρίων δύο; καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστω ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἡρίθμηται· μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. Δέγω δὲ ὅμινον, πᾶς διαστροφής τοῦ ὄμοιος ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὄμοιος ἐμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· ὃ δὲ ἀριτράμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαριθμήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. Καὶ πᾶς διαστροφής τοῦ θεοῦ ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἄγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. "Οταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἔξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς [ἢ τί] ἀπολογήσοσθε ἢ τί εἴπητε· τὸ γάρ ἄγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῷ τῇ ὥρᾳ ἡ οἵτινας.

Εἰπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μον μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ὃ δὲ εἶπεν αὐτῷ "Ἄγιοροπε, τίς με κατέ-

55
εις ὅμινον λέγω

εις σύντετα σπείρουσιν σύντε-

ις στησεν κριτήν ἡ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; εἴτε δὲ πρὸς αὐτούς Ὁράτε καὶ φυλάσσοσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύει τῷ ή ζωὴ αὐτοῦ ἔστιν ἐκ τῶν
16 ὑπαρχόντων αὐτῷ. Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λόγῳ Ἀνθρώπου τῷδε πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.
17 καὶ διελογίζετο ἐν αὐτῷ λέγων Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχει
18 ποῦ σινάξω τοὺς καρπούς μους; καὶ εἶπεν Τοῦτο ποιήσω·
καθελὼ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω,
19 συνάψω ἐκεῖ πάντα τὸν στόν καὶ τὰ ἀγαθά μου, καὶ
ἔρω τῇ ψυχῇ μου Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ [κείμενα εἰς
20 ἔτη πολλά· ἀναπτίνου, φάγε, πίε], εὐφραίνου. εἶπεν δὲ
αὐτῷ ὁ θεός Ἀφρων, ταύτη τῇ ικτί τὴν ψυχήν σου αἴ-
21 τοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἀ δὲ ἥτοι μεστας, τίνις ἔσται; [Οὕτως ὁ θη-
22 σαντρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλούτων.] Εἰ-
πεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς [αὐτοῦ] Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν,
μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι [ὑμῶν]
23 τί ἐνδύσησθε. ἡ γὰρ ψυχὴ πλειόν ἔστιν τῆς τροφῆς καὶ
24 τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. κατανοήσατε τοὺς κόρακας ὅτι
25 Γού σπείρουσιν οὐδὲ¹ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταπείνον
οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεός τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον
26 ὑμεῖς διαφέρετε τῶν τετελιῶν. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν
27 δύναται ἐπὶ τὴν ἥλικιαν αὐτοῦ προσθεῖναι² πῆχυν; εἰ οὖν
οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;
28 κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει· οὐν κοπιᾷ οὐδὲ ηθεῖ·
λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιε-
29 βάλετο ὡς ἐν τούτων. εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὅντα
σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβενον βαλλόμενον ὁ θεός οὗτως
30 ἀμφιάξει, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, δλιγότεροι. καὶ ὑμεῖς μὴ
31 ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε, ταῦ-
τα γὰρ πάντα τὰ ἔθιτ τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν, ὑμῶν δὲ ὁ
32 πατήρ οἶδεν ὅτι χρήζετε τούτων· πλὴν ζητεῖτε τὴν βασι-
33 λείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. μὴ φοβοῦν,
τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατήρ ὑμῶν δοῦναι

25 προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἥλικιαν αὐτοῦ

νῦν τὴν βασιλείαν. Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν 33
 καὶ δότε ἀλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ
 παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
 ὅπου κλέπτης οὐκ ἔγγιζει οὐδὲ σῆς διαφθείρει· διπού γάρ 34
 ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.
 "Εστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι 35
 καιόμενοι, καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις 36
 τὸν κύριον ἑαυτῶν πότε ἀγαλύνῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόν-
 τος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ 37
 δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας·
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ
 παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ ἐν 38
 τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εῦρη οὗτως, μακάριοί εἰσιν
 ἐκεῖνοι. τοῦτο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ γῆδει ὁ οἰκοδεσπότης 39
 ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, Γέγρηγόρησεν δὲ καὶ οὐκ ἀ-
 φῆκεν διωρυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς γίνεσθε 40
 ἔτοιμοι, ὅτι ἡ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχε-
 ται. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παρα- 41
 βολὴν ταύτην λέγεις ἡ καὶ πρὸς πάντας; καὶ εἶπεν ὁ 42
 κύριος Τίς ἄρα ἔστιν ὁ πιστὸς οἰκονόμος, ὁ φρόνιμος, ὃν
 καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι
 ἐν καιρῷ [τὸ] σιτομέτριον; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν 43
 ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὗτως ἀληθῶς 44
 λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστή-
 σει αὐτὸν. ἐδώ δὲ εἴπη ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ 45
 αὐτοῦ Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύ-
 πτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἔσθίειν τε καὶ πίνειν
 καὶ μεθύσκεσθαι, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν 46
 ἡμέρᾳ ἡ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἡ οὐ γινώσκει, καὶ διεχο-
 τομήσει αὐτὸν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων
 θήσει. ἐκεῖνος δὲ ὁ δαῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου 47
 αὐτοῦ καὶ μὴ ἔτοιμάσας ἡ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐ-

39 οὐκ ἀν

48 τοῦ δαρήσεται πολλάς· ὁ δὲ μὴ γνὸς ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ φί ἐδόθη πολὺ, πολὺν
 49 ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ φί παρέθεντο πολὺ, περισσό-
 50 τερον αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ήλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν,
 51 καὶ τί θέλω εἰ ἥδη ἀνήφθη; βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆ-
 52 ναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ. δοκεῖτε ὅτι
 53 εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ, λέγω ὑμῖν,
 54 ἀλλ' ἡ διαμερισμόν. ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν
 55 ἓντι οὕκῳ διαμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο. ἐπὶ
 56 τρισίν, διαμερισθήσονται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ γίδος ἐπὶ
 57 πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρᾳ καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τὴν μητέ-
 58 ρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν
 59 ΠΕΝΘΕΡΑΝ.

"Ἐλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις "Οταν
 59 ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέ-
 60 γετε ὅτι "Ομβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὔτως· καὶ ὅταν
 61 νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι Καύσων ἔσται, καὶ γίνεται
 62 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε
 63 δοκιμάζειν, τὸν Γαύρὸν δέ τοῦτον πῶς οὐκ οἴδατε δοκιμά-
 64 ζειν; Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; ὡς
 65 γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ
 66 ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι [ἀπ'] αὐτοῦ, μή ποτε κατα-
 67 σύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ
 68 πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν. λέγω
 69 σοι, οὐ μὴ ἔξελθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν
 70 ἀποδῷς.

¶ Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες
 71 αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὡν τὸ αἷμα Πειδάτος ἔμιξεν
 72 α μετὰ τῶν δυσιῶν αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς
 73 Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἀμαρτωλοὶ παρὰ πάν-
 74 τας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν;
 75 οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανόητε πάντες ὅμοίως
 76 ἀπολέεσθε. η ἐκεῖνοι οἱ δέκα ὄκτὼ ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ
 77 πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐ-

τοι ὁφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας Ἱερονσαλήμ; οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ ⁵ [μετανοήσητε] πάντες ὄστατως ἀπολεῖσθε. "Ε- 6
λεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἰχέν τις πεφυ-
τευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἥλθεν ζητῶν καρπὸν
ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὑρεν. εἴπεν δὲ τρὸς τὸν ἀμπελουρ-
γόν Ἰδοὺ τρία ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ
συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ
τὴν γῆν καταργεῖ; διὸ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ Κύριε, 8
ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτῆν
καὶ βάλω κόπριαν καὶ μὲν παιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον— 9
εἰ δὲ μήτι, ἔκκόψεις αὐτήν.

"Ην δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββα- 10
σιν, καὶ ἴδον γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα 11
ἀκτῶ, καὶ ἦν συκίπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς
τὸ παντελές. ἴδων δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ 12
εἴπεν αὐτῇ Γύναι, ἀπολένυσαι τῆς ἀσθενείας σου, καὶ 13
ἔπειθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ
ἔδοξαζεν τὸν θεόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγα- 14
νακτῶν διτι τῷ σαββάτῳ ἔθεράστενσεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλεγεν τῷ
δῷχλῳ διτι "Εξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς
οὖν ἔρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῷ ἡμέρᾳ τοῦ σαββά- 15
του. ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἴπεν "Υποκριταί, 16
ἔκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν
ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπάγων ποτίζει; ταύτην δὲ 17
θυγατέρα Ἀβραὰμ οὔσαν, ἦν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς ἴδον δέκα
καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ
ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατη- 18
σχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ δῷχλος
ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐ- 19
τοῦ.

"Ἐλεγεν οὖν Τίνι ὁμοία ἔστιν ἡ βασι- 20
λεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; ὁμοία ἔστιν κόκκῳ
σινάπεως, ὃν λαβὼν ἀνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ,

καὶ τὸ ἔγεντο εἰς δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὗτοῦ.
20 Καὶ πάλιν εἶπεν Τίνι δμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ;
21 δμοία ἔστιν ζύμη, ἡν λαβοῦσσα γυνὴ ἔκρυψε εἰς ἀλεύρου
σάτα τρία ἔως οὐ ἔξυμώθῃ ὅλον.

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ
23 πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. Εἶπεν δὲ τις αὐτῷ
Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς
24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοὶ,
λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν,
25 ἀφ' οὐ ἀν ἐγερθῆ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν,
καὶ ἀρξησθε ἔξω ἔσταναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες
Κύριε, ἄνοιξο ημῖν· καὶ ἀποκριθεῖς ὅρει ὑμῶν Οὐκ οἶδα
26 ὑμᾶς πόθεν ἔστε. τότε Ἄρξεσθε λέγειν Ἐφάγομεν
ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ημῶν ἔδι-
27 δαξας· καὶ ἔρει λέγων ὑμῶν Οὐκ οἶδα πόθεν ἔστε· ἀπό-
28 στήτε ἀπ' ἐμοῦ, πάντες ἔργάται ἀδικίας. Ἐκεῖ ἔσται
ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων, δια τοις ὅψησθε
Ἄβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω.
29 καὶ ηὔνουσιν δπὸ διατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ
30 καὶ νότου καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ
ιδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρώτοι, καὶ εἰσὶν πρώτοι οἱ
31 ἔσονται ἔσχατοι.

Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν
τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ Ἔξελθε καὶ πορεύου
32 ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρόδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. καὶ εἶπεν
αὐτοῖς Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτη Ἰδοὺ
ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἴσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον,
33 καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον
καὶ τῇ ἔχομένῃ πορεύεσθαι, διτι οὐκ ἐδέχεται προφήτην
34 ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ,
ἡ ἀποκτείνοντα τὸν προφήταν καὶ λιθοβολοῦντα τοὺς
ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν,— ποσάκις ηθέλησα ἐπισυνάξαι

τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὅρνις τὴν ἑαυτῆς υστειὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἡθελήσατε. ἴδού ἀφίεται γάμιν ὁ οἶκος 35 γῷων. λέγω [δὲ] ὑμῖν, οὐ μὴ ἰδητέ με ἔως εἴπητε

Εὔλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὄνόματι Κυρίογ.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἰκόν τινος τῶν ἀρχόντων [τῶν] Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον καὶ αὐτοὶ ἡσαν παράτηρούμενοι αὐτὸν. καὶ ἴδού ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς καὶ ἐμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς 3 ιομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων "Ἐξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἡ οὖ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος 4 ἤσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. καὶ πρὸς αὐτοὺς εἶπεν Τί- 5 ους ὑμῶν υἱὸς ἡ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ οὐκ ἵσχυ- 6 σαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα. "Ἐλεγεν δὲ 7 πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἔξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς "Οταν κληθῆς 8 ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μὴ ποτε ἐντιμότερός σου γίγνεσθαι κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ 9 ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι Δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἀρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἕσχατον τόπον κατέχειν. ἀλλ' ὅταν κληθῆς πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἕσχατον τό- 10 πον, ἵνα ὅταν ἐλθῇ ὁ κεκληκὼς σε ἐρεῖ σοι Φίλε, προσ- ανάβῃθι ἀνώτερον τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. ὅτι πᾶς ὁ ὑψών ἑαυτὸν ταπεινω- 11 θήσεται καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. "Ε- 12 λεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτὸν "Οταν ποιῆς ἄριστον ἡ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μή ποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπό- 13 δομά σοι. ἀλλ' ὅταν δοχὴν ποιῆσι, καλεῖ πτωχούς, ἀναπει- 14 ρους, χωλούς, τυφλούς· καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν τῷ ἀνταποδοῦναι σοι, ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστά-

25 σει τῶν δικαίων.

‘Ακούσας δέ τις τῶν συναντειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ Μακάριος ὅστις φάγεται τὸ ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἀνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς, τι καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις Γῆραχεσθε! ὅτι ἡδη ἔτοιμα Γέστιν: 28 καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρώτος εἶπεν αὐτῷ Ἀγρὸν ἡγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἔξελθων 29 ἰδεῖν αὐτὸν ἔρωτῷ σε, ἔχε με παρηγγέλμενον. καὶ ἔτερος εἶπεν Ζεύγη βωῶν ἡγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάζω σάι αὐτά τὸν ἔρωτῷ σε, ἔχε με παρηγγέλμενον. καὶ ἔτερος εἶπεν Γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 31 καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα, τότε ὄργισθεις ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἐξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπείρους καὶ τυφλοὺς καὶ 22 χωλοὺς εἰσάγαγε ὡδε. καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος Κύριε, γέ- 23 γονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἔστιν. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον Ἐξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ 24 ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἔκεινων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου.

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεῖς εἶπεν πρὸς αὐτούς Εἴ τις ἔρχεται πρός με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι τε καὶ τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής. ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, 28 οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής. τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θελων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; ἵνα μὴ ποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἴσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες 30 ἤρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν λέγοντες ὅτι Οὗτος ὁ ἄνθρω-

πος ἥρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἵσχυσεν ἐκτελέσται. ἡ τις ³¹ βασιλεὺς πορευόμενος ἔτέρῳ βασιλεῖ συνθαλεῖν εἰς πόλε-
μον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν
δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἶκοσι χιλιάδων ἔρχο-
μένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω δητος πρε-³²
σθείαν ἀκοστεῖλας ἔρωτῷ πρὸς ἔργην. οὗτος οὖν πᾶς ἐξ ³³
ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν
οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής. Καλὸν οὖν τὸ ἄλας· ἐώ ³⁴
δὲ καὶ τὸ ἄλας μωρανθῆ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὕτε εἰς γῆν ³⁵
οὗτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν ἔξι θάλλουσιν αὐτό. Ὁ
ἔχων ὅτα ἀκούειν ἀκούετω.

"Ησαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἀμαρ-
τωλοὶ ἀκούειν αὐτὸν. καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ ²
οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι Οὗτος ἀμαρτωλὸς προσδέ-
χεται καὶ συνεσθίεις αὐτοῖς. εἰπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν ³
παραβολὴν ταύτην λέγων Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ⁴
ἔκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἐν οὐ καταλείπει
τὰ ἐνεπήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἔρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ
ἀπολωλὸς ἔως εὑρη αὐτό; καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ⁵
ἄλμους αὐτοῦ χαίρων, καὶ ἀλθὼν εἰς τὸν οἴκον συκαλεῖ ⁶
τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς Συνχάρητέ
μοι ὅτι εὑρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. λέγω ὑμῖν ⁷
ὅτι οὗτος χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐσται ἐπὶ ἐνὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ
μετανοοῦντι ἡ ἐπὶ ἐνεπήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν
ἔχουσιν μετανοίας. "Η τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ⁸
ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἀπτει λύχνον καὶ σφροῖ τὴν
οἰκίαν καὶ ξητεῖ ἐπιψελῶς ἔως οὐ εὑρη; καὶ εὑροῦσα συν-⁹
καλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας λέγουσα Συνχάρητέ μοι
ὅτι εὑρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. οὕτως, λέγω ὑμῖν, καὶ
γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρ-¹⁰
τωλῷ μετανοοῦντι. Εἰπεν δέ "Ἄνθρωπός τις ¹¹
εἶχεν δύο τύούς. καὶ εἰπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί ¹²
Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας· ὁ δὲ διεῖ-

13 λεν αὐτοῖς τὸν βίον. καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας σύναγαγὼν
 ἑπόντα ὁ νεώτερος νιὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ
 14 ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. δαπανή-
 σαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἴσχυρὰ κατὰ τὴν
 15 χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἥρξατο ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευ-
 θεὶς ἐκολλήθη ἐπὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ
 16 ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκεων χοίρους· καὶ
 ἐπεθύμει χορτασθῆναι ἐκ τῶν κερατίων ὧν ἡσθιον οἱ χοῖροι,
 17 καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη Πόσοι
 μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύονται ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ
 18 ὥδε ἀπόλλυμαι· ἀναστὰς πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα
 μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
 19 ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι νιός σου· ποίησόν
 20 με ὡς ἔνα τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἤλθεν πρὸς τὸν
 πατέρα ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχαντος εἶδεν
 αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη καὶ δραμὼν ἐπέ-
 πεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτὸν.
 21 εἶπεν δὲ ὁ νιὸς αὐτῷ Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν
 καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι νιός σου [· ποί-
 22 ησόν με ὡς ἔνα τῶν μισθίων σου]. εἴπεν δὲ ὁ πατὴρ
 πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ Ταχὺ ἐξενέγκατε στολὴν τὴν
 πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν
 23 χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, καὶ φέρετε τὸν
 μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε καὶ φαγάστε εὐφρανθώμεν,
 24 ὅτι οὗτος ὁ νιός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὸς
 25 καὶ εὐρέθη. Καὶ ἥρξαντο εὐφραίνεσθαι ἦν δὲ ὁ νιὸς αὐτοῦ
 ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ,
 26 ἥκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν, καὶ προσκαλεσάμενος ἔνα
 27 τῶν παίδων ἐπυκθάνετο τί ἀν εἴη ταῦτα· ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ
 ὅτι ‘Ο ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατὴρ σου τὸν
 μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.
 28 ὡργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἥθελεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ
 29 ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ

αὐτοῦ Ἰδοὺ τοσαῦτα ἐπη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐν-
τολὴν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον¹
ἴνα μετὰ τῶν φίλων μου εὑφρανθῷ· ὅτε δὲ ὁ νιός σου ³⁰
οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ² πορνῶν ἥλθεν,
ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ³¹
Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά
ἐστιν· εὑφρανθῆγαι δὲ καὶ χαρῆγαι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός ³²
σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὐρέ-
θη.

*Ἐλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς *Ανθρωπός τις ἦν ¹
πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς
διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. καὶ φωνήσας αὐτὸν ²
εἶπεν αὐτῷ Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον
τῆς οἰκονομίας σου, οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. εἶπεν ³
δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος Τί ποιήσω ὅτι ὁ κύριός μου
ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω,
ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι· ἔγων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μεταστα-⁴
θῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δέξωνται με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν.
καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἄκαστον τῶν χρεοφιλετῶν τοῦ ⁵
κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ Πόσου ὀφείλεις τῷ
κυρίῳ μου; ὁ δὲ εἶπεν Ἐκατὸν βάτους ἐλαίου· ὁ δὲ ⁶
εἶπεν αὐτῷ Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίστας ἐταχέως
γράφον³ πεντήκοντα. ἐπειτα ἐτέρῳ εἶπεν Σὺ δὲ πόσου,
ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν Ἐκατὸν κόρους σίτου· λέγει αὐ-⁷
τῷ Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα,
καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας ὅτι φρονί-
μως ἐποίησεν· ὅτι οἱ νιὸι τοῦ αἰώνος τούτου φρονιμώτεροι
ὑπὲρ τοὺς νιὸύς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν
εἰσίν. Καὶ ἔγω· ὑμὲν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ⁹,
ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ δέξωνται ὑμᾶς
εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν το-¹⁰
πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἀδικος καὶ ἐν πολ-
λῷ ἀδικός ἐστιν. εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνῷ πιστοὶ ¹¹

12 οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;· καὶ εἰ ἐν
τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ γῆμέτερον¹ τίς γδώσει
13 ὑμᾶν²; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἡ
γὰρ τὸν ἔνα μισήσει καὶ τὸν ἔτερον ἀγαπήσει, ἡ ἐνὸς
ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἔτερου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
14 δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ.

³ Ήκουον δὲ τάῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἔξεμυκτήρι-
15 ζον αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὅμεις ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες
έαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς
καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνω-
16 πιον τοῦ θεοῦ. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάνου
ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς
17 αὐτὴν βιάζεται. Εὔκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ
τὴν γῆν παρελθεῖν ἡ τοῦ νόμου γίμναν κερέαν⁴ πεσεῖν.
18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἔτέραν
μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοι-
19 χεύει.

⁵ "Ανθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνε-
διδύσκετο πορφύραν καὶ βύστον εὑφραυόμενος καθ' ἡμέ-
20 ραν λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις δύναμιτι Λάζαρος ἐβέβλητο
21 πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἰλκωμένος καὶ ἐπιθυμῶν χορτα-
σθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλου-
σίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἔλκη
22 αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι
αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέ-
23 θανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ ἄδη
ἐπάρας τὸν δόθαλμὸν αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις,
δρᾶ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλ-
24 ποις αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν Πάτερ Ἀβραάμ,
ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ
δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου,
25 ὅτι δύνωμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτη. εἶπεν δὲ Ἀβραάμ Τέ-
κνον, μηδίσθητι δτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ
σου, καὶ Λάζαρος ὅμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὥδε παρακαλεῖ-

ται σὺ δὲ ὁδυνᾶσαι· καὶ ἐν πάσι τούτοις μεταξὺ ήμῶν ^{αθ}
 καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θελούτες δια-
 βῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ ἐκεῖθεν πρὸς
 ὑμᾶς διαπερῶσιν. εἰπεν δέ Ἐρωτῷ σε οὖν, πάτερ, ^{τη} πέμψῃς ^{αὐτὸν} εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε ^{τη}
 ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ
 ἐλθωσιν εἰς τὸν τόπον τούτον τῆς βασάνου. λέγει δὲ ^{τη}
 Ἀβραάμ "Ἐχουσί Μωυσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκου-
 σάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἰπεν Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ^{τη}
 ἀλλ' ἔάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς μετανοή-
 σουσιν. εἰπεν δὲ αὐτῷ Εἴ Μωυσέως καὶ τῶν προφητῶν ^{τη}
 οὐκ ἀκούθυσιν, οὐδὲ ἔάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσον-
 ται.

Εἰπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Ἄνενδεκτόν ἐστιν·
 τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, πλὴν οὐαὶ δι' οὐ ἔρχεται·
 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τρά-
 χηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν ἡ ἵνα σκανδα-
 λίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἔνα. προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν ^{τη}
 ἀμάρτη ὁ ἀδελφός σου ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἔάν μετανοή-
 σῃ ἄφεις αὐτῷ· καὶ ἔὼν ἐπτάκις τῆς ημέρας ἀμαρτήσῃ εἰς ^{τη}
 σὲ καὶ ἐπτάκις ἐπιστρέψῃ πρὸς σὲ λέγων Μετανοῶ, ἀφή-
 σεις αὐτῷ.

Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ ^{τη}
 Πρόσθετος ήμῶν πίστιν. εἰπεν δὲ ὁ κύριος Εἴ ἔχετε πίστιν ^{τη}
 κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἀν τῇ συκαμίνῳ [ταύτῃ] Ἐκρ-
 ξώθητε καὶ φυτεύθητε ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἀν
 ὑμῖν.

Τίς δὲ ἔξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα, ^{τη}
 ἡ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ Εἰ-
 θέως παρελθὼν ἀνάπτεσε, ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ Ἐτοίμα-
 σου τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἔως
 φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ;
 μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; ^{τη}
 οὐτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ^{τη}
 ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δοῦλοι ἀχρεῖοι ἐσμεν, ὁ ὠφελομεν

ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ
 12 αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας. Καὶ
 εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην ἀπήντησαν¹ δέκα
 13 λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἀνέστησαν² πόρρωθεν, καὶ αὐτοὶ ἤραν
 14 φωνὴν λέγοντες Ἰησοῦν ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ
 15 ἦδων εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς
 16 Ιερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθη-
 17 σαν. εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι λάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ
 18 φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, καὶ σπεσεν ἐπὶ πρόσωπον
 παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἤρ-
 19 ξανθίσας δέξαντας αὐτὸν εἶπεν Οὐχ οἱ δέκα
 20 ἐκαθαρίσθησαν; οἱ [δὲ] ἐνέα ποῦ; οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέ-
 21 φαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἄλλογενής οὗτος;
 22 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀναστὰς πορεύου· η πίστις σου σέσω-
 κεν σε:

23 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται η
 βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν Οὐκ ἔρχε-
 24 ται η βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, οὐδὲ ἐροῦ-
 σιν Ἰδοὺ ἀδει ἡ Ἔκει· Ἰδοὺ γὰρ η βασιλεία τοῦ θεοῦ
 25 ἐντὸς ὑμῶν ἔστιν. Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς
 26 Ἐλεύσονται ημέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ημερῶν τοῦ
 27 υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν καὶ οὐκ ὅψεσθε. καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν
 Ἰδοὺ ἔκει ἡ Ἔκει ἡ Ἄρτος· μὴ [ἀπέλθητε μηδὲ] διωξῆτε.
 28 ὥσπερ γὰρ η δοτραπή ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρα-
 νὸν εἰς τὴν ὑπὸ οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ οὐρανὸς τοῦ
 29 ἀνθρώπου³. πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀπο-
 30 δοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς τάντης. καὶ καθὼς ἐγένετο
 31 ἐν ταῖς ημέραις Νῶε, οὕτως ἔσται· καὶ ἐν ταῖς ημέραις τοῦ
 32 υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ἡσθιον, ἐπινοι, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο,
 33 ἄχρι ἃς ημέρας εἰσάλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ
 34 ἥλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν τὸν πάντας⁴. ὅμοίως

23 ἔκει,

24 ἐν τῇ ημέρᾳ αὐτοῦ

27 ἀπαντας

καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἥσθιον, ἔπιων, ἡγό-
ραξον, ἐπώλουν, ἐφύτευν, φύκοδόμουν· ὃ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν ²⁹
Λώτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεζεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπὸ οὐρανοῦ
καὶ ἀπώλεσεν 'πάντας'. κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ὃ ἡμέρᾳ ὁ ³⁰
νίδος τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. ἐν ἑκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ³¹
ὅς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ,
μὴ καταβάτω ἀραι αὐτά, καὶ ὃ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπι-
στρεψάτω εἰς τὰ ὄπίσω. μημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. ³²
ὅς ἔν της ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι ἀπολέσει ³³
αὐτήν, ὃς δ' ἂν ἀπολέσει [σωγονήσει] αὐτήν. λέγω ὑμῖν, ³⁴
ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης [μιᾶς], ὃ εἰς παρα-
λημφθήσεται καὶ ὃ ἔτερος ἀφεθήσεται· ἔσονται δύο ἀλήτης ³⁵
θουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται ἡ δὲ ἔτερα
ἀφεθήσεται. καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ Ποῦ, κύ- ³⁷
ριε; ὃ δὲ εἶπεν αὐτοῖς "Οπου τὸ σῶμα, ἔκει καὶ οἱ ἀετοὶ³⁸
ἐπισυναχθήσονται.

"Ελεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῦν πάντοτε·
προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐνκακεῖν, λέγων Κριτής τις ¹
ἢν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον
μὴ ἐντρεπόμενος. χήρα δὲ ἢν ἐν τῇ πόλει ἔκείνη καὶ ²
ἥρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα 'Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀν-
τιδίκου μου. καὶ οὐκ ἥθελεν ἐπὶ χρόνον, μετὰ ταῦτα δὲ ⁴
εἶπεν ἐν ἑαυτῷ Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄν-
θρωπον ἐντρέπομαι, διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπουν τὴν ⁵
χήραν ταύτην ἐκδίκησω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη
ὑπωπιάζῃ με. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος 'Ἀκούσατε τί ὁ κριτής σοι
τῆς ἀδικίας λέγει· ὃ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν, ⁷
τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοῶντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός,
καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκ- ⁸
δίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὃ νίδος τοῦ ἀνθρώπου ἐλ-
θὼν ἀραι εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

Εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς, ⁹
ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παρα-

ιο βολήν ταύτην. "Αυθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ιερὸν
 11 προσεύξασθαι, ^τ εἰς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἔτερος τελώνης. ὁ
 Φαρισαῖος σταθεὶς ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν^γ προσηγέρετο. 'Ο
 θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὁ ὥσπερ^τ οἱ λοιποὶ τῶν
 ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἡ καὶ ως οὗτος ὁ τε-
 12 λώνης· μητεύω δὲς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα
 13 ὅσα κτῶμαι. ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἤθελεν
 οὐδὲ τοὺς ὄφθαλμοὺς ἐπάραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἐτυπτε
 τὸ σῆθος ἑαυτοῦ λέγων 'Ο θεός, Διάσθητί μοι τῷ ἀμαρ-
 14 τωλῷ. λέγω ύμιν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν
 ωίκον αὐτοῦ παρ' ἐκεῖνον· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπει-
 νωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἀπητηται.
 16 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσ-
 εκαλέσατο [αὐτὰ] λέγων "Αφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός
 με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασι-
 17 λεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω ύμιν, ὃς ἀν μὴ δέξηται τὴν
 βασιλείαν τοῦ θεοῦ ως παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

18 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων Διδάσκαλε
 19 ἀγαθέ, τί ποιήσας ζῶντα αἰώνιον κληρονομήσω; εἶπεν δὲ
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ
 20 μὴ εἰς [ό] θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας Μὴ μοιχεύςθι, Μὴ
 φονεύςθι, Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψεύδομαρτυρή-
 21 σῃς, Τίμα τὸν πατέρα σογ καὶ τὴν μητέρα. ὁ δὲ
 22 εἶπεν Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. ἀκούσας δὲ ὁ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ "Ετι ἔν σοι λείπει πάντα ὅσα ἔχεις
 πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν [τοῖς]
 23 οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα
 24 περιῆλυπτος ἐγενήθη, ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ
 αὐτὸν [ό] Ἰησοῦς εἶπεν Πώς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα
 25 ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται· εὐκο-
 πώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελ-
 θεῖν ἡ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.

εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ὁ δὲ ²⁶
 εἶπεν Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώπους δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ
 ἔστιν. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέν-²⁸
 τες τὰ ἵδια ἡκολουθήσαμέν σοι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν ²⁹
 λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἔστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ
 ἀδελφούς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἰνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ,
 ὃς οὐχὶ μὴ Ὀάβῃ³⁰ πολλαπλασίουν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ
 καὶ ἐν τῷ αἰώνι τῷ ἔρχομένῳ ζῶντι αἰώνιον.

Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἰδοὺ ³¹
 ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ
 γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου·
 παραδοθήσεται γάρ τοις ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ³²
 ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώσαντες ³³
 ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσε-
 ται. Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ρῆμα ³⁴
 τούτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγό-
 μενα.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱερειχὸν τυφλός ³⁵
 τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπατῶν. ἀκούσας δὲ ὅχλου ³⁶
 διαπορευομένου ἐπινυθάνετο τί εἴη τοῦτο ἀπήγγειλαν δὲ ³⁷
 αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. καὶ ἐβόησεν ³⁸
 λέγων Ἰησοῦν υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. καὶ οἱ προάγοντες ³⁹
 ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκρα-
 γεν· Υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. σταθεὶς δὲ Ἰησοῦς ἐκέ-⁴⁰
 λευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσατος δὲ αὐτοῦ
 ἐπηρώτησεν αὐτόν· Τί σοι θέλεις ποιῆσω; ὁ δὲ εἶ-⁴¹
 πεν Κύριε, ἵνα ἀναβλέψῃ. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ⁴²
 Ἀνάβλεψον· η πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ παραχρῆ-⁴³
 μα ἀνέβλεψεν, καὶ ἡκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν.
 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἴδων ἔδωκεν αἰνὸν τῷ θεῷ.

Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱερειχόν. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ²
 ὄνοματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης
 γκαὶ αὐτὸς³ πλούσιος· καὶ ἐζήτει ἴδειν τὸν Ἰησοῦν τίς ἔστιν, ³

καὶ σὺκ ἡδόνατο ἀπὸ τοῦ δχλου ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.
 4 καὶ προδραμῶν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν
 5 ἵνα ἴδῃ αὐτὸν, ὅτι ἐκείνης ἡμελλετ δέρχεσθαι. καὶ ὡς
 6 ἥλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας [ό] Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς
 7 αὐτὸν Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι, σήμερον γὰρ ἐν τῷ
 8 οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέ-
 9 ἔξατο αὐτὸν χαίρων. καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον λέ-
 γοντες ὅτι Παρὰ ἀμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι.
 10 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον Ἰδού τὰ
 11 ἡμίσιά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, [τοῖς] πτωχοῖς δίδωμι,
 12 καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. εἶπεν
 13 δὲ πρὸς αὐτὸν [ό] Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ
 14 τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ [ἐστιν].
 15 τοῦτο γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητᾶσαι καὶ σῶσαι τὸ
 16 ἀπολωλός.

17 Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολὴν
 διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι
 παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι·
 18 εἶπεν οὖν "Ἄνθρωπός τις εὐγενῆς ἐπορεύθη εἰς χώραν
 19 μακρὰν λαβεῖν ἔαντῳ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. καλέσας
 20 δέκα δούλους ἔαντοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς καὶ εἶπεν
 21 πρὸς ἀυτοὺς πραγματεύσασθαι ἐν φερόματι. Οἱ δὲ πο-
 22 λῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν
 23 δόπισω αὐτοῦ λέγοντες Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι
 24 ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα
 25 τὴν βασιλείαν καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους
 26 τούτους οὓς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τί διεπραγματεύ-
 27 σαντο. παρεγένετο δὲ ὁ πρώτος λέγων Κύριε, ἡ μνᾶ
 28 σου δέκα προσπηγάσατο μνᾶς. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἔύγε,
 29 ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένουν, ἵσθι ἐξουσίαν
 30 ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. καὶ ἥλθεν ὁ δεύτερος λέγων Ἡ
 31 μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς. εἶπεν δὲ καὶ τού-
 32 τῷ Καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. καὶ ὁ ἕτερος

ἡλθεν λέγων Κύριε, ἴδον ἡ μνᾶ σου ἡνὶ εἰχόν ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ἐφοβούμην γάρ σε ὅτι ἄνθρωπος αὐτὸς τῆρας εἰ, αἴρεις δὲ οὐκ ἔθηκας καὶ θερίζεις δὲ οὐκ ἔσπειρας. λέγει αὐτῷ Ἐκ τοῦ στόματός σου κρίνω σε, πονηρὴ δοῦλε· γῆδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐτῆρός εἰμι, αἴρων δὲ οὐκ ἔθηκα καὶ θερίζων δὲ οὐκ ἔσπειρα; καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; καγώ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἀνὶ αὐτὸν ἔπραξα. καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν "Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι· — καὶ εἰπαν αὐτῷ Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς· — λέγω νῦν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ δὲ ἔχει ἀρθήσεται. Πλὴν τοὺς ἔχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὥδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἐμπροσθέν μου. Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἐμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἐγένετο ὡς ἡγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανιὰ πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν λέγων Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναυτι κώμην, ἐν ᾧ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πάποτε ἄνθρωπον ἐκάθιστεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἑάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ Διὰ τί λύετε; οὗτος ἐρεῖτε ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὑρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς Τί λύετε τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπαν ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει καὶ ἡγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιτρίψαντες αὐτῶν τὰ ἴμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώνυμον τὰ ἴμάτια ἑαυτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἡδη πρὸς τὴν καταβάσει τοῦ Ὁρούς τῶν Ἐλαιῶν ἦρξαντο ἄπαν τὸ πλήθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, λέγοντες

Εγλογημένος ὁ ἐρχόμενος,
ὅς βασιλεύς, ἐν ὀνόματι Κυρίογ.
ἐν οὐρανῷ εἰρήνῃ
καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

- 39 Καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ δχλου εἶπαν πρὸς αὐ-
40 τὸν Διδάσκαλον, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. καὶ
ἀποκριθεὶς εἶπεν Λέγω ὑμῖν, ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν,
41 οἱ λίθοι κράξουσιν. Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἵδων τὴν
42 πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων ὅτι Εἰ ἔγνως ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σὺ τὰ πρὸς εἰρήνην— μῦν δὲ ἐκρύ-
43 βῃ ἀπὸ ὁφθαλμῶν σου. ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ καὶ
‘παρεμβαλοῦσιν’ οἱ ἔχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώ-
44 σουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιογίσίν σε
καὶ τὰ τέκνα σογ ἐν·σοί, καὶ οὐκ ἀφῆσουσιν λίθον ἐπὶ
λίθου ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς
45 σου. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ Ἱερὸν ἥρξατο ἐκβάλ-
46 λειν τοὺς πωλοῦντας, λέγων αὐτοῖς Γέγραπται Καὶ ἔσται
ὅ οἶκος μογ οἶκος προσεγχής, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιή-
σατε ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΛΗΜΤΩΝ.
- 47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ Ἱερῷ· οἱ δὲ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ
48 πρῶτοι τοῦ λαοῦ, καὶ οὐχ ηὔρισκον τὸ τί ποιήσωσιν, ὃ
λαὸς γὰρ ἄπας ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν
λαὸν ἐν τῷ Ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἀρχιε-
2 ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπαν λέ-
γοντες πρὸς αὐτόν Εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποι-
3 εῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην. ἀποκριθεὶς
δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἐρωτήσω ὑμᾶς κάγῳ λόγον, καὶ
4 εἴπατέ μοι Τὸ βάπτισμα Ἰωάνου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἡ ἐξ
5 ἀνθρώπων; οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες
ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ Διὰ τί οὐκ ἐπι-

στεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς ἡ πᾶσα καταλιθάσει ήμᾶς, πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάνην προφήτην εἶναι· καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐδὲ ἐγώ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. "Ηρέστο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην Ἀνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἔξεδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἵκανούς. καὶ καρφῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τὸ δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἔξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν. καὶ προσέθετο ἔτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κάκεινον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἔξαπέστειλαν κενόν. καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἔξεβαλον. εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἵσως τοῦτον ἐντραπήσονται. Ιδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἄλληλους λέγοντες Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία· καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί σύν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν Μή γένοιτο. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν Τί, οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν Γωνίας;
πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δὲ ἀν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἐξήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοθήθησαν τὸν λαόν, ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην. Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐνκαθέτους ὑποκριταρέους ἕαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτὸν λόγους, ὡστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἔξουσίᾳ τοῦ

αι ἥγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες Διδάσκαλε,
οἴδαμεν ὅτι δρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις
πρόσωπον, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴν ὄδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις.
²² ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δούναι ἡ οὖ; κατανοήσας δὲ
²³ αὐτῷ τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς Δεῖξατέ μοι δημά-
ριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; οἱ δὲ εἶπαν Καί-
²⁴ σαρος. ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Τοίνυν ἀπόδοτε τὰ Καί-
²⁵ σαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ οὐκ ἴσχυσαν
²⁶ ἐπιλαβέσθαι τοῦ ρήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμά-
σαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

²⁷ Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ λέγοντες
²⁸ ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες Διδά-
σκαλε, Μωυσῆς ἔγραψεν ἡμῶν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀπο-
θάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀτεκνος ἦ, ὥν λάβῃ ὁ
²⁹ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστάντης σπέρμα
³⁰ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἐπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν καὶ ὁ πρώ-
³¹ τος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἀτεκνος· καὶ ὁ δεύτερος
³² καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὥσπερ τοις δὲ καὶ οἱ ἐπτὰ οὖ
³³ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον· ὑστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέ-
³⁴ θανεν. ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται
³⁵ γυνὴ; οἱ γάρ ἐπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. καὶ εἶπεν αὐ-
³⁶ τοῖς ὁ Ἰησοῦς Οἱ οὐρανοὶ τοῦ αἰώνος τούτου γαμοῦσιν καὶ
³⁷ γαμίσκονται, οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰώνος ἐκείνου τυχεῖν
³⁸ καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
³⁹ γαμίζονται· οὐδὲ γάρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται, Ισάγγελοι
⁴⁰ γάρ εἰσιν, καὶ οὐρανοὶ εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστάσεως οὐρανοί δύτες.
⁴¹ δτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ καὶ Μωυσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς
⁴² βίστου, ὡς λέγει Κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν
⁴³ Ἰακώβ· θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ
⁴⁴ ζῶντων, πάντες γάρ αὐτῷ ζῶσσι. ἀποκριθέντες δέ τινες
⁴⁵ τῶν γραμματέων εἶπαν Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας· οὐκέτι
⁴⁶ γάρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν. Εἶπεν δὲ
 πρὸς αὐτούς Πῶς λέγουσιν τὸν χριστὸν εἶναι Δαυεὶδ

νιόν; αὐτὸς γὰρ Δανεὶδ λέγει ἐν Βίθλῳ Ψαλμῷ 42

Εἶπεν Κύριος τῷ κυρίῳ μογ Κάθογ ἐκ δεξιῶν μογ
· ἔως δὲ θῶ τοὺς ἔχθρούς σογ γύποπόδιον τῶν πο- 43
Δῶν σογ.

Δανεὶδ οὖν αὐτὸν κύριον καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱός ἐστι; 44

Ἄκουόντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθήταις 45
Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν 46
ἐν στολαῖς καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς
καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισί-
ας ἐν τοῖς δείπνοις, οἱ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χη- 47
ρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται
περιστότερον κρίμα.

Ἄναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς 1
βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφύλακιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους.
εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο, 2
καὶ εἶπεν Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ 3
πλείου πάντων ἔβαλεν· πάντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισ- 4
τεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερή-
ματος αὐτῆς πάντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ Ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς 5
καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται, εἶπεν Ταῦτα ἀ θεωρεῖτε, 6
ἔλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ
ἄδε ὃς οὐ καταλυθήσεται. ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγον- 7
τες Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖ-
ον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίγεσθαι; ὁ δὲ εἶπεν Βλέπετε 8
μὴ πλανηθῆτε πολλοὶ γὰρ ἔλεύσονται ἐπὶ τῷ ὄνδρι μονί-
μου λέγοντες Ἐγώ εἰμι καὶ Ὁ καιρὸς ἥγγικεν μὴ πο-
ρευθῆτε ὅπιστον αὐτῶν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ 9
ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι
πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. Τότε ἔλεγεν αὐ- 10
τοῖς Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ Βασιλεία ἐπὶ 11
Βασιλείαν, σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λοιμοὶ καὶ 12
λιμοὶ ἔσονται, φόβηθρά τε καὶ ἡ ἀπ' οὐρανοῦ σημεῖα με-
γάλα ἔσται. πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς 13

λιμοὶ καὶ λοιμοὶ | σημεῖα μεγάλα ἀπ' οὐρανοῦ

τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἔνεκεν τοῦ διοίκητος μου· ἀποβήσεται ύμιν εἰς τὸ μαρτύριον. θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ύμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι, ἐγὼ γάρ δώσω ύμιν στόμα καὶ σοφίαν ἥ τοι οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν Γάπαντες¹ οἱ ἀντικείμενοι ύμιν. παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ύμῶν, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ δνομά μου. καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ύμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ἐν τῇ ὑπόστοις μονῇ ύμῶν κτήσεσθε τὰς ψυχὰς ύμῶν. "Οταν δὲ ἴδητε κυκλούμενην ὑπὸ στρατοπέδων Ἱερουσαλήμ, τότε γρῶτες διτες ἦγγικεν ἥ ἐρήμωσις αὐτῆς. τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαϊκῇ φευγέτωσαν εἰς τὰ δρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, διτες ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἔχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γάρ ἀνάγκη μεγάλῃ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὅργῃ τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλωτισθῆσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερογαλῆν ἔσται πατογμένη γύπο ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν [καὶ ἔσονται] καιροὶ ἔθνων. καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἀστροῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἡχοῖς θαλάσσης καὶ σάλογ, ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φύσου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ, αἱ γάρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλεγθήσονται. καὶ τότε δψοῦνται τὸν γίδην τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ύμῶν, διότι ἐγγίζει ἥ ἀπολύτρωσις ύμῶν. Καὶ εἴπεν παραβολὴν αὐτοῖς "Ιδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· ὅταν προβάλωσιν ἡδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἡδη ἐγγὺς τὸ θέρος

ἐστίν· φύτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινόθ- 31
σκετε δὲ ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Φμὴν λέγειν 32
ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἔως [Δὲ] πάντα γένη-
ται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, φί δὲ λόγοι μονὶ 33
οὐ μὴ παρελεύσονται. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μή ποτε 34
βαρηθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν ἐν κρεπᾶλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερί-
μναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῆ ἐφ' ὑμᾶς ἐφιδιος ἡ ἡμέρα
ἔκεινη ὥστε παρίσ· ἐπεισελεύσεται γάρ ἐπὶ πάντας τοὺς 35
καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς Γῆς. ἀγρυπνεῖτε 36
δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν πάντα
πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆμαι ἔμπροσθεν τῷ
νιοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

³⁷ **Ὕπαγετε** δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων³⁸, τὰς δὲ μύκτες 39
ἐξερχόμενος ηὔλιζετο εἰς τὸ ὅρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν⁴⁰
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὥρθημεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν 41
αὐτοῦ.

ΗΓΓΙΖΕΝ δὲ ἡ ἕορτὴ τῶν ἀξύμων ἡ λεγομένη Πά- 1
σχα. Καὶ ἔζητον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς 2
ἀνέλωσιν αὐτόν, ἐφοβούντο γάρ τὸν λαόν. Εἰσ- 3
ῆλθεν δὲ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην,
ὅντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα· καὶ ἀπελθὼν συνελάλη- 4
σεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῷ-
αὐτόν. καὶ ἔχάρησαν καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριων δοῦνας 5
καὶ ἔξωμολόγησεν, καὶ ἔζητει εὐκαρφάν τοῦ παραδοῦναι 6
αὐτὸν ἀτερ ὅχλου αὐτοῖς.

Ὕλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀξύμων, ἢ ἔδει θύεσθαι τὸ 7
πάσχα· καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπάν το- 8
ρευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα ἵνα φάγωμεν. οἱ δὲ 9
εἶπαν αὐτῷ Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν αὐ- 10
τοῖς Ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσει

νῦμν ἀνθρώπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολούθησατε
 11 αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύεται. καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκο-
 δεσπότῃ τῆς οἰκίας⁷ Δέγετε σοι ὁ διδάσκαλος Ποῦ ἔστιν
 τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;
 12 κἀκεῖνος νῦμν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἔτοι-
 13 μάστας. ἀπελθόντες δὲ εὑρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ
 14 ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα,
 15 ἀνέπεσεν καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπεν πρὸς
 αὐτούς Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν
 16 μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· λέγω γὰρ νῦν ὅτι οὐ
 μὴ φάγω αὐτὸς ἔως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θε-
 17 οῦ. καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν Λάβετε
 18 τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς· λέγω γὰρ νῦν, οὐ μὴ
 πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπελου ἔως οὗ ἡ
 19 βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας
 ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Τοῦτο ἔστιν τὸ σῶμά
 μου [τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν
 20 ἀνάμυησιν. καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσας,
 λέγων Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καὶ μὴ διαθήκη ἐν τῷ αἷματί
 21 μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἔκχυννόμενον]. πλὴν ἵδον ἡ χεὶρ τοῦ
 22 παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης· ὅτι ὁ νιός
 μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὠρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ
 23 τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὐ παραδίδοται. καὶ αὐτοὶ ἡρξαντο
 συνζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο
 24 μέλλων πράσσειν. Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία
 25 ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
 τοῖς Οἱ βασιλεῖς τῶν ἔθνων κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ
 26 ἔξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. νῦμεῖς δὲ οὐχ οὐ-
 τῶς, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν νῦμν γινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ
 27 ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ
 ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν
 28 εἰμὶ ὡς ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς δέ ἔστε οἱ διαμεμενηκότες
 29 μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· καγὼ διατίθεμαι νῦμν,

καθὼς διέθετο μοι ὁ πατήρ "μου" βασιλείαν, ἵνα ἔσθητε καὶ 30
πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ
"καθήσθε" ἐπὶ θρόνων τὰς δώδεκα φυλὰς κρίνοντες τοῦ
Ἰσραὴλ. Σίμων Σίμων, ἴδού ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς 31
τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἐδείθην περὶ σοῦ ἵνα 32
μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον
τοὺς ἀδελφούς σου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Κύριε, μετὰ σοῦ 33
ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.
ὁ δὲ εἶπεν Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωτίσει σήμερον ἀλέ- 34
κτωρ ἔως τρίς με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι. Καὶ 35
εἶπεν αὐτοῖς "Οτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ
πήρας καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν
Οὐθενός. εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον 36
ἀράτω, ὅμοιώς καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ
ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. λέγω γὰρ ὑμῖν 37
ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοὶ, τό
Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ
τέλος ἔχει. οἱ δὲ εἶπαν Κύριε, ἴδού μάχαιραι ὥδε δύο. ὁ 38
δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἰκανόν ἔστιν.

Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ "Ορος τῶν 39
Ἐλαιῶν" ἡκολούθησαν δὲ αὐτῷ [καὶ] οἱ μαθηταί. γενό- 40
μενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς Προσεύχεσθε μὴ
εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν, καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐ- 41
τῶν ὥσει λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο
λέγων Πάτερ, εἰ βούλει παρένεγκε τοῦτο τὸ ποτήριον 42
ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θελημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω.
[[ῶφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπὸ τοῦ ὡρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 43
καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο· Γαὶ 44
ἐγένετο ὁ ἰδρὼς αὐτοῦ ὥσει θρόμβοι αἷματος καταβαί-
νοντες ἐπὶ τὴν γῆν.]] καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς ἐλ- 45
θὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὑρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς
λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσ- 46

47 εὐχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν.

"Επὶ

αὐτοῦ λαλοῦντος ἴδον δχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰουδας εἰς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἥγγισεν τῷ Ἰησοῦ 48 φιλῆσαι αὐτὸν. Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἰουδα, φιλήματι 49 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; ἴδοντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἔξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ 51 ἀφεῖλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. ἀποκριθεὶς δὲ [ό] Ἰησοῦς εἶπεν Ἐάτε ἡώς τούτου· καὶ ἀψάμενος τοῦ ὥτιου ἤστατο 52 αὐτόν. εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ Ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἔξηλθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ἔγκλων; 53 καθ' ἡμέραν ὅντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ Ἱερῷ σὺν ἔξετίνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὐτῇ ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἔξουσία τοῦ σκότους.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἥγαγον καὶ εἰσῆγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἡκολούθει μακρόθεν. 55 περιαγάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάν-
σο τῶν ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν. ἴδουσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ 57 εἶπεν Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν ὁ δὲ ἡριήσατο λέ-
γων Οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. καὶ μετὰ βραχὺ ἔτερος ἴδων αὐτὸν ἔφη Καὶ σὺ ἔξ αὐτῶν εἰ· ὁ δὲ Πέτρος 59 ἔφη "Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. καὶ διαστάσης ὥσει ὥρας μᾶς ἄλλος τις διυσχυρίζετο λέγων Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος 60 μετ' αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαίος ἐστιν. εἶπεν δὲ ὁ Πέ-
τρος "Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὁ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι 61 λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ. καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐρέθλεψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεριήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὸν ἀλέκτορα σε φωνῆσαι σήμερον ἀπαρτήσῃ με τρίς. [καὶ ἐξελθὼν ἔξω 63 ἔκλαυσθεν πικρῶς.] Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχον-
τες αὐτὸν ἐνέπαιξον αὐτῷ δέροντες, καὶ περικαλύψαντες αὐ-

τὸν ἐπηρώτων λέγοντες Προφήτευσον, τίς ἔστιν ὁ παῖς σε; καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἐλεγον εἰς αὐτόν.

Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνῆχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες Εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὸν η̄ ἡμῖν. εἴπεν δὲ αὐτοῖς Ἐὰν ὑμῖν εἴπω οὐ μὴ πιστεύσῃτε· ἐὰν δὲ ἐρωτήσω οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ γίδες τοῦ ἀνθρώπου καθάμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. εἴπαν δὲ πάντες Σὺ οὖν εἶ ὁ νῦν τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι· οἱ δὲ εἴπαν Τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρείαν; αὐτὸν γάρ ἡκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

Καὶ ἀναστὰν ἄπαν τὸ πλήθος αὐτῶν ἦγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πειλάτον. ἥρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες Τοῦ τον εὑραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι διδόναι καὶ λέγοντα αὐτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ Πειλάτος ἥρώτησεν αὐτὸν λέγων Σὺ 3 εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη Σὺ λέγεις· ὁ δὲ Πειλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 4 καὶ τοὺς ὄχλους Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. οἱ δὲ ἐπίσχυντο λέγοντες ὅτι Ἀνασείει τὸν λαὸν 5 διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰαυδαίας, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἔως ὧδε. Πειλάτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ 6 [ό] ἀνθρώπος Γαλιλαῖός ἔστιν, καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς 7 ἔξουσίας Ἡρώδου ἔστιν ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὃντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ο δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν, ἢν 8 γάρ ἔξι ἵκανῷ χρόνῳ θελῶν ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἥλπιζεν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἵκανοις αὐτὸς δὲ 9 οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Ιστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ τοι οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ἔξουθενήσας 10 δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμ-

παίξας περιβαλῶν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ
τῷ Πειλάτῳ. Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὁ τε Ἡρόδης καὶ ὁ Πειλά-
τος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων προῦπηρχον γὰρ ἐν
13 ἔχθρᾳ δύντες πρὸς αὐτούς.

Πειλάτος δὲ συνκα-

λεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν
14 εἶπεν πρὸς αὐτούς Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦ-
τον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἵδον ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν
ἀνακρίνας οὐθὲν εὑρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὥν
15 κατηγορεῖτε κατ' αὐτὸν. ἀλλ' οὐδὲ Ἡρόδης, ἀνέπεμψεν
γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς· καὶ ἵδον οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν
16 πεπραγμένον αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ἀνέ-
κραγον δὲ παντληθεὶ λέγοντες Άλρε τοῦτον, ἀπόλιτον
17 δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν· δότις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενο-
μένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ.
20 πάλιν δὲ ὁ Πειλάτος προσεφώνησεν αὐτοῖς, θέλων ἀπολῦ-
21 σαι τὸν Ἰησοῦν. οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες Σταύρου
22 σταύρουν αὐτὸν. ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί γὰρ
κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὑρον ἐν
23 αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. οἱ δὲ ἐπέκειντο
φωναῖς μεγάλαις αἴτουμενοι αὐτὸν Ἀσταυρωθῆναι, καὶ
24 κατίσχυνον αἱ φωναὶ αὐτῶν. καὶ Πειλάτος ἐπέκρινεν γενέ-
25 σθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ
φόνον βεβλημένον εἰς φυλακὴν ὃν γέτουντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν
παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς Ἀπίγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα
Κυρηναίον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυ-
27 ρὸν φέρειν ὅπισθεν τοῦ Ἰησοῦν. Ἕκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ
πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν αἱ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν
28 αὐτόν. στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν Θυγατέ-
ρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς
29 κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, ὅτι ἵδον ἐρχονται ἡμέραι
ἐν αἷς ἔρουσιν Μακάριαι αἱ στείραι καὶ αἱ κοιλίαι αἱ
30 οὐκ ἐγέννησαν καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἔθρεψαν. τότε ἄρξονται

λέγειν τοῖς δρεσὶν Πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς Βογ-
νοῖς Καλύψατε ἡμᾶς· ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ἔνδιφτα 31
ποιοῦσιν, ἐν τῷ ἔνδρῳ τί γένηται; "Ηὔριστο δὲ καὶ ἕτερος 32
κακούργοις δύο σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. Καὶ ὅτε 33
ῆλθαν ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύ-
ρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν ὃν δὲ
ἐξ ἀριστερῶν. [Οὐ δὲ Ἰησοῦς ἐλεγεν Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, 34
οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν.] διαμεριζόμενοι δὲ τὰ Ιμά-
τια ἀγύτῳ ἔβαλον κλήρον. καὶ ιστήκει ὁ λαὸς θεω- 35
ρῶν. ἐξεμγκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἀρχοντες λέγοντες "Ἀλ-
λους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὐτός ἐστιν ὁ χριστὸς τοῦ
θεοῦ, ὁ ἐκλεκτός. ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται 36
προσερχόμενοι, δξος προσφέροντες αὐτῷ καὶ λέγοντες Εἰ 37
σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ιουδαίων, σῶσον σεαυτόν. ήν δὲ 38
καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥ-
ΔΑΙΩΝ ΟΥΤΟΣ. Εἰς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων 39
ἔβλασφήμει αὐτὸν Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ χριστός; σῶσον σεαυ-
τὸν καὶ ἡμᾶς. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ 40
ἔφη Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;
καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὡν ἐπράξαμεν ἀπολαμβά- 41
νομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐπράξεν. καὶ ἐλεγεν Ἰη- 42
σοῦ, μηδίσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐις τὴν βασιλείαν¹ σου.
καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσση 43
ἐν τῷ παραδείσῳ. Καὶ ην ἡδη ὥστε ὥρα ἔκτη καὶ σκότος 44
ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἔως ὥρας ἐνάτης τοῦ ἡλίου ἐκλεί- 45
ποντος, ἐσχίσθη δὲ τὸ κατακέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. καὶ 46
φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Πάτερ, εἰς χεῖράς
σογ παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μογ· τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέ-
πιευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἐκατοντάρχης τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν 47
τὸν θεόν λέγων "Οινως ὁ ἀνθρωπος οὗτος δίκαιος ήν.
καὶ πάντες οἱ συνπαραγενόμενοι δχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν 48
ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη
ὑπέστρεφον. Ιστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ 49.

ΔΠΩ ΜΑΚΡΟΘΕΝ, καὶ τὸ γυναικεῖον συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρώσαι ταῦτα.

50 Καὶ οἶδον ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων,
51 οὗτος ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, — οὗτος οὐκ ἦν συνκατατεθει-
μένος¹ τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, — ἀπὸ Ἀριμαθαίας
πόλεως τῶν Ιουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ
52 θεοῦ, οὗτος προσελθὼν τῷ Πειδάτῳ ἥττάσατο τὸ σῶμα τοῦ
53 Ἰησοῦ, καὶ καθεδὼν ἐμετύλιξεν αὐτὸν σινδόνι, καὶ ἔθηκεν
αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ οὐδὲ οὐκ ἦταν αὐδεῖς αὐπο-
54 μενος. Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέφω-
55 σκεν. Κατακολουθήσασι δὲ αἱ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν
συνεδρηλυθῦναι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἔθεάσαστο τὸ μη-
56 μενον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ, ὑποστρέψασαι δὲ ἤτοι-
μασαν ἀρώματα καὶ μύρα.

Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν,
1 τῇ δὲ μᾶτι τῶν σαββάτων δρόφρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνῆμα
2 ἥλθαν φέρουσαι ἀντοίμασαν ἀρώματα. εὑρούν δὲ τὸν
3 λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, εἰσελθοῦσαι δὲ
4 οὐχ εὑρούν τὸ σῶμα [[τοῦ κυρίου Ἰησοῦ]]. καὶ ἐγένετο ἐν
τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτάς περὶ τούτου καὶ οἶδον ἄνδρες δύο
5 ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ. ἐμφόβων δὲ
γενομένων αὐτῶν καὶ κλικουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν
εἴπαν πρὸς αὐτάς Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν
6 νεκρῶν; [[Οὐκ ἔστιν ὅδε, ἀλλὰ ἡγέρθη.]] μνήσθητε ὡς
7 ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ών ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων τὸν οἰδον τοῦ
ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρ-
τωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.
8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥήμάτων αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψασαι
9 [ἀπὸ τοῦ μνημείου] ἀπῆγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἔνδεκα
ιο καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία
καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου· καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐ-
τοῖς ταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. καὶ ἐφάνησαν
ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἤπιστον

αὐταῖς.

ΓΟ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὄθόνια μόνα· καὶ ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.】

Καὶ ἵδου δύο ἔξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι εἰς κώμην ἀπέχονταν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἥ δυνομα Ἐμμαούς, καὶ αὐτὸι ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὅμιλειν αὐτοὺς καὶ συνζητεῖν [καὶ] αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγινώναι αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Τίνες οἱ λόγοι οὓτοι οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί. ἀποκριθεὶς δὲ εἰς ὄνόματι Κλεόπας εἶπεν πρὸς αὐτόν Σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλήμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ποῦ; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. ἡμεῖς δὲ ἥλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μελλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ' οὐ ταῦτα ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναικές τινες ἔξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἥλθαν λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγελων ἐωρακέναι, οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. καὶ ἀπῆλθάν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς αἱ γυναικες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς Ὡς ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἵς ἐλάλησαν οἱ προφῆται· οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωυσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ

ἥγγισαν εἰς τὴν κώμην οὐ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσε-
29 ποιήσατο πορρώτερον πορεύεσθαι. καὶ παρεβιάσαντο
αὐτὸν λέγοντες Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν
ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἥδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μείνας
30 σὺν αὐτοῖς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν
μετ' αὐτῶν λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπε-
31 δίδου αὐτοῖς· αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ
ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἀφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.
32 καὶ εἶπαν πρὸς ἄλληλους Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομέ-
νη ἦν ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς
33 γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὕδρᾳ ὑπέ-
στρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὑροι ηθροισμένους τοὺς
34 ἔνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι ὅντως ἤγέρθη
35 ὁ κύριος καὶ ὥφθη Σίμωνι. καὶ αὐτοὶ ἐξῆγούντο τὰ ἐν
τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρ-
36 τού. Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστι ἐν

36 τού. Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν
37 μέσῳ αὐτῶν [καὶ λέγει αὐτοῖς Εἱρήνη ὑμῖν]. Ἅποθέντες
38 δὲ καὶ ἐμφοβοὶ γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. καὶ
εἶπεν αὐτοῖς Τί τεταραγμένοι ἔστε, καὶ διὰ τί διαλο-
39 γισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; ἴδετε τὰς χεῖράς
μου καὶ τοὺς πόδας μου ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ
με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὅστέα οὐκ ἔχει καθὼς
40 ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. [καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς
41 χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.] Ἐτί δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ
τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων εἶπεν αὐτοῖς Ἐχετέ τι βρώ-
42 σιμον ἐνθάδε; οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἱχθύος ὅπτοῦ μέρος.
43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. Εἶπεν δὲ
44 πρὸς αὐτούς Οὗτοι οἱ λόγοι μου οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς
ἔτι ὡν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα
ἐν τῷ νόμῳ Μωυσέως καὶ τοῖς προφήταις καὶ Ψαλμοῖς
45 περὶ ἐμοῦ. τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν μοῦν τοῦ συνιέναι
46 τὰς γραφάς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται πα-

32 ደንብ

37 Θρογθώντες

θεῖν τὸν χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ημέρᾳ,
καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ δύνομα τοῦ μετάνοιαν ἐἰς⁴⁷ ἄφε-⁴⁷
σιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, — ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερου-
σαλήμ· ὑμεῖς⁴⁸ μάρτυρες τούτων. καὶ ἴδον ἐγὼ ἐξαποστέλλω⁴⁹
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθί-
σατε ἐν τῇ πόλει ἡώς οὐ ἐνδύσησθε ἐξ ὑψους δύναμιν.

Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἡώς πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας⁵⁰
τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ⁵¹
εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν [[καὶ ἀνεφέρετο εἰς
τὸν οὐρανόν]]. καὶ αὐτὸλ [[προσκυνήσαντες αὐτὸν]] ὑπέ-⁵²
στρεψάν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, καὶ ἥσαν⁵³
διὰ παντὸς ἐν τῷ ἵερῳ εὐλογοῦντες τὸν θεόν.

47 καὶ | ἔθνη· ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ ὑμεῖς

KATA ΙΩΑΝΗΝ

I ΕΝ ΑΡΧΗ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν,
2 καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ
3 πρὸς τὸν θεόν. πάντα δὲ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ
4 ἐγένετο οὐδὲ ἔν. ὁ γέγονεν ἐν τῷ αὐτῷ ζωῇ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ
5 ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων· καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει,
6 καὶ ἡ σκοτία αὐτὸν οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἀνθρώπος
7 ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὃνομα αὐτῷ Ἰωάννης· οὗτος ἦλθεν
εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες
8 πιστεύσωσιν δὲ αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα
9 μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἡ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ὁ
10 φωτίζει πάντα ἀνθρώπου ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν
τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δὲ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος
11 αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 'Eis' τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
12 παρέλαβον. δοσὶ δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν
τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
13 οἱ οὐκ ἔξ αἰμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελή-
14 ματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν.

ο λόγος σάρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασά-
μεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός,
15 πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. (Ιωάνης μαρτυρεῖ περὶ
αὐτοῦ καὶ κέκραγεν Ἀλέγων — οὗτος ἦν ὁ εἰπών — ‘Ο’ δη-
σω μου ἐρχόμενος διμπροσθέν μου γέγονεν, διτὶ πρώτος μου

3, 4 ἐν διέγονεν. ἐν οὐδὲ εἰς τις λέγων Οὗτος ἦν διν εἶπον· δι-

ἡν.) ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβο-²⁶
μεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωυσέως ²⁷
ἔδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγέ-
νετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· μονογενῆς θεὸς ὁ ὥν ²⁸
εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

Καὶ αὕτη ἔστιν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάνου ὅτε ἀπέστει-²⁹
λαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἵερεis καὶ
Λευείτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτὸν Σὺ τίς εἶ; καὶ ὡμολόγη-³⁰
σεν καὶ οὐκ ἡρηγήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι Ἐγὼ οὐκ εἰμὶ³¹
ὁ χριστός, καὶ ἡρώτησαν αὐτὸν Τί ὅν; [σὺ] Ἡλείας εἶ; καὶ
καὶ λέγει Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη
Οὗ. εἶπαν οὖν αὐτῷ Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς ³²
πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; ἔφη Ἐγὼ ³³
φωνὴ Βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Εγένετε τὴν ὄδον
Κυρίογ, καθὼς εἶπεν Ἡσαίας ὁ προφήτης. Καὶ ἀπεσταλ-³⁴
μένοι ἡσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων, καὶ ἡρώτησαν αὐτὸν καὶ ³⁵
εἶπαν αὐτῷ Τί οὖν βαπτίζεις εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς οὐδὲ³⁶
Ἡλείας οὐδὲ ὁ προφήτης; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάνης ³⁷
λέγων Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατi· μέσος ὑμῶν στήκει ὁν
ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, ὅπιστω μου ἐρχόμενος, οὐ οὐκ εἰμὶ [ἐγὼ] ³⁸
ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἴμαντα τοῦ ὑποδήματος. Ταῦ-³⁹
τα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ
Ἰωάνης βαπτίζων.

Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν ⁴⁰
Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει Ἰδε ὁ ἀμνὸς⁴¹
τοῦ θεοῦ ὁ ἀἴρων τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου. οὗτός ἔστιν ⁴²
ὑπὲρ οὐ ἐγὼ εἶπον Ὁπίστω μου ἐρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπρο-⁴³
σθέν μου γέγονεν, ὅτι πρώτος μου ἦν καγὼ οὐκ ἥδεις ⁴⁴
αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ διὰ τοῦτο ἥλθον
ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων. Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἡωάνης ⁴⁵
λέγων ὅτι Τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς πειριτε-⁴⁶
ρὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐμεινεν ἐπ' αὐτόν· καγὼ οὐκ ἥδεις ⁴⁷
αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι ἐκεῖνός μοι
εἶπεν Ἐφ ὃν ἀν ἰδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον

²¹ οὖν σύ; Ἡλείας

ἐπ' αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἀγίῳ.
34 κάγῳ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ νὺὸς
τοῦ θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν ιστήκει Ἰωάνης καὶ ἐκ τῶν μαθη-
36 τῶν αὐτοῦ δύο, καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι
37 λέγει "Ιδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἡκουσαν οἱ δύο μαθη-
38 ταὶ αὐτοῦ" λαλοῦντος καὶ ἡκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. στρα-
φεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας
λέγει αὐτοῖς. Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ 'Ραββεί,
(ὁ λέγεται μεθερμηνευόμενον Διδάσκαλε,) ποῦ μένει;
39 λέγει αὐτοῖς "Ἐρχεσθε καὶ δψεσθε. ἥλθαν οὖν καὶ εἶδαν
ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην.
40 ὕρα δὲ ᾧ ὡς δεκάτῃ. "Ην Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος
Πέτρου εἰς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάνου καὶ
41 ἀκολουθησάντων αὐτῷ εὑρίσκει οὗτος πρώτον τὸν ἀδελφὸν
τὸν Ἰδιον Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν
42 (ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Χριστός). ἦγαγεν αὐτὸν πρὸς
τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Σὺ εἰ
Σίμων ὁ νὺὸς Ἰωάνου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς (ὁ ἐρμηνεύεται
43 Πέτρος).

Τῇ ἐπαύριον ἡθέλησεν ἔξελθεῖν εἰς
τὴν Γαλιλαίαν. καὶ εὑρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ ὁ
44 Ἰησοῦς Ἀκολούθει μοι. δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθ-
45 σαιδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. εὑρίσκει
Φίλιππος τὸν Ναθαναῆλ καὶ λέγει αὐτῷ "Ον ἔγραψεν
Μωυσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν
46 νὺὸν τοῦ Ἰωσῆφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Να-
θαναῆλ 'Εκ Ναζαρὲτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει
47 αὐτῷ ὁ Φίλιππος "Ἐρχου καὶ ἴδε. εἶδεν Ἰησοῦς τὸν
Ναθαναῆλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ "Ιδε
48 ἀληθῶς Ἰσραηλείτης ἐν φ δόλος οὐκ ἐστιν. λέγει αὐτῷ
Ναθαναῆλ Πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτῷ Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὅντα ὑπὸ τὴν
49 συκῆν ἐλόν σε. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναῆλ 'Ραββεί, σὺ

εἰ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραὴλ. ἀπεκρίθη ⁵⁰
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ "Οτι εἰπόν σοι ὅτι εἰδόν σε ὑπο-
κάτω τῆς συκῆς πιστεύεις; μείζω τούτων ὅψη. καὶ λέγει ⁵⁵
αὐτῷ Ἀμήν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνε-
φύστα καὶ τοὺς ἀγρέλογς τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ
καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν γῆν τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ τῇ Γῆμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανὰ τῆς ¹
Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ ἐκλήθη δὲ καὶ ²
ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. καὶ ὑστερή- ³
σαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν Οἴνον
οὐκ ἔχουσιν. καὶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Τί ἔμοι καὶ σοί, ⁴
γύναι; οὕπω ἥκει ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς ⁵
διακόνοις "Οτι ἀν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε. ἥσαν δὲ ἐκεῖ ⁶
λίθιναι ὑδρίαι ἔξι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κε-⁷
μεναι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἡ τρεῖς. λέγει αὐτοῖς, ⁸
ὅ Ἰησοῦς Γερίσατε τὰς ὑδρίας ὑδατος· καὶ ἐγέμισαν
αὐτὰς ἔως ἄνω. καὶ λέγει αὐτοῖς Ἀντλήσατε νῦν καὶ ⁹
φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ· οἱ δὲ ἤρευκαν. ὡς δὲ ἐγεύσατο, ¹⁰
ὅ ἀρχιτρίκλως τὸ ὕδωρ οἴνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ἦδει
πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ἦδεισαν οἱ ἡντληκότες τὸ ὕδωρ,
φωνεῖ τὸν ουμφίον ὁ ἀρχιτρίκλως καὶ λέγει αὐτῷ Πᾶς ¹¹
ἀνθρώπος πρῶτον τὸν καλὸν οἴνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυ-
σθῶσι τὸν ἐλάσσων σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἴνον ἔως
ἄρτι. Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν ¹²
Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ
ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

ΜΕΤΑ ΤΟΥΤΟ κατέβη εἰς Καφαρναοῦμ αὐτὸς καὶ ἡ ¹³
μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ
ἐκεῖ ἐμενειν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς το-¹⁴
τὸ τρίτην ἡμέραν

14 Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς· καὶ εὑρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κεριματιστὰς καθημένους, καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἔξεβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἔξέχεεν τὰ κέρματα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέτρεψεν¹⁵, καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσσι εἶπεν "Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπόριον.¹⁶" Ἐμνήσθησαν οἱ μαθῆται αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἔστιν 'Ο ζαλος τοῦ οἴκου σογ¹⁷ καταφέρεται με.¹⁸ Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;¹⁹ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Λύσατε τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ τον καὶ [ἐν] τρισὶν ἡμέραις ἐγερώ αὐτόν. εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Τεσσεράκοντα καὶ ἔξι ἑτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς αἱ οὔτοις, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;²⁰ ἐκεῖνος δὲ²¹ ἐλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. "Οτε οὖν ἥγερθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθῆται αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἐλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ως δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες²⁴ αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἢ ἐποίει· αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν²⁵ αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἴνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὸς γάρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

1 Ἡν δὲ ἀνθρώπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα² αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ 'Ραββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γάρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα³ ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ὃ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. ἀπεκρίθη⁴ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ 'Ἄμην ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἀνθρώπος, οὐ δύναται ίδειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.⁵

4 λέγει πρὸς αὐτὸν [ο] Νικόδημος Πῶς δύναται ἀνθρώπος

¹⁵ ἀνθετρέψεν

γεννηθῆναι γέρων ὡν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; ἀπεκρίθη [ό] Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὄντος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. τὸ γεγενημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστι, καὶ τὸ γεγενημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμα ἐστιν. μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἰπόν σοι Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. 7 τὸ πνεῦμα ὃπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, 8 ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγενημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. ἀπεκρίθη 9 Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ισραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι 11 ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὁ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ ἐπίγεια εἰπόν υἱον 12 καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω υἱον τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. καὶ καθὼς 14 Μωυσῆς ὑψώσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ἡγεμόνης 15 ζωὴν αἰώνιον.

Οὕτως γὰρ ἡγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλὰ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ 17 τὸν κόσμον, ἀλλ᾽ ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων 18 εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται. ὁ μὴ πιστεύων ηδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ δόνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. αὗτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον 19 καὶ ἡγάπησαν οἱ ἀνθρώποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς, ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσ- 20 σων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται 21 πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα ὅτι ἐν θεῷ

ἐστὶν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριψεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβά-
23 πτιζεν. ἦν δὲ καὶ [ό] Ἰωάνης βαπτίζων ἐν Αἶνῳ ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὑδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ
24 ἐβαπτίζοντο· οὕπω γάρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν
25 Ἰωάνης. Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάνου
26 μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. καὶ ἦλθαν πρὸς τὸν
Ἰωάνην καὶ εἶπαν αὐτῷ· Ραββεί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν
τοῦ Ἰορδάνου, φῶ σὺν μεμαρτύρηκας, ἵδε οὗτος βαπτίζει καὶ
27 πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. ἀπεκρίθη Ἰωάνης καὶ εἶπεν
Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν ἔαν μὴ γῇ δεδομένον
28 αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἴπον
[ἔγώ] Οὐκ εἰμὶ ἔγὼ ὁ χριστός, ἀλλ’ ὅτι Ἀπεσταλμένος
29 εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. ὁ ἔχων τὴν νῦμφην νυμφίος ἐστίν.
ὅ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾶ
χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὗτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ
30 ἐμὴ πεπλήρωται. ἐκεῖνοι δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦ-
31 σθαι. ‘Ο ἄνωθεν ἔρχόμενος ἐπάνω πάντων
ἐστίν. ὁ ὧν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς
λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν.
32 ὁ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν τοῦτον μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν
33 αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν
34 ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. ὃν γάρ ἀπέστειλεν
ὅθεος τὰ ρήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ, οὐ γάρ ἐκ μέτρου δίδωσιν
35 τὸ πνεῦμα. ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν
36 ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν
αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ’ ἡ ὄργὴ
τοῦ θεοῦ μένει ἐπ’ αὐτόν.

ι. Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι
‘Ιησοῦς πλείους μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει [ἥ] Ἰωά-
νης,— καίτοι γε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ’ οἱ μα-

θηταὶ αὐτοῦ, — ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἐδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρίας. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρίας λεγομένην Συχάρη πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ [τῷ] Ἰωσήφ τῷ νίῳ αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὃ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὗτος ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα δὲ ήταν ἡ ἕκτη. ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρίας ἀντλῆσαι ὑδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Δός μοι πεῖν· οἱ γὰρ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ὡντας τροφᾶς ἀγοράστωσιν. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρείτις Πῶς, σὺ Ἰουδαίος ὡν παρέμοι πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρείτιδος οὕσης; [οὐ γάρ συνχρώνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις.] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Εἰ γέδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ καὶ τίς ἔστιν ὁ λέγων σοι Δός μοι πεῖν, σὺ δὲ γῆτης αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὑδωρ ζῶν. λέγει αὐτῷ⁺ Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις καὶ τὸ φρέαρ ἔστιν βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὑδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ ιεροί αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὑδατος τούτου διψήσει πάλιν· ὃς δὲ ἀν πίγ ἐκ τοῦ ὑδατος οὐ ἔγω δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰώνα, ἀλλὰ τὸ ὑδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὑδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὑδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῇ ¹⁶ "Ὕπαγε φώνησόν σου τὸν ἄνδρα καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν [αὐτῷ τῷ] Οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Καλῶς εἶπες ὅτι ¹⁷ "Ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ τὸν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἄνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. οἱ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὅρει τούτῳ προστεκύνησαν· καὶ ὑμείς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἔστιν ὁ τόπος ὅπου προσκυ-

εις νεῦν δεῖ. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι
 ἔρχεται ὥρα ὅτε οὗτε ἐν τῷ δρει τούτῳ οὕτε ἐν Ἱεροσολύ-
 ματοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴ-
 δατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἶδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ
 τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε
 οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύ-
 ματι καὶ ἀληθείᾳ, καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζῆτει τοὺς
 προσκυνοῦντας αὐτὸν πνεῦμα ὃ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦν-
 τας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. λέγει
 αὐτῷ ἡ γυνή Οἶδα δτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος
 Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἀπάντα. λέγει
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σα. Καὶ
 ἐπὶ τούτῳ ἥλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἔθαύμαζον δτι
 μετὰ γυναικῶν ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν Τί ζῆτεις; ἦ
 Τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ἀφῆκεν οὖν τὴν ύδριαν αὐτῆς ἡ
 γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις
 Δεῦτε ἴδετε ἀνθρωπὸν ὃς εἰπέ μοι πάντα ἂν ἐποίησα.
 μῆτη οὐτός ἐστιν ὁ χριστός; ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως καὶ
 ἥρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἥρώτων
 αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες Ῥαββεί, φάγε. ὁ δὲ εἶπεν
 αὐτοῖς Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἦν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.
 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἄλληλους Μή τις ἡγεγκεν
 αὐτῷ φαγεῖν; λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν
 ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω
 αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς λέγετε δτι Ἔτι τετράμηνος
 ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ιδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε
 τοὺς ὄφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας δτι λευκαί
 εἰσιν πρὸς θερισμόν· ηδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει
 καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα ὁ σπείρων ὁμοῦ
 χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀλη-
 θινὸς δτι ἀλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἀλλος ὁ θερίζων.
 ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε·
 ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσ-

εληλύθατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολ- 39
λοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον
τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι Εἰπέν μοι πάντα ἢ ἐποί-
ησα. ως οὖν ἡλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἡρώτων 40
αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.
καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 41
τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον [ὅτι] Οὐκέτι διὰ τὴν ὑστερήσανταν λαλιὰν⁴²
πιστεύομεν αὐτοῖς γάρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτος
ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτῆρ τοῦ κόσμου.

Μετὰ δὲ τὰς δύο ημέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γαλι- 43
λαίαν· αὐτὸς γάρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ
ιδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. ὅτε οὖν ἥλθεν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες
ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ αὐτοὶ γάρ
ἥλθον εἰς τὴν ἑορτήν. Ἡλθεν οὖν πάλιν εἰς 45
τὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ
οἶνον. ⁴⁶ Καὶ ἦν⁴⁷ τις βασιλικὸς οὐδὲν ὁ οὐίος ἡσθένει ἐν
Καφαρναούμ· οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς 47
Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ
ἡρώτα ἵνα καταβῇ καὶ λάσηται αὐτοῦ τὸν οὐίον, ἥμελ-
λεν γάρ ἀποθνήσκειν. εἰπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν 48
Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ ⁴⁹πιστεύσητε.⁵⁰
λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός Κύριε, κατάβηθι πρὶν 49
ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πο- 50
ρεύουν· ὁ οὐίος σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ
ὅν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐπορεύετο. ἥδη δὲ αὐτοῦ 51
καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπῆκτησαν αὐτῷ λέγοντες
ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ’ αὐτῶν 52
ἐν ᾧ κομψύτερον ἔσχεν· εἶπαν οὖν αὐτῷ ὅτι Ἐχθὲς
ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. ἔγνω οὖν ὁ 53
πατὴρ ὅτι ἐκείνη τῇ ὥρᾳ ἐν ᾧ ἐίπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ‘Ο
οὐίος σου ζῇ, καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.

54 Τούτο [δέ] πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

τ ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ ἦν ἔορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη
 α Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἐστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύ-
 μοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ ἡ ἐπιλεγομένη
 3 Ἐβραϊστὶ Ἁγθζαθά, πέντε στοὰς ἔχουσα· ἐν ταύταις
 κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ἔη-
 5 ρῶν. ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα [καὶ] ὀκτώ ἔπη
 6 ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· τοῦτον ἴδων ὁ Ἰησοῦς κατα-
 κείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἥδη χρόνον ἔχει, λέγει
 7 αὐτῷ Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν
 Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα ὅταν ταραχῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ
 με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν φῶ δὲ ἔρχομαι ἔγω ἄλλος πρὸ
 8 ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἔγειρε ἄρον
 9 τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. καὶ εὐθέως ἐγένετο
 10 ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περι-
 11 επάτει. Ἡν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
 12 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ Σάββατον
 13 ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἀραι τὸν κράβαττον. ὃς δὲ
 14 ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ο ποιήσας με ὑγιῆ ἐκεῖνός μοι εἴπειν
 15 Ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. ἡρώτησαν αὐ-
 16 τόν Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι Ἅρον καὶ περι-
 17 πάτει; ὁ δὲ λαθεὶς οὐκ ἔδει τίς ἐστιν, ὁ γὰρ Ἰησοῦς
 18 ἔξενευσεν ὅχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εύρι-
 19 σκει αὐτὸν [ό] Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἴπειν αὐτῷ Ἰδε
 20 ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν σοι τι
 21 γένηται. ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ [εἴπειν] τοῖς Ἰου-
 22 δαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. καὶ διὰ
 23 τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν ὅτι ταῦτα ἐποίει.
 24 ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς Ὁ πατήρ μου

ἔως ἅρτι ἐργάζεται, κάγω ἐργάζομαι. διὰ τοῦτο οὖν μᾶλ- 18 λον ἔζητουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον ἀλλὰ καὶ πατέρα Ἰδιον ἐλεγε τὸν θεόν, ἵσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. Ἀπεκρίνατο οὖν [ὁ Ἰησοῦς] 19 καὶ ἐλεγεν αὐτοῖς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν ἀν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἂ γὰρ ἀν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὄμοιώς ποιεῖ. ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν 20 αὐτῷ ἂ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς 21 νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πάσαν 22 δέδωκεν τῷ υἱῷ, ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι 23 τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν 24 λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 25 ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἔστιν ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ 26 ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ἔξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ 27 κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἔστιν. μὴ θαυμάζετε 28 τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾧ πάντες οἱ ἐν τοῖς μυημέοισι ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ 29 ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ ^τ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν 30 ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἔστιν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θελημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θελημα τοῦ πέμψαντός με. 31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· ἀλλος 32 ἔστιν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἔστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ὑμεῖς ἀπεστάλκατε 33

34 πρὸς Ἰωάνην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ· ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθράπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω
 35 ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. ἐκεῖνος δὲ ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ηθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὅραν ἐν
 36 τῷ φωτὶ αὐτοῦ· ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάνου, τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω
 αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ, μάρτυρει περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ
 37 πατὴρ με ἀπέσταλκεν, καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ. οὕτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκη-
 38 κόατε οὕτε εἶδος αὐτοῦ ἐωράκατε, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι δὲν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος τού-
 39 τῷ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ἔραυνάτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ
 40 μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με
 41 ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω,
 42 ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε
 43 ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὄνόματι τοῦ πατρὸς μου
 καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐὰν ἀλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὄνόματι τῷ
 44 ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι,
 δόξαν παρ' ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ
 45 τοῦ μόνου [θεοῦ] οὐ ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγο-
 ρήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ζστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν
 46 Μωυσῆς, εἰς δὲν ὑμεῖς ἡλπίκατε. εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωυ-
 σεῖ, ἐπιστεύετε ἀν ἐμοί, περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγρα-
 47 ψει. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασι οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς
 ἐμοῖς ῥήμασιν 'πιστεύσετε';

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης
 2 τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος. ἡκολούθει δὲ αὐτῷ ὅχλος
 πολύς, ὅτι ἐθεώρουν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούν-
 3 των. ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ δρός Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο
 4 μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἕγγυς τὸ πάσχα,¹ ἡ
 5 ἐορτὴ τῶν Ιουδαίων. ἐπάρας οὖν τοὺς ὄφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς

καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὅχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λέγει πρὸς Φίλιππον Πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους ὡνα φάγωσιν οὗτοι; τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτὸν, αὐτὸς γὰρ ἥδει 6 τί ἔμελλεν ποιεῖν. ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος Διακοσίων 7 δημαρίων ἄρτοις οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς ὡνα ἕκαστος βραχὺ λάβῃ. λέγει αὐτῷ εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας 8 ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου Ἐστιν παιδάριον ὥδε ὃς 9 ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὄψιάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἔστιν εἰς τοσούτους; εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Ποιήσατε τοὺς ὁν ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν ὅνυν οἱ ἄνδρες¹⁰ τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισχιλιοι. ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέ- 11 δωκεν τοῖς ἀνακειμένοις, ὅμοιως καὶ ἐκ τῶν ὄψιαριων ὅσον ἥθελον. ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 12 Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ὡνα μὴ τι ἀπόληται συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους 13 κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων ἢ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν. Οἱ οὖν ἀνθρώποι 14 ἰδόντες ἢ ἐποίησεν σημεῖα¹⁵ ἔλεγον ὅτι Οὐτός ἔστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. Ἰησοῦς 15 οὖν γνοὺς ὅτι μελλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐτὸν ὡνα ποιήσωσιν βασιλέα ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὅρος αὐτὸς μόνος.

‘Ος δὲ ὁ ὄψια ἐγένετο κατέβησαν οἱ μα- 16 θηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θαλάσσαν, καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον 17 ἥρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἥδη ἐγεγόνει καὶ οὕπω ἐληλύθει ἢ πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς¹⁸, ἢ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διεγείρετο. ἐλη- 19 λακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. ὁ δὲ λέγει 20 αὐτοῖς Ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ἥθελον οὖν λαβεῖν 21 αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἦν ὑπῆργον.

10 οὖν, ἄνδρες

14 ὁ ἐποίησεν σημεῖον

17 Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὅχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης
 ἕδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἔκει εἰ μὴ ἔν, καὶ ὅτι οὐ
 συνεισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον
 23 ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον ἀλλὰ ἥλθεν πλοῖα
 ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὃπου ἔφαγον τὸν ἄρτον
 24 εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου. ὅτε ὁν εἶδεν ὁ ὅχλος ὅτι
 Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἔκει οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν
 αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια καὶ ἥλθον εἰς Καφαρναούμ ^{ζητούν-}
 25 τες τὸν Ἰησοῦν. καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης
 26 εἶπον αὐτῷ 'Ραββεί, πότε ὡδε γέγονας; ἀπεκρίθη αὐτοῖς
 ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 'Αμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτε με
 οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα ἄλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ
 27 ἔχορτάσθητε ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην
 ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἦν ὁ νίδος
 τοῦ ἀνθρώπου υἱοῦ δώσει, τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγι-
 28 σεν ὁ θεός. εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν τί ποιῶμεν ἵνα ἐργα-
 29 ζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς Τοῦτο ἔστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ ἵνα πιστεύητε εἰς
 30 ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. εἶπον οὖν αὐτῷ Τί οὖν ποιεῖς σὺ
 31 σημεῖον, ἵνα ἰδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; οἱ
 πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἔστιν
 γεγραμμένον ^{ἌΡΤΟΝ} ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αἵτοῖς
 32 φαγεῖν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς 'Αμὴν ἀμὴν λέγω
 υἱοῦ, οὐ Μωυσῆς ^{ἔδωκεν} υἱοῦ τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
 ἀλλ' ὁ πατὴρ μου δίδωσιν υἱοῦ τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 33 τὸν ἀληθινόν ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἔστιν ὁ καταβάίνων
 34 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. εἶπον οὖν πρὸς
 35 αὐτόν Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. εἶπεν
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς 'Εγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς ὁ ἐρχόμενος
 πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ
 36 διψήσει πώποτε. ἀλλ' εἶπον υἱοῦ ὅτι καὶ ἐωράκατε [με]
 37 καὶ οὐ πιστεύετε. Πᾶν ὁ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ
 38 ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, ὅτι

καταβέθηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ὡς ποιῶ τὸ θέλημα τὸ
ἔμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με· τοῦτο δέ ἐστιν ³⁹
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με ὡς πᾶν δὲ δέδωκέν μοι μὴ
ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸς τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου ὡς πᾶς ὁ θεός
ῥών τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ
ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

⁴⁰ Ἐγόρ- γυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν Ἐγώ εἰμι
ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔλεγον Ὡύχι! ⁴²
οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσῆφ, οὐδὲν οἴδαμεν τὸν
πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει ὅτι Ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ καταβέθηκα; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μή ⁴³
γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με ⁴⁴
ἐώς μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτὸν, καγὼ ἀνα-
στήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἐστιν γεγραμμένον ἐν ⁴⁵
τοῖς προφήταις Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ·
πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς
ἔμε· οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἐώρακέν τις εἰ μὴ ὁ ὡν παρὰ [τοῦ] ⁴⁶
θεοῦ, οὗτος ἐώρακεν τὸν πατέρα. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ⁴⁷
ὅ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ⁴⁸
οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέ- ⁴⁹
θανοντος οὗτος ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων ⁵⁰
ὡς τις ἐξ αὐτοῦ φάγη καὶ μὴ ἀποθάνῃ· ἐγὼ εἰμι ὁ ⁵¹
ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγη
ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου ζήσει εἰς τὸν αἰώνα, καὶ ὁ ἄρτος
δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σάρξ μου ἐστὶν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου
ζωῆς.

⁵² Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰου-
δαῖοι λέγοντες Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δύναι τὴν σάρκα
[αὐτοῦ] φαγεῖν; εἶπεν οὖν αὐτοῖς [ό] Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν ⁵³
λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.
ὅ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν ⁵⁴
αἰώνιον, καγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· ἡ γὰρ ⁵⁵

σάρξ μου ἀληθής ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής
57 ἐστι πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ
αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κάγῳ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέν με
58 ὁ ζῶν πατήρ κάγῳ ζῷ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με
κάκεινος ζήσει δι' ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἔξ οὐρανοῦ
καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώ-
59 γων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰώνα. Ταῦτα εἶπεν
60 ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.

Πολ-

λοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπαν Σκλη-
ρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;
61 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;
62 ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου
63 ἦν τὸ πρότερον; τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σάρξ
οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ρήματα ἂν ἐγὼ λελάηκα ὑμῖν πνεῦμά
64 ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν· ἀλλὰ εἰσὶν ἔξ ὑμῶν τινὲς οἱ οὐ πι-
65 πιστεύουσιν. "Ηιδει γάρ ἔξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ
66 ἐὰν μὴ γέρει δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός. Εἴκεν
67 τούτου πολλοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὅπι-
68 σα καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
69 τοῖς δώδεκα Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; ἀπεκρίθη αὐ-
τῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ρήματα
70 ζωῆς αἰώνιου ἔχεις, καὶ ημεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἔγνωκα-
71 το μεν δτι σὺ εἶ ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
72 Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἔξελεξάμην; καὶ ἔξ ὑμῶν εἰς διά-
73 τι βολός ἐστιν. Έλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου·
οὗτος γάρ ἔμελλεν παραδιδόναι αὐτόν, εἰς ἐκ τῶν δώδεκα.

· ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ περιεπάτει [ό] Ἰησοῦς ἐν τῇ
50 ἀποθηῆσκη

Γαλιλαίδ, οὐ γάρ ἥθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζή-
τουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. ἦν δὲ ἔγγυς ἡ ἑορτὴ τῶν ²
Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ ³
αὐτοῦ Μετάβθη ἐντεῦθεν καὶ ὑπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν,
ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσουσιν [σοῦ] τὰ ἔργα ἢ ποιεῖς.
οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ Γαύτος ⁴ ἐν παρρη-
σίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.
οὐδὲ γάρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. λέγει οὖν ⁵
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ὁ καρὸς ὁ ἐμὸς οὕπω πάρεστιν, ὃ δὲ
καρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἑτοιμος. οὐ δύναται ὃ ⁶
κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἔγὼ μαρτυρῶ περὶ
αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ ποιηρά ἐστιν. ὑμεῖς ἀνάβητε ⁸
εἰς τὴν ἑορτήν ἔγὼ Γοῦπω ⁹ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύ-
την, ὅτι ὁ ἐμὸς καρὸς οὕπω πεπλήρωται. ταῦτα δὲ ⁹
εἰπὼν Γαύτοις ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. ¹⁰ Ως οὐ
δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ
αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερώς ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. οἱ οὖν ¹¹
Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἐλεγον Ποῦ
ἐστιν ἐκεῖνος; καὶ γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν ¹²
τοῖς ὅχλοις· οἱ μὲν ἐλεγον ὅτι Ἀγαθός ἐστιν, ἄλλοι [δὲ]
ἐλεγον Οὐ, ἀλλὰ πλανῆ τὸν ὅχλον. οὐδεὶς μέντοι ¹³
παρρησίᾳ ἐλάσσει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
δαίων.

¹⁴ "Ηδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ¹⁴
ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν. ἐθάύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγον- ¹⁵
τες Πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; ἀπε- ¹⁶
κρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἐ-
στιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· ἔάν τις θέλῃ τὸ θέ- ¹⁷
λημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς πότερον ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐστὶν ἡ ἔγω ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. ὃ ἀφ' ἔαυ- ¹⁸
τοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἴδιαν ζητεῖ· ὃ δὲ ζητῶν τὴν
δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ
ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστιν. οὐ Μωυσῆς Γέδωκεν ¹⁹ ὑμῖν τὸν

3 τὰ ἔργα σου

4 αὐτὸς

8 οὐκ

9 αὐτὸς

νόμον; καὶ οὐδεὶς ἔξι υμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε
 20 ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε
 21 ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἐν
 22 ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε. διὰ τοῦτο Μωυσῆς
 23 δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν,— οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωυσέως
 24 ἐστὶν ἀλλ᾽ ἐκ τῶν πατέρων,— καὶ [ἐν] σαββάτῳ περιτέμνετε
 25 ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβάνεις [ό] ἄνθρωπος ἐν σαβ-
 βάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωυσέως, ἐμοὶ χολάτε ὅτι
 26 δλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; μὴ κρίνετε
 27 κατ' ὅψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνετε. "Ε-

λεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειτῶν Οὐχ οὐτός ἐστιν
 28 ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; καὶ ἵδε παρρησίᾳ λαλεῖ καὶ
 οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν· μή ποτε ἀληθῶς ἔγυρωσαν οἱ ἄρχον-
 29 τες ὅτι οὐτός ἐστιν ὁ χριστός; ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν
 30 ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρχηται οὐδεὶς γινώσκει πόθεν
 31 ἐστίν. "Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων [ό] Ἰησοῦς καὶ
 λέγων Κάμει οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἔμαυ-
 τοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν
 32 ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ κά-
 33 το κείνος με ἀπέστειλεν. 'Εξήγουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ
 οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὕπω ἐληλύθει
 34 ἡ ὥρα αὐτοῦ. 'Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
 35 αὐτόν, καὶ ἐλεγον· Ο χριστὸς ὅταν ἔλθῃ μὴ πλείονα ση-
 36 μεῖα ποιήσει ών οὗτος ἐποίησεν;" Ήκουσαν
 οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ
 ἀπέστειλαν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὑπηρέτας ἵνα
 37 πιάσωσιν αὐτόν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς "Ἐτι χρόνον μικρὸν
 38 μεθ' υμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. ζητή-
 39 στέ με καὶ οὐχ εύρήστε με, καὶ δόπου εἰμὶ ἐγὼ ύμεις οὐ
 40 δύνασθε ἐλθεῖν. εἰπον οὖν οἱ Ιουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς Ποῦ
 οὗτος μέλλει πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς οὐχ εύρήσομεν αὐτόν;
 μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι
 41 καὶ διδάσκειν τοὺς Ἑλληνας; τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος ὃν

εἶπε Ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετέ με καὶ ὅπου εἰμὶ ἔγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς Ἰστή³⁷ καὶ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξεν λέγων Ἐάν τις διψᾷ ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ³⁸ γραφή, ποταμὸι ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσονται ὕδατος ζῶντος. Τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος ὅν³⁹ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύσαντες εἰς αὐτόν· οὕπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὗπω ἐδοξάσθη. Ἐκ τοῦ⁴⁰ δχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἐλεγον [ὅτι] Οὐτός⁴¹ ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ἄλλοι ἐλεγον Οὐτός⁴² ἐστιν ὁ χριστός· οἱ δὲ ἐλεγον Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ χριστὸς ἐρχεται; οὐχ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ⁴³ οὐπέρω⁴⁴ Ματαος Δαγείδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυείδ, ἐρχεται ὁ χριστός; σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ⁴⁵ δχλῳ δι' αὐτόν. τινὲς δὲ ἥθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν,⁴⁶ ἀλλ' οὐδεὶς ἔβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.

*Ηλ-⁴⁷
θον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους,
καὶ, εἰπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι Διὰ τί οὐκ ἡγάγετε αὐτον;
ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὔτως⁴⁸
ἄνθρωπος. ἀπεκρίθησαν οὖν [αὐτοῖς] οἱ Φαρισαῖοι Μὴ⁴⁹
καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευ-⁵⁰
σεν εἰς αὐτὸν ἡ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλὰ ὁ δχλος οὗτος⁵¹
ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοι εἰσιν. λέγει Νικόδη-⁵²
μος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν πρότερον, εἰς ὃν
ἐξ αὐτῶν Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν⁵³
μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; ἀπε-⁵⁴
κρίθησαν καὶ εἴπαν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας
εἶ; ἐραύησον καὶ ᾔδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης
οὐκ ἐγείρεται.

Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν [ό] Ἰησοῦς λέγων Ἐγώ⁵⁵
εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν μοι οὐ μὴ περι-

πατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
 13 εἰπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυ-
 14 ρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Κανὸν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ,
 15 ἡ ἀληθής ἔστιν ἡ μαρτυρία μου^τ, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον
 καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἶδατε πόθεν ἔρχομαι
 16 15 ἡ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ
 17 κρίνω οὐδένα. καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ
 ἀληθινὴ ἔστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμ-
 18 ψας με [πατήρ]. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγρα-
 19 πται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἔστιν. ἐγὼ
 εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ
 20 ὁ πέμψας με πατήρ. Ἐλεγον οὖν αὐτῷ Ποῦ ἔστιν ὁ
 πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὗτε ἐμὲ οἶδατε οὔτε τὸν
 πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ἤδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἀν
 21 21 οὐ ἤδειτε. Ταῦτα τὰ ρήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ
 διδάσκων ἐν τῷ ιερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὕτω
 ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
 22 22 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς Ἔγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετε
 με, καὶ ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ
 23 ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰου-
 δαῖοι Μήτι ἀποκτενεῖ ἁυτὸν ὅτι λέγει Ὅπου ἐγὼ ὑπά-
 24 γω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; καὶ ἐλεγεν αὐτοῖς Ὅμεις
 ἐκ τῶν κάτω ἔστε, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τού-
 του τοῦ κόσμου ἔστε, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τού-
 25 του. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις
 ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι^τ, ἀποθανεῖσθε
 26 ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν. Ἐλεγον οὖν αὐτῷ Σὺ τίς εἶ;
 εἶπεν αὐτοῖς [ὅ] Ἰησοῦς Τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν;
 27 27 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας
 με ἀληθής ἔστιν, καγὼ δὲ ἡκουσα παρ' αὐτοῦ ταῦτα λαλῶ
 εἰς τὸν κόσμον. οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς

14 ἡ μαρτυρία μου ἀληθής ἔστιν

24 ἐγὼ εἰμί

25 ὑμῖν.

· ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς "Οταν ὑψώσῃ τὸν υἱὸν ²⁸ τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι Ἔγώ εἰμι", καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατὴρ ταῦτα λαλῶ. καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀ-²⁹ φῆκέν με μόνον, ὅτι ἔγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐ-³⁰ τόν.

"Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπι-³¹ στευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους 'Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μού ἔστε, καὶ γνώσεσθε ³² τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρί-³³ θησαν πρὸς αὐτόν Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι Ἐλεύθεροι γενήσεσθε; ἀπεκρίθη αὐτοῖς [ό] Ἰησοῦς 'Ἄμην ἄμην ³⁴ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν δοῦλος ἐστιν [τῆς ἀμαρτίας]: ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν ³⁵ αἰώνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰώνα. ἔὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ³⁶ ἐλευθερώσῃ, ὅντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα ³⁷ Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτε με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἂν ἔγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ πα-³⁸ τρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἂν ἡκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ποιεῖτε. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ 'Ο πατὴρ ἡμῶν ³⁹ Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς [ό] Ἰησοῦς Εἰ τέκνα τοῦ ⁴⁰ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ "ποιεῖτε". νῦν δὲ ⁴¹ ζητεῖτε με ἀποκτεῖναι, ἀνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα ἦν ἡκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ⁴² εἶπαν αὐτῷ 'Ημεῖς ἐκ πορνείας "οὐκ ἐγεννήθημεν". ἔνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. εἶπεν αὐτοῖς [ό] Ἰησοῦς Εἰ ⁴³ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν ἡγαπᾶτε ἀνέμε, ἔγὼ γάρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γάρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. διὰ τί τὴν λαλιὰν τὴν ἡμὴν ⁴⁴ οὐ γινώσκετε; διτε οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον, τὸν ἐμόν. ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας ⁴⁵

28 ἔγὼ εἰμί

39 ἀποιεῖτε

41 οὐ γεγεννήμεθα

τοῦ πατρὸς ὑμῶν θελετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκότο-
νος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι
οὐκ ἔστω ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν
45 ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἔστιν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἐγὼ
46 δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶν
47 ἐλέγχει με περὶ ἀμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί
48 ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; ὁ ὡν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ρήματα τοῦ
οὐκ ἔστε. ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ Οὐ
καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἰς σὺ καὶ δαιμόνιον
49 ἔχεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ
50 τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. Ἐγὼ δὲ οὐ
51 ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. Ἄμην
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον
52 οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰώνα. εἶπαν αὐτῷ οἱ Ἰου-
δαῖοι Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέ-
θανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις Ἐάν τις τὸν
λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν
53 αἰώνα· μὴ σὺ μείζων εἰς τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις
ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν
54 ποιεῖς; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτὸν, ή
δόξα μου οὐδέν ἔστιν· ἔστιν ὁ πατὴρ μου ὁ δοξάσων με,
55 δὸν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Γθεὸς ὑμῶν¹ ἔστιν, καὶ οὐκ ἐγνώκατε
αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἴδα αὐτόν· καὶ εἶπο ὅτι οὐκ οἴδα αὐ-
τόν, ἔσομαι δόμοιος ὑμῶν ψεύστης· ἀλλὰ οἴδα αὐτὸν καὶ
56 τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἤγαλ-
λιάσατο ὥντα ἵδη τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ
57 ἐχάρη. εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν Πεντήκοντα
58 ἔτη οὕπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἔώρακας²; εἶπεν αὐτοῖς
Ἰησοῦς Ἄμην ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι
59 ἐγὼ εἰμί. ἤραν οὖν λίθους ὥντα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν
Ἰησοῦς δὲ ἐκρύθη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.
1 Καὶ παράγων εἶδεν ἀνθρώπουν τυφλὸν ἐκ γενετῆς.

καὶ ἡρώτησαν αὐτὸν οἱ μάθηται αὐτοῦ λέγοντες· Ὡρίβει,²
 τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἡ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γενηθῇ;
 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὕτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς³
 αὐτοῦ, ἀλλ’ ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ.
 ἡμᾶς δεῖ ἔργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως⁴
 ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νῦν ὅτε οὐδεὶς δύναται ἔργάζεσθαι.
 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὁ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. ταῦτα εἶπὼν⁵
 ἔπιτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ
 ἐπέθηκεν⁶ αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὄφθαλμούς, καὶ,
 εἶπεν αὐτῷ “Ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ
 Σιλωάμ (ὅ ἐρμηνεύεται Ἀπεσταλμένος). ἀπῆλθεν οὖν καὶ
 ἤψιστο, καὶ ἥλθεν βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες καὶ⁷
 οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι προσαίτης ἦν ἔλεγον
 Οὐχ οὗτος ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; ἄλλοι ἔλε-⁹
 γον ὅτι Οὗτος ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον Οὐχί, ἄλλα δόμοις
 αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι Ἐγώ εἰμι. ἔλεγον οὖν οἱ
 αὐτῷ Πῶς [οὖν] ἡγεφχθησάν σου οἱ ὄφθαλμοί; ἀπε-¹¹
 κρίθη ἐκεῖνος· Ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν
 ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὄφθαλμοὺς καὶ εἶπεν μοι
 ὅτι Ὅπαγε εἰς τὸν Σιλωάμ καὶ νίψαι· ἀπελθὼν οὖν καὶ
 νιψάμενος ἀνέβλεψα. καὶ εἶπαν αὐτῷ Ποῦ ἐστὶν ἐκεῖ-¹²
 νος; λέγει Οὐκ οἶδα. “Ἄγουστιν αὐτὸν πρὸς¹³
 τοὺς Φαρισαίους τὸν ποτε τυφλὸν. ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾧ¹⁴
 ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ
 τοὺς ὄφθαλμούς. πάλιν οὖν ἡρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρι-¹⁵
 σαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Πηλὸν ἐπέθη-
 κέν μου ἐπὶ τοὺς ὄφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.
 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές Οὐκ ἐστιν οὗτος παρὰ¹⁶
 θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, διτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι [δὲ]
 ἔλεγον Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα ση-
 μεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. λέγουσιν οὖν¹⁷
 τῷ τυφλῷ πάλιν. Τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἡγεφχεῖν
 σου τοὺς ὄφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Προφήτης ἐστίν.

18 Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν
 τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἔως ὅτου ἐφώησαν τοὺς γονεῖς
 19 αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος καὶ ἡρώησαν αὐτοὺς λέγοντες
 Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεν-
 ενηθή; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς
 αὐτοῦ καὶ εἶπαν Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν
 21 καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγενηθή· πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν,
 ἡ τίς ἡνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὄφθαλμοὺς ὑμεῖς οὐκ οἴδαμεν.
 αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει.
 22 ταῦτα εἶπαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβούντο τοὺς Ἰουδαίους,
 ἵδη γὰρ συνετέθευτο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἔω τις αὐτὸν ὁμολο-
 23 γῆσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ τοῦτο οἱ
 γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι Ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτή-
 24 σατε'. Ἐφώησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου ὃς ἦν
 τυφλὸς καὶ εἶπαν αὐτῷ Δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ὑμεῖς οἴδα-
 25 μεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἀμαρτωλός ἐστιν. ἀπεκρίθη
 οὖν ἐκεῖνος Εἰ ἀμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἐν οἴδα ὅτι
 αὐτοῦ τυφλὸς ὡν ἄρτι βλέπω. εἶπαν οὖν αὐτῷ Τί ἐποίησέν
 27 σοι; πῶς ἡνοιξέν σου τοὺς ὄφθαλμούς; ἀπεκρίθη αὐ-
 τοῖς Εἶπον ὑμῖν ἥδη καὶ οὐκ ἡκούσατε· τί τὸ πᾶλιν θέλετε
 ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;
 28 καὶ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν Σὺ μαθητής εἰ ἐκείνου,
 29 ὑμεῖς δὲ τοῦ Μωυσέως ἐσμὲν μαθηταί· ὑμεῖς οἴδαμεν ὅτι
 Μωυσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν
 30 ἐστίν. ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἐν τού-
 τῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν
 31 ἐστίν, καὶ ἡνοιξέν μου τοὺς ὄφθαλμούς. οἴδαμεν ὅτι ὁ
 θεὸς ἀμαρτωλῶν οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἔάν τις θεοσεβής ἡ καὶ
 32 τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰώνος οὐκ ἡ-
 κούσθη ὅτι ἡνέψεν τις ὄφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγενημέ-
 33 νον· εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἡδύνατο ποιεῖν οὐδέν.
 34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἐν ἀμαρτίαις σὺ ἐγενή-
 θης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν

ἔξω. "Ηκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἔξέβαλον αὐτὸν ἔξω, 35
 καὶ εὐρών αὐτὸν εἶπεν Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
 που; Ἄπεκριθεὶς ἐκεῖνος [καὶ εἶπεν] Καὶ τίς ἐστιν¹, κύριε, ἵνα 36
 πιστεύσω εἰς αὐτόν; εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Καὶ ἔώρακας 37
 αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη Πι- 38
 στεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 39
 Εἰς κρίμα ἔγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἥλθον, ἵνα οἱ μὴ 40
 βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται.²
 "Ηκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ
 εἶπαν αὐτῷ Μή καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; εἶπεν αὐτοῖς [ὅ] 41
 Ἰησοῦς Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἀν εἴχετε ἀμαρτίαν· μῦν δὲ λέγε-
 τε ὅτι Βλέπομεν· ἡ ἀμαρτία ὑμῶν μένει.³ Α-
 μὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς
 τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν
 ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν καὶ ληστής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ της θύρας ποιμὴν ἐστιν τῶν προβάτων. τούτῳ ὁ θυρωρὸς 3
 ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ
 ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἔξαγει αὐτά· ὅταν τὰ 4
 ἴδια πάντα ἔκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ
 πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, διὰ οἵδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ·
 ἀλλοτριώφ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν ἀλλὰ φεύξονται 5
 ἀπ' αὐτοῦ, διὰ οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνὴν.
 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ 6
 οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἂν ἐλάλει αὐτοῖς. Εἶπεν 7
 οὖν πάλιν [ὅ] Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἔγὼ εἰμι ἡ
 θύρα τῶν προβάτων. πάντες δοσοὶ ἥλθον πρὸ ἐμοῦ κλέπται 8
 εἰσὶν καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἡκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα.
 ἔγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἔαν τις εἰσελθῃ σωθήσεται καὶ 9
 εἰσελεύσεται καὶ ἔξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει. ὁ κλέ- 10
 πτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ·
 ἔγὼ ἥλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. Εγώ 11
 εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν
 αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὃν τα-

36 Καὶ τίς ἐστιν, ἔφη

ποιμήν, οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα Ἰδια, θεωρεῖ τὸν λύκον
 ἐρχόμενον καὶ ἀφίσιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει,— καὶ ὁ
 13 λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει,— ὅτι μισθωτός ἔστιν
 14 καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν
 ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκουσί με τὰ ἐμά,
 15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ κάγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ
 16 τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ ἄλλα πρό-
 βατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κάκεῖνα δεῖ με
 ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσονται
 17 μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. διὰ τοῦτο με ὁ πατήρ ἀγαπᾷ
 ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.
 18 οὐδεὶς Γῆρεν¹ αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀ-
 π' ἐμαυτοῦ. ἔξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἔξουσίαν ἔχω
 πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ
 19 τοῦ πατρός μου. Σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν
 20 τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. ἔλεγον δὲ πολλοὶ
 ἔξι αὐτῶν Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;
 21 ἄλλοι ἔλεγον Ταῦτα τὰ ῥῆματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου·
 μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίξαι;

22 Ἐγένετο τότε τὰ ἐνκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χει-
 23 μῶν ἦν, καὶ περιεπάτει [ὅ] Ἰησοῦς ἐν τῷ Ἱερῷ ἐν τῷ
 24 στοῷ τοῦ Σολομῶνος. ἐκύκλωσαν² οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι
 καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ
 25 σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς
 [ὅ] Ἰησοῦς Εἰπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
 ποιῶ ἐν τῷ ὄνόματι τοῦ πατρός μου ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
 26 ἐμοῦ· ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἔστε ἐκ τῶν προ-
 27 βάτων τῶν ἐμῶν. τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου
 ἀκούουσιν, κάγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι,
 28 κάγὼ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται
 εἰς τὸν αἰώνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός
 29 μου. ὁ πατήρ μου Γό δέδωκέν μοι πάντων μεῖζόν ἔστιν,

18 αἴρει

24 ἐκύκλευσαν

29 θε...μαίζων ἔστιν

καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός.
 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἔνι ἐσμεν. Ἐβάστασαν πάλιν λίθους οἱ ³⁰
 Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτὸν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰη-³¹
 σοῦς Πολλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν καλὰ³² ἐκ τοῦ πατρός· διὰ
 ποίον αὐτῶν ἔργου ἐμὲ λιθάζετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ³³
 Ἰουδαῖοι. Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ³⁴
 βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὁν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν.
 ἀπεκρίθη αὐτοῖς [ὅ] Ἰησοῦς Οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν ³⁵
 τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι Ἔγὼ εἰπα Θεοί ἐστε; εἰ ἐκεί-³⁶
 νους εἴπειν θεούς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ
 δύναται λυθῆναι ἡ γραφή, ὃν ὁ πατὴρ ἤγιασεν καὶ ἀπέ-³⁷
 στειλεν εἰς τὸν κόσμον ὑμεῖς λέγετε ὅτι Βλασφημεῖς,
 ὅτι εἴπουν Κύρος τοῦ θεοῦ εἰμί; εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ ³⁸
 πατρός μου, μὴ πιστεύετε μοι· εἰ δὲ ποιῶ, καν ἐμοὶ μὴ ³⁹
 πιστεύητε τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε
 ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κάγὼ ἐν τῷ πατρί. Ἐζήτουν [οὖν] ⁴⁰
 Γαύτὸν πάλιν¹ πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ⁴¹
 ὅπου ἦν Ἰωάνης τὸ πρώτον βαπτίζων, καὶ ἔμενεν² ἐκεῖν.
 καὶ πολλοὶ ἥλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάνης ⁴²
 μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἴπειν Ἰωάνης
 περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ⁴³
 ἐκεῖν.

³ Ήν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας ἐκ τῆς ¹
 κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. ἦν δὲ ²
 Μαριὰμ ἡ ἀλειψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς
 πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἦς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος
 ἥσθενει. ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγου-³
 σαι Κύριε, ὃδε ὁν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰη-⁴
 σοῦς εἴπειν Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον
 ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἵνα δοξασθῇ ὁ οὐλὸς τοῦ
 θεοῦ δι' αὐτῆς. ἥγάπτα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ ⁵
 τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. ὡς οὖν ἤκουσεν ⁶

¹ καλὰ ἔδειξα ὑμῖν

39 [πάλιν] αὐτὸν

40 ἔμενεν

ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν φῷ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας·
 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς "Ἄγωμεν εἰς τὴν
 8 Ἰουδαίαν πάλιν. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ 'Ραββεῖ,
 9 νῦν ἔξῆτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις
 10 ἔκει; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὐχὶ δώδεκα ὥραι εἰσιν τῆς ἡμέρας;
 11 ἔών τις περιπατή ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ
 12 φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ἔὰν δέ τις περιπατῇ ἐν
 τῇ νυκτὶ, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.
 13 ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς Δάζαρος ὁ φί-
 λος ἡμῶν κεκοίμηται, ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἔξυπνίσω αὐτόν.
 14 εἶπαν οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτῷ Κύριε, εἰ κεκοίμηται σωθή-
 15 σεται. εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.
 16 ἔκεινος δὲ ἔδοξεν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὑπνου λέγει.
 17 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ Δάζαρος ἀπέ-
 18 θανεῖ, καὶ χάρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἡμην
 19 ἔκει· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγό-
 μενος Δίδυμος τοῖς συνυμβηταῖς "Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα
 20 ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
 21 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὑρεν αὐτὸν τέσσαρας ἥδη ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.
 22 ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων
 23 δεκαπέντε. πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς
 τὴν Μάρθαν καὶ Μαριὰμ ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς
 24 περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς
 25 ἔρχεται ὑπήντησεν αὐτῷ· Γαριὰμ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
 26 εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς Ἰησοῦν Κύριε, εἰς δὲ ἡσ ὧδε
 27 οὐκ ἀν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου· καὶ νῦν οἴδα ὅτι ὅσα ἀν
 28 αἰτήσῃ τὸν θεὸν δώσει σοι ὁ θεός. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς
 29 Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα Οἶδα
 30 ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 31 εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή·
 32 ὃ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰώνα· πιστεύ-
 33 εις τοῦτο; λέγει αὐτῷ Ναί, κύριε· ἐγώ πεπίστευκα ὅτι

σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ νὺὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἀρχόμενος.
 καὶ τοῦτο εἰπούσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριὰμ τὴν ²⁸
 ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρᾳ εἴπασα 'Ο διδάσκαλος πάρεστις καὶ
 φωνεῖ σε. ἐκείνη δὲ ὡς ἡκουσεν ἡγέρθη ταχὺ καὶ ἤρχετο ²⁹
 πρὸς αὐτὸν· οὕτω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ³⁰
 ἀλλ' ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ ὃπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.
 οἱ δὲ Ιουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παρα- ³¹
 μυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη
 καὶ ἐξῆλθεν, ἡκολούθησαν αὐτῇ δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ
 μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. ἡ δὲ οὖν Μαριὰμ ὡς ἥλθεν ὃπου ³²
 ἦν Ἰησοῦς ἰδοῦσα αὐτὸν· ἐπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας,
 λέγουσα αὐτῷ Κύριε, εἰ ἡς ὁδε οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν ὁ
 ἀδελφός. Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτήν κλαίουσαν καὶ τοὺς ³³
 συνελθόντας αὐτῇ Ιουδαίους κλαίοντας ἐνεβριμήσατο τῷ
 πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, καὶ εἶπεν Ποῦ τεθείκατε ³⁴
 αὐτόν; λέγουσις αὐτῷ Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ἐδάκρυ- ³⁵
 σεν ὁ Ἰησοῦς. ἐλεγον οὖν οἱ Ιουδαῖοι "Ιδε πῶς ἐφύλεις ³⁶
 αὐτόν. τινὲς δὲ ἔξ αὐτῶν εἶπαν Οὐκ ἐδύνατο οὗτος ³⁷
 ὁ ἀνοίξας τοὺς ὄφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ
 οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς οὖν πᾶλιν ἐμβριμάμενος ἐν ³⁸
 ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπῆλαιον, καὶ λίθος
 ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. λέγει ὁ Ἰησοῦς "Ἄρατε τὸν λίθον. ³⁹
 λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα Κύ-
 ριε, ηδη δέει, τεταρταῖος γάρ ἐστιν. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη- ⁴⁰
 σοῦς Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς δψῃ τὴν δόξαν
 τοῦ θεοῦ; ήραν οὖν τὸν λίθον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρει τοὺς ⁴¹
 ὄφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι
 ἡκουσάς μου, ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ⁴²
 ἀλλὰ διὰ τὸν δχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον ἵνα πιστεύσωσιν
 δτι σύ με ἀπέστειλας. καὶ ταῦτα εἶπὼν φωνῇ μεγάλῃ ⁴³
 ἐκραύγασεν Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς ⁴⁴
 δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίασε, καὶ ἡ δψις
 αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει [οἱ] Ἰησοῦς αὐτοῖς

45 Δύσατε αὐτὸν καὶ ἀφετε αὐτὸν ὑπάγειν.

Πολ-

λοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἀλθόντες πρὸς τὴν Μαριὰμ

46 καὶ θεασάμενοι Γόντον ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν· τινὲς

δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν

47 αὐτοῖς ἄ ἐποίησεν Ἰησοῦς. Συνήγαγον οὖν οἱ

ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον Τί

48 ποιοῦμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; ἐὰν

ἀφώμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ

ἐλεύσονται οἱ Ρωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον

49 καὶ τὸ ἔθνος. εἰς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καιάφας, ἀρχιερεὺς ὁν

τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς "Υμεῖς οὐκ οἴδατε

50 οὐδέν, οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἰς ἄνθρωπος

ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ δλον τὸ ἔθνος ἀπώλη-

51 ται. Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἰπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὁν

τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦς

52 ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους

μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα

53 συναγάγῃ εἰς ἓν. 'Απ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλεύ-

σαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτὸν.

54 'Ο οὖν Ἰησοῦς οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰου-

δαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς

ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κάκει ἔμεινεν μετὰ

55 τῶν μαθητῶν. 'Ην δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων,

καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας

56 πρὸ τοῦ πάσχα ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. ἐξήτουν οὖν

τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἴερῷ ἐστη-

κότες Τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;

57 δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς

ἵνα ἐάω τις γνῷ ποῦ ἐστὶν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐ-

τόν.

1 'Ο οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἐξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἥλθεν εἰς

Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς.

2 ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει,

ό δὲ Λάζαρος εἰς ἥν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ· ἡ 3
σὺν Μαριὰμ λαβούσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυ-
τίμου ἥλειψεν τοὺς πόδας [τοῦ] Ἰησοῦν καὶ ἐξέμαξεν ταῖς
θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ
τῆς ὁσμῆς τοῦ μύρου. λέγει [δέ] Ἰουδας ὁ Ἰσκαριώτης 4
εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μελλων αὐτὸν παραδιδόναι Διὰ 5
τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ
ἐδόθη πτωχοῖς; εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν 6
ἔμελεν αὐτῷ ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκο-
μον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταξεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰη- 7
σοῦς "Ἄφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἑνταφια-
σμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· τοὺς πτωχοὺς γάρ πάντοτε ἔχετε 8
μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. "Εγγνω 9
οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ
ἥλθαν οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λά-
ζαρον ἴδωσιν δὲ ἡγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ιο-
άρχιερεις ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, διότι πολ- 10
λοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν
Ἰησοῦν.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, 11
ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐλαφροὶ 12
τὰ βαῖα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ,
καὶ ἐκράνγαζον

‘ΩΣΑΝΝΔ,

εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου,
καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ.
εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς 14
ἐστιν γεγραμμένον

Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών.

Ιδοὺ ὁ Βασιλεὺς σογ ἔρχεται,
καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνογ.
Ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρώτον, ἀλλ' ὅ- 15
τε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐ-

17 τῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησάν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει
οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὡν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν
18 ἐκ τοῦ μυημέίου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. διὰ τοῦτο
καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν
19 πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς
ἔαυτούς θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν. ἵδε ὁ κόσμος
ὅπιστα αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἡσαν δὲ Ἡλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαυόντων ἵνα
21 προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ οὗτοι οὖν προσῆλθαν Φι-
λίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἥρωτῶν
22 αὐτὸν λέγοντες Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἴδειν. ἔρ-
χεται ὁ Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀυδρέᾳ. ἔρχεται Ἄνδρεας
23 καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ
24 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ
κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος
25 μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. ὁ φιλῶν
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.
26 ἐὰν ἐμοὶ τις διακονῇ ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ
ἔγώ ἔκει καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται ἐάν τις ἐμοὶ
27 διακονῇ τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. νῦν ή ψυχή μογ τετά-
ρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας
ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἥλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.
28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἥλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ
29 οὐρανοῦ Καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. ὁ [οὖν] ὄχλος
ὁ ἔστως καὶ ἀκούσας ἐλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἀλλοι
30 ἐλεγον Ἀγγελος αὐτῷ λελάηκεν. ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν
31 Ἰησοῦς Οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὐτῇ γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.
32 νῦν κρίσις ἔστιν τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἀρχων τοῦ
33 κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω· καγὼ ἀν ύψωθῶ ἐκ
34 τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. τοῦτο δὲ
ἐλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἥμελλεν ἀποθνήσκειν.

ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὅχλος Ἡμεῖς ἡκουύσαμεν ἐκ τοῦ 34
γόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις
σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἔστιν
οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; εἰπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 35
σοῦς Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἔστιν. περι-
πατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ,
καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἰδεν ποῦ ὑπάγει.
ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱὸι φωτὸς 36
γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελ-
θὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιη- 37
κότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, ἵνα ὁ 38
λόγος Ἡσαίου τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν εἶπεν

Κύριε, τίς ἐπίστευγεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;
καὶ ὁ Βραχίων Κύριογ τίνι ἀπεκαλύφθη;
διὰ τοῦτο οὐκ ἡδύναντο πιστεύειν ὅτι πάλι εἶπεν Ἡσαί- 39
ας

Τετύφλωκεν αὕτῶν τοὺς ὄφθαλμοὺς καὶ ἐπώ- 40
ρωσεν αὕτῶν τὴν καρδίαν,
ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὄφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν
τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν,

καὶ λασομαι αὕτούς.

ταῦτα εἶπεν Ἡσαίας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλά- 41
λησεν περὶ αὐτοῦ. Ὁμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων 42
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους
οὐχ ὠμολόγουν ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται, ἥγά- 43
πησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον Γῆπερ^τ τὴν
δόξαν τοῦ θεοῦ.

‘Ιησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν 44
‘Ο πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν
πέμψαντά με, καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαν- 45
τά με. ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ 46
πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ φεύνῃ. καὶ ἐάν τις 47
μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω
αὐτόν, οὐ γὰρ ηλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον ἀλλ’ ἵνα

48 σώσω τὸν κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ
ρήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτὸν ὁ λόγος δν ἐλά-
49 λησα ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· διτι ἐγὼ
ἔξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ αὐ-
50 τός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἰπω καὶ τί λαλήσω. καὶ
οἶδα διτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴν αἰώνιος ἔστιν. ἂ οὖν ἐγὼ
λαλῶ, καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

1 ΠΡΟ ΔΕ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς
ὅτι ἥλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου
πρὸς τὸν πατέρα ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ
2 εἰς τέλος ἡγάπησεν αὐτούς. Καὶ¹ δείπνου γενομένου, τοῦ δια-
βόλου ἥδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν
3 Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, εἰδὼς διτι πάντα ἔδωκεν
αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ διτι ἀπὸ θεοῦ ἔξῆλθεν
4 καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ
τίθησι τὰ ἴματα, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν·
5 εἴτα βάλλει ὑδωρ εἰς τὸν νιπτήρα, καὶ ἥρξατο νίπτειν τοὺς
πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ φῶν
6 διεζωσμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον. λέγει αὐ-
7 τῷ Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
καὶ εἶπεν αὐτῷ ‘Ο ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδα ἄρτι, γνώση
8 δὲ μετὰ ταῦτα. λέγει αὐτῷ Πέτρος Οὐ μὴ νίψῃς μου
τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰώνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ ‘Ἐὰν
9 μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. λέγει αὐτῷ
Σίμων Πέτρος Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ
10 καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς ‘Ο
λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν [εἰ μὴ τοὺς πόδας] νίψασθαί,
ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἔστε, ἀλλ' οὐχὶ
11 πάντες. ἥδει γάρ τὸν παραδιδόντα αὐτὸν διὰ τοῦτο
12 εἶπεν διτι Οὐχὶ πάντες καθαροί ἔστε. ‘Οτε οὖν ἐμψεύ-

1,2 πατέρα, — ἀγαπήσας.....αὐτούς, — καὶ

τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἴμάτια αὐτοῦ καὶ ὁ ἀνέπεσεν, πάλιν¹² εἶπεν αὐτοῖς Γιωώσκετε τί πεποιηκα ὑμῖν; ὑμεῖς φωνεῖτέ με 'Ο διδάσκαλος καὶ 'Ο κύριος, καὶ τοὺς καλῶς λέγετε, εἰμὶ γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας¹³ ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας· ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν ἵνα καθὼς¹⁴ ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν: εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι¹⁵ ἔστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα¹⁶ τίνας ἔξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα η̄ γραφὴ πληρωθῇ 'Ο τρώγων μογ τὸν δρπτὸν ἐπήρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αγύτογ. ἀπ' ἀρτὶ λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πι-¹⁷ στεύητε ὅταν γένηται ὅτι 'Ἐγὼ εἰμί'. ἀμὴν ἀμὴν λέγω¹⁸ ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἀν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.¹⁹ Ταῦτα²⁰ εἶπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν 'Αμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἔξι ὑμῶν παραδώσει με. ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ ἀπορούμενοι περὶ²¹ τίνος λέγει. ἦν ἀνακείμενος εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν²² τῷ κολπῷ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἡγάπα [ό] Ἰησοῦς²³ νεύει οὐν²⁴ τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ Εἰπὲ τίς ἔστιν περὶ οὐ λέγει. ἀναπεσὼν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ²⁵ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ Κύριε, τίς ἔστιν; ἀποκρίνεται οὐν²⁶ [ό] Ἰησοῦς 'Εκεῖνός ἔστιν φῶν ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ· βάψας οὖν [τὸ] ψωμίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν²⁷ Ιούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε²⁸ εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς 'Ο ποιεῖς ποίησον τάχειον. τοῦτο [δὲ] οὐδεὶς ἔγνω²⁹ τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· τινὲς γὰρ ἐδόκουν,³⁰ ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ιούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς 'Ἄγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἡ τοῖς πτωχοῖς³¹ ἵνα τι δῷ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος³²

12 ἀνέπεσεν πάλιν,

19 ἐγὼ εἰμί

ἔξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νέα.

31 Ὁτε οὖν ἔξῆλθεν λέγει Ἰησοῦς Νῦν ἐδοξάσθη ὁ
32 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ· καὶ ὁ
θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.
33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετε με, καὶ καθὼς
εἴπον τοῖς Ἰουδαίοις δτι Ὅπου ἔγω ὑπάγω ὑμεῖς οὐ
34 δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολὴν καυνὴν δί-
δωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἡγάπησα ὑμᾶς
35 ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γνώσονται
πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἔστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν
36 ἀλλήλοις.

Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε,

ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασται
37 μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. λέγει
αὐτῷ [ό] Πέτρος Γέρμανος, Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαι σοι ἀκολου-
38 θεῖν ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. ἀποκρίνεται
Ἰησοῦς Τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἔως οὐ ἀφνήσῃ με
τρίς.

Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πι-
2 στεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ
τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαὶ εἰσω· εἰ δὲ μή, εἴπον ἀν
3 ὑμῖν, δτι πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· καὶ ἐὰν πορευθῶ
καὶ ἐτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμψο-
μαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα δπου εἰμὶ ἔγω καὶ ὑμεῖς ἡτε.
4 καὶ δπου ἔγω ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν.

Δέγει αὐτῷ Θωμᾶς Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· πῶς οἴδα-
6 μεν τὴν ὁδόν; λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ἔγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ
ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ
7 δι' ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκειτε με, καὶ τὸν πατέρα μου ἀν ἥδειτε.
8 ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἐωράκατε^τ.

Δέ-
γει αὐτῷ Φιλιππος Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ
9 ἀρκεῖ ἡμῖν. λέγει αὐτῷ [ό] Ἰησοῦς Τοσοῦτον χρόνον^ν
μεθ' ὑμῶν εἰμὶ καὶ οὐκ ἐγνωκάς με, Φιλιππε; οἱ ἐωρακῶς
ἐμὲ ἐωρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις Δεῖξον ἡμῖν τὸν

37 Διὰ την πιστεύετε, εἰς τὸν θεόν καὶ γ αὐτόν 9 Τοσοῦτη χρόνῳ

πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι ἔγω ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν τῷ ἑμοὶ ἔστιν; τὰ δόγματα ἀλλὰ ἔγω λέγω ὑμῖν ἀπὸ ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ἐν δμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. πε-11 στεύετε μοι ὅτι ἔγω ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἑμοὶ· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα Γαύτα πιστεύετε¹. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω 12 ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἓμεμένης ταῦται πιστεύει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἔγω πρὸς τὸν πα-13 τέρα Γπορεύομαι² καὶ ὅτι ἀν Γαύτησητε³ ἐν τῷ ὄνόματι μου τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ· ἐάν τι αὐτῆς⁴ σητέ [με] ἐν τῷ ὄνόματι μου Γτοῦτο⁵ ποιήσω. ’Εὰν 15 ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἑμάς τηρήσετε· καγὼ ἔρω-16 τήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλου παράκλητον δώσει ὑμῖν ἵνα Γγ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα⁶, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ 17 κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸν οὐδὲ γινώ-18 σκει⁷ ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν Γέστιν⁸. Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὄρφανούς, ἔρχομαι πρὸς 19 ὑμᾶς. ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς⁹ δὲ θεωρεῖτε με, ὅτι ἔγω ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. ἐν ἐκείνῃ¹⁰ τῇ ἡμέρᾳ ὑμεῖς γινώσκεσθε ὅτι ἔγω ἐν τῷ πατρὶ μου καὶ ὑμεῖς¹¹ ἐν ἑμοὶ καγὼ ἐν ὑμῖν. ὁ ἔχων τὰς ἐντολὰς μου καὶ τηρῶν¹² αὐτὰς ἐκείνος ἔστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπη-13 θήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ¹⁴ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.

Λέγει αὐτῷ Ιούδας,¹⁵

οὐχ ὁ Ισκαριώτης, Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις¹⁶ ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; ἀπεκρίθη Ιησοῦς¹⁷ καὶ εἶπεν αὐτῷ ’Εάν τις ἀγαπᾷ με τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατὴρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσό-18 μεθα καὶ μοιην παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. ὁ μὴ ἀγαπῶν με¹⁹ τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος διν ἀκούετε οὐκ ἔ-20 στιν ἐμὸς ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός. Ταῦ-21 τα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· ὁ δὲ παράκλητος, τὸ²² πνεῦμα τὸ ἀγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὄνόματι μου,²³ ἐκείνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἀ-

¹¹ αὐτοῦ | μοι

¹² πορεύομαι,

¹³ αἴτητε

¹⁴ ἔγω

¹⁵ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα γ

27 εἴπον ύμῖν ἐγώ. Εἰρήνην ἀφίημι ύμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ύμῶν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ύμῖν. 28 μὴ ταρασσέσθω ύμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. ἥκουσατε ὅτι ἐγὼ εἴπον ύμῖν ‘Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ύμᾶς. εἰ ἡγαπᾶτέ με ἐχάρητε ἄν, ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, 29 ὅτι ὁ πατήρ μείζων μού ἔστιν. καὶ νῦν εἴρηκα ύμῖν πρὶν 30 γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε. οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ύμῶν, ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων· καὶ ἐν 31 ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, ἀλλ᾽ ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐντολὴν ἔδωκέν μοι ὁ πατήρ οὗτως ποιῶ. ‘Εγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

1 ‘Εγώ είμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἔστιν· πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτὸν ἵνα καρπὸν 3 πλείονα φέρῃ. Ἡδη ύμεις καθαροί ἔστε διὰ τὸν λόγον ὃν 4 λελάληκα ύμῖν· μείνατε ἐν ἐμοί, καγὼ ἐν ύμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ’ ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὗτως οὐδὲ ύμεις ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. , 5 ἐγὼ είμι ἡ ἄμπελος, ύμεις τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ καγὼ ἐν αὐτῷ οὗτος φέρει καρπὸν πολὺν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ 6 οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. ἐὰν μὴ τις μένη ἐν ἐμοί, ἐβλήθη 7 ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συντάγουσιν αὐτὰ καὶ 7 εἰς τὸ πῦρ βαλλουσιν καὶ καίσται. ‘Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ύμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αιτήσασθε 8 καὶ γενήσεται ύμῖν· ἐν τούτῳ ἔδοξάσθη ὁ πατήρ μου ἵνα 9 καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ ‘γένησθε’ ἐμοὶ μαθηταί. καθὼς 10 ἡγάπησέν με ὁ πατήρ, καγὼ ύμᾶς ‘ἡγάπησα,’ μείνατε ἐν τῇ 10 ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ἐὰν τὰς ἐντολὰς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ 11 ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τοῦ ‘πατρὸς’ τὰς ἐντολὰς τετήρηκα καὶ 11 μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα ύμῖν ἵνα ἡ χα- 12 ρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ύμῖν ἔη καὶ ἡ χαρὰ ύμῶν πληρωθῇ. αὐτῇ ἐστὶν ἡ 12 ἐντολὴ ἡ ἐμὴ ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἡγάπησα ύμᾶς· 13 μείζονα ταύτης ἀγάπης οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐ-

τοῦ θῆ ύπερ τῶν φίλων αὐτοῦ. ύμεις φίλοι μού ἔστε ἐώς 24 ποιήτε ὅτι ἐγὼ ἐντέλλομαι ύμῖν. οὐκέτι λέγω ύμᾶς δοῦλους, 25 ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἰδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ύμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἡ ηκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώριστα ύμῖν. οὐχ ύμεις με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελε- 26 ἔάμην ύμᾶς, καὶ ἔθηκα ύμᾶς ἵνα ύμεις ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ύμῶν μένη, ἵνα ὅτι ἀν τοῦ ἀιτήσητε^τ τὸν πατέρα ἐν τῷ ὄνόματί μου δῷ ύμῖν.

Ταῦτα 27

ἐντέλλομαι ύμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Εἰ ὁ κόσμος 28 ύμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ύμῶν μεμίσηκεν. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἀν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ 29 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἔστε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ύμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ύμᾶς ὁ κόσμος. μιημονεύετε τοῦ 30 λόγου οὐ ἐγὼ εἰπον ύμῖν Οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ύμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ύμετέρον τηρήσουσιν. ἀλλὰ 31 ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ύμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με. Εἰ μὴ ἥλθον καὶ ἐλάλησα 32 αὐτοῖς, ἀμαρτίαν οὐκ εἰχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῶν. ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα 33 μου μισεῖ. εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἢ οὐδεὶς ἀλλος 34 ἐποίησεν, ἀμαρτίαν οὐκ εἰχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ 35 ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἘΜΙΣΗΣΑΝ ΜΕ ΔΩΡΕΔΝ. "Οταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω 36 ύμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὁ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκείνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· καὶ ύμεις δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐ- 37 στέ. Ταῦτα λελάληκα ύμῖν ἵνα μὴ σκανδα- 1 λισθῆτε. ἀποσυναγώγους ποιήσαυσιν ύμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται φρα 2 ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας [ύμᾶς] δύξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἐγνωσαν τὸν πατέρα 3 οὐδὲ ἐμέ. ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ύμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ 4

ώρα αὐτῶν μυημονεύπτε αὐτῶν ὅτι ἐγὼ εἶπον ύμῖν· ταῦτα
 5 δὲ ύμῖν ἔξι ἀρχῆς οὐκ εἴπον, ὅτι μεθ' ύμῶν ἦμην. καὶ νῦν δὲ
 ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαστά με καὶ οὐδεὶς ἔξι ύμῶν ἐρωτᾷ
 6 με· Ποῦ ὑπάγεις; ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ύμῖν ή λύπη
 7 πεπλήρωκεν ύμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν
 λέγω ύμῖν, συμφέρει ύμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ
 ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐ μὴ ἐλθῃ πρὸς ύμᾶς· ἐὰν δὲ
 8 πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ύμᾶς. **Γαῖα** ἐλθὼν ἐκεῖνος
 ἐλέγει τὸν κόσμον περὶ ἀμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης
 9 καὶ περὶ κρίσεως· περὶ ἀμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν
 10 εἰς ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω
 11 καὶ οὐκέτι θεωρεῖτε με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι δὲ ἀρχῶν τοῦ
 12 κόσμου τούτου κέκριται. **Ἐτε** πολλὰ δχω ύμῖν λέγειν,
 13 ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· ὅταν δὲ ἐλθῃ ἐκεῖνος, τὸ
 πνεῦμα τῆς ἀλήθειας, ὁδηγήσει ύμᾶς **Γεις** τὴν ἀλήθειαν πᾶ-
 σαν, οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα **Γαῖαν** λαλήσει,
 14 καὶ τὰ ἀρχόμενα ἀναγγελεῖ ύμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει,
 15 ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ύμῖν. πάντα
 δσα δχει δ πατήρ ἐμά ἐστιν διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ
 16 ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ύμῖν. **Μικρὸν**
 καὶ οὐκέτι θεωρεῖτε με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ δψεσθέ με.
 17 **Εἶπαν** οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους **Τί**
 ἐστιν τοῦτο δ λέγει ἡμῖν **Μικρὸν** καὶ οὐ θεωρεῖτε με,
 καὶ πάλιν μικρὸν καὶ δψεσθέ με; καὶ **Οτι** ὑπάγω πρὸς
 18 τὸν πατέρα; **Διεγον** οὖν **Τί** ἐστιν τοῦτο δ λέγει μικρόν;
 19 οὐκ οἴδαμεν [**τί λαλεῖ**]. **ἔγνω** **Ιησοῦς** ὅτι ἥθελον αὐτὸν
 ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς **Περὶ** τούτου **ζητεῖτε** μετ' ἀλ-
 λήλων ὅτι εἶπον **Μικρὸν** καὶ οὐ θεωρεῖτε με, καὶ πάλιν
 20 μικρὸν καὶ δψεσθέ με; ἀμὴν ἀμὴν λέγω ύμῖν ὅτι κλαύσετε
 καὶ θρηνήσετε ύμεις, δὲ κόσμος χαρήσεται ύμεις λυπη-
 21 θήσεσθε, ἀλλ' ή λύπη ύμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ή γυνὴ
 ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἥλθεν ή ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ
 γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μυημονεύει τῆς θλίψεως διὰ

τὴν χαρὰν ὅτι ἐγενήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. καὶ 22
 ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε πάλιν δὲ ὄψιμοι ὑμᾶς,
 καὶ χαρίζεται γόμων ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν
 οὐδεὶς Γάρεῖ ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ 23
 οὐκ ἐρωτήσετε Γούδεν· ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἵνα τι αἰτή-
 σητε τὸν πατέρα δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου. ἔως ἂρτι 24
 οὐκ γίγνεσθε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε καὶ λήμψε-
 σθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν γῇ πεπληρωμένη. Ταῦτα 25
 ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν
 παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς
 ἀπαγγελῶ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου 26
 αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα
 περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ 27
 πεφιλήκατε· καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ πατρὸς
 ἐξῆλθον. ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν 28
 κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς
 τὸν πατέρα. Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ "Ιδε νῦν ἐν 29
 παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν 30
 οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε
 ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. ἀπε- 31
 κρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς "Ἄρτι πιστεύετε; Ιδοὺ ἔρχεται ὥρα 32
 καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἔκαστος εἰς τὰ ἴδια κάμε-
 μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ
 ἐστίν, ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. 33
 ἐν τῷ κρότῳ Θείψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα
 τὸν κόσμον.

Ταῦτα ἐλάλησεν· Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὄφθαλ-
 μοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ
 ὥρα· δόξασόν σου τὸν νιόν, ἵνα ὁ νιὸς δοξάσῃ σέ, καθὼς 2
 ἐδώκας αὐτῷ ἐξουσίαν τάσσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας.
 αὐτῷ δώσει αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος 3
 ζωὴ ἵνα γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν
 ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ σε ἐδόξασα. ἐπὶ τῆς 4

5 γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὁ δέδωκάς μοι ὥν ποιήσω· καὶ
6 νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣν εἰχον
6 πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἴλην παρὰ σοί.¹ Ἐφανέ-
7 ρωσά σου τὸ δύνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ
7 τοῦ κόσμου. τοὶ ησαν κάμοι αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν
7 λόγον σου τετήρηκαν. νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα δύνα-
8 ἔδωκάς μοι παρὰ σὸν εἰσίν· ὅτι τὰ βήματα ἡ ἔδωκάς
9 μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς
9 ὅτι παρὰ σοῦ ἔξηλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστει-
10 λας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ
10 ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι τοὶ εἰσίν, καὶ τὰ ἐμὰ πάντα
11 σά ἔστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐ-
12 κέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀυτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, καγώ
12 πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἄγιε, τίρησον αὐτοὺς ἐν τῷ
13 ὄντοτι σου φέδεδωκάς μοι, ὥντα ὡσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς.
14 Ὁτε ἡμην μετ' αὐτῶν ἔγω ἐτήροιν αὐτοὺς ἐν τῷ δύνοματί²
14 σου φέδεδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώ-
15 λετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὥντα γραφὴ πληρωθῆ.
15 νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ὥντα
16 ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς.
16 Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν
17 αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἔγω οὐκ εἰμὶ³
17 ἐκ τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ὥντα δρῆσε αὐτοὺς ἐκ τοῦ κό-
18 σμου ἀλλ' ὥντα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ· ἐκ τοῦ
19 κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἔγω οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
20 ἀγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀληθειά
21 ἔστιν. καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, καγώ
22 ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον· καὶ ὑπὲρ αὐτῶν [ἔγω]
23 ἀγιάζω ἐμαυτόν, ὥντα ὡσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν
24 ἀληθείᾳ.

Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον,
25 ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς
26 ἐμέ, ὥντα πάντες ἐν ὡσιν, καθὼς σύ, πατέρ, ἐν ἐμοὶ καγώ
27 ἐν σοί, ὥντα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὡσιν, ὥντα ὁ κόσμος πιστεύῃ

ὅτι σύ με ἀπέστειλας. καγὼ τὴν δόξαν ἡν δέδωκάς μοι ²²
δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὅσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς ἔν, ἐγὼ ἐν αὐτοῖς ²³
καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὅσιν τετελειωμένοι εἰς ἔν, ἵνα γινώ-
σκη ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἡγάπησας αὐτοὺς
καθὼς ἐμὲ ἡγάπησας. Πατήρ, ὃ δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ²⁴
ὅπου τίμιλ ἐγὼ κάκεῖνοι ὅσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν
δόξαν τὴν ἐμὴν ἡν δέδωκάς μοι, ὅτι ἡγάπησάς με πρὸ
καταβολῆς κόσμου. Πατήρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ²⁵ ἔ-
γνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὐτοὶ ἔγνωσαν ὅτι σύ με
ἀπέστειλας, καὶ ἔγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνω-²⁶
ρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἡν ἡγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ²⁷ καγὼ ἐν
αὐτοῖς.

Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἔξῆλθεν σὺν τοῖς μαθήταις αὐτοῦ :
πέραν τοῦ Χειμάρρου τῶν Κέδρων ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν
εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ: ἥδει δὲ καὶ Ἰούδας ²
ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη
Ἰησοῦς ἔκει μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ³. ὁ οὖν Ἰούδας λα-³
βὼν τὴν σπείραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ [ἐκ] τῶν Φαρι-
σαίων ὑπῆρέτας ἔρχεται ἔκει μετὰ φανῶν καὶ λαμπτάδων
καὶ ὥπλων. Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἔρχόμενα ἐπ' αὐ-⁴
τὸν ἔξῆλθεν, καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνα ζητεῖτε; ἀπεκρίθησαν ⁵
αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἐγώ εἰμι⁶.
Ιστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν.
ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς Ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὅπίσω καὶ ⁶
ἔπεσαν χαμαί: πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς Τίνα,
ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. ἀπεκρίθη ⁸
Ἰησοῦς Εἴποις ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε,
ἄφετε τούτους ὑπάγειν· ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ⁹
ὅτι Οὓς δέδωκάς μοι οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.
Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἶλκυσεν αὐτὴν καὶ ¹⁰
ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ
φτάριον τὸ δεξιόν. ἡν δὲ ὄνομα τῷ δοῦλῳ Μάλχος.

ii εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ οὐ μὴ πίω αὐτό;

12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν
 13 Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤδησαν αὐτὸν καὶ
 14 ἦγαγον πρὸς Ἀνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καιάφα,
 15 ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐμαυτοῦ ἔκεινον· ἦν δὲ Καιάφας ὁ
 16 συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἔνα ἀνθρώπον
 17 ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

‘Ηκολούθει δὲ τῷ

‘Ιησοῦν Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ μαθητής
 16 ἔκεινος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθεν τῷ
 17 Ἰησοῦν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, ὁ δὲ Πέτρος ἰστήκει
 πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἔξηλθεν οὖν ὁ μαθητής ὁ ἄλλος ὁ
 18 γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ θυρῷ καὶ εἰσήγαγεν
 19 τὸν Πέτρον. λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός
 Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;
 20 λέγει ἔκεινος Οὐκ εἴμι. ἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ
 21 ὑπηρέται ἀνθρακιῶν πεποιηκότες, ὅτι ψύχος ἦν, καὶ ἐθερ-
 22 μαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἐστὼς καὶ θερ-
 23 μαίνομενος.

‘Ο οὖν ἀρχιερεὺς ἥρωτησεν τὸν

‘Ιησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς
 20 αὐτοῦ. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς ‘Ἐγὼ παρρησίᾳ λελάηκα
 τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ
 21 ιερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ
 22 ἐλάλησα οὐδέν· τί με ἔρωτάς; ἔρωτησον τοὺς ἀκηκοότας
 23 τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἵδε οὗτοι οἴδασιν ἂν εἴποι ἐγώ. ταῦτα
 δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἰς παρεστηκώς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν
 24 ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦν εἰπὼν Οὐτῷς ἀποκρίνη τῷ ἀρχιε-
 25 ρεῖ; ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρ-
 τύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;
 26 Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἀννας δεδεμένον πρὸς Καιάφαν
 27 τὸν ἀρχιερέα.

‘Ην δὲ Σίμων Πέτρος ἐστὼς
 καὶ θερμαϊνόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μα-

28 γνωστὸς ἦν

θητῶν αὐτοῦ εἰ; ἡριήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν Οὐκ εἰμί λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὧν οὐ καὶ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὡτίον Οὐκ ἔγώ σε εἴδον ἐν τῷ κῆπῳ μετ' αὐτοῦ; πάλιν οὖν ἡριήσατο Πέτρος· καὶ εὐθέως ἀλέ-²⁷ κτωρ ἐφώνησεν.

"Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καιάφα εἰς τὸ πραιτώριον ἦν δὲ πρώτη· καὶ αὐτὸι οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθωσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλάτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησιν Τίνα τοι κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἀπεκρίθησαν τοι καὶ εἶπαν αὐτῷ Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς Πειλάτος Λάβετε τοι αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμῖν οὐκ ἔξεστι ἀποκτεῖναι οὐδένα· ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ ὃν εἶπεν σημαίνων ποιών τοι θανάτῳ ἥμελλεν ἀποθνήσκειν. Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πειλάτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀπὸ σεαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις ή ἄλλοι εἶπόν σοι περὶ ἐμοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Πειλάτος Μήτι ἔγώ Ἰουδαῖος εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοὶ· τί ἐποίησας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἡ βασιλεία η ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν η βασιλεία η ἐμή, οἱ ὑπηρέται οἱ ἐμοὶ ἥγανιζοντο ἂν, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ η βασιλεία η ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλάτος Οὐκοῦν βασιλεὺς εἰ σύ; ἀπεκρίθη [ὁ] Ἰησοῦς Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς τοῦ εἰμι· ἔγώ εἰς τοῦτο γεγένημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὡν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. λέγει αὐτῷ ὁ Πειλάτος Τί ἔστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἶπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἐγώ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν ἔστιν δὲ

συνήθεια ύμῖν ἵνα ἔνα ἀπολύτω σύμμα [έν] τῷ πάσχα·
βούλεσθε οὖν ἀπολύτω σύμμα τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
4 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντες Μὴ τοῦτον ἀλλὰ τὸν
Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

1 Τότε οὖν ἐλαβεν ὁ Πειλάτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστί-
2 γωσεν. καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν
3 ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἴμάτιον πορφύροῦν περιέ-
3 βαλον αὐτόν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἐλεγον Χαῖρε,
4 ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ραπίσματα.
4 Ἃλλα τοις ἑξῆλθεν πάλιν ἔξω ὁ Πειλάτος καὶ λέγει αὐτοῖς Ἰδε
5 ἄγω ύμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνωτε ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω
6 ἐν αὐτῷ. ἑξῆλθεν οὖν [ό] Ἰησοῦς ἔξω, φορών τὸν ἀκάνθι-
7 νον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἴμάτιον. καὶ λέγει αὐ-
8 τοῖς Ἰδού ὁ ἀνθρωπος. ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς
9 καὶ οἱ ὑπῆρχται ἐκραύγασαν λέγοντες Σταύρωσον σταύ-
10 ρωσον. λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλάτος Λάβετε αὐτὸν ύμεις
11 καὶ σταυρώσατε, ἔγω γάρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
12 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμεῖς νόμου ἔχομεν,
13 καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφειλει ἀποθανεῖν, ὅτι νιὸν θεοῦ
14 ἐαυτὸν ἐποίησεν. Ὁτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλάτος τοῦτον
15 τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πρα-
16 τώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ
17 Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ
18 Πειλάτος Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἔχουσίαν ἔχω
19 ἀπολύταί σε καὶ ἔχουσίαν ἔχω σταυρώσαί σε; ἀπεκρίθη
20 αὐτῷ Ἰησοῦς Οὐκ εἶχες ἔχουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ
21 ἦν δεδομένον τοις ἀνθρώποις διὰ τοῦτο ὁ παραδούς μέ σοι
22 μείζονα ἀμαρτίαν ἔχει. ἐκ τούτου ὁ Πειλάτος ἐγένετο ἀπο-
23 λύσαι αὐτόν οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγασαν λέγοντες Ἐὰν
24 τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἴ φίλος τοῦ Καίσαρος πᾶς ὁ
25 βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. Ὁ οὖν
26 Πειλάτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν
27 Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον

4 ἑξῆλθεν | ὁ Πειλάτος ἔξω

Λιθόστρωτον, Ἐβραϊστὶ δὲ Γαββαθά. ἦν δὲ παρα-¹⁴
σκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἑκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰου-
δαίοις Ἰδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν· ἐκραύγασαν οὖν ἐκέινοι ¹⁵
Ἄρον ἀρον, σταύρωσον αὐτὸν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλάτος
Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταύρωσό; ἀπεκρίθσαν οἱ ἀρχιερεῖς
Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα· τότε οὖν παρέδωκεν ¹⁶
αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταύρωθῇ.

Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ βαστάζων αὐτῷ ¹⁷
τὸν σταυρὸν ἔξηλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου Τόπον,
ὅ λέγεται Ἐβραϊστὶ Γολγοθᾶ, ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, ¹⁸
καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ
τὸν Ἰησοῦν· ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλάτος καὶ ¹⁹
ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον ΙΗΣΟΥΣ
Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ²⁰
ὅτι ἔγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ
Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἐβραϊστὶ, Ρωμαϊστὶ, Ἐλλη-
νιστί. ἔλεγον οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰου-²¹
δαίων Μὴ γράφε· Ο βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι
ἐκεῖνος εἶπεν Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων εἰμί. ἀπεκρίθη ὁ ²²
Πειλάτος· Ο γέγραφα γέγραφα.

Οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν ἔλα-²³
βον τὰ ἴματα αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἐκάστῳ
στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος,
ἐκ τῶν διωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου· εἶπαν οὖν πρὸς ἄλλή-²⁴
λους Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ
τίνος ἔσται· ἵνα η γραφὴ πληρωθῇ

ΔΙΕΜΕΡΙΣΑΝΤΟ ΤΑ ΙΜΑΤΙΑ ΜΟΥ ΕΆΓΤΟΙΣ

καὶ ἐπὶ τὸν ίματισμόν μογ ἔβαλον κλήρον.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν ἰστήκεισαν δὲ ²⁵
παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ η μήτηρ αὐτοῦ καὶ η ἀδελφὴ
τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία η τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία η
Μαγδαληνή. Ἰησοῦς οὖν ἴδων τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν ²⁶

παρεστώτα ὃν ἡγάπα λέγει τῇ μητρὶ Γύναι, ὅδε ὁ υἱός σου· εἴτα λέγει τῷ μαθητῇ "Ιδε ἡ μήτηρ σου, καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὕδρας ἐλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ Ἰδία.

28 Μετὰ τοῦτο Γενέσις ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἡδη πάντα τετέλεσται ὥνα τελειωθῇ ἡ γραφὴ λέγει Διψῶ. σκεῦος ἔκειτο δέξιος μεστόν· σπόγγον δὲν μεστὸν τοῦ δζογς ὑστάπω περιθέντος προσήγεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. δτε οὖν ἐλαβεν τὸ δξος [ό] Ἰησοῦς εἶπεν Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

Οι οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββατῷ, ἢν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἡρώτησαν τὸν Πειλάτον ἵνα κατεπωθσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἄρθρωσιν. ἥλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἀλλού τοῦ συνυσταυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον ἡδη αὐτὸν τεθυηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτὸν τὰ σκέλη, ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλέυραν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ· καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, καὶ ἐκεῖνος οὐδενὶ δτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύητε. ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ Ὁστοῦν οὐδὲν τοῦτο διαβαίται αὔτοῦ. καὶ πάλιν ἐτέρα γραφὴ λέγει Ὅψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἡρώτησεν τὸν Πειλάτον Ἰωσὴφ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὃν μαθητὴς [τοῦ] Ἰησοῦν κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸ φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἀρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πειλάτος. ἥλθεν οὖν καὶ ἥρεν τὸ σῶμα αὐτοῦ. ἥλθεν δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρώτον, φέρων ἐλεγματα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. ἐλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸν ὄθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὃπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κῆπῳ μυημένον καινούν, ἐν

ῳ οὐδέπω οὐδεὶς ἦν τεθειμένος· ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρα- 42
σκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν
τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ δὲ μᾶτρᾳ τῶν σαββάτων Μαρίᾳ ἡ Μαγδαληνὴ ἔρ- 2
χεται πρωὶ σκοτίας ἔτι οὕστης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει
τὸν λίθον ἡρμένον ἐκ τοῦ μνημέουν. τρέχει οὖν καὶ ἔρ- 2
χεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν
ὅν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἡραν τὸν κύ-
ριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐ-
τόν.

¹Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μα- 3
θητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ἔτρεχον δὲ οἱ δύο 4
ὅμοι· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχειον τοῦ
Πέτρου καὶ ἥλθεν πρώτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας 5
βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται 6
οὖν καὶ Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς 7
τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σου- 7
δάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων
κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντευλιγμένον εἰς ἓνα ἕπον· τότε 8
οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ Ἐλθὼν πρώτος εἰς τὸ
μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· οὐδέπω γάρ οὔδεισαν 9
τὴν γραφὴν ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι ἀπῆλθον το
οὖν πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί.

¹⁰Μαρία δὲ 11
ἰστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα· ὡς οὖν ἐκλαίει
παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν 12
λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἓνα πρὸς
τοῖς ποσίν, ὅπου ἐκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. καὶ λέγουσιν 13
αὐτῇ ἐκεῖνοι Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς Ὅτι Ἡραν
τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἴδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. ταῦτα 14
εἰπούσα ἐστράφη εἰς τὰ ὅπισσα, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν
ἐστῶτα, καὶ οὐκ οὔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. λέγει αὐτῇ Ἰη- 15
σοῦς Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι
ὁ κηπουρός ἐστιν λέγει αὐτῷ Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας
αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. λέγει το

¹⁶ Ὅτι ἡραν

αὐτῷ Ἰησοῦς Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ
 17 Ἐβραϊστὶ Ῥαββουνεί (ὁ λέγεται Διδάσκαλε). λέγει
 αὐτῷ Ἰησοῦς Μή μον ἄπτου, οὕπω γάρ ἀναθέθηκα πρὸς
 τὸν πατέρα πορεύον δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ
 εἰπὲ αὐτοῖς Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα
 18 ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. ἔρχεται Μαριάμ ἡ
 Μαγδαληνὴ ἀγγελλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι Ἐώρακα τὸν
 κύριον καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῷ.

19 Οὖσης οὖν ὁψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτῳ,
 καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν
 φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἥλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ
 20 μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς Εἰρήνη ὑμῖν. καὶ τοῦτο εἰπὼν
 ἔδειξεν καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἔχάρησαν
 21 οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς [ὅτι]
 Ἰησοῦς] πάλιν Εἰρήνη ὑμῖν καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ
 22 πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν
 23 καὶ λέγει αὐτοῖς Λάβετε πνεῦμα ἄγιον· ἂν τινων ἀφῆτε
 τὰς ἀμαρτίας ἀφέωνται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατήτε κεκρά-
 τητας.

24 Θωμᾶς δὲ εἰς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος,
 25 οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἥλθεν Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν αὐτῷ
 οἱ ἄλλοι μαθηταὶ Ἐωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν
 αὐτοῖς Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν
 ἥλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων
 καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ
 26 πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν
 ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ
 Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον
 27 καὶ εἶπεν Εἰρήνη ὑμῖν. εἴτα λέγει τῷ Θωμᾷ Φέρε
 τὸν δάκτυλόν σου ὡδε καὶ ἴδε τὰς χειράς μου, καὶ φέρε
 28 τὴν χειρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γί-
 29 νου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν
 αὐτῷ Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. λέγει αὐτῷ [ὅτι] Ἰη-

σοῦς "Οτι ἔφρακάς με πεπίστευκας; μακάριοι οἱ μὴ
ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ως
ἐνώπιον τῶν μαθητῶν^τ, ἀ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ
βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται ὡν πιστεύητε διτοι 'Ιη-
σοῦς ἔστιν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ὡν πιστεύοντες
ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὄνδρι αὐτῷ.

ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ ἔφανέρωστεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς οἱ
τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἔφανέ-
ρωστεν δὲ οὕτως. Ἡσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θω-
μᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ Ναθαναήλ ὁ ἀπὸ Κανὰ τῆς
Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ δύο. λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος 'Υπάγω ἀλιεύειν·
λέγουσιν αὐτῷ 'Ἐρχόμεθα καὶ ημεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθαν
καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν
οὐδέν. πρωίας δὲ ἥδη γνωμένης ἔστη Ἰησοῦς 'εἰς' τὸν
ἀγιαλόν· οὐ μέντοι ὥδεισαν οἱ μαθηταὶ διτοι 'Ιησοῦς ἔστιν.
λέγει οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχε-
τε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Οὐ. ὁ δὲ εἶπεν μάτοις Βάλετε
εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε.
ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸν ἐλκύσαι ἵσχυντα ἀπὸ τοῦ πλή-
θους τῶν ἰχθύων. λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἦγάπα,
ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ 'Ο κύριός ἔστιν. Σίμων οὖν Πέτρος,
ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἔστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν
γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· οἱ δὲ
ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἥλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν
ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ
δίκτυον τῶν ἰχθύων. 'Ως οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν βλέ-
πουσιν ἀνθρακιὰν καὶ ὁψάριον ἐπικείμενον καὶ

ιο ἄρτουν. λέγει αὐτοῖς [ό] Ἰησοῦς Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν
πι ὀψαρίων ὃν ἐπιάσατε γῆν. ἀνέβη οὖν Σίμων Πέτρος καὶ
εἰλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγάλων
ἐκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὅντων οὐκ ἔσχισθη
τὸ δίκτυον. λέγει αὐτοῖς [ό] Ἰησοῦς Δεῦτε ἀριστήσατε.
οὐδὲς ἔτολμα τῶν μαθητῶν ἔξετάσαι αὐτόν Σὺ τίς εἶ;
εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει
τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὄψαριον ὅμοίως. Τοῦ-
το ἡδη τρίτου ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς
ἐκ νεκρῶν.

15 Ὁτε οὖν ἡρίστησαν λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰη-
σοῦς Σίμων Ἰωάνου, ἀγαπᾶς με πλέον τούτων; λέγει
αὐτῷ Ναί, κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ
16 Βόσκε τὰ ἀρνία μου. λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον Σίμων
Ἰωάνου, ἀγαπᾶς με; λέγει αὐτῷ Ναί, κύριε, σὺ οἶδας
ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Ποίμαινε τὰ ἑρεβάτια¹ μου.
17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον Σίμων Ἰωάνου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη
ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν
αὐτῷ Κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε.
18 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Βόσκε τὰ ἑρεβάτια² μου. ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι, ὅτε ἡς νεώτερος, ἔζωννυνες σεαυτὸν καὶ περιε-
πάτεις ὅπου ἥθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χειράς
19 σου, καὶ ἀλλος ἥσσει σε καὶ οἴστες ὅπου οὐ θέλεις. τοῦτο
δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ
20 τοῦτο εἶπὼν λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. Ἐπε-
στραφεὶς δὲ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἤγάπα ὁ
Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ
στήθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε;
21 τοῦτον οὖν ἴδων ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ Κύριε, οὗτος δὲ
22 τί; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἔως
23 ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει. Ἐξῆλθεν οὖν
οὗτος ὁ λύγος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος
οὐκ ἀποθνήσκει. οὐκ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀ-

16 πρόβατά

17 πρόβατά

ποθηήσκει, ἀλλ' Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἔως ἔρχομαι,
τί πρὸς σέ;

Οὐτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ ἡ μαρτυρῶν περὶ τούτων Γκαὶ 24
ὅ γράψας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία
ἐστίν.

Ἐστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἂν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἃτια 25
ἔλαν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἴμαι τὸν κόσμον χωρῆ-
σειν τὰ γραφόμενα βιβλία.

24 καὶ | [δ] καὶ

ΠΕΡΙ ΜΟΙΧΑΛΙΔΟΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗ

〔ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΗΝ VII 53 – VIII 11〕

53 [ΚΑΙ ΕΠΟΡΕΥΘΗΣΑΝ ἔκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
1 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ "Ορος τῶν Ἐλαιῶν. "Ορθρου
2 δὲ πάλιν "παρεγένετο" εἰς τὸ Ἱερόν[, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἥρχετο
3 πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς]. "Ἄγουσιν δὲ
4 οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι "γυναικά ἐπὶ μοιχείᾳ" κατει-
5 λημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ "λέγοντος" αὐτῷ
6 Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ "κατειληπται" ἐπ' αὐτοφώρῳ μοι-
7 χευομένῃ" ἐν δὲ τῷ νόμῳ [ἡμῖν] Μωυσῆς ἐνετελλατο τὰς
8 τοιαύτας λιθάζειν σὺν "οὖν" τί λέγεις^T; [τοῦτο δὲ ἔλεγον
9 πειράζοντες αὐτόν, ὡς ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ.] ὁ δὲ
10 Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ "κατέγραφεν" εἰς τὴν γῆν.
11 ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες [αὐτόν], ἀνέκυψεν καὶ εἶπεν
12 [αὐτοῖς] "Οἱ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρώτος ἐπ' αὐτὴν "βαλέτω
13 λίθον". καὶ πάλιν "κατακύψας"^T ἔγραψεν εἰς τὴν γῆν.
14 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἔξήρχοντο εἰς καθ' εἰς ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν
15 πρεσβυτέρων^T, καὶ κατελείφθη μόνος^T, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ
16 οὖσα ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν "Γάτη Γύναι, ποῦ
17 εἰσίν; οὐδεὶς σε κατέκρινεν; ἡ δὲ εἶπεν Οὐδείς, κύριε.
18 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς Οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω πορεύου,
19 ἀπὸ τοῦ γούν μηκέτι ἀμάρτανε.]

2 ἡλθεν 3 ἐπὶ ἀμαρτίᾳ γυναικα 4 εἰπον | εἰληπται 5 δὲ | περὶ^R
αὐτῆς 6 ἔγραφεν 7 [τὸν] λίθον βαλέτω 8 κάτω κύψας | τῷ δακτύλῳ
9 τ...† | δ Ἰησοῦς 10 τῇ γυναικὶ Πού

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

R 2

Digitized by Google

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΤΟΝ ΜΕΝ ΠΡΩΤΟΝ ΛΟΓΟΝ ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὃ Θεόφιλε, ὃν ἥρξατο. Ἰησοῦς τοιεῦν τε καὶ διδάσκειν ἄχρι ἡς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἔξελέξατο ἀνελήμφθη· οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ συναλι-ζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρί-ζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν η̄κούσατέ μου· ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὑδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἀγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας 6 ἡμέρας.

Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἡρώτων αὐτὸν λέγοντες Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραὴλ; εἰπεν πρὸς αὐτούς Οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ 8 ἰδίᾳ ἔξουσίᾳ, ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερου-σαλήμ καὶ [ἐν] πάσῃ τῇ Ἰουδαϊᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἔως 9 ἐσχάτου τῆς γῆς. καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλῃ ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοι αὐτῶν. καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἤσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευο-μένου αὐτοῦ, καὶ ἴδου ἄνδρες δύο παριστήκεισαν αὐτοῖς ἐν

ἐσθήσεσι λευκάς, οἱ καὶ εἶπαν "Αὐδρὲς Γαλιλαῖοι, τί ἐστή-
κατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημ-
φθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρό-
πον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. Τότε
ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὅρους τοῦ καλουμένου
Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστιν ἔγγὺς Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον
ὅδον.

Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερώφον ἀνέβη-
σαν οὖς ἡσαν καταμένοντες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰά-
κωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος
καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς
καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. οὗτοι πάντες ἡσαν προσκαρτεροῦντες
ὅμοιοι μαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ Μαριὰμ τῇ
μητρὶ [τοῦ] Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ ταύταις ἀναστὰς Πέτρος 25
ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν (ἥν τε ὅχλος ὄνομάτων ἐπὶ τὸ
αὐτὸν ὡς ἑκατὸν εἴκοσι) "Αὐδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι το-
τὴν γραφὴν ἥν προείπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος
Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν
Ἰησοῦν, ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν 27
κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. — Οὗτος μὲν οὖν ἑκτήσατο 28
χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος
ἔλακήσεν μέσος, καὶ ἔξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ.
καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, 29
ὡστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελ-
δαμάχ, τοῦτον ἐστιν Χωρίον Αἴματος. — Γέγραπται γὰρ 30
ἐν Βίβλῳ Ψαλμῶν

ΓΕΝΗΘΗΤΩ Ή ἔπαγλις αἵτοῦ ἔρημος
καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αἵτῃ,
καὶ

Τὴν ἔπισκοπὴν αἵτοῦ λαβέτω ἔτερος.

ει δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ φέρεισθήθεν καὶ ἔξηλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάνου ἕως τῆς ἡμέρας ἡς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν εἰς γενέσθαι ἓνα τούτων. καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Μαθθίαν. εἰς καὶ προσευξάμενοι εἶπαν Σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, εἰς ἀνάδειξον ὃν ἔξελέξῃ, ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα, λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς; ἀφ' ἡς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν Ἰδιον. καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἐπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίᾳ, καὶ συνκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

Καὶ ἐν τῷ συνηπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἡσαν πάντες ὅμοι ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἐγένετο ἄφιν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἥχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν δὲν τὸν οἶκον οὐν ἡσαν καθήμενοι, καὶ ὥφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλώσσατ ώσει πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἓνα ἔκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἀγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς.

Ησαν δὲ ἐν Ἱερουσαλήμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἦκουσεν εἰς ἔκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν ἔξισταντο δὲ καὶ ἔθαύμαζον λέγοντες Ὁὐχὶ ἵδον πάντες εἰς οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἔκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾧ ἐγενήθημεν; Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ το τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες εἰς Ρωμαίοι, Ἰουδαῖοι τε καὶ προσῆλυτοι, Κρήτες καὶ Ἀραβεῖς,

ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ. ἔξισταντο δὲ πάντες καὶ διηποροῦντο, ²² ἄλλος πρὸς ἄλλου λέγοντες Τί θέλει τοῦτο εἶναι; ἔτεροι ²³ δὲ διαχλευάζοντες ἐλεγον ὅτι Γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν. Σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα ²⁴ ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς "Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλήμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ρήματά μου. οὐ ²⁵ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύνουσιν, ἔστιν γὰρ ὅρα τρίτη τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ τοῦτό ἔστιν τὸ εἰρημένον διὰ ²⁶ τοῦ προφήτου Ἰωῆλ

Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ²⁷

ἔκχεω ἀπὸ τοῦ πνεύματός μογ ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύογεις οἱ γἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ²⁸ ὑμῶν,

καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὄρασεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνγῆπνίοις ἐνγῆπνιασθή-
CONTAI.

καὶ γε ἐπὶ τοὺς δούλους μογ καὶ ἐπὶ τὰς δούλας ²⁹
MOY

ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἔκχεω ἀπὸ τοῦ πνεύ-
ματός μογ,

καὶ προφητεύσουσιν.

Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἀνω ³⁰
καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω,

ἄτμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ.
ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος ³¹
καὶ ἡ σελήνη εἰς ἄτμα

πρὶν τὸ ἐλθεῖν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην
καὶ ἐπιφανή.

Καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἐὰν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα ³²
Κυρίου σωθήσεται.

"Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους. Ἰη- ³³

20 ή

σαῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ
εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις οἷς ἐποίησεν
23 δὲ αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτὸλ οἴδατε, τοῦτον
τὴν ὥρισμάνην βουλῆν καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ
24 χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε, ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν
λύσας τὰς ὁδῶν τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν
25 κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ· Δανείδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν

Προσρώμην τὸν κύριον ἐνώπιον μογ διὰ παντός,
ὅτι ἐκ δεξιῶν μογ ἔστιν ἵνα μὴ σαλεγθῶ.

26 διὰ τοῦτο ήγειράνθη μογ ή καρδία καὶ ήγαλλιάσατο
‘Η γλώσσα μογ,
ἔτι δὲ καὶ ή σάρξ μογ κατασκηνώσει ἐπ’ ἐλπίδι·
27 ὅτι οὐκ ἐνκαταλείψεις τὴν ψυχήν μογ εἰς ἄδην,
οὐδὲ δώσεις τὸν δοκίον σογ ίδεῖν διαφθοράν.
28 ἐγνώρισάς μοι ὄδογς ζωῆς,
πληρώσεις με εὔφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου
σογ.

29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς
περὶ τοῦ πατριάρχου Δανείδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ
ἐτάφη καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἕχρι τῆς ἡμέρας
30 ταύτης προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκων ὄμο-
σεν ἀγτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς δσφύος ἀγτοῦ καθίσαι
31 ἐπὶ τὸν θρόνον ἀγτοῦ, προιδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀνα-
στάσεως τοῦ χριστοῦ ὅτι οὗτε ἐνκατελείφθη εἰς ἄδην
32 οὕτε ή σάρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. τοῦτον τὸν Ἰησοῦν
33 ἀνέστησεν ὁ θεός, οὐ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. τῇ
34 δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύμα-
τος τοῦ ἀγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ
τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός

Εἶπεν Κύριος τῷ κυρίῳ μογ Κάθογ ἐκ δεξιῶν
μογ

35 ἔως δὲ θω τοὺς ἔχθροὺς σογ ύποπόδιον τῶν
ποδῶν σογ.

ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον 36
αὐτὸν καὶ χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν
ὑμεῖς ἔσταυρώσατε.

‘Ἀκούσαντες δὲ κατενύγγησαν 37
τὴν καρδίαν, εἰπάν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς
ἀποστόλους Τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ 38
πρὸς αὐτούς Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν
ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἀγίου πνεύματος:
ὑμῖν γάρ ἔστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσι 39
τοῖς ἐις μακρὰν ὅσογς δὲν προσκαλέσηται Κύριος
ὁ θεὸς ἡμῶν. ἐτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ 40
παρεκάλει αὐτοὺς λέγων Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκο-
λιᾶς ταύτης. Οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ 41
ἔβαπτίσθησαν, καὶ προστέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ
ώσει τρισχίλιαι. ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν 42
ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου¹ καὶ ταῖς
προσευχαῖς.

‘Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, 43
πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο,
πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἐπὶ τὸ αὐτὸν εἶχον ἀπαντα κοινά, 44
καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον 45
μῦτὰ πᾶσιν καθότι ἂν τις χρείαν εἴχεν· καθ' ἡμέραν τε 46
προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλώντες τε
κατ' οἴκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ
ἀφελότητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν 47
πρὸς ὅλον τὸν λαόν, ὃ δὲ κύριος προστείθει τοὺς σωζομέ-
νους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

2

Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάνης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν
ἄφραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην, καὶ τις ἀνήρ χωλὸς ἐκ τοῦ
κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν
καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην
‘Ωραίαν τοῦ αἵτειν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων
εἰς τὸ ἱερόν, ὃς ἴδων Πέτρον καὶ Ἰωάνην μέλλοντας εἰσιέ- 3

43 ἄρτου,

4 ναὶ εἰς τὸ ἱερὸν ἡρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. ἀτενίσας δὲ
 Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάνῃ εἶπεν Βλέψον εἰς ἡμᾶς.
 5 οὐδὲ ἐπείχεν αὐτοῖς πρασδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν.
 6 εἶπεν δὲ Πέτρος Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι,
 οὐδὲ ἔχω τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὄνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
 7 τοῦ Ναζωραίου περιπάτει, καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς
 χειρὸς ἥγειρεν αὐτόνι παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ
 8 βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά, καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ
 περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν
 9 καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. καὶ εἶδεν πᾶς οὐ λαὸς
 οὐ αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν, ἐπεγίνωσκον δὲ
 αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν οὐ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ¹⁰
 τῇ Ὁραίᾳ Πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ
 11 ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ. Κρα-
 τοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάνην συνέδραμεν
 πᾶς οὐ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶν-¹²
 τος ἔκθαμβοι, ἵδων δὲ οὐ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν
 "Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, η̄ ημῖν τί
 ἀτενίζετε ὡς ἵδια δυνάμεις η̄ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περι-¹³
 πατεῖν αὐτόν; οὐ θεὸς ἈΒραὰλ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ,
 οὐ θεὸς τῶν πατέρων ήμῶν, ἐδόζασεν τὸν παῖδα διγ-¹⁴
 τοῦ Ἰησοῦν, οὐ νῦνεις μὲν παρεδώκατε καὶ ηριήσασθε κατὰ
 πρόσωπον Πειλάτου, κρέναντος ἐκείνου ἀπολύειν νῦνεις δὲ
 τὸν ἄγιον καὶ δίκαιον ηριήσασθε, καὶ ητήσασθε ἄνδρα
 15 φονέα χαρισθῆναι νῦν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτελ-
 νατε, οὐν οὐ θεὸς ἥγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὐν ημεῖς μάρτυρές ἐσμεν.¹⁶
 καὶ τῇ πίστει τοῦ ὄνόματος αὐτοῦ τοῦτον οὐν θεωρεῖτε καὶ
 οἴδατε ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ η̄ πίστις η̄ δι' αὐτοῦ
 ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων
 17 ήμῶν, καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἴδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε,
 18 ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ήμῶν οὐδὲ θεὸς ἡ προκατήγειλεν
 διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν παθεῖν τὸν χριστὸν
 19 αὐτοῦ ἐπλήρωσεν οὕτως. μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε

πρὸς τὸ ἔξαλιφθῆναι ὑμῶν τὰς ἀμαρτίας, ὅπως ἀνὴρ θεωροῦσθαι τοὺς καυροὺς ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀποστεῖλη τὸν προκεχειρισμένον ὑμὸν χριστὸν Ἰησοῦν, ὃν δεῖ σύραντον μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὡν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος τῶν ἀγίων ἀπ' αἰώνος αὐτοῦ προφητῶν. Μωνῆς μὲν εἶπεν ὅτι Προφήτην γόμιν ἀναστήσει Κύριος ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν γόμων ὡς ἐμέ· ἀγτοῦ ἀκούγεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἀνὴρ λαλήσῃ πρὸς γόμᾶς. ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἀνὴρ μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρεγθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς δοσοὶ ἐλάλησαν καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. ὑμεῖς ἐστὲ οἱ νιὸι τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθῆκης ἡς ὁ θεὸς διέθετο πρὸς τοὺς πατέρας [ὑμῶν], λέγων πρὸς Ἀβραάμ Καὶ ἐν τῷ επέρματί σογενετούσαις τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἔκαστον ἀπὸ τῶν ποιηριῶν [ὑμῶν].

Λαλούντων

δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἀρχιερεῖς¹ καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ Ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγελεῖν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον, ἦν γάρ ἐσπέρα ἡδη, πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡς χιλιάδες πέντε.

Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῷ τοὺς ἀρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς ἐν Ἱερουσαλήμ (καὶ Ἀινας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καιάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ), καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο Ἐγ, ποίᾳ δυνάμει ἦ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποίησατε τοῦτο ὑμεῖς; τότε Πέτρος πλησθεὶς πινεύματος ἀγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς "Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, εἰ ἡμεῖς σήμερον,

ἀνακριθμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι
 10 οὐτος σέσωσται, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ
 λαῷ Ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὄνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζα-
 ραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
 11 ἐν τούτῳ οὐτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής, οὐτός
 12 ἔστιν ὁ λίθος ὁ ἔξογθενθεὶς γάρ ὑμῶν τῶν οἰκοδό-
 13 μων, ὁ ΓΕΝΟΜΕΝΟΣ εἰς κεφαλὴν Γωνίας. καὶ οὐκ ἔστιν
 14 ἐν ἄλλῳ οὐδὲν ἡ σωτηρία, οὐδὲ γάρ διομά ἔστιν ἔτερον
 15 ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν φειδῇ
 16 ήμας. Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν
 17 καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἀνθρώποις ἀγράμματοι
 18 εἰσιν καὶ ἰδιώται, ἔθωμαζον, ἐπεγίνεστοκόν τε αὐτοὺς
 19 τῷ Ἰησοῦ ἥσαν, τόν τε ἀνθρώπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς
 20 ἔστωτά τὸν τεθεραπευμένον οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. κελεύ-
 21 σαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν συνέβαλλον
 22 πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις
 23 τούτοις; ὅτι μὲν γάρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν
 24 πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱέρουσαλήμ φανερόν, καὶ οὐ δυνά-
 25 μεθα ἀρνεῖσθαι· ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλείον διανεμῆθῃ εἰς τὸν
 λαόν, ἀπειλησθώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὄνόματι
 26 τούτῳ μηδὲν ἀνθρώπων. καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγ-
 27 γειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ
 28 ὄνόματι [τοῦ] Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκρί-
 29 θέντες εἶπαν πρὸς αὐτούς Εἰ δίκαιον ἔστιν ἐνώπιον τοῦ
 30 θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ κρίνατε, οὐ δυνάμεθα
 31 γάρ ὑμεῖς ἣ εἴδαμεν καὶ ἡκούσαμεν μὴ λαλεῖν. οἱ δὲ
 32 προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες
 33 τὸ πᾶν κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάτες
 34 ἐδόξαζον τὸν θεόν ἐπὶ τῷ γεγονότι· ἐτῶν γάρ ἦν πλειόνων
 τεσσεράκοντα ὁ ἀνθρώπος ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο
 35 τῆς λάσεως.

Ἀπολυθέντες δὲ ἥλθον πρὸς τοὺς
 36 ἱδίους καὶ ἀπήγγειλαν όσα πρὸς αὐτούς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 37 πρεσβύτεροι εἶπαν. οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἤραν

φωνήν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν Δέσποτα, σὺ ὁ ποιῶσας
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ
πάντα τὰ ἐν αἴτοῖς, ὃ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ²³
ἀγίου στόματος⁷ Δαυεὶδ παιδός σου εἶπών

* ΙΝΑ ΤΙ ἐΦΡΥΓΑΖΑΝ ἔθνη

καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τὰς γῆς

καὶ οἱ ἀρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αἴτο ²⁵

κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αἴτο. συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ²⁷
ἄγιον παῖδα σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρόδης τε καὶ
Πόντιος Πειλάτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, ποιῆσαι ²⁸
ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλὴ προώρισεν γενέσθαι, καὶ τὰ ²⁹
νῦν, κύριε, ἐπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις
σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, ἐν τῷ ³⁰
τὴν χείρα ἐκτείνειν σε εἰς ἵστιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα
γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀγίου παιδός σου Ἰησοῦν,
καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν φῇ ἥσαν συνη- ³¹
γμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἄπαντες τοῦ ἀγίου πνεύματος,
καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ ³²
μία, καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἐλεγεν ἴδιον εἶναι,
ἀλλ' ἦν αὐτοῖς πάντα κοινά καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδί- ³³
δουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τοῦ κυρίου Ἰησοῦν τῆς
ἀναστάσεως, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. οὐδὲ ³⁴
γὰρ ἐνδεής τις ἦν ἐν αὐτοῖς⁸ δοσοὶ γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ
οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρα-
σκομένων καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ³⁵
διεδίδετο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἀν τις χρείαν εἶχεν. Ἰωσὴφ δὲ ³⁶
ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὁ ἐστιν μεθέρ-
μηνευόμενον Υἱὸς Παρακλήσεως, Δευείτης, Κύπριος τῷ
γένει, ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα ³⁷

καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

1 Ἐνήρ δέ τις Ἀνανίας ὄνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ¹
2 αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς,
3 συνειδυνίης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ
4 τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος
5 Ἀνανίᾳ, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου
6 ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ
7 τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν
8 ἐν τῇ σῇ ἔξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου
9 τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ.
10 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἐξέψυξεν
11 καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας. ἀνα-
12 στάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξειέγκαντες
13 ἔθαψαν.

Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρῳ τριῶν διάστημα
14 καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδοῦσα τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. ἀπε-
κρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν Πέτρος Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ
15 χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν Ναί, τοσούτου. ὁ δὲ Πέ-
τρος πρὸς αὐτήν Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ
πνεῦμα Κυρίου; ίδον οἱ πόδες τῶν θαψώτων τὸν ἄνδρα
16 σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἐξοίσουσίν σε. ἔπειτεν δὲ παραχρῆμα
πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν. εἰσελθόντες δὲ οἱ
17 νεανίσκοι εὐρούσι αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξειέγκαντες ἔθαψαν
18 πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην
19 τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

20 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ
τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ήσαν ὄμοθυμαδὸν πάντες ἐν
21 τῇ Στοᾷ Σολομῶντος· τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολ-
22 λᾶσθαι αὐτοῖς· ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός, μᾶλλον δὲ
23 προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ
24 γυναικῶν· ὅστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς
25 καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ὡς ἀρχομένου
τοῦ Πέτρου κανὴ σκιὰ ἐπισκιάσει τωὶ αὐτῶν. συνήρχετο δὲ

καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων Ἱερουσαλήμ, φέροντες
ἀσθενεῖς καὶ ὄχλους μένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες
ἐθεραπεύοντο ἀπαντες.

Ἄναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ 17
οὖσα ἀρεστις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζῆλου καὶ 18
ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς
ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. Ἀγγελος δὲ Κυρίου διὰ νυκτὸς ἤνοιξε 19
τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἔξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπεν Πο- 20
ρεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα
τὰ ρήματα τῆς ζωῆς ταύτης. ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ 21
τὸν ὅρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ
ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ
πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν νιῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν 22
εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. οἱ δὲ παραγενόμενοι 23
ὑπηρέται οὐχ εὑρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέψαντες
δὲ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι Τὸ δεσμωτήριον εὔρομεν 24
κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶτας
ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὔρομεν. ὡς δὲ 25
ῆκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὃ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ
οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν τί ἀν γένοιτο τοῦτο. Παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι Ἰδοὺ οἱ 26
ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες
καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν 27
τοῖς ὑπηρέταις ἦγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβούντο γὰρ
τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἐστησαν 28
ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς
λέγων Παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ 29
τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἴδούν πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ
τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βουλεούσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ
αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ 30
ἀπόστολοι εἶπαν Πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἡ ἀνθρώποις.
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἦγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχει- 31
ρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλοι· τούτουν ὁ θεὸς ἀρχηγὸν 32

32 ἐν αὐτῷ v. ἐσμὲν αὐτῷ

καὶ σωτῆρα ὑψώσει τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, [τοῦ] δοῦναι μετάνοιαν
 32 τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἀφεσιν ἀμαρτιῶν· καὶ ἡμεῖς Γέσμεν^τ μάρ-
 τυρες τῶν ῥημάτων Γούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ὃ^τ
 33 ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες
 34 διεπρίοντο καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν αὐτούς. Ἀναστὰς δέ τις
 ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιὴλ, νομοδιδά-
 σκαλος τίμος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς
 35 ἀνθρώπους ποιῆσαι, εἰπέν τε πρὸς αὐτούς "Ἄνδρες Ἰσραη-
 λεῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί^τ
 36 μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη
 Θευδᾶς, λέγων εἶναι τινα ἑαυτόν, φῶ προσεκλίθη ἀνδρῶν
 ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων· ὃς ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι
 37 ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. μετὰ
 τούτου ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς
 ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησε λαὸν ὅπίσω αὐτοῦ· κάκενος
 ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθη-
 38 σαν. καὶ [τὰ] νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώ-
 πων τούτων καὶ ἀφετε αὐτούς· (ὅτι ἐὰν γὰρ ἐξ ἀνθρώπων
 39 ἡ βουλὴ αὐτῇ ἡ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ
 θεοῦ ἐστίν, οὐδὲ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς·) μὴ ποτε καὶ
 40 θεομάχοι εὑρεθῆτε. ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλε-
 σάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλέων
 41 ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀπέλυσαν. Οἱ μὲν οὖν
 ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου ὅτι
 42 κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι· πᾶσάν τε
 ἡμέραν ἐν τῷ Ἱερῷ καὶ κατ' οἴκους οὐκ ἐπαύοντο διδάσκον-
 τες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.

τ. ΕΝ ΔΕ ΤΑΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ ταύταις πληθυνόντων τῶν
 μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς
 Ἐβραίους ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ

32 τούτων^τ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον

αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆ-²
θος τῶν μαθητῶν εἰπαν Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλεί-
ψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις· ἐπισκέ-³
ψασθε ὅτε, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπτὰ
πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς
χρείας ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ⁴
λόγου προσκαρτερήσομεν. καὶ ἥρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον⁵
παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα
πλήρη⁷ πίστεως καὶ πνεύματος ἀγίου, καὶ Φιλιππον καὶ
Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ
Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν⁶
ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὗξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀρι-⁷
θμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὁ χλος
τῶν ιερέων ὑπήκοουν τῇ πίστει.

Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα⁸
καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν⁹
ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρη-
ναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας
συνζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ¹⁰
σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι φέλαλει. τότε ὑπέβαλον ἄνδρας¹¹
λέγοντας ὅτι Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ρήματα βλά-
σφημα εἰς Μωυσῆν καὶ τὸν θεόν· συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν¹²
καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες
συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, ἔστησάν¹³
τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύε-
ται λαλῶν ρήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἀγίου [τούτου] καὶ
τοῦ νόμου, ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ¹⁴
Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει
τὰ ἔθη ἢ παρέδωκεν ἡμῖν Μωυσῆς. καὶ ἀτενίσαντες εἰς¹⁵
αὐτὸν πάντες οἱ καθεξόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδαν τὸ πρόσ-
ωπον αὐτοῦ ὥσει πρόσωπον ἀγγέλου.
Εἰπεν¹⁶

2 δὲ ὁ ἀρχιερεύς Εἰ ταῦτα οὐτῶς ἔχει; ὁ δὲ ἔφη "Ἄνδρες
 ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ θεὸς τῆς Δόξης
 ὅφθῃ τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὅντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ
 3 πρὶν ἡ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, καὶ εἶπεν πρὸς
 αὐτόν "Εἰσελθε ἐκ τῆς Γῆς σογ καὶ τὴν συγγενείας
 4 σογ, καὶ δεύτρο εἰς τὴν Γῆν ἣν δὲν σοι δείζω· τότε ἔξελ-
 θῶν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατόφκησεν ἐν Χαρράν. κάκεῖθεν μετὰ
 τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετέφκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν
 5 ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς τὸν κατοικεῖτε, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ
 κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὔδεν βάμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο
 6 δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι
 6 αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὅντος αὐτῷ τέκνου. ἐλάλησεν δὲ
 οὐτῶς ὁ θεὸς διε ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν
 7 Γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δογλώσογεν αὐτὸν καὶ κακώσογεν
 7 ἔτη τετρακόσια· καὶ τὸ ἔθνος ωδὲν δογλεύσογεν
 8 καὶ λατρεύσογεν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. καὶ ἔδωκεν
 αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὐτῶς ἐγένησεν τὸν
 Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ήμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ,
 καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ, καὶ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρ-
 9 χας. Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωακῆφ ἀπέ-
 10 δοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἣν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, καὶ
 ἔξειλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν
 αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ Βασιλέως
 Αἴγυπτογ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴ-
 11 γύπτον καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἦλθεν δὲ λιμός
 ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαναὰν καὶ θλίψις
 μεγάλη, καὶ οὐχ ἥρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν
 12 ἀκούγασι δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον ἔξαπέ-
 13 στειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρώτον· καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ
 "ἘΓΝΩΡΙΣΘΗ" Ἰωακῆφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φα-
 14 νέρὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος Ἰωσήφ. ἀποστέλλας δὲ
 Ἰωσήφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν

τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἔβδομάκοντα πέντε, γατέβη¹⁵
 δὲ Ἰακώβ [εἰς Αἴγυπτον], καὶ ἐτελεύτησεν ἀγάπος καὶ
 οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ καὶ ἐτέθη¹⁶
 σαν ἐν τῷ μνήματι φῶνάς τοῦ Αβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου
 παρὰ τῶν γίων Ἐμμῶν ἐν Συχέμ. Καθὼς δὲ ἦγγιζεν¹⁷
 ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἡς ὀμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ,
 ἤζησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἅχρι οὐ¹⁸
 ἀνέστη Βασιλεὺς ἔτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ἔδει
 τὸν Ἰωσήφ. οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν¹⁹
 ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ ποιείν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν
 εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. ἐν φαρῷ ἐγενήθη Μωυσῆς, καὶ²⁰
 ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ
 τοῦ πατρός· ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ Θυγάτερα²¹
 τηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαγτῇ εἰς γίον. καὶ²²
 ἐπαιδεύθη Μωυσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων, ἦν δὲ δυνατὸς
 ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. 'Ως δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερες²³
 ρακονταετής χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αγάπογούς τοὺς γίοὺς Ἰσραήλ. καὶ²⁴
 ἴδων τινα ἀδικούμενον ἡμύνατο καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ
 καταπονουμένῳ πατάξας τὸν Αἴγυπτον. ἐνόμιζεν δὲ συνειδέναι τοὺς ἀδελφοὺς δτὶ ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν
 σωτηρίαν αὐτοῖς, οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ²⁶
 ὥφθη αὐτοῖς μαχομένοις καὶ συνηλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών "Ανδρες, ἀδελφοί ἐστε· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;
 ὃ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών Τίς σὲ²⁷
 κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐπ' ἡμῶν; μὴ ἀνε-²⁸
 λεῖν με σὺ θέλεις ὃν τρόπον ἀνεῖλες ἔχθες τὸν Αἴ-
 γύπτιον; ἔφυγεν δὲ Μωυσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ,²⁹
 καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὐ ἐγένησεν οὐδὲς
 δύο. Καὶ πληρωθέντων ἑτῶν τεσσεράκοντα ὥφθη αγάπῳ³⁰
 ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινὰ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρός
 βάτογ· ὃ δὲ Μωυσῆς ἴδων ἐθαύμασεν τὸ δραμα· προσερ-³¹
 χομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ Κυρίου ἘΓΩ³²

ο θεὸς τῶν πατέρων σογ, ο θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
 καὶ Ἰακὼβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωυσῆς οὐκ ἐτόλμα
 33 κατανοῆσαι. εἶπεν δὲ αὖτις ὁ κύριος Λῦcon τὸ γῆπό-
 δημα τῶν ποδῶν σογ, ο γάρ τόπος ἐφ' ω̄ ἔστηκας γά-
 34 ἀρία ἔστιν. Ιδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μογ
 τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὔτοῦ ἀκούσα,
 καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὔτούς· καὶ οὗτον δεύτερον ἀποστεί-
 35 λω σε εἰς Αἴγυπτον. Τοῦτον τὸν Μωυσῆν, ὃν ἡρήσαντο
 εἰπόντες Τίς σὲ κατέστησεν δρχοντα καὶ δικαστήν,
 τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἀρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χει-
 36 ρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάστῃ. οὗτος ἐξήγαγεν
 αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν τῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐφ
 Ἐρυθρᾷ Θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα.
 37 οὗτος ἐστιν ὁ Μωυσῆς ὁ εἶπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ Προ-
 φήτην γένεται ἀναστήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν γένων
 38 ὥστε ἐμέ. οὗτος ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ
 ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὅρει
 Σιών καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζωντα δοῦνας
 39 γένεν, φησι οὐκ ἡθελησαν ὑπῆκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν
 ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
 40 εἰς Αἴγυπτον, εἰπόντες τῷ Ἀαρών Ποίησον ἡμῖν
 θεοὺς οἵ προπορεύονται ἡμῶν· ο γάρ Μωυσῆς
 οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ τῆς Αἰγύπτου, οὐκ οὐ-
 41 δαμεν τί ἐγένετο αὔτῳ. καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς
 ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θύσίαν τῷ εἰδῶλῳ, καὶ εὐ-
 42 φραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἔστρεψεν δὲ
 ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ
 οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν Βίβλῳ τῶν προφητῶν

Μὴ σφάγια καὶ θυγίας προσχνέγκατέ μοι

43. ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ;
 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ
 καὶ τὸ ἀστρον τοῦ θεοῦ Ῥομφά,
 τοὺς τύπους οὓς ἐποίησατε προσκυνεῖν αὐτοῖς.
 καὶ μετοικιώ γένας ἐπέκεινα Βαθυλώνος.

‘Η σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἡν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ 44
ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Λωγχῇ ποιῆσαι
αὐτὴν κατὰ τὸν τύπτον ὃν ἔωράκει, ἡν καὶ εἰσήγαγον 45
διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατα-
σχέσει τῶν ἐθνῶν ὡν ἔξωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν
πατέρων ἡμῶν ἔως τῶν ἡμερῶν Δανείδ. ὃς εὑρεν χάριν 46
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ γέγονεν εὔρειν σκήνωμα τῷ
‘θεῷ’ Ιακώβ. Σολομῶν δὲ οἰκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 47
ἀλλ’ οὐχ ὁ ὑψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ· καθὼς ὁ 48
προφήτης λέγει

‘Ο ούρανός μοι θρόνος,

49

καὶ ἡ γῆ γέποδίον τῶν ποδῶν μογ.

ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετε μοι, λέγει Κύριος,

ἡ τίς τόπος τᾶς καταπάγσεώς μογ;

οὐχὶ ἡ χείρ μογ ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 50

Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι ‘καρδίαις’ καὶ τοῖς 51
ώσειν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἀγίῳ ἀντιτίπτετε, ὡς
οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν 52
οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτεναν τοὺς προκαταγγεῖλαντας
περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου οὐ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ
φονεῖς ἐγένεσθε, οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς 53
ἄγγελων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. ’Ακούοντες δὲ 54

ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρυχον τοὺς
οὐδόντας ἐπ’ αὐτόν. ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἀγίου 55
ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα
ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν ‘Ιδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς 56
διηνοιγμένους καὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα
τοῦ θεοῦ. κράξατες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὄμβατα 57
αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ’ αὐτόν, καὶ ἐκβαλόντες 58
ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ
ἴματά αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου.
καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα 59
Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου· θεὶς δὲ τὰ γόνατα 60

46 τ...τ

49 ἡ δὲ.

ἐκραξεν φωνῇ μεγάλῃ Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς ταύτην τὴν ἡμαρτίαν· καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἑκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις πάντες [δέ] διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν αἱρετῶν. συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδουν εἰς φυλακήν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν 5 λόγον. Φιλίππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρίας ἐκήρυξεν αὐτοῖς τὸν χριστόν. προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἡ ἐποίει· πολλοὶ γὰρ τῶν ἔχοντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἔξηρχοντο, πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ 8 ἐθεραπεύθησαν. ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει 9 ἑκείνῃ.

Ἄνηρ δέ τις ὁνόματι Σίμων προυπήρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἔξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρίας, τοι λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν μέγαν, φῶ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες Οὗτός ἐστιν ἡ Δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη Μεγάλη. προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ίκανφ χρόνφ ταῖς μαγίαις ἔξεστακέναι αὐτούς. ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γνομένας ἔξιτατο.

ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ 15 ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάνην, οἵτινες κατα-

βάστες προσηγένεστο περὶ αὐτῶν ὅπως λάθωσιν πνεῦμα
ἄγιον· οὐδέποτε γάρ ήν ἐπ’ οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον το
δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
τότε ἐπειθέσαν τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον ¹⁷
πνεῦμα ἄγιον. Ἰδών δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν ¹⁸
χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα προσήγεγκεν
αὐτοῖς χρήματα λέγων Δότε κάμοι τὴν ἔξουσίαν ταύτην ¹⁹
ἵνα φέντε ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἄγιον. Πέ-²⁰
τρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν Τὸ δρυγύριον σου σὺν σοὶ εἴη
εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημά-
των κτᾶσθαι. οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ ²¹
τούτῳ, ή γάρ καρδία σου οὕτως ἔστιν εὔθεῖα ἔναντι τοῦ
θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ ²²
δεήθητε τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοι η ἐπίνοια τῆς
καρδίας σου· εἰς γὰρ χολὴν πτικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδι-²³
κίας ὁρῶ σε δυτα. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν Δεήθητε ²⁴
ὑμεῖς ὑπὲρ ἡμοῦ πρὸς τὸν κύριον ὅπως μηδὲν ἐπελθῇ ἐπ’ ἡμὲ-
ῶν εἰρήκατε. Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ ²⁵
λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσό-
λυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐτριγγελίζοντο.

"Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φιλιππὸν λέγων ²⁶
Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὄδὸν τὴν
καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν· αὗτη ἔστιν
ἔρημος. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη, καὶ ίδον ἀνήρ Λιθίοψ ²⁷
εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ήν
ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, [ὅς] ἐλληνύθει προσκυνήσων εἰς
Ἱερουσαλήμ, ήν δὲ ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ²⁸
ἄρματος αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαίαν.
εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ Πρόσελθε καὶ κολλήθητι ²⁹
τῷ ἄρματι τούτῳ. προσδραμὼν δὲ ὁ Φιλίππος ἤκουσεν ³⁰
αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαίαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν
Ἄρα γε γινώσκεις ἢ ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ εἶπεν Πῶς γὰρ ³¹

ἀν δυναίμην ἔὰν μή τις ὀδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν
32 Φιλιππὸν ἀναβάτα καθίσαι σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς
γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν ἡνὶ αὐτῇ

'Ως πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἥχθη,
καὶ ὡς ἀλνὸς ἐναντίον τοῦ γένερος αὔτον
ἀφωνος,

οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὔτοῦ.

33 'Ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὔτοῦ ἥρθη.

τὴν γενεάν αὔτοῦ τίς διηγήσεται;

ὅτι αἱρεταὶ ἀπὸ τῆς Γῆς ἡ ζωὴ αὔτοῦ.

34 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν Δέομαί σου,
περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ξαυτοῦ ἡ περὶ

35 ἑτέρου τινός; ἀνοίξας δὲ ὁ Φιλίππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ
ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν
36 Ἰησοῦν. ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἥλθον ἐπὶ τὴν

ὑδωρ, καὶ φῆσιν ὁ εὐνοῦχος Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με
38 βαπτισθῆναι; καὶ ἐκέλευσεν στῆμαι τὸ ἄρμα, καὶ κατέβησαν
ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ ὃ τε Φιλίππος καὶ ὁ εὐνοῦχος,
39 καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος,
πνεῦμα Κυρίου ἤρπασεν τὸν Φιλίππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν
οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

40 Φιλίππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἀζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισαρίαν.

1 'Ο δὲ Σαῦλος, ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς
2 μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ ἥτησατο
παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς,
3 ὅπως ἔা�ν τινας εὑρῇ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἀνδρας τε καὶ γυναι-
κας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ.

4 τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, ἔξε-
φυης τε αὐτὸν περιήστραφεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πεσών

ἐπὶ τὴν γῆν ἥκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ Σαούλ Σαούλ,
τί με διώκεις; εἶπεν δέ Τίς εἰ, κύριε; ὁ δέ Ἐγώ εἰμι 5
Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν 6
πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι ὅτι σε δεῖ ποιεῖν. οἱ δὲ 7
ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ ἴστηκεσσαν ἐνεοί, ἀκούοντες
μὲν τῆς φωνῆς μηδένα δὲ θεωροῦντες. ἡγέρθη δὲ Σαῦλος 8
ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὄφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν
ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσῆγαγον εἰς Δαμα-
σκόν. καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν, 9
οὐδὲ ἔπιεν.

”**Η**ν δέ τις μαθητής ἐν Δαμασκῷ ὄνόματι ‘Ανανίας,¹⁰
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὄράματι ὁ κύριος ‘Ανανία. ὁ δὲ
εἶπεν ‘Ιδοὺ ἔγώ, κύριε. ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν “Αγάστα”¹¹
πορεύθητι ἐπὶ τὴν ρύμην τὴν καλουμένην Εὐθέιαν καὶ ζῆ-
τησον ἐν οἰκίᾳ ‘Ιούδα Σαῦλον ὄνόματι Ταρσέα, ἵδού γὰρ
προσεύχεται, καὶ εἶδεν ἄνδρα [ἐν ὄράματι] ‘Ανανίαν ὄνό-¹²
ματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ [τὰς] χεῖρας ὅπως ἀνα-
βλέψῃ. ἀπεκρίθη δὲ ‘Ανανίας Κύριε, η̄κουσα ἀπὸ πολλῶν¹³
περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἄγίοις σου ἐποίησεν
ἐν ‘Ιερουσαλήμ· καὶ ὡδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων¹⁴
δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ δυνομά σου. εἶπεν¹⁵
δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος Πορεύον, δτι σκεύος ἐκλογῆς ἐστίν
μοι οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ δυνομά μου ἐνώπιον [τῶν] ἔθνων
τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε ‘Ισραὴλ, ἔγώ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ¹⁶
ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὄνόματός μου παθεῖν. ‘Απῆλθεν¹⁷
δὲ ‘Ανανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ’ αὐτὸν
τὰς χεῖρας εἶπεν Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με,
‘Ιησοῦς ὁ ὄφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ οὗ ἥρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς
καὶ πλησθῆς πνεύματος ἀγίου. καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐ-¹⁸
τοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀνα-
στὰς ἐβαπτίσθη, καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνισχύθη.¹⁹

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τιάς, καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυξεν τὸν Ἰησοῦν

32 ΕΓΕΝΕΤΟ ΔΕ ΠΕΤΡΟΝ διερχόμενον διὰ πάντων
κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἀγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδα.
33 εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὄνοματι Αἰνέαν ἐξ ἔτων ὁκτώ

κατακείμενον ἐπὶ κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. καὶ 34
εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος Αἰνέα, λάται σε Ἰησοῦς Χριστός·
ἀνάστηθι καὶ στρώσον σεαυτῷ· καὶ εὐθέως ἀνέστη. καὶ 35
εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σαρῶνα,
οἵτιες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὄνόματι Ταβειθά, ἡ 36
διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὗτη ἦν πλήρης ἔργων
ἀγαθῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν ὡν ἐποίει. ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς 37
ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες
δὲ ἔθηκαν^τ ἐν ὑπερφώ. ἐγγὺς δὲ οὖσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ 38
οἱ μαθῆται ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἀπέστει-
λαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες· Μὴ ὀκνήσῃς
διελθεῖν ἕως ἡμῶν· ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· 39
ὅν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερφόν, καὶ παρέστη-
σαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίονται· καὶ ἐπιδεικνύμεναι
χιτῶνας καὶ ἴματα δσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς.
ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὶς τὰ γόνατα 40
προστηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σώμα εἶπεν Ταβειθά,
ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἡνοίξεν τοὺς ὄφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα
τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν 41
αὐτήν, φωνήσας δὲ τοὺς ἀγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν
αὐτὴν ζῶσαν. γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης Ἰόππης, καὶ 42
ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. Ἐγένετο δὲ ἡμέρας 43
ἴκανας μεῖναι ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

Ἄνηρ δέ τις ἐν Καισαρίᾳ ὄνόματι Κορνήλιος, ἐκατον-
τάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, εὔσεβὴς καὶ 2
φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἰκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεη-
μοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντός,
εἶδεν ἐν ὄράματι φανερῶς ὥσει περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέ- 3
ρας ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα
αὐτῷ Κορνήλιε. ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἐμφοβος γενό- 4
μενος εἶπεν Τί ἐστιν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ Λί προσευ-

χαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μυημόσυνουν
5 ἐμπροσθεν τοῦ θεοῦ· καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς Ἰόππην
6 καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος
7 ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, φ ἐστὶν οἰκία παρὰ θά-
7 λασσαν. ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας
8 δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερού-
8 των αὐτῷ καὶ ἔξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστειλεν
9 αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ὥδοι-

πορούντων ἔκειγων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος
10 ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὕραν ἔκτην. ἐγένετο δὲ
πρόσπειρος καὶ ἡθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ
11 αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν
ἀνεφργμένον καὶ καταβαίνον σκένος τι ὡς ὁθόνην μεγάλην
12 τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν φ ὑπῆρχεν
πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἔρπετά τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ
13 οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτὸν Ἀναστάς, Πέτρε,
14 θῦσον καὶ φάγε. ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν Μηδαμῶ, κύριε, ὅτι
15 οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. καὶ φωνὴ
16 πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτὸν Ἄνθεος ἐκαθάρισεν σὺ μὴ
17 κοίνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ
18 σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

‘Ος δὲ ἐν ἑαυτῷ διη-

πόρει ὁ Πέτρος τί ἀν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδεν, ἵδου οἱ ἄνδρες
οἱ ἀπέσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορηνῆλίου διερωτήσαντες τὴν
18 οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, καὶ φωνή-
σαντες ἐπύθοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐν-
19 θάδε ξενίζεται. Τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένον περὶ τοῦ
όραματος εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸν ιδοὺ ἀνδρες δύο ζητοῦντές σε-
20 ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν
21 διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. καταβὰς δὲ Πέ-
22 τρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν Ιδοὺ ἐγὼ εἰμι ὁν ζητεῖτε· τίς
22 η αἰτία δι' ήν πάρεστε; οἱ δὲ εἶπαν Κορηνῆλιος ἐκατον-
τάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν μαρτυρού-
μενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἔχρηματίσθη

ὑπὸ ἀγγέλου ἀγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκούσαι ρήματα παρὰ σοῦ. εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτὸὺς ²³ ἔξενισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἔξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθαν αὐτῷ. τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισαρίαν ²⁴ ὃ δὲ Κορηνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτὸὺς συνκαλεσάμενος τὸν συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τὸν ἀναγκαίους φίλους. Ὡς δὲ ἐγέ- ²⁵ νετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορηνήλιος πεσὼν ἐπὶ τὸν πόδα προσεκύνησεν. ὃ δὲ Πέτρος ²⁶ ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὐρίσκει συνελη- ²⁷ λυθότας πολλούς, ἔφη τε πρὸς αὐτούς Ὅμεις ἐπίστασθε ²⁸ ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχε- σθαι ἀλλοφύλῳ· κάμοι ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· διὸ καὶ ἀναντιρήτως ἥλθον ²⁹ μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με. καὶ ὁ Κορηνήλιος ἔφη Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι τοῦ ταύτης τῆς ὥρας ἥμην τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἵδον ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμ- πρᾷ καὶ φῆσι Κορηνήλιε, εἰσηκούσθη σον ἢ προσευχὴ καὶ ³¹ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ· πέμψον ³² οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ἔνικεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν. ἔξαυτῆς οὐν ἐπεμψα πρὸς σέ, σύ τε καλῶς ³³ ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἥμεις ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκούσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν ³⁴ Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπο- λήμπτης ὁ θεός, ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐ- ³⁵ τὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἔστιν. τὸν ³⁶ λόγον ἀπέστειλεν τοῖς νιοῖς Ἰσραὴλ εὐγενείον τοῦ Ιησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος. ὥμεις οὖδατε τὸ γενόμενον ρῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ³⁷

36.37 δια πάστειλεν.....Χριστοῦ (οὗτος.....κύριος) ὥμεις οὖδατε, τὸ

ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὁ ἐκήρυ-
 38 ξεν Ἰωάννης, Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὃς ἔχρισεν αὐτὸν
 ὁ θεὸς πνεύματι ἄγιῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν
 καὶ λόμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ
 39 διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· καὶ ἡμεῖς μάρτυρες
 πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ
 Ἱερουσαλήμ· ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ζύλογ.
 40 τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν
 41 ἐμφανῆ γενέσθαι, οὐ παντὶ τῷ λαῷ ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς
 προκεχειροτομημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφά-
 γομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ
 42 νεκρῶν· καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ δια-
 μαρτύρασθαι ὅτι οὗτος ἐστιν ὁ ὥρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ
 43 κριτής ζώντων καὶ νεκρῶν· τούτῳ πάντες οἱ προφῆται
 μαρτυροῦσιν, ἀφεσιν ἀμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος
 44 αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

Ἐγε-

λαλούντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα
 45 τὸ ἄγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον· καὶ
 ἔξεστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅτι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ,
 ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἄγιου ἐκκέ-
 46 χυται· ἥκουν γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγα-
 47 λυνόντων τὸν θεόν· τότε ἀπεκρίθη Πέτρος Μήτι τὸ ὅδωρ
 δύναται κωλῦσαι τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους οἵτινες
 48 τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; προσέταξεν
 δὲ αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι.
 τότε ἥρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

¹ Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἔδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

² Ὁτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς
 3 αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς λέγοντες ὅτι ἐισῆλθεν πρὸς ἄνδρας
 4 ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ συνέφαγεν³ αὐτοῖς. ἀρξάμενος
 5 δὲ Πέτρος ἔξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων Ἐγὼ ἡμῖν ἐν
 πόλει Ἰόπη προσευχόμενος καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα,

καταβάνον σκεῦός τι ὡς ὁδόνην μεγάλην τέσσαροι ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἥλθεν ἄχρι ἐμοῦ· εἰς ἣν διατάσσεται κατενόουν καὶ εἰδούν τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετά καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· ἤκουσα, δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι· Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. εἶπον δέ Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν ἡ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. ἀπέκριθη δὲ ἐκ δευτέρου φωνῆ⁹ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Λόγος ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν τοῦ ἀπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἴδου ἔξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες εἶπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾧ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρίας πρός με. εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρίναντα. ἥλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἔξι ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πώς εἴδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ὃς λαλήσει ρήματα πρὸς σὲ ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἰκός σου. ἐν δὲ τῷ ἀρχασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. ἐμνήσθην δὲ τοῦ ἀρχής τοῦ κυρίου ὡς ἔλεγεν Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἀγίῳ. εἰ οὖν τὴν ἵσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἡμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν; ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεόν λέγοντες· Ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς Θίλιψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἔως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδὲν λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. Ἡσαν δέ τινες ἔξι αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ

⁹ φωνὴ ἐκ δευτέρου

¹¹ ἡμην

πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, ἐναγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν.
 21 καὶ ἦν χείρ Κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύ-
 22 σας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. Ἡκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς
 23 αὐτῶν, καὶ ἔξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἔως Ἀντιοχείας· ὃς
 24 παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἔχαρη
 25 καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσγένενεν
 26 [ἐν] τῷ κυρίῳ, ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύμα-
 τος ἀγίου καὶ πίστεως, καὶ προστετέθη ὅχλος ἵκανὸς τῷ
 27 κυρίῳ. ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ
 28 εὑρὼν ἥγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ μὲν τοῖς καὶ ἐν-
 αυτὸν δόλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὅχλον
 29 ἵκανόν, χρηματίσαι τε πρώτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς
 Χριστιανούς.

27 ΕΝ ΤΑΥΤΑΙΣ ΔΕ ΤΑΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ κατῆλθον ἀπὸ¹
 28 Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· ἀναστὰς δὲ εἰς ἔξ
 αὐτῶν ὄνόματι "Ἄγαθος ἐσήμανεν" διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν
 μεγάλην μὲλλειν ἔσεσθαι ἐφ' δλην τὴν οἰκουμένην· ἡτις
 29 ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις
 ὥρισαν ἔκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν
 30 ἐν τῇ Ἰουδαΐᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες
 πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαῦλον.
 1 Κατ' ἑκείνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρόδης ὁ βασι-
 λεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλη-
 2 σίας, ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ.
 3 Ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν ἔστιν τοῖς Ἰουδαίοις προσέθετο συλ-
 λαβεῖν καὶ Πέτρον, (ἥσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων,)
 4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρις
 τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ
 5 τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. ὃ μὲν οὖν Πέτρος

έτηρείτο ἐν τῇ φυλακῇ προσευχὴ δὲ ἡνὶ ἐκτενῶς γινομένῃ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. Ὁτε δὲ ὁ ἥμελλεν προσαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρόδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἡνὶ ὁ Πέτρος κοιμάμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν δεδεμένος ἀλύσεσιν δυσὶν, φύλακές τε πρὸς τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν, καὶ ἴδον ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστα ἐν τάχει· καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. εἶπεν δὲ ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν Ζώσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλια σου· ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ Περιβαλοῦ τὸ ἴματιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι· καὶ ἐξελθὼν ἡκολούθει, καὶ οὐκ ἦδεις ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἡτις αὐτομάτῃ ἡνοίγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ρύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπὸ αὐτοῦ. καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν ὁ κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξειλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρόδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. συνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάνου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἡσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι ὄνόματι Ῥόδη, καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἡγοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπῆγγειλεν ἐστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν Μαίνη. ή δὲ διυσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἐλεγον· Οἱ ἄγγελοί ἐστιν αὐτοῦ. ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούσων ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγάνη διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπεν τε Ἀπαγγειλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα.

18 καὶ ἔξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἄτερον τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέρας ἡνὶ τάραχος οὐκ ὀδίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἅρα ὁ 19 Πέτρος ἐγένετο. Ἡρόδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ω ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Καισαρίαν διέτριψεν.

"Ην

δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως γέτοντο εἰρήνην διὰ τὸ τρέφεσθαι 21 αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. τακτῆ δὲ ἡμέρᾳ [ό] Ἡρόδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ 22 τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς· ὃ δὲ δῆμος ἐπεφώνει 23 Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, 24 καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἔξεψυξεν. "Ο δὲ λόγος τοῦ Ἅγιου Κυρίου ἦν εἰς τὸν θεόν.

25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συνπαραλαβόντες Ἰωάνην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

1 Ἡσαν δὲ ἐν Ἀγιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὁ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νέγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρόδου 2 τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ ηστευόντων εἶπεν τὸ πνεύμα τὸ ἄγιον Ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ 3 ἔργον ὃ προσκέλλημαι αὐτούς. τότε ηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν.

4 Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἄγιου πνεύματος κατῆλθον εἰς Σελευκίαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον, 5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. Διελθόντες δὲ ὅλην τὴν ησον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰου-

δαιον φ διομα Βαριησουν, δος ην συν τῳ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ τ
Παῦλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν
καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀν- 8
θίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὗτος γὰρ μεθερμη-
νεύεται τὸ διομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον
ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς 9
πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς αὐτὸν εἶπεν Ὁ πλήρης παν- 10
τὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, νιὲ διαβόλου, ἔχθρε
πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὄδοις Γοῦ
κυρίογεντας; καὶ νῦν ἵδον χειρὶ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ 11
ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἅχρι καιροῦ. Γ παρα-
χρῆμα δὲ ἐπεσεν ἐπ’ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων
ἐζήτει χειραγωγούς. τότε ἴδων ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπί- 12
στευσεν ἐκπληγτόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

Ἄναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἥλθον 13
εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάνης δὲ ἀποχωρήσας
ἀπὸ αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Αὐτοὶ δὲ διελ- 14
θόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν
Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν
σαββάτων ἐκάβισαν· μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου 15
καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐ-
τοὺς λέγοντες Ἀνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἔστιν ἐν ὑμῖν λόγος
παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. ἀναστὰς δὲ Παῦλος 16
καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν Ἀνδρες Ἰσραηλεῖται καὶ οἱ
φοιβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. Ο θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου 17
Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ὑμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὑψώσειν
ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ μετὰ Βραχίονος
ψυχικοῦ ἐζήγαρεν αἵτοις ἐξ αἵτης, καὶ, ὡς τεσσερακον- 18
ταετῆ χρόνου ἐτροποφόρησεν αἵτοις ἐν τῇ ἐρήμῳ,
καθελὼν ἔθνη ἐπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατεκληρο- 19
νόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντή- 20
κοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ προ-
φήτου. κάκεῖθεν ἥτησαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς 21
τοῦ Κυρίου 22 παραχρῆμά τε 23 καὶ ὡς.....έρήμῳ, καὶ καθελὼν

ὅθεος τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κείς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμείν, ἔτη
 22 τεσσεράκοντα· καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δανείδ
 αὐτοῖς εἰς βασιλέα, φὲ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας Εὗρον
 Δαγεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσοῦ, [Ἀνδρα] κατὰ τὴν καρδίαν μογ,
 23 ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ
 τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα
 24 Ἰησοῦν, προκηρύξαντος Ἰωάνου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου
 25 αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ. ὡς δὲ
 ἐπλήρουν Ἰωάνης τὸν δρόμον, ἔλεγεν Τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε
 26 Γένναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἴδον ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὐκ εἰμὶ²⁵
 ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λύσαι. "Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοί
 γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν νῦν φοιτούμενοι τὸν θεόν, ήμūν
 27 ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. οἱ γὰρ κατοι-
 κοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τούτου
 ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν
 28 σάββατον ἀναγινωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν, καὶ
 μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες Γῆτῆσαντο²⁶ Πειλάτον
 29 ἀναφεύθηναι αὐτόν· ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ Γ' περὶ αὐτοῦ
 γεγραμμένα²⁷, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ἔνδου ἔθηκαν εἰς μη-
 30 μεῖον. ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· ὃς ὥφθη ἐπὶ²⁸
 31 ημέρας πλείους τοῖς συναγαθάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
 εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες [νῦν] εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν
 32 λαόν. καὶ ήμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς
 33 πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλή-
 ρωκεν τοῖς τέκνοις Γῆμῶν²⁹ ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ
 ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ Υἱός μογ εἴ τοι, ἐγώ³⁰
 34 ΣÍΜΕΡΟΝ ΓΕΓÉΝΝΗΚΑ ΣΕ. ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ
 νεκρῶν μηκέτι μελλούντα ὑποστρέψειν εἰς διαφθοράν, οὐ-
 τῶς εἴρηκεν ὅτι Δώσω γύμνη τὰ ὄσια Δαγεὶδ τὰ πιστά.
 35 διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει Οὐδὲν δώσεις τὸν ὄσιον σογ
 36 Ιδεῖν διαφθοράν³¹. Δαγεὶδ μὲν γὰρ ἴδια γενεὰ ὑπηρετή-
 σας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς
 37 τοὺς πατέρας αὕτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν, ὃν δὲ ὁ θεὸς

25 εἶναι, οὐκ

28 Γῆτῆσαν τὸν

29 γεγραμμένα περὶ αὐτοῦ 33 t...t

ηγειρεν οὐκ εἶδεν διαφθοράν. Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, 38
ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῶν ἄφεσις ἀμαρτιῶν καταγ-
γέλλεται, καὶ ἀπὸ πάντων ὡν οὐκ ἡδυνήθητε ἐν γόμφῳ 39
Μωυσέως δικαιοθῆναι ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται
βλέπετε οὖν μὴ ἐπελθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις 40

“ΙДЕΤΕ, ΟΙ ΚΑΤΑΦΡΟΝΗΤΑΙ, ΚΑΙ ΘΑΓΜΑΣΑΤΕ ΚΑΙ ἀΦΑ- 41
ΝΙΣΘΗΤΕ,

ὅΤΙ ἜΡΓΟΝ ἘΡΓÁΖΟΜΑΙ ἘΓΩ ἐΝ ΤΑῖς ΗΜÉΡΑΙΣ ΥΜΩΝ,
ἘΡΓΟΥΝ δὲ ΟΥ ΜΗ ΠΙСΤΕΥΓΗΤΕ ΕÁΝ ΤΙC ἘΚΔΙΗΓΗΤΑΙ
ΥΜÎΝ.

Γ’ Εξιώντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον 42
λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ρήματα ταῦτα. λυθείσης δὲ τῆς 43
συναγωγῆς ἡκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν
σεβομένων προσῆλυτών τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες
προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἐπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι
τοῦ θεοῦ.

Τῷ γένει ἔρχομένῳ σαββάτῳ σχε- 44
δὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκούσαι τὸν λόγον τοῦ γένεοῦ.

Ιδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς δχλους ἐπλήσθησαν ξήλουν καὶ 45
ἀντέλεγον τοὺς ὑπὸ Παύλου λαλουμένους βλασφημοῦντες.
παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἴπαν 46
“Υμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ·
‘ἐπειδὴ’ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἁντοὺς
τῆς αἰώνιους ζωῆς, Ιδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη· οὕτω γὰρ 47
ἐντέαλται ήμῶν ὁ κύριος

Τέθεικά σε εἰς φῶς ἔθνων

τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἔως ἐξχάτογ τῆς γῆς.
ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ 48
γένεοῦ, καὶ ἐπίστευσαν δοσοὶ ήσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν
αἰώνιον· διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι’ ὅλης τῆς 49
χώρας. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖ- 50
κας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως καὶ
ἐπήγειραν διαγυμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ
ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὄριων αὐτῶν. οἱ δὲ ἐκτιναξάμε- 51

·42 τ...τ

44 τε | ἔχομένῳ | κυρίου

46 ἀπει ἀδ

48 κυρίου

νοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἥλθον εἰς Ἰκόνιον,
52 Γοὶ τε μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἀγίου.

1 "Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸν εἰσελθεῖν αὐτοὺς
εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὅστε
2 πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ
ἀπειθήσαντες Ἰουδαίοις ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς
3 τῶν ἔθνων κατὰ τῶν ἀδελφῶν. ἵκανὸν μὲν οὖν χρόνου
διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι
τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντες σημεῖα καὶ τέρατα
4 γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος
τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἡσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις οἱ δὲ σὺν
5 τοῖς ἀποστόλοις. ὡς δὲ ἐγένετο ὄρμὴ τῶν ἔθνων τε καὶ
Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχοντισσαν αὐτῶν ὑβρίσαν καὶ λιθοβολῆ-
6 σαι αὐτούς, συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυ-
7 καονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον, κάκει
8 εὐαγγελιζόμενοι ἡσαν.

Καὶ τις ἀνὴρ ἀδύνατος
ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς
9 αὐταῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. οὗτος ἤκουεν τοῦ Παύ-
λου· λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἴδων ὅτι ἔχει πίστιν
10 τοῦ σωθῆναι εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πό-
11 δας σου ὄρθος· καὶ ἥλατο καὶ περιεπάτει. οἵ τε ὄχλοι
12 ἴδοντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυ-
καονιστὶ λέγοντες Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέ-
13 βησαν πρὸς ἡμᾶς, ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ
Παῦλον Ἐρμῆν ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου.
14 ὃ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως ταύρους
καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας σὺν τοῖς ὄχλοις
15 ἥθελεν θύειν. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ
Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἴματα ἕαυτῶν ἐξεπήδησαν
εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες καὶ λέγοντες Ἀνδρεῖς, τί ταῦτα
ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμὲν ὑμῖν ἀνθρώποι, εὐαγγε-
λιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ
θεὸν ζῶντα ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν

καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ὃς ἐν ταῖς 16 παρφημέναις γενεαῖς εἶσεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἡ ἀγαθουργῶν, σύρανόθεν ύμῖν ύπετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ύμῶν. καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς 18 ὅχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

¹⁹ Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ

²⁰ Ἀυτιοχέλας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὅχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. εὐαγγελισάμενοί ²¹ τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ [εἰς] Ἀυτιόχειαν, ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ²² ἐμμένειν τῇ πίστει καὶ δτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ήμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. χειροτονήσαντες δὲ ²³ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους προσενέξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἥλθαν εἰς τὴν Παμ-²⁴ φυλίαν, καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν ²⁵ εἰς Ἀτταλίαν, κάκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀυτιόχειαν, ὅθεν ²⁶ ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ²⁷ ἐκκλησίαν ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν καὶ δτι ἦνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. διέτριψον δὲ ²⁸ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

ΚΑΙ ΤΙΝΕΣ ΚΑΤΕΛΘΟΝΤΕΣ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ¹ ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς δτι Ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ² ἔθει τῷ Μωυσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. γενομένης δὲ ³

²⁵ εἰς τὴν Πέργην

στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παῦλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς ἔταξαν ἀναβαίνειν Παύλου καὶ Βαρνάβαν καὶ τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος 3 τούτου.

Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν τε Φοινίκην καὶ Σαμαρίαν ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἔθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν 4 μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα παρεδέχθησαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε δοσα ὁ θεὸς 5 ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. Ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωυσέως.

6 Συνήχθησάν τε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἵδειν 7 περὶ τοῦ λόγου τούτου. Πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς "Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον 8 τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι, καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς τὸ πνεῦμα τὸ σῆμαν καθὼς 9 καὶ ἡμῖν, καὶ ὅνθεν" διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, 10 τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. νῦν οὖν τί πειρά-
ζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἴσχύσαμεν 11 βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύο- 12 μεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κάκεῖνοι. Ἐσίγησεν δὲ πῶν

τὸ πλῆθος, καὶ ἥκουν Βαρνάβα καὶ Παῦλου ἐξηγουμένων 13 ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος 14 λέγων "Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. Συμεὼν ἐξηγή-
σατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἔθνῶν 15 λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι

τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται

Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω

καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαγεὶδ τὴν πε-
πτωκύῖαν

καὶ τὰ κατεστραμμένα αὕτης ἀνοικοδομήσω

καὶ ἀνορθώσω αὕτην,

ὅπως ἀν ἐκζητήσωσίν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώ-
πων τὸν κύριον,

καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκλινται τὸ ὄνομά
μογ ἐπ' αὐτούς,

λέγει Κύριος ποιῶν ταῦτα ΓΝΩΣΤΑ ἀπ' αἰώνος. 28
διὸ ἄγω κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἔθνων ἐπιστρέ-
φουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι
τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ πυκτοῦ
καὶ τοῦ αἵματος· Μωυσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν
τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν
σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

Τότε ἔδοξε τοῖς 22
ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν δῃ τῇ ἀκλησίᾳ
ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν
τῷ Παῦλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδᾳ τὸν καλούμενον Βαρσαβ-
βᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, γρά-
ψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν
ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἔθνων χαίρειν. Ἐπειδὴ ἡκούσαμεν ὅτι 24
τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς
ψυχὰς ὑμῶν, οἵς οὐ διεστειλάμεθα, ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις 25
διμοθυμαδὸν ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν
τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παῦλῳ, ἀνθρώποις 26
παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδᾳ 27
καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγελλούστας τὰ αὐτά.
ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀγίῳ καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπι- 28

25 ἐκλεξαμένους

τίθεσθαι ύμιν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκες, ἀπέχεσθαι
29 εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πυκτῶν καὶ πορνείας· ἔξι δὲ
διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. "Ἐρρωσθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ
31 συναγαγόντες τὸ πλήθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν· ἀνα-
32 γνόντες δὲ ἔχαρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. Ἰουδας τε καὶ
Σίλας, καὶ αὐτὸς προφῆται ὅντες, διὰ λόγου πολλοῦ πα-
33 ρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν· ποιήσαντες
δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν
35 πρὸς τοὺς ἀκοστελαντας αὐτούς. Παῦλος δὲ
καὶ Βαρνάβας διέτριψον ἐν Ἀντιοχείᾳ διδάσκοντες καὶ
εὐαγγελίζομενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ
κυρίου.

36 Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος
Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πό-
λιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγελαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς
37 ἔχουσιν. Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν
38 Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον Παῦλος δὲ ἡξίου, τὸν ἀπο-
στάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα
39 αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. ἐγένετο
δὲ παροξυσμὸς ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων,
τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς
40 Κύπρον. Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σλαν ἐξῆλθεν παρα-
41 δοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, διήρχετο
δὲ τὴν Συρίαν καὶ [τὴν] Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλη-
σίας.

Κατήντησεν δὲ καὶ εἰς Δέρβην καὶ εἰς
Λύστραν, καὶ ἵδον μαθητής τις ἦν ἐκεῖ ὄνόματι Τιμόθεος,
2 αὐτὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς πατρὸς δὲ "Ἐλληνος, δε
ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Δύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν.
3 τοῦτον ἡθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν
περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὅντας ἐν τοῖς
τόποις ἐκείνοις, γῆδεισαν γάρ ἀπαντες ὅτι "Ἐλλην ὁ

πατήρ αὐτοῦ ὑπῆρχεν. Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, 4 παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις.

Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ 5 πίστει καὶ ἐπερίσπενον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

Διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἀγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν, 6 Βιθυνίαν πορευθῆναι καὶ οὐκ εἴλασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ· παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα, 8 καὶ ὅραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὥφθη, ἀνὴρ Μακεδών, 9 τις ἦν ἐστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων Διαβᾶς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. ὡς δὲ τὸ ὅραμα, εἶδεν, το εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, συνβιβάζοντες διτὶ προσκέληται ἡμᾶς ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

Αναχθέντες οὖν ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν Πόλιν, κάκεῖθεν εἰς Φιλίππους, 11 ἥτις ἐστὶν ἡ πρώτη τῆς μερίδος¹ Μακεδονίας πόλις, κολωνία.

Ημεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξῆλθομεν εἰς τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὐ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαστες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθουσαῖς γυναιξίν. καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις 14 πόλεως Θυατείρων σεβομένη τὸν θεόν, ἥκουεν, ἡς ὁ κύριος διηνοιέει τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ Παύλου. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα Εἰ κεκρίκατε με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶνας, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν 16 προσευχὴν παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη· αὕτη κατακολουθοῦσα [τῷ] Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ

τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς
 18 δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν Παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς.
 19 καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἡδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι
 ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν ἐπιλαβόμενοι τὸν
 Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς
 20 ἀρχοντας, καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν
 Οὗτοι οἱ ἀνθρώποι ἔκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν Ἰουδαϊού
 21 ὑπάρχοντες, καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστι ἡμῖν
 22 παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσιν. καὶ συνεπέστη
 ὁ δῆλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν
 23 τὰ ἴματα ἐκέλευνον ῥαβδίζειν, ἡ πολλὰς δὲ ἐπιθέντες αὐτοῖς
 πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι
 24 ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· ὃς παραγγελίαν τοιαύτην
 λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς
 25 πόδας ἡσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ἔυλον. Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὑμνούν τὸν θεόν,
 26 ἐπηκριώντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο
 μέγας ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου, ἡνεῳχθῆσαν δὲ [παραχρῆμα] αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ
 27 δεσμὰ ἀνέθη. ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ
 28 ιδὼν ἀνεφργμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς σπασάμενος τὴν
 μάχαιραν ἡμελλεν ἑαυτὸν ἀναρρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι
 τοὺς δεσμίους. ἐφώνησεν δὲ Παῦλος μεγάλη φωνῇ λέγων
 Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν, ἀπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε.
 29 αἰτήσας δὲ φώτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἐντρομος γενόμενος προσ-
 30 ἐπεσεν τῷ Παῦλῳ καὶ Σίλᾳ, καὶ προσαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω
 31 ἐφη Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; οἱ δὲ εἶπαν
 Πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ
 32 ὁ οἰκός σου, καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ σὺν
 33 πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν
 ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἐλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ

19 Καὶ ἰδόντες

23 πολλὰς τε

32 κυρίου

έβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἄπαντες παραχρῆμα, ἀναγα- 34
γών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἡγα-
λιάσατο πανοικεὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ. Ὡμέρας δὲ γενομέ- 35
νης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες
Ἄπολυσον τοὺς ἀνθρώπους ἔκείνους. ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δε- 36
σμοφύλαξ τοὺς λόγους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι Ἀπέσταλ-
καν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· γὰν οὖν ἐξελθόντες πορεύ-
εσθε ἐν εἰρήνῃ. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς Δείραντες 37
ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρ-
χοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακήν· καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς ἐκβάλ-
λουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.
ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδούχοι τὰ ρήματα 38
ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, καὶ 39
ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἡρώτων
ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς 40
εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἴδοντες παρεκάλεσαν τοὺς
ἀδελφοὺς καὶ ἐξῆλθαν.

Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν οἱ 1
ῆλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων.
κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς καὶ ἐπὶ 2
σάββατα τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοί- 3
γων καὶ παρατίθέμενος ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ
ἀναστῆναι ἐκ τεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός, ὁ
Ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. καὶ τινες ἔξι αὐτῶν, 4
ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ [τῷ] Σίλᾳ,
τῶν τε σεβομένων Ἐλλήνων πλῆθος πολὺ γυναικῶν τε 5
τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγα. Ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ 6
προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων ἄνδρας τινὰς πονηροὺς καὶ
δχλοποιῆσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ 7
οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς προσαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον·
μη εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καὶ τινας ἀδελφοὺς
ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοώντες ὅτι Οἱ τὴν οἰκουμένην
ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, οὓς ὑποδέ-

δεκται· Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναυτι τῶν δογμάτων
Καίσαρος πράσσουσι, βασιλέα ἔτερον λέγοντες εἶναι Ἰη-
8 σοῦν. ἐτάραξαν δὲ τὸν δχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούον-
9 τας ταῦτα, καὶ λαβόντες τὸ ἵκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ
10 τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.

Οἱ δὲ ἀδελφοὶ

εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν
eis Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι eis τὴν συναγωγὴν τῶν
11 Ἰουδαίων ἀπῆσταν οὗτοι δὲ ἡσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεο-
σαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προ-
θυμίας, [τὸ] καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς εἰ ἔχοι
12 ταῦτα οὕτως. πολλοὶ μὲν οὖν ἔξι αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ
τῶν Ἐλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν
13 οὐκ ὅλιγοι. Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης
Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου
ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἥλθον κάκει σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες
14 τοὺς δχλους. εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ
ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἔως ἐπὶ τὴν Θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε
15 ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν
Παῦλον ἦγαγον ἔως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς
τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον ἵνα φέτα τάχιστα ἐλθωσιν πρὸς
αὐτὸν ἐξῆσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου,
παραξένυτο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεωροῦντος κατείδω-
17 λον οὖσαν τὴν πόλιν. διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ
τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ
18 πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. τινὲς δὲ καὶ
τῶν Ἐπικουρίων καὶ Στωικῶν φιλοσόφων συνέβαλλον
αὐτῷ, καὶ τινες ἐλεγον Τί ἀν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος
λέγειν; οἱ δὲ Σένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεῖν εἶναι
19 ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. ἐπιλα-
βόμενοι δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἀρειον Πάγον ἦγαγον, λέγοντες
Δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη [ἡ] ὑπὸ σοῦ λαλουμένη
20 διδαχὴ; ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις eis τὰς ἀκοὰς ἡμῶν.

βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. Ἀθηναῖος 21
 δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ἔνοι εἰς οὐδὲν ἔτερον ηὔ-
 καιρον ή λέγειν τι ή ἀκούειν τι καινότερον. σταθεὶς δὲ 22
 Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔφη Ἀνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δειπιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ·
 διερχόμενος γάρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον 23
 καὶ βωμὸν ἐν φέτερον ΑΓΝΩΣΤΩ ΘΕΩ. ὁ οὖν
 ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. Ὁ 24
 θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν δύτῳ,
 οὗτος οὐρανοῦ καὶ Γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειρο-
 ποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θερα- 25
 πεύεται προσδεόμενός τυντος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ
 πνοὴν καὶ τὰ πάντα ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀν- 26
 θρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὅρίσας
 προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας
 αὐτῶν, ζητεῖν τὸν θεὸν εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ 27
 εὗροιεν, καὶ γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρ-
 χοντα. ἐν αὐτῷ γάρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς 28
 καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν

Τοῦ γάρ καὶ γένος ἐσμέν.

γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὄφελομεν νομίζειν 29
 χρυσῷ ή ἀργύρῳ ή λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως
 ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι δόμοιον. τοὺς μὲν οὖν χρόνους 30
 τῆς ἀγοίας ὑπεριδῶν ὁ θεὸς τὰ γῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώ-
 ποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, καθότι ἔστησεν ημέραν 31
 ἐν ᾧ μὲλλει κρίνειν τὴν οἰκογένειν ἐν δικαιοσύνῃ
 ἐν ἀνδρὶ φόρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας
 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν οἱ 32
 μὲν ἔχλεύαζον οἱ δὲ εἶπαν Ἀκουσόμεθά σον περὶ τούτου
 καὶ πάλιν. οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν 33
 τινὲς δὲ ἀνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ 34
 Διονύσιος [ό] Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις καὶ
 ἔτεροι σὺν αὐτοῖς.

ι Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον. καὶ εὐρών τινα Ἰουδαίον. ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ Πρίσκιλλαν γυναικαν αὐτοῦ διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσ-
3 ἦλθεν αὐτοῖς, καὶ διὰ τὸ ὄμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς καὶ ἡργάζοντο, ἷσαν γάρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ.
4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἐπειθέν
5 τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας.

‘Ως δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοὺς Ἰουδαίους εἴναι 6 τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἔκτιναξάμενος τὰ ἴματα εἶπεν πρὸς αὐτούς Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἔγω· ἀπὸ 7 τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὐδὲ η οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.
8 Κρίστος δὲ ὁ ἀρχιστυνάγωγος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν δλῷ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες 9 ἐπίστευσον καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὄράματος τῷ Παύλῳ Μή φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ 10 σιωπήσῃς, διότι ἔγώ είμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοι τοῦ κακῶσται σε, διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει 11 ταύτῃ. Ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἔξι διδάσκων ἐν 12 αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεούν.

Γαλλίωνος δὲ ἀνθυ-

πάτου ὄντος τῆς Ἀχαίας κατεπέστησαν ὅις Ἰουδαῖοι ὄμοθυ-
13 μαδὸν¹ τῷ Παύλῳ καὶ ἥγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, λέγοντες
ὅτι Παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους
14 σέβεσθαι τὸν θεόν. μελλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους Εἰ μὲν
15 ἦν ἀδίκημά τι ἡ ῥάδιούργημα πονηρόν, ὡς Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἀν ἀνεσχόμην ὑμῶν· εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὄνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, δψεσθε αὐτοί·

3 ἡργάζετο

6 ἔγω ἀπὸ

12 ὄμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι

κριτής ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. καὶ ἀπῆλασεν ^{καὶ}
αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθέ- ^η
ηην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἐμπροσθεν τοῦ βήματος
καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν. ^{‘Ο δὲ} ¹⁸

Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἵκανὰς τοῖς ἀδελφοῖς ἀπο-
ταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα
καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κενχρεῖς τὴν κεφαλήν, εἶχεν
γὰρ εὐχήν. κατήντησαν δὲ εἰς Ἐφεσον, κάκείνους κατέ- ¹⁹
λιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέ-
ξατο τοῖς Ἰουδαίοις. ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα ²⁰
χρόνον μεῖναι οὐκ ἐπένευσεν, ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπών ^{εἰ}
Πάλιν ἀνακάμψιον πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ δελούτος ἀνήχθη
ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, καὶ κατελθὼν εἰς Καισαρίαν, ἀναβὰς ²²
καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν,
καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς ²³
τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων πάντας τοὺς
μαθητάς.

Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλώς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ ²⁴
γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἐφεσον, δυνατὸς ὁν ἐν
ταῖς γραφαῖς. οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὄδὸν τοῦ κυρίου²⁵,
καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ
τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάνου. οὗτός ²⁶
τε ἦρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούσαντες
δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσελάθουντο αὐτὸν καὶ
ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὄδὸν τοῦ θεοῦ. βουλο- ²⁷
μένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαίαν προτρεψάμενοι
οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν
ὅς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν
διὰ τῆς χάριτος εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγει ²⁸.
χετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν
Ἰησοῦν. ^{‘Εγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι}

²⁵ Κυρίου

ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλθεῖν
α εἰς Ἐφεσον καὶ εύρειν τιὰς μαθητάς, εἰπέντε τε πρὸς αὐτούς
· Εἰ πνεῦμα ἄγιον ἔλαβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν
3 Ἀλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἄγιον ἔστιν ἡκούσαμεν. Ἔπειν τε¹ Εἰς
τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.
4 εἶπεν δὲ Παῦλος Ἰωάννης ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας,
· τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἀρχόμενον μετ' αὐτὸν ὥν πιστεύσω-
5 σιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθη-
6 σαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦν· καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς
τοῦ Παύλου χεῖρας ἤλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐπ' αὐτούς,
7 ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευνον. ἦσαν δὲ οἱ πάντες
8 ἄνδρες ὡσεὶ δάδεκα.

Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συ-
ναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ
9 πείθων περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. ὡς δέ τινες ἐσκλη-
ρύνοντο καὶ ἡπείθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ
πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς,
10 καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. τοῦτο
δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἡτη δύο, ὡστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν
11 Ἀσίαν ἀκούσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ
12 Ἑλληνας.

Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς
13 ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ὡστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦν-
τας ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σψικί-
θια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύ-
14 ματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι. Ἐπεχειρησαν δέ τινες καὶ
τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὄνομάζειν ἐπὶ τοὺς
15 ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ
λέγοντες Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν διν Παῦλος κηρύσσει.
16 Ἠσαν δέ τινος Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἐπτὰ υἱὸν τοῦτο
17 ποιοῦντες. ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν ἐπειν αὐ-
τοῖς Τὸν [μὲν] Ἰησοῦν γνωσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίστα-
18 μαι, ὑμεῖς δὲ τίνες ἔστε; καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος

ἐπ' αὐτοὺς ἐν φήμη τὸ πινεῦμα τὸ πονηρὸν κατακυριεύσας
ἀμφοτέρων ἵσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυ-
ματισμένους ἔκφυγεν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. τοῦτο δὲ 17
ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἐλλησιν τοῖς
κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας
αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ δυναμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ 18
ἀναγγελλούτες τὰς πράξεις αὐτῶν. Ἰκανὸς δὲ τῶν τὰ πε-
ρίεργα πραξάντων συνενέγκαυτες τὰς βίβλους κατέκαιον
ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ
εὑρούν ἀργυρίου μυριάδας πέντε. Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ 20
κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν.

ΩΣ ΔΕ ΕΠΛΗΡΩΘΙ ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαίαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰπὼν ὅτι Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. ἀποστεῖλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. Δημήτριος γάρ τις ὄνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς [ἀργυροῦς] Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν; οὖς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν "Ανδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ήμιν ἔστιν, καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἵκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν

34 εἰς | κράζοντες

τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἦν δὲ
 28 [ἡ] Ἀσία καὶ [ἡ] οἰκουμένη σέβεται. ἀκούσαντες δὲ καὶ
 γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες Μεγάλη ἡ
 29 Ἄρτεμις Ἐφεσίων, καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως,
 ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον συναρπάσαντες
 Γάιον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου.
 30 Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον οὐκ εἶων
 31 αὐτὸν οἱ μαθηταὶ τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, δύντες αὐτῷ
 φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑα-
 32 τὸν εἰς τὸ θέατρον. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον, ἦν
 γάρ ἡ ἐκκλησία συνκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ἤδεισαν
 33 τίνος ἔνεκα συνεληλύθεισαν. ἐκ δὲ τοῦ ὅχλου συνεβίβα-
 σαν Ἀλέξανδρον προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων, ὃ δὲ
 Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χείρα ἥθελεν ἀπολογεῖσθαι
 34 τῷ δήμῳ. ἐπιγυόντες δὲ διτεῖ Ιουδαῖος ἐστιν φωνὴ ἐγένετο
 μία ἐκ πάντων ὥστε ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων^γ Μεγάλη ἡ
 35 Ἄρτεμις Ἐφεσίων^τ. καταστείλας δὲ τὸν ὅχλον ὃ γραμ-
 ματεύς φησιν "Ἄνδρες Ἐφέσιοι; τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων
 ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρουν οὗσαν τῆς
 36 μεγάλης Ἄρτεμιδος καὶ τοῦ διοπτεοῦς; ἀναντιρήτων οὖν
 δύντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν
 37 καὶ μηδὲν προπετεῖς πράσσειν. ἡγάγετε γάρ τοὺς ἄνδρας
 τούτους οὗτε ἴεροσύλους οὗτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν
 38 ἡμῶν. εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται
 ἔχουσιν πρὸς τινὰ λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί
 39 εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἄλληλοις. εἰ δέ τι περαιτέρω ἐπιζη-
 40 τεῖτε, ἐν τῇ ἐνόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. καὶ γὰρ
 κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον μη-
 δενὸς αἵτίου ὑπάρχοντος, περὶ οὐ οὐ δυνητόμεθα ἀποδούναι
 41 λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης^γ. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέ-
 λυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

^τ Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενος

ὁ Παῦλος τὸν μαθητὰς καὶ παρακαλέσας ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. διελθὼν δὲ τὰ μέρη αἱ ἔκεινα καὶ παρακαλέσας αὐτὸν λόγῳ πολλῷ ἥλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ποιήσας τε μῆνας τρεῖς γεκομένης ἐπιβουλῆς εἰς αὐτῷ ὅπο τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. συνεΐ-
πετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος Πύρρου Βεροιαῖος, Θεοσταλονι-
κέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σέκονυδος καὶ Γάιος Δερβαῖος καὶ
Τιμόθεος, Ἀστανοὶ δὲ Τύχικος καὶ Τρόφιμος· οὗτοι δὲ 5
Γροσελθόντες¹ ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τραφάδι· ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσα-
μεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἥλθο-
μεν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν Τραφάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, οὓς
διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον ὁ Παῦλος διε-
λέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεων τε τὸν λόγον μέχρι μεσουντίου. ἢσαν δὲ λαμπάδες ἵκαναι 8
ἐν τῷ ὑπερώφῳ οὐδὲν ἡμειν συνηγμένοι· καθεξόμενος δέ τις,
νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος
ὑπνῳ βαθεῖ διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατε-
νεχθεὶς² ἀπὸ τοῦ ὑπου ἔπειτεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ
ἥρθη νεκρός. καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ το-
συνπεριλαβὼν εἶπεν "Μὴ θορυβεῖσθε", ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ
ἐν αὐτῷ ἐστίν. ἀναβὰς δὲ [καὶ] κλάσας τὸν ἄρτον καὶ το-
γευσάμενος ἐφ' ἵκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς οὕτως
ἐξῆλθεν. ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ἔωντα, καὶ παρεκλήθησαν το-
οὐ μετρίως.

Ἡμεῖς δὲ Γροσελθόντες³ ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἀσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀνα-
λαμβάνειν τὸν Παῦλον, οὗτος γὰρ διατεταγμένος ἦν μελ-
λων αὐτὸς πεζεύειν. ὡς δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἀσσον, τα-
ἀναλαβόντες αὐτὸν ἥλθομεν εἰς Μιτυλήνην, κάκείθεν ἀπο-
πλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηγήσαμεν ἄντικρυς Χίου, τῇ
δὲ ἑτέρᾳ⁴ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἥλθομεν
εἰς Μίλητον· κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν το-

γ προσελθόντες

9 Παῦλου, ἐπὶ πλεῖον κατενεχθεὶς

το μὴ θορυβεῖσθαι

"Εφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
ἔσπευδεν γὰρ εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ τὴν ἡμέραν τῆς πεντη-
κοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

17. Ἐπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέ-
18 σατὸ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. φίς δὲ παρεγένοιτο
πρὸς αὐτὸν εἴπεν αὐτοῖς 'Υμεῖς ἐπίστασθε ἀπὸ πρώτης
ἡμέρας ἀφ' ἡς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν
19 πάντα χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης
ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάν-
20 τῶν μαι ἐν ταῖς ἐπιφυλαῖς τῶν Ἰουδαίων ὡς οὐδὲν ὑπε-
στειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ
21 εἰ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἶκους, διαμαρτυρόμενος
Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ
22 πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν^τ. καὶ νῦν ἰδοὺ δεδε-
μένος ἔγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν
23 αὐτῇ συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώς, πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ
ἄγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ
24 θλίψεις με μένουσιν ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν
ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς 'τελειώσω' τὸν δρόμον μου καὶ
τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦν, διαμαρ-
25 τύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν
ἴδον ἔγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς
26 πάντες ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσοντα τὴν βασιλείαν διότι μαρ-
τύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρός εἰμι ἀπὸ
27 τοῦ αἵματος πάντων, αὐτὸν γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγ-
28 γεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. προσέχετε ἑα-
τοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν φίνῳ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον
ζθετο ἐπιτκόπους, ποιμάνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ,
29 Ἡν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ 'Ιδίου'. ἔγὼ
οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς
30 εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, καὶ ἐξ ὑμῶν [αὐτῶν]
ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀπο-
31 σπάν τοὺς μαθητὰς ὅπίσω ἑαυτῶν διὸ γρηγορεῖτε, μυημο-

13 προσελθάντες 15 ἀσπέρρη 21 Χριστὸν 24 τελεώσαι 28 †...†

μεύοντες ὅτι τριετίαν μύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων πουθετῶν ἔνα ἔκαστον. καὶ τὰ μὲν παρατίθεμαι 32 ὥμᾶς τῷ Γκυρίφ¹ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγια-
σμένοις πάσιν. ἀργυρίους ἡ χρυσίους ἡ ἴματισμοῦ οὐδενὸς 33 ἐπεθύμησα· αὐτὸι γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς 34 οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὐταῖς. πάντα ὑπέδειξα 35 ὑμῖν ὅτι σῦτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῷν ἀσθε-
τούντων, μημονεύειν τε τῷν λόγῳν τοῦ κυρίου Ἰησοῦν ὅτι
αὐτὸς εἶπεν Μακάριον ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἡ λαμβάνειν.
καὶ ταῦτα εἰπὼν θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς 36 προστήνετο.
ἰκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ 37 ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν,
οὖν ὁδυνώμενοι μᾶλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ φεύγοντες αὐτοῖς 38 οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμ-
πον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

‘Ως δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ὥμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ’ αὐ-
τῷν,² εὐθυδρομήσαντες ἥλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἔξῆς εἰς
τὴν ‘Ρόδον, κάκεῖθεν εἰς Πάταρα· καὶ εὐρόντες πλοῖον 2
διαπερῶν εἰς Φοινίκην ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀναφάναντες 3
δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν
εἰς Συρίαν, καὶ κατῆλθομεν εἰς Τύρον, ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον
ἥν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. ἀνευρόντες δὲ τὸν μαθη-
τὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά, οἵτινες τῷ Παύλῳ
ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα.
ὅτε δὲ ἐγένετο ἔξαρτίσαι ὥμᾶς³ τὰς ἡμέρας, ἔξελθόντες 5
ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ὥμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶν καὶ
τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ⁴
τὸν αἰγαλὸν προσευξάμενοι ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ 6
ἐνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ
ἴδια. ‘Ημεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ 7.
Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι
τὸν ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ’ αὐτοῖς. τῇ δὲ 8.

ἐπαύριον ἔξελθόντες ἦλθαμεν εἰς Καισαρίαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὅντος ἐκ 9 τῶν ἑπτὰ ἐμεύναμεν παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἡσαν θυγατέρες οἱ τέσσαρες παρθένοι προφητεύοντας Ἐπιμενόντων δὲ ἡμέρας πλείους κατῆλθεν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης 11 ὃνόματι "Αγαθος, καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἤρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου δῆσας ἁυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἰπεν Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον Τὸν ἄνδρα οὐ ἔστιν ἡ ζώνη αὗτη οὕτως δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλήμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ 12 παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἔθνων. ὡς δὲ ἡκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν 13 αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. τότε ἀπεκρίθη [ό] Παῦλος Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μον τὴν καρδίαν; ἐγὼ γάρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ 14 ἐτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὄντος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες Τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνοντας μεν εἰς Ἱεροσόλυμα· συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρίας σὺν ἡμῖν, ἀγοντες παρ' φίξεισθωμεν Μνάσωνί 16 τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς 17 Ἱεροσόλυμα ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῆγε ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες 18 τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι, καὶ ἀσπασάμενοι αὐτοὺς ἔξηγεντο καθ' ἓν ἔκαστον ὥν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν 19 διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἰπάν τε αὐτῷ Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες 20 ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν· κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωυσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη 21 πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα 22 μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν. τί οὖν ἔστιν; πάντως ἀκού-

5 ἡμᾶς ἔξαρτίσαι

συνται δι τι ελήλυθας. τοῦτο οὖν ποίησον ὁ σοι λέγομεν 23
εἰσὺν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ὅφ' ἐαυτῶν.
τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς καὶ δαπάνησον 24
ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρήσουται τὴν κεφαλήν, καὶ γυώσουται
πάντες δι τι ὡν κατήχηται περὶ σοῦ οὐδὲν ἔστιν, ἀλλὰ
στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. περὶ δὲ τῶν 25
πεπιστεικότων ἔθνων ἡμεῖς ἀπεστειλαμεν κρίναντες φυ-
λάσσεσθαι αὐτὸν τὸ τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν
καὶ πορνελαν. τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ 26
ἔχομένη ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσήσει εἰς τὸ ιερόν,
διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν Ημερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ
ἔως οὗ προσηνέχθῃ ὑπὲρ ἐνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.

'Ως δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ 27
τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ιερῷ συνέχεον
πάντα τὸν ὅχλον καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, κρά- 28
ζοντες. "Ἄνδρες Ἰστραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἔστιν ὁ
ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου
τούτου πάντας πανταχῷ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἑλληνας
εἰσήγαγεν εἰς τὸ ιερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἄγιον τόπον
τούτον. ήσαν γάρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον 29
ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον δι τι εἰς τὸ ιερὸν εἰσήγα-
γεν ὁ Παῦλος. ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συν- 30
δρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἵλκουν
αὐτὸν ἔξω τοῦ ιεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.
Ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ 31
τῆς σπείρης δι τι ὅλη συνχύνεται Ἱερουσαλήμ, ὃς ἐξαντῆς 32
[παραλαβὼν] στρατιώτας καὶ ἐκατοντάρχας κατέδραμεν
ἐπ' αὐτούς, οἱ δὲ ὥδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώ-
τας ἐπάύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. τότε ἐγγίσας ὁ 33
χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἀλύσεσι
θυσί, καὶ ἐπινθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἔστιν πεποιηκάς· ἄλλοι 34
δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὅχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ
γνῶναι τὸ ἀσφαλές διὰ τὸν θόρυβον ἐκέλευσεν ἄγεσθαι

35 αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολὴν. ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀνα-
βαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν
36 διὰ τὴν βίᾳν τοῦ ὄχλου, ἥκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ
37 κράζοντες Ἀἴρε αὐτόν. Μέλλων τε εἰσάγε-
σθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χλιάρχῳ
Ἐι ἔξεστί μοι εἰπεῖν τι πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη Ἐλληνοτή
38 γινώσκεις; οὐκ ἄρα σὺ εἰ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν
ἡμερῶν ἀκαστατώσας καὶ ἔξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς
39 τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος
Ἐγὼ ἀνθρώπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας,
οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι
40 λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. ἐπετρέψαντο δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος
ἐστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ,
πολλῆς δὲ τοι γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἐβραΐδι
1 διαλέκτῳ λέγων Ἀνδρες ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἀκούσατε
· μοι τῆς πρὸς ὑμᾶς οὐνὶ ἀπολογίας.— ἀκούσατε δὲ ὅτι
τῇ Ἐβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς μᾶλλον παρέσχον
3 ησυχίαν. καὶ φησι— Ἐγὼ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγενημέ-
νος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλῆλ, πεπαιδευμένος κατὰ
ἀκρίβειαν τοῦ πατρόφου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ
4 καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστὲ σήμερον, ὃς ταύτην τὴν ὄδὸν
ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύσων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς
5 ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι
καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον παρὸν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμε-
νος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην ἄξων
καὶ τοὺς ἐκεῖστε διτας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ ἵνα τιμω-
6 ρηθῶσι. Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ
Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἔξαιφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περια-
7 στράψαι φῶς ἴκανὸν περὶ ἐμέ, ἐπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ
ἥκουσα φωνῆς λεγούσης μοι Σαούλ Σαούλ, τί με διώκεις;
8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην Τίς εἰ, κύριε; εἶπέν τε πρὸς ἐμέ
9 Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. οἱ δὲ σὺν

έμοι δύντες τὸ μὲν φῶς ἔθεάσαντα τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἡκουσαν : τοῦ λαλοῦντός μοι. εἶπον δέ Τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύ-^{το} ριος εἶπεν πρός με Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ : σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται σοι ποιῆσαι ώς ^{τοῦ} δὲ [οὐκ ἐνέβλεπον] ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειρα- γωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἥλθον εἰς Δαμασκόν.
 Ἀνανίας δέ τις ἀνὴρ εὐλαβῆς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμε-¹² νος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ἐλθὼν πρὸς ¹³ ἐμὲ καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον : καγὼ αὐτῇ τῇ ὅρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ εἶπεν Ὁ ¹⁴ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γρῶναι τὸ θελῆμα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στό- ματος αὐτοῦ, ὅτι ἔσση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ¹⁵ ὧν ἑώρακας καὶ ἡκουσας. καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς ¹⁶ βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἀμαρτίας σου ἐπικαλεσάμενος : τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερού-¹⁷ σταλῆμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ Ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ¹⁸ ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονται σου μαρ- τυρίαν περὶ ἐμοῦ. καγὼ εἶπον Κύριε, αὐτὸι ἐπίστανται ¹⁹ ὅτι ἐγὼ ἡμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ ὅτε ἔξεχύνετο τὸ αἷμα Στε-²⁰ φάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἡμην ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσον τὰ ἴματα τῶν ἀναρρούντων αὐτόν. καὶ εἶπεν πρός με Πορεύου, διτι ἐγὼ εἰς ἔθνη ²¹ μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. "Ηκουον δὲ αὐτοῦ ἀχρι τούτου τοῦ λόγου καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέ- γοντες Άλρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον, οὐ γάρ. καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. κραυγαζόντων τε αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ²³ ἴματα καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα ἐκέλευσεν ²⁴ ὁ χιλίαρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἴπας μάστιξιν ἀνετάξεσθαι αὐτὸν ἵνα ἐπιγυψῷ δι’ ἣν αἰτίαν οὐ-²⁵ τως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ώς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἴμᾶσιν

εἶπεν πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; ἂν δὲ ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων Τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος ἦταν Ῥωμαῖος ἐστιν. προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ Λέγε μοι, σὺν Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη Ναί. ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλιάρχος Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη Ἐγὼ δὲ καὶ γεγένημαι. εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάξειν· καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη ἐπιγροῦς ὅτι Ῥωμαῖος ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώς.

Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γκῶναι τὸ ἀσφαλὲς τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἔλυσεν αὐτόν, καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ ταταγγάγων τὸν Παῦλον ἐστησεν εἰς αὐτούς. ἀτεγίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ¹ εἶπεν "Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ημέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν Τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκονιαμένει καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν Τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; ἔφη τε ὁ Παῦλος Οὐκ ἔδει, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀρχοντα τοῦ λαοῦ σογ οὐκ ἐρεῖς κακῶς. Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἔτερον Φαρισαίων ἐκραζεῖν ἐν τῷ συνεδρίῳ² "Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖος εἰμι, νῦν Φαρισαίων περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν³ κρίνομαι. τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος⁴ ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι⁵ γὰρ λέγουσιν μὴ εἴναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὅμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες τινὲς

1 τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος

6 ἐγὼ

7 εἴποντος | ἐπέπεσεν

8 μὲν

τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἡ ἄγγελος· Πολλῆς δὲ το γνωμένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὡς^τ αὐτῶν ἐκέλευστεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν^τ εἰς τὴν παρεμβολήν.

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν Θάρσει, ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ οὗτον σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

Ge- 13

νομένης^τ [δέ] ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πεῖν ἔως οὐ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. ήσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι· οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν Ἀναθέματι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἔως οὐ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. οὐν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἔγγισαι αὐτὸν ἔτοιμοι ἐσμεν τοῦ ἀνελεῶ αὐτὸν. Ἀκούσας δὲ ὁ νίος τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἔνα τῶν ἑκατονταρχῶν^τ ἔφη Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπαγει πρὸς τὸν χιλίαρχον, ἔχει γάρ ἀπαγγεῖλαι τι αὐτῷ. ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἔγαγει πρὸς τὸν χιλίαρχον καὶ φησιν ·Ο δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἡράτησεν τοῦτον τὸν [νεανίαν]^τ ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαι σοι. ἐπιδαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' Ἰδίαν ἐπιυιδάστητο Τί ἐστιν ὁ ἔχεις ἀπαγγεῖλαι μοι; εἶπεν δὲ τοι^{το} Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθειστο τοῦ ἐρωτήσαι σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ· σὺ οὖν μὴ πεισθῆς^τ

αὐτοῖς, ἐνεδρεύουσιν γάρ αὐτὸν ἔξι αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πεῖν ἔως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἔτοιμοι 22 προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. διὸ μὲν οὖν χλι-
23 αρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον παραγγελίας μηδενὶ ἐκλαλῆ-
τινας δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· Ἐτοιμάσατε στρατιώ-
τας διακοσίους ὅπεις πορευθῶσιν ἔως Καισαρίας, καὶ ἵππεis
24 ἐβδομήκοντα καὶ δεκισιλάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας
25 τῆς νυκτός, κτήητη τε παραστῆσαι ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν
26 Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα, γράψας
27 ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον. Κλαύδιος Λυσίας
28 τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τοῦτον
συλλημφόθεντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι
29 ὑπὸ αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἔξειλάμην, μαθὼν
30 ὅτι· Ῥωμαῖός ἐστιν, βουλόμενός τε ἐπιγυῶναι τὴν αἰτίαν
31 δι’ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ [κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν].
32 ὃν εὑρὼν ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν,
33 μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ή δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. μηνυ-
θείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἔξαντῆς
34 ἐπεμψα πρὸς σέ, παραγγελίας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν
35 πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται

κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον
36 ἡγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα· τῇ δὲ ἐπαύριον
37 ἔσαντες τοὺς ἵππεis ἀπέρχευθαι σὺν αὐτῷ ὑπέστρεψαν
38 εἰς τὴν παρεμβολήν· οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισαρίαν
καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ
39 τὸν Παῦλον αὐτῷ ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας
40 ἐπαρχείας ἐστὶν καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας Διακού-
σομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροι σου παραγένωνται·
κελεύσας ἐν τῷ πρατωρίῳ Γοῦν Ἡρόδου φυλάσσεσθαι
αὐτόν.

¹ Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἄνανιας

μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τώσ·
οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. κλη-
θέντος δὲ [αὐτοῦ] ἥρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέ-
γων Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων
γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας πάντη τε 3
καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης
εὐχαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείον σε ἐνκόπτω, παρακαλῶ 4
ἀκοῦσαι σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικίᾳ. εὑρόντες γὰρ 5
τὸν ἄνδρα τούτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσι τοῖς
Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην πρωτοστάτην τε τῆς
τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, ὃς καὶ τὸ ιερὸν ἐπείρασεν βεβή- 6
λῶσα, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, παρ' οὐ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνα- 8
κρίνας περὶ πάτων τούτων ἐπιγνῶναι ὡν ἡμεῖς κατηγοροῦ-
μεν αὐτοῦ. συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες 9
ταῦτα οὕτως ἔχειν. Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος νεύσαντος αὐτῷ 10
τοῦ ἡγεμόνος λέγειν Ἐκ πολλῶν ἔτῶν ὅντα σε κριτὴν τῷ
ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολο-
γοῦμαι, δυναμένου σου ἐπιγνῶναι, ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι 11
ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἣς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἱερο-
σαλήμ, καὶ οὕτε ἐν τῷ ιερῷ εὑρόν με πρός τια διαλεγό- 12
μενον ἢ ἐπίστασι ποιοῦντα ὅχλου οὕτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς
οὕτε κατὰ τὴν πόλιν, οὐδὲ παραστῆσαι δύνανται σοι περὶ 13
ῶν νῦνὶ κατηγοροῦσίν μου. ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι ὅτι 14
κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἴρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πα-
τρῷ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς
ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἦν 15
καὶ αὐτὸι οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μὲλλειν ἔσεσθαι.
δικαίων τε καὶ ἀδίκων ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσ- 16
κοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους
διὰ παντός. δι' ἔτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς 17
τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, ἐν αἷς εὑρόν με 18
ἡγνισμένον ἐν τῷ ιερῷ, οὐ μετὰ ὅχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου,
τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαίοι, οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι 19

20 καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχουεν πρὸς ἐμέ,- ἡ αὐτοὶ οὗτοι εἰπά-
 21 τωσαν τί εὑρον ἀδίκημα στάτους μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου ἡ
 περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἡς ἐκέραξα ἐν αὐτοῖς ἐστὼς ὅτι
 Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν.
 22 Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ
 περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπας "Οταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῆ-
 23 διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς· διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρ-
 χῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν
 24 τῶν ἴδιων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ. Μετὰ δὲ
 ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ
 25 ἴδιᾳ γυναικὶ οὖσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ
 ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. δια-
 λεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ
 κρίματος τοῦ μέλλοντος ἐμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρί-
 θη Τὸν νῦν ἔχον πορεύουν, καὶ τὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσο-
 ας μαί σε· ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται [αὐτῷ]
 ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος
 27 ὥμιλει αὐτῷ. Διετίας δὲ πληρωθείστης ἔλαβεν
 διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέ-
 σθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἁπάρχειᾳ¹ μετὰ τρεῖς ἡμέρας
 2 ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρίας, ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ
 3 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου,
 4 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ ὅπως
 5 μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες
 6 ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη
 7 τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισαρίαν, ἐντὸν δὲ μέλλειν
 8 ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· Οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ
 9 συνκαταβάτες εἴ τι ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἀποπον κατηγορεί-
 10 τωσαν αὐτοῦ. Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας
 οὐ πλείους ὅκτω ἡ δέκα, καταβὰς εἰς Καισαρίαν, τῇ
 ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον

¹ ἁπάρχεια

ἀχθῆναι. παραγενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ,
ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ
βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες ἢ οὐκ ἵσχυον ἀποδεῖξαι,
τοῦ Παῦλου ἀπολογουμένου ὅτι Οὗτε εἰς τὸν νόμον τῶν 8
Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἡμαρτον.
ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοὺς Ἰουδαίους χάριν καταβέσθαι ἀπο- 9
κριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς
ἔκει περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος το
Ἐστὼς ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός εἴμι, οὐ με δεῖ κρίνεσθαι,
Ἰουδαίους οὐδὲν ἡδίκηκα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.
εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παρα- 11
τοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἔστιν ὡν οὗτοι κατηγοροῦσίν
μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικα-
λοῦμαι. τότε ὁ Φῆστος συνλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου 12
ἀπεκρίθη Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύση.

‘Ημερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς 13
καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρίαν [ἀσπασάμενοι] τὸν
Φῆστον. ὡς δὲ πλείους ήμέρας διέτριβον ἔκει, ὁ Φῆστος 14
τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων Ἄνηρ
τίς ἔστιν καταλειπμένος ὑπὸ Φῆλικος δέσμιος, περὶ οὐ 15
γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ
καταδίκην πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥω- 16
μαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον πρὶν ἡ ὁ κατηγορού-
μενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον [τε]
ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. συνελθόντων οὖν 17
ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος τῇ ἔξῆς καθίσας
ἐπὶ τοῦ βήματος ἔκελευστα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· περὶ οὐ 18
σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὡν ἐγὼ
ὑπενόουν [πονηρῶν], ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισι- 19
δαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περὶ τινος Ἰησοῦν τεθηκό-
τος, διν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν 20
περὶ τούτων ζήτησιν ἐλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς

21 Ἱεροσόλυμα κάκει κρίνεσθαι περὶ τούτων. τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔως οὗ ἀναπέμψω αὐ-
22 τὸν πρὸς Καίσαρα. Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον Ἐβου-
λόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκούσας. Αὔριον, φησίν,
23 ἀκούσῃ αὐτοῦ.

Τὴν οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε χιλιάρχοις καὶ ἄνδρασιν τοῖς κατ' ἔξοχὴν τῆς πόλεως καὶ κελεύσαντος τοῦ
24 Φῆστον ἥχθη ὁ Παύλος. καὶ φησιν ὁ Φῆστος Ἀγρίππα βασιλεὺν καὶ πάντες οἱ συνταρόντες ἡμῖν ἀνδρες, θεωρεῖτε τούτου περὶ οὐ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχέν μοι ἐν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν
25 μηκέτι. ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχένα, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν
26 ἔκρινα πέμπειν. περὶ οὐ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεὺν Ἀγρίππα, δπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης
27 σχῶ τί γράψω· ἀλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον
1 μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἵτιας σημάναι. Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παύλον ἔφη Ἐπιτρέπεταί σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν.
2 τότε ὁ Παύλος ἔκτείνας τὴν χείρα ἀπελογεῖτο Περὶ πάντων ὃν ἔγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεὺν Ἀγρίππα, ἥγημαι ἔμαντὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μελλων σήμερον ἀπολο-
3 γείσθαι, μάλιστα γνώστην ὅντα σε πάντων τῶν κατὰ
Ἰουδαίους ἔθων τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως
4 ἀκοῦσαι μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν τε Ἱεροσολύμοις
5 ἵσασι πάντες Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς
6 ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι
τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ
7 τοῦ θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν

ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει γαταντῆσαι· περὶ ἣς ἐλπίδος ἔγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ· τί ἀπίστον κρίνεται παρ' ὑμῶν εἰ ὁ θεὸς μεκροὺς 8 ἐγείρει; Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ διοικητήριον τοῦ Ἰησοῦν τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· ὃ καὶ το ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλούς τε τῶν ἄγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἔξουσίαν λαβών, ἀναφρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, καὶ τα κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἡνάγυκαζον βλασφημεῖν, περισσώς τε ἐμμαίνομενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἔως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. Ἐν οἷς πορευόμενος 12 εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἔξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἰδον, βασιλεῦ, τούρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὸν ἐμοὶ πορευομένους· πάντων τε καταπε- 14 σόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἥκουσα φωτὴν λέγουσαν πρός με τῇ Ἐβραΐδει διαλέκτῳ Σαούλ Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. Ἐγὼ δὲ εἶπα Τίς εἰ, 15 κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σογ· εἰς τοῦτο το γὰρ ὄφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὡν τε εἰδέσ με ὡν τε ὄφθησομαί σοι, ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἑθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε ἀνοίξαι ὄφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκό- 18 τογς εἰς φῶς καὶ τῆς ἔξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. Ὁθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, 19 οὐκ ἐγενούμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανῷ ὅπτασίq, ἀλλὰ τοῖς ἐν τῷ Δαμασκῷ πρῶτον τε καὶ Ἱεροσολύμοις, πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοίας ἔργα πράσσοντας. ἔνεκα τούτων με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ Ἱερῷ ἐπειρώντο διαχειρίσασθαι. ἐπικουρίας οὖν τυχὼν 20

τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, σύδεν ἐκτὸς λέγων ὃν τε οἱ προ-
αἱ φῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωυσῆς, εἰ παθή-
τὸς ὁ χριστός, εἰ πρώτος ἐξ ἀναστάσεως. ^{νεκρῶν} φῶς μὲλλει
αἱ καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

Ταῦ-

τα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ φη-
σίν Μαίνη, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν
25 περιτρέπει. ὁ δὲ Παῦλος Οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε
Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ρήματα ἀποφθέγ-
μα γομαι. ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν τ
παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ [αὐτὸν] τούτων οὐ
πείθομαι οὐθέν, οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.
27 πιστεύεις, βασιλεὺς Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οὐδὲ ὅτι
28 πιστεύεις. ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον Ἐν ὀλίγῳ
29 [με πείθεις Χριστιανὸν ποιῆσαι]. ὁ δὲ Παῦλος Εὔξαιμην
ἀν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ
ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι
τοιούτους ὅποιος καὶ ἐγώ εἴμι παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τού-
30 τῶν.

‘Ανέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἦ-
31 τι τε Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖς, καὶ ἀναχωρήσα-
τες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι Οὐδὲν θωάτου
32 ἢ δεσμῶν [ἄξιον] πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. Ἀγρίππας
δὲ τῷ Φῆστῳ ἔφη Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος
οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέλητο Καίσαρα.

1 ‘Ως δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῶν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν,
παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινας ἑτέρους δεσμώτας
αἱ ἑκατοντάρχῃ ὄντος τοῦ Ιουλίφ σπείρης Σεβαστῆς. ἐπιβά-
τες δὲ πλοιῷ Ἀδραμυτηνῷ μελλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ
τὴν Ἀσίαν τόπους ἀνήχθημεν, ὅντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου
3 Μακεδόνος Θεοσταλονικέως· τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς
Σιδῶνα, φιλαγωθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος
ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν.

26 καὶ | αὐτὸν τι

28 τ...τ

31 ἄξιον τι

κάκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ 4
τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν 5
Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατῆλθαμεν εἰς
Μύρρα τῆς Λυκίας. Κάκει εὐρών ὁ ἑκατοντάρχης πλοίον 6
Ἀλεξανδριὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς
αὐτό. ἐν ἴκαναις δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις 7
γενόμενοι κατὰ τὴν Κυνίδου, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέ-
μου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνη, μόλις τε 8
παραλεγόμενοι αὐτὴν ἥλθομεν εἰς τόπου τινὰ καλούμενον
Καλοὺς Λιμένας, φέγγυς ἦν πόλις Λασέα.

'Ικα-9

νοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ διπλοῦς ἥδη ἐπισφαλοῦς
τοῦ πλοὸς διὰ τὸ καὶ τὴν μηστείαν ἥδη παρεληυθέναι,
παρήνει ὁ Παῦλος λέγων αὐτοῖς Ἀιδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ τοῦ
ὑβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ
τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μελλειν ἔσεσθαι
τὸν πλοῦν. ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ 11
ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἡ τοῦ ὑπὸ Παύλου λεγομένοις.
ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν 12
οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴ πως δύ-
ναιτο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα
τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίθα καὶ κατὰ χῶρον. Ὅποι-13
πιεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προβέσσεως κεκρατηκέναι
ἄραντες ἄστον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. μετ' οὐ πολὺ 14
δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἀνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος
Εὐρακύλων· συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμέ- 15
νον ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. μησίον τοῦ
δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Καῦδα ἰσχύσαμεν μόλις
περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, ἦν ἄραντες βοηθείας 17
ἔχρωντο ὑποζωνύντες τὸ πλοῖον φοβουμενοί τε μὴ εἰς τὴν
Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο.
σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἔξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, 18
καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν. 19
μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας 20

ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιγ-
ει ρεῖτο ἐπὶ πᾶσα τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. Πολλῆς τε ἀστίας
ὑπαρχούσης τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος. ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν
"Εδει μέν, ὃ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι
ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδῆσαι τε τὴν ὑβριν ταύτην καὶ τὴν
23 ζημίαν. καὶ τὰ μὲν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν, ἀποβολὴ γάρ
ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου· παρέστη
γάρ μοι ταύτη τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὖν εἰμί, φ' καὶ λατρεύω,
24 ἄγγελος λέγων Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παρα-
στῆναι, καὶ ἴδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέουν-
25 τας μετὰ σοῦ. διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ
26 ὅτε οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληται μοι εἰς ηῆσον
27 δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. Ὦς δὲ τεσσαρεσκαι-
δεκάτῃ μὲν ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ
μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται ἀγαγεῖν τιὰν αὐτοῖς
28 χώραν. καὶ βολίσαντες εὗρον ὄργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ δὲ
διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὄργυιὰς δεκα-
29 πέντε· φοβούμενοί τε μή που κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέ-
σωμεν ἐκ πρύμνης ρίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας ηὔχοντο
30 ἡμέραν γενέσθαι. Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ
τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν
προφάστει ὡς ἐκ πρώτης ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν,
31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἐκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις
"Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὖν
32 δύνασθε. τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιώταις τὰ σχοινία τῆς
33 σκάφης καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. Ἄχρι δὲ οὖν ἡμέρα
ἡμελλεν γίνεσθαι παρεκάλει ὁ Παῦλος ἀπαντας μεταλα-
βεῖν τροφῆς λέγων Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν
προσδοκῶντες ἀστοις διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι·
34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς, τοῦτο γὰρ πρὸς
τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ
35 ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. εἶπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν

27 προσαχεῖν

ἀρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας
ἥρξατο ἐσθίειν. εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτὸι ³⁶
προσελάβοντο τροφῆς. ἡμέδα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ ³⁷
πλοιῷ ὅτι ἔβδομήκοντα ἔξ. κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκού- ³⁸
φίζου τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν.
"Οτε, δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον ³⁹
δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἴγιαλὸν εἰς ὃν ἐβουλεύοντο εἰ
δύναμιτο ἐκσῶσαι τὸ πλοῖον. καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόν- ⁴⁰
τες εἶλαν εἰς τὴν θάλασσαν, ἀμα ἀγέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν
πηδαλίων, καὶ ἐπάρσατες τὸν ἄρτεμαν τῇ πνεούσῃ κατεῖ-
χον εἰς τὸν αἴγιαλόν. περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθά- ⁴¹
λασσον ἐπέκειλαν τὴν ράνην, καὶ ή μὲν πρῷρα ἐρείσασα
ἔμεινεν ἀσάλευτος, ηδὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας.
Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμάτας ⁴²
ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ. οὐ δὲ ἕκατον ⁴³
τάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς
τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν
ἀπορίφαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἔξειναι, καὶ τοὺς λοι- ⁴⁴
ποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσια οὖς δὲ ἐπὶ των τῶν ἀπὸ τοῦ
πλοίου· καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελισῆη η ¹
νῆσος καλεῖται. οἵ τε βάρβαροι παρείχαν οὐ τὴν τυχοῦ- ²
σαν φιλανθρωπίαν ήμεν, ἀφαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο
πάντας ήμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστώτα καὶ διὰ τὸ ψύχος.
συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ³
ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα
καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ εἶδαν οἱ βάρβαροι κρεμά- ⁴
μενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον
Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὃν διασωθέντα ἐκ
τῆς θαλάσσης η δίκη ζῆται οὐκ εἴαστεν. οὐ μὲν οὖν ἀποτιά- ⁵
ξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· οἱ δὲ προσε- ⁶
δόκων αὐτὸν μελλειν πίμπρασθαι η καταπίπτειν ἄφυν
νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων

μηδὲν ἀτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλάμενοι ἔλεγον
τούτον εἶναι θεόν. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον
ἔκεινον ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς πόσου δυόμιστι Πο-
πλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς ἡμέρας τρεῖς φυλοφρόνως
8 ἔζενισεν. ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς
καὶ δυσεγερήφ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς δὲ ὁ Παῦλος
εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας αὐτῷ λάσπατο
9 αὐτόν. τούτου δὲ γενομένου [καὶ] οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ πόσῃ
10 ἔχοντες δασθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, οἱ καὶ
πολλαῖς τῷπαις ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο
τὰ πρὸς τὰς χρεῖας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας διήθημεν ἐν πλοΐῳ παρακεχει-
μακότι ἐν τῇ πόσῃ Ἀλεξανδριᾷ, παρασήμῳ Διοσκούρῳ.
12 καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας
13 τρεῖς, ὅθεν περιελόντες κατηγρήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ
μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἥλθο-
14 μεν εἰς Ποτιόλους, οὐ εύρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν
παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἐπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώ-
15 μην ἥλθαμεν. κάκείθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ
ἡμῶν ἥλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου Φόρου καὶ
Τριῶν Ταβερνῶν, οὓς ἴδων ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ
16 ἔλαβε θάρσος. Ὁτε δὲ εἰσῆλθαμεν εἰς Ῥώμην,
ἐπετράπη τῷ Παῦλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσ-
σοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλέσασθαι αὐτὸν
τοὺς δύτας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν
ἔλεγεν πρὸς αὐτούς Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐκατίον
ποιήσας τῷ λαῷ ἡ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρόφοις δέσμοις ἔξ
18 Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων,
οἵτινες ἀνακρίναντές με ἔβουλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδε-
19 μίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· ἀντιλεγόντων δὲ
τῶν Ἰουδαίων ἡναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς

τρεῖς ἡμέρας

τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ύμᾶς ἵδειν καὶ προσλαλῆσαι, εἴνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἀλυσιν ταύτην περίκειμαι. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν Ὡμέις οὔτε γράμματα περὶ σοῦ εἰδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἡ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. ἀξιούμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἢ φρονεῖς, περὶ μὲν γὰρ τῆς αἵρεσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἔστιν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἥλθαν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ἔνειαν πλείονες, οἵς ἔξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τέ τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν ἀπὸ πρωὶ ἔως ἐσπέρας. Καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις οἱ δὲ ἡπίστουν, ἀσύμφωνοι δὲ ὅντες πρὸς ἄλληλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ρῆμα ἐν ὅτι Καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἀγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν λέγων

26

Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν

Ἄκοη ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνάπτε,

καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε-

ἔπαχγνθι Γάρ οἱ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,

27

καὶ τοῖς ὥστὶν βαρέως ἕκογσαν,

καὶ τοὺς ὁφθαλμοὺς αγτῶν ἐκάμμυσαν.

Μή ποτε ἴδωσιν τοῖς ὁφθαλμοῖς

καὶ τοῖς ὥστὶν ἀκούσωσιν

καὶ τῇ καρδίᾳ συνώσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν,

καὶ ίασομαι αγύογς.

γνωστὸν οὖν ὑμῖν ἔστω ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστᾶλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἴδιῳ μυσθώματι, καὶ ἀπε-
δέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΑΙ

ΙΑΚΩΒΟΥ
ΠΕΤΡΟΥ Α
ΠΕΤΡΟΥ Β
ΙΩΑΝΟΥ Α
ΙΩΑΝΟΥ Β
ΙΩΑΝΟΥ Γ
ΙΟΥΔΑ

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΙΑΚΩΒΟΣ θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος
ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, δταν πειρασμοῖς
3 περιπέσητε ποικίλοις, γιωσκούτες δτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν
4 τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονὴ· η δὲ ὑπομονὴ ἔργουν
τέλειον ἔχετω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὀλόκληροι, ἐν μηδενὶ⁵ λειπόμενοι.

Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας,
αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἄπλως καὶ μὴ ὄνει-⁶
6 δίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ· αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν
διακρινόμενος, ὃ γὰρ διακρινόμενος ζοικεν κλύδωνι θαλάσ-⁷
7 σης ἀνεμιζομένῳ καὶ ρίπιζομένῳ· μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄν-⁸
8 θρωπός ἐκεῖνος δτι λήμψεται τι παρὰ τοῦ [κυρίου] ἀνὴρ
9 δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὄδοις αὐτοῦ. Καυχά-¹⁰
10 σθω δὲ [ό] ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, ὁ δὲ πλού-
σιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, δτι ὡς ἀνθος χόρτογ παρε-¹¹
11 λεύσεται. ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξή-¹²
12 ρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἀνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ
εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλού-¹³
13 σιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. Μα-
κάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, δτι δόκιμος γενόμε-
νος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, δν ἐπηγγείλατο τοῖς
13 ἀγαπῶσιν αὐτόν. μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω δτι Ἀπὸ

θεοῦ πειράζομαι ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν,
πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. ἔκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ^{τι}
ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· εἴτα ή ἐπε- ^{τι}
θυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἀμαρτίαν, η δὲ ἀμαρτία ἀποτε-
λεσθεῖσα ἀποκυεῖ θάνατον. Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου τῷ
ἀγαπητοί· πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ^{τι}
ἄνωθεν ἐστιν, καταβάνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φύτων,
παρ' φὸνού ἔνι παραλλαγὴ η τροπῆς ἀποσκίασμα. Βου- ^{τι}
ληθεὶς ἀπεκύήστεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς
ἀπαρχήν τινα τῶν Γαύτοῦ¹ κτισμάτων.

*Ιστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ^{τι}
ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς
εἰς ὄργην, ὅργη γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργά- ^{το}
ζεται. διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ρυπαρίαν καὶ πειρισσείαν ^{τι}
κακίας ἐν πραῦτῃ δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνά-
μενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου ^{τι}
καὶ μὴ ἀκροαταὶ μόνον παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. διτε εἰς ^{τι}
τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ζοικεν
ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν
ἐσόπτρῳ, κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν καὶ ^{τι}
εὐθέως ἐπελάθετο ὅποιος ἦν. ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον ^{τι}
τελειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς
ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακά-
ριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἐσται. Εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς ^{το}
εἶναι μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν Γέαυτοῦ² δὲλλὰ ἀπατῶν
καρδίαν Γέαυτοῦ³, τούτου μάταιος η θρησκεία. Θρησκεία ^{τι}
καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστὶν,
ἐπισκέπτεσθαι ὁρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
ἀσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

*Αδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν ^{τι}
πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Γέαυτοῦ⁴ τῆς δόξης; ἔὰν ^{τι}
γὰρ εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος

ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ρύπαρᾳ
 3 ἐσθῆτι, ἐπιβλέψητε δὲ ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα
 τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε Σὺ κάθου ὥδε καλῶς, καὶ τῷ
 πτωχῷ εἴπητε Σὺ στῆθι Γῆ κάθου ἑκεῖ³ ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν
 4 μου, Γού διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλο-
 5 γισμῶν πονηρῶν;⁴ Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί,
 οὐχ ὁ θεὸς ἔξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους
 6 ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἡς ἐπηγγείλατο
 τοῖς ἀγαπώσιν αὐτόν; ὑμεῖς δὲ ἡτιμάσατε τὸν πτωχόν.
 οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἔλ-
 7 κουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ
 8 καλὸν δυνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; εἰ μέντοι νόμον
 τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν ἈΓΑΠΗΣΕΙΣ ΤΟΝ
 9 ΠΛΗΣΙΟΝ ΣΟΥ ὡς ΣΕΔΥΤΟΝ, καλῶς ποιεῖτε· εἰ δὲ προσω-
 πολημπτεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ
 10 νόμου ὡς παραβάται. Οστις γὰρ δλον τὸν νόμον τηρή-
 11 σῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἐνὶ, γέγονεν πάντων ἔνοχος. ὁ γὰρ
 12 εἰπὼν Μὴ μοιχεύς με εἴπεν καὶ Μὴ φονεύς με· εἰ
 13 δὲ οὐ μοιχεύεις φονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου:
 14 οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας
 15 μέλλοντες κρίνεσθαι. η γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιή-
 16 σαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως. Τί

οὐφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν ἔργα
 17 δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται η πίστις σῶσαι αὐτόν; ἐὰν
 ἀδελφὸς ή ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆς
 18 ἔφημέρου τροφῆς, εἴπη δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν Ὑπάγετε
 ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ
 19 αὐτοῖς τὰ ἐπιτίθεια τοῦ σώματος, τί οὐφελος; οὕτως καὶ
 η πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἔστιν καθ' ἑαυτήν.
 20 ἄλλ' ἔρει τις Σὺ πίστιν ἔχεις¹⁸ κάγω ἔργα ἔχω. δεῖξον
 μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κάγω σοι δείξω ἐκ
 21 τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. σὺ πιστεύεις ὅτι εἰς Ἅθεὸς
 ἔστιν¹⁹; καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ

3 ἑκεῖ η κάθου

4 διεκρίθητε...πονηρῶν.

18 ἔχεις;

19 ὁ θεός ἔστιν

φρίσσουσιν. θέλεις δὲ γνῶναι, ὡς ἀνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ 20 πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή ἐστιν; ἘΒραὰλ ὁ πατὴρ 21 ημῶν οὐκ ἔξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀλλενέργκας Ἰσάὰκ τὸν 22 γιὸν ἀγέτο ἐπὶ τὸ ΤΥΓΙΑΣΤΗΡΙΟΝ; βλέπεις ὅτι ἡ πίστις 23 συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις 24 ἐτελείωθη, καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα Ἐπί- 25 στεγεῖται δὲ ἘΒραὰλ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὕτῳ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. ὁράτε ὅτι 26 ἔξ ἔργων δικαιοῦται ἀνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως 27 μόνον. ὅμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἔξ ἔργων ἐδι- 28 καιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐτέρᾳ ὁδῷ ἐκβα- 29 λοῦσα; ὥσπερ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος μεκρόν ἐστιν, αὐτῆς καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων μεκρά ἐστιν.

Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες 1 ὅτι μεῖζον κρίμα λημψόμεθα· πολλὰ γὰρ πταίμεν ἀπαν- 2 τες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς 3 χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. εἴ δὲ τῶν ἵππων τοὺς 4 χαλιωὸντας τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι 5 αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. ἴδούν, 6 καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν 7 ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὃπου ἡ 8 ὅρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται· οὕτως καὶ ἡ γλώσσα 9 μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἴδούν ἡλίκον πῦρ 10 ἡλίκην ὑλην ἀνάπτει· καὶ ἡ γλώσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς 11 ἀδικίας ἡ γλώσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ 12 σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς 13 γενέσεως καὶ φλογιζόμενη ὑπὸ τῆς γεέννης. πᾶσα γὰρ 14 φύσις θηρίων τε καὶ πτεριῶν ἔρπετῶν τε καὶ ἐναλίων 15 δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ· τὴν 16 δὲ γλώσσαν οὐδεὶς δαμάσται δύναται ἀνθρώπων· ἀκατάστα- 17 τον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν 18 τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς 19 ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὄμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· ἐκ τοῦ 20

αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή,
ιι ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς
ii αὐτῆς ὁπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; μὴ δύναται,
ἀδελφοί μου, συκῆ ἔλαιας ποιῆσαι ἡ ἄμπελος σύκα; οὕτε
iii ἄλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

Τίς σοφὸς καὶ ἐπι-

στήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ
iv ἔργα αὐτοῦ ἐν πραῦτητι σοφίας. εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε
καὶ ἐριθίαν ἐν τῷ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ φεύ-
v 15 δεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. οὐκ ἔστι αὕτη ἡ σοφία ἀνω-
θεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης.
vi 16 ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν
vii φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἀνωθεν σοφία πρώτον μὲν ἀγνῆ
ἐστιν, ἐπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστή ἐλέους
viii 28 καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος· καρπὸς δὲ
δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν,
ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μελεσιν
2 ὑμῶν; ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· Γφονεύετε καὶ ζηλοῦτε,
καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. οὐκ ἔχετε
3 διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε,
διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δακανή-
4. σητε. μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου
ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἔστιν; ὃς ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι
5 τοῦ κόσμου, ἔχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. ἡ δοκεῖτε ὅτι
κενῶς ἡ γραφὴ λέγει· Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα
6 ὁ κατώκιστεν ἐν ἡμῖν; μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν· διὸ
λέγει· Ὁ θεὸς γέρνηφάνοις ἀντιτάσσεται ταπεινοῖς
7 δὲ δίδωσιν χάριν. Ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ
8 τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν ἐγγίσατε τῷ θεῷ,
καὶ ἐγγίσεις ὑμῶν. καθαρίσατε χεῖρας, ἀμαρτωλοί, καὶ
9 ἀγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. ταλαιπωρήσατε καὶ πενθή-
σατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μετατραπήτω
10 καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν· ταπεινώθητε ἐνώπιον Κυρίου,

5 6 λέγει; πρὸς...ἡμῖν; μείζονα ν. λέγει; πρὸς...ἡμῖν, μείζονα 9 μεταστραφήτω

καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλῆλων, 11
ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἡ κρίνων τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον
κρίνεις, οὐκ εἴ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. εἰς ἔστιν¹² νο-
μοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ
δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

"Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες Σήμερον ἡ αὔριον πορευσόμεθα 13
εἰς τὴνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ
ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν· οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε 14
Γῆς αὔριον ποία ἡ ζωὴ ὑμῶν ἀτμὸς γάρ ἐστε¹ πρὸς ὀλίγον
φανομένη, ἐπειτα καὶ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς 15
Ἐὰν ὁ κύριος Γένεθλιον, καὶ ζήσομεν καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἡ
ἐκεῖνο. νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν πᾶσα 16
καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν 17
καὶ μὴ ποιοῦντι, ἀμαρτία αὐτῷ ἐστίν. "Ἄγε· 1
νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαι-
πωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ὁ πλούτος ὑμῶν σέση-
πεν, καὶ τὰ ἴματα ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, ὁ χρυσὸς 3
ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίσται, καὶ ὁ ἵos αὐτῶν εἰς μαρτύ-
ριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ²
ἔθισαγρίσατε ἐν ἐσχάταις ημέραις. Ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν 4
ἔργων τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος
ἀφ' γυμῶν κράζει, καὶ αἱ βοστὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ
ῶτα Κύριογ Σαβαὼθ εἰσελήλυθαν³ ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς 5
γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν
ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον. 6
οὐκ διτίτασσεται⁴ ὑμῖν;"

Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ,
κυρίου. Ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς,
μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ πρότιμον καὶ δψιμον.

12 ἐστὶν δ

14 τὰ τῆς αὔριον ποία γάρ η ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὸς ἐστε η

15 Θελήση

8 μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν,
 9 ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἥγγικεν. μὴ στενάζετε,
 ἀδελφοί, κατ’ ἄλλήλων, ἵνα μὴ κριθῆτε· ίδού ὁ κριτὴς
 10 πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν. ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί, τῆς
 κακοπαθίας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἱ ἐλά-
 11 λησταὶ ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου. ίδου μακαρίζομεν τοὺς
 γένειναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰώβ ἡκούσατε, καὶ τὸ τέλος
 Κυρίου εἶδετε, ὅτι πολὺς πλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος· καὶ
 12 οἰκτίρμων.

Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ
 ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον
 τινὰ ὄρκον· ἢτῳ δὲ ὑμῶν τὸ Ναὶ ναὶ καὶ τὸ Οὐ οὐ,
 13 ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε. Κακοπαθεῖ τις ἐν
 14 ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. ἀσθενεῖ τις
 ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλη-
 σίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ’ αὐτὸν ἀλείφαντες ἐλαίφ· ἐν
 15 τῷ ὀνόματι [τοῦ κυρίου]· καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει
 τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· καν ἀμαρτίας
 16 ἡ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλή-
 λοις τὰς ἀμαρτίας καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, διποι
 17 ιαθῆτε. πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. Ἡλείας
 ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προστύχατο
 τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς
 18 τρεῖς καὶ μῆνας ἔξι· καὶ πάλιν προστύχατο, καὶ ὁ οὐρανὸς
 “ὑετὸν ἔδωκεν” καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.
 19 Ἄδελφοί μου, ἔάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀλη-
 20 θείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, “γινώσκετε” ὅτι ὁ ἐπι-
 στρέψας ἀμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν
 “αὐτοῦ ἐκ θανάτου” καὶ καλύψει πλῆθος ἀμαρτιῶν.

3 ὑμῶν ὡς πῦρ·

18 ἔδωκεν ὑετὸν

6 ὑμῖν.

11 Κύριος
20 γινώσκετω | ἐκ θανάτου αὐτοῦ

16 εὔχεσθε

ΠΕΤΡΟΥ. Α

ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρε- 1
πιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας,
Ασίας, καὶ Βιθυνίας, κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν 2
ἀγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ὁντισμὸν αἴματος
Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 3
Χριστοῦ, ὃ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς
ἔλπιδα ζώσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,
εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀρίαντον καὶ ἀμάραντον, 4
τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς τοὺς ἐν δυνάμεις θεοῦ 5
φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκα-
λυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ. ἐν φῷ ἀγαλλιάσθε, ὀλίγον 6
ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, ἵνα τὸ 7
“δοκίμιον” ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον χρυσίον τοῦ
ἀπολλυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου εὑρεθῇ εἰς ἐπαινού-
καὶ δύξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὃν 8
οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὅρῶντες πιστείοντες
δὲ ἀγαλλιάτε χαρῇ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, κομι- 9
ζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως σωτηρίαν ψυχῶν. Περὶ 10
ῆς σωτηρίας ἐξερήτησαν καὶ ἐξηράνησαν προφῆται οἱ περὶ
τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, ἔραυνῶντες εἰς τίνα 11
ἡ ποίον καιρὸν ἐδήλου τὸν ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προ-
μαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ
ταῦτα δόξας· οἵς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἔαυτοῖς ὑμῖν δὲ 12
διηκόνουν “αὐτά, ἀ” νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγε-

λισαμένων ὑμᾶς πνεύματι ἀγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ,
εἰς ἀ ἐπιθυμοῦσι ἄγγελοι παρακύψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὁσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν,
ιήφοντες τελείως, ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν
14 ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ
15 συνσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπι-
16 θυμίαις, ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἄγιον καὶ αὐτὸι
17 ἄγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, διότι γέγραπται [ὅτι]
18 Ἀγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἀγιος. καὶ εἰ πατέρα ἐπι-
19 καλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἔκά-
20 στον ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνου ἀνα-
21 στράφητε· εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ,
22 ἐλγυρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαρα-
23 δότου, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου
24 Χριστοῦ, προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου,
25 φανερωθέντος δὲ ἐπ’ ἐσχάτου τῶν χρόνων δι’ ὑμᾶς τοὺς
δι’ αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα
εἶναι εἰς θεόν.

Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγυκότες

ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον
23 ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, ἀναγεγευημέ-
νοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου
24 ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος· διότι

πᾶσα σάρξ ὡς χόρτος,

καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἀνθος χόρτογ·

ἔζηράνθη ὁ χόρτος,

καὶ τὸ ἀνθος ἔζεπεσεν·

25 τὸ δὲ ῥῆμα Κύριογ μένει εἰς τὸν αἰώνα.

1 τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐγέλιον εἰς ὑμᾶς. Ἐ-
ποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δάλον καὶ ὑπό-
2 κρισιν¹ καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλίας, ὡς ἀρτιγέν-
ητα βρέφη τὸ λογικὸν ἀδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ὥστα ἐν
3 αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χριστὸς

¹ ὑποκρίσεις

ό κύριος. πρὸς ὅν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ 4
ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκίμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλε-
κτὸν ἔντιμον καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε 5
οἶκος πνευματικὸς εἰς ἱεράτευμα ἄγιον, ἀνενέγκαι πνευ-
ματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ·
διότι περιέχει ἐν γραφῇ 6

Ίδογ τίθημι ἐν Σιών λίθον ἐκλεκτὸν ἀκρογωνι-
αῖον ἔντιμον,

καὶ ὁ πιετεύων ἐπ' αὔτῳ οὐ μὴ καταισχυνθῇ.
ὑμῶν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύοντις ἀπιστοῦσιν δὲ λίθος 7
ὅν ἀπεδοκίμασαν οἱ σίκοδομοῦντες οὗτος ἐγε-
νήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμμα- 8
τος καὶ πέτρα σκανδάλου· οἱ προσκόπτογες τῷ
λόγῳ ἀπειθοῦντες· εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. ὑμεῖς δὲ γένος 9
ἐκλεκτόν, Βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἄγιον,
λαδὸς εἰς περιποίησιν; ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγρεί-
λιτε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν
αὐτοῦ φῶς· οἱ ποτὲ οὐ λαδὸς νῦν δὲ λαδὸς θεοῦ, οἱ το
οὐκ ἡλειμένοι νῦν δὲ ἐλειθέντες.

Ἄγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παρσίκογες καὶ παρεπιδή- 11
μογες ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρα-
τεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς 12
ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα, ἐν φι καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς
κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες δοξάσωσι
τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς:

Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον· 13
εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι’ αὐτοῦ 14
πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν ἔπαινον δὲ ἀγαθο-
ποιῶν· (ὅτι οὕτως ἔστιν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποι- 15
οῦντας φιμοῖς τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν·)
ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας 16
τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ’ ὡς θεοῦ δοῦλοι. πάντας τιμήσατε, τὴν 17

ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα
 18 τιμᾶτε. Οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ
 φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν
 19 ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. τοῦτο γάρ χάρις εἰ διὰ συνείδησιν
 20 θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκων· γάρ κλέος
 εἰ ἀμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ’ εἰ ἀγα-
 21 θοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ
 θεῷ. εἰς τοῦτο γάρ ἐκλήθητε, δτὶ καὶ Χριστὸς ἐπαθεν
 ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολου-
 22 θῆσητε τοῖς ἔχνεσιν αὐτοῦ· ὃς ἀμαρτίαν οὔκ ἐποίησεν
 23 οὔδε εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὕτοῦ· ὃς λοιδο-
 ρούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἡπειλει, παρεδί-
 24 δου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίωσ· ὃς τὰς ἀμαρτίας ἥμων¹ αὕτοῖς
 ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς
 25 ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὐ τῷ
 μώλωπι ίδιθητε. ήτε γάρ ως πρόβατα πλανώμενοι,
 ἀλλὰ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν
 1 ψυχῶν ὑμῶν.

‘Ομοίως γυναῖκες ὑποτασσόμεναι
 τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα ^τ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ διὰ
 τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἀνευ λόγου κερδηθήσονται
 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνήν ἀναστροφὴν ὑμῶν.
 3 ὃν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως
 4 χρυσίων ἡ ἐνδύσεως ἴματίων κόσμος, ἀλλ’ ὁ κρυπτὸς τῆς
 καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ ἥσυχίου καὶ πραέως²
 5 πνεύματος, ὁ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. οὗτος γάρ
 ποτε καὶ αἱ ἀγιαι γυναικεῖς αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν
 6 ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς Σάρρα
 ὑπήκουεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ης ἐγενή-
 7 θητε τέκνα³ ἀγαθοποιοῦσσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν
 πτόνησιν.

Οἱ ἄνδρες ὁμοίως συνιοκοῦντες κατὰ
 γυνῶσιν, ως ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες
 τιμήν, ως καὶ ‘συνκλητούμοις’ χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ
 8 ἐγκόπτεσθαι ‘τὰς προσευχὰς’ ὑμῶν.

Τὸ δὲ τέ-

6 (ὡς.....καλοῦσα, ης.....τέκνα.)

7 συνκλητούμοις | τὰς προσευχὰς

ό κύριος. πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ 4
ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκίμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλε-
κτὸν ἔντιμον καὶ αὐτὸι ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε 5
οἶκος πνευματικὸς εἰς ἱεράτευμα ἄγιον, ἀνενέγκαι πνευ-
ματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ·
διότι περιέχει ἐν γραφῇ 6

Ίδογ τίθημι ἐν Σιών λίθον ἐκλεκτὸν ἀκρογωνι-
αῖον ἔντιμον,
καὶ ὁ πιετεύων ἐπ' αὔτῳ οὐ μὴ καταιχγηθῇ.
ὑμὲν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν ἀπιστοῦσι δὲ λίθος 7
ὅν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐγε-
νήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμμα- 8
τος καὶ πέτρα σκανδάλου· οἱ προσκόπτογες τῷ
λόγῳ ἀπειθοῦντες εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. ὑμεῖς δὲ γένος 9
ἐκλεκτόν, Βασίλειον ἱεράτευμα, ἕθνος ἀγίον,
λαδὸς εἰς περιποίησιν; ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγρεί-
λητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν
αὐτοῦ φῶς· οὐ ποτὲ οὐδὲ λαδὸς νῦν δὲ λαδὸς θεοῦ, οἱ το
οὐκ ἡλειμένοι νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

Αγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παρδίκογες καὶ παρεπιδή- 11
μογες ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμῶν, αἵτινες στρα-
τεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς· τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς 12
ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα, ἐν φέτῃ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς
κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες δοξάσωσι
τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς:

Υποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον· 13
εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντε, εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ 14
πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν ἔπαινον δὲ ἀγαθο-
ποιῶν (ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοί· 15
οὗντας φιμοῖν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγωσίαν)
ὡς ἐλευθεροί, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας 16
τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι. πάντας τιμήσατε, τὴν 17

ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα
 18 τιμᾶτε. Οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι ἐν πατὶ¹
 φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέστιν
 19 ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. τοῦτο γὰρ χάρις εἰ διὰ συνείδησιν
 20 θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκων ποίου· γὰρ κλέος
 εἰ ἀμαρτάνοντες καὶ κολαφίζομενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ’ εἰ ἀγα-
 21 θοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ
 θεῷ. εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, διτὶ καὶ Χριστὸς ἔπαθεν
 22 ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολου-
 23 θήσητε τοῖς ἵχνεσιν αὐτοῦ· ὃς ἀμαρτίαν οὔκ ἐποίησεν
 24 οὔδε εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὕτοῦ· ὃς λοιδο-
 ρούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἡπεῖται, παρεδί-
 25 δου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίωσ· ὃς τὰς ἀμαρτίας ἥμῶν² αὕτος
 δινήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς
 26 ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὐ τῷ
 27 μώλωπι ιάθητε. ήτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι,
 28 ἀλλὰ ἐπεστράφητε μὲν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν
 29 ψυχῶν ὑμῶν.

‘Ομοίως γυναῖκες ὑποτασσόμεναι
 τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα³ εἰ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ διὰ
 τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἀνευ λόγου κερδηθήσονται
 30 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνήν ἀναστροφὴν ὑμῶν.
 31 ὃν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως
 32 χρυσίων ἡ ἐνδύσεως ἴματίων κόσμος, ἀλλ’ ὁ κρυπτὸς τῆς
 33 καρδίας ἀνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ ἥσυχίου καὶ πραέως⁴
 34 πινεύματος, ὁ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελέσ. οὗτος γάρ
 35 ποτε καὶ αἱ ἀγαπαὶ γυναικεῖς αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν
 36 ἔαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς Σάρρα
 37 ὑπήκουεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ἡς ἐγενή-
 38 θητε τέκνα⁵ ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδέμιαν
 39 πτόνησιν.

Οἱ ἀνδρες ὁμοίως συνιοκοῦντες κατὰ
 40 γυνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρωφ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες
 41 τιμήν, ὡς καὶ ‘συνκληρονόμοις’ χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ
 42 ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς⁶ ὑμῶν.

Τὸ δὲ τέ-

6 (ὡς.....καλοῦσα, ἡς.....τέκνα,)

7 συνκληρονόμοις | τὰς προσευχὰς

λος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονες, μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας τούμαντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

ο γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν

10

καὶ ίδεῖν ἡμέρας ἀγαθάς

παγσάτω τὴν γλώσσαν ἀπὸ κακοῦ

καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον,

ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, 11

ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωζάτω αγῆτην.

ὅτι ὁφθαλμοὶ Κυρίογ ἐπὶ δικαίογ

12

καὶ ὡτα ἀγτοῦ εἰς δένσιν αγτῶν,

πρόσωπον δὲ Κυρίογ ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἔὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ 13
γένησθε; ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. 14
τὸν δὲ φόβον αγτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε,
κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 15
ἔτοιμοι δὲ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγουν
περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραῦτητος καὶ φόβου,
συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν φῷ καταλαλεῖσθε κατα- 16
σχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθήν ἐν Χριστῷ
ἀναστροφήν. κρείττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ δέλοις τὸ 17
θεῖλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας. ὅτι καὶ Χρι- 18
στὸς ἄπαξ περὶ ἀμαρτιῶν Γάπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων,
ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατώθεις μὲν σαρκὶ 19
ζωποιηθεὶς δὲ πνεύματι ἐν φῷ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύ-
μασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέ- 20
χετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευα-
ζομένης κιβωτοῦ εἰς ἦν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαῖ,
διεσώθησαν δι' ὑδατος. Ὁ δὲ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει 21
βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ρύπου ἀλλὰ συνειδήσεως
ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὅς ἔστιν ἐν Δεζιδ θεοῦ πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν ὑποταγέντων 22

1 αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἔξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

Χρι-

2 στοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ψυχῆς τὴν αὐτὴν ἔνυσιαν
3 ὥπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἄμαρτίαις¹, εἰς
4 τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν
5 ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρε-
ληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἔθνων κατειργάσθαι,
6 πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις,
7 κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρίαις. ἐν φίξει-
8 ζονται μὴ συντρεχόντων ύμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας
9 ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες· οἱ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ
10 ἑτοίμως κρίνονται ζῶντας καὶ νεκρούς· εἰς τοῦτο γὰρ καὶ
11 νεκροῖς εὐηγγελίσθη ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους
12 σαρκὶ ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πιεύματι.

13 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἡγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ
14 νήψατε εἰς προσευχάς· πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην
15 ἔκτενη ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἀμαρτιῶν.
16 φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἀνευ γογγυσμοῦ· ἔκαστος καθὼς
17 ἔλαβεν χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸς διακονοῦντες ὡς καλοὶ
18 οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ· εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια
19 θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ Ἰησοῦς ἡς χορηγεῖ ὁ θεός· ἵνα
20 ἐν πᾶσιν δοξάζῃται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, φίξτην
21 ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰώνας τῷν αἰώνων ἀμήν.

22 Ἀγαπητοί, μὴ ἔχεισθε τῇ ἐν ύμῖν πυρώσει πρὸς
23 πειρασμὸν ύμῖν γινομένη ὡς ἔνεου ύμῖν συμβαίνοντος,
24 ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε,
25 ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγα-
λιώμενοι. εἰ δὲ δύνειται Χριστοῦ, μακάριοι,
26 ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεύμα ἐφ' ύμᾶς
27 ἀναπταγέται. μὴ γάρ τις ύμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ
28 ιδιοκλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλογριεπίσκοπος· εἰ δὲ ὡς
29 Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ
30 ὄνόματι τούτῳ. ὅτι [ό] καιρὸς τοῦ δρζασθαι τὸ κρίμα

1 ἀμαρτίας

ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; καὶ εἰ ¹⁸ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ [δὲ] ἀσεβὴς καὶ ¹⁹ ἀμαρτωλὸς ποὺ φανεῖται; ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ ²⁰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ²¹ ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

Πρεσβυτέρους οὖν ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτε¹ ρος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός, ποιμάνατε ² τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἔκουσίως, μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως, μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντικον τῆς δόξης στέφανον. 'Ομοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε ⁵ πρεσβυτέροις. Πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβάσασθε, ὅτι [ό] θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται ⁶ ταπεινοῖς Δὲ δίδωσιν χάριν.

Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ⁶ ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, πᾶσαν τὴν μέριμναν ὕμῶν, ἐπιπρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν. Νήψατε, γρηγορήσατε, ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ⁸ ὀφρύόμενος περιπατεῖ ζητῶν ⁹ καταπιεῖν· φαίνεται δὲ τῇ στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 'Ο δὲ θεὸς ¹⁰ πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνον αὐτοῦ δόξαν ¹¹ ἐν ¹² Χριστῷ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰώνας ἀμήν.

Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, ¹² δι' ὀλίγων ἔγραψε, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ· εἰς ἦν στήτε. 'Ασπάζεται ¹³ ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ νιός ¹⁴ μου. 'Ασπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ Β

1. "ΣΙΜΩΝ" ΠΕΤΡΟΣ δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῖς ἴστόψιον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ
2 τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις
ἡμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ
3 Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, ὡς πάτα ἡμῖν τῆς θείας
δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης
διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἵδια δόξης καὶ
4 ἀρετῆς, δι᾽ ὧν τὰ τίμια "καὶ μέγιστα ἡμῖν" ἐπαγγέλματα
δεδωρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύ-
σεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ
5 φθορᾶς. καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγ-
καντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν
6 δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνώσιν, ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκρά-
τειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ
7 ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελ-
8 φίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην· ταῦτα γὰρ ὑμῖν
ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους
καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπί-
9 γνώσιν· φῶ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλός ἐστιν μυωπάζων,
λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν.
10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν
κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ
11 πταίσητε ποτε· οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται
ἡμῖν ἡ εἰσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν
καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

1 ΣΥΜΕΩΝ

3 Ιδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ

4 ἡμῖν καὶ μέγιστα

9 ἁμαρτημάτων

Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμήσκειν περὶ τούτων, ¹²
 καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ.
 δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὃσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, ¹³
 διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομιμήσει, εἰδὼς ὅτι ταχινὴ ἐστιν ἡ ¹⁴
 ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν
 Ἰησοῦς Χριστὸς ἔδηλωσέν μοι· σπουδάσω δὲ καὶ ἔκαστοτε ¹⁵
 ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖ-
 σθαι. οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἔξακολουθήσαντες ¹⁶
 ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστοῦ δύ-
 ναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου
 μεγαλειότητος. λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ ¹⁷
 δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιάσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρε-
 ποῦς δόξης 'Ο νιός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν, εἰς ὃν
 ἐγὼ εὐδόκησα,— καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἥκουσαμεν ¹⁸
 ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθείσαν σὺν αὐτῷ δυντες ἐν τῷ ἀγίῳ ὅρει.
 καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, φ' καλῶς ¹⁹
 ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ,
 ἔως οὐ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατελῇ ἐν ταῖς
 καρδίαις ὑμῶν· τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι πᾶσα ²⁰
 προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται, οὐ γὰρ ²¹
 θελήματι ἀνθρώπου ἡνέχθη προφητεία ποτέ, ἀλλὰ ὑπὸ²²
 πνεύματος ἀγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ ἀνθρώποι.

'Εγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ¹
 ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτιες παρειστάζουσιν
 αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην
 ἀριούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν· καὶ ²
 πολλοὶ ἔξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὗς
 ἡ ὄδὸς τῆς ἀληθείας Βλασφημηθήσεται· καὶ ἐν πλεονεξίᾳ ³
 πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπα-
 λαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ μνηστάζει. εἰ γὰρ ⁴
 ὁ θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειροῖς
 σόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, καὶ ⁵

ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ δύδοον Νῷε δικαιοσύ-
 νης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξιας,
 6 καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας κατέκρινεν,
 7 ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβέσιν τεθεικός, καὶ δίκαιον Λὼτ
 8 καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀνα-
 στροφῆς ἐρύσατο,— βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ^Τ δίκαιος ἐνκα-
 9 τοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνό-
 μοις ἔργοις ἐβασάνιζεν,— οἶδεν Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρά-
 10 σμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους
 11 τηρεῖν, μᾶλιστα δὲ τοὺς ὅπιστα σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μασμοῦ
 πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας. τολμηταί,
 12 αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν, βλασφημοῦντες, ὅπου διγε-
 λοι ἰσχυῖς καὶ δυνάμει μείζουνται οὗτες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν
 13 [παρὰ Κυρίῳ] βλάσφημον κρίσιν. οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῷα
 γεγενημένα φυσικὰ εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγροοῦ-
 σιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσοντας,
 14 ἀδικούμενοι μισθὸν ἀδικίας· ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν
 15 ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς
 ἀπάταις^Γ αὐτῶν συνενωχούμενοι ὑμῖν, ὀφθάλμοὺς ἔχοντες
 16 μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπάστους ἀμαρτίας, δελεά-
 17 ζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονε-
 18 ξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα, καταλείποντες^Γ εὐθέαν ὁδὸν
 19 ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ
 20 Βερδρ^Γ ὃς μισθὸν ἀδικίας ἡγάπησεν^Γ ἔλεγχοις δὲ ἔσχεν
 21 ιδίας παρανομίας· ὑποξύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ
 22 φθειράμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν.
 23 οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι καὶ ὄμιχλαι ὑπὸ λαλαπτος ἐλαυ-
 24 νόμεναι, οἵς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. ὑπέρογκα
 25 γὰρ ματαιότητος φθειργόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις
 σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας τοὺς ἐν
 26 πλάνῃ ἀναστρεφομένους, ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμε-
 νοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· φ γάρ τις ἡττη-
 27 ται, τούτῳ δεδουλωται. εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μάσματα

13 ἀγάπαις

15 καταλείποντες | Βοσδρ | μισθὸν ἀδικίας ἡγάπησαν,

τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου⁷ καὶ σωτῆρος⁸ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡγγονται, γέγο-
νεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. κρείττον γὰρ²¹
ἥν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὄδὸν τῆς δικαιοσύνης ἡ
ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας
ἐντολῆς⁹ συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας²²
Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ Ἱδιον ἐξέραμα, καὶ¹⁰ Ὅς
λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

Ταύτην ἥδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ¹
ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εὐλικρινή διάνοιαν,
μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων²
προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυ-
ρίου καὶ σωτῆρος, τοῦτο πρῶτον γινώσκαντες ὅτι ἐλεύ-³
σονται ἐπ’ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαγμονῇ ἐμπάκται
κατὰ τὰς ἴδιας ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι καὶ λέγον-⁴
τες Ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ’ ἣς
γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ’ ἀρ-
χῆς κτίσεως. λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι⁵
οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι’ ὕδατος
[συνεστῶσα]⁶ τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ, δι’ ὧν ὁ τότε κόσμος⁶
ὑδατεὶ κατακλυσθεὶς ἀπώλετο; οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ⁷
γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν πυρὶ τηρού-
μενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀν-
θρώπων.

“Ἐν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς,⁸
ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κύριῷ ὡς χῖλια ἔτη καὶ
χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. οὐ βραδύνει Κύριος τῆς⁹
ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μα-
κροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι ἀλλὰ
πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. Ἡξει δὲ ἡμέρα Κυρίου¹⁰
ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ ῥοւζὴδὸν παρελεύσονται,
στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν
αὐτῇ ἔργα γενέθησεται”. Τούτων οὕτως πάντων λιοντέων¹¹

ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν [ὑμᾶς] ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς
 12 καὶ εὐσεβείαις, προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρου-
 σίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὔρανοὶ πυρούμενοι
 13 λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τίκεται· ΚΑΙΝΟΥΣ
 δὲ οὔρανοὺς καὶ ΓΗΝ ΚΑΙΝΗΝ κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ
 14 προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατόικει.

Διό,

ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἀσπιλοὶ καὶ
 15 ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, καὶ τὴν τοῦ κυρίου
 ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἥγεισθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγα-
 πητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθείσαν αὐτῷ
 16 σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ἐπιστολαῖς λαλῶν
 ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν αἷς ἔστιν δυσκόντα τινα,
 ἢ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦνσιν ὡς καὶ τὰς
 17 λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. Ὅμεις
 οὖν, ἀγαπητοί, προγιαώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ
 τῷ ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου
 18 στηριγμοῦ, αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου
 ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ η δόξα καὶ
 νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰώνος.

12 †...†

ΙΩΑΝΟΥ Α

Ο ΉΝ ΑΠ' ΑΡΧΗΣ, ὁ ἀκηκόαμεν, ὁ ἐωράκαμεν τοῖς οὐρθαλμοῖς ἡμῶν, ὁ ἔθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς,— καὶ η̄ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυρούμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον ἡτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν,— ὁ ἐωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ η̄ κοινωνία δὲ η̄ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ νιοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμεῖς ἵνα η̄ χαρὰ ἡμῶν ἡ πεπληρωμένη.

Καὶ ἔστιν αὐτῇ η̄ ἀγγελία ἦν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἔστιν καὶ σκοτία οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ οὐδεμία. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι δικαιονίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτὸς ἔστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ νιοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας. Ἐὰν εἴπωμεν δικαιονίαν οὐκ ἔχομεν, ἕαυτοὺς πλανῶμεν καὶ η̄ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. ἐὰν ὄμολογῶμεν τὰς ἀμαρτίας, ἡμῶν, πιστός ἔστιν καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῆῃ ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. Ἐὰν εἴπωμεν δικαιονίαν οὐχ ἔχομεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἀμάρτητε. καὶ ἐάν τις ἀμάρτη,

παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα Ἰησοῦν Χριστὸν
2 δίκαιου, καὶ αὐτὸς Δασμός ἐστιν περὶ τῶν ἀμαρτιῶν
ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ [μόνον] ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου
3 τοῦ κόσμου. Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν
4 αὐτὸν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. ὁ λέγων ὅτι
5 "Εγνώκα αὐτὸν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν ψεύστης
· ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ η̄ ἀλήθεια οὐκ ἐστιν· ὃς δὲ ἀν
· τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ η̄ ἀγάπη τοῦ
θεοῦ τεγελεῖσθαι. Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ
6 ἐσμέν· ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφεῖλει καθὼς ἐκεῖνος
περιεπάτησεν καὶ αὐτὸς περιπατεῖν.

7 'Αγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καὶ νῦν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιὰν ἣν εἶχετε ἀπὸ ἀρχῆς ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά
8 ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἡκουύσατε. πάλιν ἐντολὴν καὶ νῦν γράφω ὑμῖν, ὁ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν,
9 διτὶ ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἥδη φαίνει.
10 'Ο λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἔως ἅρτι.
11 ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ¹² ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν'. ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ,
12 καὶ οὐκ οἰδεν ποῦ ὑπάγει, διτὶ ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν Γράφω ὑμῖν, τεκνία,

ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἀμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτῶν
13 γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπόστολον· ἀρχῆς
γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νευκήκατε τὸν πουητρόν.
14 ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα·
ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπόστολον·
ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἴσχυροί ἔστε καὶ ὁ λόγος
[τοῦ θεοῦ] ἐν ὑμῖν μένει καὶ νευκήκατε τὸν πουητρόν.
15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἔάν τις
ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς
16 ἐν αὐτῷ· ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς

σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὁφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἔστιν· καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία ¹⁷ [αὐτοῦ], ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰώνα.

Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἔστιν, καὶ καθὼς ἡκούσατε ὅτι ¹⁸ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν δθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἔστιν. ἐξ ἡμῶν ¹⁹ ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἡσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐξ ἡμῶν ἡσαν, μεμενήκεσαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ὥντα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν· καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ ²⁰ τοῦ ἄγιου· ὅιδατε πάντες— οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ ὅιδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι ὅιδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶς ψεῦδος ἐκ τῆς ἀλήθειας οὐκ ἔστιν.

Τίς ἔστιν ²²

ὁ Ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀριούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστός; οὗτός ἔστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀριούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. πᾶς ὁ ἀριούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν ²³ πατέρα ἔχει· ὁ δύμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. ‘Ὑμεῖς δὲ ἡκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν ἐν ²⁴ ὑμῖν μείνῃ δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἡκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ [ἐν] τῷ πατρὶ μενέτε. καὶ αὕτη ἔστιν ἡ ἐπαγγελία ²⁵ γελία ἡν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλαισίων ²⁶ ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα δὲ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ μένει ²⁷ ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ὥντα τις διδάσκῃ Γύμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἔστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος,²⁸ καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μένετε ἐν αὐτῷ. Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ὥντα ²⁹ ἐὰν φανερωθῇ σχῶμεν παρρησίᾳ καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιος ²⁹ ἔστιν, γινώσκετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγένηται.

²⁰ καὶ οἴδατε πάντα.

²⁷ ὑμᾶς, ἀλλὰ τὸ.....ψεῦδος*

²⁹ καὶ

2 "Ιδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα
τέκνα θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμεν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος
3 οὐ γινώσκει ἡμᾶς ὅτι οὐκ ἔχων αὐτόν. Ἀγαπητοί, νῦν
τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὕπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα. οἴδα-
μεν ὅτι ἐὰν φανερώθῃ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁφό-
3 μεθα αὐτὸν καθὼς ἐστιν. καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα
ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτὸν καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός
4 ἐστιν.

5 πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὴν ἀνο-
5 μίαν ποιεῖ, καὶ τῇ ἀμαρτίᾳ ἐστὶν ἡ ἀνομία. καὶ οἴδατε ὅτι
6 ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἀμαρτίας ἄρῃ, καὶ ἀμαρτίᾳ ἐν
6 αὐτῷ οὐκ ἐστιν. πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἀμαρτάνει.
7 πᾶς ὁ ἀμαρτάνων οὐχ ἔώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτὸν.
7 **Τεκνία**, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
8 δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· ὁ ποιῶν τὴν
9 ἀμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστιν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος
10 ἀμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ νίος τοῦ θεοῦ ἵνα λύσῃ
11 τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.

Πᾶς ὁ γεγενημένος

12 ἐκ τοῦ θεοῦ ἀμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ
13 μένει, καὶ οὐ δύναται ἀμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέν-
14 ιο ἦταν. ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ
15 τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην
16 οὐκ ἐστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν
17 αὐτοῦ. ὅτι αὗτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἡν ἡκούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
18 ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· οὐ καθὼς Καὶν ἐκ τοῦ πονηροῦ
19 ἦν καὶ ἐσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος
20 ἐσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ
21 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

22 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖς ὑμᾶς ὁ κόσμος.
23 ήμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν
24 ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει
25 ἐν τῷ θανάτῳ. πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν **["αὐτοῦ"]** ἀν-
θρωποκότονος ἐστιν, καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωπόκοτονος
26 οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν **["αὐτῷ"]** μένουσαν.

Ἐν

τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν καὶ ἡμεῖς ὁφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι. ὃς δὲ ἀν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ γ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείση τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς η ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ ¹⁸ τῇ γλώσσῃ ἀλλὰ ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. ^{Ἐν 19} τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἐμ προσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὴν καρδίαν ἡμῶν ὅτι ἐὰν κατα- ²⁰ γινώσκῃ ἡμῶν η καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ γινώσκει πάντα. Ἀγαπητοί, ἐὰν η καρδία σι μὴ καταγινώσκῃ, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, καὶ ²¹ δ ἀν αἰτῶμεν λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. καὶ αὕτη ἐστὶν η ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα Γιστεύσωμεν²² τῷ ²³ ὄνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. καὶ ὁ τηρῶν τὰς ²⁴ ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὐ ημῶν ἔδωκεν.

²⁵ Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δόκιμα μάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἔξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. ^{Ἐν 2}

τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα²⁶ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ²⁷ τὸν Ἰησοῦν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστιν· καὶ τοῦτο ἐστὶν τὸ τοῦ ἀντιχρόστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ γῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἥδη. ²⁸ Ὅμεις ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νε- ⁴ γικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν η ὁ ἐν τῷ κόσμῳ· αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ ⁵ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὃ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. ἡμεῖς ἐκ 6

τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἄλληλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ 8 γινώσκει τὸν θεόν. ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι 9 ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν 10 ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον ὥστα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. ἐν τούτῳ ἐστίν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἡγαπήκαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἡγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ 11 τοῦ Δασμὸν περὶ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν.

Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἡγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὁφεῖλο- 12 μεν ἄλληλους ἀγαπᾶν. θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἄλληλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ 13 ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. ἐν τούτῳ γινώ- σκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ 14 πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. Καὶ ἡμεῖς τεθέαμεθα 15 καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατήρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ 16 κόσμου. ὁ δὲ ἐὰν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς [Χριστός] 17 ἔστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς 18 ἐν τῷ θεῷ. Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν.

‘Ο θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει 19 καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ [μένει].’ Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ὥστα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἔστιν καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν 18 ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται 19 ἐν τῇ ἀγάπῃ. ‘Ημεῖς ἀγαπῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἡγά- 20 πησεν ἡμᾶς. ἔάν τις εἶπη ὅτι Ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ

10 ἡγαπήσαμεν

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῆ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ δὲν ἔωρακεν, τὸν θεὸν δὲν οὐχ ἔωρακεν οὐδὲν δύναται ἀγαπᾶν. καὶ ταύτην τὴν ²¹ ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὡνά ὁ ἀγαπῶν τὸν θεόν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ἐκ τοῦ θεοῦ γεγένηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γενήσαντα ἀγαπᾷ τὸν γεγενημένον ἐξ αὐτοῦ. ἐν τούτῳ γινώ-² σκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ποιῶμεν αὕτη γάρ ³ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ὡνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν, καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, ὅτι πᾶν τὸ γε-⁴ γενημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. τίς ⁵ ἐστιν [δὲ] ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ νίλος τοῦ θεοῦ; Οὐτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν ⁶ δι' ὕδατος καὶ αἵματος; Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι ⁷ μόνον ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμα ἐστὶν ἡ ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ πνεῦμα ⁸ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἐν εἰδω. εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ ⁹ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ νιὸν αὐτοῦ. ¹⁰ ὁ πιστεύων εἰς τὸν νίλον τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ¹¹ ἐν Γαύτῳ. ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ¹² ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ νιὸν αὐτοῦ. καὶ αὕτη ¹³ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ὁ θεὸς ἡμῖν, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ νίῳ αὐτοῦ ἐστίν. ὁ ἔχων ¹⁴ τὸν νίλον ἔχει τὴν ζωὴν ὁ μὴ ἔχων τὸν νίλον τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. ¹⁵ Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ¹⁶ ὡνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, τοῖς πιστεύουσιν εἰς.

14 τὸ ὄνομα τοῦ νίον τοῦ θεοῦ. καὶ αὗτη ἐστὶν ἡ παρρησία
 ἦν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ
 15 θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. καὶ ἐάν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει
 ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἂ
 16 γέτηκαμεν ἀπ' αὐτοῦ. Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
 ἀμαρτάνοντα ἀμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ
 δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς ἀμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον.
 17 ἔστιν ἀμαρτία πρὸς θάνατον οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα
 18 ἐρωτήσῃ. πᾶσα ἀδικία ἀμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἀμαρτία
 οὐ πρὸς θάνατον.

Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγε-

νημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἀμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ
 τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πουηρὸς οὐχ ἕστεται αὐτοῦ.
 19 οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος δῆλος ἐν τῷ
 20 πουηρῷ κεῖται. οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἡκει, καὶ
 δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθινόν· καὶ
 ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ οὐρανῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ.
 21 οὐτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος. Τεκνία,
 φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδῶλων.

20 ἀληθινόν,

ΙΩΑΝΟΥ Β

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ὁ ἐκλεκτῆς κυρίᾳ¹ καὶ τοῖς τέκνοις τοῦ αὐτῆς, οὓς ἔγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἔγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀληθειαν, διὰ τὴν ἀληθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰώνα· ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ τῷ θεῷ πατρός, καὶ παρὰ Ἰησοῦν Χριστοῦ τοῦ νιού τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Ἐχάρην λίαν ὅτι εὗρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων σοι καινὴν ἀλλὰ ἣν εἴχαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. καὶ αὕτη ἔστιν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολὴ ἔστιν, καθὼς ἡκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήτε. ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἔξῆλθαν εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὄμοδογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκὶ· οὐτός ἔστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἡ ἡργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. πᾶς ὁ προσάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὐτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν νιόν ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς τοῦ καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· ὁ λέγων γάρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν. οὐκ ἐβούληθην διὰ ταχάρτου καὶ μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ὁ ὑμῶν πεπληρωμένη ἦ. Ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς του τῆς ἐκλεκτῆς.

ΙΩΑΝΟΥ Γ

- 1 Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Γαίφ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ
ἐν ἀληθείᾳ.
- 2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὗχομαι σε εὐδοῦσθαι καὶ
3 ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοῦται σου ἡ ψυχή. ἔχάρην γὰρ λίαν
ἔρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ,
4 καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. μειζοτέραν τούτων
5 οὐκ ἔχω ἔχων, ὥντα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ
περιπατοῦντα. Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς δὲ ἐὰν
6 ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τούτο ξένους, οἱ ἐμαρτύρη-
σάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς ποι-
7 σεις προκέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὄντος
8 ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἔθυκῶν. ήμεῖς οὖν
9 ὁφειλομενοι ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιεύοντος, ὥν συνεργοὶ γινώ-
μεθα τῇ ἀληθείᾳ.
- 9 "Εγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν
10 Διοτρέφης οὐκ ἐπιδέχεται ήμᾶς. διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω,
11 ὑπομήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἢ ποιεῖ, λόγωις πονηροῖς φλυα-
ρῶν ήμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὕτε αὐτὸς
12 ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει
καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.
- 11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγα-
θοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἔώρακεν τὸν
12 θεόν. Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς
τῆς ἀληθείας· καὶ ήμεῖς δὲ μαρτυρούμενοι, καὶ οἵδας ὅτι
ἡ μαρτυρία ήμῶν ἀληθής ἐστιν.
- 13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μελανος
14 καὶ καλάμου σοι γράφειν· ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν,
15 καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. Εἰρήνη σοι. ἀσπά-
ζονται σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ

ΙΟΥΔΑΣ Ἰησοῦν Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώ-
βου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ἡγαπημένοις καὶ Ἰησοῦν Χριστῷ
τετηρημένοις κλητοῖς ἔλεος ύμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη
πληθυνθείη.

Ἄγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ύμῖν 3
περὶ τῆς κοινῆς ὑμῶν σωτηρίας ἀνάγκην ἔσχον γράψαι
ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξὶ παραδοθείσῃ
τοῖς ἀγίοις πίστει. παρεισεδύησαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ 4
πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν
τοῦ θεοῦ ὑμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν
μόνον δεσπότην καὶ κύριον ὑμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνού-
μενοι.

‘Υπομνήσαι δὲ ύμᾶς βούλομα, εἰδότας 5
ἀπαξὶ πάντα, ὅτι ‘Κύριος’ λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας
τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν, ἀγγέλους 6
τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολι-
πόντας τὸ Ἰδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας
δεσμοῖς ἀδίοις ὑπὸ ζόφου τετήρηκεν· ὡς Σόδομα καὶ,
Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον
τούτοις ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὅπιστοι σαρκὸς
ἔτέρας, πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχου-
σαι.

‘Ομοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνπυναζόμενοι 8
σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ
βλασφημοῦσιν. ‘Ο δὲ Λιχανὴ ὁ ἀρχάργελος, ὃτε τῷ 9
διαβόλῳ διακριώμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωυσέως σώ-
ματος, οὐκ ἔτολμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας,

10 ἀλλὰ εἶπεν Ὡ ΕΠΙΤΙΜΗΣΑΙ ΣΟΙ Κύριος. Οὗτοι δὲ ὅσα
 μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς
 11 τὰ ἄλογα ζῷα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται οὐλὶ¹
 αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Καίνου ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ
 τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἔχεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ
 12 Κορεὶ ἀπώλοντο. οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπι-
 λάδες συνευρχούμενοι, ἀφόβως ἑαγτοὺς ΠΟΙΜΑΙΝΟΝΤΕΣ,
 13 οὐφέλαι αἴνυδροι ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα
 φθινοπωριὰ ἄκαρπα διειποθανόντα ἐκριζωθέντα, κύματα
 ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέ-
 ρες γῆπλανῆται οἵ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰώνα τετήρη-
 14 ται.

Ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἔθδομος
 ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνώχ λέγων Ὁ Ιδοὺ ἢλθεν Κύριος ἐν ἀγίαις
 15 μγριάσιν αὔτοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι
 πάντας τοὺς ἀσεβεῖς περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας
 αὐτῶν ὃν ἡσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὃν
 16 ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἀμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.

Οὐδὲ τοί εἰσιν γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας
 αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα,
 θαυμάζοντες πρόσωπα ὥφελίας χάριν.

17 Ὅμεις δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ὥρημάτων τῶν προει-
 ρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 18 Χριστοῦ· ὅτι ἔλεγον ὑμῖν Ὁ ἐπ' ἐσχάτου χρόνου ἔσονται
 ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν
 19 ἀσεβειῶν. Οὗτοι εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεύ-
 μα μὴ ἔχοντες. Ὅμεις δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες
 ἑαυτοὺς τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν πνεύματι ἀγίῳ
 21 προσευχόμενοι, ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε προσ-
 δεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 22 εἰς ζωὴν αἰώνιον. Καὶ οὖς μὲν ἐλεάτε διακρινομένους
 23 σώζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες, οὖς δὲ ἐλεάτε ἐν φόβῳ,
 μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον
 χιτῶνα.

Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπταίστους καὶ 24 στῆσαι κατενάπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμφίμους ἐν ἀγαλ-
λιάσει. μόνῳ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 25 τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἔξουσία
πρὸ παντὸς τοῦ αἰώνος καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς
αἰώνας ἀμήν.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ
ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β
ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ
ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

1 ΠΑΥΛΟΣ δοῦλος Γ' Ἰησοῦν Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος,
2 ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ ὃ προεπηγγείλατο διὰ
3 τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις περὶ τοῦ νιού
αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα,
4 τοῦ ὄρισθέντος νιοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἀγιωσύ-
νης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦν Χριστοῦ τοῦ κυρίου
5 ἡμῶν, δι᾽ οὗ ἐλάθομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπα-
κοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος
6 αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦν Χριστοῦ,
7 πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν 'Ρώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἀγίοις.
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου
Ἰησοῦν Χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγείλ-
9 λεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. μάρτυς γάρ μου ἐστιν ὁ θεός,
φῶ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
10 νιοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι πάν-
τοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος εἰ πως ἡδη ποτὲ
εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.
11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῶν
12 πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, τοῦτο δέ ἐστιν
συνπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως

ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. οὐθὲλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι ¹³
πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι
τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς
καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. ¹⁴ Εἰλησίν ¹⁵
τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὑφειλέτης εἰμί·
οὗτῳ τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον, δύναμις ¹⁶
γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίφ
τε [πρώτον] καὶ Ἐλλήνις δίκαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ¹⁷
ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστω, καθὼς γέγραπται
‘Ο δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

‘Αποκαλύπτεται γὰρ ὄργη θεοῦ ἀπ’ οὐρανοῦ ἐπὶ ¹⁸
πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν
ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ¹⁹
ἐστιν ἐν αὐτοῖς, ὃ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανέρωσεν. τὰ ²⁰
γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν,
νοούμενα καθορᾶται, ἢ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ
θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους, διότι γνόντες ²¹
τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν, ἀλλὰ
ἔματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη
ἢ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμω- ²²
ράνθησαν, καὶ Ἄλλαζαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ²³
ἘΝ ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετειών
καὶ τετραπόδων καὶ ἔρπετων. Διὸ παρέδωκεν ²⁴
αὐτοὺς ὃ θεὸς ἐν τοῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν
εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν
αὐτοῖς, οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ²⁵
ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ
τὸν κτίσαντα, ὃς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰώνας· ἀμήν.
Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὃ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας ²⁶
αἱ τε γὰρ θῆλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν
εἰς τὴν παρὰ φύσιν, ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν ²⁷
φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἔξεκαίθησαν ἐν τῇ ὁρέξει

²⁹ κακίς πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ ν. πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ

αὐτῶν εἰς ἀλλήλους ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν, τὴν ἀσχημο-
σύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἦν ἔδει τῆς
28 πλάνης αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ἀπολαμβάνοντες. Καὶ καθὼς
οὐκ ἔδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδω-
κεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθή-
29 κοντα, πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ
κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου ἕριδος δόλου κακοθίας,
30 ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ύψριστάς, ὑπερηφά-
νους, ἀλαζόνας, ἔφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,
31 ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀνελεήμονας· οἵτινες
32 τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα
πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν
ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὡς ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων ἐν ὧ
2 γάρ κρίνεις τὸν ἔτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις, τὰ γάρ αὐτὰ
3 πράσσεις ὁ κρίνων οἴδαμεν· Γέντες ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ
4 ἔστιν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.
5 λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὡς ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα
6 πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ
7 θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνο-
χῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ
8 χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; κατὰ δὲ τὴν
9 σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις
10 σεαυτῷ ὄργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὄργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιο-
11 κρισίας τοῦ θεοῦ, ὃς δποδώσει ἔκαστῳ κατὰ τὰ ἔργα
12 αὐτοῦ· τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ
τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητούσιν ζωὴν αἰώνιον· τοῖς δὲ ἐξ
13 ἐριθίας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ
14 ὄργὴ καὶ θυμός, Θλίψις καὶ στενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν
15 ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρώ-
16 τον καὶ Ἑλληνος· δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ
17 ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρώτον καὶ Ἑλληνι· οὐ
18 γάρ ἔστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. "Οσοι

32 ἐπιγνώσκοντες | τ...τ

- 2 γάρ

γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ 13 νόμου δίκαιοι παρὰ [τῷ] θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιοθήσονται. ὅταν γὰρ ἔθη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ 14 τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος· οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν 15 ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συνημαρτυρούστης αὐτῶν τῆς συκειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ 16 καὶ ἀπολογουμένων, ἐν τῇ ἥμέρᾳ τῇ κρίνει ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ 17 τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιον μου διὰ Ἡριστοῦ Ἰησοῦν¹⁶

Εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ 17 καυχᾶσαι ἐν θεῷ καὶ γινώσκεις τὸ θελῆμα καὶ δοκιμάζεις 18 τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, πέποιθάς τε 19 σεαυτὸν ὄδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευ- 20 τὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν 21 τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ,— ὁ οὖν διδά- 22 σκων ἔτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν 23 κλέπτεις; ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσό- 24 μενος τὰ εἴδωλα ἱεροσυλεῖς; ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς 25 παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; τὸ γὰρ ὄνομα 26 τοῦ θεοῦ δι' γάμας Βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, 27 καθὼς γέγραπται. περιτομὴ μὲν γὰρ ὡφελεῖ ἐὰν νόμον 28 πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ἦσ, η περιτομὴ σου 29 ἀκροβυστία γέγονεν. ἐὰν οὖν η ἀκροβυστία τὰ δικαιῶ- 30 ματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ η ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς 31 περιτομὴν λογισθήσεται; καὶ κρινεῖ η ἐκ φύσεως ἀκρο- 32 βυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ 33 περιτομῆς παραβάτην νόμου. οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ 34 Ἰουδαῖος ἔστιν, οὐδὲ η ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 35 ἀλλ' ο ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν 36 πνεύματι οὐ γράμματι, οὐ δὲ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων 37 ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ. Τί οὖν τὸ περιστὸν τοῦ Ἰου- 38 δαίου, η τίς η ὡφελία τῆς περιτομῆς; πολὺ κατὰ πάντα 39

¹⁶ ημέρᾳ ή ω. ημέρᾳ ὅτε | κρινεῖ | Ἰησοῦν Χριστοῦ

τρόπον. πρώτον μὲν [γάρ] ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια
3 τοῦ θεοῦ. τί γάρ; εἰ ἡπίστησάν τινες, μὴ ἡ ἀπίστια
4 αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; μὴ γένοιτο· γινέ-
σθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἀνθρωπὸς ψεύστης,
καθάπερ γέγραπται

“Οπως δὲ δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σογ
καὶ νικήσεις ἐν τῷ κρίνεθαί σε.

5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί
έροῦμεν; μὴ ἀδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ
6 ἄνθρωπον λέγω. μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν
7 κόσμον; εἰ ‘δέ’ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι
ἐπερίστευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κάγῳ ὡς ἀμαρ-
8 τωλὸς κρίνομαι, καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα [καὶ] καθὼς
9 φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι Ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἐλθῃ
τὰ ἀγαθά; ὃν τὸ κρίμα ἔνδικον ἐστιν.

10 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως, προγριασάμεθα γάρ
‘Ιουδαίους τε καὶ Ἑλληνας πάντας ὑφ’ ἀμαρτίαν εἴναι,
καθὼς γέγραπται ὅτι

Οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εῖc,

11 οὐκ ἔστιν τοῦ γενίων, οὐκ ἔστιν τοῦ ἐκζητῶν τὸν
θεόν.

12 πάντες ἐζέκλιναν, ἀλλα ἡχρεώθησαν.

οὐκ ἔστιν τοιων τοῦ χριστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως
13 τοῦ.

τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγγες αὔτῶν,

ταῖς γλώσσαις αὔτῶν ἐδολιοῦσαν,

ἰδὲ ἀσπίδων γύπο τὰ χείλη αὔτῶν,

14 ὧν τὸ στόμα τὸ ἀράς καὶ πικρίας γέμει.

15 ὀζεῖς οἱ πόδες αὔτῶν ἐκχέαι αἷμα,

16 σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὄδοις αὔτῶν,

17 καὶ ὀδόν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν.

18 οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν
οφθαλμῶν αὔτῶν.

Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ,¹⁹
 ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος
 τῷ θεῷ· διότι ἔξ ἔργων νόμου οὐδὲ δικαιωθήσεται πᾶς²⁰
 καὶ τὸ ἐνώπιον αὗτοῦ, διὰ γάρ νόμου ἐπίγνωσις ἀμαρτίας.
 οὐν δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυ-²¹
 ρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, δικαιοσύνη δὲ²²
 θεοῦ διὰ πίστεως [*Ἰησοῦν*] Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύ-²³
 οντας, οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ· πάντες γάρ ημαρτον καὶ²⁴
 ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ²⁵
 αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
 ὃν προέθετο ὁ θεὸς Ἰλαστήριον διὰ²⁶ πίστεως ἐν τῷ²⁷
 αὐτοῦ αἵματι εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν²⁸
 πάρεστιν τῶν προγεγονότων ἀμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ²⁹
 θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ³⁰
 καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ³¹
 πίστεως Ἰησοῦν.

Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἔξε-²⁷
 κλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχὶ, ἀλλὰ διὰ
 νόμου πίστεως. λογιζόμεθα²⁸ γάρ δικαιοῦσθαι πίστει ἄν-²⁹
 θρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. ἡ Ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνον;³⁰
 οὐχὶ καὶ ἔθνων; ναὶ καὶ ἔθνων, εἴπερ εἰς ὁ θεός, ὃς δικαιώσει³¹
 περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.
 νόμου οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ³²
 νόμου ἴστάνομεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν³³ Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ήμῶν κατὰ¹
 τάρκα; εἰ γάρ Ἀβραὰμ ἔξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα²
 ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν, τί γάρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστεγ-³
 σειν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὕτῳ εἰς⁴
 δικαιοσύνην. τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται⁴
 κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὄφειλημα· τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ,⁵
 πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀστεβῆ, λογίζεται⁶
 ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην, καθάπερ καὶ Δανείδ λέγει⁶
 τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀθρώπου φῶς θεὸς λογίζεται δικαι-⁷
 οσύνην χωρὶς ἔργων

7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν
8 ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἀμαρτίαι,
μακάριος ἀνὴρ ὅγε οὐδὲ μὴ λογίσηται Κύριος
ἀμαρτίαν.

9 ὁ μακαρισμὸς οὐν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἦ καὶ ἐπὶ τὴν
ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ Ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ
πίστις εἰς δικαιοσύνην. πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ
ὅντι ἦ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ’ ἐν ἀκρο-
βυστίᾳ· καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς, σφραγίδα τῆς
δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῷ ἀκροβυστίῳ, εἰς τὸ εἶναι
αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι’ ἀκροβυστίας,
τὸ εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς [τὴν] δικαιοσύνην, καὶ πατέρα
περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνου ἀλλὰ καὶ τοῖς
στοιχοῦσιν τοῖς ἵχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ
πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.

10 Οὐ γάρ διὰ νόμου ἦ
ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρο-
νόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως
11 εἰ γάρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ
12 κατήργηται ἡ ἐπαγγελία· ὁ γάρ νόμος δργὴν κατεργάζεται,
13 οὐ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις.

Διὰ

14 τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν
ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνου
ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, (οἱ ἔστιν πατὴρ πάντων
15 ἡμῶν, καθὼς γέγραπται ὅτι Πατέρα πολλῶν ἑθνῶν τέ-
θεικά σε,) κατέναυτι οὐ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος
16 τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα· ὃς παρ’ ἐλ-
πίδα ἐπ’ ἐλπίδι ἐπίστευσεν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα
17 πολλῶν ἑθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον Οὕτως ἔσται τὸ
18 σπέρμα σογὸν καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει κατενόησεν
τὸ ἑαυτοῦ σῶμα [ἥδη] νεκρωμένον, ἐκαπονταετής που
20 ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας, εἰς δὲ τὴν
ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ ἀλλὰ ἐνεδυ-
21 ναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ καὶ πληροφορθεὶς

ὅτι ὁ ἐπήγγελται δυνατός ἔστιν καὶ ποιῆσαι. διὸ [καὶ] ²² ἐλογίσθη ἀγῶνι εἰς δικαιοσύνην. Οὐκ ἐγράφη ²³ δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη ἀγῶν, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς ²⁴ οἱς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα 'Ιησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ ²⁵ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἡγέρθη διὰ τὴν δικαιώσιν ἡμῶν.

Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν ¹ θεόν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ τὴν ² προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν [τῇ πίστει] εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾧ ἐστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ 'καυχώμεθα' ἐν ταῖς θλίψε-³ σιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴ κατεργάζεται, ἡ δὲ ⁴ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπὶς οὐκ ⁵ ταῖς χρήσεις. ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἀγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. 'Εἴ γε' ⁶ 6 Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι κατὰ καρὸν ὑπὲρ ἀσθενῶν ἀπέθανεν. μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται ⁷ ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ⁸ 8 ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν. πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐ-⁹ τοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὁργῆς. εἰ γὰρ ἔχθροὶ ¹⁰ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ οὐνόματος, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ¹¹ ζωῇ αὐτοῦ· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ ¹² θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ], δι' οὐ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου η ἀμαρτία εἰς ¹² τὸν κόσμον εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος δῆλθεν ἐφ' φ πάντες ἡμαρτον-. ἄχρι γὰρ νόμου ἀμαρτία ἦν ἐν ¹³ κόσμῳ, ἀμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογάται μὴ ὄντος νόμου, ἀλλὰ ¹⁴

έβασιλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωυσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἀμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὅμοιώματι τῆς παραβάσεως ¹⁵ Ἀδάμ, ὃς ἐστιν τύπος τοῦ μελλοντος. Ἐάλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως [καὶ] τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτε τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. ¹⁶ καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἀμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἔξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν ¹⁷ παραπτωμάτων εἰς δικαιόματα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἔβασιλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ [τῆς δωρεᾶς] τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ¹⁸ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ¹. Ἀρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτωμάτος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἑνὸς δικαιόματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαιόματα ¹⁹ ζωῆς· ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἀμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. ²⁰ νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ²¹ ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, ἵνα ὥσπερ ἔβασιλευσεν ἡ ἀμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ ²² Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

¹ Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἀμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις ² πλεονάσῃ; μὴ γένοιτο οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἀμαρτίᾳ, ³ πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; ἡ ἀγνοεῖτε δτι ὅσοι ἔβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν [Ἰησοῦν] εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ⁴ ἔβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἡγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ⁵ ζωῆς περιπατήσωμεν. εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὅμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως

¹⁷ ἐν | Χριστοῦ Ἰησοῦ

ἐσόμεθα· τοῦτο γινώσκοντες ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἀνθρω- 6
πος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἀμαρτίας,
τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἀμαρτίᾳ, ὁ γὰρ ἀποθανὼν 7
δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας. εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν 8
Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ· εἰδότες 9
ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος
αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει· ὁ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἀμαρτίᾳ ἀπέ- 10
θανεν ἐφάπαξ· ὁ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. οὗτος καὶ ὑμεῖς λογί- 11
ζεσθε ἔαυτοὺς εἴναι νεκροὺς μὲν τῇ ἀμαρτίᾳ ζῶντας δὲ τῷ
θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Μὴ οὖν βασιλευέτω 12
ἡ ἀμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν
ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, μηδὲ παριστάντε τὰ μέλη ὑμῶν 13
ὅπλα ἀδικίας τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἔαυτοὺς
τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα
δικαιοσύνης τῷ θεῷ· ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει, 14
οὐ γάρ ἔστε ὑπὸ νόμου ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. Τί 15
οὖν; ἀμαρτήσωμεν ὅτι οὐκ ἔσμεν ὑπὸ νόμου ἀλλὰ ὑπὸ¹⁶
χάριν; μὴ γένοιτο· οὐκ οἶδατε ὅτι φῶ παριστάντε ἔαυτοὺς
δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοι ἔστε φῶ ὑπακούετε, ηγοι ἀμαρ-
τίας εἰς θάνατον ἡ ὑπακοή εἰς δικαιοσύνην; χάρις δὲ τῷ 17
θεῷ ὅτι ητε δοῦλοι τῆς ἀμαρτίας ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρ-
δίας εἰς ὃν παρεδύθητε τύπον διδαχῆς, ἐλευθερωθέντες δὲ 18
ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ· ἀνθρώπινον 19
λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν· ὥσπερ γὰρ πα-
ρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ
ἀγορίᾳ [εἰς τὴν ἀνομίαν], οὗτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη
ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἀγιασμόν· ὅτε γὰρ δοῦλοι 20
ητε τῆς ἀμαρτίας, ἐλεύθεροι ητε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν 21
καρπὸν εἴχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ
τέλος ἐκείνων θάνατος· νυνὶ δέ, ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς 22
ἀμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν
εἰς ἀγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. τὰ γὰρ ὄψώνια 23
τῆς ἀμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴν αἰώνιος

ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

1 *Η ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμου λαλῶ,
 ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' δσον χρόνον. ζῆ;
2 η γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ
 ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατηργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.
3 ἄρα οὐν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει ἐὰν γένη-
 ται ἀνδρὶ ἔτερῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν
 ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην
4 ἀνδρὶ ἔτερῳ. ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε
 τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι
 ὑμᾶς ἔτερῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι ἵνα καρποφορήσωμεν
5 τῷ θεῷ. ὅτε γὰρ ἡμεν ἐν τῇ σαρκὶ, τὰ παθήματα τῶν
 ἀμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μελεσιν ἡμῶν
6 εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· νυνὶ δὲ κατηργήθημεν
 ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν φ κατειχόμεθα, ὥστε δού-
 λεύειν [ἡμᾶς] ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιώτητι
7 τοι γράμματος.

Τί οὖν ἔροῦμεν; ὁ νόμος ἀμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἀμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου, τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἦδειν εἰ μὴ ὁ νόμος
8 ἐλεγεν Οὐκ ἐπιθυμήσεις· ἀφορμὴν δὲ λαβούστα η ἀμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπι-
9 θυμίαν, χωρὶς γὰρ νόμου ἀμαρτία νεκρά. ἐγὼ δὲ ἔζων
 χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούστης δὲ τῆς ἐντολῆς η ἀμαρτία
10 οὐ ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι η ἐντολὴ η εἰς
11 ζῶν αὐτὴ εἰς θάνατον· η γὰρ ἀμαρτία ἀφορμὴν λαβούστα
 διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν.
12 ὥστε οἱ μὲν νόμος ἄγιος, καὶ η ἐντολὴ ἄγια καὶ δικαία καὶ
13 ἀγαθὴ.

Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ η ἀμαρτία, ἵνα φανῇ ἀμαρτία διὰ τοῦ
 ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον. ἵνα γένηται καθ' ὑπερ-
14 βολὴν ἀμαρτωλὸς η ἀμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. οἴδαμεν
 γὰρ ὅτι οἱ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι,
15 πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἀμαρτίαν. ο γὰρ κατεργάζομαι οὐ

γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὁ μισῶ τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ ¹⁶ νόμῳ ὅτι καλός. Νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸς ¹⁷ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἀμαρτία. οἴδα γὰρ ὅτι οὐκ οἱ ¹⁸ κεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκὶ μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐ. οὐ ¹⁹ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὁ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ²⁰ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατερ- ²¹ γάζομαι αὐτὸς ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἀμαρτία. Εὑρίσκω ²² ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται· συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ ²³ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, βλέπω δὲ ἔτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν ²⁴ μου ἀντιστρατεύομενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμα- ²⁵ λωτίζοντά με [ἐν] τῷ νόμῳ τῆς ἀμαρτίας τῷ ὅντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. ταλαιπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ²⁶ ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; Γχάρις [δε] τῷ θεῷ ²⁷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ ²⁸ τῷ μὲν νοὶ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἀμαρ- ²⁹ τίας.

Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ ¹
 Ἰησοῦ· ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ ²
 Ἰησοῦ ἡλευθέρωσέν [σε] ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἀμαρτίας καὶ ³
 τοῦ θανάτου. τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν φῇ ησθένει ⁴
 διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὅμοιώ- ⁵
 ματι σαρκὸς ἀμαρτίας καὶ περὶ ἀμαρτίας κατέκρινε τὴν ⁶
 ἀμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρω- ⁷
 θῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ ⁸
 πνεῦμα· οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὅντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, ⁹
 οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ φρόνημα ¹⁰
 τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ ¹¹
 καὶ εἰρήνη· διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν, ¹²
 τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· ¹³
 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὅντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. ¹⁴ Υμεῖς δὲ ¹⁵
 οὐκ ἔστε ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ

οίκει ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος
 10 οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα
 νεκρὸν διὰ ἀμαρτίας, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνης.
 11 εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἴκει
 ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν [ζωποιήσει
 [καὶ] τὰ θυητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ
 πνεύματος¹ ἐν ὑμῖν.

12 "Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὅφειλέται ἐσμέν, οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ
 13 κατὰ σάρκα ζῆν, εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε μελλετε ἀπο-
 θνήσκειν, εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανα-
 14 τοῦτε ζήσεσθε. ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι
 15 νιὸι θεοῦ εἰσίν. οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πᾶλιν εἰς
 φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα γνοθεσίας, ἐν φιλάρμονες
 16 Ἀββά ὁ πατήρ· αὐτὸν τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύ-
 17 ματι ήμων ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ. εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρο-
 νόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ,
 18 εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. Λο-

γίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ
 19 πρὸς τὴν μελλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ήμᾶς. ἡ
 γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν νιῶν
 20 τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται· τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπε-
 τάγη, οὐχ ἐκούσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι
 21 ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας
 τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ
 22 θεοῦ. οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συνστενάζει καὶ
 23 συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
 τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες [ἥμεις] καὶ αὐτοὶ ἐν
 24 ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἀπο-
 λύτρωσιν τοῦ σώματος ήμῶν. τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν·
 25 ἐλπὶς δὲ βλέπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς, ὁ γὰρ βλέπει τίς
 26 ἐλπίζει; εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς
 ἀπεκδεχόμεθα.

συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ήμῶν· τὸ γὰρ τί προσ-
 15, 16 νιοθεσίας ἐν.....πατήρ, αὐτὸν τις, τί καὶ ἐλπίζει ν. τίς καὶ ὑπομένει

ευχώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις, ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰς 27 καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, δτὶ κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἀγίων. οἴδαμεν δὲ δτὶ τοῖς ἀγαπῶσι τὸν 28 θεὸν πάντα συνεργεῖ [ό θεὸς] εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. δτὶ οὖς προέγνω, καὶ προώρισεν 29 συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· οὖς δὲ προώρισεν, τού· 30 τους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὖς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὖς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν. Tί 31

οὖν ἔροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ήμῶν, τίς 32 καθ' ήμῶν; ὃς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ 33 ήμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ήμῶν χαρίστεαι; τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; 34— θεὸς ὁ ΔΙΚΑΙΩΝ· τίς ὁ ΚΑΤΑΚΡΙΝΩΝ; Χριστὸς [Ιησοῦς] 34 ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον δὲ ἐγερθεὶς [ἐκ νεκρῶν], ὃς ἐστιν 35 ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ήμῶν· τίς 35 ήμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ "χριστοῦ"; Θλίψις ἡ στενοχωρία ἡ διωγμὸς ἡ λιμὸς ἡ γυμνότης ἡ κίνδυνος ἡ μάχαιρα; καθὼς γέγραπται δτὶ 36

"ΕΝΕΚΕΝ ΣΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥΜΕΘΑ ΟΛΗΝ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑΝ,

ἘΛΟΓΙΣΘΗΜΕΝ ὡς ΠΡΟΒΑΤΑ ΣΦΑΓῆς.

ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερυικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος 37 ήμᾶς. πέπεισμα γάρ δτὶ οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε 38 ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μελλούσα οὔτε δυνάμεις οὔτε ὑψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἐτέρα 39 δυνήσεται ήμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ιησοῦ τῷ κυρίῳ ήμῶν.

"Αλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυ-
ρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἀγίῳ, δτὶ 2
λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ
μου· ηὐχόμην γάρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ χριστοῦ 3

ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα,
 4 οἵτινές εἰσιν Ἰσραὴλεῖται, ὃν η̄ νίοθεσία καὶ η̄ δόξα καὶ αἱ
 διαβῆκαι καὶ η̄ νομοθεσία καὶ η̄ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι,
 5 ὃν οἱ πατέρες, καὶ ἔξ ὃν ὁ χριστὸς τὸ κατὰ Γάρκα, ὃν ἐπὶ
 6 πάντων, ^{θεὸς} εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰώνας) ἀμήν. Οὐχ οἶνον
 7 δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἔξ
 8 Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραὴλ· οὐδὲ ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ,
 πάντες τέκνα, ἀλλ' ἘΝ Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα.
 9 τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ,
 10 ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα· ἐπαγ-
 γελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος. Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον
 11 ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ γίός. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ
 12 οὐδὲν μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν
 13 η̄ φαῦλον, ἵνα η̄ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένη,
 14 οὐκ ἔξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι 'Ο
 15 μείζων δογλεύσει τῷ ἐλάσσονι· 'καθάπερ' γέγραπται
 16 Τὸν Ἰακὼβ ἥγαπησα, τὸν δὲ Ἡραὶ ἐμίσησα.

17 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο·
 18 τῷ Μωυσεῖ γὰρ λέγει Ἐλεήσω ὃν ἀν ἐλεῶ, καὶ οἰκτει-
 19 ρίσω ὃν ἀν οἰκτείρω. ἂρα οὖν οὐ τοῦ θελούντος οὐδὲ τοῦ
 20 τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεώντος θεοῦ. λέγει γὰρ η̄ γραφὴ τῷ
 21 Φαραὼ ὅτι Εἰς αὕτο τοῦτο ἐζήγειρά σε ὅπως ἐνδείξω-
 22 μαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μογ, καὶ δπως διαγρελῆ-
 23 τὸ ὄνομά μογ ἐν πάσῃ τῇ Γῆ. ἂρα οὖν ὃν θέλει ἐλεῖ,
 24 ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. Ἐρεῖς μοι οὖν Τί
 25 οὗτοι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; οὐ
 26 ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίς εἰ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ;
 27 Μὴ ἐρεῖς τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι. Τί με ἐποίησας οὔτως;
 28 η̄ οὐκ ἔχει ἔξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ
 φυράματος ποιῆσαι ὁ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦνος, ὁ δὲ εἰς ἀτψίαν;
 29 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὄργὴν καὶ γνωρίσω
 τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἙΝΕΓΚΕΝ ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη

5 σάρκα· οὐ ἀν ἐπὶ πάντων θεὸς

13 καθὼς

δργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, ὥνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦ-²³
τὸν τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἢ προηγούμασεν
εἰς δόξαν, οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ²⁴
ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔθνων—; ὡς καὶ ἐν τῷ Ὁσηὲ λέγει ²⁵

Καλέσω τὸν οὐκ λαόν μογ λαόν μογ
καὶ τὴν οὐκ ἡγαπημένην ἡγαπημένην·
καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὐκ ἐρρέθη [αὕτοῖς] Οὐκ ²⁶
λαός μογ γέμεῖς,

ἐκεῖ κληθήσονται γίοι θεοῦ ζῶντος.

Ἐστίας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ Ἐὰν μὴ ὁ ἀριθμὸς ²⁷
τῶν γίῶν Ἰσραὴλ ώς ἡ ἀμμος τῆς θαλάσσης, τὸ
γύπολιμμα σωθήσεται· λόγον γὰρ συντελῶν καὶ ²⁸
συντέμνων ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ καθὼς ²⁹
προείρηκεν Ἐστίας

- Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα,
ώς Σόδομα ἀν ἐγενήθημεν καὶ ώς Γόμορρα ἀν
ώμοιώθημεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην ³⁰
κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως·
Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμου δικαιοσύνης εἰς νόμου οὐκ ἐφθασεν. ³¹
διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ως ἐξ ἔργων· προσέκοψαν ³²
τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, καθὼς γέγραπται ³³
· Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος καὶ
πέτραν σκανδάλου,

καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὕτῳ οὐκ καταισχυνθήσεται.

Ἀδελφοί, ή μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ή δέστις ¹
πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. μαρτυρῶ γὰρ ²
αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν· ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν,
ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ³
ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν·
τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύ- ⁴
οντι. Μωσῆς γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ⁵
οἱ ποιήσας ἀνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ. η δὲ ἐκ πί- ⁶

32 ἔργων,

στεως δικαιοσύνη οῦτως λέγει Μὴ εἶπης ἐν τῷ καρδίᾳ σου Τίς ἀναβίσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν καταγαγέν· ή Τίς καταβίσεται εἰς τὴν ἀ-
8 Βγγεον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγέν. ἀλλὰ τί λέγει; 'ΕΓΓΥΣ ΣΟΥ Τὸν ρῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί ΣΟΥ καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ΣΟΥ· τοῦτ' ἔστιν τὸ ρῆμα τῆς πί-
9 στεως ὃ κηρύσσομεν. ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς Γτὸν ρῆμα ἐν τῷ στόματί ΣΟΥ ὅτι ΚΥΡΙΟΣ ΙΗΣΟΥΣ¹, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ ΣΟΥ διτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἥγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ.
10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολο-
11 γεῖται εἰς σωτηρίαν· λέγει γὰρ ἡ γραφή Πᾶς ὁ πιστεύων
12 ἐπ' ἀγτῷ οὐ καταιχήσεται. οὐ γάρ ἔστιν διαστολὴ
13 Ιουδαίου τε καὶ Ἐλληνος, ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων,
14 πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. Πᾶς γὰρ
15 ὃς ἀν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίογ οὐθίσεται.
16 Πῶς οὖν ἐπικαλέσωνται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πι-
στεύσωσιν οὐκ ηκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσωσιν χωρὶς κηρύσ-
17 σιντος; πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; 'Καθάπερ'
18 γέγραπται 'Ως ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομέ-
19 ΝΩΝ ἀγαθῶν. 'Αλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ· 'Ησαίας γὰρ λέγει Κύριε, τίς ἐπίστευσεν
20 τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; ἢρα η πίστις ἐξ ἀκοῆς, η δὲ ἀκοὴ διὰ
21 ρήματος Χριστοῦ. ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ηκουσαν; μενοῦνγε

Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐζήλθεν ὁ φθόργος αγτῶν,
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ρήματα
αγτῶν.

22 ἀλλὰ λέγω, μὴ 'Ισραὴλ οὐκ ἔγνω; πρώτος Μωυσῆς λέγει
'Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει,
ἐπ' ἔθνει ἀσύνετῷ παροργιῶ ὑμᾶς.
23 'Ησαίας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει
Ἐγέρεθην² τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν,
ἐμφανῆς ἐγενόμην³ τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν.
24 πρὸς δὲ τὸν 'Ισραὴλ λέγει 'Ολην τὴν ἡμέραν ἐζεπέ-

9 ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν

15 καθὼς 20 ἐν | ἐν
Digitized by Google

τασα τὰς χεῖράς μογ πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα. Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὗτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραὴλ τῆς εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμείν. Οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὗτοῦ ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἡλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ; Κύριε, τοὺς προφήτας σοὺ ἀπέκτειναν, τὰ θυciαστήριά σογ κατέσκαψαν, καὶ ὡς ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μογ. ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπτον ἐμαυτῷ ἐπτακισχιλίογς ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν τόνυ τῇ Βάδῳ. οὔτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λίμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν· εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις. τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, καθάπερ γέγραπται. Ἐδωκεν αὗτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα καταγγέζεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὥτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἔως τῆς σύμερον ήμέρας. καὶ Δανεὶδ λέγει

Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὕτων εἰς παρίδα καὶ εἰς θήραν

καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὗτοῖς,
σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὕτων τοῦ μὴ βλέπειν,

καὶ τὸν νῶτον αὕτων διὰ παντὸς σύνκαμψον.

Λέγω οὖν, μὴ ἐπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς. εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλούτος κόσμου καὶ τὸ ἡγημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνων, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.

‘Υμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ’ ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ, ἔθνων ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τιὰς ἐξ αὐτῶν. εἰ γὰρ η ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ

16 μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; εἰ δὲ η ἀπαρχὴ ἀγία, καὶ τὸ φύραμα·
17 καὶ εἰ η ρίζα ἀγία, καὶ οἱ κλάδοι. Εἰ δέ τινες

τῶν κλάδων ἔξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὃν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συνκοινώνος τῆς ρίζης τῆς πιότητος
18 τῆς ἐλαίας ἐγένουν, μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων εἰ δὲ κατα-
καυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ρίζαν βαστάζεις ἀλλὰ η ρίζα σέ.

19 ἔρεις οὖν Ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ὥντα ἐγὼ ἐνκεντρίσθω.
20 καλῶς τῇ ἀπιστίᾳ ἔξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἐστη-
21 κας. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν

κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται.
22 Ἱδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς

πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότητης θεοῦ, ἐὰν ἐπι-

23 μένης τῇ χρηστότητῃ, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. κάκεῖνοι
δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρίσονται· δυνα-

24 τὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούς. εἰ γὰρ σὺ

ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἔξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν
ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ

25 φύσιν ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἴδιᾳ ἐλαίᾳ. Οὐ

γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ὥντα

μὴ ἦτε ^{Γέν} ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ

Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρι οὐ τὸ πλήρωμα τῶν ἔθνων εἰσέλθῃ,
26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται· καθὼς γέγραπται

“Ηζεὶ ἐκ Σιών ὁ ργόμενος,

ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ.

27 καὶ αὕτη αὕτοῖς ή παρ' ἐμοῦ διαθήκη,

δταν ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὕτων.

28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἔχθροι δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλο-

29 γὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας ἀμεταμέλητα γάρ τὰ

30 χαρίσματα καὶ η κλῆσις τοῦ θεοῦ. ὥσπερ γάρ ὑμεῖς ποτὲ

ηπειθήσατε τῷ θεῷ, ^{Γέν} δὲ ηλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθίᾳ,

31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ηπειθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ὥντας

32 αὐτοὶ νῦν ἐλεγθῶσιν· συνέκλεισεν γάρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας

33 εἰς ἀπειθίαν ὥντας πάντας ἐλέήσῃ. *Ω βάθος πλούτου

καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὄδοι αὐτοῦ.

Τίς γάρ ἔγνω νοῦν Κυρίογ; ἢ τίς σύμβογλος αὗτοῦ 34
ἔγένετο;

ἢ τίς προέδωκεν αὕτῳ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὕτῳ; 35
ἢ ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ 36
ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἀγίαν τῷ θεῷ εὐάρεστον¹, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· καὶ μὴ τὸ συνυπηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε² τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

Λέγω γάρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ 3
ὅντι ἐν ὑμῖν μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πίστεως. καθάπερ γάρ ἐν ἐνὶ σώματι τὸ πολλὰ μέλη³ +
ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, οὕτως 5
οἱ πολλοὶ ἐν σώματι ἔσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἰς ἄλλή-
λων μέλη. "Ἐχούτε δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν 6
δοθείσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφῆτείαν κατὰ τὴν ἀνα-
λογίαν τῆς πίστεως, εἴτε διακονίαν ἐν τῇ διακονίᾳ, εἴτε ὁ 7
διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρα- 8
κλήσει, ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἀπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν
σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν Διαρότητι, ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. 9
ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ· τῇ 10
φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους
προτιγούμενοι, τῇ σπουδῇ μὴ ὀκυροί, τῷ πνεύματι ζέοντες,¹¹
τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπο- 12
μένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, ταῖς χρείαις τῶν 13
ἀγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. εὐλογεῖτε¹⁴
τοὺς διώκοντας, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταράσθε. χαίρειν μετὰ 15

¹ εὐάρεστον τῷ θεῷ

² συνυπηματίζεσθαι.....μεταμορφοῦσθαι

³ μέλη πολλά

ι⁶ χαιρόντων, τ⁷ κλαίειν μετά κλαιόντων. τὸ αὐτὸν εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἕαγ-
-¹⁷ τοῖς. μηδενὶ κακὸν ἀντί κακοῦ ἀποδιδόντες· προνοού-
-¹⁸ μενοὶ καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων· εἰ δυνατόν,
-¹⁹ τὸ ἔξι οὐμῶν μετά πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες· μὴ ἐαυτοὺς
-²⁰ ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοὶ, ἀλλὰ δότε τόπουν τῇ ὄργῃ, γέγραπται
γάρ· Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος.
-²¹ ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἔχθρός σογ, ψώμισε αὕτον· ἐὰν
-²² διψᾷ, πότισε αὕτον· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἀνθρακας πυρὸς
-²³ σωρεύεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὕτοῦ. μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ
-²⁴ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

Πᾶσα

ψυχὴ ἔξουσίας ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω, οὐ γάρ ἔστιν
-²⁵ ἔξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι
-²⁶ εἰσὶν· ὥστε ὁ ἀντιταστόμενος τῇ ἔξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ
-²⁷ διαταγῇ ἀνθέστηκεν, οἱ δὲ ἀνθέστηκότες ἐαυτοῖς κρίμα
-²⁸ λήμψονται. οἱ γάρ ἀρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ
-²⁹ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἔξου-
-³⁰ σίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἔξεις ἔπαινον ἔξι αὐτῆς· θεοῦ
-³¹ γάρ διάκονός ἔστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν
-³² ποιῆις, φοβοῦν· οὐ γάρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ
-³³ γάρ διάκονός ἔστιν, ἔκδικος εἰς ὄργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσ-
-³⁴ σοντι. διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν
-³⁵ ὄργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν, διὰ τοῦτο γάρ καὶ
-³⁶ φόρους τελεῖτε, λειτουργοὶ γάρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸν τοῦτο
-³⁷ προσκαρτεροῦντες. ἀπόδοτε, πᾶσι τὰς ὄφειλάς, τῷ τὸν
-³⁸ φόρου τὸν φόρου, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόρου
-³⁹ τὸν φόρου, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. Μηδενὶ¹
-⁴⁰ μηδὲν ὄφειλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γάρ ἀγαπῶν
-⁴¹ τὸν ἔτερον οὐμον πεπλήρωκεν. τὸ γάρ Οὐγὸς μοιχεύεις,
-⁴² Οὐγὸς φονεύεις, Οὐγὸς κλέψεις, Οὐγὸς ἐπιθγμάτεις, καὶ
-⁴³ εἴ τις ἐτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται,
[ἐν τῷ] Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σογ ως σεαγτόν.

ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν τοῦ νόμου ἡ ἀγάπη. Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, τι ὅτι ὥρα ἡδη ὑμᾶς ἐξ ὕπου ἐγερθῆναι, μὲν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἡ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. ἡ νῦν προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἡγγυικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα [δὲ] τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζῆλῳ. ἀλλὰ τῇ ἐνδύσασθε τὸν Ἅγιον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὃς δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ τὸν ἐξουθενείτω, ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω, ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἴδιῳ κυρίῳ στήκει ἡ πίπτει σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στῆσαι αὐτόν. ὃς μὲν [γὰρ] κρίνει τὴν ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν ἔκαστος ἐν τῷ ἴδιῳ νοΐ πληροφορείσθω. ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν δικρίων φρονεῖ. καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἔαυτῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶς ἔαυτῷ ἀποθνήσκει· ἔά τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἔά τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἔά τε οὖν ζῶμεν ἔά τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἡ καὶ σὺ τί τὸν ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ· γέγραπται γάρ

Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος, διτὶ ἐμοὶ κάλψει πᾶν γόνυ,
καὶ πάσα γλωσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ.

Ἄρα [οὖν] ἔκαστος ἡμῶν περὶ ἔαυτοῦ λόγον δώσει [τῷ θεῷ].
Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ

τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι ἑπόσκομμα τῷ
 14 ἀδελφῷ ἥτι σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ
 15 Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δί ἔαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ
 16 τι κοινὸν εἴναι, ἐκείνῳ κοινόν. εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός
 17 σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρῶ-
 18 ματὶ σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε ὑπέρ οὐν Χριστὸς ἀπέθανεν. μὴ
 19 βλασφημεῖσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. οὐ γάρ ἔστιν ἡ
 20 βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ
 21 εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἀγίῳ· ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων
 22 τῷ χριστῷ εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.
 23 ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης ὁδιώκωμεν¹ καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς
 24 τῆς εἰς ἀλλήλους· μὴ ἔνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον
 25 τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ
 26 διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ
 27 πεῖν οἴνον μηδὲ ἐν φῷ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει· σὺ πίστιν
 28 ἦν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχει ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος
 29 ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν φῷ δοκιμάζει· ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν
 30 φάγη κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὁ οὐκ ἐκ
 31 πίστεως ἀμαρτίᾳ ἔστιν.

² Οφεῖλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ

δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ
 2 ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ἔκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς
 3 τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· καὶ γὰρ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ
 4 ἡρεσεν· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται Οἱ ὄνειδισμοὶ τῶν ὄνει-
 5 διζόντων Cε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. ὅσα γὰρ προεγράφη,
 [πάντα] εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς
 6 ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα
 7 ἔχωμεν². ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως
 8 δῷ μν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Ἀχριστὸν
 9 Ἰησοῦν³, ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν
 καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστοῦ.

7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς
 8 προσελάβετο ἡμᾶς, εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. λέγω γὰρ Χρι-
 9 στὸν διάκονον γεγενῆσθαι⁴ περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ,

19 διώκομεν

4 τῆς παρακλήσεως

5 Ἰησοῦν Χριστόν

7 ὑμᾶς 8 γενέσθαι

εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, τὰ δὲ,
ἔθη νπέρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν καθὼς γέγραπται Διὸς
τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ
ὄνοματί σογ ψαλῶ. καὶ πάλιν λέγει Εὔφράνθητε, το
ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὕτοῦ. καὶ πάλιν

ii

Αἰνεῖτε, πάντα τὰ ἔθνη, τὸν κύριον,
καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὕτον πάντες οἱ λαοί.
καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει

ii

Ἐσται ἡ ρίζα τοῦ Ἱεσσαί,
καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἀρχεῖν ἔθνῶν·
ἔπ' αὕτῳ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι νῦν πάσης χαρᾶς καὶ
εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν νῦν ἐν τῇ
ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἄγιου.

Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ νῦν,
ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἔστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι
πάσης τῆς γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νοούθετεῖν.
τολμηροτέρως δὲ ἔγραψα νῦν ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμι-
μνήσκων νῦν, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ
θεοῦ εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ
ἔθνη, ιερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ
προσφορὰ τῶν ἔθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. ἔχω οὖν [τὴν] καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ
πρὸς τὸν θεόν· οὐ γάρ ἡ τολμήσω τι λαλεῖν ὡν οὐ κατειρ-
γάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς νπακοὴν ἔθνῶν, λόγῳ καὶ
ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος
[ἀγίου]. ὥστε με ἀπὸ Ιερουσαλήμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ
Ἴλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, οὗτος
δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη
Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, ἀλλὰ
καθὼς γέγραπται

Γ΄ Οψονται οἵσ ογκ ἀνηγγέλη περὶ αὕτοῦ,
καὶ οἱ ογκ ἀκηκόασιν συνήσογσιν.

18 τολμῶ

21 Οἰς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς·
 23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιπό-
 24 θειαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ ἵκανων ἔτῶν, ὡς
 ἀν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος
 θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ υφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ ἐὰν ὑμῶν
 25 πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ,— νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς
 26 Ἱερουσαλήμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. ηὐδόκησαν γὰρ Μακε-
 δονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τιὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτω-
 27 χοὺς τῶν ἄγιων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. ηὐδόκησαν γάρ, καὶ
 δόφειλέται εἰσὶν αὐτῶν εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν
 ἐκουώνησαν τὰ ἔθνη, δόφειλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς
 28 λειτουργῆσαι αὐτοῖς. τοῦτο οὖν ἐπιτελέσπας, καὶ σφραγι-
 σάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν
 29 εἰς Σπανίαν οὐδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώ-
 30 ματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

Παρακαλῶ

δὲ ὑμᾶς [λέπτη] ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος συναγωνίσασθαι μοι ἐν
 31 ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα ρύσθω ἀπὸ
 τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαϊᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς
 32 Ἱερουσαλήμ εὐπρόσδεκτος τοῖς ἁγίοις γένηται, ἵνα ἐν χαρᾷ
 Ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ συναναπαύσωμαι
 33 ὑμῖν. . . ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν.

1 Διιωνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὐσαν
 2 [καὶ] διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενχρεαῖς, ἵνα προσ-
 δέξησθε αὐτὴν ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἄγιων, καὶ παραστήτε
 αὐτῇ ἐν φῶ ἀν ὑμῶν χρῆζη πράγματι, καὶ γὰρ αὐτῇ προ-
 στάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.

3 Ασπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου
 4 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἕαυτῶν
 τράχηλον ὑπέθηκαν, οὓς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ
 5 πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἔθνων, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν
 ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὃς
 6 ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς Χριστόν. ἀσπάσασθε Μαρίαν,

32 ἐλθω πρὸς.....θεοῦ καὶ | †...†

2 αὐτὴν προσδέξησθε

ητις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς. ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον,
καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναχμαλώτους μου,
οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ
γέγοναν ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε Ἀμπλιάτον τὸν ἄγα-
πητόν μου ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν,
ἥμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. ἀσπά-
σασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε
τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. ἀσπάσασθε Ἡρωδίων τὸν πι-
στήν μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς
ὅντας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφώσαν τὰς
κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν,
ητις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Φοῦφον τὸν πι-
κλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ἀσπά-
σασθε Ἀσύνκριτον, Φλέγοντα, Ἐρμῆν, Πατρόβαν, Ἐρμᾶν,
καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ἀσπάσασθε Φιλόλογον πι-
κλεκτὸν καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὁλυμπᾶν,
καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἀγίους. Ἀσπάσασθε ἀλλή-
λους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι
πᾶσαι τοῦ χριστοῦ.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχρο-
στασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμά-
θετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· οἱ γὰρ τοιοῦτοι πι-
τῷ κυρίῳ ἥμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἁγίᾳ πάντων
κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἔξαπατῶσι
τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. ή γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας πι-
ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς [μὲν]
εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ὁ δὲ θεὸς πι-
τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν
ἐν τάχει.

‘Η χάρις τοῦ κυρίου ἥμῶν Ἰησοῦ^τ μεθ' ὑμῶν.

‘Ασπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός [μου], καὶ πι-
λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου.
ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν πι-

23 κυρίῳ. ἀσπάζεται ὑμᾶς Γαῖος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιον μου
καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστη-
26 ρίου χρόνοις αἰώνιοις σεσιγμένου φανερωθέντος δὲ νῦν
διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰώνιου
θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος,
27 μόνῳ σοφῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ [ῳ] ή δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

ΠΑΥΛΟΣ κλητὸς ἀπόστολος Γ' Ἰησοῦν Χριστοῦ διὰ 1
θελήματος θεοῦ καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ 2
τοῦ θεοῦ τῇ οὖσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦν, κλητοῖς ἄγίοις, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ
ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ
αὐτῶν καὶ ἡμῶν χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς 3
ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦν Χριστοῦ.

Ἐνχαριστῷ τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι 4
τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦν, ὅτι ἐν παντὶ 5
ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει,
καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 6
ὡστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδε- 7
χομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστοῦ·
ὅς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἔως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ 8
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦν [Χριστοῦ]. πιστὸς ὁ θεὸς δι' οὐ 9
ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦν Χριστοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ιο
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστοῦ ἵνα τὸ αὐτὸν λέγητε πάντες,
καὶ μὴ ἢ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ
αὐτῷ νοΐ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ 11
ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν.
λέγω δὲ τοῦτο ὅτι ἔκαστος ὑμῶν λέγει Ἐγὼ μέν εἰμι 12
Παῦλον, Ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, Ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, Ἐγὼ δὲ
Χριστοῦ. μεμέρισται ὁ ἡχριστός.¹ μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη 13

¹ Χριστοῦ Ἰησοῦ

13 χριστός:

14 ὑπέρ^τ ὑμῶν, ἡ εἰς τὸ δινομα Παῦλου ἐβαπτίσθητε; εὐχαριστώ^τ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ
15 Γάιον, ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν δινομα ἐβαπτίσθητε·
16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ
17 τινα ἄλλον ἐβάπτισα. οὐ γάρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς
βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα
μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ.

18 'Ο λόγος γάρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις
μωρία ἔστιν, τοῖς δὲ σωζόμενοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἔστιν.
19 γέγραπται γάρ

'Απολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν,
καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συνζητητής
τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν
21 τοῦ κόσμου; ἐπειδὴ γάρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω
ὅ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ
22 τῆς μωρᾶς τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας. ἐπει-
δὴ καὶ 'Ιουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσιν καὶ "Ἐλληνες σοφίαν ζητοῦ-
23 σιν· ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, "Ιουδαῖοις
24 μὲν σκάνδαλον ἔθνεσιν δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς,
'Ιουδαῖοις τε καὶ "Ἐλλησιν, Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ
25 σοφίαν. δτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώ-
πων ἔστιν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν
26 ἀνθρώπων.

Βλέπετε γάρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν,
ἀδελφοί, δτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ
27 δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου
ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ
ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵνα καταισχύνῃ τὰ
28 ἰσχυρά, καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα
ἐξελέξατο ὁ θεός, [καὶ] τὰ μὴ δῆτα, ἵνα τὰ δῆτα καταρ-
29 γήσῃ, ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σάρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἔστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία
ἡμῖν ἀπὸ 'Θεοῦ, δικαιούσυνη^τ τε καὶ ἀγιασμὸς καὶ ἀπολύ-

τρωσις, ἵνα καθὼς γέγραπται · 'Ο καγχώμενος ἐν Κυρίῳ 31
καγχάςθω.

Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἥλθον οὐ καθ' ὑπερο-
χὴν λόγου ἡ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ *μυστήριον*¹ τοῦ
θεοῦ, οὐ γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν ²
καὶ τούτον ἐσταυρωμένον· κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ ³
καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὁ λόγος μου ⁴
καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πιθῶς σοφίας λόγοις ἀλλ' ἐν
ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, ἵνα η̄ πίστις ὑμῶν μὴ ⁵ γένηται
ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. ⁶ Σοφίαν δὲ
λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰώνος
τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰώνος τούτου τῶν καταργου-
μένων ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, τὴν ⁷
ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς
δόξαν ἡμῶν· ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰώνος τούτου ⁸
ἔγνωκεν, εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης
ἐσταύρωσαν ἀλλὰ καθὼς γέγραπται ⁹

"Α ὀφθαλμός οὐκ εἶδεν καὶ οὐχ οὐκ ἡκούσεν
καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη,

ὅσα ήτοί μασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αγότον.
ἡμῖν γὰρ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος, τὸ γὰρ ¹⁰
πνεῦμα πάντα ἔρανυ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. τίς γὰρ οἴδεν ¹¹
ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου
τὸ ἐν αὐτῷ; οὐτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ
τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ¹²
ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ
ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν· ἀ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν ¹³
διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς
πνεύματος, *πνευματικοῖς*¹⁴ πνευματικὰ συνυκρίνοντες. ψυ-
χικὸς δὲ ἀνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ,
μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευμα-
τικῶς ἀνακρίνεται· ὃ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει *μὲν*¹⁵ πάντα,
αὐτὸς δὲ ὑπὸ οὐδενὸς ἀνακρίνεται. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν ¹⁶

Κυρίογ, ὃς σύνβιβάσει αγτόν; ημεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ
1 ἔχομεν.

Κάγω, ἀδελφοί, οὐκ ἡδυνήθην λαλῆσαι
2 ύμῖν ὡς πνευματικοῖς ἀλλ' ὡς σπαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν
2 Χριστῷ. γάλα ύμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα, οὕτω γὰρ ἐδύ-
νασθε.

3 'Αλλ' οὐδὲ [ἔτι] νῦν δύνασθε, ἵτι γὰρ σπαρκικοί ἔστε.
4 ὅπου γὰρ ἐν ύμῖν ἔηλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σπαρκικοί ἔστε καὶ
5 κατὰ ἄνθρωπον περιπατέΐτε; ὅταν γὰρ λέγῃ τις Ἐγὼ μέν
εἰμι Παῦλον, ἕτερος δέ Ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί
5 ἔστε; τί οὖν ἔστιν Ἀπολλώς; τί δέ ἔστιν Παῦλος; διά-
κονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἔκαστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν.
6 Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλώς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ηὔξανεν.
7 ὥστε οὗτε ὁ φυτεύων ἔστιν τι οὗτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ
8 αὐξάνων θεός. ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν,
9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή
10 ἔστε.

Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν

μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἀλλος δὲ ἐποικο-
11 δομεῖ. ἔκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ· θεμέλιον
γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς
12 ἔστιν Ἰησοῦς Χριστός· εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θε-
μέλιον ἔργον, ἀργύριον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον,
13 καλάμην, ἔκαστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται, ή γὰρ
ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἔκαστου τὸ
14 ἔργον ὅποιόν ἔστιν τὸ πῦρ αὐτὸν δοκιμάσει. εἴ τινος τὸ
15 ἔργον μενεῖ ὁ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· εἴ τινος τὸ
16 ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται,
17 οὐτως δὲ ὡς διὰ πυρός.

Οὐκ οἶδατε δτι ναὸς

17 θεοῦ ἔστε καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ ἐν ύμῖν οἰκεῖ; εἴ τις
τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ γὰρ
ναὸς τοῦ θεοῦ ἄγιος ἔστιν, οἵτινές ἔστε ύμεις.

18 Μηδεὶς έαυτὸν ἔξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν
ύμῖν ἐν τῷ αἰώνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός,

νῦμιν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, οὐ πάντοις τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὡφεῖλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἔξελθεῖν. νῦν δὲ ἔγραψα νῦμιν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις οὐ ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοιδόρος ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. τί γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔξω ταῦτα νῦμεῖς κρίνετε, τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρίνει; ἐξάρατε τὸν πτονηρόν ἐξ γυμνῶν αγύτων.

Τολμᾶτε τις νῦμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἔτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων; ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἄγιοι τὸν κόσμον 'κρινούσιν'; καὶ εἰ ἐν νῦμιν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοι ἔστε κριτήριών ἐλαχίστων; οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινούμεν, μήτιγε βιωτικά; βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐάν ἔχητε, τοὺς ἔξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; πρὸς ἐντροπὴν νῦμιν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν νῦμιν οὐδὲν σοφὸς ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; ήδη μὲν οὖν ὅλως ἡττημα τοῦ νῦμιν ἔστιν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἕαυτῶν διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλὰ νῦμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἀδικοὶ θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοιδόροι, οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. Καὶ ταῦτά τινες ἥτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἥγιασθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου [ῆμῶν] Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Πάντα μοι ἔξεστιν· ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. πάντα ταῦτα μοι ἔξεστιν· ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἔξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ η̄ κοιλία τοῖς βρώμασιν ὁ δὲ τοῦ

² κρίνοντιν

θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ
 14 πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· ὁ δὲ θεὸς
 καὶ τὸν κύριον ἥγειρεν, καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ¹⁴ διὰ τῆς δυνάμεως
 15 αὐτοῦ. οὐκ ὅδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ
 ἔστιν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ χριστοῦ ποιήσω πόρητης μέλη;
 16 μὴ γένοιτο. ἡ οὐκ ὅδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρη ἐν
 σῶμά ἔστιν; "ΕCONTAI γάρ, φησίν, Οἱ δύο εἰς σάρκα
 17 ΜΙΑΝ. ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν πνεῦμα ἔστιν.
 18 φεύγετε τὴν πορνείαν πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἀνθρώ-
 πος ἔκτὸς τοῦ σώματός ἔστιν, ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον
 19 σῶμα ἀμαρτάνει. ἡ οὐκ ὅδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν παὸς
 τοῦ ἐν ὑμῖν ἀγίου πνεύματός ἔστιν", οὐ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ;
 20 καὶ οὐκ ἔστε ἑαυτῶν, ἦγοράσθητε γάρ τιμῆς· δοξάσατε δῆ
 τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ
 2 ἀπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναικά
 3 ἔχέτω, καὶ ἔκαστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἔχέτω. τῇ γυναικὶ ὁ
 4 ἀνὴρ τὴν ὄφελὴν ἀποδιδότω, ὅμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ
 5 ἀνδρὶ. ἡ γυνὴ τοῦ ἴδιου σώματος οὐκ ἔξουσιάζει ἀλλὰ δὲ
 ἀνὴρ· ὅμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἴδιου σώματος οὐκ ἔξου-
 5 σιάζει ἀλλὰ ἡ γυνὴ. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλληλους, εἰ μήτι
 [ἄν] ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ὡς σχολάσητε τῇ προσευχῇ
 καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸν ἡτε, ὡς μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς
 6 διὰ τὴν ἀκρασίαν [ὑμῶν]. τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συνηγόρημα,
 7 οὐ κατ' ἐπιταγήν. θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς
 8 καὶ ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, δὲ
 μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.

9 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν
 9 μείνωσιν ὡς κάγω· εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν,
 10 κρείττον γάρ ἔστιν ἡ πυροῦσθαι. Τοῖς δὲ γεγαμη-
 11 κόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναικαὶ ἀπὸ ἀν-
 12 δρὸς μὴ χωρισθῆναι,— ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος
 13 ἡ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω,— καὶ ἄνδρα γυναικαὶ μὴ ἀφίέναι.

14 ἔξεγειρεν

19 πνεύματος ἀγίου ἔστιν

9 γαμῆσαι

Τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἔγώ, οὐχ ὁ κύριος· εἴ τις ἀδελφὸς ¹²
 γυναικα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐ-
 τοῦ, μὴ ἀφίέτω αὐτήν· καὶ γυνὴ ἡτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, ¹³
 καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφίέτω τὸν
 ἄνδρα. ἥγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικὶ, καὶ ¹⁴
 ἥγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἂρα τὰ
 τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἔστιν, νῦν δὲ ἄγια ἔστιν. εἰ δὲ ὁ ¹⁵
 ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδουλωται ὁ ἀδελφὸς
 ἡ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις, ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν
 ὑμᾶς ¹⁶ ὁ θεός. τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ¹⁶
 ἡ τί οἶδας, ἀνερ, εἰ τὴν γυναικα σώσεις; ¹⁷ Εἰ ¹⁷
 μὴ ἔκαστω ὡς Γμεμέρικεν ὁ κύριος, ἔκαστον ὡς κέκληκεν
 ὁ θεός, οὕτως περιπατείτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις
 πάσαις διατάσσομαι. περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ¹⁸
 ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληται τις; μὴ περιτεμέσθω.
 ἡ περιτομὴ οὐδέν ἔστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἔστιν, ¹⁹
 ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. ἔκαστος ἐν τῇ κλήσει ²⁰ ²⁰
 ἐκλήθη ἐν ταύτῃ μενέτω. δοῦλος ἐκλήθης; μὴ σοι με- ²¹
 λέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον
 χρῆσαι ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπέλευθερος ²²
 κυρίου ἔστιν ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλος ἔστιν
 Χριστοῦ. τιμῆς ἥγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώ- ²³
 πων. ἔκαστος ἐν φῷ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω ²⁴
 παρὰ θεῷ.

Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην ²⁵
 δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. ²⁶ No
 μίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην,
 διτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. δέδεσαι γυναικί; μὴ ²⁷
 ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα· ἐὰν ²⁸
 δὲ καὶ γαμήσῃς, οὐχ ἡμαρτεῖς. καὶ ἐὰν γῆμῃ [ἡ] παρθένος,
 οὐχ ἡμαρτεῖν. Θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι,
 ἔγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς ²⁹
 συνεσταλμένος ἔστιν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας

30 ώς μὴ ἔχοντες ὅσιν, καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ
 31 κατέχοντες, καὶ οἱ χράμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρά-
 32 μενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. θέλω
 δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ
 33 κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ
 τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικὶ, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ
 34 γυνὴ ἡ ἄγαμος καὶ ἡ παρθένος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα
 35 ἥ ἀγία [καὶ] τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα
 36 μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρὶ. τοῦτο δὲ
 πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν
 ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ
 37 ἀπερισπάστως.

Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν

παρθένον αὐτοῦ νομίζει ἐὰν ἥ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει
 γίνεσθαι, ὁ θέλει ποιεῖτω· οὐχ ἀμαρτάνει· γαμείτωσαν.
 37 ὃς δὲ ἔστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκην,
 ἔξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρι-
 κεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς
 38 ποιήσει· ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον¹ καλῶς
 39 Γοιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρείσσον ποιήσει. Γυ-
 40 νὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνήρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοι-
 μηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἔστιν φ' θέλει γαμηθῆναι, μόνον· ἐν
 κυρίῳ· μακαριωτέρα δέ ἔστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν
 ἐμὴν γνώμην, δοκῶ γάρ καγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν
 2 ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῦ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. εἴ τις
 3 δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὕτως ἔγνω καθὼς δεῖ γνῶναι· εἰ δέ
 4 τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὕτως ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. Περὶ τῆς
 5 βρώσεως οὐν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι σὺδὲν εἰδωλον ἐν
 6 κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἰς. καὶ γὰρ εἰπερ εἰσὶν
 λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν
 6 θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, [ἀλλ'] ημῖν εἰς θεὸς ὁ

πατήρ, ἐξ οὐ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι᾽ ὅυ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι᾽ αὐτοῦ.
 Ἀλλ᾽ οὐκ ἐν πᾶσι ηγωσίς τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ ἔως 7
 ἀρτι τοῦ εἰδώλου ως εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ηγεί-
 δησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὖσα μολύνεται. Βρῶμα δὲ ἡμᾶς 8
 οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερού-
 μεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν, περιστεύομεν. Βλέπετε δὲ μή 9
 πως ηγείσια ύμῶν αὐτῇ πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθε-
 νέσιν. ἐὰν γάρ τις ἵδη [σὲ] τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ το-
 κατακείμενον, οὐχὶ ηγείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς δῆτος οἰκο-
 δομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; ἀπόλλυται γάρ 11
 ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι᾽ ὃν Χριστὸς
 ἀπέθανεν. οὕτως δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ 12
 τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν
 ἀμαρτάνετε. διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν 13
 μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἶῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
 μου σκανδαλίσω.

Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἔόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἔστε ἐν κυρίῳ; εἰ δὲ οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί, η γάρ σφραγίς μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἔστε ἐν κυρίῳ.
 Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσίν 3
 ἔστιν αὗτῇ. μὴ οὐκ ἔχομεν ἔξουσίαν φαγεῖν καὶ πεῖν; 4
 μὴ οὐκ ἔχομεν ἔξουσίαν ἀδελφὴν γυναικα περιάγειν, ως καὶ 5
 οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς;
 η μόνος ἐγὼ καὶ Βαριάβας οὐκ ἔχομεν ἔξουσίαν μὴ ἐργά- 6
 ζεσθαι; τίς στρατεύεται ἰδίοις ὄψινοις ποτέ; τίς φυτεύει 7
 ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; [ἢ] τίς ποι-
 μαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; 8
 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ, η καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ 9
 λέγει; ἐν γάρ τῷ Μωυσέως νόμῳ γέγραπται Οὐ γένεις⁹
 μώσεις¹ ΒΟΥΝ ΔΛΟΩΝΤΑ. μὴ τῶν βιών μελει τῷ θεῷ,
 η δι᾽ ἡμᾶς πάντως λέγει; δι᾽ ἡμᾶς γάρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει το-

ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριῷ, καὶ ὁ ἄλοων ἐπ' ἐλπίδι
 11 τοῦ μετέχειν. Εἰ δὲ οὐκέτι οὐδὲν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν,
 12 μέγα εἰ δὲ οὐκέτι οὐδὲν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; εἰ δὲ οὐδείς τῆς
 13 ψυχῆς ἔξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον οὐκέτι; ἀλλὰ οὐκέτι
 14 τίνα ἔνκοπήν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ. οὐκέτι
 15 καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. ἐγὼ δὲ οὐ κέχρη-
 16 μαι οὐδενὶ τούτων. Οὐκέτι γράψατε δὲ ταῦτα οὐτως γένηται
 17 ἐν ἡμοί, καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ή – τὸ καύχη-
 18 μά μου οὐδεὶς κενώσει. ἐὰν γάρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκέτιν
 19 μοι καύχημα, ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοι
 20 ἐστιν ἐὰν μὴ [εὐαγγελίσωμαι]. εἰ γάρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω,
 21 μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμα. τίς οὖν
 22 μού ἔστιν ὁ μισθός; οὐαὶ εὐαγγελιζόμενος ἀδάπτανον θήσω
 23 τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἔξουσίᾳ μου ἐν
 24 τῷ εὐαγγελίῳ.

Ἐλεύθερος γάρ ὁν ἐκ πάντων
 25 πᾶσιν ἔμαυτὸν ἔδουλωσα, οὐαὶ τοὺς πλείονας κερδήσω· καὶ
 26 ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, οὐαὶ Ἰουδαίους κερ-
 27 δήσω· τοῖς ὑπὸ νόμου ὡς ὑπὸ νόμου, μὴ ὁν αὐτὸς ὑπὸ
 28 νόμου, οὐαὶ τοὺς ὑπὸ νόμου κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς
 29 ἀνομος, μὴ ὁν ἀνομος θεοῦ ἀλλ' ἔνομος Χριστοῦ, οὐαὶ
 30 κερδανῶ τοὺς ἀνόμους· ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής,
 31 οὐαὶ τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, οὐαὶ
 32 πάντως τωὰς σώσω. πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον,
 33 οὐαὶ συνκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι.

Οὐκέτι
 34 ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἰς δὲ
 35 λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὐτως τρέχετε οὐαὶ καταλάβητε.
 οὐν οὐαὶ φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ημεῖς δὲ ἄφθαρτον.
 οὐν οὐαὶ τούς οὐτως τρέχω ως οὐκέτι ἀδήλως, οὐτως πυκτεύω ως

οὐαὶ σύγγελίωμαι

οὐκ ἀέρα δέρων· ἀλλὰ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλα-²⁷
γωγῶ, μή πως ἄλλοις κηρύξεις αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγγοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ¹
ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἤσαν καὶ πάντες διὰ τῆς
θαλάσσης διῆλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν Μωυσῆν Γέβαπτί-²
σαντο³ ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πάντες [τὸ ⁴
αὐτὸν] πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον καὶ πάντες τὸ αὐτὸν ⁵
πνευματικὸν ἔπιον πόμα, ἔπιον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκο-
λουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ χριστός· ἀλλ’ οὐκ ἐν ⁶
τοῖς πλείοσιν αὐτῶν ηὔδοκησεν ὁ θεός, κατεστρώθησαν
γὰρ ἐν τῇ Ἐρήμῳ.

Ταῦτα δὲ τύποι ήμῶν ⁶
ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἴναι ήμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν,
καθὼς κάκενοι ἐπεθύμησαν. μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, ⁷
καθὼς τινες αὐτῶν ὥσπερ γέγραπται Ἐκάθισεν ὁ λαὸς
φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. μηδὲ πορ-⁸
νεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρυευσαν, καὶ ἔπεσαν ⁹ μιᾶ
ἡμέρᾳ ἕικοσὶ τρεῖς χιλιάδες. μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον, ⁹
καθὼς τινες αὐτῶν Γέπειρασαν¹⁰, καὶ ὑπὸ τῶν ὅφεων ἀπώλ-
λυντο. μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν, ¹⁰
καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. ταῦτα δὲ τυπικῶς ¹¹
συνέβαινεν ἐκείνοις, ἔγραφη δὲ πρὸς νοῦθεσίαν ήμῶν, εἰς
οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν.

“Ωστε ὁ ¹²
δοκῶν ἔστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴ-¹³
ληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπωσι πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἔάσει
ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ
πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.

Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας. ¹⁴
ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι. Τὸ ποτήριον ¹⁵
τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἔστιν τοῦ αἵματος
τοῦ χριστοῦ; τὸν ἄρτον δὲ κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ
σώματος τοῦ χριστοῦ ἔστιν; ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ ¹⁷
πολλοὶ ἔσμεν, οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν.
Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· ‘οὐχ¹⁸’ οἱ ἐσθίοντες τὰς

² ἐβαπτίσθησαν ⁸ εἰν ⁹ ἐξεπειρασαν ¹³ πειρασθῆναι ὑμᾶς ¹⁸ οὐχὶ

19 θυσίας κοιωνού τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν; τί οὖν φημί; ὅτι
20 εἰδωλόθυτόν τί ἔστιν, ἡ ὅτι εἰδωλόν τί ἔστιν; ἀλλ' ὅτι ἡ
θύουσιν [τὰ ἔθνη], δαιμονίοις καὶ οὐθεῷ θύγοσιν, οὐ
21 θέλω δὲ ὑμᾶς κοιωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. οὐ δύνα-
σθε ποτέριον Κυρίου πίνειν καὶ ποτέριον δαιμονίων· οὐ δύνα-

σθε τραπέζης κύριου μετεχειν και τραπέζης δαμοικιων.
22 ἡ παραγνηλούμεν τὸν κύριον; μή ἵσχυρότεροι αὐτοῦ
23 ἐσμέν; Πάντα ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα συμ-
24 φέρειν πάντα ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. μηδεὶς
25 τὸ ξαντοῦ ἤπειτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἔτερου. Πᾶν

τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ
26 τὴν συνείδησιν, τοῦ κυρίου γάρ οὐδὲν τὸ πλήρωμα
27 αἴγαται. εἰ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύ-
εσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρί-
28 νοντες διὰ τὴν συνείδησιν. ἐὰν δέ τις ὑμῶν εἴπῃ Τοῦτο
ἱερόθυτόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκείνου τὸν μηνύσαντα καὶ
29 τὴν συνείδησιν· συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἔαυγον ἀλλὰ
τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνα τί γάρ η ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ
30 ἀλλης συνειδήσεως; εἰ ἐγώ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦ-
31 μαι ὑπὲρ οὐκ ἐγώ εὐχαριστῶ;
Εἴτε οὖν ἐσθίετε

εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιέτε.
32 ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαῖοι γίνεσθε καὶ Ἑλλησιν καὶ τῇ
33 ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, καθὼς κάγω πάντα πάσιν ἀρέσκω, μὴ
ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα
ι σωθῶσιν. μιηταί μοι γίνεσθε, καθὼς κάγω Χριστοῦ.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς ὅτι πάντα μου μέμησθε καὶ καθὼς
3 παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. Θέλω δὲ ὑμᾶς
εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ χριστός ἐστιν,
κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ χριστοῦ ὁ θεός.
4 πᾶς ἀνήρ προσευχόμενος ἡ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς
5 ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· πᾶσα δὲ γυνὴ προσ-
ευχόμενη ἡ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ κα-
ταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἁυτῆς, ἵνα γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ

3 Χριστός

5 ຂ້າມຕະເລີດ

τῇ ἔξυρημένῃ. εἰ γάρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειρά· 6
σθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἡ ἔυρâσθαι, κατα-
καλυπτέσθω. ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφεῖλει κατακαλύπτεσθαι 7
τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα· θεοῦ ὑπάρχων· ηγυνὴ δὲ
δόξα ἄνδρος ἐστιν. οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ 8
γυνὴ ἐξ ἄνδρος· καὶ γάρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναικα, 9
ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. διὰ τοῦτο ὀφεῖλει ἡ γυνὴ το
ἔξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. πλὴν 10
οὗτε γυνὴ χωρὶς ἄνδρος οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν
κυρίῳ· ὁσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἄνδρος, οὕτως καὶ ὁ 11
ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. ἐν ὑμῖν 12
αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναικα ἀκατακάλυπτον τῷ
θεῷ προσεύχεσθαι; οὐδὲ ἡ φύσις αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι 13
ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμίᾳ αὐτῷ ἐστίν, γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, 14
δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται
αὐτῇ. Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ημεῖς τοιαύτην 15
συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ 16
κρείσσον ἀλλὰ εἰς τὸ ησσον συνέρχεσθε. πρῶτον μὲν γὰρ 17
συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν
ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω. δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν 18
ὑμῖν εἶναι, ἵνα [καὶ] οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν.
Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἐστιν κυριακὸν 19
δεῖπνον φαγεῖν, ἔκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει 20
ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾶ, ὃς δὲ μεθύει. μὴ γὰρ 21
οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἡ τῆς ἐκκλησίας
τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας;
τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. ἐγὼ 22
γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι
ὅ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἦ παρεδίδετο ἐλαφεν ἄρτον
καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν Τοῦτο μού ἐστιν τὸ 23
σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
ώσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δεῖπνησαι, λέγων Τοῦτο 24

τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἷματι·
 τοῦτο ποιεῖτε, ὅσάκις ἔαν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμυησιν.
 ἂδ ὅσάκις γὰρ ἔαν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον
 πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγελλετε, ἅχρι οὐδὲ λύθη.
 27 ὥστε ὃς ἀν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἡ πίνη τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου
 ἀναξίως, ἔνοχος ἐσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ
 28 κυρίου. δοκιμαζέτω δὲ ἀνθρώπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ
 29 ἄρτου ἐσθίετω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πιετῶ· ὁ γὰρ ἐσθίων
 καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ
 30 σῶμα. διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἀρρωστοι
 31 καὶ κοιμῶνται ἵκανοι. εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἀν
 32 ἐκρινόμεθα· κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα,
 33 ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. ὥστε, ἀδελφοί μου,
 34 συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. εἰ τις
 πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθίετω, ὕνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ
 δὲ λοιπὰ ὡς ἀν λύθω διατάξομαι.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς
 2 ἀγνοεῖν. Οἶδατε Γότι ὅτε ἔθνη ἡτε πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ
 3 ἄφωνα ώς ἀν ἥγεσθε ἀπαγόμενοι διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι
 4 οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει ΑΝΑΘΕΜΑ ΙΗ-
 ΣΟΥΖ, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν ΚΥΡΙΟΣ ΙΗΣΟΥΣ εἰ
 5 μὴ ἐν πνεύματι ἀγίῳ. Διαιρέσεις δὲ χαρισμά-
 6 των εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσίν,
 7 καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν,
 8 τὸ δὲ αὐτὸς θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσι. ἐκάστῳ
 9 τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἀλλωφ δὲ διαιρέσεις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον.
 10 Φ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἀλλωφ
 11 δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ἐτέρῳ πίστις ἐν
 12 τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἀλλωφ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἐν
 13 πνεύματι, ἀλλωφ [δὲ] διαιρέσεις πνευμάτων, ἀλλωφ [δὲ] προ-
 14 φητεία, ἀλλωφ [δὲ] διαιρέσεις πνευμάτων, ἐτέρῳ γένη γλωσ-
 15 σῶν, ἀλλωφ δὲ ἐρμηνία γλωσσῶν πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ

ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ιδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.

Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἐστι καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἐν ἐστιν σῶμα, σύντοις καὶ ὁ χριστός· καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἑλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἑλεύθεροι, καὶ πάντες ἐν πνεύμα ἐποτίσθημεν. καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἐν μέλος ἀλλὰ πολλά ἔαν εἶπη ὁ πούς "Οτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος· καὶ ἔαν εἶπη τὸ οὖς "Οτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος· εἰ δλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ δλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὅσφρησις; τὸν δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἐκαστον αὐτῶν, ἐν τῷ σώματι καθὼς ἡθέλησεν. εἰ δὲ ἡν [τὰ] πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; τὸν δὲ πολλὰ μέλη, ἐν δὲ σῶμα, οὐ δύναται [δὲ] ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ Χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἡ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖα ἐστιν, καὶ ἡ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περιστότεραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ὑμῶν εὐσχημοσύνην περιστοτέραν ἔχει, τὰ δὲ εὐσχήμονα ὑμῶν οὐ χρείαν ἔχει ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περιστότεραν δοὺς τιμὴν, ἵνα μὴ ἡ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλος, συνχαίρει πάντα τὰ μέλη. ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρώτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἐπειτα δυνάμεις, ἐπειτα χαρίσματα ἱαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἱαμά-

των; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμη-
ζι νεύουσιν; ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα.

1 Καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὅδὸν ὑμῖν δείκυνυμι. Ἐὰν ταῖς
γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην
δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἥχων ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
2 κἀντι ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ
πᾶσαν τὴν γνῶσιν, κἀντι ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὅρη
3 μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδένεν εἴμι. κἀντι ψωμίσω
πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, κἀντι παραδῶ τὸ σῶμά μου, ἵνα
4 καυχήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδένεν ὠφελοῦμαι. Ἡ
5 ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, οὐ περ-
6 περεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ δητεῖ τὰ
7 ἁυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει
8 ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· πάντα στέγει,
9 πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. Ἡ
10 ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει. εἴτε δὲ ἁποφητεῖαι, καταργη-
θήσονται· εἴτε γλώσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργη-
11 θήσεται. ἐκ μέρους γάρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προ-
12 ιο φητεύομεν· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταρ-
13 ηθήσεται. ὅτε ἡμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρό-
νουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ὅτε γέγονα ἀνήρ,
14 κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπ-
τρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον·
15 ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς
16 καὶ ἐπεγνώσθην. νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη·
τὰ τρία ταῦτα, μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον
2 δὲ ἵνα προφητεύητε. ὁ γάρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποις
λαλεῖ ἀλλὰ θεῷ, οὐδεὶς γάρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ
3 μυστήρια· ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ
4 παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἔαυτὸς
5 οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. θέλω
δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφη-

τεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἡ ὁ λαλῶν γλώσσαις,
 ἕκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.
 ὑν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί
 ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἡ ἐν ἀποκαλύψει ἡ ἐν
 γνώσει ἡ ἐν προφητείᾳ ἡ ἐν διδαχῇ; δῆμος τὰ ἄψυχα,
 φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλός εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῦ
 φθόγγους μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἡ τὸ
 κιθαριζόμενον; καὶ γὰρ ἐὰν ἀδῆλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ,⁸
 τίς παρασκευάστεται εἰς πόλεμον; οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς⁹
 γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ
 λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. τοσαῦτα εἰ
 τύχοι γένηται φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον ἐὰν
 οὖν μὴ εἰδὼ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι
 βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. οὕτως καὶ ὑμεῖς,¹⁰
 ἐπεὶ ζηλωταί ἔστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς
 ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. Διὸ ὁ λαλῶν γλώσσῃ¹¹
 προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ἐὰν [γὰρ] προσεύχωμαι¹²
 γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρ-
 πός ἔστιν. τί οὖν ἔστιν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσ-¹³
 εύξομαι δὲ καὶ τῷ νοὶ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ [δὲ] καὶ
 τῷ νοὶ· ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῆς [ἐν] πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν¹⁴
 τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἔρει τό· Ἀμήν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχα-
 ριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἴδεν σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐ-¹⁵
 χαριστεῖς, ἀλλ’ ὁ ἔτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. εὐχαριστῶ τῷ¹⁶
 θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις¹⁷ λαλῶ· ἀλλὰ ἐν ἐκκλη-¹⁸
 σίᾳ θελω πέντε λόγους τῷ νοὶ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἀλλούς
 κατηχήσω, ἡ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.¹⁹ Ἄδελ-²⁰
 φοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσὶν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιά-
 γετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. ἐν τῷ ιόμῳ γέγραπται²¹
 ὅτι ἘΝ ἘΤΕΡΟΓΛΩΣΣΟΙΣ καὶ ἐΝ χείλεσιν ἘΤΕΡΩΝ
 λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὕδ’ οὕτως εἰσακού-
 σονται μου, λέγει Κύριος. ὥστε αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖον²²
 εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφη-

23 τεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία δλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἡ ἀπίστοι, οὐκ ἔρουσιν 24 δὴ μαίνεσθε; ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἀπίστος ἡ ἰδιῶτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ 25 πάντων, τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγελ-
26 λων δὴ "ΟΝΤΩΣ ὁ θεὸς ἐν γόμιν ἐστίν. Τί οὖν ἔστιν, ἀδελφοί; δταν συνέρχησθε, ἔκαστος ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκαλυψιν ἔχει, γλώσσαν ἔχει, ἔρμη-
27 νίαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. εἴτε γλώσση
τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἡ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος,
28 καὶ εἰς διερμηνεύετω· ἐὰν δὲ μὴ ἢ "διερμηνευτής", σιγάτω
29 ἐν ἐκκλησίᾳ, ἐαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. προφῆται δὲ
30 δύο ἡ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· ἐὰν
31 δὲ ἀλλῷ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. δύ-
νασθε γάρ καθ' ἓν πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθά-
32 νωσιν καὶ πάντες παρακαλῶνται, (καὶ πιεύματα προφητῶν
33 προφήταις ὑποτάσσεται, οὐ γάρ ἔστιν ἀκαταστατίας ὁ θεὸς
34 ἀλλὰ εἰρήνης,) ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἀγίων.

34 Αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν, οὐ γάρ
ἐπιτρέπεται αὐτᾶς λαλεῖν· ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς
35 καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι "μανθάνειν" θέλουσιν, ἐν οἴκῳ
τοὺς ἱδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν, αἰσχρὸν γάρ ἔστιν γυ-
36 ναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. *Η ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ
37 ἐξῆλθεν, ἡ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; Εἴ
τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἡ πινευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἡ
38 γράφω ὑμῖν ὅτι κυρίου ἔστιν ἐντολή· εἰ δέ τις ἀγνοεῖ,
39 "ἀγνοεῖται". ωστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν,
40 καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε γλώσσαις· πάντα δὲ εὐσχημόνως
καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγελιον ὁ εὐηγγελι-
28 ἔρμηνευτής 31-34 παρακαλῶνται, καὶ...εἰρήνης. *Ωσ...ἀγίων, αἱ 35 μαθεῖν 38 ἀγνοεῖται

σάμην ύμῖν, ὁ καὶ παρελάβετε, ἐν φῷ καὶ ἐστήκατε, διὸ οὐ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ύμῖν, εἰ κατέχετε, ἔκτος εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. παρέδωκα γὰρ ύμῖν ἐν 3 πρώτοις, ὁ καὶ παρελαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ύπερ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι 5 ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ὅτι 5 ὥφθη Κηφᾶ, [?]Γείτα¹ τοῖς δώδεκα· ἐπειτα ὥφθη ἐπάνω 6 πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλειονες μένουσιν ἔως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν· ἐπειτα ὥφθη Ἰακὼβῳ, ⁷Γείτα² τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· ἔσχατον δὲ πάντων ὥσπερεν 8 τῷ ἐκτρώματι ὥφθη κάμοι. Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος 9 τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἴκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· χάριτε δὲ θεοῦ εἰμὶ ὃ ιο εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ¹⁰ σὺν ἐμοί. εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, ¹¹οὗτοις κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, ¹² πῶς λέγουσιν ἐν ύμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; ¹³ εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· ¹⁴ εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα ¹⁵ τὸ κήρυγμα ¹⁶ ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστις ¹⁷ [ἡμῶν], εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἦγειρεν τὸν χριστόν, οὐ οὐκ ἦγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ¹⁸ ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ¹⁹ ύμῶν [²⁰ἔστιν], ἔτι ἔστε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ύμῶν. ἄρα καὶ οἱ ²¹ κοιμθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ²² ἐν Χριστῷ ἡλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. ²³ Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων.. ἐπειδὴ γὰρ διὸ ἀνθρώπου θάνατος, καὶ διὸ ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν· ὥσπερ ²⁴ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὗτοις καὶ ἐν τῷ

23 χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ιδίῳ
τάγματι ἀπαρχῇ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ
24 παρουσίᾳ αὐτοῦ εἴτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδῷ τὴν βασι-
λείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ
25 πᾶσαν ἔξουσίαν καὶ δύναμιν, δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν
ἄλλης οὐδὲ θῆται πάντας τοὺς ἔχθροὺς γύπτοντας πόδας αὐτοῦ.
26 ἔσχατος ἔχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος, πάντα γὰρ γύπτε-
27 ταζεν γύπτοντας αὐτὸς αὐτῷ τοὺς ὑποτέτακτας, δῆλον δὲ εἰπη ὅτι πάντα
28 πάντα. ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε [καὶ] αὐτὸς
ὁ νιὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα γὰρ
29 ὁ θεὸς πάντα ἐν πᾶσιν.

Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ
βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ δὲ οὐκ ἔγει-
30 ροῦνται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; τί καὶ ἡμεῖς κιν-
31 δυγεύομεν πᾶσαν ὄψαν; καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν
32 ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ήντο γένος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦν τῷ
33 κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ ἀνθρώπουν ἐθηριωμάχησα ἐν Ἐφέσῳ,
34 τί μοι τὸ δφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἔγειρονται, φάγωμεν
35 καὶ πίωμεν, αἵριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. μὴ πλα-
36 νᾶσθε· φθείρουσιν ἡθη χρηστὰ διμιλίαι κακαῖ· ἐκνήψατε
37 δικαίως καὶ μὴ ἀμαρτάνετε, ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς
38 ἔχουσιν πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.

39 'Αλλὰ ἔρει τις Πῶς ἔγειρονται οἱ νεκροί, ποίῳ δὲ
40 σώματι ἔρχονται; ἄφρων, σὺ δὲ σπείρεις οὐδὲ ζωοποιεῖται
41 ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· καὶ δὲ σπείρεις, οὐδὲ τὸ σῶμα τὸ γενησό-
μενον σπείρεις ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος
42 τῶν λοιπῶν· ὁ δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἡθέλη-
43 σεν, καὶ ἔκάστῳ τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα. οὐ πᾶσα
44 σάρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ
45 σάρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σάρξ πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. καὶ
46 σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἄλλα ἐτέρα μὲν ἡ
47 τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἐτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. ἄλλη
48 δόξα ηλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέ-

ρων, ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. οὗτος καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. Εἰ ἔστι σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν. οὗτος καὶ γέγραπται Ἐγέ-
45
ΝΕΤΟ ὁ πρώτος ΔΝΘΡΩΠΟΣ Ἄδαμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν·
46
ὅ ἔσχατος Ἄδαμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. ἀλλ' οὐ πρώτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἐπειτα τὸ πνευματικόν.
47
Οἱ πρώτοι ΔΝΘΡΩΠΟΙ ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ἔξι
48
ἐξ οὐρανοῦ. οἵος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἵος
49
ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· καὶ καθὼς ἐφορέ-
50
σαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, Γφορέστωμεν¹ καὶ τὴν εἰκόνα
51
τοῦ ἐπουρανίου. Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σάρξ καὶ
52
αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ
53
φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. ίδον μυστήριον ὑμῖν λέγω·
54
πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα,
55
ἐν ἀτόμῳ, ἐν ριπῇ ἀφθαρμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι·
56
σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοί, καὶ
57
ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύ-
58
σασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θυητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθα-
59
νασίαν. ὅταν δὲ τὸ θυητὸν τοῦτο ἐνδύσηται [τὴν] ἀθα-
60
νασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος Κατε-
61
πόθη ὁ θάνατος εἰς Νῖκος. ποῦ ΣΟΥ, θάνατε, τὸ Νῖκος;
62
ποῦ ΣΟΥ, θάνατε, τὸ κέντρον; τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἀμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἀμαρτίας ὁ
63
νόμος· τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ Νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. "Ωστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περιστεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ὥσπερ διέταξα :

49 φορέσομεν

54 τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ

Digitized by Google

ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.
 2 κατὰ μίαν σαββάτου ἔκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω
 θησαυρίζων δὲτι ἐὰν ἐνδόποται¹, ἵνα μὴ δταν ἔλθω τότε
 3 λογίαι γίνωνται δταν δὲ παραγένωμαι, οὐς ἐὰν δοκιμά-
 σητε δὲ² ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν
 4 ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἐὰν δὲ δξιον ἡ τοῦ κάμε πορεύεσθαι,
 5 σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.

³Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς

ὑμᾶς δταν Μακεδονίαν διέλθω, Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι,
 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν καταμενῶ ἡ⁴ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς
 7 με προπέμψητε οὐ ἐὰν πορεύωμαι. οὐθὲλω γὰρ ὑμᾶς
 ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν, ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι
 8 πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ. ἐπιμένω δὲ ἐν Ἐφέσῳ
 9 ἕως τῆς πεντηκοστῆς· θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ
 10 ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

⁵Ἐὰν δὲ ἔλθῃ

Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς, τὸ γὰρ
 11 ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ως ἑγώ⁶. μὴ τις οὖν αὐτὸν ἔξουθε-
 νήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με,
 12 ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

⁷Περὶ

δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν
 13 ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως
 οὐκ ἡν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ δταν εὐκαι-
 14 ρίση.

⁸Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει,
 15 ἀνδρίζεσθε, κραταυοῦσθε. πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέ-
 σι σθω.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἶδατε τὴν
 16 οἰκίαν Στεφανᾶ, δτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαίας καὶ εἰς
 17 διακονίαν τοῖς ἀγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑπο-
 τάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ
 18 κοπιῶντι. χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορ-
 τουνάτου καὶ Ἀχαικοῦ, δτι τὸ ὑμέτερον⁹ ὑστέρημα οὗτοι
 19 ἀνεπλήρωσαν, ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν.
 ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

¹⁰ 'Ασπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπά-
 ζεται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν

τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ²⁰
 ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι
 ἀγίῳ. Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. ²¹
 εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον, ητω ἀνάθεμα. Μαρὰν ἀθά. ²²
 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν. ἡ ἀγάπη μου ²³
 μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²⁴

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ
οὖσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἄγιοις πάσιν τοῖς οὖσι ἐν
2 ὅλῃ τῇ Ἀχαιᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρα-
4 κλήσεως, ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν,
εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει
διὰ τῆς παρακλήσεως ἡς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ
5 θεοῦ. ὅτι καθὼς περιστεύει τὰ παθήματα τοῦ χριστοῦ
εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ χριστοῦ περιστεύει καὶ ἡ παρά-
6 κλησις ἡμῶν. Γεῖτε δὲ Θειβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρα-
κλήσεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς
7 ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν
7 αὐτῶν παθημάτων ὡν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπὶς
ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἔστε
8 τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως. Οὐ γάρ
θελομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν
τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ
δύναμιν ἐβαρήθημεν, ὡστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ
9 ἔγγυος ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου

6,7 εἴτε δὲ Θειβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ
τῶν αὐτῶν παθημάτων ὡν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν·
εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· 8 περὶ

D D 2

ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὅμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· ὃς ἐκ τηλικούτου οὐ θανάτου ἐρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται, εἰς ὃν ἡλπίκαμεν [ὅτι] καὶ ἔτι ῥύσεται, συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.

'Η γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀγιότητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, [καὶ] οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς· οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἡ ἡ ἀναγινώσκετε ἡ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι ἔως τέλους ἐπιγινώσεσθε, καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.

Καὶ ταύτη τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν 'χαρὰν' σχῆτε, καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βουλόμενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἡ ἡ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα γὰρ παρ' ἐμοὶ τό Ναὶ ναὶ καὶ τό Οὐ οὖ; πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν Ναὶ καὶ Οὐ. ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ νιὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείσις, δι' ἐμοῦ καὶ Σπλονανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὐ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· ὅσαι γὰρ αἱ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τό Ναὶ· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τό 'Αμήν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, [οἱ] καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβώνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. 'Εγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἡλθον εἰς Κόρινθον. οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν

τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν, τῇ γὰρ πίστει ἔστηκατε. ἔκρινα γάρ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν· εἰ γὰρ ἐγώ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμού; καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸν ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ' ὃν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ή ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἔστιν. ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ήν ἔχω περισσοτέρως τις εἰς ὑμᾶς.

Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους ἵνα μὴ ἐπιβαρὼν πάντας ὑμᾶς. οἱ ίκανὸν τῷ τοιούτῳ η ἐπιτιμία αὐτῇ η ὑπὸ τῶν πλειόνων, τῷ ὥστε τούγαντίον τὸν ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μὴ πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιούτος. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην· εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, τοῦτο πάντα ὑπήκοοί ἔστε. φ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγώ ὁ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτήθωμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρφάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ οἱ θύρας μοι ἀνεφρυμένης ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἀνεσι τῷ πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν. Τῷ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ὑμᾶς ἐν τῷ χριστῷ καὶ τὴν δόσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ὑμῶν ἐν παντὶ τόπῳ· ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολυμένοις, οἵς μὲν δόσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἵς δὲ δόσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ίκανός; οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

Αρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; η μὴ χρήζομεν

σάμην ύμιν, ὁ καὶ παρελάβετε, ἐν φῷ καὶ ἐστήκατε, δὶς οὐ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγεισάμην ύμιν, εἰ κατέχετε, ἔκτος εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. παρέδωκα γὰρ ύμιν ἐν 3 πρώτοις, ὁ καὶ παρελαβούν, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ώπερ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι 4 ἐγήγερται τῇ ημέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ὅτι 5 ὄφθη Κηφᾶ, [?]「εἴτα」 τοῖς δώδεκα· ἐπειτα ὄφθη ἐπάνω 6 πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν 7 ἔως ἥρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν· ἐπειτα ὄφθη Ἰακώβῳ, 7 [?]「εἴτα」 τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· ἔσχατον δὲ πάντων ὠσπερεὶ 8 τῷ ἐκτρώματι ὄφθη κάμοι. Ἐγὼ γάρ εἰμι οὐ ἐλάχιστος 9 τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἴκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· χάριτε δὲ θεοῦ εἰμὶ ὃ 10 εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ σὺ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ 11 ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ^τ σὺν ἐμοί. εἴτε σὺν ἐγὼ εἴτε ἐκείνοι, 12 οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, 13 πῶς λέγουσιν ἐν ύμιν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα ^τ τὸ κήρυγμα 15 ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστις ^τ «ἡμῶν», εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδο- 16 μάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι 17 ἡγειρεν τὸν χριστόν, οὐν οὐκ ἡγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ 18 οὐκ ἐγείρονται. εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς 19 ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις 20 ύμῶν [^{ἐστίν}], ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ύμῶν. ἄρα καὶ οἱ 21 κοιμθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν 22 Χριστῷ ἡλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀν- 23 θρώπων ἐσμέν. Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ 24 νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. ἐπειδὴ γὰρ δὶς ἀνθρώ- 25 που θάνατος, καὶ δὶς ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν· ὥσπερ 26 γὰρ ἐν τῷ Ἀδάμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ

εζ χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ
 τάγματι ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ
 24 παρουσίᾳ αὐτοῦ· εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδῷ τὴν βασι-
 λείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ
 25 πᾶσαν ἔξουσίαν καὶ δύναμιν, δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν
 ἄχρι οὗ θῇ πάντας τοὺς ἔχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.
 26 ἔσχατος ἔχθρος καταργεῖται ὁ θάνατος, πάντα γὰρ ὑπέ-
 ταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα
 27 ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἔκτος τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ
 28 πάντα. ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε [καὶ] αὐτὸς
 29 ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα γὰρ
 ὁ θεὸς πάντα ἐν πᾶσιν.

Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ
 βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ δὲ νεκροὶ οὐκ ἐγεί-
 30 ροῦνται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; τί καὶ ἡμεῖς κιν-
 31 δυναένομεν πᾶσαν ὁραν; καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, μὴ τὴν
 32 ὑμετέραν καύχησι, ἀδελφοί, ην ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
 33 κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ ἀνθρώπου ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ,
 34 τί μοι τὸ ὅφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν
 35 καὶ πίωμεν, αἵριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. μὴ πλα-
 36 γάσθε· φθείρουσιν ηθη χρηστὰ ὄμιλίαι κακαί· ἐκνήψατε
 37 δικαίως καὶ μὴ ἀμαρτάνετε, ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς
 38 ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.

39 Ἄλλὰ ἔρει τις Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί, ποίως δὲ
 40 σώματι ἔρχονται; ἄφρων, σὺ ὁ σπείρεις οὐ ζωοποιεῖται
 41 ἔαν μὴ ἀποθάνῃ· καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησό-
 μενον σπείρεις ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἡ τινος
 42 τῶν λοιπῶν· ὁ δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἡθέλη-
 43 σεν, καὶ ἔκάστῳ τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα. οὐ πᾶσα
 44 σάρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ
 45 σάρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σάρξ πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. καὶ
 σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἔτέρα μὲν ἡ
 46 τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἔτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. ἄλλη
 δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέ-

ρων, ἀστήρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. οὗτος καὶ ἡ 42
 ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν
 ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπεί- 43
 ρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει: σπείρεται σῶμα 44
 ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. Εἰ ἔστι σῶμα ψυ-
 χικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν. οὗτος καὶ γέγραπται Ἐγέ- 45
 νέτο ὁ πρώτος ΔΝΘΡΩΠΟΣ Ἄδαμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν·
 ὁ ἐσχατος Ἄδαμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. ἀλλ’ οὐ πρώτον 46
 τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἐπειτα τὸ πνευματικόν.
 Ὁ πρώτος ΔΝΘΡΩΠΟΣ ἐκ Γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος 47
 ἐξ οὐρανοῦ. οὗτος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οὗτος 48
 ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι καὶ καθὼς ἐφορε- 49
 σαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, Γφορέσωμεν¹ καὶ τὴν εἰκόνα
 τοῦ ἐπουρανίου. Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σάρξ καὶ 50
 αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ
 φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. ίδον μυστήριον ὑμῖν 51
 λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα,
 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ριπῇ ἀφθαλμῷ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι 52
 σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοί, καὶ
 ήμεις ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύ- 53
 σασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θυητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθα-
 νασίαν. ὅταν δὲ τὸ θυητὸν τοῦτο ἐνδύσηται [τὴν] ἀθα- 54
 νασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος Κατε-
 πόθι ὁ θάνατος εἰς Νῖκος. ποῦ ΣΟΥ, θάνατε, τὸ 55
 Νῖκος; ποῦ ΣΟΥ, θάνατε, τὸ κέντρον; τὸ δὲ κέντρον 56
 τοῦ θανάτου ἡ ἀμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἀμαρτίας ὁ
 νόμος· τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ Νῖκος διὰ 57
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. "Ωστε, ἀδελφοί μου 58
 ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περιστεύοντες ἐν
 τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν
 οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ὥσπερ διέταξα :

49 φορέσομεν

54 τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ

Digitized by Google

ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.
 2 κατὰ μίαν σαββάτου ἔκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω
 θηταυρίζων δὲτι ἐὰν ἐνδόποται, ἵνα μὴ δταν ἔλθω τότε
 3 λογίαι γίνωνται δταν δὲ παραγένωμαι, οὐσις ἐὰν δοκιμά-
 σητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν
 4 ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἐὰν δὲ δξιον ἢ τοῦ κάμε πορεύεσθαι,
 5 σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.

^Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς

ὑμᾶς δταν Μακεδονίαν διελθω, Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι,
 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν καταμενῶ ἢ ^τ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς
 7 με προπέμψητε οὐ ἐὰν πορεύωμαι. οὐδὲ θέλω γὰρ ὑμᾶς
 ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν, ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι
 8 πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ. ἐπιμένω δὲ ἐν Ἐφέσῳ
 9 ἔως τῆς πεντηκοστῆς· θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ
 10 ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

^Ἐὰν δὲ ἔλθῃ

Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς, τὸ γὰρ
 11 ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ως ἕγω^ν. μὴ τις οὖν αὐτὸν ἔξουθε-
 νήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με,
 12 ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

Περὶ

δὲ Ἀπολλώ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν
 13 ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως
 οὐκ ἡν δέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ δταν εὐκαι-
 14 ρήσῃ.

Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει,
 14 ἀνδρίζεσθε, κραταυοῦσθε. πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέ-
 15 σθω.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἶδατε τὴν
 οἰκίαν Στεφανᾶ, δτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαίας καὶ εἰς
 16 διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑπο-
 τάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παυτὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ
 17 κοπιῶντι. χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορ-
 τουνάτουν καὶ Ἀχαϊκοῦ, δτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα οὗτοι
 18 ἀνεπλήρωσαν, ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν.
 ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπά-
 ζεται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν

τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ²⁰
 ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι
 ἀγίῳ. ²¹ Οἱ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. εἴ ²²
 τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον, ηὗτω ἀνάθεμα. Μαρὰν ἀθά.
 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν. ἡ ἀγάπη μου ²³
 μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦν. ²⁴

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ
οὖσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἀγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν
2 ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρα-
4 κλήσεως, ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν,
εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει
διὰ τῆς παρακλήσεως ἡς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ
5 θεοῦ. ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ χριστοῦ
εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παρά-
6 κλησις ἡμῶν. Γείτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρα-
κλήσεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς
7 ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν
ταῦτῶν παθημάτων ὡν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπὶς
ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν¹ εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἔστε
8 τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως. Οὐ γάρ
θελομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ² τῆς θλίψεως ἡμῶν
τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ
δύναμιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ
9 ζῆν· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου

6,7 εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ
τῶν αὐτῶν παθημάτων ὡν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν.
εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· 8 περὶ

ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὅμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· ὃς ἐκ τηλικούτου τοῦ θανάτου ἐρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται, εἰς ὃν ἡλπίκαμεν [ὅτι] καὶ ἔτι ῥύσεται, συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.

‘Η γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀγιότητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, [καὶ] οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς· οὐ γάρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἡ ἡ ἀναγινώσκετε ἡ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι ἔως τέλους ἐπιγινώσεσθε, καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.

Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν ὁ χαρὰν σχῆτε, καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βουλόμενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἔχρησάμην; ἡ ἡ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα γὰρ παρ' ἐμοὶ τό Ναὶ ναὶ καὶ τό Οὐ οὖν; πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν Ναὶ καὶ Οὐ· ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ οὐδὲς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλονανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὐ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· ὅσαι γὰρ ἡ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τό Ναὶ· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τό Αμήν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, [ὁ] καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβώνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. ’Εγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἡλθον εἰς Κόρινθον. οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν

τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν, τῇ
1 γὰρ πίστει ἔστηκατε. ἔκρινα γάρ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ
2 πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν· εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς,
3 καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμού; καὶ
4 ἔγραψα τοῦτο αὐτὸν ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ' ὃν ἔδει
με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ
5 πάντων ὑμῶν ἔστιν. ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς
καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπη-
θῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἡν ἔχω περισσοτέρως
5 εἰς ὑμᾶς.

Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύ-
πηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους ἵνα μὴ ἐπιβαρῷ πάντας ὑμᾶς.
6 ἴκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὐτῇ ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων,
7 ὥστε τούγαντίον^τ ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μὴ
8 πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιούτος. διὸ
9 παρακαλῷ ὑμᾶς κυρώσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην· εἰς τοῦτο
γὰρ καὶ ἔγραψα ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, ἐλ^τ εἰς
10 πάντα ὑπήκοοί ἔστε. φ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ
ἐγὼ ὁ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώ-
11 πφ Χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτήθωμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ,
12 οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

Ἐλθὼν
δὲ εἰς τὴν Τρφάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ
13 θύρας μοι ἀνεφγυμένης ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ
πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου,
14 ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν. Τῷ
δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ χρι-
στῷ καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γυώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ὑμῶν
15 ἐν παντὶ τόπῳ ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν
16 τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, οἵς μὲν ὁσμὴ
ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἵς δὲ ὁσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν.
17 καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἴκανός; οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ
καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, δλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας,
ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναυτι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.
18 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἡ μὴ χρήζομεν

ώς τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἡ ἔξι ὑμῶν; ἡ ἐπιστολὴ ὑμῶν ὑμεῖς ἔστε, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, γνωστοκομένη, καὶ ἀναγνωστοκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· φανερούμενοι ὅτι ἔστε ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ὑμῶν,⁷ ἐΝΓΕΓΡΑΜΜÉΝΗ οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαζὶν λιθίναις ἀλλ' ἐν πλαζὶν καρδίαις σαρκίναις⁸.

Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸς τὸν ὄντα ἁγίου⁹ οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἴκανοί ἐσμεν¹⁰ λογίσασθαι⁵ τι ὡς ἔξι αὐτῶν, ἀλλ' ἡ ἴκανότης ὑμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ δικάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος, τὸ γάρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου⁷ ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς νίοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωγέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου ἀγότο⁸ τὴν καταργουμένην, πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος⁸ ἔσται ἐν δόξῃ; εἰ γάρ ἡ διακονία⁹ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης δόξη. καὶ γάρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἴνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης· εἰ γάρ τὸ καταργουμένον διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.

¹¹ "Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἀλπίδα πολλῇ παρηγίᾳ χρώμεθα, καὶ οὐ καβάπτερ Μωγῆς ἐτίθει κατὰ λγῆμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἀγότο¹², πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς νίοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. ἀλλὰ ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γάρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται, ἀλλ' ἔως σήμερον ἡνίκα ἀν ἀναγνώσκηται¹³ Μωυσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· ἩΝÍΚΑ¹⁴ "Δὲ ἐάν¹⁵ ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περιδιρεῖται τὸ κάλγμα. ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἔστιν· οὐ δὲ τὸ πνεῦμα¹⁷

3 καὶ | τ...τ

4 θέόν,

5 ἐσμεν,

9 τῇ διακονίᾳ

16 δ' ἀν

18 Γ' Κυρίου', ἐλευθερία. ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένω προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίογ κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, 'καθάπερ' ἢ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

Διὰ τοῦτο, ἔχοντες

τὴν διακονίαν ταύτην καθὼς ἥλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν, 2 ἢ ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ 3 θεοῦ. εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, 4 ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἔστιν κεκαλυμμένον, ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰώνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων 5 εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ χριστοῦ, ὃς ἔστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ 'Χριστὸν Ἰησοῦν' κύριον, 6 ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ 'Ἰησοῦν'. ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν 'Ἐκ σκότους φῶς λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ 7 ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.

7 "Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τούτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως γῇ τοῦ θεοῦ καὶ 8 μὴ ἐξ ἡμῶν ἐν παντὶ Θιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ· δεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ 12 Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θυητῇ σαρκὶ ἡμῶν. ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον 'Ἐπίστεγα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, 14 διὸ καὶ λαλοῦμεν, εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν [κύριον] Ἰησοῦν

καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ 15 τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ’ εἰ καὶ ὁ ἔξω τὸ ἡμῶν ἀνθρώπος διαφθείρεται, ἀλλ’ ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. τὸ γὰρ παρατίκα ἐλαφρὸν τῆς 17 Θλίψεως ^τ καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ 18 βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα, τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. οἴδαμεν γὰρ ὅτι ^{εἰ} ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῆ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ^τ, ἡμῶν τὸ ἐξ οὐράνου ἐπενδύσασθαι ἐπικοθούντες, ^{τε} εἰ γε ^τ καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. καὶ γὰρ ^{εἰ} οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι ἐφ’ φόνού θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ’ ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θυητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς ^{εἰς} αὐτὸ τούτῳ θεός, ὁ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβώνα τοῦ πνεύματος.

Θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες ^{εἰ} ἐνδημούντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου, διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν οὐ διὰ εἰδους,—^τ, θαρροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ ⁸ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον διὸ καὶ φιλοτι-⁹ μούμεθα, εἴτε ἐνδημούντες εἴτε ἐκδημούντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἴναι. τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμ-¹⁰ το προσθεν τοῦ βήματος τοῦ χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἔκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἣ ἐπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον.

Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθο-¹¹ μεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερώσθαι οὐ πάλιν ἕαντοὺς συνι-¹² στάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος

ὑπέρ ήμων, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένούς καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ύμῖν. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο ὅτι εἰς ὑπέρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπέρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπέρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.

"Ωστε ήμεις ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γνώσκομεν. ὥστε εἰ τις ἐν Χριστῷ, καὶνὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἵδου γέγονεν καὶνά· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, ὡς ὅτι θεὸς ἡνὶ ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

"Υπέρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπέρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. τὸν μὴ γνόντα ἀμαρτίαν ὑπέρ ἡμῶν ἀμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ήμεις γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ. Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· τέλεγει γάρ

Καὶρῷ δεκτῷ ἐπίκογcsά σογ

καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι·

ἵδου νῦν καιρὸς εὔπροσδεκτος, ἵδου νῦν ἡμέρα σωτηρίας· μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμῆθῇ ἡ διακονία, ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάντος ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι· ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν Θλίψειν, 5 ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν ηστείαις, 6 ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, 7 ἐν πινεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀληθείᾳ, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν 8 δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφῆ-

μίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, ὡς ἀγνοούμενοι,⁹
καὶ ἐπιγυνωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἴδον τῷ
μὲν, ὡς παιδεγόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, ὡς λυ-¹⁰
πούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλούτι-
ζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφργεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ή τα-¹¹
καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται· οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, τα-¹²
στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν· τὴν δὲ τα-¹³
αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ
ὑμεῖς.

Μὴ γίνεσθε ἔτεροι υγοῦντες ἀπίστοις· τίς τα-¹⁴
γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνη καὶ ἀνομία, ἡ τίς κοινωνία φωτὶ¹⁵
πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ,¹⁶
ἡ τίς μερὶς ἀπιστῷ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συνκατάθεσις το-¹⁷
υαῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμὲν
ζῶντος· καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι

ἘΝΟΙΚΗΚΩ ἐΝ ΑΓΤΟῖC καὶ ἐΝΠΕΡΙΠΑΤΗΚΩ,
καὶ ἔσΟΜΑΙ ΑΓΤΩΝ θεός, καὶ αγτοὶ ἔσΟΝΤΑΙ
ΜΟΥ ΛΑΟΣ.

διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσοΥ ΑΓΤΩΝ,¹⁷
καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος,
καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἀπτεσθε·

κἀγῶ εἰσδέζομαι ὕμᾶς.
καὶ ἔσΟΜΑΙ ὑμῖν εἰς πατέρα,¹⁸
καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς γιοὺς καὶ θυγατέρας,
λέγει Κύριος ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ.

ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσω-¹⁹
μεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος,
ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ. Χω-²⁰
ρήσατε ημᾶς· οὐδένα ἡδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν,²¹
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν· πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω, ²²
προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἔστε εἰς
τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν. πολλή μοι παρρησία ²³
πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν πεπλή-

ρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ⁵ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. Καὶ γὰρ ἐλθόντων
ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἢ σὰρξ
ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι—ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν
6 φόβοι—. ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν
7 ημᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ
παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἢ παρεκλή-
θη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν
ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με
8 μᾶλλον χαρῆναι. ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπι-
στολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, (βλέπω¹
ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὧραν ἐλύπησεν ὑμᾶς,)
9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς
μετάνοιαν, ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζη-
το μιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς
10 σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη
11 θάνατον κατεργάζεται. Ιδού γὰρ αὐτὸς τοῦτο τὸ κατὰ
θεὸν λυπηθῆναι πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ
ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπι-
πόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν· ἐν παντὶ συνε-
12 στήσατε ἑαυτοὺς ἀγνοὺς εἴναι τῷ πράγματι. ἄρα εἰ καὶ
ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἔνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, [ἀλλ'] οὐδὲ
13 ἔνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἔνεκεν τοῦ φανερωθῆναι
τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ. διὰ τοῦτο παρακελήμεθα. Ἐπὶ δὲ τῇ
14 παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ¹
τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ²
πάντων ὑμῶν· ὅτι εἰ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ
κατηγράψανθην, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀλληλίᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν,
οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν³ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη.
15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν
ἀναμμινησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ
16 φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ

θαρρῷ ἐν ὑμῖν.

Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν εἰς δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, ὅτι ἐν πολλῷ λῇ δοκιμῇ θλίψεως η̄ περισσείᾳ τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ η̄ κατὰ βάθους πτωχείᾳ αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλούτος τῆς ἀπλότητος αὐτῶν ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῷ, καὶ εἰς παρὰ δύναμιν, αὐθαίρετοι μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεότε μενοι ήμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους,— καὶ οὐ καθὼς ἡλπίσαμεν ἀλλ’ ἕαυτοὺς ἔδωκαν πρώτον τῷ κυρίῳ καὶ ήμῖν διὰ θελήματος θεοῦ, εἰς τὸ παρακαλέσαι ημᾶς Τίτον ἵνα καθὼς προενήρξατο οὗτος καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην ἀλλ’ ὥσπερ τὸν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ Γῆμῶν ἐν ὑμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. Οὐ κατ’ ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸν τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ήμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ], ὅτι δι’ ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὁν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ τὸν ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι· νῦν δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι τὸν ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ η̄ προθυμία τοῦ θέλειν οὗτος καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. εἰ γὰρ η̄ προθυμία πρότεροι κεῖται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἀνεστι, ὑμῖν θλίψις· ἀλλ’ ἐξ ἴστοητος ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸν ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸν ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἴστοητος· καθὼς γέγραπται· Ο τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ οὐ τὸ δλίγον οὐκ ἡλαττόνησεν.

Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, ὅτι τὴν μὲν παρὰ κλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος

γένεται ὑμῶν ἐν ήμῖν

θλίψις, ἀλλ’ ἐξ ἴστοητος·

18 ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν οὐ δὲ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν
 19 ἐκκλησιῶν,— οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν
 20 ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν ἐν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακο-
 νουμένη ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προ-
 21 θυμίαν ἡμῶν,— στελλόμενοι τούτῳ μή τις ἡμᾶς μωμήσηται
 22 ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν, ΠΡΟΝΟΟΓ-
 ΜΕΝ γὰρ καλὸν οὐ μόνον ἐΝΩΠΙΟΝ Κυρίογ άλλὰ καὶ
 23 ἐνώπιον ἀνθρώπων. συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελ-
 φὸν ἡμῶν ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπου-
 δαιον ὅντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῷ
 24 τῇ εἰς ὑμᾶς. εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς
 συνεργός· εἴτε ἀδελφὸν ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα
 25 Χριστοῦ. Τὴν οὖν ἐνδείξει τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν
 καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε εἰς πρόσωπον
 1 τῶν ἐκκλησιῶν.

Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἄγίους περιστόν μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν,
 2 οἵδια γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἦν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι
 Μακεδόσιν ὅτι Ἀχαία παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι, καὶ τὸ
 3 ὑμῶν ἥλος ἡρέθισε τοὺς πλείονας. ἐπεμψά δὲ τοὺς ἀδελ-
 φούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν
 τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε,
 4 μὴ πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὑρωσιν ὑμᾶς
 ἀπαρασκευάστους καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν
 5 ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ. ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην
 παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ
 προκαταρτίσωσι τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύ-
 την ἐτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὡς πλεονε-
 6 ξίαν.

Τούτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδο-
 μένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλο-
 γίαις καὶ θερίσει. ἔκαστος καθὼς προήρηται τῇ καρδίᾳ,
 μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης, Ιλαρὸν γὰρ Δότην ἀγαπᾷ
 8 ὁ θεός. δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς

ύμᾶς, ὡς ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαι αὐτάρκειαι ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν· (καθὼς γέγραπται 9

Ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν,

ἡ δικαιοσύνη αὕτοῦ μένει εἰς τὸν αἰώνα·

οὐ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ὅρτον εἰς τὸ βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ύμῶν καὶ αὐξῆσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν·) ἐν ταῖς παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαι ἀπλότητα, ἵτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαι τῷ θεῷ,— διτὶ ἡ διακονία τῆς ταῖς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἔστιν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἀγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ,— διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης της δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ύμῶν εἰς τὸ εὐαγγελιον τοῦ χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, καὶ αὐτῶν δεήσει ταῖς ὑπὲρ ύμῶν ἐπιποθούντων ύμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ύμῖν. Χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιῃ- 15 γῆτῷ αὐτοῦ δωρεᾷ.

Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ύμᾶς διὰ τῆς πραύτητος καὶ ἐπιεικίας τοῦ χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ύμῖν, ἀπὸν δὲ θαρρῶ εἰς ύμᾶς δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ἢ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινας τοὺς λογιζόμενους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα τοιαύτην στρατεύομεθα,— τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὄχυρωμάτων,— λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἱχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ, καὶ ἐν ἐτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαι παρακοήν, δταν πληρωθῆ ύμῶν ἡ ὑπακοή. Τὰ γατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τις πέποιθεν ἔαυτῷ Χριστού εἴναι, τοῦτο λογιζέσθω πᾶλιν ἐφ' ἔαυτοῦ διτὶ καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ οὐτως καὶ ἡμεῖς. τὸν τε γὰρ περισσότερόν τι

καυχήσωμαι περὶ τῆς ἔξουσίας ἡμῶν, ἃς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθῆ-
9 σομα, ἵνα μὴ δόξω ὡς διὰ ἐκφοβεῦν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστο-
10 λῶν· δτι Αἱ ἐπιστολαὶ μέν, [φησίν], βαρεῖαι καὶ ἴσχυραί,
11 η̄ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής καὶ ὁ λόγος ἔξουσθε-
12 εις ιημένος. τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἵοι ἐσμεν τῷ
λόγῳ δι᾽ ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ
13 ἔργῳ. Οὐ γάρ τολμῶμεν ἐνκρίναι ἡ συνκρίναι ἑαυτούς
τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς
14 ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συνκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ
15 συνιάσιν. ημεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἀμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ
16 κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κακοίος οὖν ἐμέρισεν ημῖν ὁ θεὸς
17 μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν— Γού γάρ ὡς μὴ ἐφικνού-
18 μενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς, ἄχρι γάρ καὶ ὑμῶν
19 ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ— οὐκ εἰς τὰ
20 ἀμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες
21 αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ
22 τὸν κανόνα ημῶν εἰς περισσείαν, εἰς τὰ ὑπερέκειαν ὑμῶν
23 εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα
24 καυχήσασθαι. Ο δὲ καγχώμενος ἐν Κυρίῳ καγχάσθω·
25 οὐ γάρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλὰ
οὐ ὁ κύριος συνίστησιν.

1 "Οφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ
2 ἀνέχεσθέ μου. ζηλῶ γάρ ὑμᾶς θεοῦ ζῆλφ, ηρμοσάμην
3 φοβοῦμαι δὲ μή πως, ὡς ὁ δρις ἐζηπάτησεν Εῦαν ἐν τῇ
4 πανουργίᾳ αὐτοῦ, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλό-
5 τητος [καὶ τῆς ἀγνότητος] τῆς εἰς τὸν χριστόν]. εἰ μὲν
6 γάρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον. Ιησοῦν κηρύσσει οὐκ ἐκτη-
7 ρύξαμεν, η̄ πιεῦμα ἔτερον λαμβάνετε ὁ οὐκ ἀλάβετε, η̄
8 εὐαγγέλιον ἔτερον ὁ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς [ἀνέχεσθε].
9 λογίζομαι γάρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίων ἀποστό-
10 λων· εἰ δὲ καὶ ἴδιωτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν

παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσι εἰς ὑμᾶς.

*H,

ἀμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε,
ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγελιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν 8
διακονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατε- 9
νάρκησα οὐθενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρω-
σαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ¹³
ἀβαρῇ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια τοῦ
Χριστοῦ ἐν ἐμῷ ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς
ἔμε ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαίας. διὰ τί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ¹⁴
ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν.¹⁵ Ο δὲ ποιῶ καὶ ποιήσω,¹⁶
ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν φι-
καυχῶνται εὐρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. οἱ γὰρ τοιοῦτοι¹⁷
ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς
ἀποστόλους Χριστοῦ καὶ οὐ θαῦμα, αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς¹⁸
μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ¹⁹
οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ως διάκονοι δικαιο-
σύνης, ὃν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἴναι.— εἰ δὲ²⁰ μήγε, κανὸς ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κάγῳ μικρόν τι καυ-
χήσωμαι· ὁ λαλῶ οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφρο-²¹
σύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ πολλοὶ²²
καυχῶνται κατὰ [τὴν] σάρκα, κάγῳ καυχήσομαι. ἡδέως²³
γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὅντες· ἀνέχεσθε γὰρ²⁴
εἴ τις ὑμᾶς καταδούλοι, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει,
εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέρει. κατὰ²⁵
ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἡσθενήκαμεν ἐν φι δ' ἂν τις
τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κάγῳ. Ἐβραῖοί εἰσιν;²⁶
κάγῳ. Ἰσραηλεῖται εἰσιν; κάγῳ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
κάγῳ. διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; παραφροῦν λαλῶ, ὑπερ²⁷
ἔγω· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως,
ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· ὑπὸ²⁸
Ἰουδαίων πεντάκις τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, τρὶς²⁹

τὸ δὲ οὐ

έραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον
26 ἐν τῷ βυθῷ πεποίκα ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις
ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις
27 ἐξ ἔθνων, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις
28 ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδελφοῖς, κόπῳ καὶ μόχθῳ,
ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψῃ, ἐν ηστείαις
29 πολλάκις, ἐν ψύχῃ καὶ γυμνότητι. χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἡ
30 ἐπίστασίς μοι ή καθ' ἡμέραν, ή μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλη-
31 σιῶν. τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται,
32 καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθε-
33 νείας [μου] καυχήσομαι. ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου
34 Ιησοῦ οἶδεν, ὁ ὃν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύ-
35 δομαι. ἐν Δαμασκῷ ὁ ἔθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως
36 ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν πιάσαι με, καὶ διὰ
θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξε-
37 φυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

Καυχᾶσθαι Γ'deī· οὐ¹

συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις
38 Κυρίου. οἶδα ἀνθρώπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσά-
ρων,— εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος
39 οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν,— ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου
40 ζ οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἀνθρώπον,— εἴτε ἐν σώματι
41 εἴτε χωρὶς τοῦ σώματος [οὐκ οἶδα,] ὁ θεὸς οἶδεν,— ὅτι
42 ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἥκουσεν ἄρρητα ρήματα ἀ
43 οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχή-
44 σομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθε-
45 νείαις. ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἀφρων,
46 ἀλλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογίσηται
47 ὅτι ἡ βλέπει με ἡ ἀκούει ἐξ Γέμου, καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν
48 ἀποκαλύψεων. διὸ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ
49 τῇ σαρκὶ, ἄγγελος Σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ
50 ὑπεραίρωμαι. ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα
51 ἵνα ἀποστῆ ἀπ' ἐμοῦ· καὶ εἰρηκέν μοι Ἀρκεῖ σοι η χάρις
52 μου· η γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται.

H-

διστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις, ἵνα
ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ. διὸ εὐδοκῶ ^{το}
ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὑβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν ὅδιων
στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε
δυνατός εἰμι.

Γέγονα ἄφρων ὑμεῖς με ἡναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὥφειλον ^{το}
ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι. οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερ-
λίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι· τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ^{το}
ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ση-
μείοις [τε] καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν. τί γάρ ἔστιν ὁ ^{το}
ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς
ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν
ταύτην.

'Ιδοὺ τρίτον τοῦτο ἔτοιμως ἔχω ἐλθεῖν ^{το}
πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν
ἄλλὰ ὑμᾶς, οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυ-
ρίζειν, ἄλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπα- ^{το}
νήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ
περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ, ἡσσον ἀγαπῶμαι;^{το} "Εστω ^{το}
δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἄλλὰ ὑπάρχων πανούργος
δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. μή τινα δν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, ^{το}
δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; παρεκάλεσα Τίτον καὶ συνα- ^{το}
πέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος;^{το}
οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς
ἴχνεσιν;

Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογού- ^{το}
μεθα; κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν. τὰ δὲ πάτα,
ἀγαπητού, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς, φοβοῦμαι γὰρ μή ^{το}
πως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὔρω ὑμᾶς, καγὼ εὐρεθῶ ὑμῖν
οἷον οὐ θέλετε, μή πως ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἔριθίαι, κατα-
λαιαι, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· μή πάλιν ^{το}
ἐλθόντος μου ταπεινώσῃ με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ
πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετα-
νοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἢ
ἔπραξαν.

Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ^{το}

^{το} διωγμοῖς, ἐν ^{το} γάρ τι ^{το} ὑμῶν, εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν ἡσσον ἀγαπῶμαι.

ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθίσεται
 2 πᾶν ῥῆμα. προείρηκα καὶ προλέγω ὡς παρὼν τὸ δεύτερον
 καὶ ἀπὸν νῦν τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν,
 3 ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι, ἐπεὶ δοκιμὴν
 ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ· δις εἰς ὑμᾶς
 4 οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν, καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ
 ἀσθενείας, ἀλλὰ οὐ ἐκ δυνάμεως θεοῦ. καὶ γὰρ ήμεις
 ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως
 5 θεοῦ [εἰς ὑμᾶς]. Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει,
 ἔαυτοὺς δοκιμάζετε· ή οὐκ ἐπιγινώσκετε ἔαυτοὺς ὅτι Ἰη-
 6 σοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδόκιμοι ἐστε. ἐλπίζω δὲ
 7 ὅτι γνώσεσθε ὅτι ήμεις οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι εὐχόμεθα δὲ
 πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ήμεις
 8 δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ’ ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ήμεις δὲ
 ὡς ἀδόκιμοι ὡμεν. οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀλη-
 9 θείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν γὰρ ὅταν ήμεις
 ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν
 10 ὑμῶν κατάρτισιν. Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὸν γράφω, ἵνα
 παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ
 κύριος ἔδωκέν μοι, εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

ii. Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε,
 τὸ αὐτὸν φρονεῖτε, εἰρήνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ
 11 εἰρήνης ἔσται μεθ’ ὑμῶν. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ
 φιλήματι. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἄγιοι πάντες.

12. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ [Χριστοῦ] καὶ ἡ ἀγάπη
 τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἀγίου πνεύματος μετὰ πάντων
 ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπουν ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ὅπως ἔξε- ληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰώνος τοῦ ἐνεστῶτος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, φὶ ή δόξα εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

Θαυμάζω ὅτι οὗτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἔτερον εὐαγγέλιον, ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μὴ τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἡ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται [ὑμῖν] παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήσαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

"Ἄρτι γάρ ἀνθρώπους πείθω ἡ τὸν θεόν; ἡ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἥρεσκον, Χριστοῦ δούλος οὐκ ἀν ἡμην. γνωρίζω γάρ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν υπὲρ ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἀνθρωπον· οὐδὲ γάρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, ὁοῦτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡκούσατε γάρ τὴν ἡμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπό-

ι₄ θουν αὐτήν, καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαισμῷ ὑπὲρ πολ-
λοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς
ι₅ ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. "Οτε δὲ εὑδόκησεν
[ὅθεος] ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μογ καὶ κα-
ι₆ λέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν νίδην αὐτοῦ
ἐν ἐμοὶ ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ
ι₇ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἷματι, οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱερο-
σόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς
ι₈ Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. "Ἐπειτα
μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἰστορῆσαι Κηφᾶν,
ι₉ καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε. ἔτερον δὲ
τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν
ι₁₀ τοῦ κυρίου. ἂ δὲ γράφω ὑμῖν, ἵδον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι
ι₁₁ οὐ ψεύδομαι. ἔπειτα ἥλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας
ι₁₂ καὶ [τῆς] Κιλικίας. ἡμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ
ι₁₃ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ, μόνον δὲ
ἀκούοντες ἡσαν ὅτι 'Ο διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελί-
ι₁₄ ζεται τὴν πίστιν ἦν ποτε ἐπόρθει, καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ
ι₁₅ τὸν θεόν. "Ἐπειτα διὰ δεκατεσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην
εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον.
ι₁₆ ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν· καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγ-
γέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἵδιαν δὲ τοῖς
ι₁₇ δοκοῦσιν, μή πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. ἀλλ' οὐδὲ
ι₁₈ Τίτος ὁ σὺν ἐμοὶ, "Ελλην ὅν, ἡναγκάσθη περιτμηθῆναι· διὰ
δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον
κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἦν ἔχομεν ἐν Χριστῷ
ι₁₉ Ἰησοῦν, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν,— οἷς οὐδὲ πρὸς ὅραν
εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου δια-
ι₂₀ μείνῃ πρὸς ὑμᾶς. ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι — ὅποιοι
ποτε ἡσαν οὐδέν μοι διαφέρει — πρόσωπον [ὅ] θεὸς ἀνθρώ-
που οὐ λαμβάνει — ἐμοὶ γάρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέ-
ι₂₁ θεντο, ἀλλὰ τούναντίον ἱδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγ-
γέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, ὃ

γάρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήρ-
γησεν καὶ ἐμὸν εἰς τὰ ἔθνη, καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν 9
δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάνης, οἱ δο-
κοῦντες στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμὸν καὶ Βαριάβᾳ
κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περι-
τομήν· μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μημονεύωμεν, δικαίους δο-
δασα αὐτὸν τοῦτο ποιῆσαι. Ὁτε δὲ ἥλθεν Κηφᾶς εἰς 11
Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατε-
γνωσμένος ἦν· πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου 12
μετὰ τῶν ἔθνων συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἥλθον, ὑπέστελλεν καὶ
ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. καὶ 13
συνυπεκρίθησαν αὐτῷ [καὶ] οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ
Βαριάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει· ἀλλ’ ὅτε εἶδον 14
ὅτι οὐκ ὄρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου,
εἴπον τῷ Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρ-
χων ἔθνικῶς καὶ ὅνκ^τ Ἰουδαϊκῶς ζῆς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγ-
κάζεις Ἰουδαΐζεω; ¹⁵ Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ
οὐκ ἔξ ἔθνων ἀμαρτωλοί, εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄν-
θρωπος ἔξ ἔργων νόμου ἔαν μὴ διὰ πίστεως Χριστοῦ 16
Ἰησοῦν, καὶ ἡμεῖς εἰς Ἀριστὸν Ἰησοῦν¹⁷ ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἔξ ἔργων νόμου,
ὅτι ἔξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. εἰ δὲ 18
ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ¹⁹
ἀμαρτωλοί, ἀρα Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο·
εἰ γὰρ ἀ κατέλυστα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην 20
ἔμαυτὸν συνιστάνω. ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον
ἵνα θεῷ ζῆσθαι· Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, 21
ζῆ δὲ ἐν ἐμῷ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ
τῇ τοῦ οὐρανοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος
ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ 22
διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἀρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

Ων ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ’ ὅ-
φθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος; τοῦτο²³

14 οὐχ MSS

καὶ 16 Ἰησοῦς Χριστὸν

μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα
 3 ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; οὗτως ἀνόητοί ἔστε; ἐναρξά-
 4 μενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; τοσαῦτα ἐπάθετε
 5 εἰκῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ. ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα
 6 καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν ἐξ ἔργων νόμου ἡ ἐξ ἀκοῆς
 πίστεως; καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλο-
 7 γίσθη ἀγύτῳ εἰς δικαιοσύνην.

Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι νιοί εἰσιν
 8 Ἀβραὰμ. προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ
 9 ἔθνη ὃ θεὸς προευηγγελίσατο τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἘΝΕΥΓΛΟΓΗ-
 θήCONTAI ἐΝ COΙ ΠΑΝΤΑ TÀ ἔθNH. ὥστε οἱ ἐκ πίστε-
 10 ως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. "Οσοι
 γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν ὑπὸ κατάραι εἰσίν, γέγραπται γὰρ
 11 ὅτι ἘΠΙΚΑΤÁΡΑΤΟΣ Πᾶς ὃς οὐκ ἐΜΜÉΝΕΙ ΠᾶCIN ΤΟΙC
 ΓΕΓΡΑΜMÉNOI. ἐΝ Tῷ BIBLÍW TOY NÓMOY TOY POIACAI
 12 αγύτd. ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ
 δῆλον, ὅτι Ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται, ὁ δὲ νό-
 13 μος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ' Ὁ ποιήσας αγύτd ζήσεται
 14 ἐΝ αγύτOIC. Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας
 τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται
 15 ἘΠΙΚΑΤÁΡΑΤΟΣ Πᾶς ὁ κρεμάMENOC ἐπὶ ΖÝLOY, ἵνα
 εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Ἰησοῦ
 Χριστῷ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν
 16 διὰ τῆς πίστεως. 'Αδελφοί, κατὰ ἀνθρώπουν
 λέγω· ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ
 17 ἢ ἐπιδιατάσσεται. τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγ-
 γελίαι καὶ τῷ ΣΠÉΡΜΑΤΙ αὐτοῦ· οὐ λέγει· Καὶ τοῖς
 18 σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός. Καὶ τῷ
 ΣΠÉΡΜΑΤΙ ΣΟΥ, ὃς ἔστιν Χριστός. τοῦτο δὲ λέγω· δια-
 θήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια
 καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταρ-
 19 γῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία,
 οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας

κεχάρισται ὁ θεός. Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παρα- 19
βάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις ὅτου ἔλθῃ τὸ σπέρμα φῶ
ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι’ ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτουν ὁ δὲ 20
μεσίτης ἐνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἰς ἔστιν. ὁ οὖν νόμος 21
κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν [τοῦ θεοῦ]; μὴ γένοιτο· εἰ γὰρ ἐδόθη
νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὅντως ὃν νόμῳ ἀνήν^τ ἡ
δικαιοσύνη. ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ 22
ἀμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ
δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.

Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμου ἐφρουρούμεθα 23
συνκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.
ῶστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα 24
ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι 25
ὑπὸ παιδαγωγὸν ἐσμεν. Πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ 26
ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὅσοι γὰρ εἰς 27
Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε· οὐκ ἔνι Ιου- 28
δαῖος οὐδὲ Ἐλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι
ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστὲ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦν. εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα 29
ἐστέ, κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι. Λέγω δέ, ο-

ἔστε, κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι. Λέγω δέ, ι
ἔφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἔστιν, οὐδὲν διαφέρει
δούλου κύριος πάντων ὡν, ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἔστι καὶ 2
οἰκονόμους. ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. οὗτος καὶ 3
ἡμεῖς, ὅτε ἡμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἡμεθα
δεδουλωμένοι· ὅτε δὲ ἥλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἔξα- 4
πέστειλεν ὁ θεὸς τὸν νιὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός,
γενόμενον ὑπὸ νόμου, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμου ἐξαγοράσῃ, ἵνα 5
τὴν γιοθεσίαν ἀπολάβωμεν. "Οτι δέ ἔστε νιοί, 6
ἔξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ νιού αὐτοῦ εἰς τὰς
καρδίας ἡμῶν, κράζον Ἀββά ὁ πατήρ. ὥστε οὐκέτι εἰ 7
δούλος ἀλλὰ νιός· εἰ δὲ νιός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ.

Αλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς 8
φύσει μὴ οὖσι θεοῖς· νῦν δὲ γυνότες θεόν, μᾶλλον δὲ 9

γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ
ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οὓς πάλιν ἄνωθεν ὅδουλεύσαι¹
το θέλετε; ημέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ
τι ἔνιαυτούς. φοβοῦμαι ὑμᾶς μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ως ἐγώ, ὅτι κάγω ως ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι
13 ὑμῶν. οὐδέν με ήδικήσατε· οἶδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν
14 τῆς σαρκὸς εὐγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, καὶ τὸν
πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκὶ μου οὐκ ἔξουθενήσατε οὐδὲ
15 ἔξεπτύσατε, ἀλλὰ ως ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθε με, ως
16 Χριστὸν Ἰησοῦν. ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ
γάρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἔξορύξαντες
17 ἐδώκατέ μοι. ὥστε ἔχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν;
18 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν,
19 ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦντε. καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε,
20 καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς, Γεννία² μου,
οὓς πάλιν ὡδίνω μέχρις οὐ μωρφωθῆ³ Χριστὸς ἐν ὑμῖν·
21 ηθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν
φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

22 Δέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμου θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον
23 οὐκ ἀκούετε; γέγραπται γάρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν,
24 ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας· ἀλλ' ὁ
[μὲν] ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγένηται, ὁ δε ἐκ τῆς
25 ἐλευθέρας δι' ἐπαγγελίας. ἄτινα ἐστιν ἀλληγορούμενα·
αὗται γάρ εἰσιν δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὅρους Σινά, εἰς
26 δουλείαν γεννώσα, ἡτις ἐστὶν Ἄγαρ, τὸ δὲ Ἄγαρ⁴ Σινὰ
ὅρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερου-
27 σαλήμ, δουλεύει γάρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς· ἡ δὲ ἄνω
Ιερουσαλήμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἡτις ἐστὶν μήτηρ ἡμῶν·
γέγραπται γάρ

Ἐγέρανθητι, στεῖρα ή οὐ τίκτογε.

ῥήζον καὶ βόνον, ή οὐκ ὡδίνογε.

ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμογ⁵ μᾶλλον ή
τῆς ἔχογες τὸν ἄνδρα.

Γημεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἔσμεν¹. 28
 ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ 29
 πνεῦμα, οὐτως καὶ νῦν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἐκ- 30
 βαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν γίδον αγύτας, οὐ γάρ μὴ
 κληρονομήσει ὁ γίδος τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ γίδος
 τῆς ἐλευθέρας. διό, ἀδελφοί, οὐκ ἔσμεν παιδίσκης τέκνα 31
 ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἡλευθέρωσεν². στήκετε 1
 οὖν καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.—

Ίδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε 2
 Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. μαρτύρομαι δὲ πάλιν 3
 παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλου
 τὸν νόμον ποιῆσαι. κατηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν 4
 νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. ἡμεῖς γάρ πνεύ- 5
 ματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. ἐν γάρ 6
 Χριστῷ [Ἰησοῦ] οὗτε περιτομή τι ἰσχύει οὐτε ἀκροβυστία,
 ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.

³ Ετρέχετε τοῦτον τὸν καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκουψεν ἀλληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ἡ 8
 πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. μικρὰ ζύμη δλον 9
 τὸ φύραμα ζυμοῦ. ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐ
 οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ
 κρίμα, ὅστις ἐὰν ἔσται. ¹⁰ Εγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι 11
 κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον
 τοῦ σταυροῦ. ¹² Οφελούν καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες 12
 ὑμᾶς.

“Υμεῖς γάρ ἐπ’ ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον 13
 μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ διὰ τῆς
 ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις· ὁ γάρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ 14
 πεπλήρωται, ἐν τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σογ ὡς
 σεαγτόν. εἰ· δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέ- 15
 πετε μὴ ὑπ’ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε. ¹⁶ Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέ-
 σητε. ἡ γάρ σάρξ ἐπιθυμεῖ· κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ 17

πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός, ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται,
 18 ὡς μὴ ἂν ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. εἰ δὲ πνεύματι ἄγε-
 19 σθε, οὐκ ἔστε ὑπὸ νόμου. φανερὰ δέ ἔστιν τὰ ἔργα τῆς
 20 σαρκός, ἄτινά ἔστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδω-
 λολατρία, φαρμακία, ἔχθραι, ἔρις, ἕγιος,¹ θυμοί, ἔριθιαι,
 21 διχοστασίαι, αἱρέσεις, φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ δύοια
 τούτοις, ἢ προλέγω ὑμῖν καθὼς ^τ προεῖπον ὅτι οἱ τὰ
 τοιάυτα πράσσοντες βασιλείαν θεού οὐ κληρονομήσουσιν.
 22 ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἔστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη,
 23 μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραῦτης,
 24 ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος. οἱ δὲ τοῦ
 χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἔσταύρωσαν σὺν τοῖς παθή-
 25 μασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

Εἰ ζῶμεν πνεύματι,

26 πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλή-
 λοις προκαλούμενοι, ἀλλήλοις² φθονοῦντες. Ἀδελφοί,
 ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς
 οἱ πνευματικὸν καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραῦ-
 τητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς. Ἀλλήλων
 τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον
 3 τοῦ χριστοῦ. εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἴναι τι μηδὲν ὡς, φρενα-
 4 πατῷ ἑαυτόν· τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω [έκαστος],
 καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει καὶ οὐκ εἰς
 5 τὸν ἔτερον, ἔκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.
 6 Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι
 7 ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς.

Μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ

μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ
 8 θερίσει· ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς
 σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὃ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ
 9 τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. τὸ δὲ καλὸν ποιοῦν-
 τες μὴ ἐνκακώμεν, καιρῷ γὰρ ἵδιῳ θερίσομεν μὴ ἐκλύ-
 10 μενοι. "Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχωμεν, ἔργαζόμεθα τὸ
 ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς
 πίστεως.

20 ἔρεις, ἕγιος,

21 καὶ

22 ἀλλήλους

"Ιδετε Ἀπόστολοις" ύμιν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. 11
 "Οσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκὶ, οὗτοι ἀναγκά- 12
 ζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόχον ὥντα τῷ σταυρῷ τοῦ
 χριστοῦ [Ἰησοῦ]— μὴ διώκωντας οὐδὲ γὰρ οἱ Ἀπόστολοι 13
 μενοῑ αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς
 περιτέμνεσθαι ὥντα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται.
 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ 14
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύ-
 ρωται καγώ κόσμῳ. οὕτε γὰρ περιτομή τι ἔστιν οὕτε 15
 ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. καὶ ὅσοι τῷ κανόνι 16
 τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ
 ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεού.

Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω, ἐγὼ γὰρ 17
 τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

'Η χάρις τοῦ κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ 18
 πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

11 ἡλίκοις

13 περιτεμμένοι

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
θεοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς
2 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πα-
τρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ
4 ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς
5 ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ, προορίσας ἡμᾶς
εἰς νίοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτὸν, κατὰ τὴν εὐδο-
6 κίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος
7 αὐτοῦ ἡς ἔχαριτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ, ἐν φῶ ἔχο-
μεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν
8 τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ
9 ἡς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονή-
σει γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
10 κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ ἦν προέθετο ἐν αὐτῷ εἰς οἰκο-
νομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι
τὰ πάντα ἐν τῷ χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ
11 τῆς γῆς· ἐν αὐτῷ, ἐν φῷ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέν-
τες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν
12 βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς
ἔπαινον δόξης αὐτοῦ τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ χριστῷ.
13 ἐν φῷ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ
εὐαγγελιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν φῷ καὶ πιστεύσαντες,

έσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἀγίῳ, ^{Γ'}¹⁴ ἔστιν ἄρραβῶν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποίησεως, εἰς ἐπαινὸν τῆς δόξης αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο κάγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ¹⁵ ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμε- ¹⁶ νος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ¹⁷ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, ^{Γ'} δόφη¹⁸ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ, πεφωτισμένους τοὺς δόφθαλμοὺς τῆς καρδίας [ὑμῶν] εἰς ¹⁹ τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἔστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐΝ ΤΟῖς ἀγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ²⁰ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἴσχυος αὐτοῦ ἦν ^{Γ'} ἐνήργηκεν²¹ ἐν τῷ χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ καθίσας ἐΝ ΔΕΞΙΩ ΔΥΤΟΥ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἔξουσίας καὶ δυνά- ²² μεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὄνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰώνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μελλοντι· καὶ ²³ πάντα γέπεταζεν γέπο τοὺς πόδας ΔΥΤΟΥ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἔστιν τὸ ²⁴ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου. καὶ ὑμᾶς ὅντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ²⁵ ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν, ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰώνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἀρχοντα τῆς ἔξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθίας· ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ²⁶ ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἡμεθα τέκνα φύσει ὄργης ὡς καὶ οἱ λοιποί·— ὁ δὲ θεὸς πλούσιος ὡν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην ²⁷ αὐτοῦ ἦν ἡγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὅντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς ²⁸ παραπτώμασιν συνεζωποίησεν²⁹ τῷ χριστῷ,— χάριτί ἔστε

6 σεσωσμένοι,— καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς
7 ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὥνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς
8 αἰώσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς
9 χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
10 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως· καὶ τοῦτο
11 οὐκ ἔξι ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἔξι ἔργων, ὥνα μὴ τις
12 καυχήσηται. αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν
13 Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἵς προητοίμαστεν ὁ
θεὸς ὥνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

14 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ, οἱ
15 λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν
16 σαρκὶ χειροποιήτου,— ὅτι ἡτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς
17 Χριστοῦ, ἀπῆλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ
18 ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἀλπίδα μὴ ἔχοντες
19 καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ
20 ποτε ὅντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐΓΓȲC ἐν τῷ αἷματι τοῦ
21 χριστοῦ. Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ὑμῶν, ὁ ποιήσας τὰ
22 ἀμφότερα ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν
23 ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν
24 δόγμασιν καταργήσας, ὥνα τοὺς δύο κτίση ἐν αὐτῷ εἰς ἓν
25 καὶ νὸν ἀνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς
26 ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ ἀπο-
27 κτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐλθὼν εὔηγελίσατο
28 εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἐΓΓȲC·
29 ὅτι δὲ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν
30 ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. Ἀρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι
31 καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἀγίων καὶ οἰκεῖοι
32 τοῦ θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστό-
33 λων καὶ προφητῶν, δύντος ἀκρογωνιαίογ αὐτοῦ Χριστοῦ
34 Ἰησοῦ, ἐν φι πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὕξει
35 εἰς ναὸν ἄγιον ἐν κυρίῳ, ἐν φι καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε
36 εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ χριστοῦ

Ίησοῦν ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἔθνων,— εἴ γε ἡκουόσατε τὴν οἰκο-²
 νομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς,
 [ὅτι] κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς ³
 προέγραψα ἐν ὅλιγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοή-⁴
 σαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ χριστοῦ, ὃ ἐτέραις ⁵
 γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς νιόις τῶν ἄνθρωπων ὡς νῦν
 ἀπεκαλύφθη τοῖς ἄγιοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις
 ἐν πνεύματι, εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύνσωμα ⁶
 καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
 εὐαγγελίου, οὐδὲ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς ⁷
 χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς
 δυνάμεως αὐτοῦ — ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἀγίων ⁸
 ἐδόθη ἡ χάρις αὐτῇ — τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ
 ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ χριστοῦ, καὶ φωτίσαι ⁹ τίς ἡ
 οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν :
 αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι, ἵνα γνωρισθῇ νῦν ¹⁰
 ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἔξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς :
 ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, κατὰ πρόθεσιν ¹¹
 τῶν αἰώνων ἦν ἐποίησεν ἐν τῷ χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ :
 ἥμῶν, ἐν φόνῳ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν ¹²
 πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. Διὸ αὐτοῦμα μὴ ¹³
 ἐνκακεῖν ἐν ταῖς Θλίψεσιν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἢτις ἐστὶν δόξα
 ὑμῶν.

Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου ¹⁴
 πρὸς τὸν πατέρα, ἐξ οὐ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ ¹⁵
 γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης ¹⁶
 αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς
 τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ¹⁷
 ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμε-
 λιωμένοι, ἵνα ἔξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ¹⁸
 ἀγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ ὑψός καὶ βάθος,
 γνῶναι τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ ¹⁹
 χριστοῦ, ἵνα τὸ πληρωθῆτε εἰς ²⁰ πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπεισσοῦν ²¹

ῶν αἰτούμεθα ἡ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργου-
21 μένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ
'Ιησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰώνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ ἀξίως
2 περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἡς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης τα-
3 πεινοφροσύνης καὶ πραντητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνε-
4 χόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν
5 ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης· ἐν
6 σώμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς [καὶ] ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι
7 τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἰς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα·
8 εἰς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων
9 καὶ ἐν πᾶσιν. Ἐν δὲ ἔκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη [ἡ] χάρις κατὰ
10 τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ χριστοῦ. διὸ λέγει

'ΑΝΑΒÀC εἰς ὍΨΟC ήχμαλώτεγcεν αίχμαλωcίαn,
[καὶ] ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώπoιc.

9 τὸ δέ 'ΑΝΕΒΗ τί ἔστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη ^τ εἰς τὰ
10 κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ὁ καταβὰς αὐτός ἔστιν καὶ ὁ
11 ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ
12 πάντα. καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ
13 προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ
14 διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἄγίων εἰς ἔργου
15 διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ, μέχρι
16 κατανήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ
17 τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ νιοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς
18 μέτρον ἥλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ χριστοῦ, ἵνα μηκέτι
19 ὅμεν νήπιοι, κλυδωνίζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ^τ
20 ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐν
21 πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης, ἀληθεύοντες δὲ
22 ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὃς ἔστιν ἡ
23 κεφαλή, Χριστός, ἐξ οὐ πᾶν τὸ σώμα συναρμολογούμενον
24 καὶ συνυβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας
25 κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἔκάστου 'μέρους' τὴν αὔξησιν
τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἔαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

Τοῦτο ὄνυ λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς ¹⁷ περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτωμένοι τῇ διαινοίᾳ ὅντες, ἀπηλλοτριω- ¹⁸ μένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, οἵτινες ἀπηλ- ¹⁹ γηκότες ἔαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἔργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. ‘Υμεῖς δὲ οὐχ οὔτως ²⁰ ἐμάθετε τὸν χριστόν, εἴ γε αὐτὸν ἡκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ²¹ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἔστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, ἀποθέσθαι ²² ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρω- πον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, ἀνανεῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν, καὶ ἐνδύσα- ²³ σθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν ²⁴ δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἔκαστος ²⁵ μετὰ τοῦ πλησίον ἀγύτογ, ὅτι ἔσμεν ἀλλήλων μέλη. ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ²⁶ ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. ²⁷ ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἔργαζόμε- ²⁸ νος ταῖς ^τ χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρεί- αν ἔχοντι. πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ²⁹ ἐκπορεύεσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ ³⁰ πνεῦμα τὸ ἄγιον τοῦ θεοῦ, ἐν φῷ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέ- ραν ἀπολυτρώσεως. πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὅργη καὶ ³¹ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. γίνεσθε [δὲ] εἰς ἀλλήλους χρηστοῖ, εὔσπλαγχνοι, χαρι- ³² ζόμενοι ἔαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ^τ ὑμῖν^τ. γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, ^τ καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἡγάπησεν ² ὑμᾶς καὶ παρέδωκεν ἔαυτὸν ὑπὲρ ^τ ὑμῶν^τ προσφορὰν καὶ θυγίσαν τῷ θεῷ εἰς δομὴν εὐώδίας. ³ Πορνεία ³ δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἡ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν

¹ καθὼς ἔστιν ἀληθεύει, ἐν

²⁸ ἴδιαις

³² ἡμῖν

² ἡμῶν

4 ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἀγίοις, καὶ αἰσχρότης καὶ μωρολογία
 ἡ εὐτραπελία, ἢ οὐκ ἀνήκει, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.
 5 τοῦτο γάρ ἵστε γινώσκοντες ὅτι πᾶς πόρνος ἡ ἀκάθαρτος
 ἡ πλεονέκτης, ὁ ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν
 6 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ. Μῆδεις

7 ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις, διὰ ταῦτα γάρ ἔρχεται ἡ ὄργη
 7 τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς νιὸν τῆς ἀπειθίας. μὴ οὖν γίνεσθε
 8 συνυμέτοχοι αὐτῶν· ἡτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν
 9 κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, ὁ γάρ καρπὸς τοῦ
 φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ,
 10 δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κύριῳ· καὶ μὴ συνκοι-
 11 νωνείτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ
 12 καὶ ἐλέγχετε, τὰ γάρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ’ αὐτῶν αἰσχρόν
 13 ἐστιν καὶ λέγειν· τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς
 14 φανεροῦται, πᾶν γάρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. διὸ
 λέγει

*Ἐγειρε, ὁ καθεύδων,
 καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν,
 καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστός.

15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι
 16 ἀλλ’ ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι
 17 πονηραὶ εἰσιν. διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ
 18 συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου· καὶ μὴ μεθύσκεσθε
 οἴνῳ, ἐν φῶ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι,
 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ^τψαλμοῖς καὶ ὅμιοις καὶ φόδαις πνευμα-
 τικαῖς, ἃδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ,
 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὄνόματι τοῦ κυρίου
 21 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὑποτασσόμενοι
 22 ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. Αἱ γυναῖκες τοῖς
 23 ἰδίοις ἀνδράσιν ^τώς τῷ κυρίῳ, ὅτι Γάνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς
 γυναικὸς ὡς καὶ ὁ χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς
 24 σωτὴρ τοῦ σώματος. ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται
 τῷ χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντὶ,

Οι ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ²⁵
 ἡγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς,
 ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὑδατος ἐν ²⁶
 ρήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, ²⁷
 μὴ ἔχουσαν σπίλου· ἡ ρύτίδα ἡ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα
 ἦ ἄγια καὶ ἅμωμος. οὕτως ὀφείλουσιν [καὶ] οἱ ἄνδρες ἀγα- ²⁸
 πᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ώς τὰ ἑαυτῶν σώματα· ὁ ἀγαπῶν
 τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ, οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ²⁹
 ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσθησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν,
 καθὼς καὶ ὁ χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώμα- ³⁰
 τος αὐτοῦ. ἀντὶ τούτου καταλείψει ἀνθρωπός [τὸν] ³¹
 πατέρα καὶ [τὴν] μητέρα καὶ προσκολληθήσεται
 Γρός τὴν γυναῖκα¹ αγτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς
 σάρκα μίαν. τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω ³²
 εἰς Χριστὸν καὶ [εἰς] τὴν ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ ³³
 καθ' ἓν ἔκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ώς
 ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα. ³⁴ Τὰ εἰ-
 τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν [ἐν κυρίῳ], τοῦτο γάρ
 ἐστιν δίκαιον. τίμα τὸν πατέρα σογ καὶ τὴν μητέρα, ³⁵
 ητις ἐστὶν ἐντολὴ Γράτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ΙΝΑ² εὗρις σοι ³⁶
 γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς Γῆς. Καὶ οἱ ³⁷
 πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε
 αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νογθεσίᾳ Κύριον. ³⁸ Οἱ δοῦλοι,
 ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου
 καὶ τρόμου ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν ώς τῷ χριστῷ,
 μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ώς ἀνθρωπάρεσκοι ἀλλ' ώς δοῦ- ³⁹
 λοι Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θελημα τοῦ θεοῦ, ἐκ ψυχῆς ⁴⁰
 μετ' εὐνοίας δουλεύοντες, ώς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις,
 εἰδότες ὅτι ἔκαστος, ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομί- ⁴¹
 σεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος. Καὶ οἱ ⁴²
 κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπε-
 λήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριος ἐστιν ἐν
 οὐρανοῖς, καὶ προσωπολημψία οὐκ ἐστιν παρ' αὐτῷ.

31 τῇ γυναικὶ

2 πράτη, ἐν ἐπαγγελίᾳ ἵνα

10 Τοῦ λοιποῦ ὁ ἐνδυναμοῦσθε¹ ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει
 11 τῆς ἴσχύος αὐτοῦ. ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ
 12 πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ
 13 διαβόλου· ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν² ἡ πᾶλη πρὸς αἷμα καὶ
 σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἔξουσίας, πρὸς
 14 τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευμα-
 15 τικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. διὰ τοῦτο ἀνα-
 λάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆ-
 ναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἄπαντα κατεργασάμενοι
 16 στῆναι. στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὄσφυν ὑμῶν
 ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυγάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιο-
 17 σύνης, καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ
 18 τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντες
 τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν φῷ δυνήσεσθε πάντα τὰ βελη-
 19 τοῦ πονηροῦ [τὰ] πεπυρωμένα σβέσαι· καὶ τὴν περι-
 κεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν
 20 τοῦ πνεύματος, δέστιν ρῆμα θεοῦ, διὰ πάσης προσ-
 ευχῆς καὶ δεήσεως, προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν
 πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸν ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρ-
 21 τερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἀγίων, καὶ ὑπὲρ
 ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου,
 ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον [τοῦ εὐαγγελίου]
 22 ὑπὲρ οὐν πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσω-
 μαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
 23 Ἶνα δὲ ἡ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς³ τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω,
 πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τύχικος ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ
 24 πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ, ὃν ἔπειμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς
 αὐτὸν τοῦτο ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς
 καρδίας ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ
 24 θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ χάρις μετὰ
 πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν
 ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΘΕΟΣ δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ πᾶσι τοῖς ἀγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσι ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἡ ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ὑμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστώ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν τοῖς πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, μετὰ γὰρ τὴν δέησιν ποιούμενος, ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, πεποιθὼς ἀυτὸ τοῦτο ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ· καθὼς ἐστιν δίκαιον τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνούς μου τῆς χαριτος πάντας ὑμᾶς ὅντας· μάρτυς γάρ μου ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. καὶ τοῦτο προσεύχομαι ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἡτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, πεπληρωμένοι καρπὸν τοῦ δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανερούς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, καὶ τοὺς πλείονας.

νας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λα-
15 λεῖν.

Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνου καὶ ἔριν, τινὲς
16 δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν χριστὸν κηρύσσουσι· οἱ μὲν ἔξ
ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι,
17 οἱ δὲ ἔξ ἑριθίας ^{τὸν χριστὸν} καταγγέλλουσι, οὐχ ἀγνῶς,
18 οἱόμενοι θλίψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. τί γάρ; πλὴν
ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς

καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χάρις· ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι,
19 οἶδα ^{γάρ} ὅτι τοῦτο μοι ἀποβάνεται εἰς σωτηρίαν διὰ
τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ
20 Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν
οὐδενὶ αἰσχυνόθεν· ^{καὶ} ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ως πάν-
τοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου,
21 εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου.

^{Ἐμοὶ} γάρ

22 τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. εἰ δὲ τὸ ζῆν
ἐν σαρκὶ, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου,— καὶ τί αἰρήσομαι^{τί} οὐ
23 γνωρίζω· συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων
εἰς τὸ ἀναλύσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῷ γάρ μᾶλλον
24 κρείσσον, τὸ δὲ ^{ἐπιμένειν} τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς.
25 καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα ὅτι μεγὼ καὶ παραμενὼ πᾶσιν
26 ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα τὸ
καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ
27 τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

Μό-

νον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα
εἴτε ἐλθῶν καὶ ἰδῶν ὑμᾶς εἴτε ἀπῶν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν,
ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιὰς ψυχῆς συναθλοῦντες τῇ
28 πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ
τῶν ἀντικειμένων (ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας,
29 ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ, ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη
τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ
30 καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν), τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες
οἵον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον : ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φροῦρτε, 2 τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ γέν^τ φρονοῦντες, μηδὲν κατ' ἐριθίαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινο- 3 φροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, μὴ τὰ 4 ἑαυτῶν γένεστοι σκοπούντες, ἀλλὰ καὶ τὰ γέτερων ἔκαστοι. τοῦτο^τ φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 5 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἀρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ 6 εἶναι ἵστα θεῷ, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου 7 λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ σχῆματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπή- 8 κοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ^τ ἀλλὰ καὶ ὁ θεὸς 9 αὐτὸν ὑπερύψωσεν, καὶ ἔχαρισατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὄνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάλψῃ τα- 10 ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα τα- 11 γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι ΚΥΡΙΟΣ ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙ- 12 ΣΤΟΣ εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.

“Ωστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ 12 [ώς] ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε, θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν 13 ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας· πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν· ἵνα^τ 14 γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ διωμάτι μέσον ΓΕΝΕΔΑΣ ΣΚΟΛΙΔΑΣ καὶ ΔΙΕΣΤΡΑΜΜÉΝΗΣ, ἐν οἷς φαί- 15 νεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ λόγου ζωῆς ἐπέχοντες, 16 εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. Ἀλλὰ εἰ καὶ σπέν- 17 δομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, 18 χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς 19 χαίρετε καὶ συνχαίρετε μοι.

Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμύθεον ταχέως πέμψαι^τ

20 ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὑψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. οὐδένα
γάρ ἔχω ἴστρον δοτις γησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει,
21 οἱ πάντες γάρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Γριποῦν·
22 τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνου σὺν
23 ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγελιον. Τοῦτον μὲν οὖν
ἔλπιζω πέμψαι ὡς ἀν ἀφίδω τὰ περὶ ἐμὲ ἔξαυτῆς·
24 πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.
25 ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ
συνεργὸν καὶ συνοπτιστὴν μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ
26 λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, ἐπειδὴ
ἐπιποθῶν ἣν πάντας ὑμᾶς [ἰδεῖν], καὶ ἀδημονῶν διότι
27 ἡκούσατε ὅτι ἡσθένησεν. καὶ γὰρ ἡσθένησεν παραπλήσιον
θανάτου ἀλλὰ ὁ θεὸς ἡλέστεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον
28 ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. σπουδαιότερος
οὖν ἐπεμψα αὐτὸν ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε κἀγὼ
29 ἀλυπότερος δ. προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ
30 πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε, ὅτι διὰ
τὸ ἔργον Γκυρίου μέχρι θανάτου ἥγγισεν, παραβολευσά-
μενος τῇ ψυχῇ ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς
πρὸς με λειτουργίας.

¹ Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὄκυρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.—

2 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας,
3 βλέπετε τὴν κατατομήν. ἡμεῖς γάρ ἔσμεν ἡ περιτομή,
οἱ πνεύματι θεοῦ λατρέύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ
4 Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, καίπερ ἐγὼ ἔχων
πεποιθησιγ καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος

5 πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον περιτομῇ ὀκταήμερος,
6 ἐκ γένους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμείν, Ἐβραῖος ἐξ Ἐβραίων,
7 κατὰ νόμου Φαρισαῖος, κατὰ ἔθλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν,
8 κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. Ἀλ-
λὰ ἄτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν χριστὸν
ζημίαν. ἀλλὰ μὲν οὖν γε καὶ ἥγονται πάντα ζημίαν εἴναι

διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου δὶ’ ὃν τὰ πάντα ἔξημιώθην, καὶ ἡγούμαι σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν 9 δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, τοῦ γνῶναι αὐτὸν το καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ θαυμάτῳ αὐτοῦ, εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἔξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν. 11 οὐχ ὅτι ἡδη Ἐλαβον ἡ ἡδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καὶ 12 καταλάβω, ἐφ' φ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ [Ἰησοῦ]. ἀδελφοί, ἔγὼ ἐμαυτὸν Γοῦπω λογίζομαι κατειληφέναι· ἐν 13 δέ, τὰ μὲν ὅπισθι ἐπιλαθανόμενος τοῖς δὲ ἐμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς 14 ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. "Οσοι οὖν 15 τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἔτερως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, 16 τῷ αὐτῷ στοιχεῖν. Συνυμμηταί μου γίνεσθε, 17 ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὗτοι περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς· πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν σὺν πολλά· 18 κις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἔχθρούς τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ, ὃν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὃν ὁ θεὸς 19 ἡ κοιλίᾳ καὶ ἡ δόξη ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, 20 ἐξ οὐ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμ- 21 μορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

"Ωστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ 22 καὶ στέφανός μου, οὗτοις στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπη- τοί^τ. Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην παρα- 23 καλῶ τὸ αὐτὸν φρονεῖν ἐν κυρίῳ. ναι ἐρωτῶ καὶ σέ, 24 γηήσιε Γούνζυγε, συνλαμβάνον αὐταῖς, αἴτιες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ

τῶν λοιπῶν συνεργῶν μον, ὅν τὰ ὄνόματα ἐΝ ΒΙΒΛΩ
 4 ΖΩΗΣ. Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε πάλιν ἐρῶ, +
 5 χαίρετε. τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις.
 6 ὁ κύριος ἐγγύς· μηδὲν μεριμνάτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ
 7 προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετ' εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα
 8 ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ
 9 ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ
 10 τὰ νοῆματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τὸ λοι-
 πόν, ἀδελφοί, ὅσα ἔστιν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια,
 11 ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφῆμα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ
 12 εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἀ καὶ ἐμάθετε καὶ πα-
 13 ρε· ἴθετε καὶ ἡκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πρά-
 στετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
 14 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἥδη ποτὲ ἀνεθά-
 λετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε ἡκαι-
 15 ρεῖσθε δέ. οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω, ἐγὼ γὰρ ἔμαθον
 16 ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρκης εἶναι· οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα
 17 καὶ περιστενεῖν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ
 18 χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περιστενεῖν καὶ ὑστερεῖσθαι·
 19 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. πλὴν καλῶς ἐποιή-
 20 σατε συνκοινωνήσαντές μον τῇ θλίψει. οἴδατε δὲ καὶ
 21 ὑμεῖς, Φιλιππῆσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε
 22 ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώη-
 23 σεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰς μὴ ὑμεῖς μόνοι,
 24 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἄπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν
 25 μοι ἐπέμψατε. οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ
 26 τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. ἀπέχω
 27 δὲ πάντα καὶ περιστενεύω· πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ
 28 Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, δΟΜΗΝ ΕΓΩΔΙΑC, θυσίαν
 29 δεκτήν, εὐάρεστον τῷ θεῷ. ὁ δὲ θεός μου πληρώσει
 30 πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλούτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν
 31 Χριστῷ Ἰησοῦ. τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα
 εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

32 Ἀσπάσασθε πάντα ἄγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπά-

ζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί· ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες ²²
οἱ ἄγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύ- ²³
ματος ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
2 θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἄγίοις
3 καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
4 ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν.

5 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
6 [Χριστοῦ] πάντοτε ἐπερὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, ἀκούσαντες
7 τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην [ἥν
8 ἔχετε] εἰς πάντας τοὺς ἄγίους διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκει-
9 μένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἥν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ
10 τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς
11 καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστὶν καρποφορούμενον καὶ αὐξανό-
12 μενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἣς ἡμέρας ἡκούσατε καὶ
13 ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· καθὼς ἐμά-
14 θετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὃς
15 ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ἡμῶν διάκονος τοῦ χριστοῦ, ὁ καὶ
16 δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. Διὰ
17 τούτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἣς ἡμέρας ἡκούσαμεν, οὐ πανόμεθα
18 ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε
19 τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ
20 καὶ συνέσει πνευματικῇ, περιπατῆσαι ἀξίως τοῦ κυρίου
21 εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφο-
22 ροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, ἐν
23 πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης
24 αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς,
25 εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς· εἰς τὴν

μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἀγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς ἐρύσατο 13
 ἡμᾶς ἐκ τῆς ἔξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς
 τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν φῶ [ἔχομεν] 14
 τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν· ὃς ἐστιν 15
 εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀօράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως,
 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῷ
 τῆς γῆς, τὰ ὄρατα καὶ τὰ ἀօρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε
 κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἔξουσίαι· τὰ πάντα δὶ αὐτοῦ
 καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτισται· καὶ αὐτὸς ἐστιν πρὸ πάντων 17
 καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, καὶ αὐτὸς ἐστιν 18
 ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὃς ἐστιν [ἡ]
 ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν
 αὐτὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῷ εὑδόκησεν πᾶν τὸ πλήρω- 19
 μα κατοικῆσαι καὶ δὶ αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα 20
 εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ
 αὐτοῦ, [δὶ αὐτοῦ] εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς
 οὐρανοῖς· καὶ ὑμᾶς ποτὲ ὅντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ 21
 ἔχθροὺς τῇ διαινοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς,— νυνὶ 22
 δὲ [ἀποκατῆλλαξεν] ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ
 τοῦ θαάτου,— παραστῆσαι ὑμᾶς ἀγίους καὶ ἀμώμους
 καὶ ἀνεγκλήτους κατευώπιον αὐτοῦ, εἴ γε ἐπιμένετε τῇ 23
 πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἔδραιοι καὶ μὴ μετακινούμενοι
 ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὐ ηκούσατε, τοῦ κη-
 ρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὐ
 ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀντα- 24
 μαπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν Θίψεων τοῦ χριστοῦ ἐν
 τῇ σαρκὶ μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστιν ἡ ἐκ-
 κλησία, ἡς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκουμέναν 25
 τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσά μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν
 λόγον τοῦ θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ 26
 τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν,— γῦν δὲ ἐφανερώθη
 τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ, οἷς ηθελησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ 27

πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
 28 ὅ ἐστιν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης ὃν ἡμεῖς
 καταγγέλλομεν κουθετοῦντες πάντα ἀνθρωπον καὶ διδά-
 σκούτες πάντα ἀνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστή-
 29 σωμεν πάντα ἀνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ· εἰς ὃ καὶ
 κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνερ-
 γούμενην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει. Θελω γάρ ὑμᾶς
 εἰδέναι ηλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν
 Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἔόρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν
 2 σαρκὶ, ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συνβιβα-
 σθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας
 τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ,
 3 Χριστοῦ, ἐν φῧ εἰσὶν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας
 4 καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. Τοῦτο λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς
 5 παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. εἰ γάρ καὶ τῇ σαρκὶ
 ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ
 βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν
 πίστεως ὑμῶν.

6 'Ως οὖν παρελάβετε τὸν χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον,
 7 ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι
 ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, πε-
 8 ριστεύοντες [ἐν αὐτῇ] ἐν εὐχαριστίᾳ. Βλέ-
 πετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφί-
 ας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώ-
 πων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν
 9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος
 το σωματικῶς, καὶ ἔστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὃς ἔστιν
 10 ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἔξουσίας, ἐν φῷ καὶ περιε-
 τμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ
 σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ χριστοῦ,
 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν φῷ καὶ συνη-
 γέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνέργειας τοῦ θεοῦ τοῦ
 13 ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὅμ-

τας τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὁ νῦν ἡμῶν¹⁴ χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, ἔξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν¹⁵ χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίου ἡμῶν,¹⁶ καὶ αὐτὸς ἡρκεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸς τῷ σταυρῷ ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἔξουσίας ἐδειγμάτισεν¹⁷ ἐν παρρησίᾳ θριαμβεύσας αὐτὰς ἐν αὐτῷ. Μὴ¹⁸

οὖν τις ὁ νῦν κρινέτω ἐν βρώσει [καὶ] ἐν πόσει ἡ ἐν μέρει ἑօρτῆς ἡ νεομηνίας ἡ σαββάτῳ, [ἄ] ἐστιν σκιὰ¹⁹ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ χριστοῦ. μηδεὶς²⁰ ὁ νῦν καταβραβεύετω [θέλων] ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἢ ἑόρακεν ἐμβατεύων²¹, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ οὐ κρατῶν²² τὴν κεφαλήν, ἐξ οὐ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ.

Ἐτὶ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ²³ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε Μὴ²⁴ ἄψῃ²⁵ μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃς, [ἄ] ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν²⁶ τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; ἄτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σο-²⁷ φίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ [καὶ] ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός²⁸.

Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ χριστῷ, τὰ²⁹ ἄνω ζητεῖτε, οὐ δέ χριστός ἐστιν ἐν Δεζίδι τοῦ θεοῦ³⁰ καθήμενος· τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, 2 απεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ³¹ χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· ὅταν δέ χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ⁴ τοῦ³² ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν,⁵ ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν⁶ ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρία, δι' ἣ ἔρχεται ἡ ὄργη τοῦ θεοῦ·

¹³ ἡμᾶς | αὐτῷ, χαρισάμενος.....ἡμῖν 16 ἡ 17 δ 18 †...† 23 †...† 4 ὑμῶν

7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε ὅτε ἔζητε ἐν
8 τούτοις· νῦν δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν,
θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ
9 στόματος ὑμῶν· μὴ ψεύδεσθε εἰς ἄλληλους· ἀπεκ-
δυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεις
10 αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσαμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς
11 ἐπίγνωσιν κατ’ εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, ὃπου
οὐκ ἔνι "Ἐλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία,
βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ πάντα καὶ
12 ἐν πᾶσιν Χριστός.

"Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλε-

κτοὶ τοῦ θεοῦ, ἁγιοι καὶ ἡγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρ-
μοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραῦτητα, μακρο-
13 θυμίαν, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς
ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν· καθὼς καὶ ὁ "κύριος"
14 ἔχαριστα ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς· ἐπὶ πάσι δὲ τούτοις
15 τὴν ἀγάπην, ὃ ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. καὶ ἡ
εἰρήνη τοῦ χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,
16 εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν [ἔνι] σώματι· καὶ εὐχάριστοι
17 γίνεσθε. ὁ λόγος τοῦ "χριστοῦ" ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν
πλουσίως ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νοοθετοῦντες
18 ἑαυτοὺς ψαλμοῖς, ὕμνοις, ὡδαῖς πνευματικαῖς ἐν ἡχάριτι,
19 ἄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ· καὶ πᾶν ὅτι
20 ἔαν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἡ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου
"Ιησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

21 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν
22 ἐν κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ
23 πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε

τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα, τοῦτο γάρ εὐάρεστόν ἐστιν
21 ἐν κυρίῳ. Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν,
22 ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ

23 πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν "δόφθαλμο-
δουλίαις", ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότητι καρδίας,
φοβούμενοι τὸν κύριον. ὁ ἔαν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργά-

ζεσθε, ως τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, εἰδότες ὅτι ἀπὸ 24 κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· ὁ γὰρ ἀδικῶν κομίστεται 25 ὁ ἡδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία. Οἱ κύριοι, οἱ τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἴστοργα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ 2 ἐν εὐχαριστίᾳ, προσευχόμενοι ἂμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα 3 ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ χριστοῦ, δι’ ὃ καὶ δέδεμαι, ἵνα φανερώσω αὐτὸν 4 ὡς δεῖ μὲ λαλῆσαι. Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς 5 ἔξω, τὸν καυρὸν ἔξαγοραζόμενοι, ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε 6 ἐν χάριτι, ἀλλατὶ ἡρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐν 7 ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

Τὰ κατ’ ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τύχικος ὁ ἀγαπητὸς, 8 ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, ὃν ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸν τοῦτο ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, σὺν 9 Ὄντσιμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὃς ἔστιν ἐξ ὑμῶν πάντα ὑμῖν γνωρίσουσιν τὰ ὅδε.

Ἄσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναυχμάλωτός μου, οὗ καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, (περὶ οὐδὲν ἐλάβετε ἐντολάς, ἐὰν ἐλθῃ πρὸς ὑμᾶς δέξασθε αὐτόν,) καὶ Ἰησοῦς 11 ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἵ δοντες ἐκ περιτομῆς, οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς 12 ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦν, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν 13 καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἱερᾷ Πόλει. ἀσπάζεται 14 ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἱατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νύμφαν καὶ 15

ι6 τὴν κατ' οἶκον αὐτῆς ἐκκλησίαν. καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ
παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδι-
κέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα
17 καὶ ὑμεῖς ἀναγνώτε. καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ Βλέπε τὴν
διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μημονεύετέ
μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΔΟΥΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΘΕΟΣ τῇ εκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ.

Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν καινείαν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ὑμῶν, ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑμῶν, εἰδότες, ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ [τοῦ] θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, διτὶ τὸ εὐαγγέλιον ὑμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῆ, καθὼς οἴδατε οἵοι ἐγενήθημεν τὸ ὑμῖν δι' ὑμᾶς· καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ὑμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῆ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἀγίου, ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τὸ τύπον πᾶσιν τοῖς πιστεύοντις ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. ἀφ' ὑμῶν γάρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλ' ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ὑμᾶς λαλεῖν τι· αὐτὸι γάρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγελλουσιν ὅποιαν. εἰσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντες καὶ ἀληθινῷ, καὶ ἀναμένειν τὸν οὐδὲν τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, διν ἦγειρεν ἐκ [τῶν] νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ρύσθιμον ὑμᾶς ἐκ τῆς ὄργῆς τῆς ἐρχομένης.

1 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν ἐσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς
 2 ὑμᾶς ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέν-
 τες καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ
 3 θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν
 4 πολλῷ ἀγώνι. ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης
 5 οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ, ἀλλὰ καθὼς δεδοκι-
 μάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὗτως
 6 λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ θεῷ τῷ
 7 ΔΟΚΙΜΑΖΟΝΤΙ τὰς καρδίας ἡμῶν. οὕτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ
 8 κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὕτε προφάσει πλεο-
 9 νεξίᾳς, θεὸς μάρτυς, οὕτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν,
 10 οὕτε ἀφ' ὑμῶν οὕτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι
 11 ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· ἀλλὰ ἐγενήθημεν νήπιοι ἐν μέσῳ
 12 ὑμῶν, ὡς ἐώς τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα· οὗτως
 13 διειρόμενοι ὑμῶν ηὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ
 εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι
 14 ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε· μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν
 κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· μνκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζό-
 μενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς
 15 τὸν ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός,
 16 ὡς ὀσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν
 17 ἐγενήθημεν, καθάπερ οἴδατε ὡς ἔνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς
 18 πατήρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθού-
 μενοι καὶ μαρτυρόμενοι, εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ
 19 θεοῦ τοῦ 'καλοῦντος' ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ
 δόξαν.

20 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδια-
 λείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ
 θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἀληθῶς
 21 ἐστὶν λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύ-
 22 ουσιν. ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκ-
 23 κλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ
 'Ιησοῦ, διὰ τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἱδίων

συμφυλετῶν καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, τῶν καὶ 15 τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας καὶ ήμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, κωλυόντων ήμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λα- 16 λῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπτηρῶδαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε. Ἄφθασεν¹ δὲ ἐπ’ αὐτοὺς η ὄργη εἰς τέλος.

‘Ημεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ’ ὑμῶν πρὸς 17 καιρὸν ὥρας, προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδά- σαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἵδειν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. διότι ηθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος 18 καὶ ἄπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ήμᾶς ὁ Σατανᾶς. τίς 19 γάρ ήμῶν ἐλπὶς ἡ χαρὰ ἡ στέφανος καυχήσεως — ἡ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς — ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ήμῶν Ἰησοῦν ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; ὑμεῖς γάρ ἐστε η δόξα ήμῶν καὶ η 20 χαρά.

Διὸ μηκέτι στέγοντες ηὐδοκήσαμεν 1 καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμό- 2 θεον, τὸν ἀδελφὸν ήμῶν καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ² ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρα- 3 καλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν τὸ μηδένα σαίνεσθαι 4 ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτὸι γάρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· καὶ γάρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν 5 διὰ τοῦτο κάγῳ μηκέτι στέγων ἐπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν³, μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ 6 εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ήμῶν. Ἀρτὶ δὲ ἐλθόντος 7 Τιμοθέου πρὸς ήμᾶς ἀφ’ ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ήμῶν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνεῖαν ήμῶν ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιποθοῦντες ήμᾶς ἵδειν καθάπερ καὶ ήμεῖς ὑμᾶς, διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, 8 ἐφ’ ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ήμῶν διὰ τῆς πίστεως, ὅτι νῦν ζῶμεν ἐάν ήμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γάρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ

¹ Ἅφθασεν

² συντριψτὸν [τοῦ θεοῦ]

³ ὑμῶν πίστιν

υμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἢ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν
 10 τοῦ θεοῦ ἡμῶν, συκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεό-
 μενοι εἰς τὸ ἴδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ
 11 ὑστέρηματα τῆς πίστεως ὑμῶν; Αὐτὸς δὲ ὁ
 12 θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατευ-
 13 θύναι τὴν ὄδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεο-
 νάσαι καὶ περιστεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς
 14 πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν
 τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ
 15 καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 μετὰ πάντων τῶν ἀγίων αὐτοῦ.¹

1 [Λοιπόν], ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦ-
 μεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, [ἴνα] καθὼς παρελάβετε παρ' ἡ-
 2 μῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ,
 3 καθὼς καὶ περιπατεῖτε,— ἵνα περιστεύητε μᾶλλον. οἴδατε
 γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου
 4 Ἰησοῦ.

Τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ θεοῦ,
 5 ὁ ἀγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας,
 6 εἰδέναι ἔκαστον ὑμῶν τὸ ἕαυτοῦ σκενὸς κτᾶσθαι ἐν ἀγι-
 7 σμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ
 8 ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν, τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ
 πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι
 9 ἔκδικος Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προεί-
 το παμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. οὐ γὰρ ἐκάλεστε ἡμᾶς ὁ
 10 θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ' ἐν ἀγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἀθε-
 11 τῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν διδόντα τὸ
 12 πνεῦμα ἀγύτογ τὸ ἄγιον εἰς γόμας.

Περὶ δὲ
 13 τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν, αὐτοὶ
 γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους.
 14 καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸς εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς [τοὺς] ἐν
 15 δῃ τῇ Μακεδονίᾳ. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς,
 16 ἀδελφοί, περιστεύειν μᾶλλον,¹ καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχά-
 17 ζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς χερσὶν

13 ἀμέμπτως | ἀμήν.

1 Δοιπόν οὖν

συμφυλετῶν καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, τῶν καὶ ¹⁵ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας καὶ ήμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, κωλυόντων ήμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λα-¹⁶ λῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρώσαι αὐτῶν τὰς ἀλητίας πάντοτε. ἕφθασεν¹ δὲ ἐπ’ αὐτοὺς η ὄργη εἰς τέλος.

‘Ημεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ’ ὑμῶν πρὸς ¹⁷ καιρὸν ὥρας, προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδά- σαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἵδειν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. διότι ηθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος ¹⁸ καὶ ἄπαξ καὶ δις, καὶ ἐνέκοψεν ημᾶς ὁ Σατανᾶς. τίς ¹⁹ γάρ ημῶν ἐλπὶς ἡ χαρὰ ἡ στέφανος καυχήσεως — ἡ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς — ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ημῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; ὑμεῖς γάρ ἐστε η δόξα ημῶν καὶ η χαρά.

Διὸ μηκέτι στέγοντες ηὐδοκήσαμεν ² καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμό-² θεον, τὸν ἀδελφὸν ημῶν καὶ Γδάκονον τοῦ θεοῦ³ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρα- καλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν τὸ μηδένα σαίνεσθαι ³ ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτὸι γάρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· καὶ γάρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγουμεν ὑμῖν ⁴ ὅτι μέλλομεν θλίψεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. διὰ τοῦτο κάγω μηκέτι στέγων ἔπειμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν ⁵ πίστιν ὑμῶν, μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ημῶν. “Ἄρτι δὲ ἐλθόντος σ Τιμοθέου πρὸς ημᾶς ἀφ’ ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ημῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ημῶν ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιποθούντες ημᾶς ἵδειν καθάπερ καὶ ημεῖς ὑμᾶς, διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ⁷ ἐφ’ ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ημῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. ⁸ τίνα γάρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ⁹

16 ἕφθασεν

2 συναργὸν [τοῦ θεοῦ]

5 ὑμῶν πίστιν

νῦμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἢ χαίρομεν δι’ ὑμᾶς ἔμπροσθεν
 10 τοῦ θεοῦ νῦμῶν, νυκτὸς καὶ νύμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεό-
 μενοι εἰς τὸ ἰδεῖν νῦμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ
 11 ὑστερήματα τῆς πίστεως νῦμῶν; Αὐτὸς δὲ ὁ
 θεὸς καὶ πατὴρ νῦμῶν καὶ ὁ κύριος νῦμῶν Ἰησοῦς κατευ-
 12 θύναι τὴν ὄδδον νῦμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεο-
 νάσαι καὶ περιστεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς
 13 πάντας, καθάπερ καὶ νύμεις εἰς ὑμᾶς, εἰς τὸ στηρίξαι νῦμῶν
 τὰς καρδίας ἀμέμπτους¹ ἐν ἀγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ
 καὶ πατρὸς νῦμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου νῦμῶν· Ἰησοῦν
 μετὰ πάντων τῶν ἀγίων αὐτοῦ.²

1 [Δοιπόν], ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦ-
 μεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, [ἴνα] καθὼς παρελάβετε παρ’ ἡ-
 μῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ,
 2 καθὼς καὶ περιπατεῖτε,— ἵνα περιστεύητε μᾶλλον. οἴδατε
 γάρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου
 3 Ἰησοῦν. Τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ,
 ὁ ἀγιασμὸς νῦμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας,
 4 εἰδέναι ἕκαστον νῦμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἀγια-
 5 σμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ
 6 ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν, τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ
 πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι
 7 ἔκδικος Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προεί-
 παμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. οὐ γάρ ἐκάλεσεν νῦμᾶς ὁ
 8 θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ’ ἐν ἀγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἀθε-
 9 τῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν διδόντα τὸ
 πνεῦμα αὕτοῦ τὸ ἄγιον εἰς γόμας. Περὶ δὲ

τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν, αὐτοὶ
 γάρ νύμεις θεοδιδάκτοι ἔστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους.
 10 καὶ γάρ ποιεῖτε αὐτὸς εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς [τοὺς] ἐν
 ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς,
 11 ἀδελφοί, περιστεύειν μᾶλλον,¹ καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχά-
 12 ζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς χερσὶν

13 ἀμέμπτως | ἀμήν.

1 Δοιπόν οὖν

ύμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν, ἵνα περιπατήτε εὐσχη-¹²
μόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

Οὐ θελομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν ¹³
κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ
ἔχοντες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν ¹⁴
καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ
Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν ¹⁵
λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς
τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμη-¹⁶
θέντας· ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ¹⁷
ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ, καταβήσεται ἀπ’ οὐ-
ρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον,
ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἀμα σὺν αὐτοῖς ¹⁸
ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς
ἄέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. ^{Ωστε} ¹⁹
παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ ¹
χρείαν ἔχετε ὑμῶν γράφεσθαι, αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ²
ὅτι ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται.
ὅταν ³ λέγωσιν Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἴφνι-
διος αὐτοῖς ἐπίσταται ὅλεθρος ὥσπερ ἡ ὥδην τῇ ἐν
γαστρὶ ἔχονσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. ὑμεῖς δὲ, ἀδελ-⁴
φοί, οὐκ ἔστε ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς "κλέπτας"
καταλάβῃ, πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἔστε καὶ υἱοὶ ⁵
ἡμέρας. Οὐκ ἔσμεν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· ἂρα οὖν μὴ ⁶
καθεύδωμεν ὡς οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν.
οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδονται, καὶ οἱ μεθυσκό-⁷
μενοις νυκτὸς μεθύουσιν· ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὅντες νήφωμεν, ⁸
ἐΝΔΥCÁMENOI θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικε-
φαλαίαν ἐλπίδα CΩΤΗΡÍAC· ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς⁹
εἰς ὄργην ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ], τοῦ ἀποθανόντος ἡ περὶ ἡμῶν ¹⁰
ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἀμα σὺν αὐτῷ ζῆσω-

3 δὲ

4 κλέπτης

9 ὁ θεὸς ἡμᾶς

10 ὑπὲρ

- 21 μεν. Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν
ἔνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.
- 22 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας
ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας
23 ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸνς ὑπερεκπερισσοῦν¹ ἐν ἀγάπῃ διὰ
24 τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρήνηνετε ἐν ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦμεν
δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε
τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε
25 πρὸς πάντας. ὅρατε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀπο-
δῷ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε² εἰς ἀλλήλους καὶ
26 εἰς πάντας. Πάντοτε χαίρετε, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε,
27 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γάρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ
28 Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε, προφητείας μὴ
29 ἔξουθενεῖτε· πάντα [δὲ] δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε,
30 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ
31 ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγίασαι ὑμᾶς ὀλοτελεῖς, καὶ ὀλόκληρον
ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν
32 τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη.
33 πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.
- 34 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε [καὶ] περὶ ἡμῶν.
- 35 Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι
36 ἀγίῳ. Ἐνορκίζω³ ὑμᾶς τὸν κύριον ἀναγνωσθῆναι τὴν
ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς⁴ ἀδελφοῖς.
- 37 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

13 ὑπερεκπερισσῶς

25 καὶ

27 ἀγίους

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΛΟΥΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΘΕΟΣ τῇ
ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ
Ἰησοῦ Χριστῷ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστεῖν δόφειλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, 3
ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἔστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει η πίστις
ὑμῶν καὶ πλεοράζει η ἀγάπη ἐνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν
εἰς ἀλλήλους, ὥστε αὐτοὺς ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν 4
ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ
πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν
αἱς Γάνεχεσθε¹, ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς 5
τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ης
καὶ πάσχετε, εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς 6
θλίψουσιν ὑμᾶς θλίψιν καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν
μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ
μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος 8
ἘΚΔΙΚΗΣΙΝ τοῖς μὴ εἰδόσι θεόν καὶ τοῖς μὴ γέπακού-
ογίσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, οἵτινες δίκην 9
τίσουσιν ὅλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου
καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἱσχύος αγύτογ, ὅταν ἔλθῃ ο
ἐνδοξασθήναι ἐν τοῖς ἀγίοις αγύτογ καὶ θαγμασθήναι
ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη² τὸ μαρτύριον
ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Εἰς ὁ καὶ 11
προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἄξιωσῃ τῆς
κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγα-

12 θωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, ὅπως ἐνδοξασθῇ
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν γῆν, καὶ ὑμεῖς
ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

1 ‘Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ
κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς
2 ἐπ’ αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νὸς
μηδὲ θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε
3 δι’ ἐπιστολῆς ὡς δι’ ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ
4 κυρίου.’ μή τις ὑμᾶς ἔξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον
5 ὅτι ἔαν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρώτον καὶ ἀποκαλυφθῇ
6 ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ νὺν τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντε-
κείμενος καὶ γέραιρος ἕπειτα ἐνέργειας τοῦ θεοῦ
7 καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἐαυτὸν ὅτι ἔστιν θεός—. Οὐ
8 μηδημονεύετε ὅτι ἔτι ὅν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;
9 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν
10 ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ· τὸ γὰρ μυστήριον ἥδη ἐνέργειται τῆς
11 ἀνομίας· μόνον ὁ κατέχων ἀρτί ἔως ἐκ μέσου γένηται.
12 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ δόνομος, ὃν ὁ κύριος [Ἰη-
13 σοῦς] ἀνελεῖται τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ
14 καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, οὐ
15 ἐστὶν ἡ παρουσία κατ’ ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ
16 δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους καὶ ἐν πάσῃ
17 ἀπάγῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ’ ὅν τὴν ἀγάπην
18 τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς· καὶ
19 διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ
20 πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, ἵνα κριθῶσιν ‘πάντες’ οἱ μὴ
21 πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὑδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ.

22 ‘Ημεῖς δὲ ὁφειλομενοι εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε
23 περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι γύπο Κύριογ, ὅτι εἴ-
λατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ’ ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ
24 πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΡΟΠΩΣ πάλαι ὁ θεὸς ¹
λαλήσας τοῖς πατράσιων ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου ²
τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν
κληρονόμου πάντων, δι' οὐ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας· ὃς ³
ῶν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως
αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ρήματι τῆς δυνάμεως αὐ-
τοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἀμαρτιῶν ποιησάμενος ἐκάθισεν ἐν
δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσούτῳ κρείττων ⁴
γενούμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς
κεκληρονόμηκεν δονομα. Τίνι γὰρ εἰπένι ποτε ⁵
τῶν ἀγγέλων

Υἱός μογ εἶ σύ, ἐγὼ σύμερον γεγέννηκά σε,
καὶ πάλι

Ἐγὼ ἔσομαι αὕτῳ εἰς πατέρα, καὶ αὕτῳ ἔσται
μοι εἰς γίόν;
ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκου- ⁶
μένην, λέγει

Καὶ προσκυνησάτωσαν αὕτῳ πάντες ἀγρελοι
θεοῦ.

καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει

‘Ο ποιῶν τοὺς ἀγρέλογς αὕτοῦ πνεύματα,
καὶ τοὺς λειτογρογς αὕτοῦ πυρὸς φλόγα·
πρὸς δὲ τὸν υἱόν

7

8

‘Ο θρόνος Γεωγ δ θεός εἰς τὸν αἰώνα [τοῦ αἰώνος],
καὶ ἡ βάσις τῆς εὐθύτητος βάσις τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ’.

9 Ηγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσχας ἀνομίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεός, ὁ θεός σογ, Ἐλαῖον
ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σογ-

καὶ

Σὺ κατ’ ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,
καὶ ἐργα τῶν χειρῶν σού εἰσιν οἱ οὐρανοί·

11 αὗτοὶ ἀπολογοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις·
καὶ πάντες ὡς ἴματιον παλαιωθήσονται,
12 καὶ ὥσει περιβόλαιον ἐλίσεις αὗτούς,
ὡς ἴματιον καὶ ἀλλαγήσονται·
σὺ δὲ ὁ αὕτος εἶ, καὶ τὰ ἔτη σογ οὐκ ἐκλεί-
ψογσιν.

13 πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε

Κάθογ ἐκ Δεξιῶν μογ

ἔως ἀν θῶ τοὺς ἔχθρούς σογ γύπτοπόδιον τῶν
ποδῶν σογ;

14 οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν
ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτη-
ρίαν;

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν

2 ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μή ποτε παραρυθμεῖν. εἰ γὰρ
ὁ δι’ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα
παράβασις καὶ παρακοὴ ἐλαφεῖν ἔνδικον μισθαποδοσίαν,
3 πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτη-
ρίας, ἦτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου,
4 ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, συνεπιμαρ-
τυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείους τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις
δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἀγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν
αὐτοῦ θελησιν; .

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μελ-
6 λουσαν, περὶ ἣς λαλοῦμεν διεμαρτύρατο δέ πού τις

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΔΟΥΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΘΕΟΣ τῇ εκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ.

Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν μνείαν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ὑμῶν, ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ 3 κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑμῶν, εἰδότες, ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ [τοῦ] 4 θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ὑμῶν οὐκ ἔγειρον, τὴν ἐγενήθημεν τὸν δι' ὑμᾶς· καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ὑμῶν 6 ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν Θλίψει πολλῆ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἀγίου, ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τὸν τύπον πᾶσιν τοῖς πιστεύοντισι ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. ἀφ' ὑμῶν γάρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου 8 οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλ' ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ὑμᾶς λαλεῖν τι αὐτοὶ γάρ περὶ ὑμῶν⁹, ἀπαγγέλλοντισι ὅποιαν εἰσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἡγειρεν ἐκ [τῶν] νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥύσμενον ὑμᾶς ἐκ τῆς ὄργῆς τῆς ἐρχομένης.

1 Αύτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἰσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς
 2 ὑμᾶς ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέν-
 τες καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ
 3 θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν
 4 πολλῷ ἀγώνι. ή γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης
 5 οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ, ἀλλὰ καθὼς δεδοκι-
 μάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὗτως
 6 λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ θεῷ τῷ
 7 δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. οὕτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ
 8 κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὕτε προφάσει πλεο-
 9 νεξίᾳς, θεὸς μάρτυς, οὕτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν,
 10 οὕτε ἀφ' ὑμῶν οὕτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι
 11 ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· ἀλλὰ ἐγενήθημεν νήπιοι ἐν μέσῳ
 12 ὑμῶν, ὡς ἐών τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα· οὕτως
 13 ὅμειρόμενοι ὑμῶν ηὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ
 14 εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι
 15 ἀγαπητοὶ ήμιν ἐγενήθητε· μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν
 16 κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· μυκτὸς καὶ ημέρας ἐργαζό-
 17 μενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς
 18 τοῦ ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός,
 19 ὡς ὀσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν
 20 ἐγενήθημεν, καθάπερ οἴδατε ὡς ἔνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς
 21 πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθού-
 22 μενοι καὶ μαρτυρόμενοι, εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ
 23 θεοῦ τοῦ Γαλοῦντος¹ ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ
 24 δόξαν.

25 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδια-
 26 λείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ
 27 θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἀληθῶς
 28 ἐστὶν λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύ-
 29 ουσιν. ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκ-
 30 κλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ
 31 Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων

12 καλέσατος

συμφυλετῶν καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, κωλυσόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λα-¹⁶ λῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε. ἕφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὄργὴ εἰς τέλος.

Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς τὴν καιρὸν ὥρας, προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. διότι ἡθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος τοῖς καὶ ἄπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς. τίς γάρ ἡμῶν ἐλπὶς ἦταν ἡ χαρὰ ἡ στέφανος καυχήσεως — ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς — ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; ὑμεῖς γάρ ἔστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.

Διὸ μηκέτι στέγοντες ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ¹ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν τὸ μηδένα σαίνεσθαι εἰς ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτὸν γάρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· καὶ γάρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἥμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μελλομενοί θλίψεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. διὰ τοῦτο κάγω μηκέτι στέγων ἔπειρψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν², μή πως ἔπειρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. Ἀρτὶ δὲ ἐλθόντος τοῦ Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνεῖαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, ὅτι νῦν ὅμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. τίνα γάρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ

¹⁶ ἔφθακεν

² συνεργὸν [τοῦ θεοῦ]

⁵ ὑμῶν πίστιν

νῦμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἢ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν
τοῦ θεοῦ νῦμῶν, νυκτὸς καὶ νῆμέρας ὑπερεκπειριστοῦ δεό-
μενοι εἰς τὸ ἰδεῖν νῦμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ
ὑστέρηματα τῆς πίστεως νῦμῶν; Αὐτὸς δὲ ὁ
θεὸς καὶ πατὴρ νῦμῶν καὶ ὁ κύριος νῦμῶν Ἰησοῦς κατευ-
θύναι τὴν ὄδον νῦμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεο-
νάσαι καὶ περιστεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς
πάντας, καθάπερ καὶ νῆμεῖς εἰς ὑμᾶς, εἰς τὸ στηρίξαι νῦμῶν
τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ
καὶ πατρὸς νῦμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου νῦμῶν· Ἰησοῦ
μετὰ πάντων τῶν ἀγίων αὐτοῦ.^Γ

1 Γλοιπόν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦ-
μεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, [ἴνα] καθὼς παρελάβετε παρ' ἡ-
μῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ,
2 καθὼς καὶ περιπατεῖτε, — ἵνα περιστεύητε μᾶλλον. οἴδατε
γάρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου
3 Ἰησοῦν. Τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ,
 ὅ ἀγιασμὸς νῦμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας,
4 εἰδέναι ἔκαστον νῦμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἀγι-
5 σμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ
6 ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν, τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ
πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι
7 ἙΚΔΙΚΟΣ ΚÝΡΙΟΣ περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προεί-
τη παμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. οὐ γάρ ἐκάλεσεν νῆμᾶς ὁ
8 θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ' ἐν ἀγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἀθε-
9 τῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν ΔΙΔÓΝΤΑ τὸ
πνεῦμα αγύτογ τὸ ἀγιον εἰς γῆμᾶς. Περὶ δὲ

τῆς φιλαδελφίας οὐ χρέαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν, αὐτοὶ
γάρ νῆμεῖς θεοδίδακτοί ἔστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους.
10 καὶ γάρ ποιεῖτε αὐτὸς εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς [τοὺς] ἐν
 διῃ τῇ Μακεδονίᾳ. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς,
11 ἀδελφοί, περιστεύειν μᾶλλον,¹ καὶ φιλοτιμεῖσθαι ησυχά-
ζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς χερσὶν

13 ἀμέμπτως | ἀμήν.

1 Δοιπόν οὖν

ύμῶν,¹ καθὼς ύμῶν παρηγγελαμέν, ἵνα περιπατήτε εὐσχη-²
μόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

Οὐ θέλομεν δὲ ύμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν ³
κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ
ἔχοντες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν ⁴
καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ
Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. Τοῦτο γὰρ ύμῶν λέγομεν ἐν ⁵
λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς
τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμη-⁶
θέντας· ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ⁷
ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγgi θεοῦ, καταβήσεται ἀπ' οὐ-⁸
ρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτοι,
ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ⁹
ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς
ἄέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. ¹⁰ Ωστε ¹¹
παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ ¹²
χρείαν ἔχετε ύμῶν γράφεσθαι, αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ¹³
ὅτι ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται.
ὅταν ¹⁴ λέγωσιν Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἱφνί-¹⁵
διος αὐτοῖς ἐπίσταται διλεθρος ὥσπερ ἡ ὠδὸν τῆς ἐν
γαστρὶ ἔχοντη, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. ύμεις δέ, ἀδελ-¹⁶
φοί, οὐκ ἔστε ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ύμᾶς ὡς ¹⁷ «κλέπτας»
καταλάθῃ, πάντες γὰρ ύμεις υἱοὶ φωτός ἔστε καὶ υἱοὶ ¹⁸
ἡμέρας. Οὐκ ἔσμεν νυκτὸς οὐδὲ σκότους ἄρα οὖν μὴ ¹⁹
καθεύδωμεν ὡς οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ τήφωμεν.
οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκό-²⁰
μενοις νυκτὸς μεθύουσιν· ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὅντες τήφωμεν, ²¹
ἐνδυγάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικε-²²
φαλαίδαν ἐλπίδα σωτηρίας· ὅτι οὐκ ἔθετο ²³ ἡμᾶς ὁ θεὸς ²⁴
εἰς ὄργην ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ], τοῦ ἀποθανόντος ²⁵ «περὶ» ἡμῶν ²⁶
ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ²⁷ ζήσω-

xi μεν. Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν
ἔνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

x2 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας
ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας
x3 ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸὺς ὑπερεκπερισσούν^τ ἐν ἀγάπῃ διὰ
x4 τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦμεν
δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε
τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε
x5 πρὸς πάντας. ὅρατε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀπο-
δῷ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε τε εἰς ἀλλήλους καὶ
x6 εἰς πάντας. Πάντοτε χαίρετε, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε,
x7 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ
x8 Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε, προφητείας μὴ
x9 ἔξουθενεῖτε· πάντα [δὲ] δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε,
x10 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ
x11 ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὀλοτελεῖς, καὶ ὀλόκληρον
ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν
τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη.
x12 πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.

x13 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε [καὶ] περὶ ἡμῶν.

x14 Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι
x15 ἀγίῳ. Ἔνορκίζω^τ ὑμᾶς τὸν κύριον ἀναγνωσθῆναι τὴν
ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.

x16 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

x17 ὑπερεκπερισσῶς

x18 καὶ

x19 ἀγίοις

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΛΟΥΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΘΕΟΣ τῇ 1
ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ
'Ιησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς 2
καὶ κυρίου 'Ιησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστεῖν ὁφειλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, 3
ἀδελφοί, καθὼς ἀξιόν ἔστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις
ὑμῶν καὶ πλεοράζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν
εἰς ἄλληλους, ὥστε αὐτοὺς ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν 4
ταῖς ἑκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ
πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεις
αἷς Γάνεχεσθε', ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς 5
τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἡς
καὶ πάσχετε, εἴπερ δίκαιου παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς 6
θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἀνεστι 7
μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου 'Ιησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ
μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος 8
ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι θεόν καὶ τοῖς μὴ γόπακού-
ογεσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ, οἵτινες δίκην 9
τίσουσιν δλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου
καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἱσχύος αὗτοῦ, ὅταν ἔλθῃ οἱ
ἐνδοζαθῆναι ἐν τοῖς ἀγίοις αὗτοῦ καὶ θαγμασθῆναι
ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι Γέπιστεύθη τὸ μαρτύριον
ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Εἰς ὁ καὶ 11
προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ὡν ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς
κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγα-

12 θωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, δπως ἐνδοξασθῆ
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν γῆ, καὶ ὑμεῖς
ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

1 'Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ
κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς
2 ἐπ' αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς
μηδὲ θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε
3 δι᾽ ἐπιστολῆς ὡς δι᾽ ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ
3 γκυρίου.' μή τις ὑμᾶς ἔξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον
4 ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ
4 ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντι-
κείμενος καὶ γέπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον
5 θεὸν ἡ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ
5 καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἐαυτὸν ὅτι ἔστιν θεός—. Οὐ
6 μημονεύετε ὅτι ἔτι ὧν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;
6 καὶ γῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν
7 ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ· τὸ γὰρ μυστήριον ἡδη ἐνεργεῖται τῆς
8 ἀνομίας· μόνον ὁ κατέχων ἀρτὶ ἔως ἐκ μέσου γένηται.
8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ δόνομος, ὃν ὁ κύριος [Ἰη-
9 σοῦς] ἀνελεῖ' τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ
9 καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, οὐ
10 ἔστιν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ
10 τοῦ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους καὶ ἐν πάσῃ
11 ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην
11 τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς· καὶ
12 διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ
12 πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, ἵνα κριθῶσιν 'πάντες' οἱ μὴ
13 πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὑδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ.
13 'Ημεῖς δὲ ὁφελομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε
14 περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι γύπο Κυρίογ, ὅτι εἴ-
λατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ
14 πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ

2 κυρίου.—

3 ἀμαρτίας

8 ἀναλοῦ

12 ἀπαντες

13 ἀπαρχὴν

τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. "Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ 15 κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι᾽ ἐπιστολῆς ἡμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς 20 Χριστὸς καὶ [ό] θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰώνιαν καὶ ἐπίδα ἀγαθὴν ἐν 25 χάριτι, παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν τῇ παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα 1 ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζῃται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν 2 ἀνθρώπων, οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. Πιστὸς 3 δέ ἐστιν ὁ κύριος, ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἡ πα- 4 ραγγέλλομεν [καὶ] ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 'Ο δὲ κύριος 5 κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ.

Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ 6 κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἦν ἡ παρελάβετε⁷ παρ'⁸ ἡμῶν. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε⁷ πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἡτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ⁸ καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν· οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἔξουσίαν,⁹ ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὅτε ἡμεν πρὸς ὑμᾶς, τούτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, το- 10 δτι εἰ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι μηδὲ ἐσθίετω. ἀκούομεν¹¹ γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργα- 12 ζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους· τοῖς δὲ τοιούτοις πα- 13 ραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ¹⁴ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίω- 15 σιν. 'Υμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐικακήσητε καλοποιοῦντες.¹⁵

6 ἡμῶν | παρελάβοσαν

- 14 εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς,
 τοῦτον σημειοῦσθε, μὴ συναναμίγνυσθαι αὐτῷ, ἵνα ἐν-
 15 τραπῇ· καὶ μὴ ὡς ἔχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε
 16 ὡς ἀδελφόν. Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δώῃ ὑμῖν
 τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ
 πάντων ὑμῶν.
- 17 ‘Ο ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστιν σημεῖον ἐν
 18 πάσῃ ἐπιστολῇ· οὗτως γράφω. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΡΟΠΩΣ πάλαι ὁ θεὸς τοι
λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου ²
τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, διν ἔθηκεν
κληρονόμουν πάντων, δι' οὐ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰώνας· δις ³
ῶν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως
αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ρήματι τῆς δυνάμεως αὐ-
τοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἀμαρτιῶν ποιησάμενος ἐκάθισεν ἐν
δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσούτῳ κρείττων ⁴
γενούμενος τῶν ἀγγέλων δσφ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς
κεκληρονόμηκεν ὄνομα. Τίνι γὰρ εἰπέν ποτε ⁵
τῶν ἀγγέλων

Υἱός μογ εἶ σύ, ἐγὼ σύμερον γεγέννηκά σε,
καὶ πάλιν

ἘΓὼ ἔσομαι αὖτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὗτὸς ἔσται
μοι εἰς γιόν;
ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκου- ⁶
μένην, λέγει

Καὶ προσκυνησάτωσαν αὖτῷ πάντες ἀγρελοι
θεοῦ.

καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει

‘Ο ποιῶν τοὺς ἀγρέλογς αὗτοῦ πνεύματα,
καὶ τοὺς λειτογρογς αὗτοῦ πυρὸς φλόγα·
πρὸς δὲ τὸν υἱόν

7

8

Ο θρόνος γού ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰώνα [τοῦ αἰώνος],
καὶ ἡ βάσις τῆς εὐθύτητος βάσις τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ.

9 Ἡγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσχας ἀνομίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεός, ὁ θεός σογ, ἔλαιον
ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σογ·
καὶ

Σὺ κατ' ἀρχὰς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,
καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σού εἰσιν οἱ οὐρανοί·

10 αὗτοὶ ἀπολογοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις·
καὶ πάντες ὡς ἴματιον παλαιώθηκαν,
11 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίζεις αὗτούς,
ὡς ἴματιον καὶ ἀλλαγήκανται·

σὺ δὲ ὁ αὕτος εἶ, καὶ τὰ ἔτη σογ οὐκ ἐκλεί-
ψογσιν.

12 πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκέν ποτε

Κάθογ ἐκ δεξιῶν μογ

ἔως ἀν θῶ τοὺς ἔχθρούς σογ γύποπόδιον τῶν
ποδῶν σογ;

13 οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν
ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτη-
ρίαν;

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν

2 ημᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μή ποτε παραρυθμεῖν. εἰ γὰρ
ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα

παράβασις καὶ παρακοὴ ἐλαφεῖν ἔνδικον μισθαποδοσίαν,

3 πῶς ήμεῖς ἐκφεύξομεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτη-
ρίας, ἥτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου,

4 ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ημᾶς ἐβεβαιώθη, συνεπιμαρ-
τυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις
δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἀγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν
αὐτοῦ θελησιν;

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μελ-
6 λουσαν, περὶ ἣς λαλοῦμεν διεμαρτύρατο δέ πού τις

λέγων

Τί ἔεστιν ἀνθρωπὸς ὅτι μίμνησκῇ αὔτοῦ,
Ἄ γιδὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὔτόν;
ἡλάττωσας αὔτὸν Βραχύ τι παρ' ἀγγέλογς,
δόζῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὔτόν,
[καὶ κατέστησας αὔτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν
σογ.]

πάντα γέπεταζας γέποκάτω τῶν ποδῶν αὔτοῦ· 8
ἐν τῷ γὰρ γέποτάζαι [αὐτῷ] τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν
αὐτῷ ἀνυπότακτον. νῦν δὲ οὕτω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάν-
τα γέποτεταγμένα· τὸν δὲ Βραχύ τι παρ' ἀγγέλογς,
ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ
θανάτου δόζῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὥπεις χάριτι
θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. Ἐπρεπεν γὰρ αὐτῷ, 10
δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὐ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς
εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν
διὰ παθημάτων τελειώσαι. ὃ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ τοι
ἀγιαζόμενοι ἔξι ἔνος πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύ-
νεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων

12
'Απαργελῶ τὸ ὄνομά σογ τοῖς ἀδελφοῖς μογ,
ἐν μέσω ἐκκλησίας γέμνήσω σε·
καὶ πάλιν

13
'Εγὼ ἔσομαι πεποιθῶς ἐπ' αὔτῳ·
καὶ πάλιν

'Ιδοὺ ἔγὼ καὶ τὰ παιδία ἡ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.
ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώηκεν αἷματος καὶ σαρκός,
καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ
τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανά-
του, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους,
ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν
δουλείας. οὐ γὰρ δή που ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ το
σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν ὠφειλεν
κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὅμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων
γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς

18 τὸ διάσκεσθαι τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ· ἐν φὶ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

1 Ὁθεν, ἀδελφοὶ ἄγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι,
κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας
2 ἡμῶν Ἰησοῦν, πίστὸν ὅντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν ὡς καὶ
3 Μωγῆς ἐν [ὅλῳ] τῷ οἴκῳ αὕτοῦ. πλείονος γὰρ
οὗτος δόξης παρὰ Μωυσῆν ἡξίωται καθ' ὅσου πλείονα
4 τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὃ κατασκευάσας αὐτὸν· πᾶς γὰρ
οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὃ δὲ πάντα κατασκευάσας
5 θέος. καὶ Μωγῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ
αὕτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων,
6 Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἴκον αὕτοῦ· οὐδὲν οἶκός ἐσμεν
ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος
7 [μέχρι τέλους βεβαίαν] κατάσχωμεν. Διό, καθὼς
λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὕτοῦ ἀκούσῃτε,
8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας γύμων ὡς ἐν τῷ
παραπτικρασμῷ,
9 κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
10 οὐδὲ πείρασαν οἱ πατέρες γύμων ἐν δοκιμασίᾳ
καὶ εἶδον τὰ ἔργα μογ τεσσεράκοντα ἔτη·
διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ
καὶ εἶπον Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ·
δάγκοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὄδούς μογ·
11 ὡς ὄμοσα ἐν τῇ ὄργῃ μογ

Εἰ εἰσελεύονται εἰς τὴν κατάπαγσίν μογ.⁷
12 βλέπετε, ἀδελφοί, μή ποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρδίᾳ
πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζώντος,
13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἔχρις
οὐ τὸ Σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληργνυθῇ τις ἐξ
14 ὑμῶν ἀπάτη τῆς ἀμαρτίας· μέτοχοι γὰρ τοῦ χριστοῦ
γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι

7—11 ἄγιον,.....μογ.

13 ἐξ ὑμῶν τις

·τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. ἐν τῷ λέγεσθαι

15

Σήμερον ἔαν τῆς φωνῆς αὗτοῦ ἀκούγοντες,

Μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας γόμων ὡς ἐν τῷ

παραπικρασμῷ.

τίνες γάρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ
οἱ ἔξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωυσέως; τίσιν δὲ προς- 17
ώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν,
ῶν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἔρημῳ; τίσιν δὲ ὠμοσεν 18
μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαγσιν αὗτοῦ εἰ μὴ
τοῖς ἀπειθήσασιν; καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἡδυνήθησαν 19
εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν. φοβηθώμεν οὖν μὴ ποτε κατα-
λειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαγσιν
αὗτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι· καὶ γάρ ἐσμεν 2
εὐηγγελισμένοι καθάπερ κάκεῦνοι, ἀλλ' οὐκ ὡφέλησεν
ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, "μὴ συνικερασμένους" τῇ
πίστει τοῖς ἀκούσασιν". Εἰσερχόμεθα γάρ εἰς [τὴν] 3
κατάπαγσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν

‘Ως ὠμοσα ἐν τῇ ὄργῃ μογ

Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαγσιν μογ,
καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων,
εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἔβδόμης οὗτως Καὶ κατέ- 4
πάγσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἔβδόμῃ ἀπὸ
πάντων τῶν ἔργων αὗτοῦ, καὶ ἐν τούτῳ πάλιν Εἰ 5
εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαγσιν μογ. ἐπεὶ οὖν 6
ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον
εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθειαν, πάλιν, 7
τινὰ δρίζει ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ
τοσοῦτον χρόνου, καθὼς προείρηται,

Σήμερον ἔαν τῆς φωνῆς αὗτοῦ ἀκούγοντες,

μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας γόμων.

εἰ γάρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἀν περὶ ἀλλης 8
ἔλαλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. ἄρα ἀπολείπεται σαββα- 9
τισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ· ὁ γάρ εἰσελθὼν εἰς τὴν ιο

15 ἀκούσητε,-

2 τ...τ | συνικερασμένος

Digitized by Google

κατάπαγσιν ἀγτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαγεν ἀπὸ τῶν
21 ἔργων ἀγτοῦ ὥσπερ ἀπὸ τῶν ιδίων ὁ θεός. Σπου-
δάσωμεν οὖν εἰςελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαγσιν,
22 ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπει-
θείας. Ζῶν γὰρ ὁ λόγος· τοῦ θεού καὶ ἐνεργῆς καὶ
τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ δικυού-
μενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἄρμῶν τε καὶ
μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας.
23 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ
γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὁφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς
24 ὃν ἡμῖν ὁ λόγος. *Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα

14 οὐκ ἡμῖν ὁ λόγος. Ἐχούτε σὺν ἀρχιερέᾳ
μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν νιὸν τοῦ
15 θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας· οὐ γάρ ἔχομεν ἀρχιερέα
μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπει-
ρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἀμαρτίας.
16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάρι-
τος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὑρωμεν εἰς εὐκαιρον
βοήθειαν.

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά [τε] καὶ θυσίας ὑπὲρ ἀμαρτιῶν, μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλαινωμένοις ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν, καὶ δι' αὐτὴν ὄφειλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὗτος καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἀμαρτιῶν. καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώστερ καὶ Ἀαρὼν. Οὗτος καὶ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν

Υἱός μογ εἴ τι, ἐγώ σήμερον γεγέννηκα σε·
καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει

ΣΥ Ιερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελ-
χισεδέκ.

γ, ὃς ἐν ταῖς ημέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ

ικετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἵσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὃν νίος, ἔμαθεν 8 ἀφ' ὃν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο 9 πᾶσι τοῖς ὑπακούοντις αὐτῷ ἀτίος σωτηρίας αἰωνίογ, προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν τοῦ Μελχισεδέκ.

Περὶ οὐ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος 11 λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς· καὶ γὰρ 12 ὅφειλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρέιαν ἔχετε τοῦ διδάσκεω ὑμᾶς τινὰ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, ^τ οὐ στερεᾶς τροφῆς. πᾶς γὰρ ὁ μετέχων 13 γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ ἐστιν· τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ 14 αὐσθητήρια γεγυμνασμένα ἔχοντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ. Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ 15 λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεοῦ, βαπτισμῶν Ἅιδαχῆν^τ ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ² ἀναστάσεως ^τ νεκρῶν καὶ κρίματος αἰώνιου. καὶ τοῦτο 3 ποιήσομεν ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός. 'Αδύνατον γὰρ τοὺς 4 ἄπαξ Ἅφωτισθέντας^τ γενυσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἀγίου καὶ καλὸν γενυσαμένους θεοῦ ρήμα δυνάμεις τε μέλλοντος 5 αἰώνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακανίζειν εἰς μετά- 6 νοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν νίὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς 7 ἐρχόμενον πολλάκις ὑετόν, καὶ τίκτουσα ΒΟΤΑΝΗΝ εὔθετον ἐκείνοις δί' οὐς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκφέρογχα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλογς 8 ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἔγγυς, ἡς τὸ τέλος εἰς καῦ- σιν.

Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί,⁹

τὰ κρείσσονα καὶ ἔχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦ-
ζο μεν οὐ γάρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαβέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν
καὶ τῆς ἀγάπης ἡς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὅνομα αὐτοῦ,
δὲ ἔκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς
τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, ἵνα μὴ ωθροὶ¹¹
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας
κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας.

Τῷ γὰρ

Ἄβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν
μείζονος ὀμόσαι, ὥμοσεν καθ' ἑαγτοῦ, λέγων Εἰ μὴν
εὐλογῶν εὐλογής τοιούτης εἴη πληθύνων πληθύνω
σε· καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας.
δὲ ἀνθρώποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης
αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· ἐν φ
περισσότερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδείξαι τοῖς κληρο-
νόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ
ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, ἵνα διὰ δύνα πραγμάτων ἀμεταθέτων,
ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν θεόν, ἵσχυρὰν παράκλησιν
ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλ-
πίδος· ἦν ὡς ἀγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς, ἀσφαλῆ τε
καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ
καταπετάσματος, ὃπου πρόδρομος ὑπὲρ ημῶν εἰσῆλ-
θεν Ἰησοῦν, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ άρχιερεὺς
γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, Βασιλεὺς Σαλήμ, ιερεὺς
τοῦ θεοῦ τοῦ γένιστογ, Γό¹² συναντήσας Ἀβραὰμ
ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν Βασιλέων καὶ
εὐλογής αὐτόν, φ· καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων
ἐμέρισεν Ἀβραὰμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος Βασιλεὺς
Δικαιοσύνης ἐπειτα δὲ καὶ Βασιλεὺς Σαλήμ, δ ἐστιν
ζ βασιλεὺς Εἰρήνης, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος,
μήτε ἀρχὴν ημερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιω-
μένος δὲ τῷ σιφ τοῦ θεοῦ, μένει ιερεὺς εἰς τὸ

διηνεκές. Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος φ^τ ΔΕ- 4
 ΚΑΤΗΝ 'ΑΒραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθιγίων ὁ πατριάρ-
 χης. καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευεὶ τὴν ιερατίαν λαμβά- 5
 νούστες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν
 νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἔξελη-
 λυθότας ἐκ τῆς ὁσφύος 'Αβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογού- 6
 μενος ἔξι αὐτῶν δεδεκάτωκεν 'Αβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα
 τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τ
 τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. καὶ ὡδε μὲν 8
 ΔΕΚÁΤΑΣ ἀποθήγκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ
 μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. καὶ ως ἔπος εἰπεῖν, δι' 'Αβραάμ 9
 καὶ Λευεὶς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται, ἔτι γάρ ο
 ἐν τῇ ὁσφύΐ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε ΣΥΝΗΝΤΗΣΕΝ ἀγύτῳ
 Μελχισεδέκ.

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς 11
 Λευειτικῆς ιερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γάρ ἐπ' αὐτῆς νενομο-
 θέτηται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ
 ἔτερον ἀνίστασθαι ιερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν
 'Ααρὼν λέγεσθαι; μετατιθεμένης γάρ τῆς ιερωσύνης 12
 ἔξι ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. ἐφ' ὃν γάρ λέ- 13
 γεται ταῦτα φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἣς οὐδεὶς
 προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ· πρόδηλον γάρ ὅτι ἔξι 14
 'Ιούδᾳ ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν περὶ
 ιερέων οὐδὲν Μωυσῆς ἐλάλησεν. Καὶ περισσότερον ἔτι 15
 κατάδηλον ἔστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδέκ
 ἀνίσταται ιερεὺς ἔτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμου ἐντολῆς 16
 σαρκίνης γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου,
 μαρτυρεῖται γάρ ὅτι Σὺ ιερεὺς εἰς τὸν αἰώνα 17
 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. ἀθέτησις μὲν γάρ γί- 18
 νεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ
 ἀνωφελές, οὐδὲν γάρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ 19
 δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἣς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. Καὶ 20
 καθ' ὅσογ οὐ χωρὶς ὄρκωμοσίας, (οἱ μὲν γάρ χωρὶς
 ὄρκωμοσίας εἰσὶν ιερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ ὄρκωμοσίας 21

διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτὸν ὉΜΟΣΕΝ ΚÝΡΙΟΣ, καὶ οὗ
μεταμεληθήσεται, Σὺ ιερεὺς εἰς τὸν αἰώνα,) κατὰ
τοσοῦτο καὶ κρείττονος διαθῆκης γέγονεν ἔγγυος Ἰη-
23 σοῦς. Καὶ οἱ μὲν πλείονες εἰσιν γεγονότες ιερεῖς διὰ
24 τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν
αὐτὸν εἰς τὸν αἰώνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ιερωσύ-
25 νην δθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς
προσερχομένους δι’ αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ
26 ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

Τοιοῦτος γὰρ ήμιν

[καὶ] ἐπρεπεν ἀρχιερεύς, δσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχω-
ρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν
27 οὐρανῶν γενόμενος ὃς οὐκ ἔχει καθ’ ήμέραν ἀγάγκην,
ώσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν
θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· (τοῦτο γὰρ
28 ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν Γάγενέγκας¹) ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώ-
πους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος
δὲ τῆς ὄρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον γίόν, εἰς τὸν
αἰώνα τετελειωμένου.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν
ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγα-
2 λωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἀγίων λειτουργὸς καὶ
τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἢν ἐπηίζεν ὁ κύριος,
3 οὐκ ἀνθρωπος. πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν
δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· δθεν ἀναγκαῖον ἔχειν
4 τι καὶ τοῦτον δὲ προσενέγκη. εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς,
οὐδὲ ἀνὴρ ιερεύς, ὅντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμουν
5 τὰ δῶρα· (οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν
ἐπουράνιων, καθὼς κεχρημάτισται Μωυσῆς μελλων ἐπι-
τελεῖν τὴν σκηνὴν, Ὅρα γάρ, φησίν, ποιήσεις πάντα
κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὅρει·)
6 Γνῦν δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ
κρείττονός ἐστιν διαθῆκης μεσίτης, ἡτις ἐπὶ κρείττονι
7 ἐπαγγελίαις νειμομοθέτηται. εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν

ἀμεμπτος, οὐκ ἀν δευτέρας ἔζητεῖτο τόπος· μεμφόμενος 8
γὰρ ὁ αὐτὸν λέγει

· Ἰδοὺ ήμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος,
· καὶ σύντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ
· ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καίνην,
· οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πα- 9
· τράσιν αὐτῶν

· ἐν ήμέρᾳ ἐπιλαβομένου μογ τὰς χειρὸς αὐτῶν
· ἐξαγαρεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου,
· δτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μογ,
· καὶ ὡνέληνα αὐτῶν, λέγει Κύριος.
· δτι αὐτῇ η διαθήκη ἣν διαθέσομαι τῷ οἴκῳ το
· Ἰσραὴλ

· μετὰ τὰς ήμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος,
· διδοὺς νόμοὺς μογ εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν,
· καὶ ἐπὶ ὁρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς,
· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν
· καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν.
· καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἔκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ 11
· καὶ ἔκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων Γνῶθι
· τὸν κύριον,

δτι πάντες εἰδήσογεις με
· ἀπὸ μικροῦ ἔως μεγάλου αὐτῶν.
δτι Ἱλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, 12
· καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.
ἐν τῷ λέγειν Καίνην πεπαλαιώκεν τὴν πρώτην, τὸ δὲ 13
παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

Εἶχε μὲν οὖν [καὶ] η πρώτη δικαιώματα λατρείας τό¹
τε ἄγιον κοσμικόν. σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη η πρώτη 2
ἐν οὐδὲ τε λυχνίᾳ καὶ η τράπεζα καὶ η πρόθεσις τῶν
ἄρτων, ητις λέγεται Ἀγια· μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέ- 3
τασμα σκηνὴ η λεγομένη Ἀγια 'Αγίων', χρυσοῦν ἔχουσα 4
θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμέ-

ην πάντοθεν χρυσίφ, ἐν δὲ στάμνος χρυσῇ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ βάθδος Ἄαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλά-
5 κες τῆς διαθήκης, ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβεῖν δόξης
κατασκιάζοντα τὸ Διαστήριον περὶ ὃν οὐκ ἔστιν οὐν
6 λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων,
εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίασιν οἱ ιερεῖς
7 τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀπαξ τοῦ
ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἴματος, ὃ προσφέρει
8 ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, τούτο δηλοῦν-
τος τοῦ πνεύματος τοῦ ἀγίου, μῆτω πεφανερώσθαι τὴν τῶν
9 ἀγίων ὄδον ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἔχουσης στάσιν, ἥτις
παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά
10 τε καὶ θυσία προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν
το τελειώσαι τὸν λατρεύοντα, μόνον ἐπὶ βράμασιν καὶ πό-
μασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, ^τ δικαιώματα σαρκὸς μέ-
11 χρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

Χριστὸς
δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν Γενομένων ἀγαθῶν διὰ
τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου,
12 τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵματος τράγων
καὶ μόσχων διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος, εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς
13 τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. εἰ γάρ τὸ αἷμα
τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς
κεκοωμένους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,
14 πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος
αἰωνίου ἑαυτὸν προσήγεγκεν ἀμωμον τῷ θεῷ, καθαρεῖ
τὴν συνείδησιν Γῆμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν
15 θεῷ ζῶντι. Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεστήτης
ἔστιν, ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ^{τῆ}
16 πρώτη διαθήκη παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν
οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. ὅπου γάρ δια-
17 θήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου διαθήκη
γάρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ Γῆ τότε ἵσχυει ὅτε ζῇ ὁ
18 διαθέμενος.^τ "Οθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐνκε-

καίνισται· λαληθείσης γάρ πάσης ἐντολῆς κατὰ τὸν νόμον ¹⁹ ὑπὸ Μωυσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν τράγων μετὰ ὑδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσπά-
που αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν,
λέγων Τοῦτο τὸ ἀγαθόντος διαθήκης ἡ οὐκέτείλατο ²⁰
πρὸς γύμας ὁ θεός· καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ ²¹
σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὅμοιώς ἐράντισεν. καὶ σχε-
δὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς
αἵματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. ²² Ανάγκη ²³

οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις
καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττονει θυσίας
παρὰ ταύτας. οὐ γάρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἄγια ²⁴
Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθιών, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν
οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ
ἡμῶν· οὐδέ ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ²⁵
ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἄγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι
ἀλλοτρίῳ, ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ κατα-
βολῆς κόσμου· νυνὶ δὲ ἄπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων
εἰς ἀθέτησι τῆς ἀμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέ-
ρωται. καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἄπαξ ²⁷
ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, οὕτως καὶ ὁ χριστός, ²⁸
ἄπαξ προσενέχεται εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἀμαρ-
τίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἀμαρτίας ὀφθῆσται τοῖς αὐτὸν
ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

Σκιὰν γάρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ¹
οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, Γκατ' ἐνιαυτὸν ταῖς
αὐταῖς θυσίαις ² ἡσ προσφέρουσιν εἰς τὸ διηγεκὲς οὐδέ-
ποτε "δύνανται" τοὺς προσερχομένους τελειώσαι³ ἐπεὶ ²
οὐκ ἀνέπαυσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίᾳ ἔχειν
ἔτι συνείδησιν ἀμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἄπαξ κεκαθαρι-
σμένους; ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἀμαρτιῶν κατ' ἐν-
αυτόν, ἀδύνατον γάρ αἷμα Γταύρων καὶ τράγων⁴ ἀφαιρεῖν ⁴
ἀμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει ⁵

ι †...† | αὐτῶν | δύναται

4 τράγων καὶ ταύρων

Θγcίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ὑθέλησας, σῶμα δὲ
κατηρτίσω μοι·

6 ὄλοκαγτώματα καὶ περὶ ἀμαρτίας οὐκ εὔδόκησας.

7 τότε εἶπον Ἰδοὺ ἡκώ, ἐν κεφαλίδι Βιβλίογ
γέργαπται περὶ ἐμοῦ,

τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σογ.

8 ἀνώτερον λέγων ὅτι Θγcίας καὶ προσφορᾶς καὶ ὄλο-

καγτώματα καὶ περὶ ἀμαρτίας οὐκ ὑθέλησας οὔδὲ
9 εὔδόκησας, αἴτινες κατὰ νόμου προσφέρονται, τότε

εἴρηκεν Ἰδοὺ ἡκώ τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σογ.

10 ἀναιρεῖ τὸ πρώτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. ἐν φίθελή-

ματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος

11 Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ. Καὶ πᾶς μὲν Ἱερεὺς ἔστηκεν
καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέ-

ρων θυσίας, αἴτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἀμαρτίας.

12 οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἀμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ
13 διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδε-

χόμενος ἔως τεθωσὶν οἱ ἐχθροὶ ἀγάποις τοῦ θεοῦ

14 τῶν ποδῶν ἀγάποις, μιᾶ γάρ προσφορὰ τετελείωκεν εἰς
15 τὸ διηνεκὲς τοὺς ἀγιαζομένους. Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ

τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι

16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἡνὶ διαθήσομαι πρὸς αὐτούς
μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος,

διδοὺς νόμογς μογ ἐπὶ καρδίας ἀγτῶν,
καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν ἀγτῶν ἐπιγράψω αγάπούς,—

17 Καὶ τῶν ἀμαρτιῶν ἀγτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν ἀγτῶν
18 οὐ μὴ μνηθήσομαι ἔτι· ὅπου δὲ ἀφεσις τούτων,
οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἀμαρτίας.

19 "Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἰσοδον τῶν
20 ἀγίων ἐν τῷ αἷματι Ἰησοῦ, ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσ-

φατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν
21 τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ιερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ

22 θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀλληλιῆς καρδίας ἐν πληρο-

φορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδή-
σεως πονηρᾶς καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὑδατικάθαρῷ· κα-²³
τέχωμεν τὴν ὄμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλωῆ, πιστὸς γὰρ
ὅ ἐπαγγειλάμενος· καὶ κατανοῶμεν ἀλλῆλους εἰς παροξύ-²⁴
σμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ²⁵
ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακα-
λοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσφι βλέπετε ἐγγίζουσαν
τὴν ἡμέραν.

Ἐκουσίως γὰρ ἀμαρτανόντων ²⁶
ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι
περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ ²⁷
κρίσεως καὶ πγρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τούτος γένε-
ναντίογς. ἀθετήσας τις νόμον Μωυσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ²⁸
ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· πόσῳ δο-²⁹
κεῖτε χείρονος ἀξιωθῆσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ
κατατατήσας, καὶ τὸ δίλμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγη-
σάμενος ἐν φόνῳ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐν-
θρίσας. οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ³⁰
ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν Κρινεῖ Κύριος τὸν
λαὸν αὗτοῦ. φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ³¹
ζῶντος.

Ἄναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ³²
ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἀθλησιν ὑπεμείνα-
τε παθημάτων, τοῦτο μὲν ὄνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν ³³
θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοιωνὶ τῶν οὔτως ἀναστρε-
φομένων γενηθέντες· καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συνεπαθήσατε, ³⁴
καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν· μετὰ χαρᾶς
προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα
ὑπαρξίαν καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλλητε οὖν τὴν πα-³⁵
ρησίαν ὑμῶν, ἵτις ἔχει μεγάλην μασθαποδοσίαν, ὑπομονῆς ³⁶
γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες
κομισθῆτε τὴν ἐπαγγελίαν.

ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον,

37

οὐ ἐρχόμενος ἡζεὶ καὶ οὐ γρονίσει·

οὐ δὲ δίκαιος [μογ] ἐκ πίστεως ζήσεται,

38

ι ὑπόστασις πραγμάτων,

4 † ..t

*καὶ ἐὰν γέποστείληται, οὐκ εὔδοκεῖ ή ψυχή μογ
ἐν αὐτῷ.*

39 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπωλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

¹ Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπίζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων
² ἐλεγχος οὐ βλεπομένων· ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν
³ οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι

τοὺς αἰώνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ
4 βλεπόμενον γεγονένα. Πίστει πλείονα θυσίαν "Ἄβελ
παρὰ Καὶν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἣς ἐμαρτυρήθη εἶναι
δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς Δώροις Γάγτοι τοῦ
5 θεοῦ", καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. Πίστει
Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἴδειν θάνατου, καὶ οὐχ ηγρίσκετο
διότι μετέθικεν αὕτὸν ὁ θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταβέ-
6 σεως μεμαρτύρηται εὔδρεστηκέναι τῷ θεῷ, χωρὶς δὲ
πίστεως ἀδύνατον εὔδρεστηκαί, πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν
προσερχόμενον [τῷ] θεῷ ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν
7 αὐτὸν μισθωποδότης γίνεται. Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε

περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι’ ἣς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο 8 κληρονόμος. Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπῆκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον ὃν ἡμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. Πίστει

παρώκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν
σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συν-
ιο κληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς ἔξεδέχετο γάρ
τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἵστε τεχνίτης καὶ δη-
μιουργὸς ὁ θεός. Πίστει καὶ ἡ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς
καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας,
ἐπεὶ πιστὸν ἤγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς
Ἐγενήθησαν, καὶ ταῦτα γενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἀστρα
τοῦ ὄρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἀλλοκοτία ἡ παρὰ τὸ

χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος. Κατὰ 13
πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς ἐπαγ-
γελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι,
καὶ ὅμολογήσαντες ὅτι ζένοι καὶ παρεπιδίημοι εἰσιν
ἐπὶ τᾶς γῆς· οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν 14
ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον 15
ἀφ' ἣς ἐξέβησαν, εἶχον ἀν καιρὸν ἀνακάμψαι· μὲν δὲ 16
κρείττονος ὄρεγονται, τοῦτ' ἔστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐ-
παισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν,
ἥτοι μάστιγαν γὰρ αὐτοῖς πόλιν. Πίστει προς- 17

ητοίμασεν γάρ αὐτοῖς πόλιν. Πίστει προσ- 17
ΕΝΗΝΟΧΕΝ Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν
ΜΟΝΟΓΕΝΗ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,
πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἘΝ Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι 18
ΣΠΕΡΜΑ, λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυ- 19
νατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομί-
σατο. Πίστει καὶ περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ 20
τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει Ἰακὼβ ἀποθνή- 21
σκων ἔκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσῆφ εὐλόγησεν, καὶ προσεκύ-
νησεν ἐπὶ τὸ δάκρυνθα δέρματος ἀγάπης. Πίστει 22
Ἰωσῆφ τελευτῶν περὶ τῆς ἔξοδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνη-
μόνευσεν, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. Πίστει 23
Μωυσῆς γενηθεὶς ἐκρύψη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων
αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον καὶ οὐκ ἐφοβή-
θησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. Πίστει Μωγᾶς 24
μέγας γενόμενος ἡριήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς
Φαραὼ, μᾶλλον ἐλόμενος συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ 25
θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν, μείζονα
πλούτου τῆγενθάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὄνει-
δισμὸν τοῦ χριστοῦ, ἀπέβλεπεν γάρ εἰς τὴν μισθωπο-
δοσίαν. Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν 27
θυμὸν τοῦ βασιλέως, τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄρων ἐκαρτέ-
ρησεν. Πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν 28
τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὄλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ

29 αὐτῶν. Πίστει διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν ὡς
 διὰ ἔηρᾶς γῆς, ἵς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπά-
 30 θησαν. Πίστει τὰ τείχη Ἱερειχὸν ἐπεσαν κυκλωθέντα
 31 ἐπὶ ἐπτὰ ἥμερας. Πίστει Ραὰβ ἡ πόρη οὐ συναπώ-
 λετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους
 32 μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλέίψει με
 γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών,
 33 Ἰεφθάε, Δαυείδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν, οἱ
 διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, ἥργασαντο δικαι-
 οσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων,
 34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρης, ἔδυνα-
 μώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἔγενηθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,
 35 παρεμβολὰς ἔκλιων ἀλλοτρίων ἐλαθον γυναικεῖς ἐξ
 ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθη-
 σαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος
 36 ἀναστάσεως τύχωσιν· ἔτεροι δὲ ἐμπαγμῶν καὶ μαστίγων
 37 πεῖραν ἐλαθον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς ἐλιθάσθησαν,
 ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον,
 περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἴγιοις δέρμασιν, ὑστερού-
 38 μενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὃν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κό-
 σμος ἐπὶ ἐρημίαις πλαιώμενοι καὶ ὅρεσι καὶ σπηλαίοις
 39 καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες
 μαρτυρθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγ-
 40 γελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον τι προβλεψαμένου,
 ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον
 ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὅγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν
 εὐπερίστατον ἀμαρτίαν, δι᾽ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προ-
 2 κείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως
 ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης
 3 αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας,
 ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. ἀναλογί-
 σασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμηκότα ὑπὸ τῶν ἀμαρτω-

λῶν εἰς ἁγιοὺς ἀντιλογίαν, ὥν μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενος. Οὕπω μέχρις αἴματος ἀντικατέστη· 4 τε πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, καὶ ἐκλέησθε 5 τῆς παρακλήσεως, ἵτις ὑμῖν ὡς νίοις διαλέγεται,

Υἱέ μογ, μὴ ὄλιγώρει παιδείας Κύριογ,
μηδὲ ἐκλύογ ὅπ' αγτοῦ ἐλεγχόμενος.

6 οὖν γὰρ ἀγαπᾶ Κύριος παιδεύει,
μαστίγοι δὲ πάντα γίδην δὲν παραδέχεται.

εἰς παιδείαν ὑπομένετε· ὡς γίδης ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός· 7 τίς γὰρ γίδης δην οὐ παιδεύει πατήρ; εἰ δὲ χωρίς ἐστε 8 παιδείας ἡς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ γίδης ἐστε. εἴτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέ- 9 ρας εἶχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὄλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς 10 ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ. πᾶσα γένεντα πρὸς μὲν τὸ παρὸν 11 οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὑστερον δὲ καρπὸν εἰρη- 12 νικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύ- 13 νης. Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλεγ- 14 μένα γόνατα ἀνορθώσατε, καὶ τροχιὰς ὄρθας γένετε· 15 εἴτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ὥν μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ιαθῆ δὲ μᾶλλον.

Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, 14 καὶ τὸν ἀγιασμόν, οὐ χωρὶς οὐδεὶς ὅψεται τὸν κύριον, ἐπε- 15 σκοποῦντες μὴ τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μή τις φίζα πικρίας ἀνω φύγογα ἐνοχλῇ καὶ Γδί αὐ- 16 τῆς μανθῶσιν οἱ πολλοί, μή τις πόρνος ἡ βέβηλος ὡς 17 Ἦναδ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μᾶς ἀπέδετο τὰ πρωτοτόκια ἔαυτοῦ. Ιστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θελων κληρονομῆσαι 18 τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη, μετανοίας γὰρ τόπου οὐχ εὑ- 19 ρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν. Οὐδὲ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαγμένῳ πυρὶ καὶ ΓΝΟΦῷ καὶ ΖΟΦῷ καὶ ΘΥΕΛΛῇ καὶ ΣΑΛΠΙΓΓΟΣ 19

ἵχω καὶ φωνῇ ρημάτων, ἵς οἱ ἀκούσαντες παρη-
20 τὸ τῆσαντο προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ
διαστελλόμενον. Κἀν θιρίον θίγῃ τοῦ δρογς, λιθο-
21 βοληθήσεται· καὶ, οὗτο φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον,
22 Μωυσῆς εἶπεν Ἐκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· ἀλλὰ
προσελλύθατε Σιὼν ὅρει καὶ πόλεις θεοῦ ζῶντος, Ἱερου-
23 σαλῆμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, πανηγύρει καὶ
ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ
κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων,
24 καὶ διαβήκης νέας μεσίτης Ἰησοῦ, καὶ αἷματι ῥαυτισμοῦ
25 κρείττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ. Βλέπετε μὴ παραι-
τήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔξέφυγον ἐπὶ
γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον
26 ήμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι· οὐδὲ η̄ φωνὴ
τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων Ἐτί¹
ἀπαξ ἐγώ σείσω οὐ μόνον τὴν Γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν
27 οὐρανόν. τὸ δέ Ἐτί ἀπαξ δηλοῖ [τὴν] τῶν σαλευο-
μένων μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σα-
28 λευόμενα. Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες
ἔχωμεν χάριν, δι' ἵς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ
29 μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους, καὶ γὰρ ὁ θεὸς ημῶν πῦρ
καταναλίσκον.

² Ἡ φιλαδελφία μενέτω. τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλαν-
θάνεσθε, διὰ ταύτης γὰρ ἔλαβόν τινες ξενίσαντες ἀγγέ-
3 λους. μημνήσκεσθε τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κα-
4 κουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὅντες ἐν σώματι. Τίμιος ὁ
5 γάμος ἐν πᾶσιν καὶ η̄ κοίτη ἀμίαντος, πόρνους γὰρ καὶ
μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρ-
κούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν Οὐ μή
6 σε ἀνῶ οὖδ' οὐ μή σε ἐγκαταλίπω· ὥστε θαρροῦν-
τας ημᾶς λέγειν

Κύριος ἐμοὶ Βοηθός, οὐ φοβηθήσομαι·
τί ποιήσει μοι δηθρωπός;

Μημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν, ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὃν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν. ⁸ Ἰησοῦς 8 Χριστὸς ἔχθες καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰώνας. διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ἔναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ, 9 χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ Γεριπατοῦντες. ἔχομεν θυσιαστήριον το ἐξ οὐ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν [ἔξουσίαν] οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. ὃν γὰρ εἰςφέρεται ζῷων τὸ ἄλιμα περὶ ἀλαρτίας 10 εἰς τὰ ἀγρια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς· διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα 11 ἀγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἐπαθεν. τοίνυν ἔξερχόμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμ- 13 βολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες, οὐ γὰρ ἔχομεν 14 ὅδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν· δι' αὐτοῦ ^τ ἀναφέρωμεν θυγίσαν αἰνέσεως διὰ παντὸς 15 τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπόν χειλέων ὁμολογούοντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ 16 ἐπιλανθάνεσθε, τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὑρεστεῖται ὁ θεός. ¹⁷ Πειθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε, αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες, ἵνα μετὰ χαρᾶς τούτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες, ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν, πειθόμεθα γὰρ διτὶ καλὴν 18 συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέψεσθαι. περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι ἵνα τάχει- 19 ον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν. ²⁰ Ο δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ δὲ ἀναγαργῶν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίογ, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰς 21 τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ^τ ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, φένδοξα εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

²² Παρακαλῶ δὲ

νῦμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως,
23 καὶ γάρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα νῦμῖν.

Γιωώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὐ
ἔαν τάχειον ἔρχηται δύναμις νῦμᾶς.

24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους νῦμῶν καὶ πάντας
τοὺς ἄγιους. Ἀσπάζονται νῦμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων νῦμῶν.^τ

22 ἀνέχεσθαι

25 ἀμῆν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν του θεού σωτήρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει χάρις, ἔλεος, εἰρήνῃ καὶ ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγεῖλης τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντωις, αἵτινες ἐκζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει,— τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, ὃν τινὲς ἀστοχήσαντες ἔξετρά πησαν εἰς ματαιολογίαν, θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἀλέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. Οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, εἰδὼς τοῦτο ὅτι δικαίων νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἀμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολόγαις καὶ μητρολόγαις, ἀνδροφόνοις, πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιώρκοις, καὶ εἴ τι ἔτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντικείται, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθη ἐγώ. Χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώμαστι με σαντὶ με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με

13 ἡγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, τὸ πρότερον ὅντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν ἀλλὰ ἡλεήθην, ὅτι ἀγνῶν 14 ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησούν. 15 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησούς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἀμαρτωλοὺς σῶσαι· ὃν 16 πρώτος εἴμι ἔγώ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἐχριστὸς Ἰησούς¹ τὴν ἄπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ 17 εἰς ζωὴν αἰώνιον. Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ θεῷ, τιμῇ καὶ δόξῃ εἰς τοὺς αἰώνας τῶν 18 αἰώνων ἀμήν.

Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα ὅτρατεύῃ² ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατιώτιαν, ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἥν τινες ἀπωσά-
20 μενοι περὶ τὴν πίστιν ἐγνανάγησαν· ὃν ἔστιν Ὅμεναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ³ ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων,
2 ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὅντων, ἵνα ἥρεμον καὶ ἥσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ
3 σεμνότητι. τοῦτο καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος⁴ τῆρος ἡμῶν θεοῦ δις πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ
5 εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. Εἰς γὰρ θεός, εἰς καὶ
μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἀνθρωπος Χριστὸς Ἰησούς,
6 ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον
7 καιροῦς ἰδίοις· εἰς ὁ ἐτέθην ἔγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος, —
ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι,— διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει
8 καὶ ἀληθείᾳ.

Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὅσίους χεῖρας χωρὶς
9 ὄργης⁵ καὶ ὁδαλογισμῶν⁶. Ὁσαύτως γυναῖκας ἐν καταστολῇ⁷ κοσμίῳ⁸ μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν

έαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ ἔχρυσον¹ ἡ μαργαρίταις ἡ
ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ἀλλ’ ὁ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελτο
λομέναις θεοσέβειαν, δι’ ἔργων ἀγαθῶν. Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ
χίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ. ὑποταγῇ διδάσκειν δὲ γυναικὶ²
οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἄνδρός, ἀλλ’ εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.³
Ἄδαμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἴτα Εῦ· καὶ Ἄδαμ⁴
οὐκ ἡπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν.
σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν⁵
πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης. πιστὸς
οὐ λόγος.

Εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπιλημπτον εἶναι,⁶
μᾶς γυναικὸς ἄνδρα, τηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον,
διδακτικόν, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ,⁷
ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον,⁸
τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος· (εἰ δέ⁹
τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἴδεν, πῶς ἐκκλησίας
θεοῦ ἐπιμελήσεται;) μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς¹⁰
κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν,¹¹
ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ
παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους ώσαύτως σεμνούς, μὴ¹²
διλόγους, μὴ οἷνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς,
ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει,¹³
καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἴτα διακονείτωσαν¹⁴
ἀνέγκλητοι ὅντες. γυναικας ώσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους,¹⁵
τηφαλίους, πιστὰς ἐν πάσιν. διάκονοι ἔστωσαν¹⁶
μᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν
ἰδίων οἴκων· οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς¹⁷
καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦν.

Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπί¹⁸ ζων ἐλθεῖν [πρὸς σὲ] ἐν τάχει, ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆς¹⁹
πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἔστιν ἐκκλησία
θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἐδραίωμα τῆς ἀληθείας· καὶ²⁰
ὅμολογουμένως μέγα ἔστιν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον.

“Ος ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ,
ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι,
ῳφθῇ ἀγγέλοις,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσι, .
ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ,
ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

¹ Τὸ δὲ πνεῦμα ῥῆτῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων ἐν ὑποκρίσει ψευδο-³ λόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, Γκωλυ-⁵ όντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι⁷ βρωμάτων ἢ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι⁴ τὴν ἀλήθειαν. ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπό-⁶ βλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον, ἀγίαζεται γάρ⁸ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

Ταῦτα ὑποτιθέ-⁹

μενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔση διάκονος Χριστοῦ Ἰησοῦ,¹⁰ ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδα-¹¹ σκαλίας ἢ “παρηκολούθηκας”, τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώ-¹² δεις μύθους παραποτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν.¹³ ἡ γάρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὄλιγον ἐστὶν ὠφέλιμος,¹⁴ ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν¹⁵ ἔχουστα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλουσῆς. πιστὸς ὁ¹⁶ το λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἀξιος, εἰς τοῦτο γάρ κοπιῶμεν¹⁷ καὶ “ἀγωνιζόμεθα”, ὅτι “ἡλπίκαμεν” ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὃς¹⁸ ἐστιν σωτῆρ πάντων ἀνθρώπων, μᾶλιστα πιστῶν.

¹¹ ¹² Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. μηδείς σου τῆς νεό-¹³ τητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν¹⁴ λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνίᾳ. ἔως¹⁵ ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδα-¹⁶ σκαλίᾳ. μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι¹⁷ διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυ-¹⁸ τοῦ τερίου. ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἵσθι, ἵνα σου ἡ προ-¹⁹ κοπὴ φανερὰ ἢ πᾶσιν ἐπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ.

ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γάρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιτλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πα-
τέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, 2
νεωτέρας ὡς ἀδελφᾶς ἐν πάσῃ σύγνιᾳ. Χήρας τίμα τὰς 3
δυντως χήρας. εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἡ ἔκγονα ἔχει, μανθα-
νέτωσαν πρώτου τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβᾶς ἀπο-
διδόναι τοῖς προγόνοις, τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον 4
τοῦ θεοῦ· ἡ δὲ δυντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἥλπικεν ἐπὶ 5
[τὸν] θεὸν⁷ καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευ-
χαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθυηκεν. 6
καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὁσιιν· εἰ δέ τις⁸ 7
τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ γρονοεῖ⁹, τὴν πίστιν
ηρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. Χήρα καταλεγέσθω¹⁰
μὴ Ἑλαττον ἐτῶν ἔξηκοντα γεγονοῦνα, ἐνὸς ἀνδρὸς γυνῆ,
ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνιστρόφησεν, εἰ το
ἔξενοδόχησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις
ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. νεωτέ-
ρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γάρ καταστρηνάσωσιν τοῦ
χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην¹¹
πίστιν ἡθέτησαν· ἀμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνονται, περι-
ερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι
καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. βούλομαι οὖν¹⁴
νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν
ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· ἥδη γάρ¹⁵
τινες ἔξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. εἴ τις πιστὴ¹⁶
χήρας, ἐπαρκείτω¹⁷ αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία,
ἵνα ταῖς δυντως χήραις ἐπαρκέσῃ. Οἱ καλῶς¹⁸
προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μά-
λιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ· λέγει γάρ ἡ¹⁹
γραφή Βοῶν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις· καὶ Ἀξιος ὁ ἐρ-
γάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. κατὰ πρεσβυτέρουν κατηγορίαν²⁰
μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο· ἢ τριῶν μαρτύρων·

20 τοὺς [δέ] ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ
 21 λοιποὶ φόβον ἔχωσιν. Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
 καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα
 22 φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσ-
 23 ἀλιστιν. Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει
 24 ἀμαρτίαις ἀλλοτρίαις· σεαυτὸν ἄγον τήρει. Μηκέτι ὑδρο-
 πότει, ἀλλὰ οἶνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ τὰς
 25 πυκνάς σου ἀσθενείας. Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι
 πρόδηλοί εἰσιν, προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὸν δὲ καὶ ἐπα-
 26 κολουθοῦσιν· ὥσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ
 27 τὰ ἀλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

"Οσοι

εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς Ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς
 ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ δυνατὸν τοῦ θεοῦ καὶ ή δι-
 2 δασκαλία βλασφημήται. οἱ δὲ πιστοὶς ἔχοντες δεσπότας
 μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον
 δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ Γάγαπητοί οἱ τῆς εὐερ-
 γεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

3 Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. εἴ τις ἐτεροδιδασκαλεῖ
 καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις, τοῖς τοῦ κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,
 4 τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις
 καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημία,
 5 ὑπόνοιαι πονηραί, διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων
 τὸν νοῦν καὶ ἀπεστρημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πο-
 6 ρισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ
 7 εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας· οὐδὲν γάρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν
 8 κόσμον, ὅτι οὐδὲν ἔξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· ἔχοντες δὲ Γδι-
 9 τροφὰς² καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. οἱ δὲ
 βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ πα-
 γίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες
 το βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς δλεθρον καὶ ἀπώλειαν· ᾧζα
 γάρ πάντων τῶν κακῶν ἔστιν ἡ φιλαργυρία, ἡς τινὲς ὀρε-
 γόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἔαυτοὺς

2 ἀγαπητοί, οἱ

γ τ...†

8 διατροφὴν

περιέπειραν ὁδύναις πολλαῖς. Σὺ δέ, ὡς ἄν-¹¹
 θρωπε¹² τὸν θεοῦ, ταῦτα φεύγεις δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέ-
 βειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονὴν, πραῦπαθίαν. ἀγωνίζου¹³
 τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς,
 εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὀμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώ-
 πιον πολλῶν μαρτύρων. παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ¹⁴
 θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντος τὰ πάντα καὶ Ἡριστοῦ Ἰησοῦ¹⁵ τοῦ
 μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμο-
 λογίαν, τηρήσαί σε τὴν ἐντολὴν ἀσπιλού ἀνεπίλημπτον¹⁶
 μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν¹⁷
 καιροῖς ἱδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ
 βασιλεὺς τῶν βασιλεύοντων καὶ κύριος τῶν κυριεύοντων, ὁ¹⁸
 μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἰδειν
 οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἵδειν δύναται· φέτη καὶ κράτος
 αἰώνιον ἀμήν.

Tois πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰώνι¹⁹
 παραγγέλλει μὴ ὅνψηλοφρονεῖν²⁰ μηδὲ ἡλπικέναι ἐπὶ πλού-
 τον ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ τὸν παρέχοντι ἡμῖν πάντα²¹
 πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις²²
 καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, ἀποθησαυρίζοντας²³
 ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς²⁴
 ὄντως ζωῆς.²⁵ Ω Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύ-²⁶
 λαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέ-
 σεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι²⁷
 περὶ τὴν πίστιν ἡστόχησαν.

Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

11 τοῦ

13 Ἰησοῦ Χριστοῦ

17 ὅνψηλὰ φρονεῖν | τῷ

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
2 θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Τιμοθέῳ
3 ἀγαπητῷ τέκνῳ χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ
4 Χριστοῦ Ἰησοῦν τοῦ κυρίου ἡμῶν.
5 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, φῷ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν κα-
θαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν
6 ἐν ταῖς δεήσεσιν μου, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐπιποθῶν σε ἵδειν,
7 μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ ὑπόμνη-
σιν λαβὼν τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνώφησεν
8 πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρὶ σου Εὐνίκῃ,
9 πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. δι' ἣν αἰτίαν ἀναμψιήσκω
10 σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὃ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ
11 τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου· οὐ γάρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς
12 πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρο-
13 νισμοῦ. μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου
14 ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον
15 τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, τοῦ σώσατος ἡμᾶς καὶ
16 καλέσαντος κλήσει ἄγιᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ
17 ἴδιαν πρόθεσιν καὶ χάριν, τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ
18 Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰώνιων, φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς
19 ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργή-
20 σαντος μὲν τὸν θάνατον φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρ-
21 σίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθη ἔγώ κῆρυξ καὶ ἀπό-
22 στολος καὶ διδάσκαλος. δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω,
23 ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι, οἴδα γάρ φ' πεπίστευκα, καὶ πέ-
24 α κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ

πεισμαὶ δτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἔκείνην τὴν ἡμέραν. ὑποτίπωσιν ἔχει ὑγιαινόντων 13 λόγων ὅντα παρ' ἐμοῦ ἥκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύ- 14 ματος ἄγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. Oīdas 15 τοῦτο δτι ἀπεστράφησά με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὃν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἐρμογένης. δψη ἔλεος ὁ κύριος τῷ 16 Ὀνησιφόρου οἴκῳ, δτι πολλάκις με ἀνέψυξεν, καὶ τὴν ἀλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη· ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ 17 σπουδαίως ἐξήτησέν με καὶ εὑρεν·— δψη αὐτῷ ὁ κύριος 18 εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἔκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ·— καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν 1 Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ ἡ ἥκουσα παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρ- 2 τύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ 3 ἔσονται καὶ ἔτερους διδάξαι. συνκακοπάθησον ως καλὸς 4 στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ. οὐδὲὶς στρατευόμενος ἐμπλέ- 5 κεται ταῖς τοῦ βίου πραγματίαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι 6 ἀρέσῃ· ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῆ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομί- 7 μως ἀθλῆσῃ· τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρ- 8 πῶν μεταλαμβάνειν. νόει ὁ λέγω· δώσει γάρ σοι ὁ κύριος 9 σύνεσιν ἐν πᾶσιν. μητρόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγγηρ- 10 μένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγ- 11 γελίον μου· ἐν φερεταθῷ μέχρι δεσμῶν ως κακούργος. 12 ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται· διὰ τοῦτο πάντα ὑπο- 13 μένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτὸι σωτηρίας τύχωσιν 14 τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰώνιου. πιστὸς ὁ 15 λόγος· εἰ γάρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν· εἰ ὑπο- 16 μένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, κάκείνος 17 ἀρνήσεται ἡμᾶς· εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει, ἀρνή- 18 σασθαι γάρ ἔαυτὸν οὐ δύναται. Taūta ὑπο- 19 μίμησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ "θεοῦ", μὴ λογο- 20 μαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκούον-

των σπουδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ,
 ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὄρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀλη-
 θείας. τὰς δὲ βεβῆλους κενοφωνίας περιίστασο· ἐπὶ
 πλείον γάρ προκόψουσιν ἀστεβέίας, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς
 γάγγραια νομὴν ἔξει· ὃν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Φιλητος,
 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἡστόχησαν, λέγοντες ^τ ἀνά-
 στασιν ἥδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τὴν τινῶν
 πίστιν. ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἔστηκεν,
 ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην ἜΓΝΩ Κύριος τοὺς ὄντας
 δύτοι, καὶ Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων
 τὸ ὄνομα Κύριογ. ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον
 σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα,
 καὶ ἂ μὲν εἰς τιμὴν ἂ δὲ εἰς ἀτιμίαν· ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ
 ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεύος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον,
 εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμέ-
 νον. τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, δίωκε δὲ δικαιο-
 σύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ ^τ τῶν ἐπικαλουμένων
 τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαν-
 δεύτους ζητήσεις παραίτον, εἰδὼς ὅτι γεννῶσι μάχας· δοῦ-
 λον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλὰ ἥπιον εἶναι πρὸς
 πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, ἐν πραύτῃ παιδεύοντα
 τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μή ποτε ὁ δόρυς ἀντοῖς ὁ θεὸς μετέ-
 νοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ
 διαβόλου παγίδος, ἔξωγρημένοι οὐκ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου
 θέλημα.

Τοῦτο δὲ γίνωσκε ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται
 καιρὸς χαλεποί· ἔσονται γάρ οἱ ἀνθρώποι φιλαυτοί, φιλάρ-
 γυροί, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεύσιν ἀπει-
 θεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ἀστοργοί, ἀσπονδοί, διάβολοι,
 ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, προδόται, προπτετεῖς, τε-
 τυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, ἔχοντες μόρ-
 φωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρημένοι· καὶ
 τούτους ἀποτρέπουν. ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες

εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα ἄμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, πάντοτε, μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωστιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἱαμβρῆς ἀντέστησαν Μωσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἀνθρώποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλείον, η̄ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδη- 9 λος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ η̄ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ ἠπαρηκο- 10 λούθησάς μου τὴν διδασκαλίαν, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ 11 πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, τοῖς διω- 12 γμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἵα μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν 13 Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις, οἷς διωγμούς ὑπῆρχεν· καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ κύριος. καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν 14 εὐτεβώς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦν διωχθήσονται πονηροὶ δὲ ἀν- 15 θρωποὶ καὶ γόντες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χείρον, πλανῶντες 16 καὶ πλανώμενοι. σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστά- 17 θης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ιερὰ 18 γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσας εἰς σωτηρίαν 19 διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦν πᾶσα γραφὴ θεόπνευ- 20 στος καὶ ὡφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγμόν, πρὸς 21 ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, ὥα ἄρτιος 22 ἢ ὁ τοῦ θεοῦ ἀνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτι- 23 σμένος.

Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ 24
Χριστοῦ Ἰησοῦν, τοῦ μέλλοντος 'κρίνειν' ζῶντας καὶ 25
νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· 26
κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκάίρως ἀκαίρως, ἐλεγξον, 27
Ἐπιτίμησον, παρακάλεσον', ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ δι- 28
δαχῇ. ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας 29
οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ίδιας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς 30
ἐπισωρεύσουσιν διδασκάλους κυηθόμενοι τὴν ἀκοήν, καὶ 31
ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέψουσι, ἐπὶ δὲ 32
τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. σὺ δὲ η̄φε ἐν πᾶσιν, κακο- 33
πάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου

6 πληροφόρησον.

Ἐγὼ γάρ ἡδη σπένδομαι, καὶ τὸ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεως μου ἐφέστηκεν. τὸν καλὸν ἀγῶνα ἡγώνυμι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἑκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ἡγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με ταχέως· Δημᾶς γάρ με ἔγκατέλειπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην, Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλμα-

10 τίαν· Λουκᾶς ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκου ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ, ἔστιν γάρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν,

11 Τύχικον δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἐφεσον. τὸν φελόην, ὃν

12 "ἀπέλειπον" ἐν Τρφάδι παρὰ Κάρπω, ἐρχόμενος φέρε, καὶ

13 τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. Ἀλέξανδρος ὁ

χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο.— ἀποδώσει αὐτῷ

14 ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αγάπης.— ὃν καὶ σὺ φυλάσσου,

15 λίαν γὰρ ἀντέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. Ἐν τῇ πρώτῃ

μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με

16 "ἔγκατέλειπον"— μη ἀυτοῖς λογισθείη.— ὁ δὲ κύριος μοι

παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ὥντα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα

πληροφορηθῆ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην

17 ἐκ στόματος λέοντος. ῥύστεται με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς

ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν

ἐπουράων· φήσει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

18 "Ασπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὁμηροφόρου

οἴκου. Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφι-

20 μον δὲ "ἀπέλειπον" ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. Σπούδασον

πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεται σε Εὔβου-

λος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ

[πάντες].

21 "Ο κύριος τὸ μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑ-

μῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

ΠΑΥΛΟΣ δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ¹ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰώνιου, ἦν ἐπηγγεῖλατο καὶ ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰώνιων ἐφανέρωσεν δὲ καὶ τοις ἑδίοις, τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὁ ἐπιστεύθην ἔγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινῇ πίστιν χάρις καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

Τούτου χάριν ἀπέλειπόν σε ἐν Κρήτῃ ὥα τὰ λεί-⁵ ποντα ἐπιδιωρθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἔγώ σοι διεταξάμην, εἴ τις ἐστιν ἀνέγκλητος, ⁶ μᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλη-⁷ τον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργύλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλό-⁸ ξενού, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα ⁹ δυνατὸς ἔη καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. ¹⁰ Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινες ¹¹ ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἢ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. εἰπέν τις ἐξ αὐτῶν, Ἱδιος αὐτῶν προφήτης, ¹² Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἄργαι· ¹³ ἡ μαρτυρία αὐτῇ ἐστὶν ἀληθής. δι' ἦν αἰτίαν ἐλεγχεῖν

¹ Χριστοῦ [Ἰησοῦ]

5 ἀπέλειπόν

τι αὐτοὺς ἀποτόμως, ὡντα ὑγιαινώσιν [έν] τῇ πίστει, μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποτρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ τοῦ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. θεὸν ὄμολογούσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βθελυκτοὶ δύντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

1 Σὺ δὲ λάλει ἡ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ.
 2 Πρεσβύτας ηγαλίους εἶναι, σεμνούς, σωφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ. πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ γδιαβόλους
 4 μηδὲ³ οὖν φοβοῦντας, καλοδιδασκάλους, ὡντας σωφρονίζοντας τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, σωφρονας, ἀγνάς, οἰκουργούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡντα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται.
 6 τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν· περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ὡντα
 9 ὁ ἔξι ἐναντίας ἐντραπῆ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ήμῶν φαῦλον. δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι ἐν πᾶσιν,
 10 εὐαρέστους εἶναι, μὴ γάντιλέγοντας, μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ὡντα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ήμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν
 11 πᾶσιν.

Ἐπεφάνη γάρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτῆρις ριος πᾶσιν ἀνθρώποις παιδεύοντα ήμᾶς, ὡντα ἀρητσάμενοι τὴν πάστεριαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ
 13 δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ μὲν αἰώνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ
 14 μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν⁴ ἔχοντας μηδὲ⁵ ἔδωκεν ἕαυτὸν ὑπὲρ ήμῶν ὡντα λγτρώσανται ήμᾶς ἀπό πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἔαγτῷ λαδὸν περιογίσιον,
 15 ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

Ταῦτα λάλει καὶ παρα-

3 διαβόλους, μὴ 7 ἔργων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, ἀφθορίαν 9, 10 ἀντιλέγοντας μηδὲ⁶
 10 ἐνδεικνυμένους ἀγάπην 13 ήμῶν, | Ἰησοῦν Χριστοῦ

κάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδείς σου περιφρονεῖτω. Ὑπομίμησκε αὐτὸν ἀρχαῖς ἔξουσίαις ὑποτάσσεσθαι πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοίμους εἶναι, μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν εὖνδεικνυμένους πραῦτηγα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. Ἡμενὶς γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδονᾶις ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. ὅτε δὲ 4 ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἀ ἐποιήσαμεν 5 ἡμεῖς ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λοντροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἀγίου, οὐν ἐξέ- 6 χεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ὡν δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενητοί 7 θῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰώνιου. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ 8 περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιοῦσθαι, ὡν φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. Ταῦτα ἔστιν καλὰ καὶ ὡφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· μωρὰς δὲ ζητήσι, 9 τεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔριν καὶ μάχας νομικὰς περι- 10 ιστασο, εἰσὶν γάρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. αἱρετικὸν ἀνθρώπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραπού, εἰδὼς 11 ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει, ὥν αὐτο- 12 κατάκριτος.

"Οταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἡ Τύχικον, σπουδασον 13 ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν, ἐκεῖ γάρ κέκρικα παραχειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀποδλῶν σπουδαίως 14 πρόπεμφον, ὡν μηδὲν αὐτοῖς 'λείπῃ'. Μανθανέτωσαν 15 δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ὡν μὴ ὡσιν ἄκαρποι.

"Ασπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. "Ασπασαι 15 τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.

"Η χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

1 ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ
2 ἀδελφὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν καὶ
3 Ἀποφίᾳ τῇ ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν
4 καὶ τῇ κατ' οἰκόν σου ἐκκλησίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
5 ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
6 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος
7 ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν
8 πίστιν ἣν ἔχεις ^{Γενεσίς} τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς
9 ἀγίους, ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργής γένηται
10 ἐν ἐπιγυνώσει παντὸς ἀγαθοῦ [τοῦ] ἐν ἡμῖν ^{Γενεσίς} εἰς Χριστόν·
11 7 χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ
12 σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἀγίων ἀναπέπανται διὰ σοῦ,
13 8 ἀδελφέ. Διό, πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν
14 9 ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον
15 παρακαλῶ, τοιοῦτος ὡν ὡς Παῦλος ^{πρεσβύτης} ^{γενεσίς} γεννήθης ^{γενεσίς} δὲ
16 10 καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ,— παρακαλῶ σε περὶ τοῦ
17 ἐμοῦ τέκνου, διν ἐγένεντσα ἐν τοῖς δεσμοῖς ^{πρεσβύτης} ^{γενεσίς} Οινήσιμον, τὸν
18 ποτέ σοι ἄχρηστον νυνὶ δὲ ^{τότε} σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, διν
19 11 ἀνέπεμψά σοι αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα· διν
20 ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι
21 12 διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου, χωρὶς δὲ τῆς
22 σῆς γνώμης οὐδὲν ἡθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ
23 13 ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου γένηται κατὰ ἔκούσιον. τάχα
24 14 γὰρ διὰ τοῦτο ἔχωρίσθη πρὸς ὥραν ἵνα αἰώνιον αὐτὸν
25 15 ἀπέχῃς, οὐκέτε ὡς δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν

ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ. εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσ- 17 λαβούν αὐτὸν ως ἐμέ. εἰ δέ τι ηδίκησέν σε ἡ ὄφειλει, 18 τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα· ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, 19 ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσ- οφειλεις. ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου διαιμην ἐν κυρίῳ· ἀνά- 20 παυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.

Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ 21 ὑπὲρ ἣ λέγω ποιήσεις. ἂμα δὲ καὶ ἐτοίμαζέ μοι ἔνεισαν, 22 ἐλπίζω γάρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

Ασπάζεται σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν 23 Χριστῷ Ἰησοῦ, Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, 24 οἱ συνεργοί μου.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡ Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύ- 25 ματος ὑμῶν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΟΥ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΟΥ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, ἦν ἔδωκεν
αὐτῷ ὁ θεὸς δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἀλλὰ δεῖ γενέσθαι
ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστεῖλας διὰ τοῦ ἄγγελου
αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάνει, ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δοσα
ζεῖδεν. μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς
λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ
γεγραμμένα, ὁ γάρ καιρὸς ἐγγύς.

ΙΩΑΝΗΣ ταῖς ἐπτὰ ἑκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ.
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὅν καὶ ὁ ἡν καὶ
ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπτὰ πνευμάτων ^{Ἄλλον} ἐνώ-
πιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ
ὁ ἀρχων τῶν Βασιλέων τῆς Γῆς. Τῷ ἀγαπῶντι
ἡμᾶς καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἀλαρτιῶν [ἡμῶν]
δὲν τῷ αἴματι αὐτοῦ,— καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς Βασιλείαν,
ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πάτρὶ αὐτοῦ,— αὐτῷ ἡ δόξα
καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰώνας. ἀμήν. ΙΔΟΓ Ερ-
χεται μετὰ τῶν Νεφελῶν, καὶ δψεται αὐτὸν πᾶς

όφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αγύτον πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς Γῆς. ναί, ἀμήν.

ἘΓώ εἰμι τὸ Ἀλφα καὶ τὸ Ὡ, λέγει Κύριος, 8
ὁ θεός, ὁ ὠν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

Ἐγὼ Ἰωάνης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν 9
τῇ Θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ,
ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. ἐγενόμην 10
ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα ὅπίσω
μου φωνὴν μεγάλην¹ ὡς σάλπιγγος λεγούσης ²Ο οἱ
βλέπεις γράφον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον τὰς ἐπτὰ
ἐκκλησίας, εἰς Ἔφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον
καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδελφίαν
καὶ εἰς Λαοδικίαν. Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν 12
ἥτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἰδούν ἐπτὰ
λυχνίας χρυσᾶς, καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον 13
γίδον³ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδάρη καὶ περιε-
ζωσμένον πρὸς τοὺς μαστοὺς ζώνην χρυσᾶν. Ή δὲ 14
κεφαλὴ αγύτος καὶ αἱ τρίχες λεγκαὶ ὡς ἔριον
λευκόν, ὡς χιών, καὶ οἱ ὄφθαλμοὶ αγύτος ὡς φλὸξ
πυρός, καὶ οἱ πόδες αγύτος ὅμοιοι χαλκολιβάνω, 15
ὡς ἐν καμίνῳ⁴ πεπυρωμένης, καὶ ή φωνὴ αγύτος. ὡς
φωνὴ γδάτων πολλῶν, καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ 16
αὐτοῦ ἀστέρας ἐπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥόμ-
φαια δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ
ὡς ὁ Ἄλιος φαίνει ἐν τῇ δύναμει αγύτος. Καὶ 17
ὅτε εἶδον αὐτόν, ἐπεσα πρὸς τὸν πόδας αὐτοῦ ὡς
νεκρός· καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων

Μὴ φοβοῦ· ἘΓΩ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔχατος,
καὶ ὁ ζῶν, — καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ. ζῶν εἰμὶ 18
εἰς τὸν αἰώνας τῶν αἰώνων, — καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ

τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἁδού. γράφον οὖν ἀ εἰδεῖς καὶ ἀ εἰσὶν
αὐτὸν καὶ ἀ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα. τὸ μυστήριον
τῶν ἐπτὰ ἀστέρων οὓς εἰδεῖς ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ
τὰς ἐπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς· οἱ ἐπτὰ ἀστέρες
ἄγγελοι τῶν ἐπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ
[Ἐπτὰ ἐπτὰ] ἐκκλησίαι εἰσίν.

1 Τῷ ἄγγελῷ τῷ ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον

Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἐπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δε-
ξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἐπτὰ λυχνιῶν
τῶν χρυσῶν, Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον καὶ
τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βαστάσαι κακούς,
καὶ ἐπειρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους,
καὶ οὐκ εἰσίν, καὶ εὑρες αὐτοὺς ψευδεῖς· καὶ ὑπο-
μονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ
οὐ κεκοπίακες. ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν ἀγάπην
σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. μημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκες,
καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή,
ἔρχομαι σοι, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου
αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις ὅτι μισεῖς
τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἢ κάγὼ μισῶ. Ὁ ἔχων οὓς
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ
νικῶντι δώσω αὐτῷ φαρεῖν ἐκ τοῦ ζύλου τῆς ζωῆς,
ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ^τ.

8 Καὶ τῷ ἄγγελῷ τῷ ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον

Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἕσχατος, ὃς ἐγένετο
νεκρὸς καὶ ἔζησεν, Οἶδά σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν
πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ
τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ εἰσίν,
οἱ ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. [μὴ] φοβοῦ ἀ μέλλεις
πάσχειν. ἴδού μέλλει βάλλειν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς
φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ [ἔχητε] θλίψιν ἡμερῶν
δέκα. γίνου πιστὸς ἀχριθανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν
ιι στέφανον τῆς ζωῆς. Ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὰ

πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θωάτου τοῦ δευτέρου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας γρά- 12
ψον

Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ρόμφαιαν τὴν δίστομον τὴν ὅξειαν Οἴδα ποῦ κατοικεῖς, ὃπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ, 13
καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἡρήσω τὴν πίστιν μου καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντίπας, ὁ μάρτυς μου, ὁ πιστός [μου], ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὃπου ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ. ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ Γόλιγα, ὅτι¹ ἔχεις ἔκει 14
κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλλάδην, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν γίῶν Ἰσραήλ,
φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῖσαι· οὗτοις ἔχεις καὶ 15
σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Νικολαϊτῶν ὄμοιώς. μετα- 16
νόησον οὖν· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαι σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ρόμφαιᾳ τοῦ στόματός μου. Ὁ ἔχων 17
οὓς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι Δώσω αὐτῷ τοῦ Μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γρά- 18
ψον

Τάδε λέγει ὁ οὐίος τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὄφθαλ-
μοὺς [ἀγύτογ] ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες αγύτογ
ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, Οἴδα σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν 19
ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν
ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα
τῶν πρώτων. ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ διτι ἀφεῖς τὴν 20
γυναικα² Ἰεζάθελ, ἡ λέγουσα ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ
διδύσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δουλους πορνεῖσαι καὶ
φαγεῖν εἰδωλόθυτα. καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετα- 21
νοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.

22 Ιδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας
μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσι
23 ἐκ τῶν ἔργων ἀυτῆς· καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενὼ
ἐν θανάτῳ· καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ
εἰμι ὁ ἑραγνῶν νεφροὺς· καὶ καρδίας, καὶ δώσω
24 ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. ὑμῖν δὲ λέγω
τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν
τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτιες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα
τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, οὐ βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο
25 βάρος· πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἀν ἥξω. Καὶ
ὅ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω
27 αὕτῳ ἔξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, καὶ ποιησάνε
αὕτοὺς ἐν φάραγγι σιδηρῷ ὡς τὰ σκεύη τὰ κε-
28 ραμικὰ συντρίβεται, ὡς κάγω εἴληφα παρὰ τοῦ πα-
τρός μου, καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωινόν.
29 Ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλη-
σίαις.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ ἡς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γρά-
ψον

Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ
καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας Οἰδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα
2 ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἰ. γίνου γρηγορῶν, καὶ
στήρισον τὰ λοιπὰ ἀ ἐμελλον ἀποθανεῖν, οὐ γάρ
εὑρηκά σου ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου·
3 μημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας καὶ τήρει, καὶ
μετανόησον· ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης,
4 καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ· ἀλλὰ ἔχεις
οὐλίγα ὄνόματα ἐν Σάρδεσιν ἀ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἴμάτια
αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι
5 ἄξιοι εἰσιν. Ὁ νικῶν οὐτως περιβαλεῖται ἐν ἴματίοις
λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐζαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς
Βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων

αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει 8
ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγελῷ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίᾳ γράψου

Τάδε λέγει Γό ἄγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν^τ Δαγείδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὖδεις κλείσει, καὶ Γκλείων^τ καὶ οὖδεις ἀνοίγει, Οἰδά σου τὰ ἔργα, — 8
ἴδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἡνεῳγμένην, ἣν οὐδὲις δύναται κλείσαι αὐτήν, — ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἡριήσω τὸ ὄνομά μου. Ίδοὺ διδώ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ, τῶν 9
λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται, — Ίδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἡζογίσιν καὶ προσκυνήσογίσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σογ, καὶ γινώσιν ὅτι ἐγὼ ἡγάπινά σε. ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τοῦ τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὁ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν 11
στέφανον σου. Ὁ νικῶν ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ 12
ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἔξελθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς 13
Ἱερουσαλήμ, ἡ καταβάνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. Ὁ ἔχων 13
οὓς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγελῷ τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίᾳ γράψου

Τάδε λέγει ὁ Ἄμην, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ [ὁ]
ἀληθινός, ή ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ, Οἰδά σου 15
τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἰ οὔτε ζεστός. ὅφελον ψυχρὸς ἡς ἡ ζεστός. οὔτως, ὅτι χλιαρὸς εἰ καὶ οὔτε 16
ζεστὸς οὔτε ψυχρός, μελλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός

7 † τῷ † | ὁ ἀληθινός, ὁ ἄγιος | τοῦ | κλείει 14 †...†

17 μου. ὅτι λέγεις ὅτι Πλούσιός είμι καὶ πεπλούγηκα
 καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἰ
 ὁ ταλαιπωρος καὶ ^τ ἐλειώς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς
 18 καὶ γυμνός, συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυ-
 σίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ίμά-
 τια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη
 τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλούριον ἐγχρῖσαι τοὺς
 19 ὄφθαλμούς σου ἵνα βλέπης. ἐγὼ δέογς ἐὰν φιλῶ
 ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόη-
 σον. Ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν
 τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν,
^τ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ
 20 καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. Ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσαι
 μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ώς κάγὼ ἐνίκησα καὶ
 ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.
 22 Ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς
 ἐκκλησίαις.

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἴδοὺ θύρα ἡνεφυγμένη ἐν τῷ
 οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος
 λαλούστης μετ' ἐμοῦ, λέγων Ἀνάβα ὁδε, καὶ δείξω σοι
 2 ὁ δεῖ γενέσθαι. μετὰ ταῦτα εὐθέως ἐγενόμην ἐν
 πνεύματι· καὶ ἴδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
 3 ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος
 ὄρασει λίθῳ ἱάσπιῳ καὶ σαρδίῳ, καὶ τρις κγκλόθεν
 4 τοῦ θρόνου ὅμοιος ὄρασει σμαραγδίνῳ. καὶ κυκλόθεν
 τοῦ θρόνου ἦθρόνοις εἴκοσι τέσσαρες, καὶ ἐπὶ τοὺς
 θρόνους εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους πε-
 ριβεβλημένους ^τ ἴματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
 5 αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπο-
 ρεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ
 λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἃ εἰσιν
 6 τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου.

ώς θάλασσα ύαλινη όμοία κρυστάλλω. καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἐμπροσθεν καὶ ὅπισθεν καὶ τὸ ζῷον τὸ πρώτον ὄμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὄμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῷον ἔχων⁷ τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῷον ὄμοιον ἀετῷ πετομένῳ· καὶ τὰ τέσσερα ζῷα, ἐν 8 καθ' ἐν αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγας ἔξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμογειν ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπτανσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες

"Ἄγιος ἄγιος ἄγιος Κύριος, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.
Καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ 9 εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ [τοῦ θρόνου], τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων, πεσοῦνται οἱ το εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες

"Ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν 10 τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θελημά σου ἥσαν καὶ ἔκτισθησαν.

Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὅπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἐπτά, καὶ 2 εἶδον ἄγγελον ἵσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ Τίς ἄξιος ἀνοίξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ; καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ 3 Γούδε ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ⁹ ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοίξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ [ἔγῳ] ἔκλαιον πολὺ⁴ ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοίξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό· καὶ εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει⁵

μοι Μὴ κλαῖε· ἵδον ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαυείδ, ἀνοίξαι τὸ βιβλίον καὶ στὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ.

Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκός ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα ἑπτὰ καὶ δόφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ [ἑπτὰ] πνεύματα τοῦ θεοῦ, ἀπεσταλμένοι¹ εἰς πᾶσαν τὴν Γῆν. καὶ ἥλθεν καὶ εἶληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. Καὶ ὅτε ἐλαβεῖν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῷα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἔκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούστας θυμιαμάτων, γ^{αῖ} εἰσιν δὲ προσεγχαὶ τῶν ἀγίων· καὶ ἄδογκτιν ὕδατον καὶ καίνην λέγοντες

"Ἄξιος εἰ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοίξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἤγόρασας τῷ θεῷ ἐν τῷ αἷματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν Βασιλείαν καὶ ιερεῖς, καὶ βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα² φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ

"Ἄξιόν³ ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλούτον καὶ σοφίαν καὶ ἴσχυν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.

καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης [ἐστίν], καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα⁴ λέγοντας

Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου⁵ καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων.

καὶ τὰ τέσσερα ζῷα ἔλεγον Ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

Καὶ εἶδον ὅτε ἦνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν εἴπτα σφραγίδων, καὶ ἥκουσα ἐνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζῷων λέγοντος ως φωνῇ βροντῆς Ἐρχον. καὶ εἶδον, καὶ εἶδον Ἰππός λεγκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.

Καὶ ὅτε ἦνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν δευτέραν, ἥκουσα τοῦ δευτέρου ζῷου λέγοντος Ἐρχον. καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος Ἰππός πυρρός, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη [αὐτῷ] λαβεῖν τὴν εἰρήνην [ἐκ] τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

Καὶ ὅτε ἦνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τρίτην, ἥκουσα τοῦ τρίτου ζῷου λέγοντος Ἐρχον. καὶ εἶδον, καὶ εἶδον Ἰππός μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἥκουσα ως φωνὴν μέσφε τῶν τεσσάρων ζῷων λέγουσαν Χοῖνιξ σίτου δημαρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δημαρίου καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

Καὶ ὅτε ἦνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἥκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζῷου λέγοντος Ἐρχον. καὶ εἶδον, καὶ εἶδον Ἰππός χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω [αὐτοῦ] ὅνομα αὐτῷ [Ο] Θάνατος, καὶ ὁ δῆμος ἡκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

Καὶ ὅτε ἦνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. καὶ οἱ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες Ἔως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἄγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ ἀλματήμων ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ εἰς

έρρεθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσονται ἔτι χρόνον μικρόν,
ἔως ἡ πληρωθώσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀ-
δελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς καὶ
αὐτοί. Καὶ εἶδον ὅτε ἦνοιξεν τὴν σφρα-
γῆδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ
ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ
ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς ἀλμά, καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ
οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλει τοὺς
ἀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σεισμένη, καὶ ὁ
οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισσόμενον, καὶ
πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκωήθησαν.
Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς Γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ
οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἴσχυροι καὶ πᾶς
δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια
καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὄρεων· καὶ λέγογες τοῖς
ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις Πέσατε ἐφ' ἡμᾶς καὶ
κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ
τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὄργης τοῦ ἀρνίου, ὅτε
ἡλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὄργῆς αὐτῶν, καὶ τίς
δύναται σταθῆναι;

1 Μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας Γωνίας τῆς Γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσ-
σαρας ἀνέμοὺς τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἀνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ πάντας δέν-
δρον. καὶ εἶδον ἄλλουν ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ τοῦ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῆδα θεοῦ ζῶντος, καὶ τοῦ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαροις ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,
3 λέγων Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν
μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα
4 τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς

1 Καὶ μετὰ | ἐπὶ [τι]

2 ἀνατολῶν | ἔκραξεν

3 καὶ

νίων Ἰσραὴλ.

- | | |
|---|---|
| έκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, | 5 |
| έκ φυλῆς Ῥουθὴν δώδεκα χιλιάδες, | |
| έκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες, | |
| έκ φυλῆς Ἀσῆρ δώδεκα χιλιάδες, | 6 |
| έκ φυλῆς Νεφθαλὶμ δώδεκα χιλιάδες, | |
| έκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδες, | |
| έκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες, | 7 |
| έκ φυλῆς Λευεὶ δώδεκα χιλιάδες, | |
| έκ φυλῆς Ἰσραὴλ δώδεκα χιλιάδες, | |
| έκ φυλῆς Ζαθουλῶν δώδεκα χιλιάδες, | |
| έκ φυλῆς Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδες, | 8 |
| έκ φυλῆς Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. | |

Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἵδοὺ ὅχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι, αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἔκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἐστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· καὶ κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ τοιάδε γοντες.

‘Η σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ.
καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζῷων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, λέγοντες

‘Ἄμην· η ἐὐλογία καὶ η δόξα καὶ η σοφία καὶ η εὐχαριστία καὶ η τιμὴ καὶ η δύναμις καὶ η ἴσχυς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων [· ἀμήν].
Καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν ἥλθον; καὶ εἶρηκα αὐτῷ Κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπεν μοι Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλγναν τὰς στολὰς αἵγτων καὶ ἐλεύ-

15 καναν αὐτὰς ἐν τῷ αἷματι τοῦ ἀρνίου. διὰ τοῦτο εἰσι
ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας
καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ
26 θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. οὐ πεινάσογες ἔτι
οὔδε διψάσογες ἔτι, οὔδε μὴ πέσῃ ἐπ' αὕτοὺς ὁ
27 ἥλιος οὔδε πᾶν καῦμα, ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον
τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὕτούς, καὶ ὀδηγήσει αὕτοὺς
ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ύδατων· καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς
πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὄφθαλμῶν αὐτῶν.

1 Καὶ ὅταν ἦνοικεν τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο
2 σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμέρων. καὶ εἶδον τοὺς ἐπτὰ
ἀγγέλους οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ Γέδόθησαν
3 αὐτοῖς ἐπτὰ σάλπιγγες. Καὶ ἀλλος ἄγγελος
ἡλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυγιαστηρίου ἔχων
λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ
4 ἵνα δώσει ταῖς προσεγχαῖς τῶν ἀγίων πάντων ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ ἀνέ-
βη ὁ καπνὸς τῶν θυμιάματων ταῖς προσεγχαῖς τῶν
5 ἀγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. καὶ
εἶληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν
αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυγιαστηρίου, καὶ ἐβαλεν
6 εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ
δακτραπαλί· καὶ σεισμός. Καὶ οἱ ἐπτὰ ἄγγελοι
οἱ ἔχοντες τὰς ἐπτὰ σάλπιγγας ἤτοίμασαν αὐτοὺς ἵνα
σαλπίσωσιν.

7 Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ
πῦρ μεμιγμένα ἐν αἷματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ
τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων
8 κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. Καὶ
ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς δρος μέγα πυρὶ
καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θαλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ
9 τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν
κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ

τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν. Καὶ ὁ τρίτος ¹⁰
 ἄγγελος ἐσῆλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ
 μέγας καιόμενος ὡς λαμπτάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν
 ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. καὶ τὸ ὄνομα ¹¹
 τοῦ ἀστέρος λέγεται Ὁ Ἀψιθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον
 τῶν ὑδάτων εἰς ἄψιθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέ-
 θανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. Καὶ ¹²
 ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσῆλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ
 ἥλιου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν
 ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ
 φάνη τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὅμοιως.

Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἀετοῦ πετομένου ἐν ¹³
 μεσουρανῆματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ Οὐάλ οὐάλ
 οὐάλ Γτούς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν
 φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελ-
 λόντων σαλπίζειν.

Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσῆλπισεν· καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ ¹
 τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ
 κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου· καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ²
 ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς
 καμίνογ μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀήρ
 ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἔξηλθον ³
 ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἔξουσία ὡς ἔχουσιν
 ἔξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ⁴ ἵνα μὴ ⁴
 ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν
 οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔ-
 χουσι τὴν σφραγίδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων.
 καὶ ἐδόθη Γαύταις ⁵ ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα ⁵
 βασανισθήσονται μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐ-
 τῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἀνθρωπον.
 καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσογεις οἱ ἀνθρωποι ⁶
 τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ Γέρμησογεις ⁷ αὐτόν, καὶ ἐπι-
 θυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν.

7 καὶ τὰ ὄμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοι-
μασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν
ώς στέφανοι δμοιοι χρυσῶ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς
8 πρόσωπα ἀνθρώπων, καὶ εἶχαν τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν,
9 καὶ οἱ ὀδόντες αγύτων ὡς λεόντων ἦσαν, καὶ εἶχαν
θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων
αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων
10 εἰς πόλεμον· καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὅμοιας σκορπίοις
καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἔξουσία αὐτῶν
11 ἀδικήσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. ἔχουσιν ἐπ’ αὐ-
τῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὅνομα αὐτῷ
Ἐβραῖστὶ Ἀβαδδὼν καὶ ἐν τῇ Ἐλληνικῇ ὅνομα ἔχει
12 Ἀπολλύων. Ἡ Οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἵδον
ἔρχεται ἔτι δύο Οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν
μίαν ἐκ τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ
14 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἄγγελῳ, ὁ ἔχων
τὴν σάλπιγγα, Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἄγγέλους τοὺς δε-
δεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὔφρατῃ.
15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς
τὴν ὅραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀπο-
16 κτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὁ ἀριθμὸς
τῶν στρατευμάτων τοῦ ἵππικοῦ δὶς μυριάδες μυριάδων·
17 ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. καὶ οὗτοι εἶδον τοὺς
ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ’ αὐτῶν,
ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις·
καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ
ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς
18 καὶ θείον. ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθη-
σαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ
καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στο-
19 μάτων αὐτῶν. ἡ γὰρ ἔξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι
αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ

αὐτῶν ὅμοιαι ὅφεσι, ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ οὐκ ἀπε-²⁰ κτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, ὅντες μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αἵτων, ἵνα μὴ προσ-
κυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυσά
καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ
τὰ ζύλινα, ἢ οὕτε βλέπειν δύνανται οὕτε ἀκού-
ειν οὕτε περιπατεῖν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ²⁵
φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν ἁρμάκων¹ αὐτῶν οὔτε ἐκ
τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐ-
τῶν.

Καὶ εἰδον ἄλλον ἄγγελον ἴσχυρὸν ²
καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην,
καὶ ἡ Ἱρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι
πυρός, καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ³
ἡνεῳγμένον, καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν
ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς,
καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκάται, καὶ ⁴
ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν
φωνάς. Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταὶ, ἥμελλον ⁵
γράφειν καὶ ἥκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγου-
σαν ΣφράγιCON. ἢ ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταί, καὶ
μὴ αὐτὰ γράψῃς. Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἰδον ἔστωτα ἐπὶ ⁶
τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἥρεν τὴν χείρα αἵτοι
τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὔρανόν, καὶ ὠμοσεν ἐν τῷ ⁷
Ζῶντι εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν
τὸν οὔρανόν καὶ τὰ ἐν αἵτῳ καὶ τὴν Γῆν καὶ
τὰ ἐν αἵτῃ [καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αἵτῃ],
ὅτι χρόνος οὐκέτι τεσται ἀλλ' ἐν ταῖς ημέραις τῆς ⁸
φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἄγγελου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν,
καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν
τοὺς ἑαγτοῦ δούλογς τοὺς προφήτας. Καὶ ἡ φωνὴ ⁹
ἥν ἥκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πᾶλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ

20 οὔτε ν. οὐδὲ

εἰ φαρμακῶν

6,7 ἔσται, ἀλλ'...σαλπίζειν.

καὶ λέγουσαν "Υπαγε λάβε τὸ βιβλίον τὸ ἡμεωρυμένου
 ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θα-
 γάστης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν
 ἀγγέλον λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ ΒΙΒΛΑΡΙΔΙΟΝ.
 καὶ λέγει μοι Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ
 σογ τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σογ ἔσται
 οὐ γλυκὺ ώς μέλι. καὶ ἔλαβον τὸ ΒΙΒΛΑΡΙΔΙΟΝ ἐκ τῆς
 χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν
 ἐν τῷ στόματί μογ ώς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον
 αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. καὶ λέγουσίν μοι Δεῖ
 σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσιν καὶ
 γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς. . . . Καὶ
 ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων "Ἐγειρε καὶ
 μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ
 τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. καὶ τὴν αὐλὴν τὴν
 ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξωθεν, καὶ μὴ αὐτὴν με-
 τρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν
 ἀγίαν πατήσογειν μῆνας τεσσεράκοντα [καὶ] δύο.
 καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύ-
 σουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἔξηκοντα, ἐπειβλημέ-
 νους⁷ σάκκους. Οὗτοί εἰσιν οἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο
 λγχνίαι [αἱ] ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς Γῆς ἑστῶτες.
 καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται
 ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἔχθροὺς
 αὐτῶν· καὶ εἴ τις ἐθελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὗτοι
 δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. οὗτοι ἔχουσιν τὴν ἔξουσίαν
 κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ γέτος Βρέχῃ τὰς ἡμέρας
 τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἔχουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν
 γάρτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν
 γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν. καὶ
 ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ
 ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν
 πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς.

καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς 8 μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. καὶ βλέπου·⁹ σιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἔθνων τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς μνῆμα. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ μετὰ [τὰς] τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ πνεύμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν [ἐν] αἵτοῖς, καὶ ἐστησαν ἐπὶ τοὺς πόλας αἵτῶν, καὶ φέρος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς· καὶ ἡκουσαν Γφωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης¹⁰ αὐτοῖς Ἀνάβατε ὡδε, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἔχθροὶ αὐτῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο¹¹ σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἐπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὄνόματα ἀνθρώπων χλιάδες ἐπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.¹² Οὐαὶ ή δευτέρα ἀπῆλθεν· Ιδοὺ ή Οὐαὶ ή τρίτη ἔρχεται ταχύ.

Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσῆλπισεν· καὶ ἐγένοντο¹³ φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες

Ἐγένετο ή Βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου
ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αἵτοῦ, καὶ Βασιλεύ-
σει εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων.

καὶ οἱ εἶκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι [οἱ] ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθήμενοι¹⁴ ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν ἐπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, λέγοντες¹⁵

Εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὡν καὶ ὁ ἡν,¹⁶ ὅτι εἰληφες τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλεγκας·

¹² φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν ¹⁶ οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ κάθηται ¹⁷ καὶ

- 18 καὶ τὰ ἔθνη ὡργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὄργὴ
σους καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦ-
ναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σογ τοῖς προ-
φήταις καὶ τοῖς ἀγίοις καὶ τοῖς φοβογμένοις
τὸ δινομά σου, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγά-
λοὺς, καὶ διαφθείραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.
19 καὶ ἤνοιγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
ῶφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ
αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο δάστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ
καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

1 Καὶ σημείου μέγα ὕφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβε-
βλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν
αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων
2 δώδεκα, καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα· καὶ κράζει¹ ὠδίνογα καὶ
3 βασανιζομένη τεκεῖν. καὶ ὕφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ
οὐρανῷ, καὶ ἵδον δράκων ²μέγας πυρρός³, ἔχων κεφαλὰς
4 ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ
διαδήματα, καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν δαστέ-
ρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Γῆν.
καὶ ὁ δράκων ἐστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλού-
5 σης τεκεῖν, ὡν δταν τέκη τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγη. καὶ
6 ἐτεκεν υἱόν, ἀρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ
ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρῷ· καὶ ἤρπασθη τὸ τέκνον αὐτῆς
6 προς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ⁴
7 ἐφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, δπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμέ-
νον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ὡν ἐκεῖ ⁵τρέφωσιν⁶ αὐτὴν ἡμέρας χιλί-
7 ας διακοσίας ἔξικοντα.

Καὶ ἐγένετο πόλεμος
ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πο-
λεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν
8 καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, καὶ οὐκ ⁷ἰσχυσεν⁸, οὐδὲ τόπος εὑ-
9 ρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ
μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος Διάβολος καὶ

2 ἔχουσα κράζει, 3 πυρρὸς μέγας 6 τρέφουσιν 8 ἰσχυσαν

‘Ο Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὀλην,— ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ’ αὐτοῦ ἐβλήθησαν. καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν

10

“Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἔξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός· καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἡγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου· διὰ τοῦτο εὑραίνεσθε, ^τ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

11

Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. καὶ ἐδύθησαν τῇ γυναικὶ αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρόν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὅπισθι τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ ὠργίσθη τὸ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἔχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

12

Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὅνοματα βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς δρκογ., καὶ τὸ στόμα

13

αὐτοῦ ὡς στόμα Γλέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἔξουσίαν 3 μεγάλην, καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἑσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. 4 καὶ ἐθαυμάσθη ὅλη ἡ γῆ ὅπιστοι τοῦ θηρίου, καὶ προπε-
κύνησαν τῷ δράκοντι ὅτι ἔδωκεν τὴν ἔξουσίαν τῷ θηρίῳ,
καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ¹ λέγοντες Τίς ὅμοιος τῷ
5 θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη
6 αὐτῷ ἔξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα [καὶ] δύο.
καὶ ἦνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν,
βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς
7 ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. [καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι
πόλεμον μετὰ τῶν ἀρίων καὶ νικᾶσαι αὐτούς,] καὶ
8 ἐδόθη αὐτῷ ἔξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλώσ-
σαν καὶ ἔθνος. καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοι-
κοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ
9 ἐν τῷ Βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίογ τοῦ ἐσφαγμέ-
10 ου γ ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Εἴ τις ἔχει οὖς ἀκουσάτω.
εἰ τοις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἰ
11 τοις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀπο-
κταυθῆναι. · Ωδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν
12 ἄγίων. Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ
τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς
13 δράκων. καὶ τὴν ἔξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν
ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ
κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρώτον,
14 οὐ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ
σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαί-
νειν ἐις τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. καὶ πλανᾷ τοὺς
κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ
ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν
ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃς ἔχει τὴν πληγὴν

τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. καὶ ἐδόθη Γαύτῇ δοῦμαι πινέυμα 15
τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ὥνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου
καὶ Γποιήσῃ [ἥνα] δύοι εἶναι μὴ προσκυνήσωσιν
Τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. καὶ ποιεῖ πάντας, 16
τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ
τοὺς πτωχούς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους,
ἥνα Γδώσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς
δεξιᾶς ἡ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, [καὶ] ὥνα μή τις Γδύνηται 17
ἀγοράσαι ἡ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, τὸ
ὄνομα τοῦ θηρίου ἡ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὄνομάτος αὐτοῦ.
Ωδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν 18
τοῦ θηρίου, ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν· καὶ ὁ ἀριθμὸς
αὐτοῦ Γέξακόσιοι ἔξήκοντα ἔξ.

Καὶ εἶδον, καὶ ἴδον τὸ ἀρνίον ἐστὸς ἐπὶ τὸ ὅρος Σιών, 1
καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες
ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ηκούσα 2
φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν γύδατων πολλῶν
καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἦν ηκούσα
ὡς κιθαρφθῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. καὶ 3
Ἄδογςιν ὡς φύδην καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς
ἐδύνατο μαθεῖν τὴν φύδην εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα
τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἡγορασμένοι ἀπὸ τῆς Γῆς. οὗτοὶ 4
εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν, παρθένοι γάρ
εἰσιν· οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἀν ὑπάγει·
οὗτοι ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχῇ τῷ θεῷ
καὶ τῷ ἀρνίῳ, καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εγέρθη 5
ψεῦδος· ἀμφορί εἰσιν.

Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, 6
ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους
ἐπὶ τῆς Γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλώσσαν καὶ
λαόν, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ Φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε, 7

15 τ...τ | ποιήσει | τὴν εἰκόνα

16 τελεσει τ

17 δύναται

18 ἐστὶν | ἔξακόσιαι

αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἥλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
8 καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.

Καὶ ἀλλος

δεύτερος [ἄγγελος] ἥκολούθησεν λέγων Ἐπεσεν, ἐπεσεν
Βαβυλών ἡ μεγάλη, ἡ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς
9 πορνείας αὕτης πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη.

Καὶ

10 ἀλλος ἄγγελος τρίτος ἥκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ
μεγάλῃ Εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ,
καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἡ ἐπὶ τὴν
11 χείρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ
θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς
ὅργης αὕτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ
12 ἐνώπιον ἀγγέλων ἀγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. καὶ ὁ
καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰώνας αἰώνων ἀνα-
βαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπταυσιν ἡμέρας καὶ νυκτός,
οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ
13 τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὡδεὶς ἡ
ὑπομονὴ τῶν ἀγίων ἔστιν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ
14 θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦν.

Καὶ ἥκουσα φωνῆς

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης Γράψον Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ
ἐν κυρίῳ ἀποθήσκοντες ἀπ' ἀρτί. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα,
ἵνα ἀναπαγήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν, τὰ γὰρ ἔργα αὐ-
τῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

15 Καὶ εἶδον, καὶ ἴδογενει λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν ΝΕΦΕ-
ΛΗΝ καθήμενον ὅμοιον γίλον ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
16 δρέπανον ὅξιν.

Καὶ ἀλλος ἄγγελος ἔξηλθεν ἐκ

τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς
νεφέλης Πέμψων τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι
ἥλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἔξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς,
17 καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἔθερίσθη ἡ γῆ.

Καὶ

18 ἀλλος ἄγγελος ἔξηλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ

ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὁξύ.

Καὶ ἄλλος 18

ἄγγελος [ἔξηλθεν] ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, [ό] ἔχων ἔξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὁξὺ λέγων Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὁξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπελού τῆς γῆς, ὅτι ἡκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ 19 δρέπανόν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἀμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. καὶ ἐπατάθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, 20 καὶ ἔξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἔξακοσίων.

Καὶ εἶδον ἀλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ 2 θαυμαστόν, ἀγγέλους ἐπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἐπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ.

Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμι- 2 γμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὄνόματος αὐτοῦ ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. καὶ ἥδογειν τὴν ωδὴν Μωγεώς τοῦ 3 δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν φόδην τοῦ ἀρνίου λέγοντες

Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σογ, κύριε, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοὶ σου, ὁ Βασιλεὺς τῶν Γαίωνων¹. τίς οὐ 4 μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά σογ, ὅτε μόνος ὅσιος; ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤζογειν καὶ προσκυνήσογειν ἐνώπιόν σογ, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἡνοίγη ὁ ναὸς τῆς Σκηνῆς 5 τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἔξηλθαν οἱ ἐπτὰ ἄγγε- 6 λοι [οἱ] ἔχοντες τὰς ἐπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδγ- μένοι λίθον καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. καὶ ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώνων ἔδωκεν 7 τοῖς ἐπτὰ ἄγγελοις ἐπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζώντος εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων.

8 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς λόζης τοῦ θεοῦ
καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελ-
θεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ
1 τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων. Καὶ ἥκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ
τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ‘Ὕπάγετε καὶ
2 ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θύμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν
2 γῆν.

Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρώτος καὶ ἔξεχεν τὴν
φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ
πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χά-
ραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι
3 αὐτοῦ.

Καὶ ὁ δεύτερος ἔξεχεν τὴν φιάλην
αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νε-
κροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ θα-
4 λάσσῃ.

Καὶ ὁ τρίτος ἔξεχεν τὴν φιάλην
αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων.
5 καὶ ἐγένετο αἷμα. Καὶ ἥκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν

ὑδάτων λέγοντος Δίκαιος εἰ, ὁ ὈΝ καὶ ὁ Ἰη, [ό] δοςιος,
6 ὅτι ταῦτα ἔκρινας, ὅτι αἷμα ἀγίων καὶ προφητῶν ἔξεχεν,
7 καὶ αἷμα αἵτοις ‘δέδωκας’ πεῖν· ἄξιοί εἰσιν. Καὶ ἥ-
κουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος Ναὶ, Κύριε, ὁ θεός,
8 ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις

Καὶ ὁ τέταρτος ἔξεχεν τὴν φιάλην αὐτοῦ
ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους
9 ἐν πυρὶ, καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἀνθρώποι καῦμα μέγα·
καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν
10 ἔξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν
δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

Καὶ ὁ πέμπτος ἔξεχεν τὴν
φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ
βασιλεία αὐτοῦ ἐскοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας
11 αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεόν τοῦ
σύρανοῦ· ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν αὐτῶν,
12 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καὶ
οἱ ἕκτος ἔξεχεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν

Μέγαν [τὸν] Εύφρατην· καὶ ἐζηράνθη τὸ γὰρ αὐτοῦ,
 ὥνα ἑτοιμασθῆ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἄνατο-
 λῆς¹ ἡλίογ. Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ¹³
 ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευ-
 δοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ώς Βάτραχοι· εἰσὶν ¹⁴
 γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦτα σημεῖα, ἢ ἐκπορεύεται
 ἐπὶ τὸν βασιλέας τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς
 εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης² τοῦ θεοῦ τοῦ
 παντοκράτορος.— Ἰδού ἔρχομαι ώς κλέπτης. μακάριος ¹⁵
 ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἴματα αὐτοῦ, ὥνα μὴ γυμνὸς
 περιπατῆ καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.— καὶ ¹⁶
 συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἐβραΐστι³
 Ἀρ Μαργεδών.

Καὶ ὁ ἔβδομος ἔξεχεεν ¹⁷
 τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα· — καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ
 μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα Γέγο-
 νεν· — καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, ¹⁸
 καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οὗσας οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ
 γάνθρωποι ἐγένοντο⁴ ἐπὶ τῆς γῆς τηλικοῦτος σεισμὸς
 οὗτος μέγας, καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, ¹⁹
 καὶ αἱ πόλεις τῶν ἔθνων ἐπεσαν· καὶ Βαβυλῶν ἡ μεγάλη
 ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ
 οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς ἀγύτο· καὶ πᾶσα ἡσος ²⁰
 ἐφυγεν, καὶ ὅρη οὐχ εὑρέθησαν. καὶ χάλαζα μεγάλη ώς ²¹
 ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὸν ἀνθρώπους·
 καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἀνθρώποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς
 τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἐπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχοντων τὰς ¹
 ἐπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων Δεῦρο, δείξω
 σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ²
 γάτων πολλῶν, μεθ' ἣς ἐπόρνεγσαν οἱ βασιλεῖς ².
 τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν
 ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας ἀγύτης. καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ³
 ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον

¹² ἀνατολῶν ¹⁴ μεγάλης ἡμέρας ¹⁸ ἀνθρώπος ἐγένετο ³ ἔχοντα 4 χρυσῷ | γέμων

κόκκινον, γέμοντα δύναμα βλασφημίας, ὁ ἔχων κεφαλὰς
 4 ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη
 πορφυρῶν καὶ κόκκινου, καὶ κεχρυσωμένη ἡ χρυσίφη καὶ
 λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν
 ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς ὁ γέμον⁵ βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα
 5 τῆς πορνείας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς δύναμα γε-
 γραμμένον, μυστήριον, BABYΛΩΝ Η ΜΕΓΑΛΗ,
 Η ΜΗΤΗΡ ΤΩΝ ΠΟΡΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΔΕΛΥΓΜΑ-
 6 ΤΩΝ ΤΗΣ .ΓΗΣ. καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ
 τοῦ αἵματος τῶν ἄγιων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύ-
 7 ρων Ἰησοῦ. Καὶ ἐθαύμασα ἴδων αὐτὴν θαῦμα μέγα· καὶ
 εἰπέν μοι ὁ ἄγγελος Διὰ τί ἐθαύμασας; Ἐγὼ ἐρῶ σοι⁸ τὸ
 μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος
 αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα·
 8 τὸ θηρίον δὲ εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν
 ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει⁹. καὶ θαυμασθή-
 σονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὅν οὐ Γέραπται τὸ
 δύναμα ἐπὶ τὸ ΒΙΒΛΙΟΝ τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου,
 βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ πάρεσται.
 9 Ὡδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὅρη
 εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ’ αὐτῶν. καὶ βασιλεῖς ἑπτά
 10 εἰσιν· οἱ πέντε ἐπεσαν, ὁ εἰς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὗπω ἥλθεν,
 οἱ καὶ ὅταν ἐλθῃ δλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι, καὶ τὸ θηρίον δὲ ἦν
 καὶ οὐκ ἔστιν.¹¹ καὶ αὐτὸς δγδοός ἔστιν καὶ ἐκ τῶν ἑπτά
 12 ἔστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. καὶ τὰ δέκα κέρατα
 ἀ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλεῖαν οὕπω
 ἔλαβον, ἀλλὰ ἔξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὕραν λαμβά-
 13 νουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ
 τὴν δύναμιν καὶ ἔξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόσαιν.
 14 οὗτοι μετὰ τοῦ ἄρνιου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἄρνιον
 νικήσει αὐτούς, ὅτε κύριος κυρίων ἔστιν καὶ βασιλεὺς
 βασιλέων, καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ
 15 πιστοί. Καὶ λέγει μοι Τὰ ὕδατα ἀ εἶδες, οὐ δὲ πόρη

7 ἡρό σοι ἐρῶ

8 ὑπάγειν

10, 11 μεῖναι.

καὶ τὸ.....οὐκ ἔστιν, 13 τὴν

κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι καὶ ¹⁶
 τὰ δέκα κέρατα ἡ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὓτοι μισήσουσι
 τὴν πόρνην, καὶ ἡρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ
 γυμνήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατα-
 καύσουσιν [ἐν] πυρὶ· ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας ¹⁷
 αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώ-
 μην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἃχρι
 τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες ¹⁸
 ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν
 ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΤΑC ΓΗC.

Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλους ἀγγελούς καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἔξουσίαν
 μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ ²
 ἔκραξεν ἐν ἴσχυρῷ φωνῇ λέγων Ἐπεσεν, ἔπεσεν Βα-
 βυλῶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμο-
 νίων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλα-
 κὴ παντὸς ὄρνεον ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, ὅτι ἐκ [ΤΟΥ 3
 ΟΙΝΟΥ] τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας ἀγύτης ³ πέπτωκαν πάν-
 τα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ Βασιλεῖς τὰc ΓΗc μετ' αγύτης
 ἐπόρνεγκαν, καὶ οἱ ἐμποροὶ τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως
 τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ⁴
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν Ἐξέλθατε, ὁ λαός μογ, ἐξ
 αγύτης, ὥνα μὴ συνκομισθήσῃ ταῖς ἀμαρτίαις αὐτῆς, καὶ
 ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ὥνα μὴ λάβητε· ὅτι ἐκολλήθησαν ⁵
 αγύτης αἱ ἀμαρτίαι δχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμημόνευσεν
 ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ἀπόδοτε αγύτη ὡς καὶ ⁶
 αγύτη ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε [τὰ] διπλᾶ κατὰ τὰ
 ἔργα αγύτης· ἐν τῷ ποτηρίῳ φέρετε αὐτὴν δι-
 πλοῦν· ὅσα ἔδοξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηγίασεν, τοσοῦτον δότε, ⁷
 αὐτὴν βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αγύτης
 λέγει ὅτι Κάθιμαι Βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί,
 καὶ πένθος οὐ μὴ τίδω· διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ⁸
 ἕζογειν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός,
 καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι Ισχυρὸς [Κύριος] ὁ θεὸς

3 πέπτωκαν

4 ἐξ αὐτῆς, δ λαός μον

9 κλαύσονται | αὐτῇ

9 ὁ κρίνας αὐτήν. καὶ ἑκλαγόγειν¹ καὶ κόψονται ἐπ' ἡαύτην² οἱ βασιλεῖς τῆς Γῆς οἱ μετ' αὔτης πορνεύσαντες
 καὶ στρημάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ
 βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες Οὐαί οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ Ἰσχυρός, ὅτι ἡ μᾶρα³ ἥλθεν
 τοι ἡ κρίσις σου. καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίογειν⁴ καὶ πενθοῦσιν⁵ ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει
 τοι οὐκέτι, γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ
 ἡμαργαριτῶν⁶ καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ καὶ
 κοκκίνου, καὶ πᾶν ἔνδιον θύμινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ἔνδιου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ
 τοι καὶ σιδῆρου καὶ μαρμάρου, καὶ κινητάμωμον καὶ ἄμωμον
 καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ
 ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα,
 καὶ ἵππων καὶ ῥέδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχᾶς ἀνθρώπων.
 14 καὶ ἡ ὁπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ
 σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ
 15 σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν. οἱ ἔμποροι
 τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται
 διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες
 16 καὶ πενθοῦντες, λέγοντες Οὐαί οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
 ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον,
 καὶ κεχρυσωμένη [ἐν] ἡμέρᾳ⁷ χρυσίῳ⁸ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίτῃ,
 ὅτι μᾶρα⁹ ἥρημαθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. καὶ πᾶς
 κύβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπου πλέων, καὶ ναΐται καὶ
 ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν
 18 καὶ ἔκραξαν βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς
 19 λέγοντες Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; καὶ ἑβαλον¹⁰
 χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὔτῶν καὶ ἔκραζαν κλαίοντες
 καὶ πενθοῦντες, λέγοντες Οὐαί οὐαί, ἡ πόλις
 ἡ μεγάλη, ἐν ᾧ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ
 πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι

μιᾶς ὥρᾳ ἡρημώθῃ. Εγένετο δὲ τὸ πρῶτον ἀπόστολος τοῦ Ιωάννου ἡρημώθης. Καὶ ἦρεν εἶς ²¹ ἄγγελος ἵσχυρὸς λίθον ὃς μύλινον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων· Οὗτος ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μογσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ ²² σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκούσθῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης [πάσης τέχνης] οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκούσθῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φῶς λύχνου ²³ οὐ μὴ φάῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νύμφιογ καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκούσθῃ ἐν σοὶ ἔτι. ὅτι [οἱ] ἐμπόροι σου ἡσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς Γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σογ ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐν αὐτῇ αἴμα ²⁴ προφητῶν καὶ ἀγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς Γῆς.

Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὅχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντων

‘Αλληλογιά· ή σωτηρία καὶ ή δόξα καὶ ή δύναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὅτι δληθίναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις ² αγύτογ· ὅτι ἔκρινεν τὴν πόριην τὴν μεγάλην ἡτις ἐφθειρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. καὶ δεύτερον εἴρηκαν ‘Αλληλογιά· καὶ ὁ καπνὸς ³ αγύτης ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων. καὶ ⁴ ἔπεισαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἰκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσερα ζῷα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες Ἀμήν, Αλληλογιά. καὶ φωνὴ ἀπὸ ⁵ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα

Αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι αγύτον, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὅχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὅγδατων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἵσχυρῶν, λεγόντων⁷

‘Αλληλογιά, ὅτι ἐβασίλευσεν Κύριος, ὁ θεὸς
 7 [ῆμῶν], ὁ παντοκράτωρ. χαίρωμεν καὶ ἀγαλ-
 λιώμεν, καὶ Γάδσομεν^τ τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἥλθεν
 8 ὁ γάμος τοῦ ἄρνιου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν
 ἑαυτήν, καὶ ἐδόθη αὐτῇ ὥστα περιβάληται βύστι-
 νον λαμπρὸν καθαρόν, τὸ γὰρ βύστιν τὰ δικαιά-
 ματα τῶν ἀγίων ἔστιν.
 9 Καὶ λέγει μοι Γράφου. Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ
 γάμου τοῦ ἄρνιου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι Οὗτοι οἱ
 10 λόγοι τὸ ἀληθινὸν τοῦ θεοῦ εἰσίν. καὶ ἐπεστη ἐμπροσθεν
 τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι “Ορα
 μή· σύνδουλός σου είμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν
 ἔχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον·
 11 ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἔστιν τὸ πνεῦμα τῆς προφητεί-
 ας.

Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἡνεῳγμένον,
 καὶ ἵδον ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ’ αὐτὸν πιστὸς
 [καλούμενος] καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ
 12 πολεμεῖ. οἱ δὲ ὄφθαλμοι αἵτοι^τ φλὸξ πυρός, καὶ ἐπὶ
 τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων δνομα γεγραμ-
 13 μένον ὃ οὐδὲς οἴδεν εἰ μὴ αὐτός, καὶ περιβεβλημένος
 ἴμάτιον Γρεαντισμένον^τ αἷματι, καὶ κέκληται τὸ δνομα
 14 αὐτοῦ ‘Ο Λόγος τοῦ Θεοῦ. καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ
 οὐρανῷ ἡκολούθει αὐτῷ ἐφ’ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοις
 15 βύστιν λευκὸν καθαρόν. καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ
 ἐκπορεύεται ρόμφαία ὅξεια, ὥστα ἐν αὐτῇ πατάζῃ τὰ ἔθνη,
 καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αἵτοις ἐν ράβδῳ σιδηρῷ· καὶ αὐτὸς
 πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ
 16 θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἴμάτιον καὶ
 ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ δνομα γεγραμμένον ΒΑΣΙΛΕΥΣ
 ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΣ ΚΥΡΙΩΝ.

17 Καὶ εἶδον ἔνα ἄγγελον ἔστῶτα ἐν τῷ ἥλιῳ, καὶ ἔκραξεν
 [ἐν] φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσι τοῖς ὄρνεοις τοῖς πε-
 τομένοις ἐν μεσουρανήματι Δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ

δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, ὡς φάγητε σάρκας· ΒΑΣΙΛΕΩΝ ¹⁸ καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἹΠΠΩΝ καὶ τῶν καθημένων ἐπ' ἀντούς, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δουλῶν καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.

Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς ΒΑ-¹⁹ ΣΙΛΕῖς τῆς Γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν ΣΥΝΗΓΡΜέΝΑ ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ, καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον ²⁰ καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνῃ αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τῆς ΚΑΙΟΜέΝΗΣ ἐΝ ΘΕίω. καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ²¹ ἐν τῇ ρόμφαιᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἔξελθουσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἔχορτάς θικανταὶ ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ¹ ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἀλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, Ὅ ὄφις ² ὁ ἄρχαιος, ὃς ἐστιν Διάβολος καὶ Ὁ Σατανᾶς, καὶ ἐδῆσεν αὐτὸν χῖλια ἔτη, καὶ ἐβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσ-³ σον, καὶ ἐκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ὡς μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῆ τὰ χῖλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον.

Καὶ ⁴ Εἶδον θρόνογε, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα ἐλόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον, οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασιλεύσαν μετὰ τοῦ χριστοῦ χῖλια ἔτη. ⁵ οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῆ τὰ χῖλια ἔτη, αὐτῇ ή ἀγάστασις ή πρώτῃ, μακάριος ⁶ καὶ ἄγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ

¹⁸ αὐτῶν ²⁰ ὁ μετ' αὐτοῦ, ² τὸν ὄφιν τὸν ἄρχαιον ⁵ καὶ

τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται
ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν
7 μετ' αὐτοῦ [τὰ] χλια ἔτη. Καὶ ὅταν τελεσθῇ
τὰ χλια ἔτη, λυθήσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ,
8 καὶ ἔξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι
γωνίαις τῆς Γῆς, τὸν Γῶργ καὶ Μαρώγ, συναγαγεῖν αὐ-
τοὺς εἰς τὸν πόλεμον, φν ό ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς η ἄμμος
9 τῆς θαλάσσης. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς Γῆς,
καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀγίων καὶ τὴν πόλιν
τὴν Ἡγαπημένην. καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρα-
ζο νοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς· καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν
αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός καὶ ἐθείογ,
ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθή-
σονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων.

11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον
ἐπ' ἀντοῦ, οὐ δὲ τοῦ προσώπου ἐφύγεν ἡ Γῆ καὶ ὁ
12 οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εγέρεθι αὔτοῖς. καὶ εἶδον τοὺς
νεκρούς, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, ἐστῶτας ἐνώπιον
τοῦ θρόνου, καὶ Βίβλία ἡνοίχθησαν· καὶ ἄλλο Βίβλιόν
ἡνοίχθη, ὃ ἐστιν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ
τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὔτων.
13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ
θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς,
14 καὶ ἐκρίθησαν ἔκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὔτων. καὶ ὁ
θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.
οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερος ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός.
15 καὶ εἴ τις οὐχ εγέρεθι ἐν τῷ Βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγρα-
μένος ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. Καὶ
εἶδον οὐρανὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρώ-
τος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα
2 οὐκ ἐστιν ἔτι. καὶ τὴν πόλιν τὴν ἀγίαν Ἱερογαλήν
καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ;
ἡτοι μασμένην ως Νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ

αὐτῆς καὶ ἡκούσιε φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρόνου λε-³
γούστης Ὁ ίδού ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων,
καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ ὥλοι⁴ αὐτοῦ
έσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται⁵,
καὶ ἔξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ⁶ τῶν ὄφθαλμῶν,
αὐτῶν, καὶ ὁ βάπτιστος οὐκ ἔσται ἔτι⁷ οὐτε πένθος οὐτε
κραυγὴ οὐτε πόνος οὐκ ἔσται⁸ ἔτι τὰ πρώτα ἀπῆλ-
θω⁹, καὶ εἶτε ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ Ὁ ίδού⁵
καὶντα ποιῶ πάντα. καὶ λέγει¹⁰ Γράφο, ὅτι οὗτοι οἱ
λόγοι πιστοί καὶ ἀληθινοί εἰσιν. καὶ εἶτέ μοι Γέρο-⁶
ναν. ἔγε τὸ Ἀλφα καὶ τὸ Ω, η ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.
ἔγε τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς
ζωῆς Δωρεάν. ὁ πικάντιον εληφθοράμήσει πάντα, καὶ ἔσο-⁷
μαι αὐτῷ θεός καὶ αὐτὸς ἔσται μοι γίός. τοῖς δὲ δεε-⁸
λοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φορεῦσι καὶ
πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πάσι τοῖς
ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ
πυρὶ καὶ θείω, ὃ ἔστιν ὁ βάπτιστος ὁ δεύτερος.

Καὶ ἥλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχοντων τὰς⁹,
ἑπτὰ φιάλας, τῶν γεμότων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχά-
των, καὶ ἀλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων Δεῦρο, δείξω σοι τὴν
νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρρίου. καὶ ἀπίκνεγκέν με ἐν¹⁰
πνεύματι¹¹ ἐπὶ δρός μέγα καὶ ψυχλόν, καὶ ἔδειξέν μοι
τὴν πόλιν τὴν ἀρίστην Ἱερογυαλήν καταβαίνουσαν ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ¹².
δ φωστήρ αὐτῆς δμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ λάσπιδε¹³
κρυσταλλίζοντι. ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ψυχλόν, ἔχουσα¹⁴
πυλώνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλώσιν ἀγγέλους δώδεκα,
καὶ δονόματα ἐπιγεγραμμένα ἃ ἔστιν τῶν δώδεκα
φυλῶν γίῶν Ἰσραήλ. ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες¹⁵
τρεῖς, καὶ ἀπὸ Βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νό-
του πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες
τρεῖς· καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα,¹⁶

3 λαδε | αὐτῶν θεός 4 ἀπὸ | ἔτι, ὅτι τὰ | ἀπῆλθεν 5 μοι

καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὄνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ
 15 ἀρνίου. Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον
 χρυσοῦν, ὥa μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς
 16 καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται,
 καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν
 πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ [σταδίων] δώδεκα χιλιάδων· τὸ
 μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὑψος αὐτῆς ἵστανται.
 17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσεράκοντα
 τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἔστιν ἀγγέλου.
 18 καὶ ἡ ἐνδώμησις τοῦ τείχογχος αὐτῆς Ἰασπίς, καὶ ἡ πόλις
 19 χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ· οἱ θεμέλιοι τοῦ
 τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ
 θεμέλιος ὁ πρώτος Ἰασπίς, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος
 20 χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, ὁ πέμπτος σαρδόνυξ,
 ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἑβδόμος χρυσόλιθος, ὁ ὅγδοος βή-
 ρυλλος, ὁ ἑνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ
 21 ἑνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος· καὶ οἱ δώδεκα
 πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται, ἀνὰ εἰς ἑκαστος τῶν πυλώνων
 22 ἦν ἔξι ἔνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυ-
 σίον καθαρὸν ὡς ὑαλὸς διαυγῆς. Καὶ ναὸν οὐκ εἴδον ἐν
 αὐτῇ, ὁ γὰρ κύριος, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς
 23 ἔστιν, καὶ τὸ ἀρνίον. καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ
 ἡλίου οὔδὲ τῆς σελήνης, ὥa φαίνωσιν αὐτῇ, ή γὰρ
 δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ
 24 ἀρνίον. καὶ περιπατήσογεν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς
 αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς Γῆς φέρογεν τὴν δόξαν
 25 αὐτῶν εἰς αὐτήν· καὶ οἱ πγλωνες αὐτῆς οὐ μὴ κλει-
 26 σθωσιν ἡμέρας, οὐδὲ γὰρ οὐκ ἔσται ἔκει· καὶ οἵσογεν
 27 τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἔθνων εἰς αὐτήν. καὶ
 οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὕτην πᾶν κοινόν καὶ [ό] ποιῶν
 βθελνυμα καὶ ψεύδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ
 28 Βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου. καὶ ἔδειξεν μοι ποτα-
 μὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορεγό-

ΜΕΝΟΝ ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἄρνιον ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς· καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ζύλον ζωῆς ἥπιον⁷ καρποὺς δάμεκα, κατὰ μήνα ἔκαστον ἀποδιδοῦν⁸ τὸν καρπόν αὔτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἔθνων. καὶ πᾶν⁹ ταῦτα κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἄρνιον ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσονται αὐτῷ, καὶ δύονται τὸ πρόσωπον αὔτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ μὴ οὐκ ἔσται ἔτι,¹⁰ καὶ οὐκ ἔχουσι χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φῶς ήλίου, διτὶ Κύριος ὁ θεὸς φωτίσει [ἐπ'] αὐτούς, καὶ Βασιλεύσογεις εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων.

Καὶ εἰπέν μοι Οὐτοί οἱ λόγοι πιστοί καὶ ἀληθινοί,¹¹ καὶ ὁ κύριος,¹² ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν, ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ Δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει καὶ Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· ματέρα κάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

Κάγὼ Ιωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων¹³ ταῦτα καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα,¹⁴ ἐπεισα προσκυνήσαι ἐμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἄγγελου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα, καὶ λέγει μοι Ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκυνήσου.

Καὶ λέγει μοι Μή σφραγίσῃς τοὺς¹⁵ λόγους τῆς προφητείας τοῦ ΒΙΒΛΙΟΥ τούτου, ὁ καιρὸς γάρ ἔγγυς ἔστιν. ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς¹⁶ τὸν ῥυπανθήτω¹⁷ ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἄγιος ἀγιασθήτω ἔτι.— Ἰδού ἔρχομαι ταχύ,¹⁸ καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδογναὶ ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἔστιν αὔτοῦ. Ἐγὼ τὸ Ἀλφα καὶ τὸ Ὡ, ¹⁹ ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.— Μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται²⁰ ἡ ἔξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ζύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς

πυλώσιν εἰσελθωσιν εἰς τὴν πόλιν. ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπειρψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα Γέπι τὰς ἐκκλησίας. ἐγώ εἰμι ἡ ρίζα καὶ τὸ γένος Δαυΐδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρός, ὁ πρωινός.

17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ σύμφη λέγουσιν Ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω Ἔρχου· καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θελων λαβέτω ὅδωρ ζωῆς Δωρεάν.

18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτὸν, ἐπιθήσει ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς 19 γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ζύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἀγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα Ναί· ἔρχομαι ταχύ 'Αμήν· ἔρχου, κύριε Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ [Χριστοῦ] μετὰ τῶν ἀγίων.

16 ἐν

17 πνεῦμα καὶ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ
ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ
ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΗΝ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΑΙ

ΙΑΚΩΒΟΥ
ΠΕΤΡΟΥ Α
ΠΕΤΡΟΥ Β
ΙΩΑΝΟΥ Α
ΙΩΑΝΟΥ Β
ΙΩΑΝΟΥ Γ
ΙΟΥΔΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ
ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β
ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ
ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΟΥ

This edition of the Greek text of the New Testament is reproduced from a larger edition published in 1881 with an accompanying volume containing an Introduction and an Appendix of Notes on Select Readings and on Orthography. The second and corrected impression of the larger edition of the text, issued in December 1881, is here followed. Additional simplicity has been gained by removing all strictly alternative marginal readings from the margin to the foot of the page, and by transferring to the end of the volume all such rejected readings as had been allowed to stand in the margin on account of some special interest, together with such other rejected readings as were noticed only in the Appendix. The subsidiary matter which already stood at the end has likewise been adapted to the requirements of a single independent volume.

The principles of criticism which have been followed in the determination of the text were set forth in detail in the Introduction, to which a full Table of Contents was prefixed. The following brief and general explanation was likewise appended to the Greek text itself. It is reprinted here in the hope that it may be useful to some readers of the text, who may not care to study in detail the discussions and statements of evidence upon which the various conclusions set forth in the Introduction are founded.

Wherever there are more readings than one, two classes of evidence are available for making the decision between them.

We may compare the probability of the readings themselves, that is, employ internal evidence; and we may compare the authority of the documents which attest them, that is, employ external or documentary evidence.

Internal evidence is itself of two kinds, the consideration of what an author is likely to have written, and the consideration of what a copyist is likely to have made him seem to have written. The former kind, resting on 'intrinsic' probability, valuable as it sometimes is, has little force in the innumerable variations in which each of the rival readings is unobjectionable, so that either of them would be reasonably approved in the absence of the other. The latter kind, resting on 'transcriptional' probability, is not less valuable; but it is subject to analogous uncertainty, because in a vast number of cases each reading can be explained as a corruption of the other by reference to some tendency of scribes which is known to be often productive of textual change, and the tendency which actually operated in producing change in any particular case need not be the tendency which is most obvious to modern eyes. A few hours spent in studying a series of the countless corrections which no one would think of accepting will shew the variety of instinct to be found among scribes, the frequent disagreement between their instincts and our own, and, above all, the conflicting effects of different instincts in the same passage. Moreover, though normally a scribe's correction, or, more properly, corruption, should exhibit at once plausibility and latent inferiority, that is, should be condemned by transcriptional and by intrinsic evidence alike, the imperfection of our knowledge more commonly leaves unreconciled the apparent conflict of the two kinds of probability, arising out of the consideration that no scribe would consciously introduce a worse reading instead of a better. Lastly, all decisions made solely or chiefly on the ground of internal evidence are subject to the chances of mistake inseparable from single and isolated judgements: they lack the security given by comparison and mutual correction. Hence it is dangerous to fix

the mind in the first instance on any kind of internal probability: the bias thus inevitably acquired can hardly fail to mislead where the authority of documents is not obviously clear and decisive at once. The uses of internal evidence are subordinate and accessory: if taken as the primary guide, it cannot but lead to extensive error.

Documentary evidence in its simplest form consists in the relative authority of individual documents; that is, in the relative antecedent probability that a reading attested by them is the true reading. This is what is meant when it is said in popular language that 'good MSS' should be trusted. A presumption of relatively high authority is conferred by priority of date; a presumption verified on the average by experience, but still no more than a presumption, because the exemplar from which a MS was copied may have been either only a little older than itself or of any earlier date, and because corruption may be rapid in one line of transmission, slow in another. The only adequate criterion of authority for an individual document, apart from its affinity to other documents, is the character of its text, as ascertained by the fullest possible comparison of its different readings; the variations in which internal evidence is of such exceptional clearness as to be provisionally decisive being taken as tests of the general characteristics of the text throughout, and thus shewing how far it is likely to have preserved genuine readings in the more numerous variations in which internal evidence is more or less ambiguous. Criticism resting on this basis, the basis of 'internal evidence of documents' as distinguished from the preceding 'internal evidence of readings', involves not a single but a threefold process; tentative examination of readings, examination of the texts of documents by means of the materials thus collected, and final decision upon readings. It thus makes all variations contribute to the interpretation of each. Its principle may be expressed in the single proposition, *Knowledge of documents should precede final judgement upon readings.*

The use of 'internal evidence of documents' in the New Testament is however impeded by various exceptions to the homogeneousness of texts, especially by the difficulty of applying it to a plurality of documents in places where the better documents are ranged on different sides, and by the fusion of two or more independent texts in one. This fusion or mixture would arise in several different ways. Sometimes two exemplars would be used together in transcription: sometimes a scribe would consciously or unconsciously intermingle reminiscences of another MS with the text which he was copying: sometimes variant readings noted in the margin of the exemplar, or inserted as corrections of it, would be substituted for the corresponding readings of the exemplar itself. Now, since almost every important document combines readings from more than one ancient source, the nature and therefore ultimately the value of its testimony in any particular case must vary accordingly; and there is no possibility of discriminating the readings derived from the several sources except by observing what the other documents are with which in each case it is associated. When therefore each document is treated as a constant unit of authority, so that the attestation of each reading becomes merely the sum of such units, there is no way of arriving at a decision except by resolving the comparison of total authority for two readings into a simple arithmetical balance; and this arithmetical proceeding must be hopelessly vitiated by the impossibility of assigning to each document a numerical value proportional to its ascertained excellence, as well as by the fragmentary nature of many documents, and the large element of consequent fortuitousness in the amount of extant attestation for this or that reading. A more or less distinct sense of these difficulties has doubtless had a considerable influence in encouraging a dangerous reliance on the direct use of 'internal evidence of readings' in the New Testament. But unfortunately this is an expedient which succeeds only in disguising the uncertainty, not in removing it.

There is but one way through the chaos of complex attesta-

tion; and that is by tracing it back to its several causes, in other words, by enquiring what antecedent circumstances of transmission will account for such combinations of agreements and differences between the several documents as we find actually existing. *All trustworthy restoration of corrupted texts is founded on the study of their history, that is, of the relations of descent or affinity which connect the several documents.* The importance of genealogy in textual criticism is at once shown by the considerations that no multiplication of copies, or of copies of copies, can give their joint testimony any higher authority than that of the single document from which they sprang, and that one early document may have left a single descendant, another a hundred or a thousand. Since then identical numerical relations among existing documents are compatible with the utmost dissimilarity in the numerical relations among their ancestors, and *vice versa*, no available presumptions whatever as to text can be obtained from number alone, that is, from number not as yet interpreted by descent.

When, as often happens, the extant copies of an ancient work can be distributed into definite families having each a single common ancestor, the task of tracing textual genealogy is comparatively easy. In the New Testament the problem is one of much complexity, not only from the amount and variety of evidence, but from the early and frequent confluence of different lines of descent by mixture. Instances of immediate derivation of one extant document from another are extremely rare. But the combined evidence of agreements and discrepancies clearly discloses the existence of many sets of extant documents, deriving a greater or less part of their text ultimately from single lost documents, or from single lines of transmission consisting of successions of lost documents. The relation of the whole mass of documents containing a book to the single autograph is in fact repeated on a smaller scale by each subordinate set of documents for a large body of their readings; and it is impossible to have any true conception of the origin of

the present distribution of readings till it is clearly understood that fundamentally all textual transmission takes the form of a genealogical tree, diverging into smaller and smaller branches, of which the extant documents are casual and scattered fragments or joints. This fundamental type of transmission is indeed greatly obscured in the New Testament by the coalescence of different branches of the tree through textual mixture, and the consequent rarity of pure representatives of the earlier and wholly divergent branches. But this seeming confusion is comparatively seldom productive of real and permanent difficulty in determining what lines of transmission did or did not contain a given reading in ancient times.

The use of genealogical evidence, like the use of 'internal evidence of documents', brings to the elucidation of each single place a knowledge gained by the examination of many, and thus involves three successive processes. In this instance they are, first, the analysis and comparison of the documentary evidence for a succession of individual variations; next, the investigation of the genealogical relations between the documents, and therefore between their ancestors, by means of the materials thus obtained; and thirdly, the application of these genealogical relations to the interpretation of the documentary evidence for each individual variation. The results of the interpretation of documentary evidence thus and thus alone made possible are various. In the first place, it winnows away a multitude of readings which genealogical relations prove to be of late origin, and which therefore cannot have been derived by transmission from the autograph. Further, as regards all other readings, it so presents and limits the possible genealogical antecedents of the existing combinations of documentary evidence as to supply presumptions in favour of one reading against another, varying from what amounts under favourable circumstances to practically absolute certainty down to complete equipoise. On the other hand the inequalities and occasional ambiguities in the evidence for the genealogical relations frequently leave room for

more than one interpretation. In what manner the genealogical principle can be applied to these more difficult cases will appear presently.

The documentary evidence for the text of the New Testament consists of Greek MSS dating from the fourth to the sixteenth century, most of the earlier being in a fragmentary state; of ancient Versions in different languages; and of quotations found in the extant remains of the Fathers, written in Greek, in Latin, and to a small extent in Syriac. In order to understand fully the history of the text, documents of all kinds and ages have to be taken into account; though, as soon as the history is known, a vast numerical majority of documents must be treated as of no primary authority in ordinary variations. Since even the two earliest Greek MSS do not carry us back further than to the middle of the fourth century, the fixing of historical landmarks is chiefly dependent on the evidence of patristic quotations, which are for the most part definitely chronological, and also of the versions, three or four of which can hardly have been later than the second century. Each kind of evidence has its own imperfections. Quotations are often made from memory, and therefore liable to be loose and confused: different forms of text are used at different times by the same writer: and another kind of uncertainty is introduced by the diversity of text often exhibited by the MSS of patristic writings in quotations, which betrays the liability to corruption from the influence of late current texts of the New Testament, and by the uncritical handling from which the text of most Fathers still suffers. Versions are affected by the genius and grammatical peculiarities of their language, and in other respects are not equally or uniformly literal; while some have as yet been insufficiently edited. But all these drawbacks, however they introduce ambiguity into the evidence for single passages, do not materially impede the arrival at secure conclusions about the history of the text at large.

Comparison with patristic quotations discloses at once the striking fact that all the more considerable variations of reading must have arisen before the latter half of the fourth century. Variations of later origin are for the most part of little moment, and the changes which took place after that period were mainly changes in the distribution of readings already existing. A text virtually identical with the prevalent Greek text of the Middle Ages was used by Chrysostom and other Antiochian Fathers in the latter part of the fourth century, and thus must have been represented by MSS as old as any MS now surviving. This Antiochian or 'Syrian' text can frequently be recognised as standing out in opposition to the text or texts of most of the definitely ancient documents.

Another great landmark is furnished by the writings of Origen, which carry us to the middle of the third century, and even earlier. They establish the prior existence of at least three types of text, which can be identified through numerous readings distinctively attested by characteristic groups of extant documents. The most clearly marked of these is one that has long been conventionally known as 'Western'. Another, less prominent as being less consistently represented by any single ancient document, may be called 'Alexandrian'. The third holds a middle or neutral position, sometimes simply opposed to Western or to Alexandrian readings, occasionally opposed to Western and to Alexandrian readings alike. On the other hand Origen's writings contain no certain traces of distinctively Syrian readings.

The priority of two at least of the three texts just noticed to the Syrian text is further brought to light by the existence of a certain number of distinctively Syrian readings which prove on close examination to be due to a combination of the Western with the neutral readings. Moreover the use of Western and of neutral readings thus presupposed renders it morally certain that other readings from the same sources were adopted as they stood, sometimes from a Western, sometimes from a neutral

text; and the supposition is fully confirmed by an analysis of the distribution of documentary attestation. A similar analysis in other cases shews that Alexandrian readings also were sometimes adopted by the authors of the Syrian text. To the two processes of combination and direct selective adoption must be added a third, selective adoption with modifications. In fact the Syrian text has all the marks of having been carefully constructed out of materials which are accessible to us on other authority, and apparently out of these alone. All the readings which have an exclusively Syrian attestation can be easily accounted for as parts of an editorial revision; and none of them have the stamp of genuineness to attest the use of extraneous and purer sources.

Leaving then the Syrian text, we have to consider the relations between its predecessors. The rapid and wide propagation of the Western text is the most striking phenomenon of textual history in the three centuries following the death of the Apostles. The first clear evidence (Marcion, Justin) shews us a text containing definitely Western readings before the middle of the second century; and a similar text is predominant, to say the least, in the ample citations made towards the end of the century. Nay, the text used by all the Ante-Nicene Greek writers not connected with Alexandria, who have left considerable remains (Irenæus, Hippolytus, Methodius), is substantially Western. Even in the two chief Alexandrians, Clement and Origen, especially in some of Origen's writings, Western quotations hold a conspicuous place, while in Eusebius they are on the whole predominant. After Eusebius they make no show in Greek theology, except so far as they were adopted into eclectic texts: a few writers offer rare traces of the expiring tradition, but nothing more. The Old Latin version in both its earlier forms was Western from the first. The Old Syriac, so far as can be judged from a single imperfect MS of the Gospels, was at least predominantly Western too. But indeed the Western influence to a certain extent affected every ancient version sooner

or later: in those of Upper Egypt, Ethiopia, and Armenia it is often peculiarly well marked.

When Western readings generally are confronted with their ancient rivals in order to obtain a broad view of the relations between the texts, it would be difficult for any textual critic to doubt that the Western not merely is the less pure text, but also owes most of its differences to a perilous confusion between transcription and reproduction, and even between the preservation of a record and its supposed improvement. Its chief and constant characteristic is a love of paraphrase, not generically different from the tendency to verbal modification exhibited by many scribes, but rather an extreme form of it. Words and even clauses are changed, omitted, and inserted with surprising freedom, wherever it seemed that the meaning could be brought out with greater force and definiteness. Another common and dangerous type of licence which is seen here in full force is the assimilation of clauses or sentences at once like and unlike, and especially the obliteration of the characteristic statements of the several Gospels in parallel passages through the natural impulse to harmonise and to complete. More peculiar to the Western text is the readiness to adopt alterations or additions from sources extraneous to the books which ultimately became canonical. These various tendencies must have been in action for some time. The Western text is not to be thought of as a single recension, complete from the first. However its parent copy or copies may have differed from the originals, there must have been no little subsequent and progressive change.

Meanwhile the Western licence did not prevail everywhere, and MSS unaffected by its results were still copied. The perpetuation of the purer text may in great measure be laid to the credit of the watchful scholars of Alexandria: its best representatives among the versions are the Egyptian, and especially that of Lower Egypt; and the quotations which follow it are most abundant in Clement, Origen, (Dionysius, Peter,) Didymus, and the younger Cyril, all Alexandrians. On the other

hand there are many textual facts which it would be difficult to reconcile with an exclusive limitation of the Non-Western text to Alexandria in early times; and, as might have been anticipated, there is sufficient evidence that here and there elsewhere it held its ground with more or less success against the triumphant popularity of Western readings. But further, as was indirectly noticed above, a group of extant documents bears witness to the early existence of independent corruptions, apparently Alexandrian in origin. They are in all respects much less important, as well as less numerous, than the Western readings, and betray no inclination to introduce extraneous matter, or to have recourse to the bolder forms of change. They often shew care and skill, more especially in the use of language, and sometimes present a deceptive appearance of originality.

The unfortunate loss of nearly all the Christian literature of the second half of the third century makes a partial chasm in textual history; but it is evident that increasing intercourse between churches led to much mixture of texts in that interval of comparative peace. Apart from miscellaneous and accidental mixture, it is probable that more than one eclectic text was deliberately formed. One such at all events, to which reference has been already made, must belong either to this time or to the years which follow. The Syrian text has all the appearance of being a careful attempt to supersede the chaos of rival texts by a judicious selection from them all. It would be doing violence alike to all that is known of ancient criticism and to the evidence supplied by a comparison of the results with the antecedent materials to imagine that the Syrian revisers would have any trustworthy means of learning which of the various texts, MSS, or readings had the best pedigree. They could only be guided by 'intrinsic' probabilities of a vague kind, and were not in a position to distinguish between the purity of a text and its present acceptability or usefulness. They evidently wished their text to be, as far as possible, easy, smooth, and complete; and for this purpose borrowed freely from all quarters, and as freely

used the file to remove surviving asperities.

In the fourth century mixture prevailed almost everywhere: nearly all its texts, so far as they can be seen through the quotations of theologians, are more or less chaotic. In the early years the persecution under Diocletian and his colleagues, and then the reaction under Constantine, must have affected the text not less powerfully than the Canon of the New Testament. The long and serious effort to annihilate the Scriptures could not be otherwise than unequally successful in different places, and thus the texts current in certain districts would obtain rapid extension in the next generation. Moreover various tendencies of that century of rapid innovation were unfavourable to the preservation of local peculiarities. It is therefore no wonder that the ancient types of text are seldom to be discerned except in fragments intermingled with other texts. Meanwhile the Syrian text grew in influence. For some centuries after the fourth there was in the East a joint currency of the Syrian and other texts, nearly all mixed; but at last the Syrian text almost wholly displaced the rest. The causes of this supremacy are not far to seek. Western Christendom became exclusively Latin, as well as estranged from Eastern Christendom: with few exceptions the use and knowledge of the Greek language died out in the West. The ravages of the barbarians and Mahometans destroyed the MSS of vast regions, and narrowly limited the area within which transcription was carried on. On the other hand Greek Christendom became centralised, with Constantinople for its centre. Now Antioch is the true ecclesiastical parent of Constantinople; so that naturally the Antiochian text of the fourth century would first acquire traditional if not formal authority at Constantinople, and then become in practice the standard New Testament of the Greek East. To carry the history one step further, the printed 'Received Text' of the sixteenth century, with the exception of scattered readings commended in most cases by Latin authority → Erasmus or his successors, is a reproduction of the Syrian text

in this its mediæval form.

Such being in brief the history of the text, the first endeavour of the critic must evidently be to penetrate beyond the time of mixture, and ascertain as far as possible what readings were to be found in the several lines of tradition while they still preserved their distinctive characters. For this purpose it is necessary to ascertain how far the texts of the several existing documents correspond with the principal ancient texts. No satisfactory result was attainable so long as even our oldest documents were assumed to be constant and faithful representatives of ancient texts or 'recensions'. Yet they will yield up indirectly to careful criticism the evidence which is vainly sought from them by direct inspection. A double process is necessary; first to discover the outlines of the history, as it has just been sketched, from the sum total of evidence of all dates and all kinds, and then to apply the standard so obtained to determine the origin and character of each principal document by means of the numerous variations in which the grouping of documents is tolerably free from obscurity. A document may have transmitted one ancient type of text in approximate purity; or it may be directly or indirectly derived by mixture from originals of different defined types; or it may have arisen from a more comprehensive mixture. What has to be noted is, first, the presence or absence of distinctively Syrian or distinctively Pre-Syrian readings; and secondly, among Pre-Syrian readings, the presence or absence of distinctively Western, or distinctively Alexandrian, or distinctively neutral readings.

When the texts of existing documents are tested in this manner, it becomes evident that they are almost all in some sense mixed. One Greek MS in most chapters of the Gospels and Acts (D), two in St Paul's Epistles (D_1G_2), one in the Epistle to the Hebrews (D_2) have approximately Western texts. Of the two oldest MSS, κ is Pre-Syrian and largely neutral, but with considerable Western and Alexandrian elements, B is Pre-Syrian and almost wholly neutral, but with a limited Western

element in the Pauline Epistles. All other Greek MSS contain a greater or less Syrian element, and their Pre-Syrian elements almost always exhibit readings of all three Pre-Syrian types, though in different proportions. Nor is the general proportion of mixture by any means uniform throughout each document: thus the Syrian element of A is very large in the Gospels, much smaller in the other books, the transcription having probably been made from different smaller exemplars in different parts of the New Testament. The Western character of the Old Latin version in its earlier forms and apparently of the Old Syriac has been already noticed. The other early versions, the Memphitic and Thebaic, both Egyptian, are apparently altogether Pre-Syrian: they certainly are for the most part sometimes neutral, sometimes Alexandrian, though not without a Western element, which in the Thebaic is considerable. A revision of the Old Syriac version appears to have taken place early in the fourth century, or sooner; and doubtless in some connexion with the Syrian revision of the Greek text, the readings being to a very great extent coincident. All subsequent versions and revisions of versions are much affected by Syrian influence, more especially the Gothic and the 'Italian' Latin: but the Pre-Syrian elements of the Ethiopic, the Armenian, and the Jerusalem Syriac are large and important.

The textual elements of each principal document having been thus ascertained, it now becomes possible to determine the genealogy of a much larger number of individual readings than before in relation to the several ancient texts. The process can hardly be reduced to rule: but after a while the contrasted groupings of attestation become for the most part easy to interpret with patience and care. When once the ancient distribution of a reading has thus been ascertained, the characteristics of the several ancient texts furnish presumptions of the highest value as to its genuineness or spuriousness.

A reading marked as Syrian or Post-Syrian by the range of the documents which attest it may be safely rejected at once. If

it has but one rival, that rival reading will be sustained by the united authority of all Pre-Syrian texts, Western, Alexandrian, and neutral alike. If there are two or more rival readings, this circumstance leaves untouched the antecedent improbability of all distinctively Syrian readings as deduced from the historical relations of the Syrian text as a whole to other texts. On the other hand it is a less simple matter to determine the antecedent probability or improbability of readings ascertained to be evidently or probably Pre-Syrian. A more precise definition of origin has in all cases to be sought, since the most important divergences of text took place in Pre-Syrian times.

Here the Syrian text comes in again from another point of view, as disguising the relative attestation of two or more Pre-Syrian readings. In the numberless cases in which the Syrian revisers adopted unchanged one or other of the earlier readings a necessary result was the doubling, so to speak, of the attestation of that reading: it cannot but have the combined support of all the extant documents which in these variations have a Syrian origin and of all the extant documents which in these variations have a Pre-Syrian origin of a particular type. It will thus present the appearance of being much more fully attested than its rival, though in reality a large part of its attestation is merely equivalent to the single Syrian text. The importance of this consideration is especially exemplified by the numerous Western readings which owe a deceptive amplitude of apparent authority to the accident that they found favour with the Syrian revisers when numerous other readings of identical origin and not inferior character were refused.

Allowance being made for this possible cause of erroneous estimation of evidence, a large proportion of Pre-Syrian readings can be confidently referred to one or other of the chief Pre-Syrian lines of attestation. When these lines of attestation are compared with each other as wholes by examination of the internal evidence for and against the whole body of their respective readings, it becomes manifest that as wholes the Western

and Alexandrian texts are aberrant texts. Where there are but two readings, the Non-Western approves itself to be more original than the Western, the Non-Alexandrian than the Alexandrian: where there are three readings, the neutral reading, if supported by such documents as stand most frequently on both the Non-Western and the Non-Alexandrian sides in the preceding cases, approves itself more original than either the Western or the Alexandrian.

There are some scattered Western and Alexandrian readings which in the present state of knowledge it would be imprudent to reject altogether. Nay, there are a few places in the Gospels, marked in this edition with a special notation, in which we believe that the Western text represents faithfully the autographs in its omission of matter contained in all Non-Western documents. In these last exceptional cases, when they are considered together, internal evidence is peculiarly strong: and moreover, in the absence of special grounds to the contrary, erroneous insertion of matter is always antecedently more probable than its erroneous omission, owing to the constant tendency of scribes towards completeness of text and their equally constant unwillingness to let go anything which they have received. On the other hand the textual integrity of the Western text cannot rightly be upheld in the numerous places in which it has preserved interesting matter omitted in the other Pre-Syrian texts, yet manifestly not due to the inventiveness of scribes, much less to any of the ordinary incidents of transcription. All these places, it should be observed, occur in the historical books, and perhaps in the Gospels only. The paradox disappears when it is remembered that the causes of various readings originating in very early times need not all lie within the text itself. When the Western text was growing up, oral traditions and written memorials of the apostolic age were still current, doubtless mixed in character; while the reverence paid to the writings which ultimately formed the Canon of the New Testament had not yet assumed a character that would forbid

what might well seem their temperate enrichment from other memories or records. A few of the more important of these peculiar interpolations from extraneous sources are inserted in the text of the Gospels, or appended to them, with a special notation; and it has likewise been thought worth while to print many of the rest in the margin within distinctive marks, along with some other interesting Western readings. But the accessory recognition of these classes of readings, in association with the books of the New Testament, not as originally forming part of their true text, does not affect the primary conclusion derived from genealogical evidence with reference to the chief ancient texts, that readings found either in the Western alone of the Pre-Syrian texts or in the Alexandrian alone of the Pre-Syrian texts must lie under a strong presumption of having been introduced by scribes.

Numerous variations remain in which the distribution of documentary evidence may be reasonably interpreted in more ways than one, so that a reference of the several readings to this or that principal ancient text is open to doubt; or in which there is little or no reason to suppose that the divergence of reading has any connexion with the divergence of the principal ancient texts. Here too however the genealogical principle can be applied by an extension of 'internal evidence of documents' to the lost ancestors of groups of documents. The general internal character of distinctively Western and of distinctively Alexandrian readings was ascertained in precisely the same manner as the general internal character of any single document is ascertained, namely by consecutive examination of the whole body of readings; and the power thus given of employing easy variations as a key to difficult variations is of universal range, the same mode of testing general internal character being applicable to the whole body of readings of any other group of documents which frequently stands out in opposition to other documents. In every place in which two or more documents

have the same reading, unless the reading is such as can naturally be accounted for by accidental coincidence, they must by the nature of the case have had a single common ancestor, whether it be the autograph or some later MS. If the same group of documents is found standing by itself in a considerable series of readings, sufficient material is provided for generalisations as to the common ancestor in all these places, which ancestor is virtually a series of fragments of a lost MS. This 'internal evidence of groups', by rendering it possible to estimate as wholes the documentary arrays by which rival readings are attested, independently of any estimates that may be formed of the character of their constituent members individually, escapes the difficulties caused by mixture which beset every attempt to treat individual documents of the New Testament as so many 'authorities' of constant value.

The number of groups that deserve serious attention is soon found to be comparatively small. Neither Greek MSS containing a large amount of distinctively Pre-Syrian text nor early Versions nor early Fathers are numerous, and to a great extent they are fragmentary or discontinuous; and combinations into which none of them enter may evidently in most cases be safely neglected. It is likewise soon found that various groups practically identical are somewhat variable in their limits through the defection of one or another of the documents which are habitually their members. This is the natural result of the casual eclecticism of miscellaneous mixture, which tends to disguise the simplicity of the primitive relations of text under a superficial complexity of existing attestation. Before investigation has proceeded far, it becomes manifest that the groups which can by any possibility carry authority in doubtful variations are sure to contain one or more of a very small number of primary Greek MSS. In strictness the earlier Versions and Fathers should be included in the list of primary documents, and the process would certainly be incomplete if no account were ultimately taken of readings attested by them without the support of any primary

Greek MS ; but nothing is lost and much simplicity is gained by treating them in the first instance as accessory to Greek MSS.

The next step is to determine how far there is a common element in all or most of those groups which shew the best character when tried by 'internal evidence of groups'. Here two remarkable facts come out successively with especial clearness, the constant superiority of groups containing both B and Κ to groups containing neither, wherever internal evidence is tolerably unambiguous, and the general but by no means universal superiority of groups containing B to opposed groups containing Κ. These facts exactly correspond the one with the immunity of both MSS from Syrian readings, and the other with the almost complete immunity of B from the mixture with the chief aberrant Pre-Syrian texts which has largely affected Κ; while they are elicited from a different kind of evidence. They are moreover independent of the size of the groups. Thus the cases in which ΚB have no support from other Greek MSS, or no documentary support at all, are connected by every gradation with the cases in which they stand at the head of a considerable group. If B and Κ were for a great part of their text derived from a proximate common original, that common original, whatever might have been its own date, must have had a very ancient and a very pure text. There is however no tangible evidence for this supposition; while various considerations drawn from careful comparison of the accessory attestation of readings supported by ΚB together, by B against Κ, and by Κ against B respectively, render it morally certain that the ancestries of B and of Κ diverged from a point near the autographs, and never came into contact subsequently; so that the coincidence of ΚB marks those portions of text in which two primitive and entirely separate lines of transmission had not come to differ from each other through independent corruption in the one or the other. Accordingly, with certain limited classes of exceptions, the readings of ΚB combined may safely be accepted as genuine in the absence of specially strong internal evidence to the contrary, and

can never be safely rejected altogether.

Next come the numerous variations in which N and B stand on different sides. Here an important lesson is learned by examining in the same consecutive manner as before the readings of every combination of each of these MSS with one other primary MS. Every such binary combination containing B (as in the Gospels BL, BC, BT, &c.) is found to have a large proportion of readings which on the closest scrutiny have the ring of genuineness, and hardly any that look suspicious after full consideration: in fact, the character of such groups is scarcely to be distinguished from that of NB. On the other hand every combination of N with another primary MS presents for the most part readings which cannot be finally approved, along with, it may be, a few which deserve more consideration. All other MSS stand the trial with even less success than N.

Analogous though not identical results are obtained by testing the groups formed by N or B with only secondary support, that is, associated only with inferior Greek MSS, or with Versions, or with Fathers, or with two or three of these classes of documents. The same high standard of excellence as before is reached where groups of this kind containing B shew variety in the accessory evidence: where B is supported by a single version only, the character varies with the version associated. Even when B stands quite alone, its readings must never be lightly rejected, though here full account has to be taken of the chances of clerical error, and of such proclivities as can be detected in the scribe of B, chiefly a tendency to slight and inartificial assimilation between neighbouring passages: the fondness for omissions which has sometimes been attributed to him is imaginary, except perhaps as regards single petty words. On the other hand the readings in which N stands alone bear almost always the marks of either carelessness or boldness; and except in a few readings, some of them important, the general character of all the various groups containing N with such accessory attestation as is described above is more or less suspicious.

Many of the readings of such groups are, it can hardly be doubted, Western, and many others Alexandrian. Still more unfavourable results are obtained by a similar testing of other single MSS.

These general results are such as might naturally be anticipated from the relations of **N** and B to other documents and to each other. It was to be expected that the text of the extremely ancient common source of B and **N**, which is shown by the concordant readings of **NB** to have been of singular purity, should as a rule be preserved in one or other of the two MSS where they differ; and further that B should usually, though not always, be its faithful representative. The wrong readings of B, with whatever amount of accessory attestation, being for the most part due only to sporadic corruption, it would naturally preserve a much larger amount of the common ancestral text than a MS so largely affected by Western and Alexandrian influences as **N**; and, as regards readings in which each of them stands alone, the different types of transcription characteristic of their respective scribes would naturally have similar consequences.

Although however a text formed by taking B as the sole authority, except where it contains self-betraying errors, would be incomparably nearer the true text of the autographs than a text formed in like manner from any other single document, it would certainly include many wrong readings; and the only safe criticism is that which throughout takes account of all existing evidence. The places in which the true reading appears to have been lost in both B and **N** are extremely few; but certain or possible exceptions to the usual superiority of B to **N** are many; and thus the various presumptions afforded by the internal character of various groups of documents are invaluable, while 'internal evidence of readings' is often a helpful instrument of verification in the last decision, removing many uncertainties which must otherwise have continued unresolved, and again occasionally suggesting uncertainties which claim recognition.

Such also, wherever the ancient texts are difficult to identify, are virtually the resources on which criticism depends in those parts of the Epistles which have perished in B, namely in the latter part (ix 14—end) of the Epistle to the Hebrews, in the Pastoral Epistles, and in the Epistle to Philemon. In the Apocalypse the authority of single documents is merged still more in that of grouped documents and in internal evidence; and the leading ancient texts are at least more obscure than elsewhere. Whether B ever contained the Apocalypse or not, it is now defective from Hebrews ix 14 onward. The loss is the greater because in the Apocalypse N has a text conspicuously inferior to its text of the other books, partly inherited from earlier more or less corrupted texts, partly due to increased licence of transcription; and, though A, more especially when it is supported by C, here proves itself entitled to considerable authority, it does but imperfectly supply the deficiency, and moreover the want of early and good versions other than the Latin is sensibly felt. Yet even here the number of variations in which it is difficult to come to a trustworthy conclusion is much smaller than might have been anticipated.

The sketch contained in the preceding pages may suffice to indicate the principal lines of criticism which have been followed in this edition. The aim of sound textual criticism must always be to take account of every class of textual facts, and to assign to the evidence supplied by each class its proper use and rank. When once it is clearly understood that, by the very nature of textual transmission, all existing documents are more or less closely related to each other, and that these relations of descent and affinity have been the determining causes of nearly all their readings, the historical investigation of general and partial genealogy becomes the necessary starting-point of criticism. Genealogical results, taken in combination with the internal character of the chief ancient texts or of the texts of extant documentary groups, supply the presumptions, stronger or weaker

as the case may be, which constitute the primary and often the virtually decisive evidence for one reading as against another. Before however the decision as to any variation is finally made, it is always prudent, and often necessary, to take into consideration the internal evidence specially affecting it, both intrinsic and transcriptional. If it points to a result different from that which the documentary evidence suggested, a second and closer inspection will usually detect some hitherto overlooked characteristic of the best attested reading which might naturally lead to its alteration; while sometimes on the other hand reexamination brings to light an ambiguity in the attestation. No definite rule can be given in the comparatively few cases in which the apparent conflict remains, more especially where the documentary evidence is scanty on one side or obscure. The ultimate determination must evidently be here left to personal judgement on a comprehensive review of the whole evidence. But in a text so richly attested as that of the New Testament it is dangerous to reject a reading clearly commended by documentary evidence genealogically interpreted, though it is by no means always safe to reject the rival reading. Here, as in the many variations in which documentary and internal evidence are both indecisive, it is manifestly right to abstain from placing before the reader an appearance of greater certainty than really exists, and therefore to print alternative readings, so as to mark the places where an absolute decision would at present be arbitrary, and also to mark the limits within which the uncertainty is confined.

The office of criticism thus far has been to discriminate between existing various readings, adopting one and discarding another. But it is at least theoretically possible that the originality of the text thus attained is relative only, and that all existing documents are affected by errors introduced in the early stages of transmission. Here there is no possible ultimate criterion except internal evidence: but the history of the text of the New Testament shews the meeting-point of the extant lines

of transmission to have been so near the autographs that complete freedom from primitive corruption would not be antecedently improbable. As far as we are able to judge, the purity of the best transmitted text does in all essential respects receive satisfactory confirmation from internal evidence. We have never observed the slightest trace of undetected interpolations or corruptions of any moment, and entirely disbelieve their existence. There are however some passages which one or both of us suspect to contain a primitive error of no great importance, and which are accordingly indicated as open to question, all suggestions for their correction being reserved for the Appendix.

This brief account of the text of the New Testament would be incomplete without a word of caution against a natural misunderstanding. Since textual criticism has various readings for its subject, and the discrimination of genuine readings from corruptions for its aim, discussions on textual criticism almost inevitably obscure the simple fact that variations are but secondary incidents of a fundamentally single and identical text. In the New Testament in particular it is difficult to escape an exaggerated impression as to the proportion which the words subject to variation bear to the whole text, and also, in most cases, as to their intrinsic importance. It is not superfluous therefore to state explicitly that the great bulk of the words of the New Testament stand out above all discriminative processes of criticism, because they are free from variation, and need only to be transcribed. Much too of the variation which it is necessary to record has only an antiquarian interest, except in so far as it supplies evidence as to the history of textual transmission, or as to the characteristics of some document or group of documents. The whole area of variation between readings that have ever been admitted, or are likely to be ever admitted, into any printed texts is comparatively small; and a large part of it is due merely to differences between the early uncritical editions

and the texts formed within the last half-century with the help of the priceless documentary evidence brought to light in recent times. A small fraction of the gross residue of disputed words alone remains after the application of the improved methods of criticism won from the experience of nearly two centuries of investigation and discussion. If comparative trivialities, such as changes of order, the insertion or omission of the article with proper names, and the like, are set aside, the words in our opinion still subject to doubt can hardly amount to more than a thousandth part of the whole New Testament.

Nor must it be forgotten how strong an assurance of incorruptness in the unvarying parts of the text of the New Testament is supplied indirectly by many of the variations which do exist, inasmuch as they carry us back by the convergence of independent lines of transmission to a concord of testimonies from the highest antiquity; or again what unusually ample resources of evidence the New Testament possesses for the reduction of the area of textual uncertainty to a minimum. The apparent ease and simplicity with which many ancient texts are edited might be thought, on a hasty view, to imply that the New Testament cannot be restored with equal security. But this ease and simplicity is in fact the mark of evidence too scanty to be tested; whereas in the variety and fullness of the evidence on which it rests the text of the New Testament stands absolutely and unapproachably alone among ancient prose writings. Doubtful points are out of sight even in critical editions of classical authors merely because in ordinary literature it is seldom worth while to trouble the clearness of a page. The one disadvantage on the side of the New Testament, the comparatively early mixture of independent lines of transmission, is more than neutralised, as soon as it is distinctly perceived, by the antiquity and variety of the evidence; and the expression of doubt wherever doubt is really felt is owing to the paramount necessity for fidelity as to the exact words of Scripture.

SUMMARY OF DOCUMENTARY EVIDENCE

THE documentary evidence for the text of the New Testament is derived entirely from manuscripts. Direct evidence is furnished by *Greek manuscripts*: they represent to us what was originally written or dictated by the author of a book, subject only to such errors as may have arisen through transcription. Indirect evidence is furnished by *Versions* and by the quotations of *Fathers*. *Versions*, themselves transmitted to us through manuscripts (Latin, Syriac &c.), are liable not only to errors of transcription but also to errors or at least uncertainties arising from the passage from one language to another, the two chief causes of such uncertainty being inability to express Greek distinctions, and paraphrastic freedom of rendering. On the other hand through the medium of *Versions* we are enabled more or less clearly to discern the text of the Greek MSS from which they were translated, and such Greek MSS must in most cases have been older than all but a few of the extant Greek MSS, and in some cases much older. Again, the quotations occurring in the writings of *Fathers*, themselves transmitted to us through MSS, which are rarely of any high antiquity, are liable not only to errors of transcription, but also to errors or uncertainties of quotation, due either to imperfect recollection or to modification of language for the sake of grammar or convenience. And yet, once more, the quotations reveal to us with greater or less distinctness the texts of the Greek MSS with which the Fathers were familiar, and such MSS must have been at least as early as the Fathers who used them.

Thus each great class of documentary evidence supplies valuable testimony both for the investigation of the history of the text as a whole and for the determination of the true text in detail.

Greek MSS

The Greek MSS of the New Testament are usually divided into two classes, conventionally known as 'Uncials' and 'Cursives', according as they are written in capital letters or in a more or less running hand. For the sake of brevity it is customary to distinguish Uncials by capital letters (ABC &c.; ΓΔΘ &c.; Κ), and Cursives for the most part by arabic numerals (1, 2, 3, 4, 13, 22, 33 &c.).

At the head of the list of Uncials stand four great MSS belonging to the fourth and fifth centuries, which contained when complete both the Old and the New Testaments. They are

- B, *Codex Vaticanus*, at Rome, containing the whole New Testament except the later chapters of Hebrews, the Pastoral Epistles, Philemon, and the Apocalypse.
- Κ, *Codex Sinaiticus*, at St Petersburg, containing the entire New Testament. Discovered by Tischendorf in 1859 in the convent on Mount Sinai.
- A, *Codex Alexandrinus*, in the British Museum, containing all, except about the first 24 chapters of St Matthew's and two leaves of St John's Gospel and three of 2 Corinthians. Preserved at Alexandria from at least the end of the eleventh century. Presented to Charles I in 1628 by Cyril Lucar, Patriarch of Constantinople.
- C, *Codex Ephraemi rescriptus*, at Paris, containing nearly three fifths of the whole, part of almost every book being preserved. A 'palimpsest', the original writing having been partially washed out, and Greek translations of works of Ephrem Syrus written over.

B and N appear to belong to the middle of the fourth century : A and C are certainly of somewhat later date, and are assigned by the best judges to the fifth century. It is on the whole probable that B and N were written in Italy, A and C at Alexandria : but the evidence as yet known is not decisive.

The remaining Uncial MSS are all of smaller though variable size. None of them shew signs of having belonged to a complete Bible, and it is even doubtful whether any of them belonged to a complete New Testament.

Next in interest to the four great Greek Bibles are the bilingual Uncial MSS in Greek and Latin, written in parallel pages or columns, or in one instance with the Latin between the lines of the Greek. They are, exclusive of small fragments,

D, *Codex Bezae*, at Cambridge (University Library), containing the greater part of the Gospels and Acts : a fragment of the Latin version of 3 John shews that the Catholic Epistles were originally included. Presented to the University of Cambridge in 1581 by Beza, who states that it was found at Lyons in the war of 1562. Written in the sixth century.

$\Delta + G_3$. Δ , *Codex Sangallensis*, at St Gallen, containing the Gospels all but complete. G_3 , *Codex Boernerianus*, at Dresden, containing the Pauline Epistles (Hebrews excepted) with a few gaps. The two portions originally formed a single MS, written by an Irish scribe, probably at St Gallen, in the ninth century. The Greek text of G_3 was copied in a somewhat later bilingual Uncial MS, F₂, *Codex Augiensis*, preserved and perhaps written at Reichenau near Constanz, purchased by Bentley, and now belonging to Trinity College, Cambridge.

E₂, *Codex Laudianus*, at Oxford (Bodleian Library), containing the Acts with some gaps. Written about the sixth century, perhaps in Sardinia, where it was preserved in early times ; used and cited by Beda in his later commentary on the Acts ; and presented to the University of Oxford by Arch-

bishop Laud.

D₂, *Codex Claromontanus*, at Paris, containing the Pauline Epistles with a few gaps. Written in the sixth century. Formerly in the possession of Beza, who states that it was found at Clermont near Beauvais. After undergoing many corrections, the text was copied in another bilingual Uncial MS, E₃, *Codex Sangermanensis*, written in the ninth century, preserved in modern times at St Germain des Prez, and since the French Revolution at St Petersburg.

These four (six) bilingual MSS must have been written in the West of Europe.

Most of the remaining uncial MSS of any great critical value are very fragmentary. The most important are

L, at Paris, containing the Gospels with a few gaps (Cent. viii).

Z, *Codex Dublinensis*, in Dublin (Trinity College), containing many palimpsest fragments of St Matthew (Cent. vi).

Z, *Codex Zacynthius*, in London (British and Foreign Bible Society), containing many fragments of St Luke, with a marginal commentary (Cent. viii).

R, *Codex Nitriensis*, in the British Museum, containing many palimpsest fragments of St Luke (Cent. vi).

P, Q, *Codices Guelpherbytani*, at Wolfenbüttel, apparently originally belonging to Bobio, containing palimpsest fragments of the Gospels (Cent. vi and v respectively).

T, *Codex Borgianus*, fragments containing nearly 180 verses of St Luke and St John (? Cent. v). Of special interest not only for the antiquity of the text, but as an Egyptian bilingual MS, having the Thebaic version (see p. 574) on opposite pages to the Greek.

H₃, fragments of the Pauline Epistles, scattered in several libraries on the Continent (Cent. vi).

P₂, *Codex Porphyrianus*, belonging to the Russian Bishop Porfirii, noteworthy as containing, with some gaps, the whole New Testament except the Gospels. A palimpsest, written originally in Cent. ix.

The Cursive MSS range from the ninth to the sixteenth centuries. Many of them contain two or more groups of books, and above 30 the whole New Testament. If each MS is counted as one, irrespectively of the books contained, the total number probably far exceeds 1000. Much still remains to be done in exploring their contents. But enough is already known through the labours of many collators to render it highly improbable that any considerable amount of valuable evidence lies buried in the copies as yet uncollated.

An accessory class of Greek MSS is formed by Lectionaries or books of ecclesiastical lessons taken from the New Testament, of which several hundreds have been catalogued. Many of these are Uncial. None however are believed to be older than the eighth or possibly the seventh century. All the extant Greek Lectionaries follow the lection-system of Constantinople, itself derived from the local lection-system of Antioch, which cannot be traced further back than the latter part of the fourth century. The lection-systems of other Greek Churches about the fourth century were certainly different; but few of their details are known.

On the texts found in Greek MSS see pp. 553 f. and Introduction §§ 201—212; 261—268.

Versions

Of Versions, or ancient translations of the whole or parts of the New Testament, made chiefly for the use of countries in which Greek was at least not habitually spoken, there are three principal classes, the LATIN, the SYRIAC, and the EGYPTIAN.

The LATIN MSS are usually and conveniently classified under two heads, 'Old Latin' (sometimes miscalled 'Italic')

and 'Vulgate'. There is however a wider difference between the earlier and the later stages of the 'Old Latin' (in this comprehensive sense of the term) than between the later stages and the Vulgate. The earliest known form of the Old Latin is the 'African Latin', which can be clearly identified by the quotations of Cyprian, Bishop of Carthage towards the middle of the third century, and more obscurely by those of his master Tertullian. Two MSS of the Gospels, both unfortunately very imperfect, are substantially African, though with an admixture of other readings: they are the *Codex Palatinus* (*e*), formerly at Trent, now at Vienna (one leaf in Dublin), written in the fourth or fifth century with gold and silver letters on purple vellum; and the *Codex Bobiensis* (*k*), now at Turin, a small MS probably of the fifth century (portions of the first two Gospels only). Apart from quotations, the only other African text is that of a few palimpsest fragments of the Acts and Apocalypse at Paris (*h*), written in the fifth or sixth century. Nearly the whole African Apocalypse has however been recovered from the quotations of Primasius.

The 'European Latin' is a second type of text, found current in Western Europe, and especially in North Italy, in the fourth century. Its precise relation to the African text has not yet been clearly ascertained. In the Gospels it is represented by a few MSS, some of great antiquity;—*a*, *Codex Vercellensis*, at Vercelli (Cent. IV); *b*, *Codex Veronensis* at Verona (Cent. IV or V); *c*, *Codex Colbertinus*, at Paris (about Cent. XI); *ff*, *Codex Corbeiensis*, formerly at Corbey, now at Paris (Cent. VI); *h*, *Codex Claromontanus* (part of St Matthew), formerly at Clermont, now at Rome (Cent. IV or V); *i*, *Codex Vindobonensis* (part of St Mark and St Luke), at Vienna (Cent. V or VI); *r*, *Codex Dublinensis* (much damaged fragments of all the Gospels), in Dublin (Cent. VI or VII); besides smaller fragments, and also MSS of mixed text. In addition to fragments, there is a single 'European' copy of the Acts, *g*, *Codex Holmiensis* (?Cent. XIII), at Stockholm; the Apocalypse in the

same huge manuscript Bible ('*Gigas*') may also be called late 'European'. A peculiar version of St James is preserved in *f*, *Codex Corbeiensis*, formerly at Corbey, now at St Petersburg (Cent. x). The Latin texts of some of the bilingual MSS, *d* of D (Gospels and Acts), *d* of D₂ (Pauline Epistles), *e* of E₂ (Acts), and *g* of G₂ (St Paul), are founded on 'European' texts, but with so much artificial assimilation to the Greek texts which they accompany that they but rarely afford independent evidence for the original Greek text of the New Testament.

A third type of text is the 'Italian Latin', formed by various revisions of the 'European' text, made partly to bring it into accord with such Greek MSS as chanced to be available, partly to give the Latinity a smoother and more customary aspect. To this type belongs the Latin text found in many of Augustine's writings. Two MSS of the Gospels (besides fragments) have an 'Italian' text, *f*, *Codex Brixianus*, at Brescia, and *q*, *Codex Monacensis*, at Munich, both probably of the sixth century; as have also a few fragments of the Pauline Epistles from two MSS (*r r₂*), formerly at Freisingen, now at Munich (Cent. v or vi, and vii respectively), and from a third (*r₃*), at Göttweig on the Danube (Cent. vi or vii), and probably a few Freisingen fragments of the Catholic Epistles (*q*), now at Munich (Cent. vi). The Apocalypse in the Stockholm '*Gigas*' should perhaps be added.

Other portions of Old Latin texts of different books are said to have been discovered, and to be on the way to publication; and doubtless others will in due time be brought to light.

What is called the 'Vulgate Latin' is a text formed by another revision undertaken by Jerome about 383. Internal evidence shews that the Latin MSS which he took as a basis for his corrections contained an already revised text, chiefly if not wholly 'Italian' in character. In the Gospels his changes seem to have been comparatively numerous; in the other books of the New Testament they were evidently much scantier and more perfunctory. Aided by the credit justly won by his sub-

stantially independent translation of the Old Testament from the Hebrew, Jerome's revised text of the New Testament slowly and gradually displaced the chaos of unrevised and imperfectly revised texts which had preceded it; and thus in due time acquired the right to be called the Latin Vulgate.

Before the Old Latin texts had passed out of use, many of their readings were casually adopted by transcribers of the Vulgate, and thus various mixed texts were formed. The scattered particles or portions of Old Latin texts thus preserved are sometimes of considerable interest and value.

The SYRIAC Versions are, strictly speaking, three in number. The principal is the great popular version commonly called the Peshito or *Simple*. External evidence as to its date and history is entirely wanting: but there is no reason to doubt that it is at least as old as the Latin Version. Till recently it has been known only in the form which it finally received by an evidently authoritative revision, a Syriac 'Vulgate' answering to the Latin 'Vulgate'. It has long been seen, on the ground of clear internal evidence, that this present form of the version cannot be a true representation of the Syriac text as it stood originally, but as it stood after undergoing a revision in conformity with Greek MSS. In other words, an Old Syriac must have existed as well as an Old Latin. Within the last few years the surmise has been verified. An imperfect Old Syriac copy of the Gospels, assigned to the fifth century, was found by Cureton among MSS brought to the British Museum from Egypt in 1842. The character of the fundamental text confirms the great antiquity of the version in its original form; while many readings suggest that, like the Latin Version, it degenerated by transcription and perhaps also by irregular revision. A similar testimony is borne by the fragments of a Syriac Harmony of the Gospels preserved in an exposition by Ephrem Syrus, which has recently come to light in an Armenian translation: this Harmony, or a Greek original of it, is no other than the *Diatessaron* of Tatian, compiled early in the second half of the second century. No MS of the Old

Syriac Acts and Epistles has yet been discovered. The revision by which the Peshito assumed its Vulgate form may be safely taken to have been connected with the revision which produced the Syrian Greek text (see pp. 549, 551 and Introduction §§ 188 ff.). The four minor Catholic Epistles and the Apocalypse, not being included in the Canon of the Syrian Churches, are absent from the true Syriac Vulgate, but are extant in supplementary versions.

A second Syriac Version, closely literal in its renderings, was made for Philoxenus of Mabug in 508. Little is known of it in this its original condition. We possess a revision of it made by Thomas of Harkel in 616, from whom it is called the 'Harklean Syriac'. It includes all the New Testament except the Apocalypse. The margin contains various readings from Greek MSS which must either have been ancient or have had ancient texts.

A third Version, written in a peculiar dialect, is found almost exclusively in Gospel Lectionaries (a few verses of the Acts have lately come to light), and is commonly called the 'Jerusalem Syriac'. The text is mainly of ancient character: but the origin and history of the version are obscure.

The third great group of Versions is the EGYPTIAN. The Coptic or Egyptian Versions proper are three, very unequally preserved. The Memphitic or Boheiric, sometimes loosely designated as the Coptic, contains the whole New Testament, though it does not follow that all the books were translated at the same period, and the Apocalypse was apparently not treated as a canonical book. The greater part of the version cannot well be later than the second century. The MSS shew much diversity of text; and in Egypt, as elsewhere, corruption was doubtless progressive. The Version of Upper Egypt, the Thebaic or Sahidic, was probably little if at all inferior in antiquity. It in like manner contained the whole New Testament, with the Apocalypse as an appendix. No one book is preserved complete, but the number of extant fragments is considerable. Of the third Version, the Bashmunic or Fajumic, from Middle Egypt, about 330

verses from St John's Gospel and the Pauline Epistles alone survive. With the Egyptian Versions proper may be associated the *ÆTHIOPIC*, the Version of ancient Abyssinia, dating from the fourth or fifth century. Though written in a totally different language, it has strong affinities of text with its northern neighbours. The numerous MSS containing it vary considerably, and give evidence of mixture and revision. No book of the New Testament is wanting.

Besides the three great groups two solitary Versions are of considerable interest, the one from outlying Asia, the other from outlying Europe. These are the *ARMENIAN* and the *GOTHIC*. The *ARMENIAN*, which is complete, was made early in the fifth century. In its original form it was made from Greek MSS, probably obtained from Cappadocia, the mother of Armenian Christianity. The *GOTHIC* Version, the work of Ulfila or Wulfila, the great bishop of the Goths, dates from the middle of the fourth century. He received a Greek education from his Christian parents, originally Cappadocians; and Greek MSS supplied the original for his version. We possess the Gospels and the Pauline Epistles (Hebrews excepted), with many gaps, in MSS of about the sixth century.

The other Versions are of comparatively late date, and of little direct value for the Greek text. Most of them are only secondary translations from versions already noticed, chiefly the Latin and Syriac Vulgates.

Lectionaries as well as continuous texts are extant for most of the versions. But unfortunately no Old Syriac Lectionary is known to exist, and of Old Latin Lectionaries a few fragments only.

On the texts found in Versions see p. 554 and Introduction
§§ 213—219, 269—273, 280.

Quotations of Fathers

The third class of documentary evidence is supplied by the writings of the Fathers, which enable us with more or less certainty to discover the readings of the MS or MSS of the New Testament which they employed. The quotations naturally vary in form from verbal transcripts of passages, short or long, through loose citations down to slight allusions. Nay there are cases in which the absence of even an allusion allows the text read by an author to be inferred with tolerable certainty: but this negative evidence is admissible only with the utmost caution.

A large proportion of the Ante-Nicene Christian literature is entirely lost, and some of the most interesting of the extant writings are of little use for the present purpose on account of the scantiness and comparative vagueness of the textual materials contained in them. The only period for which we have anything like a sufficiency of representative knowledge consists roughly of three quarters of a century from about 175 to 250: but the remains of four eminent Greek Fathers, which range through this period, cast a strong light on textual history backward and forward. They are Irenæus, of Asia Minor, Rome, and Lyons (a large proportion of his chief work is preserved only in a Latin translation); his disciple Hippolytus, of Rome; Clement, of Athens and Alexandria; and his disciple Origen, of Alexandria and Palestine. To the same period belong the Latin representatives of North Africa, Tertullian and Cyprian, as also Cyprian's Roman contemporary Novatian. Towards the close of the third century we have somewhat considerable remains of Methodius, of Lycia and Tyre, an enemy of the Origenian school; and in the first third of the fourth century several writings of Eusebius of Cæsarea in Palestine, the most learned of its disciples. For the second half of the third century we have other fragments, but they are few in number.

It would be useless to enumerate the Greek writers after Eusebius. All of them in various degrees supply valuable evidence for tracing the history of the text. But when the outlines of the history of the text have once been ascertained, it becomes clear that, owing to the increase of textual mixture and the growing displacement of the earlier texts by the later, few writers supply testimony of much value for the discrimination of true readings individually. The most important of them for this purpose is Cyril of Alexandria, though his writings belong to the fifth century.

The Latin Fathers of the fourth century furnish a larger proportion of valuable material. Their quotations constitute a not less important province of Old Latin evidence than the extant MSS ; not only supplying landmarks for the investigation of the history of the version, but preserving numerous verses and passages in texts belonging to various ages and in various stages of modification. Even in the Gospels their aid is always welcome, often of the highest value ; while in most other books they supply not only a much greater bulk of evidence than our fragmentary MSS, but also in not a few cases texts of greater antiquity. The most important Latin Fathers of this period for textual purposes are Lucifer, Hilary, Victorinus, Ambrose, the writer known as Ambrosiaster, and Jerome. Later writers for the most part are less worthy of notice, as the Latin texts degenerated rapidly through revision made under the influence of late Greek texts.

Some considerable works written in Greek have been preserved only or chiefly in another language. In these cases the readings which meet the eye may either be a faithful reproduction of the original readings or be due to a more or less complete assimilation to the language of the Version most familiar to the translator. The most important Latin translations are those which have preserved to us the great treatise of Irenaeus against heresies and several of Origen's writings, the subsidiary text being one or other form of Old Latin. To Syriac translations

we chiefly owe the *Theophania* of Eusebius and a large part of the younger Cyril's Homilies on St Luke, to name only the most characteristic examples; in the former case the Old Syriac, in the latter the Vulgate Syriac, is the intrusive element in the text.

With the evidence of the Fathers may be classed a few collections of biblical extracts, selected and arranged for doctrinal or ethical purposes. Of this kind are the Latin *Speculum* designated *m*, of unknown authorship, and the three invaluable books of *Testimonia* compiled by Cyprian.

* On the texts found in the Fathers see pp. 548—552 and Introduction §§ 130, 156—162, 177 ff., 182, 188, 191 ff., 220—223, 274—280.

ORTHOGRAPHY

THE purer texts of the New Testament contain many spellings and inflexions of words which differ from the forms made familiar by Attic and literary usage. The true nature of these to modern readers unfamiliar forms is disguised by the use of such terms as 'Alexandrine' or 'Hellenistic', which are often applied to them. They do not occur in Alexandria or elsewhere in Egypt more abundantly than elsewhere; nor is there any reason to believe that they were more freely employed by Greek-speaking Jews than by men of other creeds or nationalities under similar circumstances. There is sufficient evidence in late classical literature, and the amplest evidence in inscriptions, that these forms are in reality for the most part the spellings and inflexions of common life, such as would or might be spontaneously used by any one not scrupulous as to literary correctness. Forms of this kind do not constitute a dialect. Their own range of departure from conventional standards, and the extent to which they are adopted in writing, must from the nature of the case be subject to endless variation. Within the New Testament itself the usage of different writers is not identical, nor, as far as the testimony of extant MSS shews, is even the usage of each writer constant.

Moreover, while some unfamiliar forms are so amply attested as not to leave the slightest room for doubt as to their genuineness, the evidence for many others is too limited or too irregular to justify either absolute acceptance or absolute rejection. In such cases the form regarded as less probable than the form printed in the text must be accounted an alternative reading. On consideration however of the purely formal nature of such

alternative readings, it has not been thought necessary to reproduce them in this edition. In the larger edition they will be found in the Appendix, arranged under grammatical heads in the Notes on Orthography, accompanied with brief statements of evidence and illustrations from extraneous sources. Further explanations of the problems presented by the orthography of the New Testament will be found in the Introduction §§ 393—416.

As examples of variations from the more familiar orthography under some of the principal heads the following may be taken:—

Breadthings: ἐφ' ἀλπίδι (once).

Changes of Consonants: σφυρὶς (=σπυρὶς), σφυδρά (=σφυρδά).

Non-assimilation of the final ν of σύν ἐν &c. in composition: συνλαλέω, ἐνκρίνω, παλινγγενεστα.

Changes of Vowels: τέσσερα, ἐκαθερισθην, ἔραντάω, ἐφνίδιος (αἴφν—), κερέα (—αλα), ἀνάπτειρος (—ηρος), πρόϊμος, δανίζω, χρεοφιλέτης, καταλέλιμμα (—λειμμα), τάχειον; and in terminations ἀλαζονία, ἀναιδία, αἴγιος (=αἴγειος), σκοτινός.

Inflexions of nouns: μαχαργή, συνειδυτής, θλεος —έους, χάριτα.

Inflexions of verbs: εἴταν, ἐπεσαν, ἥλθαν, εἶδαν, ἔγνωκαν (= ἔγνώκασιν), ἥρώτουν, κατασκηνοῦν (—οῦν), ἀφίομεν (from ἀφίω = ἀφίημι), ἀφεῖς (from ἀφέω = ἀφίημι), διδῶ (from διδόω = δίδωμι), δοῖ (= δῶ), πεῖν (= πιεῖν), ἀνελήμφθην (—ήφθην) and so ἀνάλημψις; and specially augments, ἥργασάμην (εἰργ—), διερμήνευσα, ἀνορθώθη, οἰκοδομήθην, ιστήκειν (εἰστ—), ἀπεκατεστάθη, ἔράντισα (and so ἄραφος), ἐριμένος, βεραντισμένος.

The breathings of foreign proper names cannot be fixed by authority, for, with rare exceptions, breathings are not found in MSS of the New Testament before the seventh century. In the present text they follow the original spelling or etymology of the names in their respective languages; as 'Αδρίας, "Αβελ, 'Αλφαῖος, 'Εθραῖος, 'Ιεροσόλυμα; and similarly 'Αλληλοια.

NOTATION

Alternative Readings

WHEREVER it has been found impossible to decide that one of two or more various readings is certainly right, alternative readings are given: and no alternative reading is given which does not appear to have a reasonable probability of being the true reading. The primary place in the text itself is assigned to those readings which on the whole are the more probable, or in cases of equal probability the better attested (see p. 563 and Introduction § 377). The other alternative readings occupy a secondary place, with a notation which varies according as they differ from the primary readings by Omission, by Addition, or by Substitution.

A secondary reading consisting in the Omission of words retained in the primary reading is marked by simple brackets [] in the text. Thus in Matt. vii 24 τὸς λόγους τούτους is the primary reading, τὸς λόγους without τούτους the secondary reading.

A secondary reading consisting in the Addition of words omitted in the primary reading is printed at the foot of the page without any accompanying marks, the place of insertion being indicated by the mark ^T in the text. Thus in Matt. xxiii 38 ὁ οἶκος ὑμῶν without ἔρημος is the primary reading, ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος the secondary reading.

A secondary reading consisting in the Substitution of other words for the words of the primary reading is printed at the foot of the page without any accompanying mark, the words of

the primary reading being included within the marks ^γ in the text. Thus in Matt. xvi 20 ἐπειμησεν is the primary reading, διεστελλαρο the secondary reading. The notation for substitution is employed for the sake of convenience in a few cases that fall in strictness under the two former heads. Thus in Matt. xi 5 it expresses the secondary omission of *καὶ*, with a change of punctuation; and in Matt. xxi 28 it expresses the secondary addition of *μον*, with a change of accentuation. It is likewise employed for alternative punctuations.

Where there are two or more secondary readings, they are separated by *v.* at the foot of the page, unless they differ from each other merely by the omission or addition of words; in which case they are distinguished from each other by brackets at the foot of the page, enclosing part or the whole of the longer reading. Thus there are two secondary readings in Matt. xiii 30, both *ἄχρι* and *μέχρι*; in xvii 17, both *τότε ἀποκρίθεις* and *ἀποκρίθεις* alone; and in xviii 10, both *Ἐν τῷ οὐρανῷ* and the omission of these or any corresponding words. Sometimes one of two secondary readings differs from the primary reading by omission only, so that it can be expressed by simple brackets in the text, while the other stands as a substitution at the foot of the page. Thus in Matt. ix 18, *εἰς προσελθών* being the primary reading, *προσελθών* and *εἰσελθών* are both secondary readings.

A few alternative readings and punctuations are examined in the Appendix to the larger edition.

Secondary readings of an orthographical character are omitted in this edition. See above, pp. 579 f.

Suspected Readings

Wherever it has appeared to the editors, or to either of them, that the text probably contains some primitive error, that is, has not been quite rightly preserved in any existing docu-

ment, or at least in any existing document of sufficient authority (see p. 564), the marks †† are placed at the foot of the page, the extreme limits of the words suspected to contain an error of transcription being indicated by the marks ' ' in the text. Where either of two suspected extant readings might legitimately have been printed in the text, one of them is printed as an alternative reading between the ††: where there is no such second reading entitled to be associated with the text, the †† are divided only by dots. All places marked with †† are the subject of notes in the Appendix to the larger edition. A list of them follows on the next page. In a few cases a reading apparently right, and also attested largely though not by the best documents, being probably a successful ancient conjecture, is printed in the text, the better attested reading being placed at the foot with 'MSS' added, and a note inserted in the Appendix. (The same notation is used for one or two well attested spellings or forms not adopted in the text.) See Introduction §§ 361—368, 380, 88.

*Noteworthy Rejected Readings
printed within double brackets*

A few very early interpolations in the Gospels, omitted by 'Western' documents alone (Luke xxii 19 f.; xxiv 3, 6, 12, 36, 40, 51, 52), or by 'Western' and 'Syrian' documents alone (Matt. xxvii 49), are inserted within double brackets [] in the body of the text. See p. 557 and Introduction §§ 240 f., 383.

A few interpolations in the Gospels, probably 'Western' in origin, containing important matter apparently derived from extraneous sources, are inserted within double brackets [] in the body of the text (Matt. xvi 2 f.; Luke xxii 43 f.; xxiii 34), or separately (Mark xvi 9—20, where the same notation is used for the alternative Shorter Conclusion of the Gospel; John vii 53—viii 11). See p. 557 and Introduction § 384.

LIST OF SUSPECTED READINGS

The following is a list of all words or passages marked with †† at the foot of the page, as probably containing some 'primitive' error, that is, an error affecting the texts of all or virtually all existing documents, and thus incapable of being rectified without the aid of conjecture. The corresponding note is enclosed in [] where one of the editors is on the whole disposed

to believe that there is no primitive error. The mark † is affixed to suggested readings having some slight secondary attestation, and thus not strictly conjectural. See p. 582 f. and the references there given.

In all cases + denotes the addition of the words following, < their omission. The grave accent is retained when it would stand in the continuous text.

ST MATTHEW

xv 30 χωλούς, κυλλούς, τυφλούς, κωφούς] order of the words uncertain.

xxi 28—31 Ἐγώ,...οὐκ ἀπῆλθεν.....Οὐ θέλω,...ἀπῆλθεν.....Ο πρῶτος] Οὐ θέλω,...ἀπῆλθεν... ...Ἐγώ,...οὐκ ἀπῆλθεν.....Ο ὕστερος (v. ἔσχατος).

Also Οὐ θέλω,...ἀπῆλθεν.....Ἐγώ,...οὐκ ἀπῆλθεν.....Ο πρῶτος.

[Λέγουσιν 'Ο ὕστερος. perhaps a primitive interpolation.]

xxviii 7 εἰπον] [perhaps a primitive error for εἶπεν (†).]

ST MARK

iv 28 πλήρη σῖτον] πλήρης [δ] σῖτος, πλήρης σῖτον [probably right †], and other forms.

ST LUKE

xi 35] εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοι σκότος, τὸ σκότος πόσον with omission of v. 36. And (v. 36) ως σταυ...φωτίζῃ] καὶ ως [δ] λύχνος [τῆς] ἀστραπῆς φωτίσει (in Versions only, not in Greek) and other variations. Some primitive error probable.

ST JOHN

iv 1 [some primitive error not improbable.]

vi 4 [$\tau\delta\pi\acute{a}σχa$ perhaps a primitive interpolation (?).]

SECTION ON THE WOMAN TAKEN IN ADULTERY

$\eta\pi\rho\sigma\betaυt\acute{e}rων,] + \tau\acute{a}n̄t̄es \acute{a}n̄t̄e\chi\omegaη̄oar.$ ‡

ACTS

iv 25 $\delta\tau\acute{o}v\pi\acute{a}t̄p̄os...πaib̄s; s̄ou]$ many variations. Some primitive error probable, perhaps either $\delta\iota\alpha\pi\acute{e}v\mu a t̄o s̄o t̄o\acute{a}m a t̄o s̄o$ with $\delta\iota\alpha\pi\acute{e}v\mu a t̄o$ transposed, or $\tau\acute{o}v\pi\acute{a}t̄p̄os$ for $\tau\acute{o}is\pi\acute{a}t̄p̄os.$

vii 46 $\tau\acute{w}\theta\acute{e}w\acute{I}ak\acute{w}b]$ $\tau\acute{w}\acute{o}k\acute{w}$ $\acute{I}ak\acute{w}b.$ Some primitive error probable. [Perhaps $\tau\acute{w}\acute{o}k\acute{w}$ for $\tau\acute{w}\kappa\acute{u}r\acute{w}$ ($\tau\acute{w}\kappa\acute{u}k\acute{w}$).]

xii 25 $\acute{u}p\acute{e}st̄rēψan el̄s\acute{I}erouσaλ̄t̄m\acute{u} \pi\acute{a}l̄ηρōw̄a n̄t̄es\acute{t̄}r̄n̄ \acute{d}iakōv̄a n̄]$ perhaps $\acute{t̄}r̄n̄$ stood originally before $el̄s$, and was transposed by a primitive error.

xiii 32 $\tau\acute{o}is\acute{t̄}ek̄v̄ois\acute{h̄m̄a}n]$ $\tau\acute{o}is\acute{t̄}ek̄v̄ois\acute{a}ut̄a n̄:$ also $\tau.\tau.\acute{a}ut̄a n̄\acute{h̄m̄a}n.$ Doubtless a primitive error for $\tau.\tau.\acute{h̄m̄a}n$.

xiii 42 $\acute{E}xiōnt̄w\delta\acute{e} a\acute{u}t̄a n̄ \pi\acute{a}rek̄d̄l̄o u n \tau a\acute{n}ta]$ < $\pi\acute{a}rek̄d̄l̄o u n :$ and $\acute{h̄x̄l̄o u n$ for $\pi\acute{a}rek̄d̄l̄o u n.$ [And $a\acute{u}t̄a n$] + $\acute{e}k\acute{t̄}h̄s$ $\acute{t̄}h̄s$ $\acute{o}n̄a g a w g h \acute{h̄s}$ $\acute{t̄}w\acute{o} \acute{I}ou d a l a w n$ (or the same substituted), and $\pi\acute{a}rek̄d̄l̄o u n$] + $\tau\acute{a} \acute{e}th̄n̄.$ Some primitive error probable. [Perhaps $\acute{E}xiōnt̄w$ for $\acute{A}xiōu n t̄w$, and $\pi\acute{a}rek̄d̄l̄o u n$ an

interpolation, with change of punctuation.]

xvi 12 $\pi\acute{a}r̄t̄h̄ \acute{t̄}h̄s \mu e r̄d̄o s M a k e d o n i a s]$ $\pi\acute{a}r̄t̄h̄s$ [$\acute{t̄}h̄s$] $\mu e r̄d̄o s \acute{t̄}h̄s$ M. and other variations. [Some primitive error probable, perhaps $\mu e r̄d̄o s$ for $\Pi e r̄d̄o s.$]

xix 40 $\pi e p̄l̄ \acute{t̄}h̄s \acute{s̄}t̄m̄e r̄o n \tau a\acute{u}t̄h̄s$ < $o u :$ also < $\pi e p̄l̄ 3^o.$ [Some primitive error probable, perhaps $a l t i o u \acute{u}p̄a r̄x o n t o s$ for $a l t i o u \acute{u}p̄a r̄x o n t e s.$]

xx 28 $\tau o v \theta e o u] \tau o v \kappa u r̄o u .$ And $\tau o v \alpha l m a t o s \tau o v \acute{l}d l o u] \tau o v \acute{l}d l o u \alpha l m a t o s .$ [$\tau o v \acute{l}d l o u$ perhaps a primitive error for $\tau o v \acute{l}d l o u v l o u .$]

xxv 13 $\acute{a}σ p a s \acute{a}m e n o i] \acute{a}σ p a s \acute{a}m e n o i .$ [Some primitive error not improbable.]

xxvi 28 $\pi o i \acute{h̄}s a i] \gamma e n \acute{e} s \theta a i .$ Some primitive error probable. [Perhaps $\mu e \pi e l \acute{h̄}e i s$ for $\pi e \pi o i \acute{h̄}s a s .$]

1 PETER

i 7 [$\tau\delta\delta\acute{o}k\acute{im}o n$ probably a primitive error for $\tau\delta\delta\acute{o}k\acute{im}o n$ ‡.]

iii 21 [δ probably a primitive error for \acute{w} ‡.]

2 PETER

iii 10 $\acute{e}n\acute{r}e\theta\acute{h̄}s e t a i] o u \acute{x} e n\acute{r}e\theta\acute{h̄}s e t a i :$ also $\acute{k}at a k a \acute{h̄}s e t a i :$ also $\acute{a}f a n i s t \acute{h̄}s o n t a i :$ also < $\acute{e}n\acute{r}e\theta\acute{h̄}s e t a i :$ also < the whole clause. Some primitive error probable; perhaps text for $\acute{r}h̄s e t a i$, or some form of that stem.

iii 12 $\tau\acute{h̄}s e t a i] \tau a k \acute{h̄}s e t a i (-o n -t a i).$ [Text probably a primitive error for $\tau\acute{h̄}s e t a i .$]

I JOHN

v 10 τῷ θεῷ] τῷ νιῷ: also *Iesu Christo*: also omitted. Text probably a primitive interpolation.

JUDE

I ἐν θεῷ...τετηρημένοις] several slight variations. [Text probably a primitive error for θεῷ (without ἐν) and ἐν Ἰησοῦ.]

5 πάντα] τοῦτο. Text perhaps a primitive error for πάντας †.

ibid. Κύριος] (altern.) Ἰησοῦς: also δ θεὸς. Some primitive error probable, apparently ΟΤΙΚΣ (ὅτι Κύριος) and ΟΤΙΟΣ (ὅτι Ἰησοῦς) for ΟΤΙΟ [ὅτι δ].

22 f. οὐς μὲν ἐλεᾶτε...ἐν φόβῳ] οὐς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, οὐς δὲ σώζετε (ἐλεᾶτε) ἐκ πυρὸς κ.τ.λ.: also οὐς μὲν ἐλεᾶτε διακρινομένους, οὐς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἀπωλόντες [, οὐς δὲ ἐλεᾶτε] ἐν φόβῳ and other variations, some shorter. Some primitive error probable; perhaps the first ἐλεᾶτε an interpolation.

ROMANS

i 32 ποιῶσιν...συνευδοκοῦσιν] [οἱ] ποιοῦντες...[οἱ] συνευδοκοῦντες. Some primitive error probable.

iv 12 [καὶ τοῖς probably a primitive error for καὶ αὐτοῖς.]

v 6 εἰ γέ] ἔτι γὰρ with and without ἔτι below: also εἰς τῇ γὰρ: also εἰ γὰρ: also εἰ δὲ. [Text possibly a primitive error for εἰπερ.]

viii 2 σε] (altern.) με. Text probably a primitive interpolation †.

xiii 3 [τῷ ἀγαθῷ ἐργῷ probably a primitive error for τῷ ἀγαθοεργῷ †.]

xv 32 θεοῦ] κυρίου Ἰησοῦ: also Χριστοῦ Ἰησοῦ: also Ἰησοῦ Χριστοῦ. Text probably a primitive interpolation.

I CORINTHIANS

xii 2 ὅτι ὅτε] < ὅτι: also < ὅτε. Probably a primitive error for ὅτι ποτὲ.

2 CORINTHIANS

iii 3 πλαξὶν καρδίαις σαρκίναις] καρδίας for καρδίαις. Πλαξὶν probably a primitive interpolation (†).

iii 17 [Κυρίου probably a primitive error for κύριον.]

vii 8 βλέπω] + γὰρ. Βλέπω probably a primitive error for βλέπων †.

xii 7 < διὸ. And < ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι 2^o. Some primitive error probable.

GALATIANS

iv 31; v 1 τῆς ἐλευθέρας. Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἐλευθέρωσεν. στήκετε οὖν καὶ] τῆς ἐλευθέρας, ἦ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἐλευθέρωσεν. στήκετε οὖν καὶ: also τῆς ἐλευθέρας. Τῇ ἐλευθερίᾳ [οὖν] ἦ Χριστός ἡμᾶς (ἡμᾶς Χριστὸς) ἐλευθέρωσεν στήκετε καὶ. [Τῇ ἐλευθερίᾳ probably a primitive error for Ἐπ' ἐλευθερίᾳ.]

COLOSSIANS

ii 2 τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ] τοῦ θεοῦ ἀστιν Χριστός: also τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ: also τοῦ θεοῦ: also τοῦ θεοῦ πατρὸς τοῦ χριστοῦ (and the same with καὶ inserted before or after πατρός): also τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ. [Τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ probably a primitive error for τοῦ ἐν Χριστῷ (‡).]

ii 18 < ἐν. [Some primitive error probable, perhaps θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ for ἐν ἐθελοταπεινοφροσύνῃ.]

ibid. ἀ ἔρακεν ἐμβατεύων] ἀ μὴ (οὐχ) ἔρακεν ἐμβατεύων. Probably a primitive error for δέρα (or αἴώρα) κενεμβατεύων.

ii 23 [καὶ] ἀφεδρὰ...σαρκὸς] [some primitive error probable.]

2 THESSALONIANS

i 10 [ἐπιστεύθη probably a primitive error for ἐπιστάθη.]

HEBREWS

iv 2 some primitive error probable. [Perhaps ἀκούσασιν for ἀκούσμασιν.]

x i ταῦς αὐταῖς...δύν.] < δς (als). And δύνανται] (altern.) δύναται. Some primitive error probable.

xi 4 αὐτῶν τοῦ θεοῦ] αὐτοῦ τῷ θεῷ. Text probably a primitive error for αὐτῷ τοῦ θεοῦ ‡.

xi 37 ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν] (altern.) ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν: also < ἐπειράσθησαν. Ἐπειράσθησαν probably either a primitive interpolation or a primitive error

for some other word, as ἐνεπρήσθησαν or ἐπειρώθησαν (ἐπηρ.).

xii 11 πᾶσα μὲν] (altern.) πᾶσα [δὲ]. Some primitive error in the particle not improbable.

xiii 21 ποιῶν with alternative αὐτῷ ποιῶν] probably a primitive error for αὐτὸς ποιῶν ‡.

1 TIMOTHY

iv 3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων] some primitive error probable. [Perhaps γαμεῖν ἀπέχεσθαι for γαμεῖν καὶ γενέσθαι or γαμεῖν η ἀπτεσθαι.]

vi 7 ὅτι] ἀληθὲς ὅτι: also δῆλον ὅτι and other supplements. Some primitive error probable, perhaps interpolation of ὅτι after -ov.

2 TIMOTHY

i 13 [ῶν probably a primitive error for ὄν.]

PHILEMON

9 πρεοβύντης] a primitive error for πρεσβευτής, if not used in the same sense.

APOCALYPSE

i 20 αἱ ἐπτὰ ἐπτὰ] a primitive error for αἱ ἐπτὰ ‡.

ii 12; iii 1, 7, 14 τῷ ἀγγέλῳ τῆς a primitive error for τῷ ἀγγέλῳ τῷ (as ii 1, 8, 18).

ii 13 καὶ ἐν ταῖς...υμῖν] < καὶ. And ημέραις]+[ἐν] als. And < δς. Some primitive error probable; apparently Ἀντίπα for Ἀντίπα.

ix 10 ὁμοίας probably a primitive error for ὁμοιά.

xii 3 περιβεβλημένους] περιβεβλημένοι. Perhaps a primitive error for περιβεβλημένοις.

xiii 10 ἀποκτενεῖ] ἀποκταυθῆναι: also omitted. Apparently a primitive error for ἀποκτείνειν or ἀποκτεῖναι.

xiii 15 αὐτῷ] αὐτῷ. Some primitive error probable; perhaps loss of τῷ γῷ after or for αὐτῷ.

xiii 16 δῶσιν] δώσουσιν and other variations. Apparently δῶσιν a primitive error for δώσει †.

xviii 12 μαργαριτῶν] μαργαρταῖς: also μαργαριτῶν. Some primitive error probable.

xix 13 βεβαυμένον] βεβαμένον: also ἐρραμμένον: also περιβεβαυμένον. Probably a primitive error for βεβαυμένον.

LIST OF NOTEWORTHY REJECTED READINGS

In the Gospels and Acts many 'Western' interpolations and substitutions containing some apparently fresh or distinctive matter, such as might probably or possibly come from an extraneous source or which is otherwise of more than average interest, but having no sufficient intrinsic claim to any form of incorporation with the New Testament, are printed between the special marks + + in the margin of the larger edition. See Introduction § 385. In the present edition these readings are transferred from the margin to the following supplementary list.

Besides the preceding class of rejected readings, which owe their exceptional claim to preservation within the volume to considerations arising out of early textual history, miscellaneous rejected readings having some special interest are noticed in the Appendix to the larger edition. These readings include some of 'Western' origin, that might with perhaps equal fitness have been placed between + +. Both these classes of readings are by their nature indefinite in extent,

and are limited only by selection; so that they might without impropriety have been either enlarged or diminished. See Introduction § 386.

The following list includes both classes of rejected readings, the special marks + + being retained for those 'Western' interpolations and substitutions which are distinguished by them from true alternative readings in the margin of the larger edition. It has not been thought necessary to repeat here those few noteworthy rejected readings which are printed in the text itself within double brackets. Some of the slighter accessory variations in places noticed in the list are likewise passed over. On the other hand the more important variations mentioned in the Appendix in association with readings included in + + are subjoined to these readings: they are of miscellaneous origin and character.

In all cases + denotes the addition of the words following, < their omission. The grave accent is retained when it would stand in the continuous text.

ST MATTHEW

- i 8 Ἰωρὰμ δὲ ἐγένυνησεν] + τὸν Ὁχοῖλαν, Ὁχοῖας δὲ ἐγένυνησεν τὸν Ἰωάς, Ἰωὰς δὲ ἐγένυνησεν τὸν Ἀμασταν, Ἀμαστας δὲ ἐγένυνησεν
 i 11 Ἰωσελας δὲ ἐγένυνησεν] + τὸν Ἰωακεὶμ, Ἰωακεὶμ δὲ ἐγένυνησεν
 i 18 γένεσις] γέννησις
 i 25 υἱὸν] τὸν υἱὸν [αὐτῆς] τὸν πρωτότοκον
 ii 11 τὸν θησαυρὸν] τὰς πήρας
 iii 15 fin.] + et cum baptizaretur, lumen ingens circumfulsit de aqua, ita ut timerent omnes qui advenerant.
 iv 10 ὑπαγε] + ὄπισθι [μου]
 v 4, 5] + μακάριοι οἱ πραῖτοι κ.τ.λ. μακάριοι οἱ πενθοῦντες κ.τ.λ. ↓
 v 22 τὰς δὲ δρυγιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ] + εἰκῇ
 v 37 ναι ναι, οὐ οὐ] τὸ Ναὶ ναι καὶ τὸ Οὐ οὐ
 vi 13 fin.] + διτι σοῦ ἔστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τὸν αὐτὸν. ἀμήν. with variations; and other doxological forms.
 vi 33 τὴν βασιλείαν] + τοῦ θεοῦ with variations.
 vii 21 fin.] + οὗτος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ↓
 vii 22 Κύριε κύριε] + οὐ τῷ δύνατι σου. ἐφάγομεν καὶ [τῷ ὑδάτι σου] ἐπίομεν,
 vii 29 fin.] + καὶ οἱ Φαρισαῖοι ↓
 viii 11 μετὰ Ἀβραὰμ] ἐν τοῖς κόλποις [τοῦ] Ἀβραὰμ
 viii 12 ἐκβληθήσονται] + ἐξελεύσονται ↓: also ibunt

- viii 28 Γαδαρηνῶν] Γερασηνᾶν: also Γεργεσηνῶν
 ix 15 υμιφῶνος] + υμιφίου ↓
 x 3 Θαδδαῖος] + Λεββαῖος ↓: also Λεββαῖος δὲ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος: also Ἰudas Zeotes
 x 23 φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν] + καὶ ἐκ ταύτης διώκωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην ↓ with much variation.
 x 42 ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν] + ἀπόληται δὲ μισθὸς ↓
 xi 19 ἔργων] τέκνων
 xiii 55 Ἰωσῆφ] Ἰωσῆς: also Ἰωάννης
 xvi 21 Ἰησοῦς Χριστὸς] [ό] Ἰησοῦς: also omitted.
 xvii 12 f. οὐτως...αὐτῶν. τότε...αὐτοῖς.] τότε...αὐτοῖς. οὐτως...αὐτῶν.
 xvii 20 fin.] + (v. 21) τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ with variations.
 xviii 10 fin.] + (v. 11) ἥλθεν γάρ διότι οὐδὲ τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός.
 xviii 20] οὐδὲ εἰσὶν γάρ δύο ἡ τρεῖς συντηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα παρ' οἷς οὐδὲ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.
 xix 16 Διδάσκαλε] + ἀγαθέ
 And (v. 17) Τί με ἐρώτας περὶ τοῦ ἀγαθοῦ] Τί με λέγεις ἀγαθὸν
 And εἰς ἔστιν ὁ ἀγαθός] οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς
 And ἀγαθός] + ὁ θεός: also ὁ πατήρ [μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς]
 xix 19] <, καὶ ἀγαπήσεις...ώς σεαυτὸν
 xx 16 fin.] + καὶ πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοὶ διλγοὶ δὲ ἐκλεκτοί. ↓
 xx 28 fin.] + υμεῖς δὲ γρηγορεῖτε ἐκ μικροῦ αὐξῆσαι καὶ ἐκ μείζονος Ελαττον Digitized by Google εἶναι. εἰσερχόμενοι δὲ

καὶ παρακληθέντες δειπνῆσαι μὴ
ἀνακλίνεσθε εἰς τοὺς ἔξεχοντας
τέπους, μή ποτε ἐνδοξέτερός σου
ἐπέλθῃ καὶ προσελθὼν ὁ δειπνο-
κλήτωρ εἴπη σοι "Ἐτι κάτω χώρει,
καὶ καταισχυνθήσῃ. ἐδύ δὲ ἀνα-
πέσῃς εἰς τὸν ἥπτονα τόπον καὶ
ἐπέλθῃ σου ἥπτων, ἐρεῖ σοι ὁ δει-
πνοκλήτωρ Σύναγε ἔτι δῶ, καὶ
ἔσται σοι τοῦτο χρήσιμον.

xx 33 *fin.*] + *Quibus dixit Jesus Creditis posse me hoc facere? qui responderunt ei Ita, Domine:* also ‘and we may see thee’.

xxi 12 τὸν λερόν] + + τοῦ θεοῦ +
xxi 17 *fin.*] + et docebat eos de regno Dei

xxii 12 <Ἐταῖρε

xxiii 14 *fin.*] + (v. 13) Οὐαλ
ὑμῶν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι
ὑποκρίται, ὅτι κατεσθίετε τὰς
οἰκλας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει
μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο
λῆμψεσθε. περισσότερον κρίμα:
also with δέ (Οὐαλ δὲ ὑμῶν κ.τ.λ.)
before v. 14.

xxiii 27 οἵτινες...γέμουσιν] ἔξω-
θεν ὁ τάφος φανεται ὠραῖος ἔσω-
θεν δὲ γέμει

xxvii 35 <νιοῦ Βαραχίου

xxiv 36 <οὐδὲ ὁ νιός

xxv i τοῦ νυμφίου] + + καὶ τῆς
νυμφῆς +

xxv 41 τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον] τὸ
σκότος τὸ ἔξωτερον. And v. 46
κόλασιν] ignem: also *ambus-
tioneum* or *combustioneum*.

xxv 41 τὸ ἡγοιμασμένον] + δ
ἡγοιμασεν ὁ πατήρ μου + with va-
riations.

xxvi 15 ἀργύρια] + στατῆρας +:
also στατῆρας ἀργυρίου

xxvi 73 δῆλον σε ποιεῖ] + δημοι-
ᾶσει +

xxvii 2 Πειλάτῳ] + Ποντίῳ +
Πειλάτῳ

xxvii 9 <Ιέρεμίου: also Ζαχα-
ρίου substituted: also *Esaiam*

xxvii 16 Βαραββᾶν] 'Ιησοῦν
Βαραββᾶν: and v. 17 [τὸν] Βαρ-
αββᾶν] 'Ιησοῦν Βαραββᾶν

xxvii 32 Κυρηναῖον] + + εἰς
ἀπάντησιν αὐτοῦ +

xxvii 34 οἶνον] δέος

xxvii 35 *fin.*] + ἵνα πληρωθῇ τὸ
βηθδέν ὑπὸ τοῦ προφήτου Διεμε-
ρίσαντο τὰ ἱματιά μου ἐκτοῖς,
καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον
κλῆρον.

xxvii 38 δεξιῶν] + nomine Ζοα-
θαμ: and εὐωνύμων] + nomine
Καμμα

xxvii 45] <ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν

xxvii 46 'Ελωι ἐλώι λεμὰ σα-
βαχθανεῖ] + 'Ηλει ἡλει λαμὰ σα-
φθανεῖ +

xxvii 56 'Ιωσῆφ μήτηρ καὶ ἡ
μήτηρ] ἡ Μαρία ἡ 'Ιωσῆφ καὶ ἡ
Μαρία ἡ: also ἡ 'Ιωσῆφ μήτηρ
καὶ ἡ μήτηρ: also 'Ιωσῆφ καὶ ἡ
μήτηρ

xxviii 6 ἔκειτο] + + δ κύριος +

ST MARK

i 41 στλαγχνισθεῖς] + δρυ-
σθεῖς +

ii 14 Δευεῖν] + 'Ιάκωβον +

iii 18 Θαδδαῖον] + Λεββαῖον +

iii 29 ἀμαρτήματος] κρίσεως:
also ἀμαρτίας

iii 32 οἱ ἀδελφοὶ σου] + + καὶ αἱ
ἀδελφαὶ σου +

iv 9 ἀκούετω] + + καὶ δ συνίων
συνιέτω +

v 33 τρέμουσα] + + διὸ πεποιή-
κει λάθρᾳ +

vi 3 ὁ τέκτων, ὁ] ὁ τοῦ τέκτονος οὗτος καὶ ὁ
'ibid. Ἰωσῆτος] Ἰωσῆφ: also
'Ιωσῆ: also omitted.

vi 20 ἡπόρει] ἔποιει

vi 33 καὶ προῆλθον αὐτοῖς] + καὶ συνῆλθον αὐτοῦ +: also καὶ ἥλθον αὐτοῦ: also καὶ προῆλθον αὐτοῦ: also καὶ προῆλθον αὐτοὺς καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν

vi 36 κύκλῳ] + ἔγγιστα +

vi 47 ἦν] + + πάλαι +

vi 56 ἀγοραῖς] + πλατείαις +

vii 3 πυγμῇ] πυκρὰ

vii 4 χαλκίων] + + καὶ κλινῶν +

vii 6 τιμῇ] + ἀγαπῇ +

vii 9 τηρήσῃτε] + στήσῃτε +

vii 13 τῇ παραδόσει ὑμῶν] + + τῇ μωρῷ +

vii 19 ἀφεδρῶνα] + δχετὸν +

vii 28 Ναὶ, κύριε] + Κύριε, ἀλλὰ +: also Κύριε alone.

viii 22 Βηθσαΐδάν] + Βηθσαΐ-αν +

viii 26 Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθης] + Μηδενὶ εἰπῆς εἰς τὴν κώμην +, with or without "Τπαγε εἰς τὸν οἰκόν σου prefixed: also "Τπαγε εἰς τὸν οἰκόν σου, καὶ ἐὰν εἰς τὴν κώμην εἰσέλθης μηδενὶ εἰπῆς [Μηδὲ ἐν τῇ κώμῃ]: also Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθης μηδὲ εἰπῆς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ

ix 24 παιδίον] + + μετὰ δακρύων +

ix 29 προσευχῇ] + + καὶ νηστεῖα + with variation of order.

ix 38 καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἄκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν +: also with ἐκωλύσαμεν: also ὅτι οὐκ ἄκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἄκολουθεῖ ἡμῖν

ix 49 τᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται] + τᾶσα γὰρ θυσία ἀλισθήσεται +: also τᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται, καὶ τᾶσα θυσία [ἀλι] ἀλισθήσεται

x 19 Μὴ φονεύσῃς, Μὴ μοιχεύσῃς] + Μὴ μοιχεύσῃς, Μὴ πορνεύσῃς +: also Μὴ μοιχεύσῃς, Μὴ φονεύσῃς and other variations.

x 24 δύσκολόν ἐστι] + τοὺς πειθούστας ἐπὶ [τοῖς] χρήμασι: also *divisum* and other supplements.

x 27 ἀδύνατον ἀλλ᾽ οὐ παρὰ θεῷ, πάντα γὰρ δυνατά παρὰ [τῷ] θεῷ] + ἀδύνατόν ἐστι παρὰ δὲ τῷ θεῷ δυνατόν +

x 30 οἰκλας.....ζωὴν αἰώνιον] + ὃς δὲ ἀφῆκεν οἰκλαν καὶ ἀδελφὰς καὶ ἀδελφοὺς καὶ μητέρα καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμοῦ ἐν τῷ αἰώνι τῷ ἔρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον λήμψεται +

x 51 Παββουνεῖ] + Κύριε Παββεῖ +: also Παββεῖ only.

xii 32 εἰχον] + ἔδεισαν +

xii 14 κῆνσον] + ἐπικεφάλαιον +

xii 23 ἐν τῇ ἀναστάσει] + δταν ἀναστῶσι

xii 40 χηρῶν] + + καὶ δρφανῶν +

xiii 2 *fin.*] + + καὶ διὰ τριῶν ημερῶν ἄλλος ἀναστήσεται ἀνευχειρῶν + with variations.

xiii 8 λιμοῖ] + καὶ ταραχαῖ

xiv 4 ἡσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς] + οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ διεπονοῦντο καὶ ἔλεγον + with variations.

xiv 41 ἀπέχει] + τὸ τέλος with variations.

xiv 51 αὐτόν] + οἱ νεανίσκοι

xiv 58 ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω] + ἀναστήσω ἀχειροποίητον +

xiv 68 *fin.*] + καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. And v. 72] <ἐκ δευτέρου

xv 25 τρίτη] ἔκτη
ibid. ἑσταύρωσαν] + ἐφύλασ-
σον †

xv 27 fin.] +(v. 28) καὶ ἐπληρώ-
θη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα Καὶ μετὰ
ἀνόμων ἐλογισθῇ.

xv 34 ἐγκατέλιπτες] + ὥνε-
δισας †

xv 47 Ἰωσῆτος] Ἰακώβου: also
Ἰωσῆ and Ἰωσῆφ.

xvi 3 ἐκ τῆς θύρας τοῦ μητ-
ρείου;] ab osteo? *Subito autem*
ad horam tertiam tenebrae diei [l. die]
factae sunt per totum orbem terrae, et descendenterunt de
caelis angeli et surgent [l. sur-
gentes] in claritate vivi Dei
simul ascenderunt cum eo, et con-
tinuo lux facta est. Tunc illae
accederunt ad monumentum,

xvi 14 fin.] + *Et illi satisfacie-
bant dicentes Saeculum istud
iniquitatis et incredulitatis sub-
stantia [al. sub Satana] est, quae
non sinit per immundos spiritus
veram Dei apprehendi virtutem:
idcirco jamnunc revela justitiam
tuam.*

ST LUKE

i 28 fin.] + ἡ εὐδογημένη σὺ ἐν
γυναιξὶν. †

i 35 τὸ γεννώμενον] + ἐκ σοῦ

i 46 Μαριάμ] *Elisabet*

ii 2 αὐτῇ] + ἡ: also a variation
of order.

ii 7 φάτνῃ] σπηλαῖψ

ii 33 ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἡ μή-
τηρ] Ἰωσῆφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ.
And similar changes of language
in vv 41, 43, 48; Mt i 16.

iii 1 ἡγεμονεύοντος] + ἐπιτρο-

πεύοντος †

iii 16 πνεύματι ἀγίῳ] < ἀγίῳ

iii 22 Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγα-
πητός, ἐν σοὶ εὑδόκησα] + Τίος
μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά
σε †

iii 24] < τοῦ Μαρθάτ τοῦ Λευεὶ

iii 33 τοῦ Ἀδμεϊ τοῦ Ἀρνεϊ
τοῦ Ἀμναδᾶβ (-αδάμ) τοῦ Ἀράμ
with variations.

iv 1 πνεύματος ἀγίου] < ἀγίου
(s. q.)

iv 44 Ἰουδαῖας] + Γαλιλαῖας †

v 10 f.] ησαν δὲ κοινωνοὶ αὐτοῦ
Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης υἱοὶ Ζεβε-
δαλοῦ ὁ δὲ εἰπεν αὐτοῖς Δεῦτε καὶ
μή γενεσθε ἀλεῖς ἰχθύων, ποιήσω
γάρ ύμᾶς ἀλεῖς ἀνθρώπων οἱ δὲ
ἀκούσαντες πάντα κατέλειψαν ἐπὶ^{τῆς} γῆς καὶ ἤκολούθησαν αὐτῷ.

v 14 εἰς μαρτύριον αὐτοῖς] + ἵνα
εἰς μαρτύριον η (l. ἦ) ύμειν τοῦτο †

vi 1 ἐν σαββάτῳ] + + δευτερο-
πρώτῳ †: also *mane*

vi 5] transposed to the end
of v. 10, the following narrative
being substituted here: - Τῇ αὐτῇ
ἡμέρᾳ θεασμοῖς τινα ἔργαζό-
μενον τῷ σαββάτῳ εἰπεν αὐτῷ
Ἄνθρωπε, εἰ μὲν οἶδας τί ποιεῖς,
μακάριος εἶ εἰ δὲ μὴ οἶδας, ἐπι-
κατάρατος καὶ παραβάτης εἶ τοῦ
νόμου.

vi 17 Ἱερουσαλήμ] + καὶ Πιρα-
ας (?Περαλας) or *et trans fretum*

vii 14 Νεαρίσκε] + + *neariske* †

viii 26, 37 Γερασηνῶν] Γεργε-
σηνῶν: also Γαδαρηνῶν

viii 51] < καὶ Ἰωάννη

ix 27 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ]
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον
ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ with variations.

ix 37 τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ] + διὰ τῆς
ἡμέρας † with variations.

ix 54 ἀναλῶσαι αὐτούς] + i ὡς καὶ Ἡλεῖας ἐποίησεν +

ix 55 ἐπετίμησεν αὐτοῖς] + i καὶ εἶπεν Οὐκ οἴδατε ποίου πνεύματός ἐστε + with variations.

And + i [όντις τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἥλθεν ψυχὰς [ἀνθρώπων] ἀπολέσαι ἀλλὰ σώσαι.] + with variations.

ix 62 ἐπιβαλὼ...δπίσω] + εἰς τὰ δπίσω βλέπων καὶ ἐπιβάλλων τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄρτορον +

xi 2 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου] ἐλθέτω τὸ ἀγγεῖον πνεῦμά σου ἐφ' ἡμᾶς καὶ καθαρισάτω ἡμᾶς

xi 13 πνεῦμα ἄγιον] + ἀγαθὸν δόμα +: also πνεῦμα ἀγαθὸν : also spiritum bonum datum

xi 42 κρίσιν] κλήσιν

xi 44 ὡς τὰ μυημεῖα τὰ] + μημεῖα +

xi 48 καὶ συνευδοκεῖτε] + μὴ συνευδοκεῖν +

xi 52 ἥρατε] + ἔκρυψατε +

xi 53, 54 Κάκείθεν...στόματος αὐτοῦ] + Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ ἥρεντο οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ δεινῶς ἔχειν καὶ συντράλλειν αὐτῷ περὶ πλειόνων, ἔητούντες ἀφορμὴν τινὰ λαβεῖν αὐτοῦ ἵνα εὑρώσιν κατηγορῆσαι αὐτοῦ + with many variations.

xii 18 τὸν σῖτον καὶ τὰ ἀγαθά μου] + τὰ γενήματά μου +: also τοὺς καρπούς μου : also τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου

xii 26 εἰ οὖν...λοιπῶν] + καὶ περὶ τῶν λοιπῶν τί +

xii 27 αὐξάνει· οὐ κοκιῷ οὐδὲ νῆθει] + οὕτε νῆθει οὕτε ὑφαίνει +

xii 38 καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ...οὕτως] + καὶ ἐὰν ἐλθῃ τῇ ἐσπειρινῇ φυλακῇ καὶ εὑρήσει, οὗτος ποιή-

σει, καὶ ἐὰν ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ τῇ τρίτῃ + with many variations.

xiii 8 κόπτρια] + κόφινος κοπτρίων +

xiv 5 υἱὸς] ὄνος: also πρόβατον

xv 16 χορτασθῆναι] + γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ +

xvi 22 f. καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ ᾧ δηδη ἐτάφας] καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ᾧ δηδη. ἐτάφας or the same words with the stop placed after ἐτάφη.

xvii 11 Γαλιλαῖς] + et Jericho

xviii 30 πολλατλασίονα] + ἐπταπλασίονα +

xx 20 παρατηρήσαντες] + ἀποχωρήσαντες +: also omitted.

xx 34 Οἱ υἱοὶ τοῦ αἵωνος τούτου] + i γεννῶνται καὶ γεννῶσιν, + with variations.

xx 36 δύνανται] + μέλλουσιν + i bida. λοάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοὶ εἰσω θεοῦ] λοάγγελοι γάρ εἰσιν + τῷ θεῷ +

xxi 11 ἔσται] + (? καὶ χειμῶνες) et hiemes (tempestates)

xxi 18] <the verse.

xxi 38 fin.] + [John] vii 53—viii 11 (p. 241)

xxii 42 εἰ βούλει.....γινέσθω.] + μὴ τὸ θελημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω. εἰ βούλει παρένεγκε τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ. +

xxii 68 οὐ μὴ ἀποκριθῆτε] + η ἀπολύσητε +

xxiii 2 ἡμῶν] + καὶ καταλύοντα τὸν ὑδρον καὶ τοὺς προφήτας : and διδόναι] + καὶ ἀποστρέφοντα τὰς γυναικας καὶ τὰ τέκνα

xxiii 5 fin.] + et filios nostros et uxores avertit a nobis [see the Greek on v. 2], non enim baptizantur sicut [et] nos [nec se mundant].

xxiii 42 f.] καὶ στραφεῖς πρὸς τὸν κύριον εἶπεν αὐτῷ Μνήσθητί μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἑλεύσεως σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τῷ επλησσοντι (l. ἐπιπλήσσοντι) Θάρσει, σήμερον κ.τ.λ.

xxiii 43] <σήμερον...παραδείσῳ (so stated, but probably the whole verse).

xxiii 45 ἐνάτης τοῦ ἡλιού ἐκλεί-
ποντος] + ἐνάτης, [καὶ] ἐσκοτίσθη
ὁ ἡλιος + with variations.

xxiii 48 fin.] + dicentes Vae
nobis quae facta sunt hodie pro-
pter peccata nostra; appropin-
quunt enim desolatio Hierusa-
lem.

xxiii 55 al.] + δόνι + : also omitted

xxiv 13 ἔξηκοντα] ἑκατὸν ἔξη-
κοντα

xxiv 27 ἀρξάμενος...διερμήνευ-
σεν] + ἦν ἀρξάμενος ἀπὸ Μωυσέως
καὶ πάντων τῶν προφητῶν ἔρμη-
νειν + with variations.

xxiv 32 ἡμῶν καιομένη ἦν] + ἦν
ἡμῶν κεκαλυμμένη + : also [?] *πε-
τηραμένη*] *excaecatum* and *or-
tusum* and *exterminatum*: also
other variations.

xxiv 39 ψηλαφήσατέ με] <με:
and <σάρκα καὶ: and σάρκα]
σάρκα

xxiv 42 ἰχθύος διποῦ μέρος] +
+ καὶ ἀπὸ μελισσῶν κηρίον + : also
with κηρίον.

xxiv 43 ἔφαγεν] + καὶ [λαβὼν]
τὰ ἐπίλοιπα ἔδωκεν αὐτοῖς

xxiv 46 οὕτως γέγραπται] + καὶ
οὕτως ἔδει: also οὕτως ἔδει sub-
stituted.

xxiv 53 εὐλογοῦντες] + αἰνοῦ-
τεστ: also αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦν-
τες

ST JOIN

i 4 ἦν 1°] + ἔστιν +
i 13 οἱ... ἐγεννήθησαν] qui...
natus est

i 18 μονογενὴς θεὸς] + ὁ μονο-
γενὴς υἱὸς +

i 28 Βηθανίᾳ] Βηθαβαρὰ with
variations.

i 34 ὁ υἱὸς] + ὁ ἐκλεκτὸς + : also
electus filius Dei

ii 3 ὁ στερήσαντος οὐλού] + οὐλος
οὐκ εἶχον διτὶ συνετελέσθη ὁ οὐλος
τοῦ γάμου εἴτα + with variations.

iii 5 γεννηθῆ] ἀναγεννηθῆ
ibid. εἰσελθεῖν εἰς] ἰδεῖν : and
τοῦ θεοῦ] τῶν οὐρανῶν

iii 6 σάρξ ἔστιν] + διτὶ ἐκ τῆς
σαρκὸς ἐγεννήθη: and πνεῦμά
ἔστιν] + διτὶ ἐκ τοῦ πνεύματός
ἔστιν : also quia Deus spiritus
est, et ex Deo natus est

iii 8 ἐκ] + τοῦ ὄντας καὶ +

iii 13 τοῦ ἀνθρώπου] + + οἱ ὥν ἐν
τῷ οὐρανῷ +

iv 46, 49 βασιλικὸς] + βασιλ-
ικος +

v 1 ἐօρτῃ] ἡ ἐօρτὴ
v 2 ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβή-
θρᾳ] [προβατικῇ] κολυμβήθρᾳ

v 3 ξηρῶν] + , παραλυτικῶν
ibid. fin.] + , ἐκδεχομένων τὴν
τοῦ ὄντας κίνησιν

Also + the same with another
addition (v. 4). ἄγγελος δὲ (γάρ)
Κυρίου [κατὰ καιρὸν] κατέβαινεν
(v. ἐλούετο) ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ
ἐταράσσετο (v. ἐτάρασσε) τὸ ὄντωρ
ὅ οὐν πρῶτος ἐμβὰς [μετὰ τὴν τα-
ραχὴν τοῦ ὄντας] ὑγῆς ἐγίνετο
οὐλῷ (v. φῷ) δήποτε οὖν (v. δήποτε)
κατείχετο νοσήματι. Also the
second addition alone.

vi 51 ἡ σάρξ...ζωῆς] ὑπὲρ τῆς

τοῦ κόσμου ἡσῆς ἡ σάρξ μου ἐστίν :
also ἡ σάρξ μου ἐστίν ἦ γάρ
δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ἡσῆς
vi 56 ἐν αὐτῷ] + καθὼς ἐν ἐμοὶ
ὁ πατὴρ κάγω ἐν τῷ πατρὶ. ἀμήν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ λαβητε
τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου
ὡς τὸν ἄρτον τῆς ἡσῆς, οὐκ ἔχετε
ἡσῆν ἐν αὐτῷ.

vi 59 Καφαρναούμ] + + σαβ-
βάτῳ +

vii 39 πνεῦμα] + δεδομένον :
also + ἄγιον : also + ἄγιον ἐπ' αὐ-
τοῖς : also + ἄγιον δεδομένον

viii 38 ἀ ἕγω...πατρὸς] + ἕγω ἀ
ἐώρακα παρὰ τῷ πατρὶ μου [ταῦτα]
λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἀ ἐώρακατε
παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν + with varia-
tions.

x 8 ἥλθον πρὸ ἐμοῦ] < πρὸ ἐμοῦ

xi 54 χώραν] + Σαμφουρεῖν

xii 28 τὸ δύομα] τὸν υἱὸν

xii 32 πάντας] + πάντα + with
variation of order.

xii 41 δτι] ὅτε

xiii 31 ἐν αὐτῷ] + εἰ ὁ θεὸς
ἔδοξάσθη ἐν αὐτῷ,

xvii 7 ἔγρωκαν] + ἔγρων + : also
ἔγρωκα

xvii 11 ἔρχομαι] + . οὐκέτι εἰμὶ
ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἐν τῷ κόσμῳ
εἰμι

xvii 21 ἐν ἡμῖν] + ἐν

xvii 23 ἡγάπησας] ἡγάπησα

xviii 1 τῶν Κέδρων] + τοῦ Κέ-
δρου + : also τοῦ Κεδρῶν : also
τῶν δένδρων

xix 4 οὐδεμίαν] οὐχ with varia-
tions of order: and < ἐν αὐτῷ

xix 14 ἔκτη] τρίτη

xxi 25] < the verse.

SECTION ON THE WOMAN
TAKEN IN ADULTERY
ιο κατέκρινεν] *lapidavit*

ACTS

ii 9 Τιουδαῖαν] *Armeniam* : also
in Syria

ii 30 τῆς δοφίνος αὐτοῦ] + [κατὰ
σάρκα] ἀναστῆσαι τὸν χριστὸν
[καὶ]

iv 32 ψυχὴ μία,] + καὶ οὐκ ἦν
διάκρισις ἐν αὐτοῖς οὐδεμίᾳ

v 38 ἀφετε αὐτούς] + μὴ μανα-
τετὰς χεῖρας [ὑμῶν]

vii 16 ἐν Συχέμ] τοῦ Συχέμ:
also τοῦ ἐν Συχέμ

vii 43 Ρομφά] *Ρεμφάμ* (-άν):
also Ραιφάν (*Ρεφάν*)

viii 24, fin.] + + ὁς πολλὰ κλα-
ων οὐ διελμήσαντεν +

viii 36 fin.] + (v. 37) + εἶπεν
δὲ αὐτῷ [ὁ Φθιτπός] Εἴ πιστεύεις
ἔξ δλης τῆς καρδίας σου[, ἔξεστιν].
ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν Πιστεύω τὸν
υἱὸν τοῦ θεοῦ εἰγα τὸν Ἰησοῦν
[Χριστὸν]. + with much varia-
tion.

viii 39 πνεῦμα Κυρίου] πνεῦμα
ἄγιον ἐπέκεισεν ἐπὶ τὸν εὔνουχον,
ἄγγελος δὲ Κυρίου

x 25 Ως...Πέτρον,] *Προσεγγί-
ζοντος* δὲ τοῦ Πέτρου [*εἰς τὴν Και-
σαρίαν*] προδραμῶν *εἰς τῷ δούλῳων*
διεσάφησεν παραγεγονέναι αὐτόν.
δὲ Κορηήλιος [έκπηδήσας καὶ]

xii 2 Ὁτε...περιτομῆς] 'Ο μὲν
οὖν Πέτρος διὰ Ικανοῦ χρόνου ἡθέ-
λησεν πορευθῆναι *εἰς Ιεροσόλυμα*.
καὶ προσφωνήσας τοὺς ἀδελφοὺς
καὶ ἐπιστηρίξας αὐτοὺς πολὺ λό-
γον παιούμενος διὰ τῶν χωρῶν

[Γ δι' αὐτῶν ἔχωρει] διδάσκων αὐτούς· δις καὶ κατηνησεν αὐτοῖς [Γ αὐτοῦ] καὶ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὴν χάριν τοῦ θεοῦ. οἱ δὲ ἐκ περιτομῆς ἀδελφοὶ διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν

xi 20 [Ἐλληνιστάς] "Ἐλληνας
xiii 18 ἑτροφόβρησεν] ἑτροφό-
φρησεν

xiii 33 δευτέρῳ] πρώτῳ
xiv 2 fin.] + δὲ κύριος ἔδωκεν
[ταχὺ] εἰρήνην.

xv 2 ἔταξαν... ἐξ αὐτῶν] Ἐλεγεν
γάρ ὁ Παῦλος μένειν οὕτως καθὼς
ἐκίστευσαν δισχυριζόμενος· οἱ δὲ
ἔληλυθότες ἀπὸ Ἱερουσαλήμ πα-
ρήγγειλαν αὐτοῖς τῷ Παῦλῳ καὶ
Βαρνάβᾳ καὶ τισιν ἀλλοις ἀνα-
βαίνειν

xv 18 γρωστὰ ἀπ' αἰώνος.]
+ γρωστὸν ἀπ' αἰώνος [ἐστιν] τῷ
κυρίῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ. + : also
γρωστὰ ἀπ' αἰώνος ἐστιν τῷ θεῷ
[πάντα] τὰ ἔργα αὐτοῦ.

xv 20 fin.] + καὶ δοια ἄν μὴ θέ-
λωσιν αὐτοῖς γίνεσθαι ἐτέροις μὴ
ποιεῖν : and v. 29 πορνελας] +, καὶ
δοια μὴ θέλετε ἐαυτοῖς γίνεσθαι
ἐτέρῳ μὴ ποιεῖτε.

xv 29 πράξετε] + φερόμενοι ἐν
τῷ ἀγίῳ πνεύματι +

xv 33 fin.] + (v. 34) + ἔδοξεν δὲ
τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτούς (v.
αὐτοῦ) [, μόνος δὲ Ἰουδας ἐπο-
ρεύθη]. +

xvi 30 ἔξω] + τοὺς λοιποὺς
ἀσφαλισάμενος

xviii 21 Πάλιν] + Δεῖ με πάντως
τὴν ἐορτὴν τὴν ἔρχομένην ποιῆσαι
eis [Ιεροσόλυμα] [et iterum] + with
variations.

xviii 27 βουλομένου... αὐτόν·]
+ ἐν δὲ τῇ Ἐφέσῳ ἐπιδημοῦντές
τινες Κορίνθιοι καὶ ἀκούσαντες αὐ-

τοῦ παρεκάλουν διελθεῖν σὺν αὐ-
τοῖς eis τὴν πατρίδα αὐτῶν·
συνκατανεύσαντος δὲ αὐτοῦ οἱ
Ἐφέσιοι ἔγραψαν τοῖς ἐν Κορίνθῳ
μαθηταῖς ὅπws ἀποδέξωνται τὸν
ἀνδρα· +

xix 1, 2 [Ἐγένετο... εἶπέν τε]
+ Θέλοντος δὲ τοῦ Παύλου κατὰ
τὴν Ιδίαν βουλὴν πορεύεσθαι eis
Ἱεροσόλυμα εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦ-
μα ὑποστρέψειν eis τὴν Ἀσίαν· δι-
ελθὼν δὲ τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἔρ-
χεται eis Ἐφέσον, καὶ εὐρών τινας
μαθητὰς εἶπεν + : also the last
five words only.

xix 9 Τυρδνον] + + ἀπὸ ὥρας ἐ-
τις δεκάτης +

xix 28 θυμοῦ] + + δραμόντες eis
τὸ ἀμφοδον +

xx 4 αὐτῷ] + + ἄχρι τῆς Ἀστας +
ibid. Ἀσιανοί] Ἐφέσιοι

xx 15 τῇ δὲ] + καὶ μείναντες ἐν
Τρωγυλίῳ τῇ +

xx 18 τῶς... ἐγενέμην] ὡς τριε-
τλαν ἦ καὶ πλεῖον ποταπῶς μεθ' ὑ-
μῶν ἦν πατός χρόνου [?]

xxi 1 Πάταρα] + + καὶ Μύρα +

xxi 16 ξενισθῶμεν] + καὶ παρ-
γεόμενοι eis τινα κώμην ἐγενέ-
μεθα παρὰ

ibid. Μνάσων] Ἰάσονι

xxiii 15 ὀνειρεῖν αὐτόν] +, ἐδε
δέη καὶ ἀποθανεῖν

xxiii 23 ἐβδομήκοντα] ἔκατον

xxiii 24 fin.] + ἐφοβήθη γάρ μή-
ποτε ἀρπαστες αὐτὸν οἱ Ιουδαῖοι
ἀποκτε[λ]νωσι, καὶ αὐτὸς μεταξὺ^ν
ἔγκλημα ἔχῃ ὡς ἀργύριον εἰληφώς.

xxiii 29 ἔγκλημα] + ἐξήγαγον
αὐτὸν μόλις τῇ βίᾳ

xxiv 6 ἐκρατήσαμεν,] + καὶ κατὰ
τὸν ἡμέτερον οὐμον ἡθελήσαμεν
κρίναι. (v. 7) παρελθὼν δὲ Λυστας
ὁ χιλιαρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ

τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπίγαγεν, (v. 8)
κελεύσας τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ
ἔρχεσθαι ἐπὶ σε. with variations.

xxiv 27 θέλων...δεδεμένον] τὸν
δὲ Παῦλον εἰσερ ἐν τῷρήσει διὰ
Δρούσιλλαν

xxvii 5 διαπλεύσαντες] + - δι' ἣ-
μερῶν δεκάπεντες +

xxvii 15 ἐπιδόντες] + τῷ πλέοντι
καὶ συστελλαντες τὰ λοιπά

xxvii 35 ἔσθιειν] + ἐπιδίδοντες
καὶ ἡμῖν

xxviii 16 ἐπετράπη τῷ Παῦλῳ]
+ ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκεν τοὺς
δεσμούς τῷ στρατοπεδάρχῳ, τῷ
δὲ Παῦλῳ ἐπετράπη +

ibid. ἔαυτὸν] + - ἔξω τῆς πα-
ρεμβολῆς +

xxviii 28 fin.] + (v. 29) καὶ
ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος ἀπῆλθον οἱ
Ἰουδαῖοι πολλὴν ἔχοντες ἐν ἔαυ-
τοῖς γῆτησαν.

1 PETER

iii 22 θεοῦ] + , deglutiens mor-
tem ut vitae aeternae haeredes
efficeremur,

iv 14 δόξης] + καὶ δυνάμεως
with variations.

ibid. fin.] + κατὰ μὲν αὐτοὺς
βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξά-
ζεται.

v 2 θεοῦ] + ἐπισκοποῦντες
ibid. ἔκουσίως] + κατὰ θεόν

2 PETER

i 10 σπουδάσατε] + ἵνα διὰ τῶν
καλῶν [ὑμῶν] ἔργων with (for ποι-
εῖσθαι) ποιεῖσθε (-ῆσθε)

1 JOHN

ii 17 αὐτῷ] + quomodo [et] ille
manet in aeternum with varia-
tions.

v 6 αἷματος] + καὶ πνεύματος
ibid. τὸ πνεῦμα] Christus

v 7 τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ
τὸ αἷμα] in terra, spiritus [et]
aqua et sanguis, et hi tres unum
sunt in Christo Iesu: et tres sunt
qui testimonium dicunt in caelo,
Pater Verbum et Spiritus with
variations.

2 JOHN

ii fin.] + Ecce praedixi vobis,
ut in diem Domini [nostri Iesu
Christi] non confundamini.

JUDE

6 δεσμοῖς διδλοῖς] + ἀγλωτοῖς
λαων

ROMANS

i 7] < ἐν 'Ρώμῃ ; and v. 15]
< τοῖς ἐν 'Ρώμῃ

iii 22 εἰς πάντας] + καὶ ἐπὶ¹
πάντας

iii 26 Ἰησοῦ] omitted ; also +
Χριστοῦ : also Ἰησοῦν substituted.

iv 19 κατενόησεν] οὐ κατενόησεν
v 14 τοὺς μὴ ἀμαρτήσαντας]

< μὴ
viii 1 fin.] + μὴ κατὰ σάρκα
περιπατοῦσιν : also the same with

ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα added.

ix 28 συντέμνω] + ἐν δικαιοσύνῃ, διε λόγον συντετημημένον·

xi 6 fin.] + εἰ δὲ ἐξ ἔργων οὐκέτι [ἐστι] χάρις, ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι χάρις. (ἔργον).

xii 11 κυρίῳ] καὶ ρῷ

xii 13 χρέαῖς] μνεῖαις

xiii 8 διφείλετε] διφείλητε: also διφείλοντες

xiv 6 φρονεῖ]+, καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ

xiv 23]+Τῷ δὲ δυναμένῳ...αὐτῶν· ἀμήν. (xvi 25—27) with and without its retention at the end of the Epistle.

xv 31 διακονίᾳ] δωροφορίᾳ

xvi 5 Ἀστας] Ἄχαλας

xvi 20] η χάρις...ὑμῶν transposed from this place to stand slightly modified (v. 24) after v. 23.

xvi 23 fin.] +(v. 24) η χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν. (with variations), with and without its retention in v. 20.

xvi 25—27]<the three verses, with and without their retention at the end of c. xiv.

xvi 26 προφητικῶν]+καὶ τῆς ἐπιφανεῖας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

I CORINTHIANS

v 6 Οὐ καλὸν] Καλὸν

ibid. ἕνδει] δολοῖ

vi 20 δοξάσατε δὴ]+εἰ πορτατε (ἀρατε from ἄρα γε)

ibid. fin.] +καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἀτινά ἐστιν τοῦ θεοῦ

vii 33 f. γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ... μεριμνᾶ] γυναικί. μεμέρισται [καὶ] η γυνὴ καὶ η παρθένος. η ἄγαμος μεριμνᾶ: also γυναικί. καὶ μεμέρισται η ἄγαμος καὶ η παρθένος. η ἄγαμος μεριμνᾶ with variations of detail and punctuation.

viii 6 fin.] +, καὶ ἐν πνεῦμα ἄγιον, ἐν ώ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ

ix 5 ἀδελφὴν γυναικα] [ἀδελφᾶς] γυναικας: also γυναικα [ἀδελφῆς]

xi 10 ἔξουσιαν] κάλυμμα (velamen)

xi 24 Τοῦτο] Λάβετε φάγετε, τοῦτο. And ὑπὲρ ὑμῶν]+κλώμενον: also θρυπτόμενον: also 'given' and tradetur.

xii 29 πτύων]+ἀναβίωτ

xiii 3 καυχήσωμαι] καυθήσομαι

xv 5 δώδεκα] ἑνδεκα

xv 47 ὁ δεύτερος ἀνθρωπος]+δ

κύριος

xv 51 πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα πάντες δέ] πάντες [μὲν] διαστησόμεθα οὐ πάντες δέ: also πάντες [μὲν] κοιμηθησόμεθα οὐ πάντες δέ

GALATIANS

ii 5] <οἰς οὐδὲ

ii 12 ἥλθον] ἥλθεν

ii 20 τοῦ ιεοῦ τοῦ θεοῦ] τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ

iii 1 ἐβάσκανεν]+τῇ ἀληθείᾳ μὴ πειθεσθαι

iv 7 διὰ θεοῦ] [θεοῦ] διὰ Χριστοῦ: also διὰ θεόν: also 'of God'

v 8] < οὐκ

v 9 ἕνδει] δολοῖ

EPHESIANS

- i 1] < [ἐν Ἐφέσῳ]
 i 15 καὶ] + τὴν αγάπην: also transposed
 iv 19 ἀπηλγηκότες] ἀπηλπικότες
 iv 29 χρέας] πίστεως
 v 14 ἐπιψάσει σοι δὲ χριστός]
 ἐπιψάσεις τοῦ χριστοῦ
 v 30 fin.] + , ἐκ τῆς σαρκὸς
 αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν δοτέων αὐτοῦ
 v 31] < καὶ προσκολληθήσεται
 πρὸς τὴν γυναικαν αὐτοῦ

1 TIMOTHY

- i 4 οἰκονομίαν] οἰκοδομήν
 iii 1 πιστὸς] ἀνθρώπινος
 iii 16 δεῖ] δέ: also θεός
 v 19] < ἔκτος εἰ μὴ...μαρτύρων

2 TIMOTHY

- iii 8 Ἰαμβρῆς] Μαμβρῆς
 iv 10 Γαλατῶν] Γαλλῶν
 iv 19 Ἀκύλων] +, Δεκτρὰ τὴν
 γυναικαν αὐτοῦ καὶ Σιμαίαν καὶ
 Ζήνωνα τοὺς νιόδες αὐτοῦ,

1 THESSALONIANS

- ii 7 νήπιοι] ἥπιοι

TITUS

- iii 10] < καὶ δευτέραν: also variations of order.

HEBREWS

- ii 9 χάριτι] χωρὶς
 ix 2 δρτῶν] + καὶ τὸ χρυσοῦν
 θυματήριον with omission of χρυ-
 σοῦν and θυματήριον καὶ in v. 3.
 xi 23 fin.] + πίστει μέγας γενό-
 μενος Μωυσῆς ἀνεῖλεν τὸν Αἴγυ-
 πτιον κατανοῶν τὴν τακείνωσιν
 τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.

APOCALYPSE

- i 5 λύσαντι] λούσαντι
 viii 13 ἀετοῦ] ἀγγέλου
 xiii 18 ἐξακοσ. ἐξήκοντα ἔξι] ἐξακοσ. δέκα ἔξι
 xiv 20 χιλίων ἐξακοσίων] χιλίων
 ἐξακοσίων ἔξι: also χιλίων διακο-
 σίων
 xv 6 λίθον] λίνον

QUOTATIONS FROM THE OLD TESTAMENT

The following is a list of the passages and phrases which are marked by uncial type in the text as taken from the Old Testament (see Introduction § 413), together with references to the places from which they are derived. Many of the quotations are composite, being formed from two or more definite passages, or from one passage modified by the introduction of a phrase found in one or more other definite passages. Sometimes also it is difficult to tell from which of several similar passages a phrase was taken, if indeed it was taken from one more than another. In all these cases we have given a plurality of references. On the other hand we have abstained from multiplying references for the purposes of illustration; and have therefore passed over such passages of the Old Testament as neither had an equal claim to notice with the passages actually referred to, nor contributed any supplementary and otherwise unrepresented element to the

language of the quotations in the New Testament. But in all these points, no less than in the selection of passages and words for marking by uncial type, it has not been found possible to draw and maintain a clear line of distinction.

The list has had the benefit of a careful and thorough examination by Dr Moulton. We are much indebted to him for the labour which he has bestowed upon it, and also for many excellent suggestions.

The enumeration of chapters and verses is that of the ordinary English editions. It has not seemed worth while to add the enumeration current in Hebrew editions except in the few cases in which it differs by more than a verse or two. The same principle has been followed as to the enumeration used in editions of the LXX; for instance, that of the Psalms or of chapters in Jeremiah has been given in brackets throughout: but petty differences in the reckoning of the verses have been neglected.

Where a quotation, or a substantive element of a quotation, agrees with the Massoretic text but not with the LXX as represented by any of its better documents, we have added 'Heb.' or 'Chald.' to the numerals, and in the converse case 'LXX'. But

we have seldom attempted to mark the limitation in mixed cases (as Mt xxiv 7), or in cases where the difference of texts amounts to no more than a slight modification of the one by the other.

ST MATTHEW

i 23	Is vii 14	ix 13	Hos vi 6
ii 6	Mic v 2	36	Num xxvii 17; Ez xxxiv 5
15	Hos xi 1	x 35 f.	Mic vii 6
18	Jer xxxi (xxxviii) 15	xi 5	Is lxi 1
iii 3	Is xl 3	10	Mal iii 1
iv 4	Deut viii 3	23	Is xiv 13, 15
6	Ps xcii (xc) 11 f.	29	Jer vi 16 Heb.
7	Deut vi 16	xii 4	1 Sam xxi 6
10	Deut vi 13	7	Hos vi 6
15 f.	Is ix 1 f.	18 ff.	Is xlvi 1-4; xli 9
v 3 f.	Is lxi 1 f.	40	Jon i 17 (ii 1)
5	Ps xxxvii (xxxvi) 11	xiii 14 f.	Is vi 9 f.
8	Ps xxiv (xxiii) 4	32	Dan iv 12, 21 Chald.
21	Ex xx 13; Deut v 17	35	Ps lxxviii (lxxvii) 2
27	Ex xx 14; Deut v 18	41	Zeph i 3 Heb.
31	Deut xxiv 1 (3)	43	Dan xii 3
33	Num xxx 2; Deut xxviii 21	xv 4	Ex xx 12; Deut v 16
34 f.	Is lxvi 1	—	Ex xxi 17
35	Ps xlvi (xlvi) 2	8 f.	Is. xxix 13
38	Ex xxi 24; Lev xxiv 20; Deut xix 21	xvi 27	Ps lxii (lx) 12; Prov xxiv 12
43	Lev xix 18	xvii 11	Mal iv 5 f. (iii 23 f.)
48	Deut xviii 13	xviii 16	Deut xix 15
vi 6	Is xxvi 20; 2 Reg iv 33	xix 4	Gen i 27
vii 22	Jer xxvii 15 (xxxiv 12); xiv 14	5	Gen ii 24
23	Ps vi 8	7	Deut xxiv 1 (3)
viii 4	Lev xiii 49	18	Ex xx 13-16; Deut v 17-20
11	Mal i 11; Is lix 19	19	Ex xx 12; Deut v 16
17	Is liii 4	—	Lev xix 18
		26	Gen xviii 14; Job xlvi 2; Zech viii 6 LXX
		xxi 5	Is lxii 11 Google
		—	Zech ix 9

xxi	9	Ps cxviii (cxvii) 25 f.
13		Is lvi 7
—		Jer vii 11
15		Ps cxviii (cxvii) 25
16		Ps viii 2
33		Is v 1 f.
42		Ps cxviii (cxvii) 22 f.
xxii	24	Deut xxv 5 ; Gen xxxviii 8
32		Ex iii 6
37		Deut vi 5
39		Lev xix 18
44		Ps cx (cix) 1
xxiii	38	Jer xxii 5 ; xii 7
39		Ps cxviii (cxvii) 26
xxiv	6	Dan ii 28
7		Is xix 2
10		Dan xi 41 LXX
15		Dan ix 17 ; xii 11
21		Dan xii 1
24		Deut xiii 1
29		Is xiii 10
—		Is xxxiv 4
30		Zech xii 12
—		Dan vii 13
31		Is xxvii 13
—		Zech ii 6 ; Deut xxx 4
38		Gen vii 7
xxv	31	Zech xiv 5
46		Dan xii 2
xxvi	15	Zech xi 12
28		Ex xxiv 8 ; Zech ix 11
31		Zech xiii 7
38		Ps xlvi (xli) 5
64		Dan vii 13 ; Ps cx (cix) 1 ff.
xxvii	9 f.	Zech xi 13
34		Ps lxix (lxviii) 21
35		Ps xxii (xxi) 18
39		Ps xxii (xxi) 7 ; cix (cviii) 25
43		Ps xxii (xxi) 8
46		Ps xxii (xxi) 1
48		Ps lxix (lxviii) 21

ST MARK

i	2	Mal iii 1
—	3	Is xl 3
—	44	Lev xiii 49
ii	26	1 Sam xxi 6
iv	12	Is vi 9 f.
—	29	Joel iii (iv) 13
—	32	Dan iv 12, 21 Chald. ; Ez xvii 23
vi	34	Num xxvii 17 ; Ez xxxiv 5
vii	6 f.	Is xxix 13
—	10	Ex xx 12 ; Deut v 16
—	—	Ex xxi 17
viii	18	Jer v 21 ; Ez xii 2
ix	12	Mal iv 5 f. (iii 23 f.)
—	48	Is lxvi 24
x	4	Deut xxiv 1 (3)
—	6	Gen i 27
—	7 f.	Gen ii 24
—	19	Ex xx 13-16 ; Deut v 17-20
—	—	Ex xx 12 ; Deut v 16
—	27	Gen xviii 14 ; Job xlii 2 ; Zech viii 6 LXX
xi	9 f.	Ps. cxviii (cxvii) 25 f.
—	17	Is lvi 7
—	—	Jer vii 11
xii	1	Is v 1 f.
10 f.		Ps cxviii (cxvii) 22 f.
19		Deut xxv 5 ; Gen xxxviii 8
26		Ex iii 6
29 f.		Deut vi 4 f. (two texts of LXX)
31		Lev xix 18
32		Deut vi 4
—		Deut iv 35
33		Deut vi 5
—		Lev xix 18
—		1 Sam xv 22

xiii 36	Ps cx (cix) 1	i 53	Ps cvii (cvii) 9; xxxiv (xxxiii) 10 LXX; i
xiii 7	Dan ii 28		Sam ii 5
8	Is xix 2	54 f.	Is. xli 8 f.
12	Mic vii 6	54	Ps. xcvi (xcvii) 3
14	Dan ix 27; xii 11	55	Mic vii 20
19	Dan xii 1	68	Ps xli (xl) 13; lxxii (lxxi) 18; cvi (cv)
22	Deut xiii 1		48
24	Is xiii 10	—	Ps cxi (cx) 9
25	Is xxxiv 4	69	Ps cxxxxii (cxxxii) 17; i Sam ii 10
26	Dan vii 13	71	Ps cvi (cv) 10
27	Zech ii 6; Deut xxx 4	72 f.	Ps cv (civ) 8 f.; cvi (cv) 45; Mic vii 20
xiv 18	Ps xli (xl) 9	76	Mal iii 1
24	Ex xxiv 8; Zech ix 11	79	Is ix 2
27	Zech xiii 7	ii 22	Lev xiii 6
34	Ps xlvi (xli) 5	23	Ex xiii 12
62	Dan vii 13; Ps cx (cix) 1 ff.	24	Lev xii 8; v 11
xv 24	Ps xxii (xxi) 18	30 f.	Is xl 5; lii 10
29	Ps xxii (xxi) 7; cix (cviii) 25	32	Is xxv 7 Heb.; xlili 6; xlvi 6
34	Ps xxii (xxi) 1	—	Is xlvi 13
36	Ps lxix (lxviii) 21	52	i Sam ii 26
xvi 19	2 Reg ii 11	iii 4 ff.	Is xl 3 ff.
—	Ps cx (cix) 1	iv 4	Deut viii 3
		8	Deut vi 13
		10 f.	Ps xci (xc) 11 f.
		12	Deut vi 16
		18 f.	Is lxi 1 f.
		26	1 Reg xvii 9
17	Mal iv 5 f. (iii 23 f.)	v 14	Lev xiii 49
32 f.	Is ix 7	vi 4	i Sam xxii 6
35	Ex xiii 12	vii 22	Is lxi 1
37	Gen xviii 14	27	Mal iii 1
46 f.	i Sam ii 1	viii 10	Is vi 9
48	i Sam i 11	ix 54	2 Reg i 10
49	Ps cxi (cx) 9	x 15	Is xiv 13, 15
50	Ps ciii (cii) 17	19	Ps xci (xc) 13
51	Pslxxxix (lxxxviii) 10	27	Deut vi 5
52	Job xii 19	—	Lev xix 18
—	Job v 11; i Sam ii 7 f.	28	Lev xvii 5
		xii 53	Mic vii 6

ST LUKE

i 15	Num vi 3; i Sam i 11 LXX	v 14	Lev xiii 49
17	Mal iv 5 f. (iii 23 f.)	vi 4	i Sam xxii 6
32 f.	Is ix 7	vii 22	Is lxi 1
35	Ex xiii 12	27	Mal iii 1
37	Gen xviii 14	viii 10	Is vi 9
46 f.	i Sam ii 1	ix 54	2 Reg i 10
48	i Sam i 11	x 15	Is xiv 13, 15
49	Ps cxi (cx) 9	19	Ps xci (xc) 13
50	Ps ciii (cii) 17	27	Deut vi 5
51	Pslxxxix (lxxxviii) 10	—	Lev xix 18
52	Job xii 19	28	Lev xvii 5
—	Job v 11; i Sam ii 7 f.	xii 53	Mic vii 6

- xiii 19 Dan iv 12, 21 Chald.
 27 Ps vi 8
 29 Mal i 11; Is lix 19
 35 Jer xxii 5; xii 7
 — Ps cxviii (cxvii) 26
 xvii 14 Lev xiii 49
 27 Gen vii 7
 29 Gen xix 24
 31 Gen xix 26
 xviii 20 Ex xx 12-16; Deut v 16-20
 xix 10 Ez xxxiv 16
 38 Ps cxviii (cxvii) 26
 44 Ps cxxxvii (cxxxvi) 9
 46 Is lvi 7
 — Jer vii 11
 xx 9 Is v 1
 17 Ps cxviii (cxvii) 22
 28 Deut xxv 5; Gen xxxviii 8
 37 Ex iii 6
 42 f. Ps cx (cix) 1
 xxi 9 Dan ii 28
 10 Is xix 2
 22 Hos ix 7
 24 Zech xii 3 LXX; Is lxiii 18; Ps lxxix (lxxviii) 1; Dan viii 10
 25 Ps lkv (lxiv) 7
 26 Is xxxiv 4
 27 Dan vii 13
 35 Is xxiv 17
 xxii 20 Ex xxiv 8; Zech ix 11
 37 Is liii 12
 69 Dan vii 13; Ps cx (cix) 1 ff.
 xxiii 30 Hos x 8
 34 Ps xxii (xxi) 18
 35 Ps xxii (xxi) 7
 36 Ps lxix (lxxviii) 21
 46 Ps xxxi (xxx) 5
 49 Ps lxxxviii (lxxxvii) 8; xxxviii (xxxvii) 11

- ST JOHN
- i 23 Is xl 3
 52 Gen xxviii 12
 ii 17 Ps lxix (lxviii) 9
 vi 31 Ex xvi 4, 15; Ps lxxviii (lxxvii) 24
 45 Is liv 13
 vii 42 Ps lxxxix (lxxxviii) 3 f.
 — Mic v 2
 x 16 Ez xxxvii 24; xxxiv 23
 xii 13 Ps lxxxii (lxxxii) 6
 15 Ps cxviii (cxvii) 25 f.
 27 Zech ix 9
 38 Ps vi 3; xlii (xli) 6
 Is liii 1
 40 Is vi 10
 xiii 18 Ps xli (xl) 9
 xv 25 Ps xxxv (xxxiv) 19; lxix (lxviii) 4
 xvi 22 Is lxvi 14
 xix 24 Ps xxii (xxi) 18
 28 f. Ps lxix (lxviii) 21
 36 Ex xii 46; Num ix 12; Ps xxxiv (xxxiii) 20
 37 Zech xii 10
- ACTS
- i 20 Ps lxix (lxviii) 25
 — Ps cix (cviii) 8
 ii 17-21 Joel ii 28-32 (iii 1-5)
 25-28 Ps xvi (xv) 8-11
 30 Ps cxxxii (cxxxi) 11
 31 Ps xvi (xv) 10
 34 f. Ps cx (cix) 1
 39 Is lvii 19
 — Joel ii 32 (iii 5)

iii 13	Ex iii 6	vii 30	Ex iii 1 f.
—	Is iii 13	32	Ex iii 6
22 f.	Deut xviii 15 f., 18 f.	33	Ex iii 7
23	Lev xxiii 29	—	Ex iii 5
25	Gen xxii 18	34	Ex iii 7 f., 10; ii 24
iv 11	Ps cxviii (cxvii) 22	35	Ex ii 14
24	Ex xx 11; Ps cxlvii (cxlv) 6	36	Ex vii 3; Num xiv 33
25 ff.	Ps. ii 1 f.	37	Deut xviii 15, 18
v 30	Deut xxi 22 f.	39	Num xiv 3 f.
vii 2	Ps xxix (xxviii) 3	40	Ex xxxii 1, 23
3	Gen xii 1; xlvi 4	41	Ex xxxii 4, 6
5	Deut ii 5	42	Jer vii 18 LXX; xix 1, 3
—	Gen xvii 8; xlvi 4; Deut xxxii 49	42 f.	Am v 25 ff.
6 f.	Gen xv 13 f.; Ex ii 22	44	Ex xxv 1, 40
7	Ex iii 12	45	Gen xvii 8; xlvi 4; Deut xxxii 49
8	Gen xvii 10 f.	46	Ps cxxxii (cxxxi) 5
—	Gen xxi 4	47	i Reg vi 1, 2 (6)
9	Gen xxxvii 11	49 f.	Is lxvi 1 f.
—	Gen xlvi 4	51	Ex xxxiii 3, 5
—	Gen xxxix 2 f., 21.	—	Jer ix 26; vi 10
10	Gen xxxix 21	—	Num xxvii 14; Is lxiii 10
—	Gen xli 40 f., 43, 46; Ps cv (civ) 21	viii 21	Ps lxxviii (lxxvii) 37
11	Gen xli 54 f.	23	Is lviii 6
—	Gen xlvi 5	32 f.	Is liii 7 f.
12	Gen xlvi 2	x 34	Deut x 17
13	Gen xlvi 1	36	Ps cvii (cvii) 20; cxlvii 18
14 f.	Deut x 22	—	Is lii 7; Nah i 15 (ii 1)
15	Ex i 6	38	Is lxi 1
16	Jos xxiv 32	39	Deut xxi 22 f.
—	Gen l 13	xiii 10	Hos xiv 9
17 f.	Ex i 7 f.	17	Ex vi 1, 6
19	Ex i 9 ff.	18	Deut i 31
—	Ex i 18	19	Deut vii 1
20	Ex ii 2	—	Jos xiv 1
21	Ex ii 5	22	Pslxxxix (lxxxviii) 20
—	Ex ii 10	—	i Sam xiii 14
23	Ex ii 11	26	Ps cvii (cvii) 20
24	Ex ii 12	33	Ps ii 7
27 f.	Ex ii 13 f.	34	Digitized by Google Is lv 3
29	Ex ii 15, 22	34 f.	Ps xvi (xv) 10

- xiii 36 1 Reg ii 10; Jud ii 10
 41 Hab i 5
 47 Is xlvi 6
 xiv 15 Ex xx 11; Ps cxlvii
 (cxlv) 6
 xv 16 Jer xii 15
 16 f. Am ix 11 f.
 18 Is xlvi 21
 xvii 24 f. Is xlvi 5
 31 Ps ix 8; xcvi (xcv)
 13; xcvi (xcvi) 9
 xviii 9 f. Is xlvi 5; Jer i 8
 xx 28 Ps lxxiv (lxxvi) 2
 32 Deut xxxiiii 3 f.
 xxi 26 Num vi 5
 xxiii 5 Ex xxii 28
 xxvi 16 f. Ez ii 1, 3
 17 Jer i 7 f.; 1 Chr xvi
 35
 18 Is xlvi 7, 16
 xxviii 26 f. Is vi 9 f.
 28 Ps lxvii (lxvi) 2

ST JAMES

- i 10 f. Is xl 6 f.
 ii 12 Dan xii 12
 ii 8 Lev xix 18
 ii 11 Ex xx 13 f.; Deut v
 17 f.
 ii 21 Gen xxii 2, 9
 ii 23 Gen xv 6
 --- Is xli 8 Heb.; 2 Chr
 xx 7 Heb.
 iii 9 Gen i 26
 iv 6 Prov iii 34
 v 3 Prov xvi 27
 4 Deut xxiv 15, 17; Mal
 iii 5
 --- Is v 9

- v 5 Jer xii 3
 6 Hos i 6; Prov iii 34
 7 Deut xi 14; Jer v 24;
 Joel ii 23; Zech x 1
 ii 11 Dan xii 12
 --- Ps ciii (cii) 8; cxi
 (cx) 4
 20 Prov x 12 Heb.

I PETER

- i 16 Lev xi 44 f.; xix 2;
 xx 7
 17 Jer iii 19
 18 Is lii 3
 23 Dan vi 26
 24 f. Is xl 6-9
 ii 3 Ps xxxiv (xxxiii) 8
 4 Ps cxviii (cxvii) 22
 4,6 Is xxviii 16
 7 Ps cxviii (cxvii) 22
 8 Is viii 14 f.
 9 Is xlvi 20 f.
 --- Ex xix 5 f.; xxiii 22
 LXX
 ii 10 Hos i 6, 8 f.; ii 1 (3),
 23 (25)
 ii 11 Ps xxxix (xxxviii) 12
 ii 12 Is x 3
 ii 17 Prov xxiv 21
 ii 22 Is liii 9
 ii 24 Is liii 12
 ii 24 f. Is liii 5 f.
 iii 6 Gen xviii 12
 --- Prov iii 25
 ii 10 ff. Ps xxxiv (xxxiii) 12-
 16
 ii 14 f. Is viii 12 f.
 ii 22 Ps cx (cix) 1
 iv 8 Prov x 12 Heb.
 ii 14 Ps lxxxix (lxxxviii)
 50 f.

- iv 14 Is xi 2
 17 Ez ix 6
 18 Prov xi 31
 v 5 Prov iii 34
 7 Ps lv (liv) 22

2 PETER

- ii 2 Is lii 5
 22 Prov xxvi 11
 iii 8 Ps xc (lxxxix) 4
 12 Is xxxiv 4
 13 Is lxv 17; lxvi 22

JUDE

- 9 Dan xii 1
 — Zech iii 8
 12 Ez xxxiv 8
 14 Deut xxxiii 2; Zech
 xiv 5
 23 Zech iii 2 ff.

ROMANS

- i 17 Hab ii 4
 23 Ps cvi (cv) 20
 ii 6 Ps lxii (lx) 12; Prov
 xxiv 12
 24 Is lii 5
 iii 4 Ps cxvi 11 (cxv 2)
 — Ps li (l) 4
 10 ff. Ps xiv (xiii) 1 ff.
 13 Ps v 9
 — Ps cxi (cxxxix) 3
 14 Ps x 7 (ix 28)
 15 ff. Is lix 7 f.
 18 Ps xxxvi (xxxv) 1

- iii 20 Ps cxlii (cxlii) 2
 iv 3 Gen xv 6
 7 f. Ps xxxii (xxxii) 1 f.
 9 Gen xv 6
 11 Gen xvii 11
 17 f. Gen xvii 5
 18 Gen xv 5
 22 f. Gen xv 6
 25 Is liii 12 LXX
 v 5 Ps xxii (xxi) 5
 vii 7 Ex xx 14, 17; Deut
 v 18, 21
 viii 33 f. Is 18 f.
 34 Ps cx (cix) 1
 36 Ps xliv (xlivi) 22
 ix 7 Gen xxi 12
 9 Gen xviii 10
 12 Gen xxv 23
 13 Mal i 2 f.
 15 Ex xxxiii 19
 17 Ex ix 16
 18 Ex vii 3; ix 12; xiv
 4, 17
 20 Is xxix 16; xlvi 9
 21 Jer xviii 6; Is xxix
 16; xlvi 9
 22 Jer 1 (xxvii) 25; Is
 xiii 5 Heb.
 — Is liv 16
 25 Hos ii 23
 26 f. Hos i 10 (ii 1)
 27 f. Is x 22 f.
 29 Is i 9
 32 f. Is viii 14 f.
 33 Is xxviii 16
 x 5 Lev xviii 5
 6-9 Deut xxx 12 ff.
 11 Is xxviii 16
 13 Joel ii 32 (iii 5)
 15 Is lii 7 Heb.
 16 Is liii 1
 18 Ps xix (xviii) 4
 19 Deut xxxii 21
 20 f. Is lxv 1 f.

xi 1 f.	Ps xciv (xciii) 14; 1	x 5	Num xiv 16
	Sam xii 22	6	Num xi 34, 4
3	1 Reg xix 10	7	Ex xxxii 6
4	1 Reg xix 18	20	Deut xxxii 17
8	Is xxix 10; Deut xxix 4	21	Mal i 7, 12
9 f.	Ps lxix (lxviii) 22 f.; Ps xxxv (xxxiv) 8	22	Deut xxxii 21
11	Deut xxxii 21	26	Ps xxiv (xxiii) 1
26 f.	Is lli 20 f.	xi 7	Gen v 1
27	Is xxvii 9	25	Ex xxiv 8; Zech ix 11
34 f.	Is xl 13 f.	xiii 5	Zech viii 17 LXX
xii 16	Prov iii 7	xiv 21	Is xxviii 11 f.
17	Prov iii 4 LXX	25	Is xlvi 14 Heb.
19	Deut xxxii 35 Heb.	xv 25	Ps cx (cix) 1
20 f.	Prov xxv 21 f.	27	Ps viii 6
xiii 9	Ex xx 13 ff., 17; Deut v 17 ff., 21	32	Is xxii 13
—	Lev xix 18	45, 47	Gen ii 7
xiv 11	Is xlvi 23; xlix 18	54	Is xxv 8
xv 3	Ps lxix (lxviii) 9	55, 57	Hos xiii 14
9	Ps xviii (xvii) 49		
10	Deut xxxii 43		
11	Ps cxvii (cxvi) 1		
12	Is xi 10		
21	Is lii 15		

1 CORINTHIANS

i 19	Is xxix 14
20	Is xix 11 f.; xxxiii 18
31	Jer ix 24
ii 9	Is lxiv 4
16	Is xl 13
iii 19	Job v 13
20	Ps xciv (xciii) 11
v 7	Ex xii 21
13	Deut xxii 24
vi 16	Gen ii 24
ix 9	Deut xxv 4

2 CORINTHIANS

iii 3	Ex xxxi 18; xxxiv 1
—	Prov iii 3; Ez xi 19; xxxvi 26
7, 10, { 13, 16, {	Ex xxxiv 29 f.; 34 f.
18	Ex xxiv 17
iv 13	Ps cxvi 10 (cxv) 1
v 17	Is xlili 18 f.
vi 2	Is xl ix 8
	9 Ps cxviii (cxvii) 17 f.
	11 Ps cxix (cxviii) 32
	16 Lev xxvi 11 f.; Ez xxxvii 27
	17 Is lli 11; Jer li 45 Heb.; Ez xx 33 f., 41
18	2 Sam vii 8, 14; Hos i 10; Is xlili 6; Am iv 13 LXX

viii 15	Ex xvi 18	iv 25	Zech viii 16
21	Prov iii 4 LXX	26	Ps iv 4
ix 7	Prov xxii 8 LXX	v 2	Ps xl (xxxix) 6
9	Ps cxii (cxi) 9	—	Ez xx 41
10	Hos x 12; Is lv 10	18	Prov xxiii 31 LXX
x 17	Jer ix 24	31	Gen ii 24
xi 3	Gen iii 13	vi 2 f.	Ex xx 12; Deut v 16
xiii 1	Deut xix 15	4	Prov iii 11; Is l 5
		—	Prov ii 2 LXX, 5
		14	Is xi 5
		—	Is lix 17
		15	Is lii 7
		—	Is xl 3, 9
		17	Is lix 17
		—	Is xi 4; xl ix 2; li 16;
			Hos vi 5

GALATIANS

i 15	Is xl ix 1
ii 16	Ps cxliii (cxlii) 2
iii 6	Gen xv 6
8	Gen xii 3; xviii 18
10	Deut xxvii 26
11	Hab ii 4
12	Lev xviii 5
13	Deut xxi 23
16	Gen xii 7; xiii 15; xvii 7 f.; xxii 18; xxiv 7
iv 27	Is liv 1
30	Gen xxi 10
v 14	Lev xix 18
vi 16	Ps cxxv (cxxiv) 5; cxxviii (cxxvii) 6

PHILIPPIANS

i 19	Job xiii 16
ii 10 f.	Is xl v 23
15	Deut xxxii 5
16	Is xl ix 4; lxv 23
iv 3	Ps lxix (lxviii) 28
18	Ez xx 41

EPHESIANS

i 18	Deut xxxiii 3 f.
20	Ps cx (cix) 1
22	Ps viii 6
ii 13 f., 17	Is lvii 19; lii 7
20	Is xxviii 16
iv 8 f.	Ps lxviii (lxvii) 18

COLOSSIANS

ii 3	Is xl v 3; Prov ii 3 f.
22	Is xxix 13
iii 1	Ps cx (cix) 1
10	Gen i 27

I THESSALONIANS

- ii 4 Jer xi 20
 16 Gen xv 16
 iv 5 Jer x 25; Ps lxxix
 (lxxxviii) 6
 6 Ps xciv (xciii) 1
 8 Ez xxxvii 14
 v 8 Is lix 17
 22 Job i 1; ii 3

2 THESSALONIANS

- i 8 Is lxvi 14 f.
 — Jer x 25; Ps lxxix
 (lxxxviii) 6
 9 f. Is ii 10 f., 19, 21
 10 Ps lxxxix (lxxxviii)
 7; lxviii (lxvii) 35
 LXX; Is xl ix 3
 12 Is lxvi 5
 ii 4 Dan xi 36 f.
 — Ez xxviii 2
 8 Is xi 4; Job iv 9
 13 Deut xxxiii 12

HEBREWS

- i 3 Ps cx (cix) 1
 5 Ps ii 7
 — 2 Sam vii 14
 6 Deut xxxii 43 LXX;
 Ps xcvi (xcvii) 7
 7 Ps civ (ciii) 4
 8 f. Ps xlvi (xliv) 6 f.
 10 ff. Ps cii (ci) 25 ff.

- i 13 Ps cx (cix) 1
 ii 6 ff. Ps viii 4 ff.
 11 f. Ps xxii (xxi) 22
 13 f. Is viii 17 f.
 16 Is xli 8 f.
 17 Ps xxii (xxi) 22
 iii 2, 5 f. Num xii 7
 7-11, 13, { Ps xcv (xciv)
 15-19 } 7-11
 17 Num xiv 29
 iv 1, 3 Ps xcv (xciv) 11
 3 f. Gen ii 2
 5 f. Ps xcv (xciv) 11
 7 Ps xcv (xciv) 7 f.
 10 Gen ii 2
 10 f. Ps xcv (xciv) 11
 v 5 Ps ii 7
 6 Ps cx (cix) 4
 9 Is xlvi 17
 10 Ps cx (cix) 4
 vi 7 Gen i 11 f.
 8 Gen iii 17 f.
 13 f. Gen xxii 16 f.
 19 Lev xvi 2, 12
 20 Ps cx (cix) 4
 vii 1 f. Gen xiv 17 ff.
 3 Gen xiv 18; Ps cx
 (cix) 4
 4, 6 ff., 10 Gen xiv 17 ff.
 11, 15, 17, { Ps cx (cix) 4
 21, 24, 28 } 4
 28 Ps ii 7
 viii 1 Ps cx (cix) 1
 2 Num xxiv 6
 5 Ex xxv 40
 8-13 Jer xxxi (xxxviii)
 31-34
 ix 20 Ex xxiv 8
 28 Is liii 12
 x 5-10 Ps xl (xxxix) 6-8
 12 f. Ps cx (cix) 1
 16 f. Jer xxxi (xxxviii) 33 f.
 21 Zech vi 11 ff.; Num
 xii 7

QUOTATIONS FROM

HEBREWS

- x 27 Is xxvi 11 LXX
 28 Deut xvii 6
 29 Ex xxiv 8
 30 Deut xxxii 35 f.
 37 Is xxvi 20
 37 f. Hab ii 3 f.
 xi 4 Gen iv 4
 5 f. Gen v 24
 8 Gen xii 1
 9 Gen xxiii 4
 12 Gen xxii 17; xxxii 12
 13 1 Chr xxix 15; Ps
 xxxix (xxxviii) 12;
 Gen xxiii 4
 17 Gen xxii 1 f., 6
 18 Gen xxi 12
 21 Gen xlvi 31
 23 Ex ii 2
 24 Ex ii 11
 26 Ps lxxxix (lxxxviii)
 50 f.; lxix (lxviii) 9
 28 Ex xii 21 ff.
 xii 2 Ps cx (cix) 1
 3 Num xvi 38 (xvii 3)
 5-8 Prov iii 11 f.
 12 Is xxxv 3 Heb.
 13 Prov iv 26 LXX
 14 Ps xxxiv (xxxiii) 14
 15 Deut xxix 18 LXX
 16 Gen xxv 33
 18 f. Deut iv 11 f.
 19 Ex xix 16
 — Deut v 23, 25 f.
 20 Ex xix 12 f.
 21 Deut ix 19
 26 f. Hag ii 6
 29 Deut iv 24
 xiii 5 Deut xxxi 6, 8; Jos
 i 5
 6 Ps cxviii (cxvii) 6
 11, 13 Lev xvi 27
 15 Ps 1 (xlix) 14; Lev
 vii 12 (2); 2 Chr
 xxix 31
- xiii 15 Is lvii 19 Heb.; Hos
 xiv 2
 20 Is lxiii 11
 — Zech ix 11
 — Is lv 3; Ez xxxvii 26
- i TIMOTHY
- v 18 Deut xxv 4
 19 Deut xix 15
- ii TIMOTHY
- ii 19 Num xvi 5
 — Is xxvi 13
 iv 14 Ps lxii (lx) 12; Prov
 xxiv 12
 17 Ps xxii (xxi) 21
- TITUS
- ii 14 Ps cxxx (cxxix) 8
 — Ez xxxvii 23
 — Deut xiv 2
- APOCALYPSE
- i 1 Dan ii 28
 4 Ex iii 14; Is xli 4
 — Ps lxxxix (lxxxviii) 37
 — Ps lxxxix (lxxxviii) 27
 — Digitized by Google
 — Ps cxxx (cxxix) 8;
 — Is xl 2

- | | | | |
|-------|--|------------|-----------------------------------|
| i 6 | Ex xix 6 | iii 17 | Hos xii 8 |
| 7 | Dan vii 13 | 19 | Prov iii 12 (two texts
of LXX) |
| — | Zech xii 10, 12, 14 | iv 1 | Ex xix 16, 24 |
| 8 | Ex iii 14; Is xli 4 | — | Dan ii 29 |
| — | Am iv 13 LXX | 2 | Is vi 1; Ps xlvi
(xlvi) 8 |
| 13 | Dan vii 13; Ez i 26;
viii 2 | 3 | Ez i 26 ff. |
| — | Ez ix 2 f. LXX, 11
LXX | 5 | Ez i 13 |
| — | Dan x 5 Chald. | — | Ex xix 16 (Heb. +
LXX) |
| 14 | Dan vii 9 | 6 | Ez i 5, 18, 22, 26; x 1 |
| 14 f. | Dan x 6 | — | Is vi 1 f. |
| 15 | Ez i 24; xlivi 2 Heb. | 7 | Ez i 10; x 14 |
| 16 | Jud v 31 | 8 | Is vi 2 f. |
| 17 | Dan x 12, 19 | — | Ez i 18; x 12 |
| — | Is xliv 6 Heb.; xlvi 11
12 Heb. | — | Am iv 13 LXX |
| 19 | Is xlvi 6; Dan ii 29
Chald. | — | Ex iii 14; Is xli 4 |
| 20 | Dan ii 29 | 9 f. | Is vi 1; Ps xlvi
(xlvi) 8 |
| ii 7 | Gen ii 9; iii 22; Ez
xxxii 8 | — | Dan iv 34; vi 26;
xii 7 |
| 8 | Is xliv 6 Heb.; xlvi 11
12 Heb. | v 1 | Is vi 1; Ps xlvi
(xlvi) 8 |
| 10 | Dan i 12, 14 | — | Ez ii 9 f. |
| 14 | Num xxxi 16 | — | Is xxix 11 |
| — | Num xxv 1 f. | 5 | Gen xlix 9 |
| 17 | Ps lxxviii (lxxvii) 24 | — | Is xi 10 |
| — | Is lxii 2; lxv 15 | 6 | Is liii 7 |
| 18 | Dan x 6 | — | Zech iv 10 |
| 20 | Num xxv 1 f. | 7 | Is vi 1; Ps xlvi
(xlvi) 8 |
| 23 | Jer xvii 10; Ps vii 9;
lxii (lxii) 12 | 8 | Ps cxli (cxli) 2 |
| 26 f. | Ps ii 8 f. | 9 | Ps cxliv (cxliii) 9 |
| iii 5 | Ex xxxii 33; Ps lxix
(lxviii) 28 | 10 | Ex xix 6 |
| 7 | Is xxii 22 | 11 | Dan vii 10 |
| 9 | Is xliv 14; xliii 23;
lx 14 Heb.; lxvi 23 | 12 | Is liii 7 |
| — | Is xlivi 4 | 13 | Is vi 1; Ps xlvi
(xlvi) 8 |
| 12 | Ez xlvi 35 | vi 2, 4 f. | Zech i 8; vi 2 f., 6 |
| — | Is lxii 2; lxv 15 | 8 | Hos xiii 14 |
| 14 | Ps lxxxix (lxxxviii) 37 | — | Ez xxxiii 27; xiv 21;
v 12 |
| — | Prov viii 22 | — | Ez xxix 5; xxxiv 28 |

vi 10	Zech i 12	ix 3 f.	Ex x 12, 15
—	Deut xxxii 43; 2 Reg ix 7	4	Ez ix 4
—	Hos iv 1	6	Job iii 21
12	Joel ii 31	7	Joel ii 4 f.
13 f.	Is xxxiv 4; xiii 10	8	Joel i 6
15	Ps xlvi (xlvii) 4 LXX; ii 2; Is xxiv 21; xxxiv 12	9	Joel ii 5
—	Jer iv 29; Is ii 10	14	Gen xv 18; Deut i 7; Jos i 4
16	Hos x 8	20	Is xvii 8; Dan v 3, 23 LXX
—	Is vi 1; Ps xlvi (xlvi) 8	—	Dan v 4, 23 Chald.
17	Joel ii 11; Zeph i 14 f., 18	—	Deut xxxii 17
—	Mal iii 2	—	Ps cxv 7 (cxiv 15)
vii 1	Ez vii 2	21	2 Reg ix 22
—	Ez xxxvii 9; Zech vi 5	x 4	Dan viii 26; xii 4
3	Ez ix 4	5 f.	Dan xii 7
10	Is vi 1; Ps xlvi (xlvi) 8	—	Gen xiv 19, 22
14	Dan xii 1	—	Neh ix 6; Ex xx 11;
—	Gen xl ix 11	7	Ps cxlv (cxlv) 6
15	Is vi 1; Ps xlvi (xlvi) 8	9 f.	Am iii 7 Heb.; Dan ix 6, 10; Zech i 6
16 f.	Is xl ix 10	11	Ez iii 1 ff.
17	Ez xxxiv 23	—	Jer i 10; xxv 30 (xxxii 16); Dan iii 4; vii 14
—	Jer ii 13	xi 1	Ez xl 3
—	Is xxv 8	2	Zech xii 3 LXX; Is lxiii 18; Ps lxxix (lxxviii) 1; Dan viii 10
—	Jer xxxi (xxxviii) 16	4	Zech iv 2 f., 11, 14
viii 3	Am ix 1	5	2 Reg i 10
3 f.	Ps cxli (cxl) 2	—	2 Sam xxii 9; Jer v 14
5	Lev xvi 12	—	Ps xcvi (xcvi) 3
—	Ex xix 16 (Heb. + LXX)	6	1 Reg xvii 1
7	Ex ix 24; Ez xxxviii 22	—	Ex vii 17, 19
—	Joel ii 30	7	1 Sam iv 8
8	Jer li (xxviii) 25	—	Dan vii 3, 7 f. LXX, .21
—	Ex vii 19	8	Is i 10
10	Is xiv 12	10 f.	Ps cv (civ) 38
ix 2	Gen xix 28 Heb. ; Ex xix 18	11	Ez xxxvii 5, 10
—	Joel ii 10	12	2 Reg ii 11

xiiii	13	Ez xxxviii 19 f. Dan ii 19 Chald.	xiv	3	Ps cxliv (cxliii) 9 Is liii 9; Zeph iii 13
	15	Obad 21; Ps xxii (xxi) 28		5	Ex xx 11; Ps cxlvii (cxlv) 6
	—	Ex xv 18; Ps x 16 (ix 37); Dan ii 44; vii 14		7	Is xxi 9; Dan iv 30 (27); Jer li (xxviii) 7 f.
	—	Ps ii 2		8	Is li 17
	17	Am iv 13 LXX		—	Ps lxxv (lxxiv) 8
	—	Ex iii 14; Is xli 4		—	Gen xix 24; Ez xxxviii 22
	17 f.	Ps xcix (xcviii) 1		11	Is xxxiv 10
	18	Ps ii 1 Heb., 5; xlvi (xlv) 6 Heb.		14	Dan vii 13; x 16
	—	Ps cxv 13 (cxiii 21)		15, 18, 20	Joel iii 13 (18)
	—	Am iii 7; Dan ix 6, 10; Zech i 6	xv	1	Lev xxvi 21
	19	1 Reg viii 1, 6; 2 Chr v 7		3	Ex xv 1
	—	Ex xix 16 (Heb. + LXX)		—	Jos xiv 7
	—	Ex ix 24		—	Ps cxi (cx) 2
xiii	2	Is lxvi 6 f.		—	Ex xxxiv 10; Ps cxxix (cxxviii) 14
	3	Dan viii 7		—	Am iv 13 LXX
	4	Dan viii 10		—	Deut xxxii 4
	5	Is lxvi 7		—	Jer x 10 Heb.; [marg. Jer x 7 Heb.]
	—	Ps ii 8 f.		4	Jer x 7 Heb.
	7	Dan x 13, 20		—	Ps lxxxvi (lxxxv) 9; Mal i 11
	9	Gen iii 1		—	Deut xxxii 4; Ps cxlv (cxliv) 17
	—	Zech iii 1 f. (Heb. + LXX)		5	Ex xl 34
	12	Is xliv 23; xlix 13		6	Lev xxvi 21
xiii	14	Dan vii 25; xii 7		—	Ez xxviii 13
	1	Dan vii 3, 7		8	Is vi 4
	2	Dan vii 4 ff., 8		—	Ex xl 34 f. (28 f.)
	5	Dan viii 12, 24		—	Lev xxvi 21
	7	Dan vii 8 LXX, 21	xvi	1	Is lxvi 6
	8	Dan xii 1; Ps lxix (lxviii) 28		—	Ps lxix (lxviii) 24; Jer x 25; Zeph iii 8
	—	Is liii 7		2	Ex ix 9 f.; Deut xxviii 35
	10	Jer xv 2		3	Ex vii 20 Heb., 21
	15	Dan iii 5 f.		4	Ps lxxviii (lxxvii) 44
xiv	1	Ez ix 4		—	Ex vii 20 Heb.
	2	Ez i 24; xlili 2 Heb.; Dan x 6			

- | | | | |
|-------|--------------------------|-------------------------------|-------------------------|
| xvi | 5 Ps cxix (cxviii) 137 | xviii | 2 Is xiii 21; xxxiv 14: |
| — | Ex iii 14; Is xli 4 | | cf. Lev xvii 7 |
| — | Deut xxxii 4; Ps | | Heb.; 2 Chr xi 15 |
| | cxlv (clxlv) 17 | | Heb. |
| 6 | Ps lxxix (lxxviii) 3 | 3 Jer li (xxviii) 7, [49] | |
| — | Is xl ix 26 | N]; xxv 16, 27 | |
| 7 | Am iv 13 LXX | (xxxii 2, 13); cf. | |
| — | Ps xix (xviii) 9; Ps | Is li 17, 22 | |
| | cxix (cxviii) 137 | — Is xxiii 17 | |
| 10 | Ex x 22 | 4 f. Jer li (xxviii) 6, 9, 45 | |
| 11 | Dan ii 19 Chald. | 6 Ps cxxxvii (cxxxvi) 8 | |
| 12 | Is xliv 27; Jer 1 | — Jer 1 (xxvii) 29 | |
| | (xxvii) 38 Heb. | 7 f. Is. xlvi 7 ff. | |
| — | Gen xv 18; Deut i | 8 Jer 1 (xxvii) 34 | |
| | 7; Jos i 4 | 9 Ez xxvi 16 f.; xxvii | |
| — | Is xli 2, 25 | 30, 33 | |
| 13 | Ex viii 3 | — Ps xlvi (xlvi) 4 LXX; | |
| 14 | Am iv 13 LXX | Ez xxvii 35 | |
| 16 | Zech xii 11 Heb. | — Is xxiii 17 | |
| 17 | Is lxvi 6 | 10 Dan iv 30 (27) | |
| 18 | Ex xix 16 (Heb. + | — Ez xxvi 17 | |
| | LXX) | 11 Ez xxvii 36, 31 | |
| — | Dan xii 1 | 13 Ez xxvii 13 | |
| 19 | Dan iv 30 (27) | 15 Ez xxvii 36, 31 | |
| — | Is li 17; Jer xxv 15 | 17 Ez xxvii 28 f. | |
| | (xxxii 1) | 18 Ez xxvii 32 | |
| 21 | Ex ix 24 | 19 Ez xxvii 30 f., 36, | |
| xvii | 1. f. Jer li (xxviii) 13 | 33, 9; xxvi 19 | |
| | Heb., 7 | 20 Deut xxxii 43 | |
| 2 | Is xxiii 17 Heb. | 21 Jer li (xxviii) 63 f.; | |
| 3 | Dan vii 7 | Ez xxvi 21 | |
| 4 | Jer li (xxviii) 7 | — Dan iv 30 (27) | |
| 5 | Dan iv 30 (27) | 22 Ez xxvi 13 | |
| 8 | Dan vii 3 | 22 f. Jer xxv 10 Heb. | |
| — | Dan xii 1; Ps lxix | 23 Is xxiii 8 | |
| | (lxviii) 28 | — Is xlvi 9 | |
| 12 | Dan vii 24 | 24 Jer li (xxviii) 49 | |
| 14 | Deut x 17; Dan ii 47 | 1 Ps civ 35 (1) | |
| 15 | Jer li (xxviii) 13 Heb. | 2 Ps xix (xviii) 9; cxix | |
| 18 | Ps ii 2; lxxxix | (cxviii) 137 | |
| | (lxxxviii) 27 | — Deut xxxii 43; 2 Reg | |
| xviii | 2 Is xxi 9; Dan iv 30 | ix 7 | |
| | (27) | 3 Digi... Google Is xxxiv 10 | |
| — | Jer ix 11 | 3 f. Ps civ 35 (1) | |

- | | | | | | |
|-----|-------|--|------|--------|--|
| xix | 4 | Is vi 1; Ps xlvi
(xlvi) 8 | xx | 12 | Ps lxix (lxviii) 28 |
| | 5 | Ps cxxxiv (cxxxiii) 1;
cxxxv (cxxxiv) 1 | | 12 f. | Ps xxviii (xxvii) 4;
lxii (lx) 12; Jer
xvii 10 |
| | — | Ps xxii (xxi) 23; cxv
13 (cxiii 21) | | 15 | Dan xii 1; Ps lxix
(lxviii) 28 |
| | 6 | Dan x 6 | xxi | 1 | Is lxv 17; lxvi 22 |
| | — | Ez i 24; xliii 2 Heb. | | 2 | Is lli 1 |
| | — | Ps civ 35 (1) | | — | Is lxi 10 |
| | — | Ps xciii (xcii) 1;
xcix (xcviii) 1 | | 3 | Ez xxxvii 27; Zech ii
10 f.; Is viii 8 |
| | — | Am iv 13 LXX | | 4 | Is xxv 8; Jer xxxi
(xxxviii) 16 |
| | 6 f. | Ps xcvi (xcvi) 1 | | — | Is lxv 19, 17 |
| | 11 | Ez i 1 | | 5 | Is vi 1; Ps xlvi
(xlvi) 8 |
| | — | Ps xcvi (xcv) 13 | | — | Is xlvi 19 |
| | 12 | Dan x 6 | | 6 | Is lv 1; Zech xiv 8 |
| | 15 | Is xi 4; Ps ii 8 f. | | 7 | 2 Sam vii 14; Ps
lxxxix (lxxxviii) 26 |
| | — | Joel iii 13 (18) | | 8 | Gen xix 24; Is xxx
33; Ez xxxviii 22 |
| | — | Am iv 13 LXX | | 9 | Lev xxvi 21 |
| | 16 | Deut x 17; Dan ii 47 | | 10 | Ez xl 1 f. |
| | 17 f. | Ez xxxix 17 f., 20 | | — | Is lli 1 |
| | 19 | Ps ii 2 | | 11 | Is lviii 8; lx 1 f., 19 |
| | 20 | Gen xix 24; Is xxx
33; Ez xxxviii 22 | | 12 | Ez xlvi 31-34 Heb. |
| | 21 | Ez xxxix 17 f., 20 | | 15 ff. | Ez xl 3, 5 |
| xx | 2 | Gen iii 1 | | 16 | Ez xlvi 16 |
| | — | Zech iii 1 f. (LXX +
Heb.) | | 18 f. | Is liv 11 f. |
| | 4 | Dan vii 9 f., 22 | | 22 | Am iv 13 LXX |
| | 6 | Is lxi 6 | | 23-26 | Is lx 1 ff., 6, 10 f.,
13, 19 |
| | 8 | Ez vii 2 | | 24 | Ps lxxxix (lxxxviii) 27 |
| | — | Ez xxxviii 2 | | 27 | Is lli 1 |
| | 9 | Hab i 6 | | — | Dan xii 1; Ps lxix
(lxviii) 28 |
| | — | Jer xi 15; xii 7: cf
Ps lxxxvii (lxxxvi)
2; lxxviii (lxxvii)
68 | xxii | 1 | Zech xiv 8 |
| | — | 2 Reg i 10 | | 1 f. | Gen ii 9 f.; iii 22;
Ez xlvi 1, 7, 12 |
| | 10 | Gen xix 24; Ez
xxxviii 22 | | 3 | Zech xiv 11 |
| | 11 | Is vi 1; Dan vii 9 | | 4 | Ps xvii (xvi) 15 |
| | — | Ps cxiv (cxiii) 7, 3 | | 5 | Is lx 19 |
| | — | Dan ii 35 Chald. | | — | Dan vii 18 |
| | 12 | Dan vii 10 | | | |

xxii	6	Dan ii 28		xlviii 12 Heb.
	7	Is xl 10	xxii 14	Gen xl ix 11
10		Dan xii 4	—	Gen ii 9; iii 22
12		Is xl 10	16	Is xi 10
—		Ps xxviii (xxvii) 4;	17	Is lv 1; Zech xiv 8
		lxii (lxi) 12; Jer	18 f.	Deut iv 2; xii 32;
		xvii 10		xxix 20
13		Is xliv 6 Heb.;	19	Gen ii 9; iii 22

*IPSA SUMMA IN LIBRIS OMNIBUS SALVA EST EX
DEI PROVIDENTIA: SED TAMEN ILLAM IPSAM PROVI-
DENTIAM NON DEBEMUS EO ALLEGARE UT A LIMA
QUAM ACCURATISSIMA DETERREAMUR. EORUM QUI
PRAECESSERE NEQUE DEFECTUM EXAGITABIMUS
NEQUE AD EUM NOS ADSTRINGEMUS; EORUM QUI
SEQUENTUR PROFECTUM NEQUE POSTULABIMUS IN
PRAESENTI NEQUE PRAECLUDEMUS IN POSTERUM:
QUAELIBET AETAS PRO SUA FACULTATE VERITA-
TEM INVESTIGARE ET AMPLECTI FIDELITATEMQUE
IN MINIMIS ET MAXIMIS PRAESTARE DEBET.*

BENGEL

MDCCXXXIV

CONTENTS

TEXT

PRINCIPLES OF TEXTUAL CRITICISM AND THEIR APPLICATION	541
SUMMARY OF DOCUMENTARY EVIDENCE	566
ORTHOGRAPHY	579
NOTATION	581
LIST OF SUSPECTED READINGS	584
LIST OF NOTEWORTHY REJECTED READINGS	589
QUOTATIONS FROM THE OLD TESTAMENT	601

CAMBRIDGE

PRINTED BY C. J. CLAY M.A. AND SON AT THE UNIVERSITY PRESS
MAY MDCCCLXXXV

Digitized by Google

Digitized by Google

MAR 23 1951

